

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΑΣΚΗΣΗ - ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ» ΜΕΤΑ ΤΗ
ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΣΠΑΡΤΗ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011

Copyright 2011 Παναγιώτης Δ. Θεodorικάκος
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου -
Επιβλέπων Καθηγητής
ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΚΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

ΕΠΤΑΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΚΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου
ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
ΚΑΤΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών
ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ ΝΙΚΗΤΑΣ Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου:

Στον καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Κώστα Γεωργιάδη που ως επιβλέπων της διατριβής, επέδειξε το σταθερό του ενδιαφέρον, καθώς και για τις πολύτιμες συμβουλές και τη συμπαράστασή του στην ολοκλήρωση της διατριβής.

Την καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου Χριστίνα Κουλούρη και στον επίκουρο καθηγητή Παντελή Κωνσταντινάκο για τις πολύ σημαντικές παρατηρήσεις τους.

Στους καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών Αθανάσιο Παππά, Αναστάσιο-Ιωάννη Μεταξά, Ηλία Νικολακόπουλο γιατί με ενθάρρυναν καθοριστικά στο ταξίδι της γνώσης.

Σε όλους τους συμμετέχοντες στην έρευνα για την πολύ σημαντική κατάθεση των γνώσεων και των απόψεών τους.

Στον επιστημονικό συνεργάτη Ευάγγελο Παστελάκο για την πολύ δημιουργική συμβολή του στην έρευνα και τα συμπεράσματά της.

Παναγιώτης Θεοδωρικάκος

<i>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</i>	4
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</i>	
<i>Τοπική Αυτοδιοίκηση και «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Τι είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση</i>	7
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</i>	
<i>2.1 Το Κίνημα «Άσκησης-Άθλησης για όλους». Ο ορισμός της ΆγΟ</i>	13
<i>2.2 Η Επικοινωνιακή Πολιτική της ΆγΟ τις δεκαετίες του '70 και του '80</i>	23
<i>2.3 Η Σχέση του Αθλητισμού με την Κοινωνία και τον Πολιτισμό</i>	28
<i>2.4 Οι ιδεολογικές αφετηρίες της ΆγΟ</i>	33
<i>2.5 Το Συμβούλιο της Ευρώπης για την ΆγΟ</i>	40
<i>2.6 Η σχέση της ΆγΟ με άλλα κοινωνικά κινήματα και δημόσιες πολιτικές</i>	50
<i>2.7 Τα Παγκόσμια Συνέδρια ΆγΟ</i>	61
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</i>	
<i>3.1 Το ιδεολογικό πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Δυτικές και Σοσιαλιστικές Κοινωνίες</i>	69
<i>3.2 Το Ιδεολογικό Πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Σοσιαλιστικές Χώρες με έμφαση στην ΕΣΣΔ</i>	70
<i>3.3 Το ιδεολογικό πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Δυτικές Χώρες με έμφαση στη Μεγάλη Βρετανία</i>	79
<i>3.4 Κρατικές Πολιτικές και Αθλητισμός</i>	84
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</i>	
<i>4.1 Η Άσκηση-Άθληση για Όλους και η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα</i>	91
<i>4.2 Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού (Υ.Ν.Γ.Α.), κατάσταση του αθλητισμού και στόχοι. Το ιδεολογικό πλαίσιο της αθλητικής πολιτικής στην Ελλάδα</i>	98
<i>4.3 Πολιτικές επιρροές της Άσκησης-Άθλησης για Όλους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η Πολιτική Φιλοσοφία του κινήματος ΆγΟ και η Ελλάδα</i>	113
<i>4.4 Οι Θέσεις των Κομμάτων για την Άθληση για Όλους και την Τοπική Αυτοδιοίκηση</i>	119

<i>4.5 Δικτατορία και Αθλητισμός</i>	120
<i>4.6 Οι θέσεις του ΠΑΣΟΚ για τον αθλητισμό</i>	121
<i>4.7 Οι θέσεις του ΚΚΕ για τον αθλητισμό</i>	127
<i>4.8 Οι θέσεις της Νέας Δημοκρατίας για τον αθλητισμό</i>	131
<i>4.9 Οι Κομματικοί Συσχετισμοί στην Τ.Α. από το 1978 έως το 1986</i>	136
 <i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5</i>	
<i>5.1 Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.</i>	138
<i>5.2 Ιδρυτικά κείμενα Αθλητικών Οργανισμών</i>	145
<i>5.3 Διαχρονική Εξέλιξη του οργανωτικού πλαισίου των προγραμμάτων Άσκησης-Άθλησης για Όλους</i>	152
<i>5.4 Διοικητικές μορφές</i>	168
<i>5.5 Οικονομικές παράμετροι</i>	177
<i>5.6 Αξιολόγηση της Δράσης των Δ.Α.Ο. και Διαδημοτικότητα</i>	181
 <i>Αποτελέσματα και Συμπεράσματα</i>	194
 <i>Βιβλιογραφία</i>	199
 <i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ</i>	
<i>Παράρτημα Α</i>	208
<i>Παράρτημα Β</i>	248
<i>Παράρτημα Γ</i>	298
<i>Παράρτημα Δ</i>	331
<i>Παράρτημα Ε</i>	340
<i>Παράρτημα ΣΤ</i>	343
<i>Παράρτημα Ζ</i>	347
 <i>Πίνακας Σύντομογραφιών</i>	351

Εισαγωγή

Η επιλογή του θέματος της παρούσας εργασίας καθορίστηκε από τη διαπίστωση ότι οι ιδεολογικοί και πολιτικοί παράγοντες που επέδρασαν, αρχικά, στη δημιουργία της αθλητικής πολιτικής της Αυτοδιοίκησης και, στη συνέχεια, στον προσανατολισμό της στο κίνημα Άσκηση-Άθληση για Όλους δεν έχουν διερευνηθεί επαρκώς. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ένας θεσμός με σημαντική παρουσία και σταθερά αυξανόμενο ρόλο στην κοινωνία και την πολιτική ζωή της Ελλάδας από τη μεταπολίτευση ως τις μέρες μας. Οι αρμοδιότητές της είναι διαρκώς αυξανόμενες, με σημαντικό σταθμό τη δεκαετία του '80 και την ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής πολιτικής, σε τομείς όπως η πρόνοια, η ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών κ.λπ.

Στην παρούσα μελέτη αξιοποιήθηκε ξενόγλωσση βιβλιογραφία σχετικά με την ανάπτυξη του διεθνούς κινήματος «Άσκησης - Άθλησης για Όλους» (ΑγΟ) και την εφαρμογή συστημάτων μαζικού αθλητισμού στο εξωτερικό, επίσημα κείμενα Υπουργείων, Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., Γ.Γ.Α., η σχετική νομοθεσία από τη δεκαετία του '70 ως τις μέρες μας και ιδρυτικά έγγραφα Δ.Α.Ο. και Δ.Α.Ε. Χρησιμοποιήθηκε, επίσης, ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Σημαντικές πηγές για την εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν την αντίληψη περί μαζικού αθλητισμού στη χώρα μας αποτέλεσαν οι συνεντεύξεις, ο τύπος της δεκαετία '80-'90, η δομή των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού και διάφορα κείμενα, θέσεις και προγράμματα των πολιτικών κομμάτων.

Η μελέτη διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι έννοιες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανάπτυξη του κινήματος «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται το ιδεολογικό πλαίσιο του μαζικού αθλητισμού στις Δυτικές και Σοσιαλιστικές χώρες. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα προγράμματα Άσκησης-Άθλησης για Όλους στην Ελλάδα και ο ρόλος του Υ.Ν.Γ.Α.. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύονται οι παράγοντες που αναδεικνύουν τις ιδεολογικές και πολιτικές επιρροές στην «Άσκηση - Άθληση για Όλους».

Σκοπός

Ο σκοπός της παρούσας διατριβής είναι η εξέταση της εξέλιξης των πολιτικών και ιδεολογικών επιρροών και του ιδεολογικού πλαισίου που επιδρούν στη δημιουργία και εφαρμογή της αυτοδιοικητικής αθλητικής πολιτικής «Άσκηση-Άθληση για Όλους» από το 1974 ως τις μέρες μας.

Προβλήματα – Υποθέσεις της έρευνας

Η έρευνα καλείται ν' απαντήσει στα κάτωθι βασικά ερωτήματα:

- Ποια είναι η σχέση των κομμάτων, της πολιτικής και των ιδεολογιών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα των μεταπολιτευτικών χρόνων;
- Ποια είναι η σχέση των ιδεολογικών συστημάτων με το κίνημα «Άσκηση-Άθληση για Όλους» και ποιοι οι τρόποι υλοποίησης του κινήματος στα διαφορετικά κοινωνικά συστήματα;
- Πώς επιδρούν τα κόμματα και οι ιδεολογίες στην αθλητική πολιτική της Αυτοδιοίκησης;
- Ποια ακριβώς μορφή παίρνει αυτή η επίδραση στο σύστημα υλοποίησης της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» σε ό,τι αφορά τη δομή και τα χαρακτηριστικά της;
- Πώς επιδρούν οι αλλαγές που συμβαίνουν στην ιδεολογία και την πολιτική των κομμάτων στην αθλητική πολιτική της Αυτοδιοίκησης;

Μεθοδολογία της έρευνας

Ξεχωριστή θέση στη συνολική διερεύνηση του θέματος έχει η ημι-ποιοτική έρευνα που πραγματοποιήσαμε μεταξύ στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με δομημένο ερωτηματολόγιο που καταγράφει και συσχετίζει τα κριτήρια που αναδεικνύουν την πολιτική επιρροή στην υλοποίηση της ΆγΟ στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ζητήματα που καταγράφηκαν:

1. Οι θέσεις των κομμάτων για τον Μαζικό Αθλητισμό και την Αυτοδιοίκηση.
2. Οι κομματικοί συσχετισμοί στους Δήμους της Ελλάδας.
3. Το ιδεολογικό πλαίσιο του Υ.Ν.Γ.Α. για τον Μαζικό Αθλητισμό.
4. Οι ιδρυτικοί σκοποί των Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών.

5. Το οργανωτικό πλαίσιο των προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Η διαχρονική του εξέλιξη και πώς παρακολουθεί τις ιδεολογικοπολιτικές μεταβολές.
6. Οι μορφές αθλητικής διοίκησης της Αυτοδιοίκησης. Η πορεία απ' τους Δ.Α.Ο. στις «πιο ευέλικτες» Δ.Α.Ε..
7. Οικονομία και επικοινωνία στον μαζικό αθλητισμό.

Η τεχνική της «ημι-ποιοτικής έρευνας» συνδυάζει ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά. Για τον λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκε γραπτό δομημένο ερωτηματολόγιο 33 ανοικτών ερωτήσεων. Η συγκεκριμένη πρακτική βοήθησε αφενός στη συγκέντρωση και ανάλυση ποσοτικών στοιχείων και αφετέρου στην ποιοτική καταγραφή των απαντήσεων των συμμετεχόντων. Η συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε με τη μέθοδο των προσωπικών συνεντεύξεων (face to face). Το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε είναι αντιπροσωπευτικό ως προς την κατανομή του μεταξύ Λεκανοπεδίου Αττικής και επαρχίας και την πολιτική σύνθεση, ενώ ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στην αντιπροσώπευση περιοχών που πρωταγωνίστησαν στην ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους».

Επιλογή του Δείγματος

Οι συμμετέχοντες¹ στην έρευνα επιλέχθηκαν με κριτήριο την κάλυψη όσο το δυνατόν ευρύτερου πολιτικού φάσματος, τουλάχιστον ως προς το Λεκανοπέδιο Αττικής. Συγκεκριμένα, από τα συγκεκριμένα στελέχη, τρία προέρχονται απ' τη ΝΔ, δύο από το Συνασπισμό και πέντε από το ΠΑΣΟΚ. Επιπλέον κριτήρια για την επιλογή τους αποτέλεσαν ο βαθμός ενασχόλησής τους με τα προγράμματα ΆγΟ και η ενεργή πολιτική τους παρουσία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν συμμετάσχει στην ανάπτυξη και διαμόρφωση πολιτικής για την «Άσκηση-Άθληση για Όλους» και τον «Μαζικό Αθλητισμό» καθώς και σε κέντρα λήψης αποφάσεων σχετικά με τον αθλητισμό. Σημαντικό στοιχείο για την επιλογή των ερωτώμενων υπήρξε επίσης το γνωστικό τους επίπεδο ως προς την ανάπτυξη της ΆγΟ ιδιαίτερα κατά τα αρχικά της στάδια

¹ Παράρτημα Ζ, «Οι Συμμετέχοντες στην Έρευνα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Τοπική Αυτοδιοίκηση και «Άσκηση-Άθληση για Όλους»: Τι είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η δημόσια διοίκηση ενός κράτους μπορεί να οργανώνεται σύμφωνα με δύο συστήματα: το σύστημα της συγκέντρωσης και το σύστημα της αποκέντρωσης. Στο σύστημα της συγκέντρωσης, η άσκηση της δημόσιας διοίκησης γίνεται από όργανα του κράτους που έχουν αρμοδιότητα για όλες τις διοικητικές ενέργειες, ακόμα και για εκείνες που αφορούν τις διοικητικές περιφέρειες. Αντίθετα, κατά το σύστημα της αποκέντρωσης, η δημόσια διοίκηση ασκείται με περιφερειακά όργανα. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα διοίκησης, το κράτος εκχωρεί τη δημόσια διοίκηση σε αυτοτελή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η πιο σημαντική μορφή του συστήματος της αποκέντρωσης είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

«Τοπική αυτοδιοίκηση είναι η αυτοτελής με ίδια ευθύνη άσκηση τοπικής δημόσιας διοίκησης από ένα εδαφικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με τη σύμπραξη του συνόλου των μελών του (λαού) και υπό την εποπτεία του κράτους».² Από τον ορισμό αυτό απορρέουν τα εξής εννοιολογικά στοιχεία: «α) η ύπαρξη οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ως εδαφικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, β) η άμεση εκλογή των οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, γ) η αυτοτέλεια των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, δ) η κρατική εποπτεία, και ε) η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης».³

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, περιλαμβάνει τρία στοιχεία: τον λαό, το έδαφος και την εξουσία. Η ουσιαστική διαφορά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Κράτος εντοπίζεται στο τρίτο από τα παραπάνω στοιχεία, μιας και οι όποιες διαφορές υπάρχουν σχετικά με το έδαφος και τον λαό είναι ποσοτικού και όχι ποιοτικού χαρακτήρα. Η δημιουργία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πηγάζει από την αναγκαιότητα για διοικητική εξουσία που λαμβάνει υπόψη της τα τοπικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.⁴

² Μπεσίλα-Βήκα, Ε., *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, τόμος 1, Πάντειο Πανεπιστήμιο-Κέντρο Έρευνας και Διαχείρισης Θεμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης, νέα τροποποιημένη έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2004, κεφ. 4. σελ. 217.

³ Στο ίδιο, κεφ. 4. σελ. 217.

⁴ Στο ίδιο, κεφ. 6. σελ. 246-247.

Πέραν της συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργικότερη και αποτελεσματικότερη δημόσια διοίκηση, μεγάλη είναι η συνεισφορά της στην εφαρμογή της συμμετοχικής δημοκρατίας στη χώρα. Μεγάλοι πολιτικοί της χώρας, όπως οι Χ. Τρικούπης και Ε. Βενιζέλος, αντιμετώπιζαν τις κοινότητες ως ένα θεσμό, εξαρτημένο μεν από τους υπόλοιπους θεσμούς της δημοκρατίας, πολύ σημαντικό όμως για τη δημοκρατική ολοκλήρωση, με τη μεγαλύτερη δυνατή λαϊκή συμμετοχή στη διαχείριση των κοινών. Μέσω της δημιουργίας πραγματικά αυτοδιοικούμενων οργανισμών επιτυγχάνεται ο πολλαπλασιασμός των ευκαιριών συμμετοχής του πολίτη στην άσκηση της διοίκησης.⁵

Στην Ελλάδα το συγκεντρωτικό κράτος του 1830 χρησιμοποίησε την Τοπική Αυτοδιοίκηση ως μια προέκταση της ισχύος του κράτους. Το 1883 δημιουργούνται οι πρώτοι δήμοι στην Ελλάδα, η εκλογή όμως των δημάρχων και των παρέδρων δεν ήταν αποκλειστικό θέμα των εκλογών, αλλά της κρατικής ή περιφερειακής κρατικής αρχής. Η αναδιοργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 1912 εισάγει νέα δεδομένα στη δημόσια διοίκηση, με κυριότερο εξ' αυτών τη διάκριση των αυτοδιοικούμενων πρωτοβάθμιων τοπικών οργανισμών, από άποψη λειτουργίας και οργάνωσης, σε αστικούς και αγροτικούς. Επιπλέον, η δυνατότητα δημιουργίας συνδέσμων κοινοτήτων έδινε λύση σε προβλήματα που προέκυπταν λόγω της έλλειψης Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.⁶

Το Σύνταγμα του 1952 καθιέρωσε ρητά την Τοπική Αυτοδιοίκηση με την ταυτόχρονη διακήρυξη της εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών μέσω καθολικής ψηφοφορίας. Το μεταπολιτευτικό Σύνταγμα του 1975 κατοχύρωσε την άμεση εκλογή των τοπικών αρχών, την αυτοτέλειά τους, την κρατική εποπτεία τους και τη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων από τους Ο.Τ.Α. Ακολούθησε η αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975, και ιδιαίτερος η πρόταση αναθεώρησης του άρθρου 102 του Συντάγματος «Περί δημοσιονομικής αυτοτέλειας, τοπικών δημοψηφισμάτων και ανώτερων βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».⁷

Στη δεκαετία του '80 έγιναν πολλές σημαντικές θεσμικές αλλαγές στους θεσμούς της αποκέντρωσης και της Αυτοδιοίκησης. Σκοπός αυτών των αλλαγών ήταν η μετατόπιση του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος από το επίκεντρο της δομής και λειτουργίας του κράτους έτσι ώστε να εφαρμοστεί όσο το δυνατόν

⁵ Στο ίδιο, εισαγωγή, σελ. 5.

⁶ Στο ίδιο, κεφ. 4. σελ. 198.

⁷ Στο ίδιο, κεφ. 4. σελ.215.

καλύτερα η αποκέντρωση ως θεμελιώδης αρχή διοικητικής οργάνωσης. Στη δεκαετία του '90 ολοκληρώνεται πλήθος μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την πολυεπίπεδη διάρθρωσή της. Συγκεκριμένα, καθιερώνεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, συγκροτείται η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας», συντελείται η περιφερειακή συγκρότηση του κράτους. Σημαντική δραστηριότητα αποτέλεσε το πρόγραμμα «Θησέας» που σκόπευε στην υποστήριξη των οργάνων Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού για την πραγματοποίηση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης καθώς και για τη βελτίωση της ποιότητας των υφιστάμενων υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών με γνώμονα την αρμονική, ισόρροπη, βιώσιμη ανάπτυξη.⁸

Οι Ο.Τ.Α. δεν αναλαμβάνουν μόνο αρμοδιότητες που αφορούν τοπικές υποθέσεις αλλά διεκπεραιώνουν και πολλές κρατικές υποθέσεις κατ' εντολή των κρατικών αρχών. Οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. αντανakλούν τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών σε μια δεδομένη ιστορική στιγμή. Με το πέρασμα των χρόνων, οι αρμοδιότητες των δήμων και των κοινοτήτων έφτασαν να απλώνονται σήμερα σε ένα ευρύτατο πεδίο παραδοσιακών αρμοδιοτήτων, όπως η οδοποιία, αλλά και σύγχρονων αντικειμένων όπως η αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας. Έτσι, λοιπόν, καθώς οι κοινωνίες εξελίσσονται, και μαζί με αυτές και οι ανάγκες τους, οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. θα διευρύνονται αντιστοίχως. Σαφέστατα, δεν δημιουργούνται νέες ανάγκες μόνο για εντελώς νέα πεδία αλλά και για τα ήδη υπάρχοντα, π.χ, για τον αθλητισμό. Οι σημερινές αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού άπτονται ζητημάτων υλικοτεχνικής υποδομής, κοινωνικής πρόνοιας, δημόσιας υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού/αθλητισμού, πολεοδομίας/στέγασης, προστασίας του περιβάλλοντος, μεταφοράς, τοπικής οικονομίας/ανάπτυξης και διοικητικής υποστήριξης.⁹

Η εξέλιξη του θεσμού της Αυτοδιοίκησης τα μεταπολιτευτικά χρόνια είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις πολιτικές εξελίξεις. Η έλευση του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία το '81 αλλάζει τα δεδομένα. Για το ΠΑΣΟΚ, η Αυτοδιοίκηση είναι κομβικό στοιχείο της Δημοκρατίας και, συνεπώς, οι αρμοδιότητές της ενισχύονται. Νέοι θεσμοί δημιουργούνται, στρέφοντας το ενδιαφέρον περισσότερο στην εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών. Η κοινωνική πολιτική και η πρόνοια αποκτούν σταδιακά πιο

⁸ Βουλή των Ελλήνων, *Οργάνωση και λειτουργία των Ο.Τ.Α. πρώτου και Δευτέρου Βαθμού, Επίσημα πρακτικά της 1Θ' ολομέλειας*, Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων, 5 Οκτωβρίου 2004. Ν. 2539/1997 «Περί συγκροτήσεως της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης». Ν. 3274, ΦΕΚ 195/Α'/19.10.2004.

⁹ Ν. 3274, ΦΕΚ 195/Α'/19.10.2004

ενισχυμένο ρόλο. Τη δεκαετία αυτή δημιουργούνται τα Κ.Α.Π.Η. και, σταδιακά, μια σειρά κοινωνικά προγράμματα.¹⁰

Οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις του Ν. 2218/1994 επιβεβαιώνουν την τάση για διαρκή ανάπτυξη των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α., καθώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποκτά ευρύτερες αρμοδιότητες στην κοινωνία. Η λογική της απλής διαχείρισης και της προσφοράς βασικών μόνο υπηρεσιών (καθαριότητα, φωτισμός κ.λπ.) ανήκει πια στο παρελθόν. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται πλέον να χαράζει στρατηγικές για το μέλλον και να υλοποιήσει προγράμματα συνολικής ανάπτυξης. Η χώρα μας, ως μέλος της Ε.Ε. και έχοντας υπογράψει την συνθήκη του Μάαστριχτ, καλείται μέσω των αυτοδιοικούμενων περιοχών της να συμμετάσχει σε διεθνή προγράμματα και να αναλάβει ευθύνες στον τρόπο σχεδιασμού.

Προϋπόθεση για την αποκέντρωση είναι η μη σύγκρουση αρμοδιοτήτων ανάμεσα στους βαθμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της κεντρικής εξουσίας. Η Ελλάδα σήμερα υπολείπεται των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών όσον αφορά τη διοίκηση και ανάπτυξη μέσω των Ο.Τ.Α. Η χώρα στην οποία η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει τις πλέον διευρυμένες αρμοδιότητες είναι η Μεγάλη Βρετανία. Στη Μεγάλη Βρετανία, η εξουσία των Ο.Τ.Α. είναι πρωτογενής, αφού η κεντρική εξουσία δεν άσκησε ποτέ τη διοίκηση των Κομητειών, πόλεων και χωριών, και έτσι ο θεσμός της τοπικής κυβέρνησης είναι ακόμα και σήμερα πολύ ισχυρός και με μεγάλη παράδοση.¹¹

Σήμερα στη χώρα μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση ενισχύεται σημαντικά με την εφαρμογή του νόμου «Καλλικράτης». Αρκετοί πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. συνενώθηκαν σε 325 δήμους και οι δευτεροβάθμιοι Ο.Τ.Α. αντικαταστάθηκαν από τις 13 περιφέρειες στις οποίες εκλέγεται ο περιφερειάρχης και το περιφερειακό συμβούλιο. «Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αιεφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές».¹²

Σε όλους τους Δήμους με περισσότερους τους ενός αντιδημάρχους, συστήνεται εκτελεστική επιτροπή με σκοπό την παρακολούθηση της εφαρμογής της δημοτικής πολιτικής και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου. Μεταξύ των

¹⁰ ΠΑΣΟΚ, *Προγραμματικές δηλώσεις της Νέας Κυβέρνησης*, Αθήνα: ΠΑΣΟΚ, 1981, σελ. 19.

¹¹ Σαχσαμάνογλου, Ε., *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Οικονομικά Χρονικά, Αθήνα: Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Ιανουάριος 1995, σελ. 56-59.

¹² Ν. 3852, ΦΕΚ 87/Α /07.06.2010.

αρμοδιοτήτων της εκτελεστικής επιτροπής είναι η παρακολούθηση, η αξιολόγηση και ο συντονισμός της δράσης των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του Δήμου. Σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων κατοίκων συγκροτείται επιτροπή ποιότητας ζωής, η οποία, μεταξύ άλλων αρμοδιοτήτων, λαμβάνει αποφάσεις για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Παρομοίως, συγκροτείται δημοτική επιτροπή διαβούλευσης με σκοπό την εκπροσώπηση των τοπικών φορέων, όπως των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών, καθώς και των αθλητικών και πολιτιστικών φορέων.

Κατά το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010, ανάμεσα στις πρόσθετες αρμοδιότητες των δήμων είναι η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, που καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού. Με την απόφαση αυτή προσδιορίζονται ειδικότερα τα Εθνικά Αθλητικά Κέντρα, κατ' αντιστοιχία προς τους οικείους δήμους, εξειδικεύονται τα θέματα που αναφέρονται στην εποπτεία, καθώς και κάθε σχετικό τεχνικό, λεπτομερειακό και διαδικαστικό ζήτημα. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τον αθλητισμό, οι συνενωμένοι από τον Ν. 3852/2010 Δήμοι υποχρεούνται, έως τις 31.12.2012, να περιλάβουν στους οργανισμούς εσωτερικής υπηρεσίας τους τα αντικείμενα της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και της νέας γενιάς.

Σημαντική παράμετρος του νέου οργανογράμματος των Ο.Τ.Α., όπως αυτό διαμορφώνεται από το Ν. 3852/2010, είναι ο περιορισμός που θέτουν στους Δήμους να έχουν μόνο τέσσερις επιχειρήσεις. Προφανώς, ο περιορισμός αυτός δημιουργεί νέα δεδομένα στη λειτουργία των Δημοτικών Αθλητικών Επιχειρήσεων, τα οποία στην παρούσα περίοδο δεν έχουν ακόμα καθοριστεί στο σύνολό τους. Συγκεκριμένα, οι Δήμοι μπορούν να έχουν μια κοινωφελή επιχείρηση, μια δημοτική επιχείρηση ύδρευσης, μια επιχείρηση με ραδιοτηλεοπτικό περιεχόμενο και μια δημοτική ανώνυμη εταιρία.

Σύμφωνα με το άρθρο 186 του Ν. 3852/2010, μεταξύ των αρμοδιοτήτων των περιφερειών είναι:

- Η συμμετοχή σε προγράμματα πολιτιστικών και αθλητικών φορέων της περιφέρειας και των δήμων.
- Η υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, αθλητικούς συλλόγους, δήμους, καθώς και με άλλους φορείς Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου.
- Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, που καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής

Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού. Με την απόφαση αυτή, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, εντός έτους από τη δημοσίευση του Ν. 3852/2010 προσδιορίζονται ειδικότερα τα Εθνικά Αθλητικά Κέντρα, κατ' αντιστοιχία προς τις οικείες περιφέρειες, εξειδικεύονται τα θέματα που αναφέρονται στην εποπτεία, καθώς και κάθε σχετικό τεχνικό, λεπτομερειακό και διαδικαστικό ζήτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Το Κίνημα «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Ο ορισμός της «Άθλησης για Όλους» (ΆγΟ)

Σαφής ορισμός της ΆγΟ δεν υπάρχει στη σχετική βιβλιογραφία, γεγονός που πιθανώς οφείλεται στη διαρκώς μεταβαλλόμενη και πολυδιάστατη εννοιολόγηση του όρου στο χρόνο. Στη σχετική βιβλιογραφία η ΆγΟ περιγράφεται ως ένα εξελισσόμενο κίνημα σε ολόκληρο τον πλανήτη που περιλαμβάνει ως δραστηριότητες και την ατομική και την ομαδική άσκηση-άθληση, ανεξαρτήτως των αιτίων ανάπτυξής τους, καθώς και το συντονισμό και την οργάνωση εθνικών, διακρατικών και εθελοντικών φορέων κοινωνικής δράσης. Παρ' όλα αυτά, η διάσκεψη του Μπριτζ¹³ ήταν εκείνη που έδωσε την πιο ξεκάθαρη ερμηνεία στην ιδέα της άσκησης χωρίς περιορισμούς για οποιοδήποτε μέρος του πληθυσμού.

Η έκθεση της διάσκεψης ορίζει: «Η Άσκηση (Sport) [...] στη σύγχρονη έκφασή της πρέπει να ορίζεται ως η ελεύθερη και αυθόρμητη φυσική δραστηριότητα που αφορά τον ελεύθερο χρόνο. Οι μορφές της είναι [...] η αναζωογόνηση, η διασκέδαση και η χαλάρωση. Η άσκηση με αυτή την έννοια συμπεριλαμβάνει τα “οργανωμένα” αθλήματα αλλά και τις διάφορες άλλες φυσικές δραστηριότητες εφόσον αυτές απαιτούν κάποια φυσική προσπάθεια. Η λέξη “Όλους” αφορά το όσο δυνατόν ευρύτερο φάσμα του πληθυσμού, και των δύο φύλων και όλων των ηλικιών».¹⁴ Η διάσκεψη κατέληξε στον εξής ορισμό: «Η “Άσκηση-Άθληση για Όλους” πρέπει να παρέχει τις κατάλληλες συνθήκες σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ώστε αυτό να ασκείται συστηματικά είτε μέσω αθλημάτων είτε μέσω διάφορων φυσικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των ατομικών δυνατοτήτων των ασκουμένων».¹⁵

Ο βαθμός στον οποίο οι σημερινές μορφές ΆγΟ καλύπτονται από τον παραπάνω ορισμό είναι ζήτημα προς διερεύνηση. Το Συμβούλιο της Ευρώπης κάνει γενικές συστάσεις αλλά το κάθε μέλος του θα εφαρμόσει διαφορετικά την πολιτική ΆγΟ σε εθνικό επίπεδο. Πολλές χώρες μάλιστα απέδωσαν γλωσσικά την έννοια «Sport for All» προσδίδοντας τα χαρακτηριστικά που εκείνες επιθυμούσαν. Αξίζει να

¹³ Marchand. J., *The Council of Europe, 1984-89. Sport for All in Europe*, London: HMSO, 1990, σελ. 1-2.

¹⁴ Στο ίδιο, σελ.3.

¹⁵ Στο ίδιο.

σημειωθεί πως, στην Ελλάδα, παρόλο που τα προγράμματα ΑγΟ ονομάστηκαν «Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού», οι βασικές αρχές της ΑγΟ αποδόθηκαν σωστά.

Η Τριήμερη Σύνοδος της Μπρίτζ όρισε τις δράσεις της βάσει τριών κύριων παραμέτρων:

A. Βιολογικές και Ιατρικές

Η έλλειψη άσκησης στις βιομηχανοποιημένες κοινωνίες είναι σημαντική αιτία ασθενειών. Οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία και την πρόνοια μπορούν να περιοριστούν δραστικά εάν οι πολίτες ασκούνται περισσότερο διότι αυτό θα τους καταστήσει πιο υγιείς. Τα οικονομικά οφέλη καθώς και τα οφέλη που προκύπτουν για τον ανθρώπινο οργανισμό από την άσκηση αποτελούν σημαντικά επιχειρήματα για να ωθηθεί ο πληθυσμός στην άσκηση.¹⁶

B. Κοινωνικές

Παρόλο που οι αξίες του αθλητισμού είναι αναγνωρίσιμες και αδιαμφισβήτητες, για δεκαετίες η άσκηση αφορούσε μόνο μια μειοψηφία. Επισημάνθηκε λοιπόν η ανάγκη για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε να μπορεί να ασκείται όλος ο πληθυσμός και κυρίως οι ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες όπως είναι τα παιδιά, οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, οι μετανάστες, τα ΑμεΑ και οι φυλακισμένοι. Τα παραπάνω δεν περιορίζουν τα μέτρα ανάπτυξης του αθλητισμού υψηλών επιδόσεων. Αντιθέτως, συμβάλλουν στην ανάπτυξη και προστασία του αθλητισμού επιδόσεων (π.χ., από το ντόπινγκ και τη βία). Το Συμβούλιο της Ευρώπης δεσμεύτηκε να εξετάσει τρόπους για τη χρηματοδότηση της άσκησης.¹⁷

Γ. Ουμανιστικές (Ανθρωπιστικές)

Στη βιομηχανοποιημένη κοινωνία ο άνθρωπος υπόκειται σε μεγάλη ψυχολογική πίεση και άγχος. Η άσκηση επιτρέπει στους ανθρώπους να έρθουν κοντά στη φύση, να επικοινωνήσουν και να εκφράσουν την προσωπικότητά τους ανεξάρτητα από την κοινωνική τάξη, την εθνικότητα ή το φύλο στο οποίο ανήκουν.¹⁸

¹⁶ Στο ίδιο, σελ. 3-5.

¹⁷ Στο ίδιο.

¹⁸ Στο ίδιο.

Το κίνημα ΆγΟ είναι ένα αθλητικό κίνημα με κοινωνικές προεκτάσεις. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαχρονική πορεία του ΆγΟ, αντιλαμβανόμαστε ότι πρόκειται για κίνημα με ποικιλόμορφες, μεταβαλλόμενες ιδεολογικές και πολιτικές επιρροές. Το κίνημα ΆγΟ σχετίζεται με άλλα κινήματα τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Εξετάζοντας τη διεθνή πορεία του κινήματος παρατηρούμε ότι διαθέτει ιδεολογική ταυτότητα που μετεξελίσσεται ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες που προκύπτουν αλλά και τους πολιτικούς συσχετισμούς τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, το κίνημα εκφράζεται εθνικά και διεθνώς με οργανωμένους φορείς ενώ επηρεάζει την πολιτική. Το κίνημα ΆγΟ στηρίζεται άλλωστε από επιστημονικούς φορείς και έχει μεγάλη απήχηση στην κοινωνία. Λόγω του ανθρωποκεντρικού του χαρακτήρα, το κίνημα βρίσκεται πάντα στην επικαιρότητα, διαθέτοντας ταυτόχρονα ένα δίκτυο εθνικής και διεθνούς επικοινωνίας.¹⁹

Στη συνεδρίαση της επιτροπής σχεδιασμού στο Παρίσι το 1968, οι εμπνευστές του κινήματος συμφώνησαν ότι: «το κίνημα ΆγΟ πρέπει να παρέχει τους όρους ώστε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού να είναι σε θέση να αθλείται συστηματικά, είτε σε ένα κύριο άθλημα είτε σε ποικίλες δραστηριότητες που απαιτούν προσπάθεια προσαρμοσμένη στις ατομικές ικανότητες».²⁰ Πράγματι, κατά κάποιον τρόπο μπορούμε να πούμε ότι η ΆγΟ διαφοροποιείται από τη στενή έννοια του αθλητισμού, καθώς περιλαμβάνει όλα τα είδη φυσικών δραστηριοτήτων, οργανωμένων ή μη, με γνώμονα μια πολύπλευρη βελτίωση της κοινωνίας σε διάφορους τομείς όπως η υγεία, η κοινωνική συνοχή, η επαγγελματική αποκατάσταση κ.ά. Έτσι, η ΆγΟ προσιδιάζει περισσότερο σε κοινωνικό κίνημα που βασίζεται στον αθλητισμό παρά σε αθλητικό κίνημα. Χαρακτηριστικά είναι τα ευρήματα ερευνών που αποδεικνύουν ότι η πλειοψηφία των κρατών δεν συνδέει την ΆγΟ με τον πρωταθλητισμό.²¹

Η πολιτική της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1966 ως στοιχείο του Κράτους Πρόνοιας.²² Δημόσιοι

¹⁹ Νικηταράς, Ν., *Η Πόλη και η Άσκηση του Πολίτη. Διαχρονική Εξέλιξη*, Αθήνα: Τελέθριον, 2003, κεφ. 8, σελ. 135.

²⁰ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 77.

²¹ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 75-77 και 135-156.

²² Ο όρος Άσκηση για Όλους αναφέρθηκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 1966, η επιτροπή σχεδιασμού της ΆγΟ συνεδρίασε το 1968 όπου κατέληξε στη γενική ερμηνεία του όρου. Περισσότερο σαφή χαρακτηριστικά αποδίδονται στην ΆγΟ το 1975 από την Ευρωπαϊκή διακήρυξη των Υπουργών.

φορείς, όπως το ίδιο το Κράτος και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ήταν αρμόδιοι για τη δημιουργία των συνθηκών αυτών που σε τοπικό επίπεδο θα επέτρεπαν στον κόσμο να ασκείται/αθλείται. Το υπόβαθρο για τη γέννηση της ΆγΟ εντοπίζεται στο γεγονός ότι, για πρώτη φορά στην ιστορία, ο άνθρωπος καταναλώνει μεγαλύτερες ποσότητες τροφής απ' όσες χρειαζόταν ο οργανισμός του. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε αύξηση των δαπανών υγείας και στην ανάγκη για λήψη μέτρων από πλευράς του κράτους. Ταυτόχρονα η συμμετοχή των λαών στον αθλητισμό αναγνωριζόταν ως θεμελιώδες δικαίωμα. Η αύξηση του πληθυσμού που ασχολούνταν με τον αθλητισμό, είτε μέσω της άσκησης είτε ως θεατής, οδήγησε στην πολιτική της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και σε αυξημένο ενδιαφέρον για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι οποίοι ήταν επίσης ένα παγκόσμιο κίνημα. Η τηλεόραση ενίσχυσε ακόμα περισσότερο το ενδιαφέρον για τον αθλητισμό.²³

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος υπήρξε ιδιαίτερα καταστροφικός για την ανθρωπότητα. Έτσι, κατά τη διάρκεια του πολέμου αλλά και μετά τη λήξη του, η ιδέα του κράτους πρόνοιας απέκτησε μεγάλη σημασία: τα ανεπτυγμένα κράτη ήταν τα πρώτα που μετά το τέλος του πολέμου εισήγαγαν συστήματα κοινωνικής πρόνοιας. Λόγω όμως των συνεπειών του πολέμου, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας της εποχής περιορίζονταν σε ιατρική περίθαλψη, εκπαίδευση και στέγαση. Παρ' όλα αυτά, η ραγδαία οικονομική ανάπτυξη από τα τέλη της δεκαετίας του '50 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του '60 βοήθησε στη διεύρυνση του φάσματος των υπηρεσιών πρόνοιας στον πολιτισμό, συμπεριλαμβάνοντας και τον αθλητικό πολιτισμό. Μέσω της οικονομικής άνθησης της εποχής, η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» αποκτά έντονη δυναμική.²⁴

Επισημώς, η ιστορία του κινήματος ΆγΟ ξεκινά στις 17 Ιανουαρίου 1968 στην πόλη Μπριτζ του Βελγίου, όπου συνεδρίασε η ομάδα οργανωτικού σχεδιασμού του ΆγΟ αποτελούμενη από πέντε μέλη. Η διάσκεψη κράτησε τρεις μέρες και είχε σκοπό:²⁵

- Να καθορίσει το πλαίσιο της ΆγΟ που για πολλά χρόνια ήταν τελείως ασαφές.

²³ Uchiumi, K., *Sport for All in Britain. Sport Policies in a Welfare State*, Τόκιο: Fumaido-Shuppan, 2003.

²⁴ Στο ίδιο.

²⁵ Ένα από τα μέλη ήταν ο επικεφαλής του αθλητικού τμήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εξωσχολική εκπαίδευση Armand Lams, ο οποίος φιλοξένησε τους: William Jones, Γενικό Γραμματέα της ICSPE και της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικής Καλαθοσφαίρισης, Cecrope Barilli, επίσημο εκπρόσωπο της Ιταλίας, Yvonne Surrel, Γενικό Επιθεωρητή Νεολαίας και Άθλησης της Γαλλίας, και τον Ολλανδό Gerard Herberich που εκπροσωπούσε το Αθλητικό Τμήμα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

- Να προσδιορίσει τις όποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν και να προβεί σε μια γενική περιγραφή ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος.

- Να επιλέξει τα προγράμματα που θα ξεκινούσαν το 1968 και 1969.

Στη σύνοδο μελετήθηκαν εκθέσεις ειδικών από διάφορες χώρες σχετικά με νέες μορφές άσκησης στο πλαίσιο των δυνατοτήτων όλων των ανθρώπων. Οι πρώτες εκθέσεις προέρχονταν από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σουηδία, την Ισπανία, την Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γερμανίας και την Ολλανδία. Επιπλέον, η ομάδα εξέτασε τη μελέτη για τις φυσιολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις της καλής φυσικής κατάστασης του ανθρώπινου οργανισμού η οποία πραγματοποιήθηκε κατ' εντολή του Συμβουλίου της Ευρώπης.²⁶

Η Σύνοδος της Μπριτζ αποτέλεσε ένα καθοριστικό γεγονός για την ανάπτυξη της ΆΓΟ στη Δύση καθώς διαμόρφωσε μια σειρά από ιδέες σε ένα επίσημο πλαίσιο με ξεκάθαρες βασικές αρχές, το οποίο μεταφράστηκε σε διάφορες γλώσσες και μοιράστηκε στους εθνικούς οργανισμούς αθλητισμού. Επιπροσθέτως, συνέβαλε στη δημιουργία μιας κοινής ευρωπαϊκής αθλητικής πολιτικής.²⁷ Μετά από επτά χρόνια, το 1975, γεννήθηκε ο Καταστατικός Χάρτης της Ευρωπαϊκής ΆΓΟ.

Η έννοια «Άσκηση-Άθληση για Όλους» δεν ήταν νέα για την εποχή καθώς εμφανίζεται σε επίσημα έγγραφα του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 1966. Ο πρωτοπόρος του κινήματος ΆΓΟ Jurgen Palm υποστηρίζει ότι συγκεκριμένες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των Σκανδιναβικών χωρών, είχαν υιοθετήσει την ΆΓΟ από το 1960.²⁸

Το 1960 τα θέματα παιδείας και πολιτισμού της Συνθήκης των Βρυξελλών μεταφέρθηκαν στη δικαιοδοσία του Συμβουλίου της Ευρώπης και το 1962 το Συμβούλιο Πολιτιστικής Συνεργασίας (Council for Cultural Co-operation, CCC) ανέλαβε τις αρμοδιότητες για τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό. Δημοσκοπήσεις της εποχής έδειξαν ότι αρκετοί Ευρωπαίοι ασκούσαν σε κάποιο άθλημα ή σε διάφορες άλλες δραστηριότητες. Για αυτό το λόγο, το CCC ζήτησε από την Επιτροπή για την Εξωσχολική Εκπαίδευση (Committee for Out of School Education) να εξετάσει το ζήτημα του αθλητισμού πιο διεξοδικά και να καταθέσει προτάσεις. Δημοσιεύτηκαν αρκετές μελέτες και νέες ιδέες· οι μελέτες έθιξαν ζητήματα όπως ο υπερπληθυσμός των πόλεων και η ανάγκη για οργανωμένες φυσικές δραστηριότητες.

²⁶ Συγγραφέας της μελέτης ήταν ο Per-Olof Astrand.

²⁷ Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 1,σελ. 2.

²⁸ Palm, J., *στο ίδιο*, κεφ. 1, σελ. 2.

Προτάθηκε η δημιουργία ενός συντονιστικού οργανισμού για την ΆγΟ στο Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και η έναρξη καμπάνιας προώθησης της ΆγΟ στα κράτη-μέλη του Συμβουλίου. Ως χώρες πρότυπα προτάθηκαν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Ολλανδία και η Ισπανία. Επισημάνθηκε επίσης ότι η ΆγΟ αναπτυσσόταν παγκοσμίως. Για παράδειγμα, Ανατολικές χώρες –η ΕΣΣΔ, η Πολωνία και η Τσεχοσλοβακία– είχαν προετοιμάσει αθλητικές πολιτικές. Επιπλέον, ο Πρόεδρος Κένεντι των ΗΠΑ εισήγαγε την αθλητική εκστρατεία ευαισθητοποίησης των πολιτών με τίτλο «National Fitness», ενώ στην Αυστραλία υπήρχε ήδη το «National Fitness Council».²⁹

Το επόμενο βήμα ήταν ένας πολύ σημαντικός διάλογος³⁰ για τον αθλητισμό που έγινε στο Στρασβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 1970. Οι επισημάνσεις της συνάντησης αποτελούν σημεία αναφοράς για τον ευρωπαϊκό αθλητισμό ακόμα και σήμερα. Υπογραμμίστηκε η σταδιακή ανάπτυξη της ΆγΟ και η αναγκαιότητα για δημιουργία ενός κέντρου διαχείρισης πληροφοριών και ανταλλαγής εμπειριών γύρω από τον αθλητισμό. Ταυτόχρονα, ο Gerard Herberichs από το Panathlon International Congress της Βενετίας δήλωσε ότι «η ΆγΟ είναι “ιδέα” αλλά και πολιτικό γεγονός μαζί [...] η ιδέα πηγάζει από το γεγονός ότι ο αθλητισμός πλέον προσεγγίζεται ως προς τις κοινωνικές του προεκτάσεις. Η διαφορά ανάμεσα σε αυτή την προσέγγιση και στην παραδοσιακή προσέγγιση της άσκησης, όπου ήταν απλώς ένα παιχνίδι στο οποίο [...] συμμετείχε μια μειοψηφία ενθουσιωδών ατόμων ή κοινωνικά προνομιούχων, είναι ότι σήμερα η άσκηση αρχίζει να αποτελεί ένα απαραίτητο στοιχείο της καθημερινότητας των πολιτών σε όλες τις βιομηχανοποιημένες χώρες».³¹

Στις 14 Μαΐου 1971 το Consultative Assembly ξεκίνησε την επεξεργασία ενός πρώιμου Ευρωπαϊκού Καταστατικού (European Charter). Οι προσπάθειες τα επόμενα χρόνια επικεντρώθηκαν στη σύνταξη του καταστατικού.³² «Το 1974 η επιτροπή των Υπουργών αποδέχτηκε την πρόταση του CCC να αποτελέσει ο αθλητισμός ξεχωριστό τομέα και να δημιουργηθεί ένα όργανο με συμμετέχοντες κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς αντιπροσώπους των αθλητικών οργανισμών».³³ Στις 28 Ιουνίου 1974 παρουσιάστηκε η αρχική έκδοση του καταστατικού και το Δεκέμβριο του ίδιου έτους

²⁹ Στο ίδιο, κεφ. 3, σελ. 11-12.

³⁰ Επικεφαλής του διαλόγου τέθηκε ο Βρετανός William Jones, βλ. Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 3, σελ. 12.

³¹ Gerard Herberichs, «Panathlon International Congress», στο Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 3, σελ. 12.

³² Στο ίδιο, κεφ.3, σελ. 12.

³³ Στο ίδιο, κεφ.3, σελ. 13.

συζητήθηκε στο Στρασβούργο η τρίτη έκδοση του καταστατικού. Η τέταρτη έκδοση υιοθετήθηκε ως επίσημη πρόταση προς τους Υπουργούς Αθλητισμού τον Ιανουάριο του 1975. «Την ίδια περίοδο, η Επιτροπή των Υπουργών [Εξωτερικών] έδωσε την αρμοδιότητα στις εκάστοτε Υπουργικές Επιτροπές να μελετούν ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους. Έτσι, ο αθλητισμός αποτέλεσε θέμα μελέτης Υπουργών οι οποίοι είχαν ως αρμοδιότητα τα αθλητικά θέματα. Οι Υπουργοί που ήταν υπεύθυνοι για θέματα αθλητισμού έπρεπε να καταθέσουν τις προτάσεις τους επί του καταστατικού το οποίο είχε ήδη ολοκληρωθεί».³⁴ Οι παρατηρήσεις των Υπουργών έγιναν στις Βρυξέλλες στις 20 Μάρτη 1975. Το κείμενο επικυρώθηκε επισήμως από την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 24 Σεπτεμβρίου του 1976.³⁵

Η ημερομηνία αυτή είναι ορόσημο για δύο λόγους. Πρώτον, επισημοποιήθηκε το Ευρωπαϊκό Καταστατικό Αθλητισμού και, δεύτερον, ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία που συναντήθηκαν Υπουργοί με αποκλειστική αρμοδιότητα τον Αθλητισμό. Το καταστατικό σηματοδοτούσε την ύπαρξη ενός ευρωπαϊκού προγράμματος αθλητικής ανάπτυξης. Η εφαρμογή και επεξεργασία του, όμως, ήταν αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Ευρώπης το οποίο επόπτευε τις ενέργειες του κάθε κράτους-μέλους. Το κύριο μέλημα του Συμβουλίου ήταν η διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων για την εφαρμογή όσων όριζε το καταστατικό. Το Consultative Meeting μετονομάστηκε σε Συμβούλιο για την Ανάπτυξη του Αθλητισμού (Council for the Development of Sport, CDS). Η σύσκεψη που δημιούργησε το Καταστατικό μετονομάστηκε σε Αθλητική Επιτροπή (Sport Committee) του CCC.³⁶

«Το 1977 ο αθλητισμός κατέκτησε την αυτοτέλειά του με τη δημιουργία της Επιτροπής για την Ανάπτυξη του Αθλητισμού (Committee for the Development of Sports, CDDS). Η επιτροπή ήταν ανεξάρτητη και υπαγόταν απευθείας στην Επιτροπή των Υπουργών (Committee of Ministers), στους οποίους κατέθετε προτάσεις που βασιζόνταν στις υποδείξεις του Conference of European Ministers of Sport».³⁷

«Το CDDS είναι ο σύνδεσμος μεταξύ του Committee of Ministers και του Συνεδρίου των Υπουργών Αθλητισμού (Conference of Sport Ministers). Το CDDS συνέχισε να διατηρεί τους δεσμούς του με το Συμβούλιο Πολιτιστικής Συνεργασίας (Council for Cultural Co-operation), το οποίο εξακολουθούσε να έχει στην

³⁴ Στο ίδιο, κεφ. 3, σελ. 13.

³⁵ Στο ίδιο.

³⁶ Στο ίδιο.

³⁷ Στο ίδιο, κεφ. 3, σελ. 14.

αρμοδιότητα του συγκεκριμένα θέματα, όπως τον αθλητισμό στα σχολεία. Η κάθε χώρα μπορεί να έχει τέσσερις αντιπροσώπους στην Επιτροπή: εξειδικευμένο αθλητικό προσωπικό, αξιωματούχους κυβερνητικών ή μη κυβερνητικών οργανισμών και άτομα που έχουν την ευθύνη για την άσκηση της αθλητικής πολιτικής της χώρας τους. Έτσι, το CDDS είναι η κινητήριος δύναμη τους αθλητισμού στην Ευρώπη και ο φορέας εκείνος που μετατρέπει τις θεμελιώδης αρχές του καταστατικού σε πραγματικές δράσεις».³⁸

«Σύμφωνα με την έκθεση του CDDS που κατατέθηκε στο τρίτο Συνέδριο των Υπουργών Αθλητισμού, έξι χρόνια μετά την δημιουργία του Καταστατικού, “η συνεργασία φιλικών κρατών που σκοπό έχει την ανάπτυξη αθλητικών πολιτικών, έχει προεκτάσεις οι οποίες ξεπερνούν τα αμιγώς αθλητικά ζητήματα”. Το Καταστατικό του αθλητισμού στην Ευρώπη υπέστη περαιτέρω επεξεργασία ούτως ώστε να γίνεται ξεκάθαρο ότι η άσκηση-άθληση είναι δικαίωμα του πολίτη, αλλά και υποχρέωση της πολιτείας να παρέχει τις κατάλληλες συνθήκες για την πρόσβαση όλων σε αυτή. Το δικαίωμα στην άσκηση είναι θέμα ατομικής και συλλογικής ευθύνης. Οι πολίτες δικαιούνται να αθλούνται, οι κυβερνήσεις πρέπει να παρέχουν τις κατάλληλες συνθήκες για άσκηση-άθληση και το Συμβούλιο της Ευρώπης πρέπει να διατηρεί μια ατμόσφαιρα πολιτικής συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη-μέλη».³⁹

«Η θέση της Γαλλίας για τον αθλητισμό είναι η αντιμετώπισή του ως κοινωνικό φαινόμενο το οποίο αποτελεί τομέα πολιτικής συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη.⁴⁰ Η παρέμβαση όμως των κρατών, πρέπει να εξαντλείται στην οικονομική βοήθεια και μόνο. Ειπώθηκε για παράδειγμα ότι τα κράτη που φιλοξένησαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες ενίσχυσαν οικονομικά την διενέργειά τους χωρίς όμως να παρέμβουν στις αποφάσεις της IOC. Σύμφωνα τη θέση του Βελγίου, τα καταστατικά δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, έχουν όμως ισχυρή ηθική βαρύτητα και μπορούν να αποτελέσουν τη βάση της ευρωπαϊκής πολιτικής.⁴¹ Στην πραγματικότητα, η συμμετοχή του κράτους στον αθλητισμό διαφέρει από χώρα σε χώρα. Κάποια κράτη είχαν έντονη συμμετοχή στα αθλητικά δρώμενα ενώ κάποια άλλα εφάρμοσαν μια πιο φιλελεύθερη προσέγγιση. Το CDDS πάντα προσπάθησε να διατηρήσει μια ισορροπία

³⁸ Στο ίδιο.

³⁹ Στο ίδιο, κεφ. 4, σελ. 16-18.

⁴⁰ Εκφράστηκε από τον Pierre Mazeaud, Υπεύθυνο (State Secretary) Νεολαίας και Άθλησης της Γαλλίας, κατά τη διάρκεια του Brussels Conference, βλ. Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 4, σελ. 16.

⁴¹ Εκφράστηκε από τον H.F. Van Aal, Βέλγο Υπουργό Γαλλικής Παιδείας, βλ. Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 4, σελ. 16.

και να διασφαλίσει ότι οι κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί του οργανισμοί λειτουργούν συμπληρωματικά».⁴²

Το Συμβούλιο της Ευρώπης απέδιδε μεγάλη σημασία στο μηχανισμό συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη-μέλη του Συμβουλίου.⁴³ Ο μηχανισμός συνεργασίας θα αντανακλά τον τρόπο με τον οποίο θα λειτουργήσει και θα αναπτυχθεί ο αθλητισμός στο κάθε κράτος ξεχωριστά στο πλαίσιο του καταστατικού. Ο βαθμός επίτευξης των κοινών στόχων εξαρτάται από την αποδοτικότητα της συνεργασίας.

Από το Συνέδριο των Βρυξελλών (1975) και έπειτα, η ανάγκη για συνεργασία ανάμεσα στα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης επισημάνθηκε σε διάφορα επίσημα Συνέδρια των Υπουργών Αθλητισμού: Λονδίνο (1978), Πάλμα ντε Μαγιόρκα (1981), Μάλτα (1984), Δουβλίνο (1986) και Ρέικιαβικ (1989). Το ίδιο ίσχυε και για ανεπίσημες συναντήσεις των Υπουργών Αθλητισμού: Λονδίνο (1975), Βόννη (1976), Στρασβούργο (1977, 1978 και 1983), Αθήνα (1979 και 1989) και Ρότερνταμ (1983).

Η συνεργασία απέφερε σημαντικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού αθλητισμού. Σημεία αναφοράς αποτελούν τα Συμβούλια των Υπουργών Αθλητισμού που πραγματοποιούνται κάθε τρία χρόνια. Το συνέδριο του 1978 στο Λονδίνο είχε ακόμα ως κύριο θέμα την επεξεργασία του καταστατικού. Στο συνέδριο αυτό συγκεντρώθηκαν εθνικές εκθέσεις για τον αθλητισμό και έγινε μια πρώτη αποτίμηση των πεπραγμένων. Το συνέδριο κατέληξε στο ότι ο ρόλος του καταστατικού είχε πολύ θετικά αποτελέσματα για την «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Επισημάνθηκε επίσης η σημασία του CDDS το οποίο γινόταν υπεύθυνο για τον καταμερισμό των οικονομικών πόρων που αφορούσαν τον αθλητισμό. Εξάλλου, το ζήτημα χρηματοδότησης του αθλητισμού επισημαίνεται στο δεύτερο άρθρο του Καταστατικού, στο οποίο δηλώνεται ότι «ο αθλητισμός πρέπει να προωθείται ως σημαντικός παράγοντας της ανθρώπινης εξέλιξης και η απαραίτητη χρηματοδότησή του πρέπει να προέρχεται από δημόσιους πόρους».⁴⁴ Η οικονομική ενίσχυση που δόθηκε το 1977 από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την προώθηση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» δεν ήταν επαρκής. Το ίδιο έτος καθιερώθηκε το Special Sport Fund από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

⁴² Στο ίδιο, κεφ. 4, σελ. 16-18.

⁴³ Εκφράστηκε από τον S. Sforza, Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, βλ. Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 4, σελ. 17.

⁴⁴ Στο ίδιο, κεφ. 4, σελ. 18.

Στο 3^ο Συνέδριο των Υπουργών Αθλητισμού στην Πάλμα ντε Μαγιόρκα το 1981 παρατηρήθηκε πρόοδος σε όλα τα ζητήματα που αφορούν την ΆγΟ. Η συνεργασία ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κράτη οδήγησε στην ανάπτυξη όλων των πτυχών της ΆγΟ που συζητήθηκαν στις ανεπίσημες συναντήσεις των Υπουργών στο Παρίσι (Μάιος 1978), στην Αθήνα (Μάρτιος 1979) και στο Στρασβούργο (Μάρτιος 1980). Οι συζητήσεις που έγιναν σε αυτές τις συναντήσεις αφορούσαν τα κοινωνικού χαρακτήρα ζητήματα του αθλητισμού. Οι συναντήσεις επικεντρώθηκαν σε ζητήματα όπως η διεύρυνση της συμμετοχής των ομάδων στόχων σε αθλητικά προγράμματα, οι αθλητικές επιστήμες και τα θέματα ηθικής που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Επιπροσθέτως, επισημάνθηκε η ανάγκη για στενότερη συνεργασία με τους Υπουργούς Υγείας των κρατών-μελών με σκοπό την παροχή ιατροφαρμακευτικής ασφάλισης στους αθλητές. Εκφράστηκε η επιθυμία για ενδυνάμωση των δεσμών με τους επικεφαλής του Ολυμπιακού Κινήματος και τις Διεθνείς Αθλητικές Ομοσπονδίες. Συζητήσεις ανάμεσα στους προαναφερθέντες φορείς και τους Υπουργούς Αθλητισμού έγινε για πρώτη φορά τον Οκτώβριο του 1977 στη Λισαβόνα και από τότε γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.⁴⁵

Στο 5^ο επίσημο Συνέδριο των Υπουργών Αθλητισμού το 1986 στο Δουβλίνο επισημάνθηκε ότι η συνεργασία ανάμεσα στα κράτη είχε φτάσει σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο. Μέσω της συνεργασίας σε επίπεδο ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμού των ενεργειών, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Συμβουλίου της Ευρώπης ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν το οποιοδήποτε μη αναμενόμενο συμβάν άμεσα και αποτελεσματικά. Αυτή η πολιτική της άμεσης αντίδρασης χρησιμοποιήθηκε έντονα στην αντιμετώπιση της βίας στους αθλητικούς χώρους και οδήγησε στη συνεχή αναβάθμιση του European Antidoping Charter for Sport.⁴⁶

Το 1986 στο Papendal της Ολλανδίας, το CDDS επεξεργάστηκε μια σειρά από θέματα που θα παρουσιάζονταν στο Συνέδριο του Δουβλίνου. Ολοκληρώθηκαν διάφορα έγγραφα υπό τον γενικό τίτλο «New Partnerships in sport». Τα έγγραφα αυτά αφορούσαν την οικονομική ενίσχυση από χορηγούς και ΜΜΕ. Οι αξιωματούχοι του αθλητισμού ήταν πολύ ικανοποιημένοι από το CDDS το οποίο ετοίμασε ολόκληρη τη μελέτη. Το CDDS, όμως, σχεδίασε μια ξεκάθαρη πολιτική σχετικά με

⁴⁵ Στο ίδιο, κεφ. 4, σελ. 19.

⁴⁶ Στο ίδιο.

την ανάπτυξη της οικονομικής ενίσχυσης η οποία θα μπορούσε να έχει ταυτόχρονα τα καλύτερα και τα χειρότερα αποτελέσματα στον αθλητισμό.⁴⁷

«Ο Αθλητισμός έρχεται σε συμφωνία με νέους συνεταιίρους. Εμπορικά συμφέροντα (κυρίως χορηγίες) και μιντιακά συμφέροντα (κυρίως τηλεοπτικά) προσφέρουν νέες και διαφορετικές δυνατότητες. Οι αθλητικοί οργανισμοί εκτιμούν ότι οι οικονομικές απολαβές από τα ΜΜΕ και τους χορηγούς είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη του αθλητισμού σε ό,τι αφορά, για παράδειγμα, τον εξοπλισμό, την οργάνωση και την απασχόληση».⁴⁸ Παρ' όλα αυτά το κείμενο συνεχίζει ως εξής: «Η συνέχιση των βασικών ισορροπιών στον αθλητισμό πρέπει να είναι εξασφαλισμένη. Για παράδειγμα, η ανεξαρτησία του αθλητικού κινήματος, η προστασία του αθλητικού ήθους, η διατήρηση των σκοπών του αθλητισμού και ο σεβασμός του αθλητή ως άτομο».⁴⁹

2.2 Η Επικοινωνιακή Πολιτική της ΑγΟ τις δεκαετίες '70 και '80

Το CDDS, στην προσπάθειά του να αναλύσει διάφορα θέματα που σχετίζονται με τον αθλητισμό και να καταλήξει σε συμπεράσματα, ζήτησε την άποψη ειδικών ερευνητών. Αρχικά τις ερευνητικές διαδικασίες συντόνιζαν οι επικεφαλής των ερευνητικών ινστιτούτων των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στις 13 Οκτωβρίου 1980 ιδρύθηκε το Committee of experts on Sport Research (DS-SR, Επιτροπή Ειδικών στην Αθλητική Έρευνα). Από τότε η επιτροπή δημιούργησε την ερευνητική ομάδα του CDDS, που συγκαλείται σε ετήσια βάση για να εκλέξει τον επικεφαλής της. Το γεγονός ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης κατάφερε να φέρει σε επικοινωνία αναλυτές, ειδικούς, ανθρώπους που λαμβάνουν αποφάσεις, ερευνητές και διάφορους άλλους εξειδικευμένους επαγγελματίες αποτελεί σπουδαία παρακαταθήκη για τη μελλοντική οργάνωση και ανάπτυξη του αθλητισμού.⁵⁰

Τα κύρια καθήκοντα της Επιτροπής είναι η εκπόνηση μελετών και η διενέργεια δημοσκοπήσεων που αφορούν τον αθλητισμό. Για παράδειγμα, η επιτροπή

⁴⁷ Στο ίδιο, κεφ. 4, σελ. 20.

⁴⁸ Στο ίδιο.

⁴⁹ CDDS Report στο Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 4, σελ. 20.

⁵⁰ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ.36.

συνέβαλε στην ολοκλήρωση του τεστ EUROFIT.⁵¹ Κύριο τομέα ενασχόλησης της επιτροπής αποτελούν οι μελέτες σκοπιμότητας και αποτελεσματικότητας των πολιτικών άθλησης. Τα συμπεράσματα των μελετών προκύπτουν από το συνδυασμό πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων. Για παράδειγμα, η συμμετοχή στις αθλητικές δραστηριότητες εκφράζεται ως το ποσοστό των ασκούμενων στον συνολικό πληθυσμό μιας περιοχής. Επιπροσθέτως, η επιτροπή εξέδιδε δεδομένα σχετικά με το βαθμό απήχησης μιας αθλητικής πολιτικής, το χρόνο που αφιερώνει ο πληθυσμός για άσκηση κάθε χρόνο, το ποσοστό των ατόμων που αθλούνται σε μόνιμη βάση, τη δημοτικότητα των αθλημάτων και τα κίνητρα για άσκηση.⁵²

Η συμμετοχή στην άσκηση είναι άμεσα συνδεδεμένη με τα κίνητρα που έχει ο πληθυσμός για να αθληθεί. Το Συμβούλιο της Ευρώπης εκτιμά πως μια σωστά οργανωμένη και ολοκληρωμένη πολιτική άσκησης-άθλησης θα πρέπει να παρέχει τα ανάλογα κίνητρα για μαζική συμμετοχή, καθώς οι κύριοι λόγοι για τους οποίους ο περισσότερος κόσμος εγκαταλείπει την άσκηση είναι οικογενειακοί ή κοινωνικοί. Επίσης, μεγάλο μέρος του πληθυσμού σταματά την άσκηση μετά το τέλος της σχολικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με το DS-SR, οι χαμηλότερες κοινωνικά τάξεις ασκούνται σε αρκετά μικρότερο ποσοστό από τους εθνικούς μέσους όρους.⁵³

Η αθλητική πολιτική έχει την ανάγκη της σωστής και διαρκούς επικοινωνίας για να είναι επιτυχής. Το Συμβούλιο της Ευρώπης μέσω του CDDS διαθέτει ένα διάυλο επικοινωνίας των πολιτικών του με τους πολίτες. Επιπλέον, το Clearing House⁵⁴ λειτουργεί ως κέντρο πληροφοριών για τα αθλητικά δρώμενα σε κάθε κράτος-μέλος.

Από το 1966, όπου προωθήθηκε για πρώτη φορά η «Άσκηση-Άθληση για Όλους», έγινε άμεσα αντιληπτή η ανάγκη δημιουργίας ενός διεθνούς κέντρου ανταλλαγής πληροφοριών. Το κενό αυτό καλύφθηκε με τη δημιουργία του Clearing House στις Βρυξέλλες. Οι διαδικασίες για την ίδρυση του Clearing House άρχισαν το 1969 και ολοκληρώθηκαν τον Ιανουάριο του 1974 με την εγκατάσταση του φορέα στα κεντρικά του γραφεία στις Βρυξέλλες. Οι μελέτες και οι έρευνες που εκπονεί το Clearing House προορίζονται κυρίως για τα μέλη του CDDS αλλά είναι επίσης

⁵¹ Η συμβολή της Επιτροπής ήταν κυρίως η παροχή τεχνογνωσίας μέσω της διεξαγωγής δημοσκοπήσεων, ερευνών και μελέτης της σχετικής βιβλιογραφίας.

⁵² Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ.36-37.

⁵³ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 37-38.

⁵⁴ Clearing House: Κέντρο Διανομής Πληροφοριών.

διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο. Το Clearing House ήταν αρμόδιο για τις πολιτικές «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και τη διαχείριση ερευνητικών πληροφοριών.⁵⁵

Ο Trimmly είναι η μασκότ της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» που εμφανίστηκε σε διάφορα μέσα ενημέρωσης και αφίσες. Το 1970, πέντε χρόνια πριν την υιοθέτηση του Ψηφίσματος για την ΑγΟ, ο Jurgen Palm ανακοίνωσε ότι η Γερμανική Ομοσπονδία Αθλητισμού αποφάσισε να βασίσει την ενημερωτική της εκστρατεία στο σλόγκαν του Trimmly⁵⁶ που καλούσε τον κόσμο να ασκηθεί. Ο Trimmly γνώρισε μεγάλη επιτυχία προσπαθώντας να πείσει ότι η άσκηση είναι κομμάτι του τρόπου ζωής που επιλέγει ο άνθρωπος.⁵⁷

Τριών ειδών ήταν τα προγράμματα που προωθήθηκαν διεθνώς μέσω διαφημιστικών εκστρατειών: μαζικής, ομαδικής και ατομικής συμμετοχής. Οι κρατικοί αθλητικοί οργανισμοί διαφόρων χωρών εξέφρασαν διαφορετικούς λόγους για την πρακτική χρησιμότητα της εφαρμογής του κινήματος της ΑγΟ. Κάποιες χώρες, για παράδειγμα, στόχευαν κυρίως στη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της ΑγΟ, ενώ άλλες στην κοινωνική αρμονία, τη χαρά και την ευημερία του πληθυσμού. Όλες όμως οι χώρες αντιλήφθηκαν τη σημασία του μαζικού αθλητισμού.⁵⁸

Από το 1975, όλα τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, μηδενός εξαιρουμένου, διεξήγαν καμπάνιες για τη διάδοση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Παρόλο που ο σκοπός των καμπανιών αυτών ήταν κοινός, η αφύπνιση του πληθυσμού γύρω από την άσκηση και ο τρόπος διεξαγωγής και χρηματοδότησής τους διέφερε μεταξύ των χωρών. Η διάθεση και το ύψος των αναγκαίων πόρων για τις καμπάνιες ήταν πολιτική απόφαση. Επιπροσθέτως, κάποιες καμπάνιες στόχευαν σε όλο τον πληθυσμό, κάποιες άλλες σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, άλλες αναφέρονταν στον αθλητισμό γενικότερα και κάποιες εστίαζαν σε συγκεκριμένα αθλήματα. Προς το τέλος της δεκαετίας του '80, οι περισσότερες καμπάνιες εστίαζαν στον αθλητικό τρόπο ζωής, το περιβάλλον και την ευεξία.⁵⁹

Στην Αυστρία, οι καμπάνιες επικεντρώθηκαν στο περπάτημα και το ποδήλατο. Με ιδιαίτερη επιτυχία προωθήθηκε η ιδέα της ταυτόχρονης χρήσης ποδηλάτου και τρένου για τις μετακινήσεις των πολιτών. Στο Βέλγιο, στο οποίο

⁵⁵ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 38-40.

⁵⁶ Το σλόγκαν ήταν «Ευεξία μέσω της Άσκησης»: “Trimm dich durch Sport”.

⁵⁷ Στο ίδιο, κεφ. 1, σελ. 2-3.

⁵⁸ Αυθίνος, Γ., *Άσκηση – Άθληση – Κινητική Αναυχή – Οργανωτική Διάσταση*, Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, 1998, κεφ. 2, σελ. 34

⁵⁹ Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 13, σελ. 60-61.

υπήρχε ιδιαίτερη οργάνωση για όλα τα αθλήματα, οι καμπάνιες αφορούσαν όλα τα δημοφιλή αθλήματα. Ο αθλητισμός εδραιώθηκε σε εθνικό επίπεδο και στην Κύπρο όπου περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους της χώρας ασκούνταν. Η Δανία επικεντρώθηκε στη διασφάλιση της ελεύθερης και ισότιμης πρόσβασης όλου του πληθυσμού στην άσκηση ενώ στην Ισπανία, βάσει του Άρθρου Φυσικής Αγωγής του 1961, χρηματικό μέρος από τα στοιχεία σε αγώνες ποδοσφαίρου δαπανώνται για αθλητικές καμπάνιες. Στη Φιλανδία η αντίστοιχη καμπάνια είχε το σλόγκαν «Πέρασε ευχάριστα με τον Αθλητισμό» (Have a good time with Sport).⁶⁰

Η Γαλλία από το 1981 επικεντρώθηκε σε διάφορες κοινωνικά ευαίσθητες ομάδες. Τον Οκτώβριο του 1986 το Υπουργείο Νεολαίας και Άθλησης και η CNOSF (French National Olympic and Sports Committee) ξεκίνησαν μια ευρεία καμπάνια καλώντας τον κόσμο να εγγραφεί σε κάποια από τις 100.000 αθλητικές οργανώσεις της χώρας. Η Ελλάδα επικεντρώθηκε στις αθλητικές δραστηριότητες 600.000 μαθητών μεταξύ 6 και 12 ετών, τις οποίες συντόνιζαν 500 εκπαιδευτικοί φυσικής αγωγής. Επιπροσθέτως, 2.000 παιδιά με αναπηρία ασκούνταν με τη βοήθεια 150 δασκάλων. Μεγάλη σημασία δόθηκε στη συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό ως μέρος της γενικότερης εκστρατείας που έγινε στη χώρα για την ισότητα των δύο φύλων.⁶¹

Στην Ιταλία οι αντίστοιχες καμπάνιες είχαν επιτυχία, καθώς το 1983 το 14% του πληθυσμού συμμετείχε σε κάποια μορφή άσκησης, όταν το αντίστοιχο ποσοστό το 1975 ήταν 5% και το 1960 μόλις 2,6%. Η Ιρλανδία μέσω του Αθλητικού της Συμβουλίου εργάστηκε εντατικά για την εκπλήρωση όλων των στόχων της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Το 1978 στο Λουξεμβούργο ψηφίστηκε σχετική νομοθεσία για τον μη αγωνιστικό αθλητισμό παρέχοντας ένα νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού. Στον συγκεκριμένο νόμο (1978 Sports Act) αναφέρονται οι αρμοδιότητες της Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σχετικά με τον αθλητισμό. Η Νορβηγία επικεντρώθηκε στη σημασία του αθλητισμού για την καλή υγεία και ευεξία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Νορβηγική Συνομοσπονδία Αθλητισμού είχε 1,4 εκατομμύρια εγγεγραμμένα μέλη σε πληθυσμό τεσσάρων εκατομμυρίων. Η Ολλανδία εστίασε στους νέους και στην αθλητική άμιλλα ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ασφάλεια κατά την άσκηση. Η Πορτογαλία ξεκίνησε τετραετές πρόγραμμα ανάπτυξης του μαζικού αθλητισμού το 1983. Το πρόγραμμα

⁶⁰ Στο ίδιο.

⁶¹ Στο ίδιο, κεφ. 13, σελ. 62.

απευθυνόταν σε όλο τον πληθυσμό, με έμφαση τις γυναίκες, τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα ΑμεΑ⁶².

Η Γερμανία είχε ξεκινήσει τετραετές πρόγραμμα ανάπτυξης του αθλητισμού ήδη από το 1975. Στη συνέχεια επικεντρώθηκε στη διατήρηση της συμμετοχής του πληθυσμού και στα αγωνίσματα. Από το 1983 ο κύριος παράγοντας της αθλητικής ανάπτυξης στη Γερμανία ήταν η υγεία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο αθλητισμός κατέχει ιδιαίτερη θέση στην παιδεία και την κουλτούρα του πληθυσμού. Η καμπάνιες που αφορούσαν τον αθλητισμό είχαν συγκεκριμένους στόχους. Τη δεκαετία του '80 το Ηνωμένο Βασίλειο επικεντρώθηκε στην αύξηση του ποσοστού των γυναικών, των νέων και των ανέργων στην άσκηση. Η Ουαλία και η Σκωτία πραγματοποίησαν αυτόνομα προγράμματα ανάπτυξης που επικεντρώθηκαν στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών άσκησης-άθλησης. Στη Σουηδία, η καμπάνια ανάπτυξης της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» είχε το σλόγκαν «Μαζί» (Togetherness) και στόχος της ήταν η αύξηση του πληθυσμού που ασκούνταν από 2 εκατ. σε 3 εκατ.⁶³

Η Ελβετία δημιούργησε τη δική της μασκότ που αντικατέστησε τον Trimmy, τον Sportoli. Οι καμπάνιες που έγιναν στην Ελβετία ήταν ιδιαίτερα επιτυχείς και απευθυνόταν στο σύνολο του πληθυσμού. Όσον αφορά τα αθλήματα, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο σκι. Η προσωπική παρέμβαση από εξέχουσες πολιτικές φυσιογνομίες είχε θετικά αποτελέσματα στην Τουρκία, μια χώρα με σημαντικές ελλείψεις στις αθλητικές υποδομές. Οι δημόσιες αρχές σε συνεργασία με επιχειρήσεις κατασκεύασαν αθλητικούς χώρους πολλαπλών δραστηριοτήτων στη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη. Τα πανεπιστήμια διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του αθλητισμού καθώς δημιουργήθηκαν ειδικά τμήματα φυσικής αγωγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Τουρκία ο αθλητισμός συνδέθηκε με την παράδοση καθώς οι επικεφαλής των αθλημάτων παρακολουθούσαν μαθήματα θρησκευτικών παραδόσεων.⁶⁴

⁶² Στο ίδιο, κεφ. 13, σελ. 62-63.

⁶³ Στο ίδιο, κεφ. 13, σελ. 63-64.

⁶⁴ Στο ίδιο, κεφ. 13, σελ. 64.

2.3 Η Σχέση του αθλητισμού με την κοινωνία και τον πολιτισμό

Παρόλο που ο αθλητισμός είναι οργανωτικά αυτοτελής, πολλά θέματα που σχετίζονται με τον αθλητισμό, όπως η χρηματοδότηση, δεν αφορούν μονάχα τους αθλητικούς οργανισμούς. Το Συμβούλιο της Ευρώπης αναγνωρίζει ότι ο αθλητισμός είναι σε κάποιο βαθμό αυτόνομος και έχει την ελευθερία ενεργειών στα πλαίσια που όρισε το CDDS, ταυτόχρονα όμως υπογραμμίζει ότι ο αθλητισμός παραμένει άμεσα εξαρτημένος από κοινωνικούς-πολιτιστικούς παράγοντες. Το 3^ο Άρθρο του Charter επισημαίνει ότι ο αθλητισμός είναι συνδεδεμένος με άλλους τομείς άσκησης πολιτικής και σχεδιασμού. Αυτοί οι τομείς είναι η παιδεία, η υγεία, οι κοινωνικές υπηρεσίες, ο σχεδιασμός της πόλης και της χώρας, η διατήρηση της φυσικής κατάστασης, η τέχνη και οι υπηρεσίες αναψυχής. Οι τομείς αυτοί, μαζί με τον αθλητισμό, αποτελούν αυτό που αποκαλείται «Αθλητισμός και Φυσικές Δραστηριότητες» (Sport and Physical Activities).⁶⁵

Μέχρι και το 1989, το Λουξεμβούργο, η Ελλάδα και η Γαλλία ήταν οι μόνες χώρες που είχαν ανεξάρτητο Υπουργείο για τον Αθλητισμό. Ακόμα και στη Γαλλία, όπου υπήρχε Υπουργείο Αθλητισμού, οι αρμοδιότητές του αφορούσαν ταυτόχρονα τη νεολαία και όλες τις δραστηριότητες αναψυχής. Η Τουρκία συνδυάζει τον αθλητισμό με τη νεολαία και την παιδεία. Ο τουρισμός και η διασκέδαση περιλαμβάνουν τον αθλητισμό στην Ιταλία. Στην Ολλανδία ο Αθλητισμός υπάγεται στην κοινωνική πρόνοια και την υγεία και στη Βρετανία υπάγεται στο περιβάλλον. Η πιο συνηθισμένη «ομπρέλα» για τον αθλητισμό είναι ο «Πολιτισμός και Παιδεία» και συναντάται στην Ισπανία, τη Δανία, τη Φιλανδία, την Ιρλανδία, την Ισλανδία και την Πορτογαλία. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Ελβετία κατατάσσουν τον αθλητισμό στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών. Η Σουηδία αναπάντεχα εντάσσει τον αθλητισμό στο Υπουργείο Γεωργίας.⁶⁶

Τα Υπουργεία Περιβάλλοντος είναι αρμόδια για την προσβασιμότητα στη φύση, η οποία προβλέπεται στο Άρθρο 7 του Καταστατικού. «Μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών, πρέπει να παρθούν όπου κρίνεται απαραίτητο ώστε να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα στην ύπαιθρο και στο νερό με σκοπό την αναψυχή».⁶⁷ Δάση, ποτάμια, θάλασσα, βουνά και η ύπαιθρος γενικότερα

⁶⁵ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 22-24.

⁶⁶ Στο ίδιο.

⁶⁷ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 23.

είναι όλα περιοχές απαραίτητες για δραστηριότητες αναψυχής και αθλητισμού. Κάποιες φορές, επίσης, είναι απαραίτητες ακόμα και για τον αθλητισμό υψηλού συναγωνισμού. Το Συμβούλιο της Ευρώπης κάλεσε τα κράτη-μέλη να ζητήσουν από τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές να επιβάλουν σαφείς κανόνες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» συνδέθηκε με την κοινωνία και την υγεία, ιδιαίτερος όμως με την οικογενειακή άσκηση, την άσκηση κατά τις διακοπές και την άσκηση ως μέσο απόκτησης καλής φυσικής κατάστασης και υγείας. Στην Αυστρία λειτούργησαν επιτυχώς προγράμματα ΆγΟ όπως το «Μητέρα και Παιδί» ή το «Ζευγάρια». Στο Λουξεμβούργο διενεργήθηκαν αθλητικά φεστιβάλ με σκοπό την προώθηση της οικογενειακής άσκησης. Στη Γερμανία, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή για τα Δημοφιλή Αθλήματα (Federal Committee for Popular Sport – Bundesausschuss für Breitensport), μέσω της καμπάνιας «Κοινή Άσκηση» (Shared Activity), παρότρυνε τους πολίτες να συμμετάσχουν σε αθλητικές δραστηριότητες μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους, τους φίλους τους ή τους γείτονες τους, όπως έκαναν και οι Σουηδοί μέσω της καμπάνιας «Togetherness». Κατά τη δεκαετία του '80, οι διακοπές με σκοπό την άσκηση αποτέλεσαν τάση για πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Στην Αυστρία οργανώθηκαν περίπατοι στην εξοχή, στο Ηνωμένο Βασίλειο αναβάσεις σε όρη και στη Γερμανία χορηγήθηκε το «Διαβατήριο Διακοπών Κιέλ», επιτρέποντας σε διάφορες κοινωνικές ομάδες να κάνουν διακοπές για πρώτη φορά.⁶⁸

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το Άρθρο 3 του Καταστατικού επισημαίνει τις στενές σχέσεις που έχει ο αθλητισμός με την κοινωνία και τον πολιτισμό. Στο Άρθρο 4 επισημαίνεται επίσης η ανάγκη για στενή συνεργασία μεταξύ των κρατικών υπηρεσιών και των εθελοντικών οργανώσεων. Ο αθλητισμός δεν θα μπορούσε να επιβιώσει χωρίς την υποστήριξη των εθελοντών· η παρουσία των εθελοντών είναι εμφανής σε διάφορους τομείς της οργάνωσης του αθλητισμού, όπως στις αθλητικές λέσχες, ομοσπονδίες, ομάδες, κ.ά. Κύριο μέλημα του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η αποφυγή της οποιασδήποτε σύγκρουσης μεταξύ των εθελοντών και των επαγγελματιών που ασχολούνται με τον αθλητισμό. Γι' αυτό τον λόγο, στο Άρθρο 4 τονίζεται ότι το κράτος πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προώθησης ενός εθνικού μηχανισμού για την ανάπτυξη και το συντονισμό της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Γίνεται αντιληπτό ότι για να ισχύσει το παραπάνω άρθρο του Καταστατικού

⁶⁸ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 24.

το κάθε κράτος πρέπει να διαθέτει μια δυνατή και ευέλικτη διοικητική δομή για τον αθλητισμό καθώς οι συνθήκες στα κράτη δεν είναι ίδιες. Σε κάποιες χώρες ο αθλητισμός διοικείται αποκλειστικά από το κράτος, σε κάποιες το κράτος έχει αντιπροσώπους στις ομοσπονδίες, ενώ σε κάποιες άλλες τα συστήματα διοίκησης είναι πολύ διαφορετικά. Παρ' όλα αυτά, όλοι οι φορείς που σχετίζονται με τον αθλητισμό πρέπει ως ελάχιστο να λαμβάνουν υπόψη τους την «Άσκηση-Άθληση για Όλους».⁶⁹

Οι ομοσπονδίες δημοφιλών αθλημάτων, που προσελκύουν πλήθος θεατών και ΜΜΕ, είναι πολλές φορές απρόθυμες να συνεργαστούν στην προώθηση της μαζικότερης συμμετοχής του πληθυσμού στον αθλητισμό. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα εμπόδια, το Συμβούλιο της Ευρώπης έθεσε τις βασικές αρχές βάσει των οποίων πρέπει να οργανωθεί η ΆγΟ. Ένα συγκεκριμένο τοπικού χαρακτήρα παράδειγμα είναι η Fête des Jeux στη Νοτιοδυτική Γαλλία, όπου πέντε με δέκα χιλιάδες ανθρώπων προσέρχονται σε μια πόλη ή χωριό με σκοπό να ασκηθούν. Η ιδέα αυτή είναι επίσης ανεπτυγμένη στον Καναδά, τη Γερμανία και την Ελβετία και συχνά η άσκηση συνδυάζεται με θεάματα που αφορούν την παράδοση και τον πολιτισμό. Ο τρόπος οργάνωσης αυτών των εκδηλώσεων στη Γαλλία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθιστώντας τις ξεχωριστές.

Η πρωτοβουλία ελήφθη από την «Association Aquitaine Sport pour Tous», μια ιδιωτική εθελοντική οργάνωση η οποία αναλαμβάνει την οργάνωση των εκδηλώσεων με την υποστήριξη των περιφερειακών γραφείων του Υπουργείου Νεολαίας και Άθλησης και του CROS (Regional Olympic and Sports Committee – Περιφερειακή Ολυμπιακή και Αθλητική Επιτροπή). Έτσι το κράτος και ένας τοπικός αθλητικός οργανισμός βοήθησαν για την επίτευξη των εκδηλώσεων. Η νομαρχία παρείχε τις εγκαταστάσεις, οι τοπικές αθλητικές λέσχες ανέλαβαν την τεχνική επίβλεψη, τα σχολεία ενίσχυσαν τη συμμετοχή του πληθυσμού μέσω των παιδιών, ο τοπικός τύπος και η τηλεόραση βοήθησαν παρέχοντας πληροφορίες και ενημέρωση και μια τοπική τράπεζα βοήθησε με τη χρηματοδότηση.⁷⁰

Η ανάγκη για αύξηση των δαπανών για την «Άσκηση-Άθληση για Όλους» είναι συνεχής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Για την ανάπτυξη ενός διεθνούς συντονιστικού μηχανισμού για τον αθλητισμό χρειάστηκε η συνδρομή Ειδικού Κονδυλίου (Special Fund), ενώ η χρηματοδότηση των εκδηλώσεων

⁶⁹ Στο ίδιο, κεφ. 6, σελ. 25.

⁷⁰ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 25-26.

«Άσκησης-Άθλησης για Όλους» έχει απασχολήσει έντονα το Συμβούλιο της Ευρώπης. Σύμφωνα με το Clearing House, μέχρι το 1989 οι δαπάνες για τον αθλητισμό ήταν συνήθως το 0,2% των εθνικών προϋπολογισμών των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Είναι δύσκολο να δοθούν τα ακριβή μεγέθη των ποσών που δαπανήθηκαν για τον αθλητισμό ανά χώρα καθώς σε αρκετές περιπτώσεις οι δαπάνες αποδίδονταν συνολικά και όχι ανά τομέα. Για παράδειγμα, στη Γερμανία το 3% του προϋπολογισμού αφορά την υγεία και τον αθλητισμό, δεν είναι όμως γνωστή η επιμέρους χρηματοδότηση των δύο κλάδων. Επιπροσθέτως, οι σχετικές δαπάνες της Ολλανδίας παρουσιάζονταν τριπλάσιες από αυτές της Γαλλίας. Στην πραγματικότητα όμως η πλειονότητα των δαπανών αφορούσαν δαπάνες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας.⁷¹

Στην έκθεση του CDDS για τον Αθλητισμό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση⁷² δηλώνεται κατηγορηματικά ότι ο αθλητισμός πρέπει να εκλαμβάνεται ως δημόσια παροχή και να χρηματοδοτείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση με τη συνδρομή του κράτους. Επιπροσθέτως, το CDDS δήλωσε ότι μια μεσαίου ύψους οικονομική συμμετοχή των ασκουμένων για τη συντήρηση των εγκαταστάσεων είναι θεμιτή. Το CDDS υποστήριξε πολιτικά τη χρηματοδότηση του αθλητισμού μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς, όπως υποστήριξε, η ανάπτυξη του αθλητισμού είναι μία από τις κυριότερες μεθόδους βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου μιας κοινότητας και ενδυνάμωσης της σχέσης του ατόμου με την κοινωνία. Η συζήτηση για τα οικονομικά της Άσκησης-Άθλησης για Όλους ήταν πάντα έντονη. Αργότερα τονίστηκε η συμβολή των αθλουμένων στη γενικότερη οικονομία μέσω της κατανάλωσης αθλητικών ειδών. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και το κράτος παίρνουν πίσω κάποιο μέρος των αθλητικών δαπανών μέσω φόρων που αφορούν τη διασκέδαση, την αγορά αθλητικών ειδών, την κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων και μέσω πολλών άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Παρόλο που μέρος των κερδών από ποδοσφαιρικές και άλλες παρόμοιες αθλητικές οργανώσεις καταλήγουν στην ανάπτυξη των αθλημάτων και στους αθλητές, ο κύριος ωφελημένος είναι το κράτος.⁷³

Αν και το κράτος ωφελείται πολύπλευρα οικονομικά από την ανάπτυξη του αθλητισμού και έχει την υποχρέωση της ενίσχυσής του, το Συμβούλιο της Ευρώπης

⁷¹ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 26.

⁷² Σεμινάριο στη Μαδρίτη από το Ανώτατο Αθλητικό Συμβούλιο της Ισπανίας, 24-26 Απριλίου 1979, στο Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 5, σελ. 28.

⁷³ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 26-27.

υποστηρίζει ότι ο αθλητισμός δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στις κρατικές επιχορηγήσεις. Η οικονομική ενίσχυση από χορηγούς και η συνεργασία με ιδιωτικούς οργανισμούς μπορούν να δράσουν επικουρικά στις κρατικές δαπάνες. Το CDDS άνοιξε το δρόμο στην ιδιωτική οικονομική παρέμβαση στον αθλητισμό το 1983 όταν δημοσίευσε το «European Sport Sponsorship Code». Το έγγραφο αυτό απευθυνόταν στους Εθνικούς Αθλητικούς Οργανισμούς και παρείχε οδηγίες για τη σύναψη οικονομικών συμφωνιών μεταξύ αυτών και ιδιωτών.⁷⁴

Το 1981 το CDDS δημοσίευσε μια ενδιαφέρουσα έκθεση η οποία παρουσιάστηκε από τον Andre Van Lierde στην ICSPE (International Council for Sport and Physical Education – Διεθνές Συμβούλιο για τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή). Η έκθεση αυτή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η προώθηση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στον πληθυσμό απαιτεί την εφαρμογή διάφορων τεχνικών του εμπορίου όπως για παράδειγμα η διαφήμιση, η διανομή, η τιμολόγηση κ.ά. Η ΆγΟ όμως διέφερε από οποιαδήποτε άλλη εμπορική δραστηριότητα καθώς ο ωφελούμενος είναι ο «καταναλωτής» και όχι ο «παραγωγός». Το CDDS υποστήριξε την ιδιωτική πρωτοβουλία στον αθλητισμό και θεωρούσε ότι το κράτος θα πρέπει να επεμβαίνει μόνο εφόσον έχει γίνει κάποια παρανομία. Ιδιαίτερα σημαντική χαρακτηρίζεται η βοήθεια των ΜΜΕ στην πολύπλευρη προώθηση του αθλητισμού. Το CDDS διενέργησε αρκετά σεμινάρια μεταξύ του 1975-1977, που διοργανώθηκαν από τη Νορβηγία σε συνεργασία με την Ελλάδα και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Θέμα των σεμιναρίων ήταν «ο ρόλος της τηλεόρασης στην προώθηση του αθλητισμού» και διαμόρφωσαν την εισήγηση της Επιτροπής των Υπουργών προς τις κυβερνήσεις για τον «Αθλητισμό και την Τηλεόραση» (Sport and Television).⁷⁵

Το Μάρτιο του 1975 το Συμβούλιο της Ευρώπης διακήρυξε την «Άσκηση-Άθληση για Όλους» στα μέλη του. Η πρώτη και θεμελιώδης αυτή διακήρυξη εισήγαγε την άρση των κοινωνικοπολιτικών διακρίσεων και την ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στον αθλητισμό. Η Ελλάδα υποδέχτηκε τη διακήρυξη ενώ ήδη υπήρχε κάποιο αυξημένο ενδιαφέρον για το κίνημα ΆγΟ με άρθρα στον τύπο, την αναφορά του στο αθλητικό πρόγραμμα του κυβερνώντος κόμματος και την καθιέρωση του Σαββάτου ως ημέρα αθλητικών δραστηριοτήτων των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η αθλητική ημέρα στα σχολεία καθιερώθηκε επί Γ. Ράλλη. Από το 1976 έως το 1982, ο Υπουργός Παιδείας έφερε σε επαφή με τον αθλητισμό όλες τις

⁷⁴ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 27.

⁷⁵ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 27-28.

γενιές μαθητών. Η διακήρυξη του Συμβουλίου της Ευρώπης αποτελείται από 8 άρθρα σχετικά με την ΆγΟ (Sport For All). Η πλέον σημαντική συμβολή της διακήρυξης είναι η αναγνώριση του αθλητισμού ως ανθρώπινο δικαίωμα που πρέπει να προσφέρεται δημόσια (άρθρα 1-2).⁷⁶

2.4 Οι ιδεολογικές αφετηρίες της ΆγΟ

Παρόλο που η ΆγΟ αναπτύχθηκε σε κάθε χώρα με βάση τις ιδιαιτερότητές της, οι γενικές ιδεολογικές αφετηρίες παρουσιάζουν ισχυρές συγκλίσεις σε όλες τις χώρες. Αναλύοντας την ανάπτυξη του κινήματος ΆγΟ κατά τις δεκαετίες '70-'90, ο Jurgen Palm⁷⁷ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το θεωρητικό πλαίσιο της ΆγΟ μπορεί να συνοψιστεί σε έξι κύριες προτάσεις:

1. Η ΆγΟ είναι κομμάτι της πολιτιστικής αλλαγής.
2. Η ΆγΟ είναι αλληλένδετη με την οικονομία.
3. Η ΆγΟ ενισχύει τη διαπολιτισμικότητα.
4. Η ΆγΟ βασίζεται στην αλλαγή της έννοιας του αθλητισμού ως προς το λεξιλόγιο και τις εικόνες.
5. Η ΆγΟ ανοίγει νέους δρόμους στην αθλητική κοινωνικοποίηση.
6. Η ΆγΟ επιδιώκει τη σταδιακή βελτίωση του επιπέδου του ασκούμενου.

Τα βασικά κίνητρα για την ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» δεν εξαντλούνται ολοκληρωτικά στο ίδιο το κίνημα. Η άσκηση ήταν η απάντηση σε μια σειρά προβλήματα γενικού χαρακτήρα· συνδέθηκε με κοινωνικά προβλήματα που γεννήθηκαν κατά τη βιομηχανοποίηση. Η αύξηση των θανατηφόρων νοσημάτων που σχετίζονται με τη βιομηχανοποίηση, η καθιστική ζωή του σύγχρονου ανθρώπου, το μέγεθος εργάσιμου χρόνου, τα όρια συνταξιοδότησης και οι κίνδυνοι της υπερκατανάλωσης, είναι κάποια από τα θέματα τα οποία συνδέονται με την ΆγΟ.⁷⁸

⁷⁶ Νικηταράς, Ν., «Η Άσκηση για τον Πολίτη και την Πόλη. Διαχρονική Εξέλιξη», Σημειώσεις ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2001, κεφ. 6, σελ. 75-76.

⁷⁷ Palm, J., *Sport Science Studies, Sport for All. Approaches from Utopia to Reality*, International Council of Sport Sciences and Physical Education, *Sport Science Studies* 5, Schorndorf, Germany: Verlag Karl Hofmann, 1991, κεφ. 1, σελ. 24.

⁷⁸ Στο ίδιο.

Το εύρος και η ποιότητα των αθλητικών δραστηριοτήτων είναι συνδεδεμένα με την οικονομική κατάσταση της κοινωνίας. Η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη βοήθησε στον εκδημοκρατισμό διάφορων αθλημάτων. Ολοένα και περισσότερος κόσμος απέκτησε τη δυνατότητα να συμμετέχει σε αθλήματα τα οποία μέχρι πρότινος θεωρούνταν ακριβά. Επιπροσθέτως, οι άμεσες επενδύσεις σε αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητικά αναπτυξιακά σχέδια βοήθησαν στη συνολικότερη ανάπτυξη της οικονομίας. Αυτό συνέβη μέσω της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου, της υγείας και της παραγωγικότητας των εργαζομένων. Ωστόσο, τα προαναφερθέντα αφορούν κυρίως ανεπτυγμένες οικονομίες, όπως αυτές των σκανδιναβικών χωρών, της Δυτικής Γερμανίας και της Βορείου Αμερικής· η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» αποκλείστηκε από την πλειονότητα των αναπτυσσόμενων και υποανάπτυκτων χωρών. Κατά τη δεκαετία του '70 έγιναν προσπάθειες εφαρμογής προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» σε οικονομίες όλων των επιπέδων, σε πολλές όμως περιπτώσεις ήταν αναγκαία η εξαίρεση αθλημάτων που απαιτούν ακριβές εγκαταστάσεις.⁷⁹

Η παροχή κινήτρων για άσκηση σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού απαιτεί την παροχή πολλαπλών δραστηριοτήτων. Αντί του περιορισμένου αριθμού των ολυμπιακών αθλημάτων και του ανταγωνιστικού πλαισίου πάνω στο οποίο γίνεται η άσκηση, η ΑγΟ συμπεριλαμβάνει διάφορα αθλήματα και δραστηριότητες που εμπεριέχουν βασική άσκηση για όλα τα επίπεδα φυσικής κατάστασης. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα Κινήματα Ευεξίας (Fitness Movements) στις Ηνωμένες Πολιτείες ή οι παραδοσιακοί χοροί στην Αφρική και την Ασία.⁸⁰

Ο περισσότερος κόσμος έχει υιοθετήσει την εικόνα του αθλητισμού που προωθείται από τα ΜΜΕ. Συνήθως προβάλλονται μόνο οι αθλητικές δραστηριότητες υψηλού επιπέδου οι οποίες όμως δεν παρέχουν τα κατάλληλα ερεθίσματα στον γενικό πληθυσμό για να ασχοληθεί με την άσκηση. Η παραδοσιακή αντίληψη του αθλητισμού περιλαμβάνει τον πρωταθλητισμό, τις επιδόσεις, την τελειότητα και την έντονη προπόνηση· ο μέσος πολίτης είναι δύσκολο να φανταστεί τον εαυτό του σε ένα τέτοιου είδους περιβάλλον άσκησης. Έτσι, οι εικόνες και το λεξιλόγιο του αθλητισμού παίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή ή μη κινήτρων για άσκηση στον γενικό πληθυσμό. Οι λέξεις και οι εικόνες που περιγράφουν μια φυσική

⁷⁹ Στο ίδιο, κεφ. 1, σελ. 25.

⁸⁰ Στο ίδιο.

δραστηριότητα είναι πολύ σημαντικές για την αντίληψη που δημιουργείται στον μέσο άνθρωπο: αρκεί να αναλογιστούμε πόσο διαφορετικά αντιλαμβάνεται κανείς τις έννοιες «Ολυμπιακοί Αγώνες», «Άσκηση-Άθληση για Όλους» και «Αθλητισμός»/«Φυσική Άσκηση». Η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» εμπλούτισε τον αθλητισμό με νέες έννοιες, εικόνες και λέξεις που σχετίζονται με τη διασκέδαση, την ευεξία, την υγεία και το παιχνίδι, κάνοντάς τον περισσότερο ελκυστικό στο ευρύ κοινό.⁸¹

Οι περισσότεροι άνθρωποι έρχονται σε επαφή με τον αθλητισμό κατά τη διάρκεια του σχολείου ή μέσω ομάδων στις οποίες εγγράφονται κατά την εφηβεία τους· συνήθως όμως η επαφή αυτή δεν οδηγεί στην διά βίου άσκηση. Οι άνθρωποι πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με την άσκηση σε οποιαδήποτε περίοδο της ζωής τους. Παρ' όλα αυτά οι περισσότερες αθλητικές ομάδες απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους αποκλείοντας τον υπόλοιπο πληθυσμό. Γίνεται αντιληπτό ότι η προώθηση της ιδέας του αθλητισμού δεν αρκεί εάν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές για να ασκηθεί το σύνολο του πληθυσμού. Αντιθέτως, η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» απευθύνεται σε όλο τον πληθυσμό, χωρίς περιορισμούς φύλου, ηλικίας ή φυσικής κατάστασης.⁸²

Οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι ο αθλητισμός απαιτεί υψηλό επίπεδο φυσικής κατάστασης με αποτέλεσμα να διστάζουν να ασχοληθούν οι ίδιοι. Ταυτόχρονα, οι όποιες αθλητικές εμπειρίες έχουν οι άνθρωποι είναι συνήθως σχετιζόμενες με την προσπάθεια τους να κερδίσουν σε κάποιο άθλημα, αγώνισμα ή παιχνίδι. Ακόμα και σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την αναψυχή, ο περισσότερος κόσμος πιστεύει ότι πρέπει να έχει κάποιο επίπεδο φυσικής κατάστασης ή επιδεξιότητας για να ασχοληθεί. Ο κάθε αρχάριος φοβάται να βρεθεί στη δυσάρεστη θέση όπου θα πρέπει να ανταπεξέλθει σε κάποιο συγκεκριμένο επίπεδο άσκησης ή ανταγωνισμού. Εν αντιθέσει με τα παραπάνω, η ΆγΟ δεν στοχεύει στην επίδοση αλλά στην ίδια την άσκηση. Η ΆγΟ δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να ασκηθεί, ξεκινώντας από χαμηλής έντασης άσκηση η οποία σταδιακά αυξάνεται. Έτσι, μειώνεται ο φόβος των αρχαρίων ότι δεν θα ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της αθλητικής δραστηριότητας καθώς τα προγράμματα ΆγΟ είναι σχεδιασμένα ώστε να απευθύνονται σε όλους.⁸³

⁸¹ Στο ίδιο, κεφ. 1, σελ. 26.

⁸² Στο ίδιο.

⁸³ Στο ίδιο.

Οι πολιτικές υλοποίησης των προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» είναι βασισμένες στις παραπάνω θεωρητικές αφετηρίες. Ο Palm⁸⁴ (1991) παρουσίασε έξι στρατηγικές για την υλοποίηση των προγραμμάτων ΆγΟ:

1. Η στρατηγική παροχής αντικινήτρων για την καθιστική ζωή.
2. Η στρατηγική του προγραμματισμού βάσει των κονδυλίων.
3. Η στρατηγική της πολιτιστικής ανάπτυξης.
4. Η στρατηγική της εννοιολογικής διεύρυνσης.
5. Η στρατηγική της «αφαλάτωσης» (desalination).
6. Η στρατηγική της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Η στρατηγική της παροχής αντικινήτρων για την καθιστική ζωή περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων της ιατρικής επιστήμης σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις της στον ανθρώπινο οργανισμό. Επιπροσθέτως, οι κοινωνιολογικές έρευνες αποδεικνύουν τη σημασία που έχει η διασκέδαση στον άνθρωπο.⁸⁵ Η οποιαδήποτε στρατηγική θα πρέπει να ορίζει σε ένα ξεκάθαρο πλαίσιο τα οφέλη που προκύπτουν από την άσκηση. Επίσης, η υποστήριξη από πρόσωπα του δημόσιου βίου βοηθούν στην καλύτερη προώθηση της στρατηγικής. Έτσι, κίνητρα ενάντια στην καθιστική ζωή, όπως είναι η διασκέδαση και η υγεία, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις εκστρατείες ενημέρωσης των προγραμμάτων ΆγΟ και να υποστηρίζονται από δημόσια πρόσωπα. Οι στρατηγικές ανάπτυξης των προγραμμάτων ΆγΟ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές δυνατότητες της κοινωνίας. Θα πρέπει ακόμη να επιλέγονται αθλήματα τα οποία να επιτρέπουν τη συμμετοχή όλων ή ειδικών ομάδων του πληθυσμού. Θεμιτή είναι η εξοικονόμηση χρημάτων μέσω της χρήσης απλών υποδομών και κανόνων. Σημαντική είναι η χρήση των ελεύθερων χώρων στο αστικό περιβάλλον ή την εξοχή. Τα ΜΜΕ μπορούν να συμβάλουν στα προγράμματα δίνοντας οδηγίες για ατομική άσκηση, για συμμετοχή σε αθλητικές ομάδες και οργανώσεις.⁸⁶

Η πολιτιστική ανάπτυξη υλοποιείται μέσω της συλλογής, ανάλυσης και υλοποίησης όλων των μορφών άσκησης. Τα παραδοσιακά αθλήματα μπορούν να πλαισιωθούν από παραδοσιακές μορφές άσκησης, από αθλήματα άλλων χωρών, από παιχνίδια, από πρωτοπόρες πρακτικές και, γενικότερα, από νέες μορφές άσκησης. Οι στρατηγικές της ΆγΟ πρέπει να δίνουν έμφαση στις πολλές προεκτάσεις της

⁸⁴ Στο ίδιο.

⁸⁵ Dan Olof, R., «Work out or out of work: The labor market return to physical fitness and leisure sport activities», Discussion Paper No. 4684, Γερμανία: Institute for the study of Labor, 2010.

⁸⁶ Palm, *Sport Science Studies*, ό.π., κεφ. 1, σελ. 27-28.

άσκησης. Κάποιες από αυτές είναι το παιχνίδι, η πνευματική άσκηση και η πολυπολιτισμικότητα, θέματα που συνήθως δεν προβάλλονται στα παραδοσιακά αθλήματα. Επιπλέον, η διοργάνωση εκδηλώσεων με εναλλακτικές μορφές άσκησης και η παρουσία ειδικευμένων ανθρώπων σε αυτές μπορούν να βοηθήσουν την ανάπτυξη της ΆγΟ. Τα οποιαδήποτε στερεότυπα του αθλητισμού που λειτουργούν αποτρεπτικά για τη μαζική συμμετοχή στην άσκηση θα πρέπει να αναλυθούν και να απαλειφθούν ή να περιοριστούν στην ΆγΟ. Οι στρατηγικές επικοινωνίας των προγραμμάτων ΆγΟ θα πρέπει να εστιάζουν σε λέξεις και εικόνες οι οποίες απευθύνονται στον μέσο άνθρωπο και τις αναπαραστάσεις του για την άθληση. Επιπλέον, έμφαση πρέπει να δίνεται στον μη ανταγωνιστικό χαρακτήρα της ΆγΟ και στα άμεσα αποτελέσματα στη φυσική κατάσταση του ασκούμενου. Επιπρόσθετα θέματα που πρέπει να προβληθούν είναι η κοινωνικοποίηση, η ευεξία, η διασκέδαση, η περιπέτεια και η εμπειρία της συμμετοχής.⁸⁷

Ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να προσεγγίζεται βάσει των ιδιομορφιών του και να νιώθει ευπρόσδεκτος στις δραστηριότητες της ΆγΟ. Οι αρχάριοι μπορούν να συνοδεύονται από γνωστούς τους που συμμετέχουν ήδη στα προγράμματα ΆγΟ. Οι ασκήσεις που απευθύνονται σε αρχάριους θα πρέπει να είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν. Είναι επίσης θεμιτό οι αρχάριοι να εντάσσονται σε ομάδες ανθρώπων με αθλητική κοινωνικοποίηση και αντίστοιχη φυσική κατάσταση. Για να μπορέσει η ΆγΟ να απευθυνθεί σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, ο βαθμός ενδιαφέροντος για άσκηση καθώς και η φυσική κατάσταση της κάθε ομάδας θα πρέπει να αναλυθεί. Είναι προφανές ότι τα προγράμματα της ΆγΟ θα πρέπει να έχουν διαφορετικό σχεδιασμό και στόχους ανά φύλο και ηλικία. Επιπροσθέτως, η βασική αντίληψη για την άσκηση-άθληση θα πρέπει να διευρυνθεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει χαμηλής έντασης ασκήσεις και απλούς κανόνες. Οι ασκήσεις, τα αγωνίσματα και οι διαγωνισμοί δεν πρέπει να είναι ούτε πολύ βαρετά ούτε όμως και πολύ απαιτητικά. Επίσης, η επιβράβευση σε περιπτώσεις όπου ο ασκούμενος βελτιώνει έστω και λίγο τις ικανότητές του λειτουργεί θετικά.⁸⁸

Μια σειρά από πολύπλοκα ζητήματα έδωσαν ώθηση στην ιδέα της άσκησης για το σύνολο του πληθυσμού. Η αύξηση των ατόμων με κινητικά προβλήματα, η οικονομική ανάπτυξη και οι πολιτιστικοί λόγοι είναι μόνο κάποιοι από τους

⁸⁷ Στο ίδιο, κεφ. 1, σελ. 27-28.

⁸⁸ Στο ίδιο.

παράγοντες που οδήγησαν τις κυβερνήσεις κρατών να προσεγγίσουν στενότερα το θέμα της άσκησης. Επιπροσθέτως, ο συντονισμός και η προώθηση της άσκησης άρχισε να γίνεται σε εθνικό επίπεδο και να απευθύνεται σε όλους τους πολίτες. Η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» ξεκίνησε ως μια ιδέα χωρίς μεγάλη αίγλη και δημοσιότητα, στο πέρασμα του χρόνου όμως απέκτησε διεθνή αναγνώριση με τη συμμετοχή δεκάδων κρατών. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι υψηλού επιπέδου αθλητικές διοργανώσεις μονοπωλούσαν το ενδιαφέρον του παγκόσμιου αθλητισμού, σταδιακά όμως η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» άρχισε να καταλαμβάνει τη δική της θέση στον διεθνή αθλητικό χάρτη. Το κίνημα της ΆγΟ αναπτύχθηκε σε χώρες με διαφορετική γλώσσα, θρησκεία, κλίμα και πολίτευμα, αποδεικνύοντας την πραγματικά διεθνή διάσταση του κινήματος. Σύμφωνα με τον Palm (1991),⁸⁹ στα τέλη της δεκαετίας του '80, 89 χώρες είχαν αναπτύξει προγράμματα ΆγΟ.

Ο Palm⁹⁰ αναγνωρίζει τρία στάδια ανάπτυξης του κινήματος «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» σε διεθνές επίπεδο. Τα πρώτο στάδιο αφορά τη διεξαγωγή καμπανιών προώθησης του κινήματος και το δεύτερο την ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας σχετικά με την οργάνωση των προγραμμάτων ΆγΟ. Τελευταίο στάδιο ήταν εξάπλωση του κινήματος στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, η συνεργασία και η αλληλεγγύη ανάμεσα στις χώρες. Η νορβηγική καμπάνια Trim βασίστηκε σε διετή μελέτη των αθλητικών συστημάτων διαφόρων χωρών και κυρίως της Δυτικής Γερμανίας. Η καμπάνια της Νορβηγίας έδωσε νέες διαστάσεις στην οργάνωση και την αποτελεσματικότητα αθλητικών καμπανιών. Δόθηκε έμφαση στο σχεδιασμό της καμπάνιας, το μάρκετινγκ, τη συμμετοχή δημόσιων προσώπων και την επαγγελματική διαφήμιση. Η νορβηγική καμπάνια αποτέλεσε πρότυπο για τη Δανία, την Ισλανδία, τη Σουηδία, τη Γερμανία και ήταν η βάση για αντίστοιχες καμπάνιες σε πολλές χώρες του κόσμου.

Η διεθνής συνεργασία για την ανάπτυξη του κινήματος «Άσκηση-Άθληση για Όλους» είναι επίσης συνδεδεμένη με τη Νορβηγία. Μια σειρά από συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν τη δεκαετία του '70 και του '80 έθεσαν τις βάσεις για την ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Το 1969 πραγματοποιήθηκε το πρώτο συνέδριο Trim and Fitness στο Όσλο με τη συμμετοχή οχτώ χωρών (Νορβηγία, Σουηδία, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Ελβετία, Αυστρία, Γερμανία, Ολλανδία). Το συνέδριο αυτό εξελίχθηκε σε ανεπίσημο υποστηρικτή του κινήματος ΆγΟ. Στον

⁸⁹ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 29-35.

⁹⁰ Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 30.

Αρχέιμ της Ολλανδίας το 1971 το θέμα ήταν η «διαφήμιση», στη Φρανκφούρτη το 1973 το συνέδριο επικεντρώθηκε σε θέματα «εθνικής ανάπτυξης», στην Ουάσινγκτον το 1975 το θέμα του συνεδρίου ήταν «κοινωνία και Άσκηση-Άθληση για Όλους». Το 1977 στο Παρίσι το θέμα ήταν η «συνεργασία» και το 1979 στη Λισαβόνα τα «παιχνίδια και αγωνίσματα». Ακολούθησαν τα συνέδρια του Μούρεν στην Ελβετία το 1981 και της Στοκχόλμης το 1983 με θέματα «διακοπές και ΆγΟ» και «ελεύθερος αέρας» αντίστοιχα. Το συνέδριο του 1985 έγινε στο Ηνωμένο βασίλειο με θέμα την «ποιότητα ζωής»· ακολούθησε το συνέδριο του Όσλο το 1987 με θέμα «πώς θα γίνουν οι ανενεργοί ενεργοί» και του Τορόντο το 1989 με τίτλο «ποιότητα στην Άσκηση-Άθληση για Όλους».⁹¹

Τα ζητήματα της ΆγΟ αποτέλεσαν βάση συνεργασίας ανάμεσα σε πολλές χώρες. Οι συναντήσεις που αφορούσαν την ΆγΟ κατέληξαν σε συζητήσεις και ψηφίσματα από μη κυβερνητικούς εθνικούς αθλητικούς οργανισμούς των δυτικών και ανατολικών χωρών της Ευρώπης στα Ευρωπαϊκά Συνέδρια Αθλητισμού (European Sport Conferences). Αναγνωρίζοντας τη σημασία της συνεργασίας ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης, το συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το 1988 επικεντρώθηκε σε ζητήματα συνεργασιών. Δημοσιεύματα του τύπου της δεκαετίας του '80 καταδεικνύουν ότι ο αθλητισμός αποτέλεσε γέφυρα συνεργασίας ανάμεσα σε χώρες με έντονες πολιτικές διαφορές δεδομένου ότι η Ευρώπη ήταν ακόμη χωρισμένη σε Ανατολική και Δυτική. Το συνέδριο της Αθήνας έβαλε τις βάσεις και έδωσε κατευθύνσεις για τη διεύρυνση της συνεργασίας στον τομέα του πολιτισμού και σε κοινωνικοοικονομικά θέματα.⁹²

Η προτεραιότητα του κινήματος ΆγΟ στα τέλη της δεκαετίας του '80 ήταν η ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Αναζητήθηκαν τρόποι στήριξης των φτωχών χωρών του κόσμου ώστε να αναπτύξουν προγράμματα ΆγΟ. Η γερμανική αθλητική ομοσπονδία διοργάνωσε το πρώτο διεθνές συνέδριο «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» το 1986 στη Φρανκφούρτη υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής· οι 30 από τους συνολικά 58 συμμετέχοντες στο συνέδριο προέρχονταν από χώρες του Τρίτου Κόσμου. Το συνέδριο κατέληξε σε ψήφισμα για την στήριξη του κινήματος σε όλες τις χώρες και κυρίως σε εκείνες που δεν διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους. Το συνέδριο της Φρανκφούρτης

⁹¹ Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 30.

⁹² Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 31.

ακολούθησε το συνέδριο της Πράγας το 1988 με τίτλο «αλληλεγγύη στην Άσκηση-Άθληση για Όλους».⁹³

2.5 Το Συμβούλιο της Ευρώπης για την ΑγΟ. Χρονολογικοί Σταθμοί του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ΑγΟ

1975 ⁹⁴	Ψήφισμα του καταστατικού χάρτη του Sport for All από τους Ευρωπαίους Υπουργούς Αθλητισμού
1976	Επίσημη αποδοχή του καταστατικού χάρτη του Sport for All: οι Ευρωπαϊκές πολιτικές στον αθλητισμό αποκτούν κοινό προγραμματισμό
1981	Ψήφισμα για τον αθλητισμό και τα ΑμεΑ
1981	Εισήγηση για την προώθηση του αθλητισμού στους μετανάστες
1981	Εισήγηση για την προώθηση του αθλητισμού σε όσους πάσχουν από στερήσεις και αστικό στρες
1981 ⁹⁵	Εισήγηση για τη διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό
1984 ⁹⁶	Ψήφισμα για τις επιπτώσεις του αθλητισμού σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα
1984	Ψήφισμα για την προώθηση του αθλητισμού σε κοινωνικά ευαίσθητες ομάδες
1984	Ψήφισμα για την προώθηση του αθλητισμού σε ΑμεΑ και άλλες κοινωνικές ομάδες με προβλήματα υγείας
1986	Ιδρυτικός Χάρτης και ΑμεΑ
1986	Ψήφισμα για τον «Αθλητισμό για Όλους»: Οι τραυματισμοί και η αποφυγή τους
1986	Ψήφισμα για την προώθηση του αθλητισμού σε φυλακισμένους

⁹³ Στο ίδιο.

⁹⁴ Παράρτημα Δ, μέρος Α: «Ψήφισμα του ιδρυτικού χάρτη του Sport for All από τους Ευρωπαίους Υπουργούς Αθλητισμού».

⁹⁵ Παράρτημα Δ, μέρος Β: «Εισήγηση για τη διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον Αθλητισμό».

⁹⁶ Παράρτημα Δ, μέρος Γ: «Ψήφισμα για τις επιπτώσεις του αθλητισμού σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα».

1988	Εισήγηση του Συμβουλίου των Υπουργών στα κράτη-μέλη για τον Αθλητισμό για Όλους: Ηλικιωμένοι
1987	Εισήγηση του Συμβουλίου των Υπουργών στα κράτη-μέλη για τα Eurofit test φυσικής κατάστασης
1992	Συστάσεις του Συμβουλίου των Υπουργών-υπεύθυνων για τον αθλητισμό στα Κράτη Μέλη
1992 ⁹⁷	Πολιτική Διακήρυξη για τον Νέο Ευρωπαϊκό Αθλητικό Χάρτη (European Sport Charter)
1995	Ευρωπαϊκό Μανιφέστο για τους Νέους και τον Αθλητισμό
1995	Εισήγηση για τους Νέους και τον Αθλητισμό
1997	Εισήγηση του Συμβουλίου των Υπουργών στα κράτη-μέλη για την αποκατάσταση μέσω του αθλητισμού των ΑμεΑ της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης
1999	Εισήγηση του Συμβουλίου των Υπουργών στα κράτη-μέλη για την απαγόρευση ελεύθερων εκδηλώσεων μάχης, όπως μάχες σε κλουβιά
2000	Κώδικας Βιώσιμης ανάπτυξης στον Αθλητισμό
2000	Λύσεις για την αποφυγή της σεξουαλικής παρενόχλησης, της προσβολή γυναικών, νέων ανθρώπων και παιδιών στον αθλητισμό
2001	Αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Αθλητικού Ιδρυτικού Χάρτη (European Sport Charter)
2003	Εισήγηση για τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό για παιδιά και νέους ανθρώπους σε όλες τις χώρες της Ευρώπης

Πηγή: Συμβούλιο της Ευρώπης⁹⁸

Η ιστορία της ΑγΟ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ξεκινά από τον καθορισμό των αρχών της πολιτικής της ΑγΟ όπως αυτές διαμορφώθηκαν το 1975 στη συνάντηση των Υπουργών Αθλητισμού στις Βρυξέλλες. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ανάμεσα στις αποφάσεις της συνάντησης αυτής ήταν η λήψη μέτρων προώθησης της ΑγΟ, η προστασία των αθλητών από εμπορική εκμετάλλευση και η ελεύθερη προσβασιμότητα όλου του πληθυσμού στην άσκηση η οποία αναγνωρίζεται ως ατομικό δικαίωμα. Οι βασικές αυτές αρχές αποτέλεσαν τη βάση του κοινού

⁹⁷ Παράρτημα Δ, μέρος Δ: «Εισήγηση του Συμβουλίου των Υπουργών υπεύθυνων για τον αθλητισμό επί του νέου Ιδρυτικού χάρτη του Αθλητισμού».

⁹⁸ Παράρτημα Δ, μέρος Α.

ψηφίσματος του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1976. Στο ψήφισμα αυτό, αφού τονίζεται ο ρόλος του αθλητισμού ως παράγοντας ενότητας και συνεργασίας ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες, γίνονται οι εξής δύο συστάσεις προς τα κράτη-μέλη⁹⁹:

1. Να βασίσουν τις εθνικές πολιτικές τους όσο είναι δυνατό στις αρχές που περιέχονται στο «Ευρωπαϊκό Χάρτη Αθλητισμού για Όλους».
2. Να διανείμουν το «Χάρτη» όσο γίνεται ευρύτερα μεταξύ των ενδιαφερομένων προσώπων και οργάνων εντός της Επικράτειάς τους¹⁰⁰.

Το περιεχόμενο των ανακοινώσεων των αποφάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1975 δείχνει ότι από τα μέσα της δεκαετίας του '70 γίνονταν αποδεκτές βασικές προοδευτικές ιδέες για τον αθλητισμό. Καταρχήν γινόταν αποδεκτό ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στον αθλητισμό· αναγνωρίζεται ότι το κράτος έχει την υποχρέωση να δημιουργεί όλες τις κατάλληλες συνθήκες για να έχουν πρόσβαση οι πολίτες στον αθλητισμό.

Το 1978 η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) υποστήριξε με διακήρυξή της την ΆγΟ στα μέλη της. Η Ελλάδα ανταποκρίθηκε και από τις αρχές της δεκαετίας του '80 παρατηρείται έντονη κινητικότητα στα προγράμματα μαζικού αθλητισμού. Σημείο αναφοράς είναι η εφαρμογή ενός προγράμματος ΆγΟ στο δήμο της Αθήνας το 1983 από το ΥΝΓΑ, όπου πλαισιωμένο από 150 εθελοντές σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Το ΥΝΓΑ, ορμώμενο από την επιτυχία του προγράμματος στην Αθήνα, προσπάθησε να δημιουργήσει προγράμματα σε πανελλήνια κλίμακα με τον τίτλο «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός», τα οποία αργότερα μετονομάστηκαν σε «Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού».

Το 1981 το Συμβούλιο της Ευρώπης κατέληξε σε τέσσερις σημαντικές εισηγήσεις και ψηφίσματα αναφορικά με τη σχέση της ΆγΟ και των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων.¹⁰¹ Το Συμβούλιο της Ευρώπης, λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών καθώς και τις βασικές αρχές της ΆγΟ, αποφάσισε ότι πρέπει να ληφθούν όλα τα κατάλληλα μέτρα, σε ευρωπαϊκό αλλά και εθνικό επίπεδο, έτσι ώστε τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) να μπορούν να συμμετέχουν στα προγράμματα ΆγΟ με σκοπό, μεταξύ άλλων, την ομαλότερη κοινωνική τους ένταξη. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε ότι τα κράτη-μέλη πρέπει να δημιουργούν τις κατάλληλες υποδομές άσκησης για τη συμμετοχή των

⁹⁹ Παράρτημα Δ, μέρος Γ.

¹⁰⁰ Παναγιωτόπουλος Δ. και Νάσκου-Περράκη Π., «Κείμενα Διεθνούς Πρακτικής, Αθλητισμός και Φυσική Αγωγή», τόμος 8, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκουλα, 1993, μέρος Γ', σελ. 181.

¹⁰¹ Οι εισηγήσεις που έγιναν το 1981 υιοθετήθηκαν πλήρως μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80.

ΑμεΑ, να εκπαιδεύσουν τους φορείς υλοποίησης των προγραμμάτων ΆγΟ σχετικά με τις ανάγκες των ΑμεΑ και, γενικά, να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την απρόσκοπτη πρόσβαση των ατόμων αυτών στην άσκηση. Επιπροσθέτως, τα κράτη-μέλη καλούνταν να επεξεργαστούν πολιτικές συμμετοχής των ΑμεΑ στα δημοφιλή αθλήματα και στις αγωνιστικές ομάδες.¹⁰² Για να επιτευχθούν όλα αυτά, το Συμβούλιο της Ευρώπης κάλεσε τα συμμετέχοντα κράτη να θέσουν σαφείς στόχους και προτεραιότητες, να συνεργαστούν μεταξύ τους και να ανταλλάσουν εμπειρίες και γνώσεις.

Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν το ψήφισμα για τη διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό που υιοθετήθηκε από τους Ευρωπαίους Υπουργούς Αθλητισμού στις 10 Απριλίου του 1981.¹⁰³ Το ψήφισμα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τα δεδομένα της χώρας μας εκείνη την εποχή καθώς, κατά γενική ομολογία, οι γυναίκες δεν είχαν ισότιμη συμμετοχή στον αθλητισμό. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό μέσω:

1. της παρότρυνσης των δημόσιων αρχών, των αθλητικών ομοσπονδιών και των λοιπών φορέων που σχετίζονται με τον αθλητισμό να αναγνωρίσουν και να αποδεχτούν τις προσωπικές τους ευθύνες στη δημιουργία των προϋποθέσεων για μια ριζική αλλαγή στη συμπεριφορά απέναντι στην γυναικεία συμμετοχή στον αθλητισμό.
2. της προώθησης μεγαλύτερων ευκαιριών για τη γυναικεία συμμετοχή στον αθλητισμό.
3. της δημιουργίας επιπρόσθετων πόρων ή, όπου αυτό δεν είναι δυνατό, της παροχής προτεραιότητας στις υπάρχουσες πηγές για τη βελτίωση των εγκαταστάσεων των αθλημάτων που οι γυναίκες επιθυμούν να ασκήσουν.
4. της ανανέωσης της θέσης της γυναίκας στην προώθηση και διοίκηση του αθλητισμού ως δημόσιο αγαθό, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της ενεργοποίησης μιας ενεργητικής πολιτικής για τη στρατολόγηση γυναικών σε θέσεις ευθύνης.
5. της δημιουργίας παιδικών σταθμών στις εγκαταστάσεις δημόσιου αθλητισμού.

¹⁰² Rec(86)18E, στο Council of Europe, «The European Sport Charter», 2009, διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁰³ Παράρτημα Δ, μέρος Γ.

6. της ενθάρρυνσης οργάνωσης προγραμμάτων και εγκαταστάσεων που επιτρέπουν τη συμμετοχή όλων των μελών της οικογένειας.
7. της εφαρμογής όλων των πιθανών μέτρων κατά του σεξισμού στον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή τόσο εντός όσο και εκτός του σχολείου.

Ζήτησαν από την επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να μελετήσουν κατά προτεραιότητα:¹⁰⁴

1. διαδικασίες για την απάλειψη των σεξουαλικών διακρίσεων στη συμμετοχή στις δημόσιες ή ιδιωτικές αθλητικές λέσχες.
2. το επίπεδο παροχής crèches στις δημόσιες αθλητικές εγκαταστάσεις.
3. τον αριθμό και τις θέσεις των γυναικών σε διοικητικά κέντρα και κέντρα λήψης αποφάσεων στον αθλητισμό.
4. το πρόβλημα της εκμετάλλευσης (για παράδειγμα, μέσω της υπερβολικά εντατικής προπόνησης) των νεαρών αθλητών, ιδιαίτερα των κοριτσιών, σε συγκεκριμένα ανταγωνιστικά αθλήματα.
5. τις επιπτώσεις των εθνικών πολιτικών «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στις γυναίκες.
6. την απήχηση των εθνικών εκστρατειών που σχεδιάστηκαν ειδικά για την διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό.

Στο πλαίσιο των πολιτικών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, το 1981 εκδόθηκε ψήφισμα σχετικά με τους μετανάστες και τον αθλητισμό.¹⁰⁵ Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη-μέλη:

- να σχεδιάσουν ένα κοινό πρόγραμμα για τη συμμετοχή των μεταναστών στον αθλητισμό με τη συμβολή των σχετικών διεθνών οργανισμών.
- να πιάσουν τους εθνικούς φορείς να δημιουργήσουν πιλοτικά προγράμματα σε τοπικό επίπεδο.
- να αξιολογήσουν τα προγράμματα αυτά και να διδαχθούν από τα αποτελέσματά τους.

¹⁰⁴ Παράρτημα Δ, μέρος Β.

¹⁰⁵ «Resolution on Sport for Immigrants» (1981), διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

Το 1981 το Συμβούλιο της Ευρώπης επισήμανε τη σημασία του αθλητισμού για τους ανθρώπους που βιώνουν έντονο άγχος και κατοικούν σε υποβαθμισμένες περιοχές.¹⁰⁶ Συγκεκριμένα, το συμβούλιο κάλεσε τα κράτη-μέλη να επεξεργαστούν συγκεκριμένες, ειδικά σχεδιασμένες πολιτικές υλοποίησης αθλητικών προγραμμάτων στις προβληματικές αστικές περιοχές με τη συμβολή των κατά τόπους κοινοτήτων. Επιπροσθέτως, επισημάνθηκε η ανάγκη για τη διενέργεια ερευνών σχετικά με τη σημασία του αθλητισμού στην ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων με χαμηλά εισοδήματα. Οι ίδιοι όμως οι Υπουργοί αναγνώρισαν ότι για να διεξαχθούν τα συναφή προγράμματα απαιτείται η εξεύρεση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων καθώς και εγκαταστάσεων.

Στη διάρκεια του 1984 το Συμβούλιο της Ευρώπης εξακολούθησε να επεξεργάζεται μεθοδεύσεις για τη συμβολή του αθλητισμού στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της κοινωνική ένταξης των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Συγκεκριμένα, αποφάσισε το σχεδιασμό προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο για τη συμμετοχή των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων στην ΆγΟ υπό την αιγίδα των κρατικών φορέων αθλητισμού καθώς και την υλοποίηση προγραμμάτων διάδοσης της ΆγΟ στις ομάδες αυτές.¹⁰⁷ Παράλληλα, επισημάνθηκαν οι παλαιότερες αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με την ελεύθερη πρόσβαση των ΑμεΑ και των ανθρώπων με προβλήματα υγείας στην ΆγΟ και τις αθλητικές εγκαταστάσεις.¹⁰⁸

Ιδιαίτερα σημαντικό για την ΆγΟ ήταν το ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1984 σχετικά με την απήχηση των προγραμμάτων ΆγΟ.¹⁰⁹ Συγκεκριμένα, αποφάσισαν:¹¹⁰

1. να βελτιώσουν την απήχηση των εθνικών πολιτικών «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» μέσω της επεξεργασίας των εργασιών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον αθλητισμό σε εθνικό επίπεδο.
2. ότι ο Αθλητισμός για Όλους απαιτεί επαρκείς, πολλαπλών δραστηριοτήτων, χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης εγκαταστάσεις, οι οποίες έχουν σωστή διαχείριση και παρέχουν τα απαραίτητα για τις ανάγκες αναψυχής. Επίσης, ότι

¹⁰⁶ «Resolution on Sport for those Suffering from Deprivation and Urban Stress (1981)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁰⁷ «Resolution on Sport for Socially Underprivileged and Marginal groups (1984)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁰⁸ «Resolution on Sport for the Handicapped and other Health Impaired Groups (1984)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁰⁹ «Resolution on the Impact of Sport for All Policies and Programmes (1984)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹¹⁰ Παράρτημα Δ, μέρος Γ.

οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται στο μέγιστο βαθμό, συμπεριλαμβανομένων των δημοτικών, ομαδικών και πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων.

3. να παροτρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και ειδικά την τηλεόραση, διατηρώντας την αυτονομία της, να προάγει όπου είναι δυνατό την «Άσκηση-Άθληση για Όλους».
4. να ενθαρρύνουν την πλήρη ή μερική απασχόληση εθελοντών ή ειδικών στον Αθλητισμό για Όλους και να ενισχύσουν την εκπαίδευση των ειδικών στο μάρκετινγκ και τη διοίκηση, στην οργάνωση και την προώθηση.
5. να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις όποιες δυνατότητες υπάρχουν για τη χρηματοδότηση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους».
6. να ενισχύσουν την ενημέρωση προς τους διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς σχετικά με τη δημιουργία κάποιων πόρων για τη διοργάνωση διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων για τον Αθλητισμό για Όλους, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες.
7. να ενθαρρύνουν τη χρήση των πιο αποτελεσματικών οικονομικά τεχνολογιών στον Αθλητισμό για Όλους.

Κατά τη διάρκεια του 1986, το Συμβούλιο της Ευρώπης ασχολήθηκε εκ νέου με την προώθηση πολιτικών για τη συμμετοχή των ΑμεΑ στην ΆγΟ. Συγκεκριμένα επικύρωσε παλαιότερες εισηγήσεις του γύρω από τα ΑμεΑ και την ΆγΟ. Επισημάνθηκε εκ νέου το δικαίωμα των ανθρώπων αυτών στην άσκηση-άθληση και η αναγκαιότητα για τη δημιουργία των κατάλληλων υποδομών τόσο σε εγκαταστάσεις όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό για να μπορέσουν να υποδεχθούν τα ΑμεΑ. Επιπροσθέτως, την ίδια χρονιά συζητήθηκαν τρόποι αποφυγής των τραυματισμών που πιθανώς να υπάρξουν κατά την άσκηση των πολιτών. Επισημάνθηκε η ανάγκη υλοποίησης εθνικών πολιτικών αποφυγής των αθλητικών τραυματισμών καθώς και συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών σε αυτό τον τομέα.¹¹¹

Το 1987 το Συμβούλιο της Ευρώπης προώθησε τη στατιστική απεικόνιση της φυσικής κατάστασης των ευρωπαϊών πολιτών και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων σε εθνικό και, κατ' επέκταση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Υιοθετήθηκε μια κοινή φόρμα

¹¹¹ «Resolution on Sport for All: Injuries and their Prevention (1986)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

σχετικά με τα δεδομένα που έπρεπε να συμπληρωθούν, η οποία ονομάστηκε «Eurofit Test». Επιστημάνθηκε επίσης η σημασία καταγραφής των δεδομένων που αφορούν τους μαθητές. Τα στοιχεία που θα συλλέγονταν αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την καρδιακή κατάσταση, την ευεξία, τον μυϊκό ιστό και τις ανθρωπομετρικές μετρήσεις.¹¹² Την επόμενη χρονιά, το 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε την προώθηση μέτρων για την ενεργότερη συμμετοχή των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας στον αθλητισμό· συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η λήψη μέτρων για την ηλικιακή διεύρυνση του αθλούμενου πληθυσμού και για τη δημιουργικότερη συνεργασία των αθλητικών φορέων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς την κατεύθυνση αυτή.¹¹³

Το 1992 είναι καθοριστική χρονιά για την εξέλιξη της ΆγΟ στην Ευρώπη αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Η πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού δημιούργησε νέες συνθήκες αλλάζοντας ριζικά το ιδεολογικό πλαίσιο που κάλυπτε την ΆγΟ για δεκαετίες. Το ψήφισμα των Ευρωπαϊκών Υπουργών που εκδόθηκε μετά την συνάντησή τους στη Ρόδο τον Μάιο του 1992, το οποίο αποτέλεσε τη βάση για μελλοντικά ψηφίσματα και τη δημιουργία της νέου αθλητικού καταστατικού χάρτη, αποτελούσε πολιτική διακήρυξη.¹¹⁴ Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, επισήμανε:

«Η μικτή δημόσια και ιδιωτική φύση των οικονομικών πόρων για τον αθλητισμό πρέπει να ενθαρρύνεται, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που γεννώνται από τον ίδιο τον αθλητισμό και είναι απαραίτητοι για τη περαιτέρω ανάπτυξή του. Το παραπάνω ισχύει ιδιαίτερα για τις χώρες εκείνες των οποίων η οικονομία βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο και όπου το επίπεδο των διαθέσιμων πόρων παρουσιάζει μεταβολές.

Η φυσική κατάσταση πολλών Ευρωπαίων δεν βρίσκεται στο επιθυμητό επίπεδο, γεγονός που δεν είναι άσχετο με την οικονομική κατάσταση του αθλητισμού και τον ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Είναι απολύτως απαραίτητο να διδάσκεται η φυσική αγωγή στα σχολεία, είναι κατάλληλος και σημαντικός χώρος. Οι πόροι για τον αθλητισμό που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να διατηρούνται σε ένα επαρκές επίπεδο και το αθλητικό κίνημα βοηθά να διατηρηθεί η μακρά παράδοσή του

¹¹² «Rec(87)9E on the Eurofit tests of physical fitness (1987)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹¹³ «Rec(88)8E on sport for all: older persons (1988)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹¹⁴ «Resolution on the new European Sports Charter (1992)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

στον εθελοντισμό. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με άλλα, μας έπεισαν για την αναγκαιότητα αναθεώρησης της Χάρτας τους Αθλητισμού για Όλους του 1975.

Αυτό το όργανο, του οποίου οι κύριες ιδέες παραμένουν, είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί και να εκσυγχρονιστεί έτσι ώστε να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ενσωμάτωσης και της επαναπροσέγγισης, και της αναγκαίας συνεργασίας μεταξύ όλων των μελών του CDDS, με μια προσέγγιση μεγαλύτερης ενότητας μεταξύ των μελών, η οποία παραμένει ο βασικός σκοπός των ενεργειών του Συμβουλίου της Ευρώπης».¹¹⁵

Η επόμενη απόφαση του Συμβουλίου της Ευρώπης εκδόθηκε το 1995 και αφορούσε το «Ευρωπαϊκό μανιφέστο των νέων ανθρώπων και του αθλητισμού».¹¹⁶ Σκοπός του μανιφέστου ήταν να προωθήσει πολιτικές ενεργότερης και υγιούς συμμετοχής των νέων στον αθλητισμό, καθώς και την άσκηση σε αρμονία με τις αρχές του αθλητισμού. Επισημάνθηκε ότι η κοινωνία στο σύνολο της, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, έχει την υποχρέωση να προωθήσει τη συμμετοχή των νέων στον αθλητισμό. Ειδικότερα οι κρατικές αρχές έχουν την υποχρέωση να επεξεργαστούν τις κατάλληλες πολιτικές και να θεσπίσουν το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο για την ενεργότερη συμμετοχή των νέων στον αθλητισμό.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, κατά τη διάρκεια του 1999, ασχολήθηκε με τη συμβολή που θα μπορούσε να έχει ο αθλητισμός σε ένα γενικότερο πλάνο ανάπτυξης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο προώθησε ένα πλάνο επανένταξης ειδικότερα των ΑμεΑ της χώρας στην κοινωνική ζωή μέσω του αθλητισμού.¹¹⁷ Το 2000, το Συμβούλιο της Ευρώπης απηύθυνε κάλεσμα προς τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών για τη λήψη μέτρων κατά των ελεύθερων αγώνων πάλης, όπως η πάλη σε κλουβιά, καθώς και της οποιασδήποτε μορφής βίας στον αθλητισμό.¹¹⁸ Την ίδια χρονιά εκδόθηκε το ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά των σεξουαλικών διακρίσεων και των προσβλητικών ενεργειών ενάντια σε γυναίκες, παιδιά και νέους στον αθλητισμό. Στο πλαίσιο αυτού του ψηφίσματος, τα κράτη-μέλη όφειλαν να συλλέξουν στατιστικά στοιχεία αναφορικά με την έκταση του

¹¹⁵ Παράρτημα Δ, μέρος Δ.

¹¹⁶ «European Manifesto on Young People and Sport (1995)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹¹⁷ «Rec(97)8E on rehabilitation through sport of people with disabilities in Bosnia and Herzegovina, (1997)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹¹⁸ «Rec(99)11 of the committee on the prohibition of free fighting contests, such as cage fighting (1999)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

προβλήματος και να εφαρμόσουν κατάλληλες πολιτικές ασφάλειας και προώθησης της αθλητικής «ευημερίας» των παραπάνω κοινωνικών ομάδων.¹¹⁹

Το 2000, το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε έναν κώδικα βιώσιμης ανάπτυξης του αθλητισμού σε συνδυασμό με το περιβάλλον.¹²⁰ Σκοπός του κώδικα αυτού ήταν η διεύρυνση του αριθμού των αθλούμενων και η διαβεβαίωση ότι η άθληση θα διεξάγεται σε ένα περιβάλλον καθαρό και υγιές για τους αθλούμενους. Αναγνωρίστηκε η έντονη συσχέτιση μεταξύ της ανάπτυξης του αθλητισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης. Το συμβούλιο κάλεσε τις κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις να επεξεργαστούν τρόπους άσκησης-άθλησης που θα συνάδουν με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επίσης, επισημάνθηκε ότι, παρόλο που οι φορείς που ασχολούνται με τον αθλητισμό, τη δημόσια διοίκηση και την επιστήμη έχουν διαφορετικούς ρόλους, οι πολιτικές τους μπορούν σε πολλούς τομείς να συνδέονται. Οι συνεργασίες αυτών των φορέων είναι καθοριστική για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την παγκόσμια προώθηση του αθλητικού ιδεώδους κατά τη νέα χιλιετία.

Το 2003 το Συμβούλιο της Ευρώπης επεξεργάστηκε τρόπους περαιτέρω βελτίωσης και ανάπτυξης της φυσικής αγωγής καθώς και διεύρυνσης της συμμετοχής των παιδιών και των νέων στον αθλητισμό.¹²¹ Ειδικότερα, κάλεσε τα κράτη-μέλη να μελετήσουν τρόπους βελτίωσης της εφαρμογής της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού προς τα παιδιά και τους νέους, συμπεριλαμβανομένων των ΑμεΑ, καθώς και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα από τις πανευρωπαϊκές έρευνες στον τομέα του αθλητισμού. Επιπροσθέτως, κάλεσαν τα κράτη-μέλη να ενδυναμώσουν τη συνεργασία τους πάνω στην υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων αθλητισμού.

Οι βασικές αρχές αξιών της Άσκησης – Άθλησης για Όλους, όπως αυτές καταγράφονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, απορρέουν από το γενικότερο πλαίσιο θεμελιωδών αξιών του αθλητισμού. Ο Διεθνής Καταστατικός Χάρτης για τη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό του 1978, περιλαμβάνει αρκετές πτυχές του αθλητισμού που εκφράζονται από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την Άσκηση-Άθληση για Όλους. Ο Διεθνής Καταστατικός Χάρτης για τη Φυσική Αγωγή

¹¹⁹ «Resolution on the prevention of sexual harassment and abuse of women, young people and children in sport (2000)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹²⁰ «Code for sustainability in sport: a partnership between sport and the environment (2000)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹²¹ «Rec(2003)6 of the Committee of Ministers to member states on improving physical education and sport for children and young people in all European countries (2003)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

και τον Αθλητισμό προέκυψε από τη γενική διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών, της εκπαιδευτικής, επιστημονικής και πολιτιστικής διεθνούς οργάνωσης της UNESCO και είναι μια διεθνή πράξη παγκοσμίως αποδεκτή στο πλαίσιο του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου¹²².

Ο Διεθνής Καταστατικός Χάρτης για τη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό στηρίζεται σε βασικές αρχές που απορρέουν από το Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για όλους τους ανθρώπους. Αναφέρεται η ανάγκη εξάλειψης των ανισοτήτων ανάμεσα στις βιομηχανικές και αναπτυσσόμενες χώρες όπως επίσης και της οποιασδήποτε διάκρισης μεταξύ των ανθρώπων. Υπογραμμίζεται επίσης η σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος το οποίο συμβάλει στην ολοκλήρωση της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού. Επιπρόσθετα, κατά τον Διεθνή Χάρτη η Φυσική Αγωγή πρέπει να έχει την απαιτούμενη θέση και σπουδαιότητα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η σημασία της διεθνούς συνεργασίας επί ζητημάτων φυσικής αγωγής και αθλητισμού επίσης καταγράφεται στο Διεθνή Καταστατικό Χάρτη¹²³.

2.6 Η σχέση της ΆγΟ με άλλα κοινωνικά κινήματα και δημόσιες πολιτικές

Το 1984 οι Υπουργοί Αθλητισμού επεσήμαναν τις αρχές του ευρωπαϊκού καταστατικού του Αθλητισμού για Όλους και την επίδραση του αθλητισμού σε όλες τις δημόσιες πολιτικές και όλα τα προγράμματα. Επιπροσθέτως επισημάνθηκαν για πολλοστή φορά οι πολιτιστικές και κοινωνικές αξίες του αθλητισμού και η θετική επιρροή του στην υγεία και την ποιότητα ζωής. Συμφωνήθηκε η αμέριστη υποστήριξη σε αθλητικές δραστηριότητες με απώτερο σκοπό την παροχή ευκαιριών άσκησης- άθλησης σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Σημαντική παρατήρηση ήταν η θετική συσχέτιση ανάμεσα στην ύπαρξη μιας συγκεκριμένης αθλητικής πολιτικής και το βαθμό συμμετοχής των ανθρώπων. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι οι ανάγκες των κοινωνιών όσον αφορά τον αθλητισμό εκτιμώνται

¹²² Παναγιωτόπουλος Δ, «Διεθνής Αθλητικοί και Ολυμπιακοί Θεσμοί, Αθλητικό Διεθνές Δίκαιο», Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2007, μέρος Γ', σελ. 251-258.

¹²³ Στο ίδιο, σελ. 251-258

καλύτερα σε τοπικό επίπεδο και υποστηρίζονται αποτελεσματικότερα όταν υπάρχει συνεργασία μεταξύ τοπικών, εθνικών και αθλητικών οργανισμών.¹²⁴

Οι δραστηριότητες άσκησης και αναψυχής εξαρτώνται από την ποιότητα του περιβάλλοντος· οι συνθήκες άσκησης είναι διαφορετικές για τους κατοίκους των μεγαλουπόλεων και εκείνους που ζουν κοντά σε βουνά, λίμνες ή παραθαλάσσιες περιοχές. Γίνεται αντιληπτό ότι το περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για τις επιλογές του ατόμου στην αναψυχή και την άσκηση.¹²⁵ Οι Ευρωπαίοι Υπουργοί Αθλητισμού αναγνωρίζουν από το 1986 τη συμβολή του αθλητισμού ως παράγοντα της ανθρώπινης εξέλιξης. Σημείωσαν δε την ανάγκη συμφιλίωσης των αθλητικών και περιβαλλοντικών συμφερόντων όταν αυτά βρίσκονται σε σύγκρουση. Ο σκοπός του αθλητισμού για αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής του ανθρώπου προϋποθέτει και ποιοτικό περιβάλλον. Αθλητισμός και ζωή σε ένα ποιοτικό περιβάλλον εκ φύσεως συνυπάρχουν. Σύμφωνα με τον Νικηταρά,¹²⁶ η προσπάθεια για την επιστροφή του ανθρώπου στη φύση μέσα από τις φυσικές δραστηριότητες πρέπει να αποσκοπεί στην επιστροφή του κοντά στο καθαρό περιβάλλον, στην ευκαιρία να αντιληφθεί άμεσα το οικολογικό πρόβλημα και στην αξιοποίηση της σωματικής άσκησης μέσα στη φύση. Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Γ.Γ.Ν.Γ.), εναρμονιζόμενη με τις παραπάνω αντιλήψεις, υλοποιεί από το 1986 το πρόγραμμα «Νέοι και Βουνό» που αποτελεί σύζευξη της αθλητικής και περιβαλλοντικής πολιτικής. Αντίστοιχα προγράμματα που συνδέουν το περιβάλλον με την άσκηση υλοποιούνται σε διεθνές επίπεδο.

Ο Νικηταράς¹²⁷ το 1996, στο πλαίσιο του συνεδρίου των Ο.Τ.Α. της χώρας στο Βόλο, επισήμανε την αλληλεπίδραση της αγωγής του σώματος, μέσω της κίνησης και των φυσικών δραστηριοτήτων και της αγωγής του πνεύματος, μέσω των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Επισημάνθηκε, ωστόσο, ότι οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. με τη *συνύπαρξη πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων* δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές καθώς οι Ο.Τ.Α. θα έπρεπε να είχαν ήδη παρέμβει στον τομέα αυτό στις νεαρότερες ηλικίες.

¹²⁴ «Resolution on the Impact of Sport for All Policies and Programmes (1984)», διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹²⁵ Cordes, K. A. και Hilmi, M. Ibr., *Applications in Recreation and Leisure*, Νέα Υόρκη: McGraw – Hill Companies, 2003.

¹²⁶ Νικηταράς, *Η πόλη και η άσκηση του πολίτη...*, ό.π., κεφ. 6, σελ.126

¹²⁷ Νικηταράς Ν., «Εισηγητική Έκθεση», Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Αθλητικών Οργανισμών Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, Βόλος, 18-19 Μαΐου 1996.

Το Υ.Ν.Γ.Α. από το 1984 συνέδεσε τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού με το δικαίωμα των ΑμεΑ για άσκηση-άθληση. Ο Νικηταράς¹²⁸ υποστήριξε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να ξεπεράσει οριστικά τις όποιες δεισιδαιμονίες και, σε συνεργασία με τους φορείς των ΑμεΑ, να προωθήσει αμιγή *προγράμματα αθλητισμού για ΑμεΑ*. Επιπλέον, το κίνημα ΆγΟ δύναται να συνδεθεί με κινήματα που αφορούν την ένταξη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων όπως είναι οι τοξικομανείς, οι παλιννοστούντες, οι κρατούμενοι και τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Πλήθος διεθνών επιστημονικών μελετών συνδέουν την *τουριστική ανάπτυξη* με τον αθλητισμό και την άσκηση. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η ορεινή πεζοπορία, ο ναυταθλητισμός, η περιήγηση με ποδήλατο, κ.ά. Ο χώρος αυτός επιτρέπει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση τη δημιουργία επικερδών δημοτικών επιχειρήσεων. Εξάλλου, στη Μεγάλη Βρετανία, όπου οι Ο.Τ.Α. ασκούν πληθώρα πολιτικών δραστηριοτήτων, ο αθλητισμός έχει συνδεθεί με στόχους που αφορούν τον τουρισμό εδώ και δεκαετίες (π.χ. Local Area Agreements).

Στη συνεδρίαση του 1984, οι Υπουργοί Αθλητισμού της Ευρώπης υπογράμμισαν τη σημασία του κοινωνικού προβλήματος της *ανεργίας*. Αποφασίστηκε η μελέτη των τρόπων αναγνώρισης των εθνικών προγραμμάτων απασχόλησης στον αθλητισμό. Τέτοιου είδους προγράμματα ενθαρρύνουν την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού από τους αθλητικούς οργανισμούς. Επιπλέον, τα προγράμματα απασχόλησης στον αθλητισμό εξετάζουν τη δυνατότητα να συμμετέχει ο εμπορικός τομέας στη χρηματοδότηση καθώς και τη δυνατότητα χρήσης κοινωνικών επιδομάτων. Τα σχετικά προγράμματα συμβάλλουν επίσης στην ύπαρξη κοινής χρηματοδότησης από αθλητικούς οργανισμούς και δημοτικές αρχές καθώς επίσης και στη συνεργασία των δημοτικών και τοπικών αρχών στην ανάπτυξη συναφών προγραμμάτων.

Το συνέδριο των Ευρωπαϊκών Υπουργών-υπεύθυνων για τον αθλητισμό που έγινε το 1986 αφορούσε κυρίως τους τραυματισμούς και την αποφυγή τους. Συζητήθηκαν μετρά πρόληψης των τραυματισμών ώστε να μειωθεί το κόστος των προβλημάτων που προκύπτουν από τη μαζική συμμετοχή στον αθλητισμό. Κάλεσαν την επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να ζητήσει από την Επιτροπή για την Ανάπτυξη του Αθλητισμού να εξασφαλίσει την κατάλληλη εκτέλεση του ερευνητικού σχεδίου για τον Αθλητισμό για Όλους, που πρέπει να

¹²⁸ Στο ίδιο.

συμπεριλαμβάνει μελέτη των προβλημάτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την πληροφόρηση, την παιδεία, τους ιατρικούς ελέγχους, την καθοδήγηση, τις εγκαταστάσεις, και να μελετήσει τα αποτελέσματα των εθνικών προγραμμάτων πρόληψης. Επιπροσθέτως, ζητήθηκε η μελέτη τρόπων προώθησης της υγιούς συμμετοχής στον αθλητισμό και την αναψυχή.

Το περιφερειακό πρόγραμμα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) «Υγεία για Όλους» δεν μπορεί παρά να ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό, ως προς τους στόχους, με το κίνημα ΆγΟ. Και οι δύο αυτές κοινωνικοπολιτικές πράξεις στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου. Στο αθλητικό κίνημα τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει βήματα για σύζευξη των φορέων υγείας και αθλητισμού. Εξάλλου, βασικός στόχος του ΆγΟ εξαρχής είναι η υγεία του πολίτη, φυσική και πνευματική. *Χαρακτηριστικό παράδειγμα της συσχέτισης της υγείας και του αθλητισμού παρατηρείται στη Μεγάλη Βρετανία. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Βρετανία στοχεύει, μέσω των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων (LLA), στη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού.¹²⁹ Παράμετρος μέτρησης του ποσοστού επίτευξης αυτού του στόχου, μεταξύ άλλων, είναι η αθλητική δραστηριότητα, αποδεικνύοντας έτσι τη σύζευξη του αθλητισμού και της υγείας.*

Αρκετά παγκόσμια αθλητικά συνέδρια συνέδεσαν τον αθλητισμό με την παγκόσμια υγεία. Για παράδειγμα, το Παγκόσμιο συνέδριο του Σικάγου το 1992 με θέμα «Διατροφή, Υγεία και Άσκηση-Άθληση για Όλους» απέδειξε επιστημονικά την ανάγκη συστράτευσης επιστημών και επιστημόνων σχετικά με την ατομική και πληθυσμιακή υγεία. «Αφού ότι οι Ο.Τ.Α. με την άσκηση της πολιτικής τους διαμορφώνουν την κοινή γνώμη, οφείλουν να υιοθετήσουν αυτό το μοντέλο ώστε τουλάχιστον οι δημότες που μετέχουν στα προγράμματα ΆγΟ να πληροφορηθούν σωστά για σοβαρά ιατρογενή θέματα».¹³⁰ Επιπροσθέτως, ο ίδιος ο Νικηταράς πρότεινε την ενημέρωση του κοινού μέσω των τοπικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και την ανάγκη για στήριξη από το Ε.Σ.Υ.

Το κίνημα ΆγΟ συνδέεται άμεσα με τη *διατροφή*, μιας και η επίτευξη σωματικής ευεξίας υπαγορεύει άσκηση και υγιεινή διατροφή. Έτσι λοιπόν το κίνημα ΆγΟ συσχετίζεται με τα διεθνή κινήματα ευαισθητοποίησης της κοινωνίας γύρω από

¹²⁹ LAA Annual Review 2008-09, «Good practice and guidance», Reports and summaries, Local government, 22 Σεπτεμβρίου 2008, διαθέσιμο στο www.communities.gov.uk. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹³⁰ Νικηταράς, Εισηγητική Εκθεση..., ό.π.

τις διατροφικές συνήθειες. Επιπροσθέτως, ο Kazuo Uchiumi¹³¹ υποστηρίζει ότι ένας από τους λόγους για τη γέννηση του κινήματος ΆγΟ είναι η διατροφή. Η βιομηχανοποίηση είχε αναπτυχθεί τόσο πολύ στον ανεπτυγμένο κόσμο που επέτρεπε στους ανθρώπους να έχουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο. Η ρομποτική και η μηχανική αντικατέστησαν κάποιες παλιές μορφές φυσικής εργασίας και η ανθρώπινη χειρωνακτική εργασία άρχισε να αντικαθίσταται από πνευματική εργασία.

Στην Ιαπωνία, οι εργάσιμες ώρες ήταν πολλές σε σχέση με τις δυτικές χώρες. Η ραγδαία άνοδος της ιαπωνικής οικονομίας υποβοηθήθηκε από τους χαμηλούς μισθούς που δίνονταν στους εργάτες. Μέχρι εκείνη την εποχή η ιστορία του ανθρώπινου είδους χαρακτηριζόταν από ανεπάρκεια τροφής· ο άνθρωπος κατανάλωνε λιγότερες ποσότητες τροφής σε σχέση με τις διατροφικές του ανάγκες. Στα ανεπτυγμένα όμως κράτη, μετά την περίοδο της οικονομικής ανάπτυξης, η κατανάλωση τροφής αυξήθηκε και οδήγησε σε μια κρίση η οποία με τη σειρά της επέφερε μια σειρά από ασθένειες που σχετιζόνταν με το νέο τρόπο ζωής. Οι ιατρικές δαπάνες αυξήθηκαν, οδηγώντας, σε κάποιες περιπτώσεις, εθνικές οικονομίες σχεδόν σε κατάρρευση.

Η πολιτική «Άσκηση-Άθληση για Όλους» ήταν απολύτως απαραίτητη για τη μείωση των δαπανών υγείας. Η καθιστική ζωή και η κακή διατροφή οδήγησαν σε αυξημένα επίπεδα παχυσαρκίας στον σύγχρονο κόσμο. Η παχυσαρκία συνδέεται με αρκετά προβλήματα υγείας και, έτσι, η αντιμετώπισή της καθίσταται απολύτως αναγκαία. Σύμφωνα με τον Uchiumi,¹³² είναι πιο εύκολο στον άνθρωπο να ασκηθεί από το να περιορίσει τις διατροφικές του επιθυμίες. Παρόλο που η συμμετοχή ή όχι στην άσκηση είναι ατομική επιλογή, είναι εθνικής σημασίας θέμα η βελτίωση των συνθηκών που παρέχονται από εθνικούς φορείς και σχετίζονται με την αύξηση της συμμετοχής του πληθυσμού που ασκείται.

Το 1990, στο πρώτο Παγκόσμιο συνέδριο διατροφής και «Άσκησης-Άθλησης για Όλους», αποφασίστηκε η αναγκαιότητα ενημέρωσης των λαών για την υγιεινή διατροφή στο πλαίσιο του κινήματος ΆγΟ. Τα επίπεδα χοληστερίνης στα παιδιά, η παιδική παχυσαρκία, το επίπεδο σακχάρων, κ.ά., είναι παράμετροι οι οποίοι εάν μετριοούνται περιοδικά στον πληθυσμό δίνουν τη δυνατότητα να τεθούν συγκεκριμένοι στόχοι και να υπολογιστεί η απόδοση των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη των στόχων. Όπως και στα θέματα που αφορούν την υγεία

¹³¹ Uchiumi, *Sport for All...*, ό.π., σελ. 1.

¹³² Στο ίδιο.

και τον αθλητισμό, η Μεγάλη Βρετανία χρησιμοποιεί παραμέτρους που σχετίζονται με τη διατροφή, όπως η παχυσαρκία, ως παράγοντες μέτρησης των στόχων που θέτει το κράτος μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης για την υγεία και την άσκηση-άθληση.

Στην σύγχρονη πολιτικοκοινωνική ζωή, από το κίνημα του μαζικού αθλητισμού προκύπτουν συμπεράσματα και μηνύματα, όπως η αναγκαιότητα τροποποίησης της ανθρώπινης συμπεριφοράς, για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής. Κατά τον Π.Ο.Υ., συμπεραίνεται η αξία της σωματικής άσκησης για τη διατήρηση της υγείας. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, σημαντικός είναι ο ρόλος του αθλητισμού στην κοινωνική ισότητα και τη δικαιοσύνη. Επιπλέον συμπεράσματα από την έως τώρα δράση των προγραμμάτων ΆγΟ είναι ο αυτόματος επανακαθορισμός της σχέσης ανθρώπου και αθλητισμού, καθώς ο άνθρωπος από παθητικός δέκτης που ήταν εξελίσσεται σε συμμετοχο στις διαδικασίες προσωπικού και κοινωνικού βίου. Προκύπτουσα αναγκαιότητα είναι η στήριξη των συστημάτων υγείας, οικονομίας, εκπαίδευσης κ.λπ. μέσα από τον αθλητισμό. Το κίνημα ΆγΟ θέτει στην σύγχρονη εποχή ένα πλήθος στόχων που αντανακλούν τη δυναμική του σχετικά με το αθλητικό ιδεώδες, την ταύτιση με άλλα κινήματα (οικολογία, υγεία, ειρήνη), τη διά βίου σωματική άσκηση κ.ά. Υπάρχουν όμως αρκετές εγγενείς και εξωγενείς δυσκολίες. Οι εγγενείς δυσκολίες ανακύπτουν κυρίως εξαιτίας της έλλειψης ειδικών, οργανωμένων προγραμμάτων, εκπαίδευσης ηγετών και εμπνευστών, καθώς και από την αδυναμία ιδεολογικής και πρακτικής ενοποίησης του κινήματος. Οι εξωγενείς δυσκολίες ανακύπτουν λόγω της δυσκολίας προσαρμογής του προγράμματος ΆγΟ και των παγιωμένων κοινωνικοπολιτικών συνθηκών. Επίσης, λόγω την έλλειψης εθελοντισμού και ανιδιοτέλειας από τους προωθητές του προγράμματος και της έλλειψης ευαισθησίας και ενημέρωσης από τους πολιτικούς.¹³³

Το κίνημα του εθελοντισμού αναπτύσσεται διαρκώς σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο χώρο του αθλητισμού, ο *εθελοντισμός* αναπτύσσεται σημαντικά με χαρακτηριστικά παραδείγματα τις Ολυμπιάδες αλλά και τα τοπικά αθλητικά προγράμματα όπου πλαισιώνονται από εθελοντές (π.χ. στη Μεγάλη Βρετανία άσκηση-άθληση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση). Η «Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία για Νέους» έδωσε τη δυνατότητα σε πολλούς νέους να διευρύνουν τις γνώσεις τους, την πληροφόρησή τους και την εμπειρία τους στις δραστηριότητες αναψυχής και σπορ. Ο εθελοντισμός μέχρι στιγμής έχει αξιοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό στο

¹³³ Νικηταράς, *Η πόλη και η άσκηση του πολίτη...*, ό.π., κεφ. 6, σελ. 85-88.

αθλητικό κίνημα. Έχει όμως μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης διότι δημιουργεί διαπροσωπικούς, διεπιστημονικούς, ειρηνικούς δεσμούς σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, όπως ακριβώς συμβαίνει και με το αθλητικό κίνημα. Ιδεολογικά λοιπόν υπάρχει μια σχετική ταύτιση των κινήματων, σε βαθμό τέτοιο ώστε ο αθλητισμός να αποτελεί βάση για την εκδήλωση του εθελοντισμού. Επιπλέον, η λειτουργία του εθελοντισμού ενισχύει την πρακτική επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων, βλέποντας έτσι σε πλήρη συσχέτιση τα κινήματα εθελοντισμού, οικολογίας και αθλητισμού.¹³⁴

Τη δεκαετία του '60, το διεθνές κίνημα «Άσκηση-Άθληση για Όλους» οδήγησε σε μεγάλη αύξηση του αριθμού των αθλουμένων στις ευρωπαϊκές χώρες. Οι *Ολυμπιακοί Αγώνες* αναπτύχθηκαν με την ενίσχυση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και τη διάδοση της τηλεόρασης. Αδιαμφισβήτητα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι υψηλού επιπέδου αθλητική διοργάνωση και έχουν έναν εξαιρετικό «φεστιβαλικό» χαρακτήρα. Επιπροσθέτως, είναι διεθνούς εμβέλειας ειρηνιστικό κίνημα· έτσι, άνθρωποι από όλο το κόσμο έλκονται από αυτό. Η τηλεόραση ενίσχυσε την εξάπλωση του αθλητισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» έπαιξε επίσης έναν πολύ σημαντικό ρόλο. Συνέβαλε όχι μόνο στην προώθηση των αθλημάτων που ασκούνται από επαγγελματίες, αλλά και στην ενεργό συμμετοχή του κόσμου στα αθλήματα. Ο αθλητισμός κατέχει έναν σημαντικό ρόλο στην καθημερινότητα των ανθρώπων και στην κοινωνία γενικότερα.¹³⁵ Ο Υ.Ν.Γ.Α. Κ. Λαλιώτης, στην προσφώνηση της 22^{ης} Συνόδου της Δ.Ο.Ε., δήλωσε: «Η συνεύρεση μας με την παγκόσμια συμμετοχή και σύνθεση μπορεί να καταγραφεί σαν μια αναλαμπή ειρήνης και ανάσα ζωής σ' έναν κόσμο, όπου ο γκρίζος ουρανός του όλο και περισσότερο συννεφιάζει. [...] Στα πρόσωπά μας θα πρέπει να αντανακλά η σιγουριά ότι η διαχρονική δυναμική του Ολυμπισμού σαν ιστορική νομοτέλεια θα οδηγήσει στην παγκόσμια ειρήνη».¹³⁶

Στις 16-31 Ιουλίου 1991, πραγματοποιήθηκε η 31^η Σύνοδος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (Δ.Ο.Ε.) στην Ολυμπία με θέμα την «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Κατά τη σύνοδο αυτή, οι αντιπρόσωποι 65 χωρών ανέπτυξαν θέσεις και συμπεράσματα σχετικά με την αλληλεπίδραση του Ολυμπιακού Κινήματος και του Κινήματος Αγ.Ο. Παρόλο που οι Ολυμπιακοί αγώνες απευθύνονται, άμεσα, στους

¹³⁴ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 152-155.

¹³⁵ Uchiumi, *Sport for All...*, ό.π.

¹³⁶ Λαλιώτης, Κ., Προσφώνηση 22^{ης} Συνόδου Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, 1983.

καλύτερους αθλητές του κόσμου, ο Ολυμπισμός ως κίνημα στοχεύει στη γενικότερη ανάπτυξη του αθλητισμού και την αύξηση της συμμετοχής σε αυτόν. Αυτό αποτελεί τον κύριο συνδετικό κρίκο μεταξύ του Ολυμπιακού κινήματος και του κινήματος «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». «Είναι σαφές ότι ο Αθλητισμός για Όλους μοιάζει με κήπο όπου φυτρώνουν και αναπτύσσονται οι διαγωνιζόμενοι και οι πρωταθλητές των Ολυμπιακών Αγώνων. Με αυτή την έννοια είναι “Ολυμπιακός”».¹³⁷

Ο εμπνευστής της αναβίωσης των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων έγραψε: «Η λαμπρότητα των Ολυμπιακών Αγώνων διόλου δεν με τυφλώνει. Απευθύνονται βέβαια σε μια ελίτ, γιατί σκοπός τους είναι να τιμήσουν τους αθλητές των οποίων οι εξαιρετικές ικανότητες εξάπτουν την φιλοδοξία και την άμιλλα, στοιχεία αναγκαία για τη διασφάλιση της αθλητικής δραστηριότητας». Στην εναρκτήρια συνεδρίαση της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής το 1920, ο Κουμπερτέν είπε «ας εργαστούμε για να διευκολύνουμε την καθημερινή άσκηση του αθλητισμού, να πολλαπλασιάσουμε τις θετικές ευκαιρίες προσέλκυσης ατόμων, να καταργήσουμε τα άχρηστα εμπόδια, να αξιοποιήσουμε περίπλοκους κανονισμούς». Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τον Καθηγητή Chalip (1991), ο Κουμπερτέν πίστευε ότι η Ολυμπιακή Κίνηση θα προάγει τον Αθλητισμό για Όλους.¹³⁸

Επιπροσθέτως, ο Κουμπερτέν υποστήριζε ότι ο Ολυμπισμός αφορά μια αθλητική αγωγή προσιτή σε όλους και εμπλουτισμένη με αξίες και ιπποτικό πνεύμα. Υποστήριζε επίσης ότι ο αθλητής πρέπει να διδαχθεί να εκτιμά τις εγγενείς χαρές του αθλητισμού και να ελαχιστοποιεί τη σημασία των εξωγενών επιβραβεύσεων. Σύμφωνα με τον Chalip (1991),¹³⁹ ο Κουμπερτέν πίστευε πως ο Ολυμπιακός αθλητής αποτελεί παράδειγμα της παιδαγωγικής αξίας του αθλητισμού και η Ολυμπιακή κίνηση προάγει τη συμμετοχή όλου του πληθυσμού στον αθλητισμό και όχι μόνο των επίλεκτων αθλητών. Κατά τον ίδιο, ο αθλητισμός ήταν ζωτικό συστατικό της παιδείας και οι αθλητικές εφαρμογές συνδυάζουν επί τούτω την εμπειρία της σωματικής άσκησης και του συναγωνισμού με την καλλιέργεια της αισθητικής και δι-εθνικής εκτίμησης και του σεβασμού της τελειότητας.

¹³⁷ Mosher, J., «Ο Αθλητισμός για Όλους και η Ολυμπιακή φιλοσοφία», στο Δ.Ο.Α., *Ο Αθλητισμός για Όλους και η Ολυμπιακή φιλοσοφία στο Δ.Ο.Α. Λεύκωμα της 31^{ης} Συνόδου*, Αρχαία Ολυμπία: Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία και Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, 1991.

¹³⁸ Chalip, L., «Η αναβίωση των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και οι Απόψεις του De Coubertin Για τον Αθλητισμό για Όλους», στο ίδιο, σελ. 73.

¹³⁹ Chalip, L., «Η αναβίωση των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και οι Απόψεις του De Coubertin Για τον Αθλητισμό για Όλους», στο ίδιο, σελ. 78.

Η γαλλόφωνη ομάδα της συνόδου έδωσε, κατά τον κ. Powell, συντάκτη της ενοποιημένης έκθεσης της συνόδου, το συνεκτικότερο ορισμό της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους»: «Αποτελεί μια δραστηριότητα που είναι ανοιχτή σε όλους, χωρίς καμία διάκριση λόγω φύλου, ηλικίας, θρησκείας, εθνικής καταγωγής ή κοινωνικής θέσης». Όλες οι ομάδες συζητήσεων συμφώνησαν ότι η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» είναι μια οικουμενική δραστηριότητα που αποτελεί στενό σύμμαχο του Ολυμπιακού Κινήματος καθώς προβάλλει το Ολυμπιακό Πνεύμα και καλλιεργεί την προσωπικότητα.¹⁴⁰

Έγινε επίσης σαφές ότι κάθε χώρα αντιμετωπίζει την ΆγΟ διαφορετικά, επηρεαζόμενη από παράγοντες όπως το κλίμα, οι παραδόσεις, η κουλτούρα καθώς και το επίπεδο οικονομικής και πολιτικής υποστήριξης, εξοπλισμών και εγκαταστάσεων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι μέρος της συνόδου απασχόλησε η ονοματολογία του θεσμού ΆγΟ. Ο όρος «Αθλητισμός» συζητήθηκε εκτενώς και πολλές ομάδες σημείωσαν ότι υπάρχει διαφορά ανάμεσα στον αθλητισμό και την άσκηση. Το μήνυμα ήταν ότι ο πιο κατάλληλος όρος είναι η «Δραστηριότητα για Όλους». Η άποψη που επικράτησε πάντως ήταν ότι ο όρος «Αθλητισμός» δεν είναι τόσο σημαντικός σε σχέση με την λέξη «Όλους», στην οποία πρέπει να δίνεται η έμφαση. Όλοι οι ακροατές επίσης συμφώνησαν ότι φορέας για την ενίσχυση και τη διάδοση του ΆγΟ πρέπει να είναι η ΔΟΕ μέσω της αρμόδιας υποεπιτροπής της.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στη Σύνοδο, οι αρχές του Ολυμπισμού θα έπρεπε να είναι: «η δημιουργία των προϋποθέσεων, των ηγετικών ικανοτήτων, του ενδιαφέροντος και της παρότρυνσης, καθώς και, όπου είναι δυνατό, των αναγκαίων εγκαταστάσεων για μια ολοκληρωμένη και ελεύθερη σωματική έκφραση σε κατάλληλο περιβάλλον για τον καθένα και για όλους, ανεξάρτητα από την ικανότητα».¹⁴¹ Γίνεται αντιληπτό ότι η παραπάνω διατύπωση των αρχών του Ολυμπισμού συνάδει με τις αρχές τους Κινήματος ΆγΟ.

Κατά την ίδια Σύνοδο, συζητήθηκε η ενδεχόμενη σύγκρουση/ασυμβατότητα ΆγΟ και Ολυμπισμού. Η πλειοψηφία υποστήριξε ότι η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» είναι κυρίως εθνική δραστηριότητα, εν αντιθέσει με τους Ολυμπιακούς Αγώνες που είναι διεθνείς· επομένως η όποια σύγκρουση οφείλεται σε αυτή τη διαφορά. Συμφωνήθηκε, ωστόσο, ότι το ένα επηρεάζει το άλλο και το καθένα είναι παράδειγμα για το άλλο. Συμφωνήθηκε, επίσης, ότι δεν υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα στις αρχές

¹⁴⁰ Talbot Powell, «Ομάδες συζητήσεων», ενοποιημένη έκθεση, στο *ίδιο*, σελ. 240.

¹⁴¹ Στο *ίδιο*, σελ. 243.

και αξίες των Ολυμπιακών αγώνων και της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους»: είναι στην ουσία τους συμβατές.

Υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στον Ολυμπισμό και την ΆγΟ ως προς τις ανάγκες των δύο κινημάτων. Συγκεκριμένα: α) μόνο κάποια αθλήματα είναι Ολυμπιακά ενώ όλος ο αθλητισμός είναι «Άσκηση -Άθληση για Όλους», β) τα παιδιά μέχρι και κάποια ηλικία αποκλείονται από τους Ολυμπιακούς Αγώνες ενώ η ΆγΟ είναι ανοιχτή σε όλους, και γ) η αριστεία στους Ολυμπιακούς αγώνες αμείβεται με μετάλλια και δόξα ενώ στην ΆγΟ η ανταμοιβή είναι η συμμετοχή. Τα κίνητρα για τις δύο δραστηριότητες είναι σαφώς διαφορετικά, ο σημαντικός κοινός παράγοντας όμως είναι η οικονομική υποστήριξη ή η έλλειψη αυτής. Συνήθως οι Ολυμπιακές δραστηριότητες είναι περισσότερο ωφελημένες σε σχέση με την ΆγΟ καθώς τα κράτη μέσω των μεταλλίων αυξάνουν το κύρος τους, και ο ρόλος των ΜΜΕ, της διαφήμισης και της χορηγίας είναι καταλυτικός.

«Υπάρχει μεγάλη ομοιότητα ανάμεσα στους σκοπούς, τις αρχές και τις αξίες της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και εκείνους του Ολυμπιακού Κινήματος, κυρίως αν λάβουμε υπόψη ότι και τα δύο είναι μέρη της Ολυμπιακής Οικογένειας».¹⁴² Σύμφωνα με τον John Mosher (1991),¹⁴³ η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» είναι το λίκνο των Ολυμπιονικών, η Ολυμπιακή πυραμίδα που η κορυφή της στηρίζεται σ' ευρεία βάση. Οι ομάδες συζητήσεων της συνόδου συμφώνησαν ότι η ΆγΟ προσφέρει μια βάση για «υγιείς» αθλητικές συνήθειες και ταυτόχρονα μια ευκαιρία για καλύτερες αθλητικές επιδόσεις. Επιπροσθέτως, 4 από τις 11 ομάδες συζητήσεων της συνόδου υποστήριξαν ότι η ΆγΟ θα έπρεπε να γίνει η κινητήρια δύναμη του Ολυμπιακού Κινήματος.

Η ανάλυση των διαφορετικών απόψεων που ακούστηκαν στη σύνοδο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό που επηρεάζει την ΆγΟ είναι η έλλειψη χρημάτων ή η αλόγιστη και σπάταλη χρήση τους. Στις περισσότερες χώρες η ΆγΟ δεν είναι οργανωμένη αλλά εφαρμόζεται, συνειδητά ή όχι, από άτομα και φορείς. Επιπλέον, στις περισσότερες χώρες η ΆγΟ είναι μια αυθόρμητη εκδήλωση που δεν στηρίζεται σε κάποια πολύπλοκη ή εθνική οργάνωση. Στις πλουσιότερες όμως χώρες, οργανώσεις υπάρχουν και είναι ισχυρές, ενώ ταυτόχρονα εξασφαλίζουν κρατική ενίσχυση και υποστήριξη. Το γενικό συμπέρασμα της Συνόδου, όσον αφορά τη σχέση της ΆγΟ με την οικονομία, είναι το εξής: « Η έλλειψη ενδιαφέροντος, γνώσεων και

¹⁴² Στο ίδιο, σελ. 245.

¹⁴³ Mosher John, «Ο Αθλητισμός για Όλους και η Ολυμπιακή φιλοσοφία», στο ίδιο, σελ.196.

προτεραιοτήτων, λόγω πείνας, πολέμων, πολιτικών αναταραχών, έλλειψης οργάνωσης, διαφθοράς που οδηγεί στη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος, έχουν επηρεάσει την καθιέρωση και την ανάπτυξη της ΆγΟ σε πολλές χώρες».¹⁴⁴ Συμφωνήθηκε επίσης ότι οι δυνατές λύσεις πρέπει να στηριχθούν στην εκπαίδευση, στην παροχή κινήτρων και στην προσφορά ευκαιριών.

Οι σύνεδροι επισήμαναν ότι δεν πρέπει να υπάρχει η εντύπωση ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες στοχεύουν αποκλειστικά στην κατάκτηση μεταλλίων αλλά ότι στηρίζονται σε μια ευρύτερη ιδεολογία η οποία γίνεται εμφανής στην εκούσια ανάμιξη των εθνών. Τα στοιχεία που εμφανίζονται στο παρακάτω τρίγωνο κρίθηκε ότι είναι σωστά τοποθετημένα και περιγράφουν τη διασύνδεση της ΆγΟ και του Ολυμπισμού.¹⁴⁵ Ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη του Kazuo Uchiumi σχετικά με την πόλη που φιλοξενεί τους Ολυμπιακούς Αγώνες. «Παρόλο που υπάρχουν πολλά κριτήρια για το ποια πόλη θα φιλοξενήσει τους επόμενους ολυμπιακούς Αγώνες, ένα από αυτά θα πρέπει να είναι η προώθηση του αθλητισμού στην κάθε υποψήφια πόλη. Έτσι, η πρότασή μου είναι η πολιτική «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» που εφαρμόζει η κάθε πόλη και χώρα να συμπεριλαμβάνεται στα κριτήρια επιλογής».¹⁴⁶

Η κίνηση ΆγΟ επηρεάζει θετικά το Ολυμπιακό Κίνημα μέσω της προαγωγής του εκδημοκρατισμού του αθλητισμού. Σύμφωνα με τον Chang,¹⁴⁷ οι στόχοι της

¹⁴⁴ Talbot Powell, «Ομάδες συζητήσεων», ενοποιημένη έκθεση, στο ίδιο, σελ. 250.

¹⁴⁵ Στο ίδιο, σελ. 248.

¹⁴⁶ Uchiumi, *Sport for All*, ό.π., σελ. 4.

¹⁴⁷ Chang, Ju Ho, «Η Ασιατική αντίληψη για τον αθλητισμό για όλους και οι επιπτώσεις της στο ολυμπιακό κίνημα» στο Δ.Ο.Α., *Λεύκωμα της 31ης Συνόδου...*, ό.π., σελ. 124.

«Άσκησης-Άθλησης για Όλους» συμπληρώνουν τους στόχους του Ολυμπιακού Κινήματος, οι οποίοι σύμφωνα με τον Ολυμπιακό Χάρτη είναι οι εξής:

- Η προαγωγή των σωματικών και ηθικών προσόντων που συνιστούν τη βάση του αθλητισμού.
- Η διδασκαλία στους νέους, μέσω του αθλητισμού, ενός πνεύματος καλύτερης κατανόησης και φιλίας μεταξύ τους, που θα τους βοηθήσει να χτίσουν έναν καλύτερο και πιο ειρηνικό κόσμο.
- Η διάδοση των Ολυμπιακών αρχών σ' όλο τον κόσμο για τη δημιουργία μιας διεθνούς καλής θέλησης.
- Η συγκέντρωση αθλητών απ' όλο τον κόσμο κάθε τέσσερα χρόνια στη μεγάλη αθλητική γιορτή των Ολυμπιακών Αγώνων.

Αναφερόμενος στη διαχρονική πορεία του Ολυμπισμού μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90, ο Chang καταλήγει στο συμπέρασμα: «Τα επιτεύγματα της Ολυμπιακής Κίνησης τα τελευταία 95 χρόνια μας κάνουν υπερήφανους. Για να συνεχίσει να διευρύνεται η Ολυμπιακή Κίνηση και να διατηρήσει την αξιοπιστία της θα πρέπει να στηριχθούμε στον Ολυμπισμό, την Ολυμπιακή Κίνηση και τους Ολυμπιακούς Αγώνες και μέσω της κίνησης «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» να διαδοθεί το Ολυμπιακό μήνυμα στο ευρύ κοινό».¹⁴⁸

2.7 Τα Παγκόσμια Συνέδρια ΑγΟ

Τα Παγκόσμια Συνέδρια «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» γίνονται κάθε δύο χρόνια σε κάποια διαφορετική πόλη του κόσμου. Πραγματοποιούνται υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και άλλων αθλητικών και ανθρωπιστικών οργανισμών. Συμμετέχουν εκατοντάδες αντιπρόσωποι από πολλές χώρες του κόσμου οι οποίοι εκπροσωπούν αθλητικούς φορείς, την ακαδημαϊκή κοινότητα και κράτη. Το κάθε συνέδριο έχει έναν άξονα συζήτησης βάσει του οποίου οι αντιπρόσωποι μπορούν να συμμετάσχουν κατόπιν δήλωσης τους. Με τη λήξη των συνεδρίων εκδίδονται πρακτικά τα οποία συνοψίζουν τα συμπεράσματα.

Στο 2^ο συνέδριο «Sport for All» του 1988 έλαβαν μέρος πλήθος εθνικών αντιπροσωπειών (57) και συμφώνησαν σε μια σειρά κατευθύνσεων σε σχέση με τους

¹⁴⁸ Στο ίδιο.

στόχους και το περιεχόμενο του μαζικού αθλητισμού. Συμφώνησαν να ληφθούν μέτρα αξιοποίησης του μαζικού αθλητισμού για την εκπαίδευση του ανθρώπου. Επισημάνθηκε η ανάγκη αξιοποίησης της προσχολικής ηλικίας και της μόρφωσης στο πλαίσιο της οικογένειας. Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι η διεθνής συνεργασία και η συνεργασία με άλλα κινήματα είναι αναγκαία όπως επίσης αναγκαία είναι και η προστασία του περιβάλλοντος. Στην ουσία, οι αποφάσεις και οι θέσεις του 2^{ου} συνεδρίου «Sport for All» της Πράγας ανανεώνουν την πεποίθηση ότι οι διεθνείς συνθήκες ευνοούν την επίτευξη των στόχων του κινήματος. Τέσσερα ήταν τα θέματα που συζητήθηκαν και βάσει των οποίων ελήφθησαν οι σχετικές αποφάσεις. Το πρώτο θέμα ήταν η ΆγΟ ως παράγοντας συνεργασίας, αμοιβαίας γνωριμίας και βοήθειας. Στη συνέχεια αναλύθηκε η εμπειρία από τις κοινωνικές και οικονομικές πλευρές του κινήματος, η άσκηση ειδικών και προγράμματα για την ΆγΟ καθώς και οι τρόποι βελτίωσης και ανταλλαγής πληροφοριών.¹⁴⁹

Το 5^ο συνέδριο «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» έγινε υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής. Η συνδρομή των δύο μεγάλων αυτών οργανισμών στις εργασίες του συνεδρίου καταδεικνύει την ολοένα αυξανόμενη επιρροή του κινήματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε το 1994 στην Πούντα Ντελ Έστε της Ουρουγουάης και ήταν το πρώτο συνέδριο «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» που έλαβε χώρα στην Αμερική. Οι διεργασίες του συνεδρίου περιελάμβαναν δύο κύριους πυλώνες. Ο πρώτος ήταν ο απολογισμός σημαντικών αθλητικών γεγονότων που έγιναν από το 4^ο συνέδριο και ο δεύτερος η προώθηση της «Άσκησης-Άθληση για Όλους» στην παγκόσμια κοινότητα και ειδικά στην Αμερική.¹⁵⁰

Το 9^ο συνέδριο «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» πραγματοποιήθηκε στο Άρνχεμ της Ολλανδίας το 2002 με 450 αντιπροσώπους από 95 χώρες και υπό την αιγίδα πολλών διεθνών οργανώσεων. Το κύριο αντικείμενο του συνεδρίου ήταν η εξέταση της σχέσης μεταξύ της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και των προνομιούχων αθλημάτων, βάσει επιστημονικών και πρακτικών εμπειριών. Το συνέδριο κατέληξε σε ένα κάλεσμα προς όλους τους σχετικούς με τον αθλητισμό φορείς, τα οργανωμένα αθλήματα, την κοινωνία, το δημόσιο τομέα αλλά και τον ιδιωτικό τομέα να αναλάβουν δράσεις έτσι ώστε να:¹⁵¹

¹⁴⁹ Νικηταράς, *Η πόλη και η άσκηση του πολίτη...*, ό.π., κεφ. 9, σελ. 167-168.

¹⁵⁰ Πρακτικά 5^{ου} Συνεδρίου Άθλησης για Όλους, Πούντα Ντελ Έστε Ουρουγουάη, 10-15 Μάρτη 1994.

¹⁵¹ Τελικό κείμενο, 9^ο Συνέδριο Άθλησης για Όλους, Άρνχεμ, Ολλανδία, 27-30 Οκτωβρίου 2002.

- δημιουργηθούν και να προωθηθούν αθλητικές πολιτικές και σχετικά προγράμματα με σκοπό την διά βίου άσκηση-άθληση του πληθυσμού βάσει των εξατομικευμένων αναγκών και δυνατοτήτων
- διασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή όλων των κοινωνικών στρωμάτων, σε όλο τον κόσμο, στην άσκηση-άθληση
- δοθούν συγκεκριμένες υπηρεσίες και προγράμματα σε ποικίλες κοινωνικές ομάδες με σκοπό να διασφαλιστεί η συμμετοχή των ομάδων αυτών στην ανάπτυξη του αθλητισμού
- προωθηθεί η επιστημονική κάλυψη των προγραμμάτων και υπηρεσιών
- εισαχθούν ποιοτικές τεχνικές διοίκησης σε όλες τις υπηρεσίες αθλητισμού και να αναπτυχθούν όργανα μέτρησης της αποδοτικότητας των τεχνικών αυτών
- δημιουργηθούν σύγχρονα επικοινωνιακά εργαλεία για την επικοινωνία μεταξύ όλων των αθλημάτων και της κοινωνίας γενικότερα
- χρησιμοποιηθούν τα προνομιούχα αθλήματα για την προώθηση της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» μιας και αυτή αποτελεί την ουσιαστική βάση τους
- μη γίνεται διαχωρισμός μεταξύ «Άσκηση-Άθλησης για Όλους» και προνομιούχων αθλημάτων μιας και το ένα επωφελείται από το άλλο
- δημιουργούνται για τα προνομιούχα αθλήματα νέες τεχνικές προπόνησης, νέοι κανόνες και προϊόντα που έπειτα θα τυγχάνουν μαζικής επεξεργασίας
- υποστηρίζεται η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» από τα προνομιούχα αθλήματα, καθώς τα αθλήματα αυτά βασίζονται στην «Άσκηση-Άθληση για Όλους».

Το 10^ο Παγκόσμιο Συνέδριο «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» ήταν πιο διευρυνμένο από το προηγούμενο, καθώς συμμετείχαν 1.200 αντιπρόσωποι από 112 χώρες. Το αντικείμενο του συνεδρίου ήταν ο ρόλος της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» ως εργαλείο για την εκπαίδευση και την ανάπτυξη. Αποφασίστηκε η άσκηση πίεσης προς τις κυβερνήσεις, το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αθλητισμού, τους εκπαιδευτικούς και περιβαλλοντικούς οργανισμούς με σκοπό να:¹⁵²

¹⁵² Τελικό κείμενο, 10^ο Συνέδριο Άθλησης για Όλους, Ρώμη, Ιταλία, 11-14 Νοεμβρίου 2004.

- αναγνωριστεί η αναγκαιότητα για την ύπαρξη προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και την υλοποίηση πραγματικού έργου μέσω συνεργασιών, μέσα στις και για τις κοινότητες σε όλο τον κόσμο
- γίνεται συνυπολογισμός της υγείας, του κοινωνικού συνόλου, της οικονομίας και του περιβάλλοντος κάθε φορά που τίθεται υπό επεξεργασία και υλοποιείται κάποια πολιτική άσκησης-άθλησης και αναψυχής
- να αυξηθεί ακολούθως η οικονομική, διοικητική και πολιτική υποστήριξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και της διά βίου φυσικής αγωγής με σκοπό τη μεγιστοποίηση των οφελών για τον πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης που προκύπτει από τον αθλητισμό και την αναψυχή στις κατά τόπους κοινότητες.

Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από το 1998 με σκοπό την υλοποίηση της διακήρυξης της Βαρκελώνης ήταν ανεπαρκή. Οι αποφάσεις των επόμενων συνεδρίων (2000 και 2002) για την προώθηση και ανάπτυξη των πολιτικών «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» δεν εφαρμόστηκαν επαρκώς. Το συνέδριο αναγνώρισε επίσης τη συμβολή του Ολυμπιακού κινήματος ως μηχανισμού προώθησης του αθλητισμού στις τοπικές κοινωνίες.

Στο 11^ο Συνέδριο Άσκησης-Άθλησης για Όλους αναλύθηκαν οι εξής θεματικές ενότητες:¹⁵³

1. Τα οφέλη και η επικινδυνότητα της φυσικής άσκησης ή των Προγραμμάτων ΑγΟ.
2. Στοιχευμένες κοινωνικές ομάδες και ΑγΟ.
3. Οι ανάγκες για ΑγΟ στις αναπτυσσόμενες χώρες.
4. Η ΑγΟ ως μέσω αναψυχής, κοινωνικοποίησης και πολιτιστικής έκφρασης.
5. Σχεδιασμός στρατηγικών και κατευθύνσεων για την ΑγΟ.

Το 12^ο συνέδριο ΑγΟ είναι το πλέον πρόσφατο, πραγματοποιήθηκε μεταξύ 3 και 6 Νοεμβρίου 2008 στα Genting Highlands της Μαλαισίας. Το σλόγκαν του συνεδρίου ήταν «Άσκηση-Άθληση για Όλους, Αθλητισμός για τη Ζωή». Ο Παγκόσμιος

¹⁵³ Πρακτικά, 11^ο Συνέδριο Άθλησης για Όλους, Αβάνα, Κούβα, 31 Οκτωβρίου-3 Νοεμβρίου 2006.

Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.), η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή και η Γενική Ένωση Διεθνών Αθλητικών Ομοσπονδιών έθεσαν το συνέδριο υπό την αιγίδα τους ενώ οι συμμετέχοντες ανήλθαν στους 505, εκπροσωπώντας 96 χώρες.

Η τελική διακήρυξη του συνεδρίου ήταν ένα επείγον κάλεσμα προς όλες τις κυβερνήσεις του κόσμου για λήψη μέτρων κατά της μείωσης της αθλητικής δραστηριότητας και τα αυξανόμενα περιστατικά παχυσαρκίας. Συγκεκριμένα το συνέδριο κάλεσε τις κυβερνήσεις και τους κρατικούς φορείς όλων των επιπέδων να:¹⁵⁴

- επικεντρωθούν στον αθλητισμό ως βασικό χαρακτηριστικό των πολιτικών υγείας
- λαμβάνουν υπόψη τους τη δημόσια υγεία και τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη από τη συμμετοχή στον αθλητισμό στη διαμόρφωση κοινωνικών πολιτικών
- αναγνωρίσουν τη σημασία της άθλησης σε μια κοινότητα
- αντιλαμβάνονται την «Άσκηση-Άθληση για Όλους» ως επένδυση και όχι ως περιοριστικό κόστος.

Το συνέδριο αναγνώρισε τα οφέλη που προκύπτουν από την αύξηση της αθλητικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων:

- των βελτιωμένων επιπέδων υγείας, σωματικά και ψυχικά
- της αύξησης της κοινωνικοπολιτιστικής συνοχής, ισότητας, αρμονίας και ενότητας στις κοινότητες, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αφομοίωση των εθνοτήτων, των ΑμεΑ και των μεταναστών
- της αύξησης της κοινωνικής ολοκλήρωσης και συμμετοχικότητας, και των οφελών που προκύπτουν από τα ιδεώδη και τις αξίες του αθλητισμού
- του εκπαιδευτικού ρόλου του αθλητισμού
- της μείωσης των εξόδων που αφορούν την υγεία.

Το συνέδριο υποστήριξε πλήρως την παγκόσμια στρατηγική του ΠΟΥ σχετικά με τη διατροφή, την αθλητική δραστηριότητα και υγεία, το πρόγραμμα δράσης του 2008 και τις επισημάνσεις για τον περιορισμό και έλεγχο των μη μεταδοτικών ασθενειών.

Επιπρόσθετα, το συνέδριο επισήμανε:

- Η μη άσκηση είναι πολύ σημαντικός ανεξάρτητος παράγοντας για τις μη μεταδοτικές ασθένειες, συμπεριλαμβανομένων των καρδιοπαθειών, του

¹⁵⁴ Τα Παγκόσμια Συνέδρια Άθλησης για Όλους πραγματοποιούνται ανά δύο χρόνια σε κάποια πόλη ανά τον κόσμο.

διαβήτη και διάφορων μορφών καρκίνου ανά τον κόσμο, και συνδέεται με δύο σχεδόν εκατομμύρια θανάτους το χρόνο.

- Οι θάνατοι από μη μεταδοτικές ασθένειες αποτελούν το 60% των συνολικών θανάτων που συμβαίνουν στον κόσμο κάθε χρόνο. Το 66% από αυτούς τους θανάτους συμβαίνουν στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Την παιδική παχυσαρκία η οποία οδηγεί σε παχύσαρκους ενήλικες και αποτελεί αυξανόμενο πρόβλημα. Σχεδόν 22 εκατομμύρια παιδιά κάτω των πέντε ετών και 155 εκατομμύρια μαθητές είναι υπέρβαρα.
- Τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της φτώχειας, ως σημαντικές παραμέτρους για την παχυσαρκία.
- Μια σειρά από παράγοντες που αφορούν τον τρόπο ζωής, συμπεριλαμβανομένων των διατροφικών συνηθειών, της αστικοποίησης, των αλλαγών στη φύση και τη χρήση της τεχνολογίας, των μεταφορών και των χώρων εργασίας· όλα μαζί οδηγούν σε μια καθιστική και μη αθλητική ζωή.

Το συνέδριο συστήνει στις Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές, στις Διεθνείς Ομοσπονδίες και τους λοιπούς αθλητικούς οργανισμούς, σε συνεργασία με τις Κρατικές υπηρεσίες υγείας, παιδείας και αθλητισμού, να αναπτύξουν, να διευρύνουν ή να ενσωματώσουν τον αθλητισμό και τα εκπαιδευτικά προγράμματα, και να αναλογιστούν τα οφέλη που προκύπτουν:

- Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή να επικεντρωθεί στην παιδεία, μέσω του αθλητισμού, και στον πολιτισμό και το περιβάλλον, τα οποία αποτελούν μια μοναδική πλατφόρμα για την προώθηση των αξιών της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» και προσελκύουν νέους ανθρώπους στον αθλητισμό, ειδικότερα μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων και των Νεανικών Ολυμπιακών Αγώνων.
- Βασισμένα στην κοινότητα, χωρίς διακρίσεις, χαμηλού κόστους, προσβάσιμα προγράμματα, αθλητικές εγκαταστάσεις και κατάλληλες συνθήκες σε επίπεδο γειτονιάς για όλες τις ηλικίες και για όλα τα επίπεδα άσκησης-άθλησης.
- Προγράμματα βασισμένα στο σχολείο και τη νεολαία, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων μετά το σχολείο, προγράμματα φυσικής αγωγής και υγείας, εκπαιδευτικά συστήματα που επιτρέπουν την ισορροπία μεταξύ της μελέτης και της άσκησης.

- Κοινή συμμετοχή των κοινοτικών ενώσεων, των αθλητικών ομάδων και των λοιπών κοινωνικών οργανώσεων.
- Κάλυψη των ειδικών αναγκών των ΑμεΑ.
- Χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνολογίας των πληροφοριών με σκοπό να εκπαιδευτεί, εμπνευστεί και υποστηριχθεί η κοινότητα, ειδικά οι νέοι άνθρωποι, σε σχέση με τις αξίες και τα οφέλη του αθλητισμού, να προωθηθεί και υποστηριχθεί η συμμετοχή στον αθλητισμό όλων των επιπέδων. Χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας για την προπονητική, οδηγίες, οργάνωση και κάθε άλλου είδους υποστήριξη στους πάροχους και τους ειδικούς του αθλητισμού.
- Επέκταση ή εισαγωγή χαμηλής και μεσαίας έντασης αθλητικών προγραμμάτων, με εύκολη εισαγωγή αθλουμένων και, όπου ενδείκνυται, δημιουργία αθλητικών προγραμμάτων που προσελκύουν τους νέους ανθρώπους.
- Μέγιστη δυνατή ανταλλαγή γνώσεων ανάμεσα στους οργανισμούς με σκοπό τη διάδοση και εφαρμογή των πλέον επιτυχημένων μοντέλων και αθλητικών προγραμμάτων.
- Χρήση των προνομιούχων αθλημάτων για την ανάπτυξη της κοινωνικής συμμετοχής στον αθλητισμό.

Στη συνέχεια, το συνέδριο πρότεινε στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή να επεξεργαστεί τις επισημάνσεις που έγιναν στο συνέδριο της το 2009 με τίτλο «Κινούμενη προς μια Ενεργή Κοινωνία». Επισημάνε, επίσης, ότι ο απολογισμός των δράσεων σχετικά με την ανάπτυξη της άσκησης-άθλησης στις τοπικές κοινωνίες και των προγραμμάτων φυσικής αγωγής, καθώς και οι λοιπές συμπληρωματικές δράσεις, θα συμπεριληφθούν στις εργασίες του επόμενου Διεθνούς Συνεδρίου «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στη Φιλανδία το 2010.

Εκτός από τα διεθνή συνέδρια «Άσκησης - Άθλησης για Όλους» που γίνονται σε διετή βάση, σε τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται επίσης και διάφορα άλλα συναφή συνέδρια με σκοπό την προώθηση της μαζικής άσκησης-άθλησης. Για παράδειγμα, το 1989 στο Τορόντο έγινε η πρώτη παγκόσμια έρευνα στην ιδεολογική και οργανωτική βάση του κινήματος από το 11^ο συνέδριο «Trim Fitness International». Σχετικά με την ιδεολογική του βάση, αναζητήθηκαν οι αξίες βάσει των οποίων οι πολίτες συμμετέχουν στο κίνημα· η υγεία, η προσωπική διασκέδαση

και αναψυχή, η αναζωογόνηση, η συμμετοχή στην κοινότητα και το δικαίωμα στην άσκηση-άθληση ήταν οι αξίες αυτές που επισημάνθηκαν. Έγινε αναφορά στα κυριότερα μηνύματα-συνθήματα του '88-'89, όπως το «Υγεία και αθλητισμός», «Άνθρωπος και περιβάλλον» κ.ά., τα οποία παρατηρούμε ότι είναι το ίδιο επίκαιρα ακόμα και σήμερα. Τέθηκαν οι στόχοι των χωρών για τα επόμενα τρία χρόνια: ήταν η ολοκλήρωση με προγράμματα υγείας, ζεύξη και ολοκλήρωση προγράμματος μαζικού αθλητισμού με τις αθλητικές ομοσπονδίες, διαφημιστικές εκστρατείες, σωματική ευεξία και υγεία των εργαζομένων, σχολεία και κατασκευή εγκαταστάσεων. Στο συνέδριο αποσαφηνίστηκαν, επίσης, τα εμπόδια του κινήματος όπως η έλλειψη ειδικών στον μαζικό αθλητισμό. Περαιτέρω εμπόδια για το κίνημα αποτέλεσαν η έλλειψη εκπαίδευσης ηγετών, η έλλειψη ολοκληρωμένων οργανωμένων προγραμμάτων, η έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων κ.ά. Όσον αφορά την ιδεολογική βάση του κινήματος, το τελευταίο θέμα που απασχόλησε το συνέδριο ήταν η αποσαφήνιση των ομάδων στις οποίες στοχεύει ο μαζικός αθλητισμός. Στην πλειοψηφία των χωρών τα προγράμματα απευθυνόταν σε νέους και ακολουθούν προγράμματα για όλες τις ηλικίες, γυναίκες κ.ά.¹⁵⁵

Σχετικά με την οργανωτική βάση του κινήματος, το συνέδριο απασχόλησε το θέμα της διεθνούς συνεργασίας και σε ποιες ομάδες ηλικιών παρατηρείται η μεγαλύτερη αύξηση της συμμετοχής. Οι χώρες που επηρέασαν άλλες χώρες με τα προγράμματά τους ήταν η Δυτική Γερμανία, η Γαλλία και ο Καναδάς. Η πλειοψηφία των χωρών δήλωσε πως συνεργάζεται με άλλες χώρες (35), αντιθέτως 19 χώρες δεν συνεργάζονταν. Για τις 50 από τις 57 χώρες που εκπροσωπήθηκαν στο συνέδριο ο μαζικός αθλητισμός είναι κίνημα έμφασης. Οι διαφημιστικές εκστρατείες του κινήματος υποστηρίζονταν στη πλειοψηφία τους από τις κυβερνήσεις. Τα ΜΜΕ μέσω των οποίων προωθήθηκε περισσότερο ο μαζικός αθλητισμός είναι οι εφημερίδες και ακολουθούν η τηλεόραση, τα πόστερ, ραδιόφωνο κ.λπ. Στη διεθνή συνδιάσκεψη «Trim and Fitness» του Μπορντώ το '91 χαράχτηκαν, βάσει πολύ συγκεκριμένων στόχων, οι διεθνείς στρατηγικές του κινήματος ΑγΟ. Συγκεκριμένα, οργανώθηκαν στρατηγικές σχετικά με τους τελικούς στόχους του κινήματος, με την ενημέρωση, την οργάνωση, τη συμμετοχή, τις διεθνείς ανταλλαγές και τη στρατηγική των οικονομικών σχέσεων.¹⁵⁶

¹⁵⁵ Νικηταράς, *Η πόλη και η άσκηση του πολίτη*, ό.π., κεφ. 9, σελ. 169-170.

¹⁵⁶ Στο ίδιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Το ιδεολογικό πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Δυτικές και τις Σοσιαλιστικές κοινωνίες

Καμία χώρα στον κόσμο δεν έχει εξ ολοκλήρου όμοιο σύστημα μαζικού αθλητισμού με κάποια άλλη. Οι όποιες ομοιότητες υπάρχουν ανάμεσα στα προγράμματα μαζικού αθλητισμού προκύπτουν από την πολιτική φιλοσοφία που πλαισιώνει τα προγράμματα. Για παράδειγμα, το σύστημα ΑγΟ της Μεγάλης Βρετανίας είναι αρκετά διαφορετικό από εκείνο που εφάρμοσε η Σοβιετική Ένωση λόγω της εντελώς διαφορετικής πολιτικής φιλοσοφίας που είχαν οι δύο χώρες. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το Βρετανικό σύστημα ήταν ίδιο με αυτό της Δυτικής Γερμανίας και το Σοβιετικό με αυτό της Ανατολικής Γερμανίας. Οι όποιες ομοιότητες ανάμεσα στα αθλητικά συστήματα, προκύπτουν από την κοινή πολιτική φιλοσοφία μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης-Ανατολικής Γερμανίας και Μεγάλης Βρετανίας-Δυτικής Γερμανίας.

Ο Kazuo Uchiumi¹⁵⁷ υποστηρίζει ότι ο ψυχρός πόλεμος έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Η Κρατική Πρόνοια περιορίστηκε καθώς χώρες και από τις δύο πλευρές, Ανατολή και Δύση, δαπανούσαν τεράστια ποσά από τους προϋπολογισμούς τους σε αμυντικές δαπάνες. Ο εθνικισμός στους Ολυμπιακούς Αγώνες γινόταν ολοένα και ισχυρότερος· οι πρωταθλητές στις καπιταλιστικές χώρες έπαιρναν θέσεις στον κρατικό μηχανισμό ως «ερασιτέχνες» δημόσιοι υπάλληλοι όπως γινόταν και στις σοσιαλιστικές χώρες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου των αυξημένων αμυντικών δαπανών, οι δαπάνες για την πρόνοια μειώθηκαν. Αντιθέτως, η αθλητική πολιτική αναπτυσσόταν σταδιακά. Αυτό αποτελούσε το υπόβαθρο πάνω στο οποίο οι Δυτικές χώρες ανέπτυξαν την πολιτική «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» τις δεκαετίες του '60 και του '70. Βεβαίως, ένας από τους λόγους όπου υιοθετήθηκαν πολιτικές κρατικής πρόνοιας σε διάφορες χώρες ήταν ότι τα κράτη ανέπτυξαν μια γενικότερη πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως επακόλουθο της εμπειρίας των Παγκοσμίων πολέμων. Κατά τη διάρκεια αλλά και μετά το τέλος των πολέμων τα ανθρώπινα δικαιώματα αναπτύχθηκαν.

¹⁵⁷ Uchiumi, *Sport for All...*, ό.π., σ. 2.

3.2 Το Ιδεολογικό Πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Σοσιαλιστικές χώρες με έμφαση στην Ε.Σ.Σ.Δ.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του 20^{ου} αιώνα η Ευρώπη ήταν πολιτικά, οικονομικά και ιδεολογικά διαιρεμένη σε δύο μεγάλα στρατόπεδα, το σοσιαλιστικό και το καπιταλιστικό. Η χώρα που κατηύθυνε τις εξελίξεις στις σοσιαλιστικές χώρες ήταν η Ένωση των Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ) ενώ για τις δυτικές χώρες ισχυρός ρυθμιστής των εξελίξεων ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι παραπάνω χώρες επηρέαζαν πολύπλευρα την πολιτική που ακολουθούσαν οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες σε όλα τα ζητήματα, προφανώς και στον αθλητισμό. Το σοβιετικό αθλητικό μοντέλο είχε υιοθετηθεί από όλες τις ευρωπαϊκές σοσιαλιστικές χώρες. Επιπλέον, το σοβιετικό μοντέλο μαζικού αθλητισμού επηρέαζε το αθλητικό διεκδικητικό πλαίσιο των κομμουνιστικών και σοσιαλιστικών κομμάτων στις δυτικές χώρες με αποτέλεσμα να επηρεάζει έντονα τις εξελίξεις στον αθλητισμό σε πολλές από αυτές τις χώρες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Ελλάδα, όπου, όπως θα δούμε στην συνέχεια, οι θέσεις των κομμάτων της Αριστεράς και της Κεντροαριστεράς έχουν μεγάλη συνάφεια με τα μοντέλα ανάπτυξης του αθλητισμού στις Σοσιαλιστικές χώρες και επηρέασαν βαθύτατα την ανάπτυξη της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στη χώρα μας.

Μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και τη δημιουργία του πρώτου Σοσιαλιστικού κράτους, ο όρος μαζικός λαϊκός αθλητισμός αποκτά ένα νέο περιεχόμενο. Ο αθλητισμός είναι ιδεολογικός πυλώνας του Σοσιαλισμού και προωθήθηκε ιδιαίτερα από το νεοσύστατο κράτος. Χαρακτηριστικά είναι τα αποσπάσματα των διατυπώσεων του Λένιν για τον ρόλο του αθλητισμού στην ΕΣΣΔ: «Απ' το σύστημα της φάμπρικας ξεπήδησε το φυτό της αγωγής του μέλλοντος, όπου για όλα τα παιδιά η παραγωγική εργασία θα συνδέεται με το μάθημα και τη γυμναστική, όχι μόνο σαν μέθοδος για την αύξηση της παραγωγής αλλά και σαν η μοναδική μέθοδος για τη δημιουργία ολόπλευρα αναπτυγμένων ανθρώπων».¹⁵⁸ Επιπροσθέτως, το 3^ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Λίγκας είχε υιοθετήσει την εξής φράση: «Η φυσική εκπαίδευση της νέας γενιάς είναι απαραίτητο στοιχείο του γενικού συστήματος κομμουνιστικής διαπαιδαγώγησης της νεολαίας, που σκοπεύει να

¹⁵⁸ Κ.Σ. της ΚΝΕ, «Θέσεις του Κ.Σ. της Κ.Ν.Ε. για το 3^ο συνέδριο», Αθήνα: Οδηγητής, 1983, σελ. 8

δημιουργήσει μια αρμονικά αναπτυγμένη προσωπικότητα, τον πολίτη της κομμουνιστικής κοινωνίας».¹⁵⁹

Η Σοβιετική Ένωση ανέδειξε πολύ σημαντικούς αθλητές και ένα πολύ σημαντικό σύστημα μαζικού αθλητισμού στο ιστορικό πλαίσιο που λειτούργησε. Ωστόσο, η ανάδειξη σημαντικών αθλητών δεν ήταν αυτοσκοπός για το σοβιετικό αθλητικό σύστημα. «Η φροντίδα για την υγεία του σοβιετικού λαού είναι αναπόσπαστη από την ανάπτυξη της σωματική αγωγής και του αθλητισμού. Η Ολυμπιάδα της Μόσχας έδειξε τα υπέροχα επιτεύγματα των σοβιετικών αθλητών. Ωστόσο δεν μας ενδιαφέρουν μόνο οι αθλητικές επιτυχίες αλλά κυρίως η μαζικότητα της σωματικής αγωγής και του αθλητισμού. Πρέπει να εισχωρήσουν στη ζωή των πλατιών στρωμάτων του πληθυσμού και ιδιαίτερα των παιδιών».¹⁶⁰

Οι ιδεολογικές ρίζες του σοβιετικού αθλητισμού ξεκινούν πριν από την ανάληψη της εξουσίας από τους Μπολσεβίκους το 1917. Η σοβιετική βιβλιογραφία σχετικά με τη φυσική αγωγή έχει πολλές αναφορές στους Μαρξ, Ένγκελς και Λένιν. Παραδόξως, κανένας από τους τρεις δεν έχει γράψει κάτι συγκεκριμένο για τη φυσική αγωγή αλλά η γενικότερη κοσμοθεωρία τους αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη του αθλητισμού στη Σοβιετική Ένωση. Κατά τον Μαρξ, οι κοινωνικοπολιτικοί οργανισμοί, οι εικόνες, και οι ιδεολογίες, μέσω των οποίων ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται τον κόσμο που ζει, είναι απόρροια της οικονομικής βάσης της κοινωνίας. Η οικονομική βάση χαρακτηρίζεται από τις σχέσεις παραγωγής μεταξύ των ανθρώπων.¹⁶¹

Οι βασικές αρχές του Μαρξισμού-Λενινισμού επιδρούν σημαντικά στην άσκηση:

1. Δεδομένου ότι ανθρώπινος ψυχοσωματικός οργανισμός αναπτύσσεται βάσει των κοινωνικών επιδράσεων, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού περιβάλλοντος, η φυσική άσκηση δεν επιδρά σε μεμονωμένα σωματικά σημεία, αλλά στο σύνολο του ανθρώπινου οργανισμού συμπεριλαμβανομένης της προσωπικότητάς του. Ο δεσμός μεταξύ κοινωνικής και ατομικής ανάπτυξης είναι τόσο ισχυρός όσο και ο δεσμός μεταξύ νου και σώματος του ανθρώπου.
2. Στις φιλελεύθερες καπιταλιστικές κοινωνίες όπου η άρχουσα ιδεολογία βασίζεται στην ατομική πρωτοβουλία κοινωνικά ίσων ατόμων, η επιλογή της

¹⁵⁹ Στο ίδιο, σελ. 8-10.

¹⁶⁰ Στο ίδιο.

¹⁶¹ Riordan, J., *Sport in Soviet Society. The ideological roots*, Λονδίνο: Cambridge University Press, 1977, κεφ. 2, σελ. 56-57.

συμμετοχής στην άσκηση είναι ατομική. Η άσκηση-άθληση του ατόμου είναι αποσυνδεδεμένη από τις κοινωνικές τάξεις και αξίες, την οικονομία και τον τρόπο παραγωγής, έτσι ώστε ο αθλητισμός να μην αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό φαινόμενο αλλά ως ατομική επιλογή. Για τον μαρξισμό, ο αθλητισμός είναι μέρος της κοσμοθεωρίας του και, κατ' επέκταση, άμεσα συνδεδεμένος με τις σχέσεις παραγωγής. Επιπροσθέτως, οι αρχές του αθλητισμού θα άλλαζαν βάσει της σοσιαλιστικής αλλαγής σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

3. Η αντιμετώπιση του νου και του σώματος ξεχωριστά συχνά οδηγεί στην θυσία του ενός και την δραστηριοποίηση του άλλου. Ο Μαρξ υπογράμμισε ότι οι πρακτικές φυσικές δραστηριότητες επιδρούν στη γενικότερη ανάπτυξη του ανθρώπου. Η αναφορά του Μαρξ στη φυσική δραστηριότητα αφορά την εργασία. Ο Ένγκελς¹⁶² υποστήριξε ότι η εργασία είναι δραστηριότητα κατά την οποία άνθρωπος και φύση συνυπάρχουν. Ο άνθρωπος καθορίζει τη σχέση μεταξύ του εαυτού του και της φύσης. Η εργασία του ανθρώπου αλλάζει τον εξωτερικό του κόσμο, ταυτόχρονα όμως αλλάζει και τον εαυτό του. Η εργασία συνδέεται με όλες τις σωματικές δραστηριότητες, όπως είναι η άσκηση και τα αγωνίσματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιοι Μαρξιστές ιστορικοί αναζήτησαν τις ρίζες των αθλημάτων και αγωνισμάτων των πρώιμων κοινωνιών στην απόκτηση επιδεξιότητων για εργασία και κυνήγι.¹⁶³

Ο Μαρξ, μελετώντας την πρώιμη αστική κοινωνία, αναγνώρισε την ανάγκη του εργαζόμενου για αναψυχή με σκοπό την αναπλήρωση της εργατικής του δύναμης. Παρατήρησε ότι στις καπιταλιστικές κοινωνίες ο ελεύθερος χρόνος των εργαζομένων μειώνεται συνεχώς με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να μην μπορούν να αναπληρώσουν την εργατική τους δύναμη και να οδηγούνται στην εξουθένωση. Η σύγχρονη βιομηχανοποιημένη κοινωνία έχει ανάγκη από εξειδικευμένους εργαζομένους με «νου υγιή εν σώματι υγιή». Ο Μαρξ ήταν υποστηρικτής της ολόπλευρης παιδείας,

¹⁶² Engels, F., «The origin of the family, Private property and the State», στο Riordam, *Sport in Soviet Society...*, ό.π., κεφ. 2, σελ. 58.

¹⁶³ Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 57-58.

κατά την οποία η φυσική αγωγή είχε μεγάλη σημασία. Το εκπαιδευτικό αυτό σύστημα αποτελείται από τρία κύρια χαρακτηριστικά¹⁶⁴:

1. Τη διανοητική εκπαίδευση.
2. Τη σωματική εκπαίδευση, όπως αυτή γίνεται σε σχολεία και στρατιωτικές ασκήσεις.
3. Την τεχνική εκπαίδευση η οποία δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να αντιληφθεί τις βασικές αρχές όλων των μορφών παραγωγής και του επιτρέπει να χειριστεί τα ανάλογα εργαλεία.

Ο Μαρξ έδωσε κάποιες βασικές κατευθύνσεις για την άσκηση. Αναγνώρισε την αλληλεπίδραση που έχουν η εργασία και η φυσική δραστηριότητα καθώς επίσης και τη σημασία της αναψυχής στον εμπλουτισμό της προσωπικότητας του ανθρώπου. Η αντίληψη της εκπαίδευσης για τον Λένιν χαρακτηριζόταν, όπως και για τον Μαρξ, από το συνδυασμό της σωματικής και πνευματικής άσκησης. Σύμφωνα με τον Λένιν ο αθλητισμός είναι κάτι παραπάνω από την άσκηση. Ο αθλητισμός συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου που θα φέρει την κομμουνιστική κοινωνία. Ειδικότερα ο αθλητισμός βοηθά την ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων ανθρώπων και τη χειραφέτηση της γυναίκας.

Το 1920 ο Λένιν δήλωσε: «Η φυσική αγωγή της νέας γενιάς είναι βασικό στοιχείο του γενικότερου συστήματος κομμουνιστικής αγωγής των νέων, το οποίο στοχεύει στην αρμονική ανάπτυξη του ανθρώπου και σε δημιουργικούς πολίτες της κομμουνιστικής κοινωνίας. Σήμερα, η φυσική αγωγή έχει και πρακτικούς στόχους: 1) την προετοιμασία των νέων ανθρώπων για εργασία, και 2) την προετοιμασία τους για τη στρατιωτική άμυνα της Σοβιετικής δύναμης».¹⁶⁵ Τα προαναφερθέντα συνιστούν την πρώτη ξεκάθαρη δήλωση της Σοβιετικής ηγεσίας για τη φυσική αγωγή. Γίνεται αντιληπτό ότι μερικά χρόνια πριν την βιομηχανοποίηση της Σοβιετικής Ένωσης, ο αθλητισμός χρησίμευε στην ποιότητα του εργατικού δυναμικού και την αποτρεπτική ισχύ του στρατεύματος. Υπογραμμίζεται, ωστόσο, ότι καθώς η κοινωνία εξελίσσεται προς τον κομμουνισμό ο αθλητισμός γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της ολοκλήρωσης του ανθρώπου. Επιπροσθέτως, ο Λένιν προσέδωσε περαιτέρω χαρακτηριστικά στον αθλητισμό από την απλή διασκέδαση. Κατά τον ίδιο, ο αθλητισμός συνεπικουρεί στην ολοκλήρωση του ανθρώπου, στη χειραφέτηση της γυναίκας, στη διαμόρφωση

¹⁶⁴ Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 58-59.

¹⁶⁵ Chudinov, I.D., «Osnounye postavleniya I instruksii po uoprosam fizicheskoi kultury I sportu 1917-1957», στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 64.

του χαρακτήρα ειδικά των νέων, στην επίτευξη εργασιακών και στρατιωτικών στόχων.¹⁶⁶

Το ιδεολογικό υπόβαθρο του αθλητισμού στο σοσιαλισμό υιοθετήθηκε από όλες τις Σοσιαλιστικές χώρες ενώ ταυτόχρονα ενέπνευσε διεκδικητικά πλαίσια για ιδεολογικά συγγενή κόμματα και φορείς σε χώρες της Δύσης. Για παράδειγμα, στη ΓΛΔ, το δικαίωμα του λαού στην άσκηση-άθληση ήταν συνταγματικά κατοχυρωμένο,¹⁶⁷ ενώ επικρατούσε η άποψη ότι ο μαζικός αθλητισμός και ο αθλητισμός επιδόσεων ασκούν αμοιβαία επίδραση. Ταυτόχρονα, το Υπουργείο Λαϊκής Παιδείας και η οργάνωση της Ελεύθερης Γερμανικής Νεολαίας διοργάνωναν ετήσιες αθλητικές δοκιμασίες οι οποίες ονομάζονταν «Σπαρτακιάδες». Στις «Σπαρτακιάδες» συμμετείχε πλήθος κόσμου, ενώ ταυτόχρονα ξεχώριζαν οι καλύτεροι αθλητές. Με αυτό τον τρόπο διαφαίνεται η συσχέτιση μεταξύ της ΑγΟ και του αγωνιστικού αθλητισμού. Αντίστοιχες αθλητικές διοργανώσεις πραγματοποιούνταν και στις λοιπές Σοσιαλιστικές χώρες.¹⁶⁸ Σύμφωνα με το Γ.Γ. της Κ.Ε. του ΕΣΚΓ Έριχ Χόνεκερ, «το υψηλό επίπεδο της σοσιαλιστικής φυσικής αγωγής μπόρεσε να επιτευχθεί, χάρη στο ότι το εργατοαγροτικό μας κράτος διευρύνει συνεχώς τις κατάλληλες συνθήκες και προϋποθέσεις, ενώ οι κοινωνικές δυνάμεις για την προώθηση του αθλητισμού δρουν από κοινού και οι πολίτες οργανώνουν μόνοι τους την αθλητική ζωή, ανάλογα με τις ανάγκες, τις αξιώσεις και τα ενδιαφέροντα τους.»¹⁶⁹

Χαρακτηριστικό της σημασίας που έδιναν τα Σοσιαλιστικά Κράτη στον μαζικό αθλητισμό, και ειδικά η ΓΛΔ, τα αθλητικά επιτεύγματα της οποίας χαρακτηρίστηκαν από πολλούς ως «θαύμα», είναι τα επόμενα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τη ΓΛΔ για το 1984:

- 128 καινούργιες αθλητικές ενώσεις και πάνω από 1.000 γενικές αθλητικές ομάδες.
- 40 νέα αθλητικά γήπεδα, 167 αίθουσες γυμναστικής και 4 αίθουσες κολύμβησης.

¹⁶⁶ Στο ίδιο, κεφ. 2, σελ. 63-65.

¹⁶⁷ «Σύνταγμα της Γ.Λ.Δ., Άρθρο 35», στο Γ.Λ.Δ., *Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός στη Γ.Λ.Δ.*, Αθήνα: Νέα Βιβλία / Panorama DDR, 1978, σελ. 60.

¹⁶⁸ Βλ. π.χ. την τσεχοσλοβάκινη Σπαρτακιάδα που γινόταν κάθε 5 χρόνια στο Στράχοφ. Η μαθητική-σπουδαστική σοβιετική Σπαρτακιάδα διεξαγόταν κάθε δύο χρόνια και η Σπαρτακιάδα των λαών της ΕΣΣΔ κάθε τέσσερα χρόνια.

¹⁶⁹ Χόνεκερ, Ε. (1976), απόσπασμα από το λόγο του ΓΓ της ΚΕ του ΕΣΚΓ στο 9^ο συνέδριο του κόμματος στο Γ.Λ.Δ., *Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός...*, ό.π., σελ. 59-60.

- 3,5 εκατομμύρια πολίτες συσπειρώνονται στη Γερμανική Ομοσπονδία Γυμναστικής και Αθλητισμού (ΓΟΓΑ).
- 4 εκατομμύρια πολίτες απέκτησαν αθλητικό σήμα της Γερμανικής Λαοκρατικής Δημοκρατίας (ΓΛΔ).
- 107.200 παιδιά και νεολαίοι πήραν μέρος στις Σπαρτακιάδες ενώ στους προκριματικούς γι' αυτές συμμετείχαν σχεδόν 2.100.000 μαθητές.¹⁷⁰

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι όλοι οι αθλούμενοι ήταν βάσει νόμου κοινωνικά ασφαλισμένοι και, σε περίπτωση ατυχήματος, το αθλητικό ατύχημα ισοδυναμούσε με το εργατικό ατύχημα.

ΑΘΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΓΛΔ			
Χρόνος	Αθλητικές Κοινότητες	Μέλη (σε χιλιάδες)	% του Συνολικού Πληθυσμού
1957	5.500	1.200	6,7
1960	6.013	1.400	8,4
1970	7.359	2.200	12,3
1980	9.274	3.100	18,8
1983	9.902	3.400	20,6

Πηγή: Το Βασίλειο του Αθλητισμού, 1984

Στις 9 Μαρτίου 1985, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας στίβου της ΕΣΣΔ Λεονίντ Κομένκοφ, σε συνέντευξή του, έδωσε μια ευρεία εικόνα της αντίληψης για τον αθλητισμό στην ΕΣΣΔ: «Η ομοσπονδία στίβου σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο κατευθύνει την ανάπτυξη του αθλήματος σε όλη τη χώρα [...] οι απασχολούμενοι συστηματικά με το στίβο είναι πάνω από 5.000.000. Όλοι αυτοί ανήκουν σε αθλητικούς συλλόγους εργατών, φοιτητών, στρατιωτών, εργοστασίων κ.λπ. που είναι ανοικτοί για το λαό».¹⁷¹

¹⁷⁰ Παπαγεωργίου, Π., «Αθλητισμός, Εντυπώσεις από τη Γερμανική Λαοκρατική Δημοκρατία», στο *ίδιο*, σελ. 16-17.

¹⁷¹ «Αθλητισμός για μας Σημαίνει Ειρήνη. Συνέντευξη του Προέδρου της Ομοσπονδίας στίβου της ΕΣΣΔ Λεονίντ Κομένκοφ στον Ηρ. Αθανασόπουλο», *Ριζοσπάστης*, 9 Μαρτίου 1985.

Ο St. Jefferies¹⁷² αναγνωρίζει πέντε κύρια στοιχεία στο σοβιετικό αθλητικό σύστημα τα οποία συνέβαλαν στην επιτυχία του. Το πρώτο είναι η *Σοβιετική Αθλητική Πολιτική*. Για τη σοβιετική κουλτούρα, ο αθλητισμός ήταν βασικό χαρακτηριστικό ενός ολοκληρωμένου ανθρώπου, προωθούνταν από το κράτος και πλαισιωνόταν μαζικά από το λαό. Επιπλέον, ο αθλητισμός αποτελούσε κομμάτι της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, μιας και ήταν ένα μέσο προώθησης της εικόνας της χώρας προς τον έξω κόσμο, καθώς και μέσο εξαγωγής του σοβιετικού κοινωνικού μοντέλου, π.χ., σε Κούβα, Βιετνάμ, Λατινική Αμερική και Νικαράγουα. Οι αθλητικές επιτυχίες ερμηνεύονταν και ως επιτυχίες του συστήματος, ενώ σημαντική ήταν η συμβολή του αθλητισμού ως μέσο διαχείρισης της εθνικής ανομοιογένειας της χώρας.

Η *Σοβιετική Αθλητική Διοίκηση* είναι επίσης ένα σημαντικό συστατικό της λειτουργίας του σοβιετικού αθλητικού συστήματος. Το αθλητικό συμβούλιο διοικούσε όλες τις πτυχές του αθλητισμού στη χώρα, ενώ μέσα σε ένα και μόνο κτίριο της Μόσχας στεγάζονταν όλες οι διοικήσεις των εθνικών αθλητικών οργανισμών. Το συγκεντρωτικό διοικητικό μοντέλο της χώρας εφαρμόστηκε και στον αθλητισμό, καθώς βοηθούσε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων επικοινωνίας που υπήρχαν λόγω των πολιτιστικών και γλωσσικών διαφορών των εθνοτήτων αλλά και λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων και της έκτασης της χώρας. Σε κάθε περίπτωση, η κεντρικά σχεδιασμένη αθλητική πολιτική σχετιζόταν άμεσα με την τοπικού χαρακτήρα αθλητική πολιτική και υπήρχε πλήρης εναρμόνιση των αθλητικών συστημάτων των εθνοτήτων. Η κεντρική αθλητική διοίκηση έθετε το πλαίσιο λειτουργίας των αθλητικών οργανισμών και οι κατά τόπους οργανισμοί όφειλαν να το εφαρμόσουν. Μέσω αυτού του μοντέλου διοίκησης, η χώρα εκμεταλλευόταν την εξειδίκευση που είχαν οι διαφορετικές εθνότητες σε διαφορετικά αθλήματα ενώ ταυτόχρονα είχε ένα ομοιογενές αθλητικό σύστημα διοίκησης. Υπήρχε όμως ελαστικότητα σχετικά με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, π.χ., σε επίπεδο έρευνας.¹⁷³

Μεγάλες είναι οι διαφορές ως προς την προσέγγιση των νέων αθλητών ανάμεσα στις Δυτικές χώρες και τη Σοβιετική Ένωση. Οι ίδιοι οι αθλητές και το πώς αυτοί διαφοροποιούνται από τους αθλητές της Δύσης είναι το τρίτο κύριο συστατικό του Σοβιετικού αθλητικού συστήματος. Οι νέοι ένιωθαν μεγάλη περηφάνια όταν συμμετείχαν σε αθλητικές ομάδες, μιας και η επιτυχία στον αθλητισμό εξασφάλιζε

¹⁷² Jefferies, St. C., «An Analysis of the Organizational Structure of the Soviet Youth Sport System», στο Redmond, G. (επιμ.), *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings*, τομ. 7: *Sport and Politics*, Champaign, IL: Human Kinetics Publisher, 1986, κεφ. 7, σελ. 51.

¹⁷³ Στο ίδιο.

κοινωνική προβολή, ενώ ο αθλητισμός αποτελούσε και διέξοδο ψυχαγωγίας για πολλούς νέους. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένας αθλητής δεν είχε τον τίτλο του επαγγελματία, ενώ ακόμα και οι αθλητές πρωταθλητισμού προέρχονταν από το οργανωμένο σύστημα μαζικού αθλητισμού της χώρας.¹⁷⁴ «Κανένας αθλητής δεν θα πρέπει να έχει οικονομικές ζημιές μέσω του αθλητισμού, αλλά και δεν θα πρέπει να πετυχαίνει μέσω αυτού κέρδος. Τα υψηλά ποσά που δαπανούν οργανωτές για μερικούς «σταρ» θα έπρεπε –αν μη τι άλλο– να μην καταβάλλονται στον προσωπικό λογαριασμό των αθλητών, αλλά να διατίθενται στους εθνικούς συλλόγους για την ανάπτυξη του αθλητισμού.»¹⁷⁵

Οι διαφορές μεταξύ των αθλητών στις Δυτικές χώρες και τις Σοσιαλιστικές περιγράφηκε πολύ γλαφυρά από τον Μεγάλο Σοβιετικό επικοντιστή Σεργκέι Μπούμπκα: «Ο επαγγελματισμός με την έννοια που υπάρχει στη Δύση δεν έχει τίποτα το κοινό με μας. Στις χώρες αυτές ένας επαγγελματίας αθλητής στηρίζει την επιβίωση του, την καριέρα του στις υψηλές επιδόσεις. Δεν ασχολούνται με τίποτα άλλο παρά μόνο με το άθλημά τους. Και γι' αυτό πληρώνονται. Η κατηγορία αυτή των αθλητών δεν μπορεί και δεν πρέπει να εκπροσωπηθεί στις διεθνείς διοργανώσεις. Στη χώρα μου ο αθλητής δεν λειτουργεί στην κοινωνία με αυτή την ιδιότητα. Είναι φοιτητής, εργαζόμενος, μαθητής ή υπάλληλος και μαζί αθλητής. Η δύση της καριέρας του στους στίβους δεν τον βρίσκει μετέωρο αλλά υπεύθυνο κοινωνικά άτομο».¹⁷⁶

Οι προπονητές αποτελούσαν σημαντικό στοιχείο του Σοβιετικού Αθλητικού Συστήματος. Για να γίνουν προπονητές, οι σοβιετικοί αθλητές έπρεπε να φοιτήσουν για τέσσερα χρόνια σε κάποια ανώτατη εκπαιδευτική σχολή της προτίμησής τους. Ασχέτως με το πόσο καλοί αθλητές ήταν, έπρεπε να παρακολουθούν εκπαιδευτικά μαθήματα ώστε να εξασφαλιστεί η συνοχή στο περιεχόμενο και τη μεθοδολογία των διαφορετικών αθλημάτων. Πολλές φορές η συνέχιση της καριέρας ενός αθλητή στην προπονητική ήταν μονόδρομος, αφού στη Σοβιετική Ένωση οι αθλητές δεν κέρδιζαν από μεγάλα συμβόλαια και ούτε μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τις επιτυχίες τους στον αθλητισμό ως μέσο ανάδειξής τους σε άλλους τομείς. Ο μισθός του προπονητή ήταν σχετικά χαμηλός αλλά άμεσα συνδεδεμένος με τα αθλητικά αποτελέσματα. Παρόλο, όμως, που τα καλά αθλητικά αποτελέσματα αύξαναν το μισθό ενός

¹⁷⁴ Στο ίδιο, κεφ.7, σελ.53-54.

¹⁷⁵ Γ.Λ.Δ., *Από πρώτο χέρι. Ο Αθλητισμός στη Γ.Λ.Δ., πληροφορίες από την ιστορία και το παρόν*, Αθήνα: Panorama DDR, 1984.

¹⁷⁶ Μπούμπκα, Σ., «Ο καλύτερος αθλητής του '85 μιλάει στον εκδότη μας για τους στόχους του, τα Διεθνή Αθλητικά Ζητήματα, το Ολυμπιακό Κίνημα», *Αθλητισμός*, 1986, σελ. 12-13.

προπονητή, το κίνητρο δεν ήταν το χρήμα· κάποιος επιτυχημένος προπονητής είχε τη δυνατότητα να ανέλθει κοινωνικά.¹⁷⁷

*Η εκπαίδευση είναι το πέμπτο και ίσως κυριότερο στοιχείο του Σοβιετικού Αθλητικού Συστήματος. Αναμφισβήτητα, η Σοβιετική Ένωση παρείχε στους αθλητές της ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον εκπαίδευσης. Το κράτος απομάκρυνε τους όποιους φραγμούς υπήρχαν για τη συμμετοχή των πολιτών στον αθλητισμό· χρειάζονταν, π.χ., πολύ λίγα χρήματα για να αθληθούν και υπήρχαν αθλητικά σχολεία σε κάθε περιοχή της χώρας. Εκτενής ήταν η αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ως αθλητικών κέντρων, καθώς και η μεταφορά αθλητών από την επαρχία στα αστικά κέντρα για την καλύτερη εκπαίδευση τους. Ιδιαίτερη έμφαση δινόταν στην αναζήτηση και αξιοποίηση ταλαντούχων αθλητών από πολύ μικρές ηλικίες και στα αθλητικά συνέδρια και στην έρευνα σχετικά με τον αθλητισμό. Ταυτόχρονα, η Ε.Σ.Σ.Δ. πρωτοπόρησε ιδρύοντας τα πρώτα αθλητικά σχολεία που συνδύαζαν τον αθλητισμό με τη γενική εκπαίδευση. Τα αθλητικά σχολεία ήταν διοικητικά ανεξάρτητα, ενώ η επίβλεψή τους ανήκε σε διάφορα υπουργεία.*¹⁷⁸

Η Επιτροπή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Υπουργικού Συμβουλίου της ΕΣΣΔ και τα τοπικά όργανά της είχαν ποικίλες αρμοδιότητες. Καθοδηγούσαν τη δραστηριότητα ανάπτυξης της φυσικής αγωγής στη χώρα, οργάνωναν αθλητικές εκδηλώσεις, κατάρτιζαν και αξιοποιούσαν στελέχη, συντόνιζαν την παραγωγή και κατανομή του αθλητικού εξοπλισμού, ασκούσαν τη μεθοδολογική καθοδήγηση της σωματικής αγωγής, διατηρούσαν τις διεθνείς αθλητικές σχέσεις και συντόνιζαν τη δουλειά των κοινωνικών οργανώσεων στον τομέα της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού.¹⁷⁹

Η συστηματική ενασχόληση με τον αθλητισμό γινόταν είτε σε υποχρεωτική (π.χ. μαθητές, στρατιωτικοί, κ.ά.) είτε σε εθελοντική βάση. Στις επιχειρήσεις, στις υπηρεσίες και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα οργανώνονταν γυμναστικές ασκήσεις και μεσολαβούσαν αθλητικά διαλείμματα που υπολογιζόταν σαν τμήμα του εργάσιμου χρόνου. Επιπλέον, γινόταν μαζική αθλητική προσπάθεια για τη βελτίωση της υγείας από τις οργανώσεις σωματικής αγωγής και αθλητισμού των συνδικάτων (π.χ.,

¹⁷⁷ Jefferies, St. C., «An Analysis of the Organizational Structure of the Soviet Youth Sport System», στο Redmond (επιμ.), *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings...*, ό.π., κεφ.7, σελ.54-55.

¹⁷⁸ Στο ίδιο, κεφ.7, σελ.55-56.

¹⁷⁹ Στο ίδιο, κεφ. 7, σελ. 55-57.

Λοκομοτίφ, Σπάρτακ), ορισμένων υπουργείων και υπηρεσιών (π.χ., Ντιναμό) και από την ΝΤΟΣΑΑΦ (ερασιτεχνικός αθλητικός σύλλογος του Στρατού και του Στόλου).¹⁸⁰

Σε κάθε Δημοκρατία της Ένωσης, μια συνδικαλιστική και μια αγροτική οργάνωση εξυπηρετούσαν τον πληθυσμό. Η δουλειά των αθλητικών οργανώσεων των συνδικάτων ήταν να συντονίζουν το Αθλητικό Πανενοσιακό Συμβούλιο των Συνδικάτων, και το Κεντρικό Συμβούλιο των Αγροτικών Αθλητικών Συλλόγων αυτό των αγροτικών οργανώσεων. Στις επιχειρήσεις, τα κολχόζ, τα σοβχόζ, τις διάφορες υπηρεσίες και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι αθλητικοί σύλλογοι δημιουργούσαν ομάδες φυσικής αγωγής (το '76 υπήρχαν 219.000), αθλητικές λέσχες (περίπου 1.500). Το ίδιο και στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, στις μεγάλες επιχειρήσεις και στα εργοτάξια. Σύμφωνα με το Σ. Μπούμπκα, οι επιτυχίες της Σοβιετικής Ένωσης οφείλονται στο μαζικό χαρακτήρα του αθλητικού συστήματος της χώρας, το οποίο υποστηριζόταν με όλα τα μέσα από το κράτος: «Για κάθε νέο από κάθε γωνιά της χώρας μας είναι προσιτή η συμμετοχή του σε όποιο άθλημα τον ενδιαφέρει.»¹⁸¹

3.3 Το ιδεολογικό πλαίσιο του Αθλητισμού για Όλους στις Δυτικές χώρες με έμφαση τη Μεγάλη Βρετανία

Στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει μεγάλη ποικιλία αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς, για αιώνες, όποια αθλητική δραστηριότητα γινόταν δημοφιλής αποκτούσε τη δική της διοικητική δομή. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 1981 υπήρχαν επίσημα καταγεγραμμένες 92 αθλητικές δραστηριότητες και 193 όργανα διοίκησης αθλητισμού. Η ανάπτυξη του αθλητισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο βασίζεται κατά κύριο λόγο στα κατά τόπους αθλητικά συμβούλια και στον εθελοντισμό. Η ίδρυση του Central Council of Recreative Physical Training (CCPR) το 1935 ήταν η αρχή για την ανάπτυξη του αθλητισμού στη χώρα· σήμερα το CCPR έχει 270 μέλη που αντιπροσωπεύουν 150.000 κλαμπ σε όλη τη χώρα και 13 εκατ. τακτικά μέλη. Το CCPR παρέμεινε ενεργό κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και, το 1947, πήρε την άδεια να επεκτείνει τις δραστηριότητές του από την Αγγλία στην Σκωτία και τη Βόρεια Ιρλανδία. Το 1957 η επιτροπή Wolfenden παρουσιάζει την

¹⁸⁰ Στο ίδιο.

¹⁸¹ Μπούμπκα, Σ., ό.π.

ομώνυμη έκθεσή της, η οποία μεταξύ άλλων υποστηρίζει την ίδρυση ενός ανεξάρτητου από το Υπουργείο Παιδείας αθλητικού οργάνου το οποίο θα χρηματοδοτείται απευθείας από την κυβέρνηση. Η πρώτη σημαντική πολιτική αντίδραση στην έκθεση της επιτροπής σημειώθηκε το 1962 όταν το Ηνωμένο Βασίλειο απέκτησε υπουργό με ειδική αρμοδιότητα τον αθλητισμό.¹⁸²

Το 1965 η κυβέρνηση αποφάσισε την ίδρυση ανώτατου αθλητικού συμβουλίου που έχει στην ευθύνη του τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, τις υπηρεσίες φυσικής αναψυχής και την καλλιέργεια κλίματος συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών αρχών και των εθελοντικών οργανώσεων. Το 1970 το αθλητικό συμβούλιο επέκτεινε τις δραστηριότητές του και συγχωνεύτηκε με το CCPR, το οποίο συνέχισε τη λειτουργία του ως αθλητικό forum στο οποίο αντιπροσωπεύονται τα εθνικά όργανα αθλητισμού. Το 1971 εκδόθηκε κανονισμός που όριζε τους ρόλους του αθλητικού συμβουλίου. Η Σκωτία και η Ουαλία απέκτησαν τα δικά τους αθλητικά συμβούλια, ενώ για τη Βόρεια Ιρλανδία αυτό έγινε το 1973. Ο ρόλος των αθλητικών συμβουλίων μπορεί να περιγραφεί από το σλόγκαν που υιοθέτησαν το 1972, το «Άσκηση-Άθληση για Όλους» (Sport for All).¹⁸³

Οι αρμοδιότητες του συμβουλίου μεταξύ άλλων ήταν:¹⁸⁴

- Να αναπτύσσει και να βελτιώνει τη γνώση και την πρακτική του αθλητισμού και της φυσικής αναψυχής [...] και να επιδιώκει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες σε συνεργασία με τους κυβερνητικούς οργανισμούς.
- Να δημιουργεί, να υποστηρίζει και να παρέχει αθλητικές εγκαταστάσεις.
- Να αναλαμβάνει μόνο του ή σε συνεργασία με άλλους φορείς ή άτομα τη διενέργεια μελετών και ερευνών σχετικά με τον αθλητισμό και την αναψυχή και να δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα.
- Να συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς ή άλλους εθνικούς οργανισμούς αθλητισμού.
- Να επιχορηγεί και να δανειοδοτεί προγράμματα και έργα αθλητισμού.
- Να συμβουλεύει, να συνεργάζεται και να υποστηρίζει τα τμήματα της κυβέρνησης, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, το αθλητικό συμβούλιο της Σκωτίας, το αθλητικό συμβούλιο της Ουαλίας και άλλους αθλητικούς οργανισμούς.

¹⁸² Wright, G. B., «An Analysis of the Organizational Structure of the Soviet Youth Sport System», στο Redmond (επιμ.), *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings...*, ό.π., κεφ. 8, σελ. 59-60.

¹⁸³ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 60-61.

¹⁸⁴ Στο ίδιο, κεφ. 8, σελ. 62.

Στη Μεγάλη Βρετανία ο αθλητισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την τοπική ανάπτυξη. Ειδικότερα την τελευταία δεκαετία ο αθλητισμός εισήχθη σε όλα τα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα (Local Area Agreements-LAA) συμβάλλοντας στην επίτευξη μιας σειράς από στόχους που έθετε η κεντρική διοίκηση για μείωση της εγκληματικότητας, τουριστική ανάπτυξη μέσω του αθλητισμού, βελτίωση των συνθηκών υγείας, αύξηση της απασχόλησης κ.ά. Σήμερα η Μεγάλη Βρετανία βρίσκεται στην υλοποίηση του τρίτου μέρους των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης και ο αθλητισμός είναι αναπόσπαστο κομμάτι και του τρίτου αυτού μέρους.¹⁸⁵

Οι στόχοι που θέτουν τα αναπτυξιακά προγράμματα είναι πολύ συγκεκριμένοι και η απόδοσή τους αξιολογείται περιοδικά. Στόχος ενός τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος θα μπορούσε, για παράδειγμα, να είναι «η εγκαθίδρυση της περιοχής ως εθνικού προορισμού αθλητικού τουρισμού και ψυχαγωγίας». Σε αυτή την περίπτωση, η αξιολόγηση της απόδοσης του προγράμματος επί του στόχου καθίσταται μετρήσιμη λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των επισκεπτών σε χώρους αθλητισμού/πολιτισμού. Έμφαση δίνεται σε προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με επίκεντρο τον ανθρώπινο παράγοντα και όχι τόσο σε έργα υποδομών, π.χ., μέριμνα για την ψυχική υγεία των νέων μέσω του αθλητισμού.¹⁸⁶ Οι κατηγορίες πάνω στις οποίες σχεδιάζεται η τοπική ανάπτυξη στη Μεγάλη Βρετανία είναι τέσσερις και ο αθλητισμός είναι μοχλός επίτευξης των επιμέρους στόχων των τεσσάρων αυτών κατηγοριών:¹⁸⁷

1. Παιδιά και νέοι
2. Υγιέστερες Κοινότητες και ηλικιωμένοι
3. Ασφαλέστερες και ισχυρότερες κοινωνίες
4. Οικονομική ανάπτυξη και επιχειρηματικότητα

Οι κυριότεροι από τους λόγους για τους οποίους ο αθλητισμός αποτέλεσε αναπόσπαστο κομμάτι των αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεχίζει να αποτελεί κομμάτι των τρεχουσών και μελλοντικών προγραμμάτων είναι οι παρακάτω:¹⁸⁸

¹⁸⁵ Στο www.communities.gov.uk. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁸⁶ LAA Annual Review 2008-09, «Good practice and guidance», ό.π.

¹⁸⁷ Local Area Agreements, «Guidance for round 3 and refresh of round 1 and 2», διαθέσιμο στο www.odpm.gov.uk, 31 Μαρτίου 2006, σ. 1-8 [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁸⁸ Local Government Association, «Sport playing its part in Local Area Agreement», Updated briefing note based on a review of 2nd round LAAs, 2006, διαθέσιμο στο www.communities.gov.uk. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].

- A. Εκπρόσωποι του αθλητισμού συμμετείχαν στα τοπικά συμβούλια που έπαιρναν τις αποφάσεις για τα αναπτυξιακά προγράμματα.
- B. Πλήθος διαπραγματεύσεων έγιναν με την κεντρική κυβέρνηση σχετικά με τους στόχους επέκτασης των δραστηριοτήτων αθλητισμού και ψυχαγωγίας.
- Γ. Στρατηγικού χαρακτήρα συνεργασίες με κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, π.χ., οργανισμούς υγείας, οργανισμούς πάταξης της εγκληματικότητας.
- Δ. Υπήρξε πολιτική βούληση από ισχυρούς ανθρώπους για την προώθηση της ατζέντας του αθλητισμού.
- Ε. Ισχυροποιήθηκαν οι δεσμοί ανάμεσα στους τοπικούς οργανισμούς και υπηρεσίες.
- Ζ. Η συνεισφορά του αθλητισμού στην επίτευξη των στόχων που τέθηκαν καταγράφηκε, αξιολογήθηκε και παρουσιάστηκε στις τοπικές κοινωνίες, αναδεικνύοντας το θετικό ρόλο του αθλητισμού στην τοπική ανάπτυξη. Ο αθλητισμός έτσι συνδέθηκε με τις τοπικές στρατηγικές ανάπτυξης.
- Η. Οι προτάσεις που έγιναν καταχωρήθηκαν σε βάσεις δεδομένων.

Επιπροσθέτως, η Αγγλία διαθέτει ένα σύγχρονο πλαίσιο ανάπτυξης και λειτουργίας του αθλητισμού, το οποίο συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ				
ΠΡΟΘΕΣΗ	→ ΑΝΑΛΥΣΗ		→ ΔΡΑΣΗ	→ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ
ΣΚΟΠΟΣ Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ, ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΦΕΛΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ, ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΟΙ 7 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	ΟΙ 5 ΧΩΡΟΙ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ (βασικοί συντελεστές της αλλαγής)	ΤΑ 6 ΠΕΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ	ΤΑ 7 ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
	Γήρανση του πληθυσμού	Σπίτι	Προώθηση και μάρκετινγκ	Αύξηση της συμμετοχής στον αθλητισμό και την ενεργό αναψυχή
	Χρονική πίεση	Κοινότητα	Νομοθεσία και θεσμικές αλλαγές	Βελτιωμένα επίπεδα απόδοσης
	Ενημερία και Παχυσαρκία	Χώρος εργασίας	Διαπιστευτήρια Ποιότητας και Βελτίωσης	Διεύρυνση της πρόσβασης
	Επίπεδο επενδύσεων	Ανώτερη και Ανώτατη εκπαίδευση	Οργάνωση και συνεργασίες	Βελτίωση της υγείας και της ευημερίας
	Αξιοποίηση της εκπαίδευσης	Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολεία	Καινοτομία και Παροχή	Δημιουργία ισχυρότερων και ασφαλέστερων κοινοτήτων
	Διακυμάνσεις στην πρόσβαση		Στρατηγικός σχεδιασμός και τεκμήρια	Βελτίωση της εκπαίδευσης
Εθελοντές και Επαγγελματίες			Οφέλη για την οικονομία	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΑΙΓΝΙΟΥ	ΑΝΑΛΥΣΗ HENLEY ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ	ΑΝΑΛΥΟΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΤΡΗΣΗ	

(Πηγή: Sport England 2004, the framework for sport in England, σελ. 9)

Απαρχή του παραπάνω πλαισίου είναι η διατύπωση του στρατηγικού στόχου της αύξησης της συμμετοχής του πληθυσμού στις αθλητικές δραστηριότητες. Το επόμενο στάδιο αφορά την ανάλυση των παραμέτρων που γεφυρώνουν τον κύριο σκοπό με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, καθώς επίσης και την επισήμανση των χώρων εκείνων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου. Αφού τεθεί ο στόχος και αναλυθούν οι σχετικές παράμετροι, ακολουθούν συγκεκριμένες δράσεις, κατά προτεραιότητα, με σκοπό την επίτευξη των θεμιτών αποτελεσμάτων. Τέλος, τα όποια αποτελέσματα της στρατηγικής προώθησης του αθλητισμού, αναλύονται ως προς την απήχηση και απόδοσή τους.¹⁸⁹

Παρόλο που τα συστήματα μαζικού αθλητισμού της ΕΣΣΔ και του Ηνωμένου Βασιλείου διαφέρουν μεταξύ τους σε πολλούς τομείς (π.χ. εμπορευματοποίηση του μαζικού αθλητισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο αντί του κρατικού χαρακτήρα του Μ.Α.Α. στην ΕΣΣΔ κ.ά.) υπάρχουν κοινές συνιστώσες. Υπάρχει ένας κεντρικός σχεδιασμός που οι τοπικές κυβερνήσεις υλοποιούν, ο αθλητισμός «προσφέρθηκε» απλόχερα στους πολίτες, η ανάπτυξη του αθλητισμού συνδέθηκε με άλλους στόχους των κυβερνήσεων και, τέλος, υπήρχε σαφής πολιτική βούληση για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού.

3.4 Κρατικές Πολιτικές και Αθλητισμός

Οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου είναι καθαρά προσωπική επιλογή, ωστόσο το κράτος παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των τάσεων που αφορούν τον ελεύθερο χρόνο.¹⁹⁰ Για παράδειγμα, η ιδιωτικοποίηση ελεύθερων χώρων που ανήκουν στο δημόσιο ή η μετατροπή τους σε κτιριακές εγκαταστάσεις επηρεάζει άμεσα τους πολίτες οι οποίοι δεν θα μπορούν πλέον να τους χρησιμοποιήσουν για διασκέδαση και άσκηση. Επιπροσθέτως, η έλλειψη ελεύθερων δημόσιων χώρων οδηγεί μέρος των κατοίκων σε ιδιωτικές αθλητικές ομάδες ενώ αρκετοί είναι εκείνοι που αποκλείονται τελείως από την

¹⁸⁹ Sport England, «The framework for sport in England», Ετήσια έκθεση 2004 και 2008, διαθέσιμο στο www.sportengland.org. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].

¹⁹⁰ Whitsun, D., «Sport, Leisure and social relations», στο Horne, J. και Tomlinson, A., «Leisure the State and Collective consumption», *Sociological Review Monograph* 33, Λονδίνο: Routledge and Kegan Paul, 1987, σελ. 229.

άσκηση. Κατά συνέπεια, ο βαθμός και η ποιότητα των παροχών αναψυχής και άσκησης, σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις επιλογές του κράτους. Σύμφωνα με τον Whitsun¹⁹¹ υπάρχουν τουλάχιστον πέντε τρόποι με τους οποίους οι κρατικές πολιτικές επηρεάζουν την άσκηση και αναψυχή.

1. Άμεση παροχή και απευθείας χρηματοδότηση. Ο πλέον άμεσος τρόπος είναι να τεθούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις και οι διάφορες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας υπό την σκέπη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο πιο συνήθης τρόπος παροχής υπηρεσιών άσκησης είναι μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία χρηματοδοτείται γι' αυτόν το σκοπό από το Κράτος. Σε αρκετές όμως περιπτώσεις υπάρχουν τριβές ανάμεσα σε Κράτος και τοπικές αρχές για το ύψος των χρηματοδοτήσεων. Το κράτος συνήθως επιδιώκει τη μεγαλύτερη οικονομική συμμετοχή των τοπικών αρχών μέσω της δημοτικής φορολογίας και της συμμετοχής των ασκουμένων. Σε αρκετές περιπτώσεις το εύρος των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν είναι ξεκάθαρο και διαφέρει από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα, στη Σουηδία το τένις υποστηρίζεται άμεσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ στον Καναδά και το Ηνωμένο Βασίλειο το τένις «ανήκει» σε ιδιωτικές ομάδες. Γίνεται αντιληπτό ότι είναι πιο εύκολο για τον μέσο άνθρωπο να ασχοληθεί με το τένις στη Σουηδία απ' ό,τι στον Καναδά ή το Ηνωμένο Βασίλειο. Παρ' όλα αυτά, η ανάπτυξη οργανισμών όπως το Sport Council (Αθλητικό Συμβούλιο) και το Sport Canada σε Ηνωμένο Βασίλειο και Καναδά αντίστοιχα καταδεικνύει ότι το επίπεδο και το εύρος των υπηρεσιών που αφορούν την άσκηση είναι άμεσα συνδεδεμένες με την κρατική πολιτική. Συνήθως οι εθνικοί οργανισμοί αθλητισμού χρηματοδοτούνται από το κράτος και, κατ' επέκταση, το κράτος χρηματοδοτεί την άσκηση και την αναψυχή που απολαμβάνει ο κάθε πολίτης.¹⁹²
2. Νομοθεσία και φορολογία δημοφιλών μορφών διασκέδασης. Τέτοιου είδους παραδείγματα είναι οι νομικοί περιορισμοί και η φορολογία σε ποτά και τζόγο, όπως και στον αθλητισμό, το ψάρεμα και το κυνήγι. Έτσι, το κράτος έχει τη δυνατότητα μέσω της νομοθεσίας και της φορολογίας να περιορίσει

¹⁹¹ Στο ίδιο, σελ. 229-253.

¹⁹² Στο ίδιο, σελ. 230.

κάποιες ασχολίες, να δημιουργήσει έσοδα και να πρωοδοτήσει κάποιες άλλες.¹⁹³

3. Επιδοτήσεις και παροχή κινήτρων στη βιομηχανία αναψυχής. Η οικονομική ενίσχυση και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε μικρές τοπικές επιχειρήσεις μπορούν να επιφέρουν πολλαπλά θετικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, στους τουριστικούς προορισμούς μιας χώρας οι επιδοτήσεις των τουριστικών επιχειρήσεων μπορούν να εξασφαλίσουν θέσεις εργασίας και έσοδα στην κοινωνία. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις το κράτος παρέχει κίνητρα για την κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων από ιδιώτες. Για παράδειγμα, η τοπική κυβέρνηση του Οντάριο επιδότησε την κατασκευή του σταδίου της πόλης από μεγάλες πολυεθνικές Καναδικές επιχειρήσεις. Επιπροσθέτως, η χρηματοδότηση υποδομών, όπως δρόμοι και μαρίνες, είναι αναγκαία για την οικονομική και αθλητική ανάπτυξη μιας περιοχής (π.χ. δρόμοι που εξυπηρετούν χιονοδρομικά κέντρα).¹⁹⁴
4. Επιχειρηματικό Περιβάλλον. Παράλληλα με την επιδότηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, το κράτος θα πρέπει να δημιουργεί το κατάλληλο επιχειρηματικό πλαίσιο μέσω του οποίου ο κλάδος της αναψυχής –όπως και οι υπόλοιποι κλάδοι– θα λειτουργήσει. Το επιχειρηματικό περιβάλλον διαμορφώνεται κυρίως μέσω της νομοθεσίας. Το πόσο σκληρή θα είναι η νομοθεσία σε ζητήματα όπως η προστασία των εργαζομένων και του καταναλωτή επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο λειτουργίας και ανάπτυξης του κάθε οικονομικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένου αυτού της αναψυχής. Στον κλάδο της αναψυχής μεγάλη σημασία έχει το νομικό πλαίσιο περί της χρήσης της γης· συγκεκριμένα, η προστασία των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου από τη μετατροπή τους σε περισσότερο κερδοφόρες αλλά μη σχετικές με την αναψυχή χρήσεις. Μεγάλης σημασίας είναι η κρατική πολιτική σχετικά με το καθεστώς ιδιοκτησίας των χώρων αναψυχής. Το κράτος θα πρέπει να διαλέξει μεταξύ των ιδιωτικοποιήσεων των δημόσιων χώρων αναψυχής και της χρηματοδότησής τους από τον κρατικό προϋπολογισμό.¹⁹⁵

¹⁹³ Στο ίδιο, σελ. 231.

¹⁹⁴ Στο ίδιο.

¹⁹⁵ Στο ίδιο, σελ. 231-232.

5. Ο επαγγελματισμός στη διασκέδαση και την αναψυχή. Ο παρεμβατισμός του κράτους στους παραπάνω τομείς συντέλεσε στην ανάπτυξη του επαγγελματισμού στις υπηρεσίες διασκέδασης και αναψυχής. Καθώς το κράτος ξεκινούσε την επεξεργασία νομικών και οργανωτικών πλαισίων για την αναψυχή, γινόταν όλο και πιο απαραίτητη η παρουσία ειδικευμένου προσωπικού. Δημιουργήθηκε η ανάγκη για ανθρώπους με εξειδίκευση τόσο στην οργάνωση της αναψυχής όσο και στην πρακτική εφαρμογή των υπηρεσιών που σχετίζονται με αυτή.¹⁹⁶

Σύμφωνα με τον Uchiumi,¹⁹⁷ «Άσκηση-Άθληση για Όλους» σημαίνει ότι οι δημόσιοι φορείς προωθούν τη μαζική συμμετοχή στην άσκηση με ένα λογικό αντίτιμο, για παράδειγμα παρέχοντας δημόσιες εγκαταστάσεις άσκησης-άθλησης, λειτουργώντας αθλητικές τάξεις, παρέχοντας εξειδικευμένο προσωπικό, βοηθώντας αθλητικές ομάδες και διακινώντας αθλητικές πληροφορίες, κ.λπ. Το κράτος έχει τη δυνατότητα να παρέμβει μέσω της:

- ανέγερσης δημόσιων εγκαταστάσεων
- ενίσχυσης των αθλητικών ομάδων
- οργάνωσης αθλητικών τμημάτων για του πολίτες
- ελεύθερης και εύκολης διακίνησης των πληροφοριών

Αθλητικές εγκαταστάσεις στις οποίες ο λαός έχει πρόσβαση με ένα λογικό αντίτιμο, είναι απαραίτητες στην «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Εάν δίπλα σε αυτές υπάρχει και κάποια έδρα ομάδας θα ήταν ιδανικές, αφού ο κόσμος θα μπορεί να γίνεται μέλος της ομάδας αυξάνοντας έτσι τη συμμετοχή στην άθληση. Εκεί, οι άνθρωποι μπορούν να έρχονται κοντά ο ένας στον άλλον. Από τη δεκαετία του 1960 μέχρι και τη δεκαετία του 1970, η δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων από την τοπική αυτοδιοίκηση προωθήθηκε στις Δυτικές χώρες. Η συμμετοχή αυξήθηκε μαζί με την αύξηση των εγκαταστάσεων. Η κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων έγινε από μόνη της ένας εσωτερικός μοχλός για οικονομική ανάπτυξη. Στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, τα 2/3 των δαπανών για την κατασκευή υποδομών έχουν πρακτική αξία στην καθημερινότητα του πολίτη, π.χ., σχολεία, βιβλιοθήκες, μουσεία, νοσοκομεία, θέατρα, μουσική, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ. Μόνο το 1/3 των δαπανών που

¹⁹⁶ Στο ίδιο, σελ. 235.

¹⁹⁷ Uchiumi, *Sport for All...*, ό.π., σελ. 3.

αφορούν τις βιομηχανικές υποδομές, π.χ., αυτοκινητόδρομοι, αεροδρόμια, λιμάνια κ.λπ. προέρχονται από κοινωνικές δαπάνες. Αυτός είναι και ο λόγος που ένα κράτος λέγεται κράτος πρόνοιας. Παρ' όλα αυτά, στην Ιαπωνία το ποσοστό κοινωνικών επενδύσεων είναι αντίστροφο. Οι δαπάνες για την κοινωνική ευημερία (συμπεριλαμβανομένης της αθλητικής πολιτικής) είναι πολύ μικρές και οι δημόσιες εγκαταστάσεις αθλητισμού ανεπαρκείς, με αποτέλεσμα αρκετός κόσμος να μην έχει πρόσβαση σε τοπικές αθλητικές εγκαταστάσεις.¹⁹⁸

Η εξάπλωση του αθλητισμού μπορεί να αξιολογηθεί από την ποιότητα και την ποσότητα των κατά τόπους αθλητικών ομάδων. Αυτές είναι ασφαλείς μόνο εάν η τοπική αυτοδιοίκηση εγγυηθεί την ελεύθερη ή φθηνή πρόσβαση σε αθλητικές εγκαταστάσεις και τις βοηθήσει πολύπλευρα με την παροχή προπονητών κ.λπ. Η εξασφάλιση μιας τέτοιας πολιτικής καθορίζει το επίπεδο του αθλητισμού σε μια χώρα. Για παράδειγμα, στη Βρετανία παραδοσιακά οι ομάδες έχουν τις δικές τους έδρες. Παρ' όλα αυτά, πολλές νέες ομάδες δεν έχουν έδρα: αυτό είναι ένα νέο πρόβλημα.

Στην Ιαπωνία η προώθηση των ομάδων βασίζεται κυρίως στα σχολεία και τις επιχειρήσεις. Έτσι, η ιστορία της προώθησης του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο είναι πολύ φτωχή και ο αριθμός των τοπικών ομάδων μικρός· σχεδόν καμία ομάδα δεν έχει δική της έδρα. Δεδομένου ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις είναι ιδιαίτερας ανεπαρκείς, οι αθλητικές ομάδες δεν μπορούν να προπονηθούν, παρά μόνο να συμμετάσχουν σε αγώνες. Μετά το τέλος των αγώνων, μπορούν να περάσουν μόνο λίγη ώρα μαζί σε παρακείμενα ιαπωνικά μπαρ και εστιατόρια. Η κοινωνικοποίηση σε τοπικό επίπεδο μέσω του αθλητισμού στην Ιαπωνία είναι αδύνατη.¹⁹⁹

Η οργάνωση αθλητικών τμημάτων είναι το τρίτο μέρος της αθλητικής πολιτικής της τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι πολύ σημαντική η οργάνωση τάξεων στις οποίες οι αρχάριοι να μπορούν να εκπαιδευτούν σωστά. Παρόλο που αρκετοί άνθρωποι εγγράφονται απ' ευθείας στις ομάδες, πολλοί προτιμούν να έρθουν σε επαφή με τον αθλητισμό μέσω αυτών των τμημάτων. Στα αθλητικά τμήματα πρέπει να διδάσκονται οι τεχνικές του αθλητισμού και η αθλητική διοίκηση, διότι μεγάλο μέρος της αθλητικής διοίκησης αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις. Ο αριθμός των ανθρώπων που δεν έχουν τη διάθεση να εμπλακούν στη διοίκηση των ομάδων επίσης αυξάνεται. Υπάρχουν δε αρκετές ομάδες που κατέρρευσαν λόγω της κακής

¹⁹⁸ Στο ίδιο.

¹⁹⁹ Στο ίδιο.

διοίκησης. Οι ομάδες είναι πραγματικά ανεξάρτητες όταν τα μέλη τους λαμβάνουν μέρος στη διοίκηση, αλλιώς είναι απλώς πελάτες και όχι μέλη.²⁰⁰

Τα τελευταία χρόνια, διαφόρων ειδών πληροφορίες που αφορούν τον αθλητισμό απέκτησαν μεγάλη σημασία. Το εύρος, το βάθος και η ταχύτητα των πληροφοριών έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερα σε ένα διεθνές δίκτυο. Οι πληροφορίες συνέβαλαν σημαντικά στη διάδοση του αθλητισμού. Γίνεται αντιληπτό ότι το κράτος και, κατ' επέκταση, η Τοπική Αυτοδιοίκηση επηρεάζουν το εύρος και την ποιότητα των παραπάνω παραγόντων ανάπτυξης της ΆγΟ.

Τη σημασία των κρατικών πολιτικών για την ανάπτυξη της ΆγΟ επισήμανε ο Marchand.²⁰¹ Το κράτος πρέπει να υποστηρίζει τον αθλητισμό για κοινωνικούς και ανθρωπιστικούς λόγους. Επίσης, έχει το καθήκον να προστατεύει τον αθλητισμό από την όποια τυχόν εκμετάλλευση προέρχεται από το ίδιο το κράτος. Το Άρθρο 5 του ψηφίσματος για την ΆγΟ του Συμβουλίου της Ευρώπης ορίζει ξεκάθαρα ότι ο αθλητισμός πρέπει να προστατευτεί από την πολιτική, εμπορική και οικονομική εκμετάλλευση καθώς επίσης και από το ντόπινγκ. Παρόλο που ο βαθμός και ο τρόπος ανάπτυξης του αθλητισμού είναι κατά κύριο λόγο πολιτική απόφαση, υπάρχουν παραδείγματα όπου ο αθλητισμός πρέπει να προστατευτεί από την πολιτική.

Επί παραδείγματι, ο αθλητισμός είναι ενάντια σε οποιαδήποτε μορφή διάκρισης· όταν όμως οι Υπουργοί του Συμβουλίου της Ευρώπης κλήθηκαν να διακόψουν τις αθλητικές επαφές με τη Νότια Αφρική λόγω του Απαρτχάιντ, δεν επιτεύχθηκε ομοφωνία. Αντίστοιχο παράδειγμα ασυνεννοησίας ήταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1980 στην Μόσχα. Το Συμβούλιο της Ευρώπης δεν κατάφερε να πείσει τα μέλη του να υιοθετήσουν μια ενιαία στάση. Από τον Ιανουάριο του 1980 το Συμβούλιο της Ευρώπης άσκησε έντονη πίεση στις Ολυμπιακές Επιτροπές να αναθεωρήσουν τη συμμετοχή στους αγώνες λόγω της σοβιετικής εισβολής στο Αφγανιστάν. Οι αθλητικοί παράγοντες σε πολλές περιπτώσεις ήταν εναντίον των πολιτικών αποφάσεων των κυβερνήσεων (ειδικά στη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Πορτογαλία και το Λουξεμβούργο)²⁰².

Ο αθλητισμός χρειάζεται χρήματα για εγκαταστάσεις, αθλητές, προπονητές, κ.λπ. Σύμφωνα με τις βασικές αρχές της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους», τα όποια χρήματα προέρχονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση ή το Κράτος για την ανάπτυξη

²⁰⁰ Στο ίδιο.

²⁰¹ Marchand, *The Council of Europe...*, ό.π., κεφ. 7, σελ. 29.

²⁰² Στο ίδιο, κεφ. 7, σελ. 2-30.

του αθλητισμού θα πρέπει να διατίθενται μόνο για δαπάνες που αφορούν αυτό το σκοπό. Επιπροσθέτως, χρήματα προέρχονται από τις ίδιες τις αθλητικές δραστηριότητες και ακόμα περισσότερα από τηλεοπτικά δικαιώματα, διαφημίσεις και άλλες εμπορικές δραστηριότητες. Το Συμβούλιο της Ευρώπης εκπονεί μελέτες και εκδίδει εισηγήσεις σχετικά με τη χρήση των εσόδων του αθλητισμού από εμπορικές δραστηριότητες, δεν μπορεί όμως να επιβάλει συγκεκριμένους κανόνες σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες.²⁰³

Η μετατροπή του αθλητισμού σε όχημα διαφήμισης θα είχε πολλές αρνητικές επιπτώσεις, γι' αυτό κάθε κράτος-μέλος εφαρμόζει πολιτικές προστασίας του αθλητισμού. Κάποιες χώρες απαγορεύουν τις διαφημίσεις αλκοολούχων ποτών και προϊόντων καπνού σε αθλητικές διοργανώσεις. Το EBU (European Broadcasting Union) εξέδωσε συγκεκριμένους κανόνες για τον περιορισμό των διαφημίσεων κατά τη διάρκεια μεγάλων αθλητικών γεγονότων. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, παρόλο που δεν μπορεί να παρέμβει στη σχέση αθλητισμού-εμπορίου, προσπαθεί να επιβάλει κάποιους κανόνες ηθικής στη σχέση αυτή. Η προσπάθειά του όμως καθίσταται δύσκολη επειδή δεν έχει τα οικονομικά μέσα που διαθέτουν οι εταιρείες-κολοσσοί που έχουν αποκλειστικά συμβόλαια με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή ή οι διάφορες μεγάλες διαφημιστικές επιχειρήσεις.²⁰⁴

²⁰³ Στο ίδιο, κεφ. 7, σελ. 30-31.

²⁰⁴ Στο ίδιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Η «Άσκηση-Άθληση» για Όλους και η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα

Η ανάπτυξη του παγκόσμιου κινήματος ΆγΟ βρίσκει την Ελλάδα σε μεγάλη πολιτική αστάθεια, η οποία οδήγησε και στην επτάχρονη δικτατορία. Παρόλο που η «Άσκηση-Άθληση για Όλους» προπαγανδίστηκε από τις δικτατορικές κυβερνήσεις 1967-1974 με το σύνθημα «κάθε πόλις και στάδιο, κάθε χωριό και γυμναστήριο», δεν υιοθετήθηκε κάποια συγκεκριμένη πολιτική για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στο πλαίσιο που αυτό έγινε σε διεθνές επίπεδο. Περισσότερο αξιοποιούνται μεγάλες επιτυχίες αθλητικών συλλόγων (πχ., ΠΑΟ, ΑΕΚ) προκειμένου να αποπροσανατολιστεί ο λαός από τα προβλήματα που υπάρχουν στη χώρα. Από την αρχή της μεταπολίτευσης μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του '80 εμφανίζονται διάφορες σκέψεις και πολιτικές σχετικά με τον μαζικό αθλητισμό.

Η ιδέα της συμμετοχής των πολιτών στον αθλητισμό υπάρχει στο λόγο των κοινωνικών και πολιτικών φορέων της εποχής (κόμματα, αυτοδιοίκηση, φορείς εργαζομένων). Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 άρχισε να θεμελιώνεται εμπράκτως στη χώρα μας η ιδέα της συμμετοχής στον αθλητισμό μέσω της οργανωμένης παρέμβασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η ανάληψη της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ το 1981, αλλά και η σύμπλευση απόψεων του ΚΚΕ τουλάχιστον σε ένα πλαίσιο διακηρύξεων αναφορικά με το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό, προώθησε ακόμα περισσότερο την παραπάνω ιδέα. Μέχρι τότε οι Ο.Τ.Α. περιορίζονταν στη διεκδίκηση, τη δημιουργία και την προσπάθεια συντήρησης ορισμένων αγωνιστικών χώρων. Σταδιακά όμως άρχισαν να αποκτούν ένα ρόλο στην προσπάθεια του κράτους και των συλλόγων για ανάπτυξη του αθλητισμού. Αρχικά οι Ο.Τ.Α. μπορούσαν μόνο να προτείνουν στη Γ.Γ.Α. ονόματα φιλάθλων για διορισμό σε αθλητικές διοικητικές θέσεις. Το πρόβλημα για την περαιτέρω συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στον αθλητισμό ήταν μέχρι τότε η έλλειψη ενός θεσμικού πλαισίου που να κατοχυρώνει και να ορίζει τις αρμοδιότητες τους.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.) ζητούσε από τη Γ.Γ.Α. να αναθέσει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση την οργάνωση και ανάπτυξη του αθλητισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω αποτελούσαν χρόνιες αξιώσεις για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. στη χώρα μας. Χαρακτηριστικά της προβληματικής κατάστασης αλλά και της διάθεσης για ανάπτυξη του Μ.Λ.Α. μέσω των Ο.Τ.Α. τότε είναι τα

συμπεράσματα που εξήχθησαν από τη σύσκεψη μαζικών φορέων στη Θεσσαλονίκη το Μάρτιο του 1982. Η σύσκεψη πραγματοποιήθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας της «Κίνησης για την Ανάπτυξη του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού» (Κ.Α.Ε.Α.) και συμμετείχαν, πέραν του Δήμου Θεσσαλονίκης, αντιπρόσωποι από αρκετούς Ο.Τ.Α. και αντιπρόσωποι από ομοσπονδίες και σωματεία. Η Κ.Α.Ε.Α. πρότεινε:²⁰⁵

- Τη δημιουργία Υπουργείου Αθλητισμού.
- Την αναγνώριση από το κράτος της σπουδαιότητας της φυσικής αγωγής.
- Να γίνει ο αθλητισμός μέσο σωματικής, πνευματικής και πολιτιστικής αγωγής της νεολαίας και όλου του λαού.
- Να γίνει διεύρυνση και εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής.
- Να ληφθούν μέτρα για τη σύμμετρη ανάπτυξη όλων των αθλημάτων.
- Να προωθηθούν τα προβλήματα των αθλητών σε συνεργασία με τους φορείς τους.
- Να γίνει πραγματικότητα ο σχολικός, εργοστασιακός και στρατιωτικός αθλητισμός.
- Να γίνει ανωτατοποίηση της Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής (Ε.Α.Σ.Α.).²⁰⁶
- Να καταργηθεί ο Ν. 879/1979 περί ανωνύμων εταιρειών.
- Να γίνουν ουσιαστικές τροπολογίες του Ν. 75/1975 που θα αγκαλιάσει το λαό μας και θα κάνει δική του υπόθεση τον αθλητισμό.
- Να αναπτυχθούν σχέσεις φιλίας και συνεργασίας με τους αθλητές όλου του κόσμου.
- Να αρχίσει με ευθύνη όλων των φορέων η επιμόρφωση των φιλάθλων ώστε να αποτελέσουν θετικό παράγοντα της αθλητικής πραγματικότητας πάνω σε υγιείς βάσεις.
- Να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην προσέλκυση εκείνων των μαζών που για ειδικούς λόγους μένουν έξω από τον αθλητισμό.
- Να δοθούν αθλητικοί χώροι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και, επίσης, να δοθούν κονδύλια για την ολόπλευρη ανάπτυξη του αθλητισμού.
- Να δημιουργηθούν εργομετρικά κέντρα στους Δήμους.
- Να καθιερωθούν ειδικές εκπομπές στη τηλεόραση.
- Να αυξηθούν οι ώρες γυμναστικής στα γυμνάσια.

²⁰⁵ «Πολλά προβλήματα εμποδίζουν την ανάπτυξη του αθλητισμού», *Θεσσαλονίκη*, 17 Μαρτίου 1982.

²⁰⁶ Πρόδρομος των Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, διάφοροι φορείς αθλητισμού και Τοπικής Αυτοδιοίκησης έθεταν προτάσεις για την ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού· ταυτόχρονα, υπήρχε η πολιτική βούληση της κυβέρνησης για την ανάπτυξή του. Αξίζει να σημειωθεί ότι επικρατούσε ένα γενικότερο κλίμα παραχώρησης αρμοδιοτήτων και χώρων αναψυχής προς τους Ο.Τ.Α.: δεν ήταν μόνο οι αμιγώς αθλητικοί χώροι που το κράτος σκόπευε να παραχωρήσει στην αυτοδιοίκηση. Για παράδειγμα, το Δεκέμβρη του 1982, κατόπιν έντονων αντιπαραθέσεων σχετικά με την εκμετάλλευση του χειμερινού τουρισμού, η Γ.Γ.Α. έκανε την ακόλουθη ανακοίνωση αναφορικά με το καταφύγιο στο Χελμό: «...δεν είναι δυνατόν να παραχωρηθεί ο χώρος αυτός σε Συλλόγους [...] παραχώρηση μπορεί να γίνει μόνο στο Δήμο Καλαβρύτων, ο οποίος και θα αναλάβει εν συνεχεία την ανέγερση του καταφυγίου σε συνδυασμό με το Χιονοδρομικό Κέντρο».²⁰⁷ Η τακτική της παραχώρησης χώρων αναψυχής στους Ο.Τ.Α. με σκοπό την τοπική οικονομική ανάπτυξη μέσω του αθλητικού τουρισμού ήταν ήδη πολύ προσφιλής τακτική σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και, κυρίως, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπροσθέτως, ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην εξάπλωση του αθλητισμού σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού, όπως οι γυναίκες και τα παιδιά. Πριν αρχίσουν τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού τα οποία στόχευαν σε τέτοιου είδους κοινωνικές ομάδες, είχαν προηγηθεί διακρατικές συμφωνίες και συμφωνίες μεταξύ κράτους και Ο.Τ.Α. για την προώθηση του παιδικού και γυναικείου αθλητισμού.

Από το 1982, ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού Κίμων Κουλούρης είχε δώσει το στίγμα της κυβέρνησης για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού, δίνοντας έμφαση στον σχολικό αθλητισμό ώστε όλο και περισσότεροι νέοι να έρθουν σε επαφή με τον αθλητισμό. Σε πολλές ξένες χώρες εκείνη την εποχή το αθλητικό σχολείο ήταν ένας καθιερωμένος κοινωνικοαθλητικός θεσμός. Στις ΗΠΑ, κάθε σχολείο ήταν υποχρεωτικά από τη φύση του αθλητικό, στη γειτονική Βουλγαρία υπήρχαν επτά αθλητικά σχολεία μόνο για κολυμβητές, στην Ελλάδα όμως δεν υπήρχε ούτε ένα. Ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού είχε δηλώσει: «η πολιτεία θα βασίσει την προσπάθειά της στον σχολικό αθλητισμό. Αλλά αυτή τη στιγμή το εκπαιδευτικό σύστημα φορτώνει τα παιδιά με άχρηστες γνώσεις και δεν τους αφήνει περιθώρια για άσκηση-άθληση. Ακόμη, λείπουν οι χώροι από τα σχολεία, ενώ οι γυμναστές ως τώρα δεν έβγαιναν ειδικευμένοι από την Ε.Α.Σ.Α. Από τον επόμενο χρόνο [1983] θα

²⁰⁷ «Η απόφαση της Γ.Γ.Α. για το Καταφύγιο Χελμού», *Πελοπόννησος Πατρών*, 12 Δεκεμβρίου 1982.

αυξηθούν οι ώρες της γυμναστικής. Στις αυλές των σχολείων θα δημιουργηθούν χώροι αθλήσεως». ²⁰⁸

Το 1982 ο Ριζοσπάστης ξεκίνησε ένα αφιέρωμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον αθλητισμό όπου δήμαρχοι της εποχής παρουσίαζαν το έργο τους, τις προτεραιότητες και τη συνεργασία τους με την κεντρική εξουσία. Οι συνεντεύξεις που έδωσαν οι δήμαρχοι εκφράζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το συνολικό κλίμα που επικρατούσε στους Ο.Τ.Α. και τον αθλητισμό εκείνη την εποχή. Οι δημοτικές αρχές της Καισαριανής όπως και της Ελευσίνας είχαν ως κύρια προτεραιότητά τους την επίλυση των προβλημάτων της νεολαίας. Η Γ.Γ.Α. είχε σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού και στους δύο παραπάνω Δήμους. Η Γ.Γ.Α. χρηματοδότησε την ανέγερση αθλητικών εγκαταστάσεων και παραχώρησε ελεύθερες εκτάσεις προς εκμετάλλευση στους Δήμους.

Στη Νίκαια η έλλειψη ελεύθερων χώρων ιδιοκτησίας του Δήμου προβλημάτιζε για πολλά χρόνια τη δημοτική αρχή. Ο Δήμαρχος Νικαίας Στέλιος Λογοθέτης το 1982 μεταξύ άλλων είχε δηλώσει: «Το ζήτημα της αξιοποίησης των διάφορων χώρων –στην πλειοψηφία τους ανήκουν σε διάφορους οργανισμούς ή διεκδικούνται από ιδιώτες – για την ανάπτυξη του αθλητισμού έχει απασχολήσει και απασχολεί σοβαρά το Δήμο. Έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί τα πράγματα, δηλαδή από τη στάση των αρμοδίων και τις άμεσες ανάγκες του κόσμου για αθλητισμό, ο σίγουρος δρόμος για την υλοποίηση των στόχων μας είναι ο συντονισμένος διεκδικητικός αγώνας». ²⁰⁹ Σε γενικές γραμμές, οι Ο.Τ.Α. συνέδεαν την ανάπτυξη του Μ.Α.Α. με τη νεολαία, διεκδικούσαν και πετύχαιναν τη παραχώρηση ελεύθερων εκτάσεων για αθλητική και ψυχαγωγική χρήση ενώ ταυτόχρονα η συνεργασία τους με την κεντρική εξουσία, τουλάχιστον σε ζητήματα αθλητισμού, ήταν ικανοποιητική. Όπως θα δούμε παρακάτω, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ αποφάσισε την υλοποίηση των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού και αξιολόγησε ότι αυτή πρέπει να γίνει μέσω των Ο.Τ.Α. Όπως μας είπε χαρακτηριστικά ο Κ. Λαλιώτης «αυτό εξασφάλιζε ότι τα προγράμματα θα είχαν συμμετοχή και δεν θα μετατρέπονταν σε γραφειοκρατικό μηχανισμό».

Από τη στιγμή που άρχισε να συζητείται η παραχώρηση των εθνικών γυμναστηρίων στη διαχείριση των Ο.Τ.Α., ξεκίνησε ταυτόχρονα και μια αντιπαράθεση που ισχύει μέχρι και τις μέρες μας αναφορικά με τη χρηματοδότησή τους. Οι

²⁰⁸ «Αποκέντρωση του αθλητισμού και ενίσχυση των σωματείων», *Καθημερινή*, 17 Δεκεμβρίου 1982.

²⁰⁹ «Με επικεφαλής το Δήμαρχο στον αγώνα για λαϊκό αθλητισμό», *Ριζοσπάστης*, 9 Οκτωβρίου 1982.

περισσότερες δημοτικές αρχές υποστηρίζουν ότι η παραχώρηση αθλητικών χώρων από το κράτος προς αυτές θα πρέπει να συνοδεύεται και από αντίστοιχες επιχορηγήσεις. Το κράτος από την άλλη πλευρά εκτιμά ότι οι Ο.Τ.Α. θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις εγκαταστάσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η βιωσιμότητά τους μέσω της αυτοχρηματοδότησης. Αρκετοί υποστήριζαν ότι για να αποδοθούν εθνικές αθλητικές εγκαταστάσεις στους Δήμους και τις κοινότητες δεν αρκούσε μια νομοθετική ρύθμιση αλλά απαιτούνταν οικονομικά μέσα που πρέπει να δοθούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με την ταυτόχρονη επιλογή των κατάλληλων προσώπων που θα αναλάβουν την ευθύνη. Ο Δήμαρχος Νίκαιας Στ. Λογοθέτης το 1986 δήλωσε: «Τώρα σχετικά με την υλοποίηση [των έργων] δεν θα μιλούσαμε αυτή τη στιγμή αν είχαμε έστω μια μικρή συμπαράσταση της πολιτείας, παρά την επιμονή μας και τις συνεχείς κρούσεις. [...] Προκαλούμε τη Γ.Γ.Α. να ξεκινήσει τη χρηματοδότηση των έργων [...] απ' τις άλλες διαδικασίες την έχει απαλλάξει ο Δήμος»²¹⁰.

Το 1986, οι Δήμαρχοι Αθηναίων και Κερατσινίου, Μπέης και Σαράφογλου αντίστοιχα, ερωτήθηκαν για το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη του αθλητισμού και τα κυριότερα προβλήματα που υπήρχαν. Οι απαντήσεις των τότε Δημάρχων είναι ιδιαίτερα σημαντικές όχι μόνο επειδή σκιαγραφούν τις αντιλήψεις της εποχής αλλά και διότι τυγχάνει να εκπροσωπούν δύο Δήμους με μεγάλο αθλητικό έργο. Ο Μπέης εκτιμούσε ότι από το 1982 η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναβαθμιζόταν συνεχώς αναλαμβάνοντας νέες δραστηριότητες και αρμοδιότητες. Κατά τον ίδιο, η παροχή αθλητικών υπηρεσιών προς τους δημότες ήταν υποχρέωση του Δήμου και ο αθλητισμός κοινωνική αξία. «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση χτίζει τις νέες γερές βάσεις που θα στηρίζουν τον αθλητισμό και, σαν θεσμός που βρίσκεται πιο κοντά από οποιονδήποτε άλλο στο δημότιο, διαδραματίζει όχι ένα ρόλο ουσιαστικό και καθοριστικό. Αυτός άλλωστε ήταν και ο κυρίαρχος στόχος της κυβερνητικής πολιτικής».²¹¹ Ο Σαράφογλου πίστευε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση πράγματι μπορούσε να διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού αλλά επισήμανε τη χαμηλή επιχορήγηση των Ο.Τ.Α. (2%) από τον κρατικό προϋπολογισμό. «Ο ρόλος μας λοιπόν σήμερα είναι κύρια αγωνιστικός-

²¹⁰ «Νίκαια: Μεγάλος Δήμος, Μεγάλη Προσπάθεια», Συνέντευξη του Δημάρχου Νίκαιας Στ. Λογοθέτη στους Μ. Καλωδιώτη και Μ. Μανωλάκη (1986).

²¹¹ «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αθλητισμός. Οι δήμαρχοι Αθήνας και Κερατσινίου απαντάνε σε έρευνα του περιοδικού μας», συνέντευξη των Μπέη και Σαράφογλου στο Γ. Χριστοφίδη.

διεκδικητικός-ενημερωτικός στην κατεύθυνση ανάπτυξης του μαζικού λαϊκού αθλητισμού».²¹²

Σχετικά με τα κύρια προβλήματα που υπήρχαν για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού οι απόψεις των δύο δημάρχων ταυτίζονται. Και οι δύο συμφώνησαν ότι το κυριότερο πρόβλημα ήταν η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και εγκαταστάσεων. Επιπρόσθετα, ο Δήμαρχος Κερατσινίου Σαράφογλου εντόπιζε το πρόβλημα της απουσίας νομικά κατοχυρωμένων αρμοδιοτήτων που να επιτρέπουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να ασκήσει αθλητική πολιτική. Η λύση των προβλημάτων αυτών, σύμφωνα με τους Δημάρχους, περνά μέσα από την συμπαράσταση των δημοτών τους. Ο Σαράφογλου επισήμανε όμως ότι αυτό δεν αρκεί και πρότεινε την αγωνιστική συσπείρωση των δημοτών και την ανάπτυξη της λαϊκής πρωτοβουλίας, ενώ ταυτόχρονα καταδίκασε τον Ν. 423/1976²¹³ που τότε ήταν ακόμα σε ισχύ.

Ο ρόλος του κράτους στην ανάπτυξη των Ο.Τ.Α. και στην επέκταση της δράσης τους στην αθλητική συμμετοχή των πολιτών ήταν πολύ σημαντικός. Επιπλέον, από τις παραπάνω δηλώσεις των Δημάρχων συμπεραίνεται ότι οικονομικά και διοικητικά ζητήματα επηρέαζαν έντονα την σχέση Ο.Τ.Α.-Κράτους. Γι' αυτούς τους λόγους, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ερωτήθηκαν σχετικά με το πόσο ικανοποιητική ήταν η συνεργασία τους με την κεντρική εξουσία σε ζητήματα αθλητισμού.²¹⁴ Στις περισσότερες περιπτώσεις η παραπάνω συνεργασία χαρακτηρίζεται μη ικανοποιητική. Οι Δήμαρχοι αναγνωρίζουν ότι η συνεργασία με την κεντρική εξουσία είναι καλή σε επίπεδο σχεδιασμού, κατάρτισης του προσωπικού και έγκρισης των προγραμμάτων αθλητισμού αλλά κύριο πρόβλημα για όλους αποτελούσε και αποτελεί η υποχρηματοδότηση των προγραμμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ειδικότερα στο παρελθόν που η τοπική αυτοδιοίκηση ήταν ακόμα περισσότερο κομματικοποιημένη από ό,τι είναι σήμερα, η κομματική προέλευση της Δημοτικής αρχής ήταν πολύ σημαντικός παράγοντας για την εύρυθμη συνεργασία Ο.Τ.Α.-Κράτους. «Ανάλογα με την ιστορική περίοδο [η συνεργασία με τη Κυβέρνηση] ήταν από εξαιρετική έως προβληματική. Συνήθως, αλλά όχι κατά ανάγκη, η σύμπτωση πολιτικής κατεύθυνσης του Δήμου και της κεντρικής εξουσίας δημιουργούσε και συνθήκες καλύτερης συνεργασίας».²¹⁵ Η παραπάνω τοποθέτηση ανήκει στον πρόεδρο Ο.Ν.Α. Αθηνών Β. Κικίλια και περιγράφει το ρόλο της

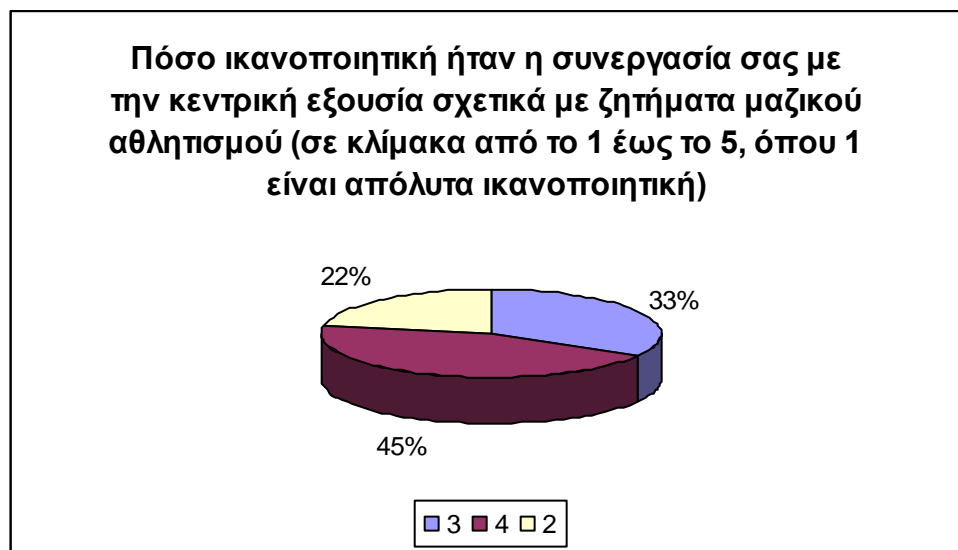
²¹² Στο ίδιο.

²¹³ «Περί Γυμναστηρίων και ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις τον εξωσχολικόν αθλητισμόν».

²¹⁴ Παράρτημα Α, Ερώτηση 10.

²¹⁵ Παράρτημα Α, βλ. απάντηση Κικίλια στην ερώτηση 10.

ιδεολογίας και του κόμματος ως παράγοντα συνεργασίας κεντρικής και τοπικής εξουσίας. Αρκετά είναι επίσης τα δημοσιεύματα της εποχής της δεκαετίας του '80 όπου διάφορες δημοτικές αρχές κατηγορούσαν την Γ.Γ.Α. για έλλειψη χρηματοδότησης και αναλάμβαναν την περάτωση αθλητικών εγκαταστάσεων μέσω των προϋπολογισμών των Δήμων. Τέτοιοι δήμοι ήταν η Καλλιθέα, η Νίκαια, ο Βύρωνας, το Καματερό και η Πετρούπολη. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Δήμοι αυτοί είχαν Δημάρχους που υποστηρίχθηκαν κυρίως από το ΚΚΕ.

4.2 Το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού (Υ.Ν.Γ.Α.). Κατάσταση του αθλητισμού και στόχοι. Το ιδεολογικό πλαίσιο της αθλητικής πολιτικής στην Ελλάδα

Το Υ.Ν.Γ.Α. ιδρύθηκε το 1981 με στόχο να «διασφαλίσει και να προωθήσει τα δικαιώματα των νέων στη δουλειά, τη μόρφωση, τον πολισμό, τον αθλητισμό, τον ελεύθερο χρόνο, τη συμμετοχή και τον έλεγχο των πολιτικών και κοινωνικών διαδικασιών».²¹⁶ Όσον αφορά τον αθλητισμό, σκοπός του Υ.Ν.Γ.Α. ήταν «να προγραμματίσει και τελικά να υλοποιήσει μια πολιτική που θα οδηγούσε στην ευαισθητοποίηση του λαού, προς την αθλητική ενασχόληση».²¹⁷ Σαφής προϋπόθεση για την επίτευξη της παραπάνω πολιτικής ήταν η ανάπτυξη του Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού και του Αθλητισμού Συντήρησης. Για την εφαρμογή αυτών των πολιτικών επιλέχθηκε από το Υφυπουργείο η αξιοποίηση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η επιλογή αυτή είχε κατεξοχήν ιδεολογικό και πολιτικό χαρακτήρα. Για το ΠΑΣΟΚ, η Αυτοδιοίκηση είναι ένα από τα βήματα της Δημοκρατίας, ένας γνήσιος συμμετοχικός θεσμός και, επομένως, βασικά δικαιώματα του ανθρώπου, όπως η άσκηση, περνούν μέσα από αυτόν.

Στην Ελλάδα, ο αθλητισμός είναι συνταγματικά κατοχυρωμένος, αποδίδοντας στο κράτος τον ρόλο του επόπτη της αθλητικής δραστηριότητας. Ο αθλητισμός διαχωρίζεται πρακτικά αλλά και νομικά σε τρεις κατηγορίες βάσει των σκοπών και των γενικών χαρακτηριστικών που τους διακρίνουν. Οι θεσμοί του αθλητισμού είναι²¹⁸:

1. Η φυσική-σωματική Αγωγή.
2. Ο Αγωνιστικός Αθλητισμός.
3. Η Άσκηση-Άθληση για Όλους (ΆγΟ).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ονοματολογία του τρίτου θεσμού του αθλητισμού ποικίλει στις σχετικές βιβλιογραφικές αναφορές. Ο ειδικός αυτός αθλητικός θεσμός άλλοτε

²¹⁶ ΠΑΣΟΚ., *Το Έργο της Αλλαγής*, Αθήνα: Επιτροπή Διαφώτισης ΠΑΣΟΚ, 1984, σελ. 117.

²¹⁷ Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση, για το δικαίωμα στον αθλητισμό. Μορφές αθλητικής δραστηριότητας και δημοτική αθλητική παρέμβαση», Πρακτικά Συνεδρίου, 1984, σελ. 3.

²¹⁸ Σύνταγμα της Ελλάδος, Όπως αναθεωρήθηκε από την Ζ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων με το από 6 Απριλίου 2001 Ψήφισμα 9ΦΕΚ Α' 84/17.4.2001) και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 9ΦΕΚ Α' 85/18.4.2001), στο Παναγιωτόπουλος Δ. «Αθλητικός Κώδικας, Κώδικα Αθλητικού Δικαίου», τόμος 1^{ος}, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2001, μέρος 1^ο, σελ. 3.

αποκαλείται «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός», άλλοτε «Αθλητισμός για Όλους» και κάποιες, λιγότερες, φορές «Άσκηση για Όλους». Η διάχυση των εννοιών και των προσεγγίσεων καταδεικνύουν έως ένα βαθμό την πολυπλοκότητα του θεσμού, καθώς δεν έχουν επαρκώς οριοθετηθεί το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τα όρια των δικαιωμάτων που διέπουν την ΆγΟ. Το πρόβλημα της ονοματολογίας και της έννοιας του θεσμού παραμένει σε εκκρεμότητα από την απαρχή του θεσμού, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς το πεδίο εφαρμογής της. Παρόλο που έχουν ψηφισθεί σχετικά νομοθετικά κείμενα, ο ορίζοντας της ΆγΟ δεν έχει νομικά προσδιοριστεί. Η ελληνική νομοθεσία αντιλαμβάνεται την ΆγΟ ως κοινωνικό κεκτημένο χωρίς όμως να υπάρχει σαφής νομοθετική θέση ως προς τις ρυθμίσεις που αφορούν τη σωματική άσκηση του Έλληνα πολίτη. Εξάλλου, δεν είναι τυχαία η σύγχυση αναφορικά με την ορολογία του θεσμού.

Κατά την εισηγητική έκθεση του Ν. 75/1975, η τότε ελληνική κυβέρνηση αναγνώριζε την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός και μόνο φορέα με αρμοδιότητα τον αθλητισμό γενικότερα. Ταυτόχρονα όμως πίστευε ότι οι συνθήκες δεν είχαν ακόμα ωριμάσει για ένα τέτοιο βήμα και ως εκ τούτου ο υπό θέσπιση νόμος αρκέστηκε στο να διασφαλίσει την ενότητα των δράσεων όλων των αθλητικών φορέων που υπήρχαν τότε. «Εις την παρούσα φάσιν και κατ' εφαρμογήν του καταστατικού χάρτου του Συμβουλίου της Ευρώπης διά την αναπτυξιν του προγράμματος Αθλητισμός δι' Όλους, η ευθύνη της διοικήσεως των αθλητικών σωματείων και ενώσεων παραμένει κατά βάσιν εις την ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν, ο δε ρόλος του Κράτους τυγχάνει εποπτικός και ρυθμιστικός».²¹⁹ Παρατηρείται ότι παρόλο που η τότε ελληνική κυβέρνηση αναγνώριζε την ανάγκη για τη δημιουργία ενός και μόνο ρυθμιστικού φορέα του αθλητισμού και είχε την βούληση για ανάπτυξη του προγράμματος ΆγΟ, μετέθεσε τα ζητήματα αυτά για το μέλλον. Μετά από μια δεκαετία εμφανίζεται ο όρος «μαζικός αθλητισμός» υπό την επιρροή των κυρίαρχων ιδεολογιών σοσιαλιστικής απόχρωσης. Με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκαν τα προγράμματα «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού», τα οποία υπάρχουν μέχρι σήμερα (Ν. 1646/1986).²²⁰

Με τον αθλητικό νόμο 2725/1999 το ζήτημα της ΆγΟ θεσμοθετείται και ιδρύεται ο Οργανισμός Μαζικού Αθλητισμού (ΟΜΑ) με σκοπό την προώθηση της ΆγΟ μέσω της χρηματοδότησής του με 2% από τα έσοδα του ΟΠΑΠ. Ο κ.

²¹⁹ Παναγιωτόπουλος, Δ., *Αθλητικός Κώδικας*, Αθήνα: Σάκκουλας, 1997, σελ. 26-27.

²²⁰ Εισηγητική Έκθεση 2728/99, στο Παναγιωτόπουλος, Δ., *Αθλητικός Κώδικας...*, ό.π., Παράρτημα, Αθήνα: Σάκκουλας.

Οικονόμου, βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, αναγνωρίζει ότι ο νομοθέτης στο Ν. 3057/2002, παρόλο που προέρχεται από τον ίδιο πολιτικό φορέα και λογικά θα έπρεπε να διαπνεόταν από τις ίδιες πολιτικές και ιδεολογικές αναφορές, διατυπώνει μια εντελώς διαφορετική άποψη.²²¹ «Συστηματοποίηση και αναβάθμιση των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού, δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την οργάνωση και στελέχωση της νέας διεύθυνσης «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού».²²² Αναβαθμίζεται δηλαδή ο ρόλος της Γ.Γ.Α. ενώ ταυτόχρονα καταργείται ο εθνικός οργανισμός που ιδρύθηκε πριν τρία χρόνια επαναφέροντας την κατάσταση στο προηγούμενο καθεστώς.

Ο Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός, όπως ονομάστηκε το πρώτο πρόγραμμα «Άσκησης -Άθλησης για Όλους» που οργανώθηκε στην Ελλάδα, έχει τις πολιτικές του ρίζες στην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το 1981. Ο τότε Υπουργός Νέας Γενιάς και Αθλητισμού Κώστας Λαλιώτης οριοθέτησε την πολιτική διάσταση του προγράμματος. Σε επιστημονικό επίπεδο, το πρόγραμμα διαμορφώθηκε από μια ομάδα ειδικών γυμναστών που σχεδίασαν, οργάνωσαν και εφάρμοσαν τα προγράμματα. Το 1983, η οργανωτική σχεδίαση του μαζικού αθλητισμού περιελάμβανε την κατηγοριοποίηση των προγραμμάτων ξεχωριστά για κάθε κοινωνική ομάδα. Ταυτόχρονα, σχεδιάστηκαν ειδικά σεμινάρια κατάρτισης φοιτητών Τ.Ε.Φ.Α.Α., όπου αναλύονταν τα οργανωτικά και επιστημονικά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων. Οι Δήμοι που θα υλοποιούσαν τα προγράμματα αποτελούσαν ξεχωριστό τομέα σχεδιασμού, ανάλογα με τις υποδομές, τις γεωγραφικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Η διαφήμιση των προγραμμάτων και τα οικονομικά ζητήματα που σχετίζονταν με αυτά αποτελούσαν επιπρόσθετο πυλώνα σχεδιασμού.²²³

Το 1984 το Υ.Ν.Γ.Α. και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. πραγματοποίησαν συνέδριο με τίτλο «Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση». Στο συνέδριο αποτυπώνονται οι απόψεις και η στρατηγική της κεντρικής εξουσίας για τον μαζικό αθλητισμό και περιγράφεται η κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα κατά τα πρώτα βήματα υλοποίησης των προγραμμάτων αθλητισμού.²²⁴

Η παγκόσμια αθλητική δραστηριότητα αναπτύσσεται και κλιμακώνεται μέσω τεσσάρων μορφών επιπέδων/μορφών άσκησης-άθλησης: τον Μαζικό-Λαϊκό

²²¹ Στο ίδιο.

²²² Στο ίδιο, σελ. 624.

²²³ Κωνσταντίνος, Π., *Η οργάνωση της άσκησης-άθλησης στην ελληνική κοινωνία*, Αθήνα: Παπαζήση, 2008, κεφ. 6, σελ. 117.

²²⁴ Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση...», ό.π., σελ. 3.

Αθλητισμό, τον Αγωνιστικό Αθλητισμό, τον Αθλητισμό Υψηλού Συναγωνισμού και τον Αθλητισμό Συντήρησης. Σύμφωνα με το Υ.Ν.Γ.Α., μέχρι το τέλος του 1982 οι μοναδικές μορφές αθλητικής δραστηριότητας στη χώρα μας ήταν ο σωματειακός αθλητισμός και ο αγωνιστικός αθλητισμός. Η απουσία προγραμματισμού και υποδομής οδήγησε στην υπο-λειτουργία ή διάλυση πλήθους αθλητικών σωματείων. Επιπλέον, η πανσπερμία αθλητικών σωματείων που υπήρχαν διασπούσε τους υλικούς και ανθρώπινους πόρους σε διάφορες ομάδες. Οι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία αυτού του μεγάλου αριθμού σωματείων με σοβαρότατες ελλείψεις, τόσο στην υποδομή όσο και στο στελεχικό δυναμικό, είναι κυρίως δύο. Πρώτον, οι προσπάθειες για τη δημιουργία Αθλητικών Συλλόγων ανήκαν σε έναν ή δύο ανθρώπους που, αφού κατάφερναν να δημιουργήσουν ένα διοικητικό συμβούλιο, απαρτιζόμενο πολλές φορές από ακατάλληλα άτομα, προχωρούσαν στη συγκέντρωση αθλητών αντιμετωπίζοντας σωρεία λειτουργικών και οικονομικών προβλημάτων. Δεύτερον, υπήρχαν συχνότατες διοικητικές αντιθέσεις μεταξύ των ενεργοποιημένων μελών των διοικητικών συμβουλίων, γεγονός που οδηγούσε στη δημιουργία νέου συλλόγου. Λόγω των παραπάνω προβλημάτων, τα διοικητικά στελέχη των ομάδων χωρίς να το επιδιώκουν οδήγησαν στη πολυδιάσπαση του σωματειακού αθλητισμού. Υπήρχαν περιπτώσεις χωριών με 300 κατοίκους που είχαν τρεις ποδοσφαιρικές ομάδες.²²⁵

Έντονος ήταν ο διασκορπισμός των καλών αθλητών και των διοικητικά ενεργοποιημένων στελεχών, ενώ ταυτόχρονα δεν υπήρχαν αθλητικοί χώροι για τόσες ομάδες. Για να προχωρήσει η πολιτική του Υφυπουργείου οι δήμοι θα έπρεπε να συνενώσουν στις λειτουργίες τους τα διάφορα αθλητικά σωματεία. Σκοπός ήταν να σταματήσει η πανσπερμία των σωματείων και οι διαιρεμένες προσπάθειες αθλητικών στελεχών. Παράγοντες, αθλητές και φίλαθλοι κλήθηκαν να ενωθούν κάτω από δημοτικές ομάδες που θα απορροφούσαν μόνιμα το ικανό αθλητικό δυναμικό. Επιπλέον, έντονη ήταν η ανισοκατανομή των αθλητικών δραστηριοτήτων στη χώρα, κατάσταση που το Υ.Ν.Γ.Α. είχε σκοπό να ανατρέψει.²²⁶

²²⁵ Στο ίδιο, σελ. 1-3.

²²⁶ Στο ίδιο, σελ. 3-4.

Αθλημα	Αθλητικό Δυναμικό 339.56 αθλητές
Ποδόσφαιρο	55%
Στίβος	17,6%
Καλαθοσφαίριση	11%
Λοιπά Αθλήματα	16,4%

(Πηγή: Απογραφικά Στοιχεία Γ.Γ.Α. 1981)

Αθλημα	Αριθμός Σωματείων 4.359
Ποδόσφαιρο	2.794
Στίβος	26
Καλαθοσφαίριση	325

(Πηγή: Απογραφικά Στοιχεία Γ.Γ.Α. 1981)

Σύμφωνα με το Υ.Ν.Γ.Α., τη δεκαετία του '80 επικρατούσαν οι εξής αντιλήψεις για τον Αθλητισμό:²²⁷

- Μέσο εκτόνωσης και αποπροσανατολισμού της νεολαίας.
- Συναγωνισμός και λατρεία της υψηλής επίδοσης.
- Μέσο για την παθητικότητα και την καθήλωση των νέων και των πολιτών.
- Ανυπαρξία κεντρικού σχεδιασμού, συγκεντρωτισμός και αυταρχισμός στη λήψη των αποφάσεων.
- Αγνόηση των Ο.Τ.Α. ως γνήσιων φορέων της συμμετοχικής δημοκρατίας.

Το Υ.Ν.Γ.Α., με τη συνεργασία των δήμων και κοινοτήτων, διοργάνωσε αθλητικά προγράμματα τα οποία αποτέλεσαν την απαρχή της ανάπτυξης του Μαζικού Αθλητισμού στην Ελλάδα. Τα πρώτα αυτά προγράμματα μαζικής άσκησης-άθλησης κάλυπταν το σύνολο των ηλικιών του πληθυσμού και κάποια στόχευαν σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες. Τα προγράμματα Μ.Λ.Α. βοήθησαν τόσο στην ανάπτυξη του αθλητισμού στη χώρα όσο και στην κατοχύρωση του θεσμού της

²²⁷ Στο ίδιο, σελ. 1-2.

Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μιας και οι Ο.Τ.Α. ήταν μέσο υλοποίησής τους. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανταποκρίθηκε, στην πλειοψηφία της, στο κάλεσμα της κυβέρνησης για ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έδειξε ότι έχει τις δυνατότητες και τη θέληση να ασκήσει τοπική αθλητική πολιτική, όταν της δίνονται οι αρμοδιότητες. Μέσω της αθλητικής πολιτικής, οι Ο.Τ.Α. κατοχύρωσαν τη φυσιογνωμία τους και την πίστη των δημοτών σε αυτούς. Γι' αυτούς τους λόγους ο Κώστας Λαλιώτης είπε χαρακτηριστικά «οι λίγοι δήμοι που δεν έχουν θέσει σε εφαρμογή τα Προγράμματά μας, οφείλουν να τα υλοποιήσουν. Καμία δικαιολογία, για τη μη πραγματοποίηση των Προγραμμάτων, δεν ευσταθεί».²²⁸

Παρόλο πάντως που η υλοποίηση των προγραμμάτων γινόταν από τους Ο.Τ.Α., ο σχεδιασμός τους και η οικονομική τους κάλυψη γινόταν από το Υ.Ν.Γ.Α.. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι ακόμα και τα έντυπα προπαγάνδισης των προγραμμάτων αποστέλλονταν στους Ο.Τ.Α. κατευθείαν από το Υ.Ν.Γ.Α.. Επιπλέον, οι καθηγητές φυσικής αγωγής που εργάζονταν στα Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού αμείβονταν με δαπάνες του Υ.Ν.Γ.Α.. Οι γυμναστηριακές εγκαταστάσεις της χώρας ήταν ελλιπείς, όμως, όπως υποστήριξε και ο Υφυπουργός, χώροι για αξιοποίηση υπήρχαν. Κάλεσε τέλος τους δήμους να χρησιμοποιήσουν οποιονδήποτε ανοιχτό χώρο, προαύλιο χώρο κ.ά. ώστε να εκτελούνται τα προγράμματα χωρίς χρονοτριβή μέχρι την δημιουργία της κατάλληλης αθλητικής υποδομής.²²⁹

Σύμφωνα με τον Κώστα Λαλιώτη, η επιτυχία των προγραμμάτων του ΜΛΑ οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στη δημιουργία νέων θεσμών που λειτούργησαν στο επίπεδο της αποκέντρωσης και του δημοτικού προγραμματισμού. Σαν ουσιαστικό σημείο αποκεντρωμένης λειτουργίας χαρακτηρίζεται από τον Υφυπουργό ο διορισμός είκοσι περίπου περιφερειακών υπεύθυνων των προγραμμάτων Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού και οι λειτουργίες των Δημοτικών Αθλητικών Επιτροπών που διορίστηκαν από τα δημοτικά συμβούλια. Το συντονισμό των Δημοτικών Αθλητικών Επιτροπών αναλάμβανε μια τριμελής συντονιστική ομάδα στην οποία συμμετείχε υποχρεωτικά ένας καθηγητής φυσικής αγωγής.²³⁰

²²⁸ Στο ίδιο, σελ. 19.

²²⁹ Στο ίδιο, σελ. 6.

²³⁰ Στο ίδιο, σελ. 6-7.

Σκοπός των Δημοτικών Αθλητικών Επιτροπών (Δ.Α.Ε.) ήταν η προετοιμασία, ο προγραμματισμός, η υλοποίηση και η παρακολούθηση των προγραμμάτων. Συγκεκριμένα:²³¹

- Επιλέγει τους χώρους διεξαγωγής τους.
- Βρίσκει τους καθηγητές φυσικής αγωγής ή τους φοιτητές που θα εργαστούν σε αυτά, και συγκεντρώνει τα αντίγραφα των πτυχίων τους.
- Είναι υπεύθυνη για τις εγγραφές στα αντίστοιχα προγράμματα.
- Καθορίζει τον τρόπο της προληπτικής υγειονομικής εξέτασης των συμμετεχόντων.
- Προγραμματίζει ημέρες και ώρες λειτουργίας των Προγραμμάτων.
- Δημιουργεί τμήματα αθλούμενων, των οποίων ο αριθμός καθορίζεται σε είκοσι έως τριάντα μαθητές.
- Εισηγείται για την αγορά αθλητικού υλικού. Μεριμνά για τη διανομή και τη φύλαξή του.
- Εποπτεύει το άνοιγμα και κλείσιμο των αθλητικών χώρων.
- Αναπτύσσει πρωτοβουλίες για τον εμπλουτισμό και τη σύνδεση των προγραμμάτων. Οργανώνει εκδηλώσεις που συνδέουν την αθλητική συμμετοχή με την πολιτιστική ζωή της περιοχής.
- Συντάσσει καταστάσεις με τις οποίες πιστοποιούνται οι ώρες εργασίας και το ύψος της συνολικής αμοιβής του κάθε απασχολούμενου και τις αποστέλλει στον περιφερειακό υπεύθυνο, αφού υπογραφούν από τον Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο της πόλης. Ο περιφερειακός υπεύθυνος στέλνει τα χρήματα σε άτομα και σε τράπεζα που του έχει υποδειχθεί από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο ότι είναι υπόλογος του Δήμου.
- Επιλαμβάνεται, γενικά, κάθε θέματος για την καλύτερη εφαρμογή των Προγραμμάτων.
- Προσπαθεί να συνδέει τις λειτουργίες της με τη Νομαρχιακή επιτροπή.

Οι πρώτες Δημοτικές Αθλητικές Επιτροπές ξεκίνησαν να λειτουργούν με τις παραπάνω αρμοδιότητες ενώ κάποιες από αυτές αξιοποίησαν γρήγορα τον τότε Νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και προσέλαβαν καθηγητές φυσικής αγωγής ως επιστημονικούς συνεργάτες. Κάποιες άλλες Δ.Α.Ε. αξιοποίησαν τις κρατικές

²³¹ Στο ίδιο, σελ. 7-8.

επιχορηγήσεις για τα προγράμματα ανεργίας, για την κατασκευή αθλητικών χώρων και εγκαταστάσεων κίνησης και ψυχαγωγίας. Οι Δημοτικές Αθλητικές Επιτροπές όπως και οι Κ.Α.Ε. (Κοινοτικές Αθλητικές Επιτροπές) ανελάμβαναν επίσης το συντονισμό των δραστηριοτήτων των Συλλόγων, ώστε να εξασφαλίσουν την ενοποιητική τους λειτουργία, υπό την αιγίδα του Δήμου τους. Το Υ.Ν.Γ.Α. θέτει συγκεκριμένους στόχους όσον αφορά την πολιτική των Δήμων έναντι των συλλόγων και έναντι του Μαζικού Αθλητισμού. Συγκεκριμένα, ο αρμόδιος Υφυπουργός δήλωνε ότι «η πρότασή μας είναι απλή και συνδέεται αφενός με την ανάπτυξη Μαζικής Αθλητικής ενασχόλησης των Δημοτών κάθε περιοχής, αλλά συγχρόνως και με την έκφραση του Αγωνιστικού Αθλητισμού, στο επίπεδο της δημιουργίας μιας ομάδας, ενός συλλόγου για κάθε Δήμο (πλην των πολύ μεγάλων Δήμων)». ²³²

Το Υ.Ν.Γ.Α. πρότεινε τη δημιουργία πολυσπόρ Συλλόγων για κάθε Δήμο, που θα περιλάμβανε όλα τα τμήματα αθλημάτων και θα συμπλήρωνε τους επίλεκτους αθλητές, οι οποίοι θα επιλέγονταν από τα Προγράμματα Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού του Υφυπουργείου που θα διοργάνωνε ο Δήμος καθώς και τις υπόλοιπες Αθλητικές διοργανώσεις που θα διεξάγονταν μεταξύ φορέων του ίδιου Δήμου. Η Δημοτική Αθλητική Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να διοργανώνει, εκτός από τα Προγράμματα του Υ.Ν.Γ.Α., και άλλα πρωταθλήματα μεταξύ μαθητών των σχολείων, ώστε η συμμετοχή στην αθλητική ενασχόληση να διασφαλίζεται, αλλά και η συμμετοχή σε Δημοτικούς Αγώνες να ενισχύει τη διαδικασία αυτή. Καθώς όμως η συμμετοχή και η συνέχειά της διασφαλιζόταν, θα μπορούσαν να επιλέγονται οι ικανότεροι αθλητές για να ενταχθούν σε μια ομάδα του κάθε Δήμου, συνεχίζοντας με αυτό τον τρόπο την αθλητική τους δραστηριότητα με στόχο καλύτερες επιδόσεις. ²³³

Η πρόταση του Υ.Ν.Γ.Α. για την ανάπτυξη του αθλητισμού μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνοψιζόταν στα εξής λεγόμενα του Υφυπουργού: με την παραπάνω διαδικασία, «η μια Δημοτική ομάδα αφενός συσπειρώνει το καλύτερο Διοικητικό Στελεχιακό Δυναμικό, τους καλύτερους αθλητές του Δήμου της, αλλά συγχρόνως φέρνει κοντά και ενώνει όλους τους Δημότες στη προσπάθεια, είτε σαν φίλαθλοι, είτε σαν μέλη του συλλόγου, να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του Συλλόγου». ²³⁴ Το υφυπουργείο όμως αναγνώριζε ότι, για να γίνει πραγματικότητα αυτή η πολιτική, οι δήμοι έπρεπε να καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες ώστε να συνενωθούν τα

²³² Στο ίδιο, σελ. 8-9.

²³³ Στο ίδιο, σελ. 9-10.

²³⁴ Στο ίδιο, σελ. 9.

γειτονικά σωματεία, δημιουργώντας έτσι δημοτικές αθλητικές ομάδες. Έτσι, θα τερματιζόταν η πανσπερμία των σωματείων και οι διακεκομμένες προσπάθειες των αθλητικών στελεχών.

Το Υ.Ν.Γ.Α. ήταν διατεθειμένο να συνεχίσει τη σοβαρή χρηματοδότηση εκείνων των Δήμων που λειτουργούσαν στην κατεύθυνση της συνένωσης των παραγόντων, των αθλητών και των φιλάθλων κάτω από μια δημοτική ομάδα, και που θα απορροφούσε μόνιμα το ικανό αθλητικό δυναμικό που θα της τροφοδοτούσαν τα Προγράμματα Μ.Λ.Α. του Υφυπουργείου και οι αγώνες που διοργάνωνε η Δημοτική Αθλητική Επιτροπή. Θεωρούταν ότι, με αυτό τον τρόπο, θα υπήρχε σημαντική ενίσχυση του αθλητισμού, της ευγενούς άμιλλας μεταξύ των πόλεων και του επιπέδου των ομάδων. Ταυτόχρονα, θα σταματούσε το φαινόμενο απογύμνωσης των περιφερειακών πόλεων και ομάδων από τις μεταγραφές σε μεγάλες ομάδες των αστικών κέντρων. Ο στόχος λοιπόν του Υ.Ν.Γ.Α. για τα επόμενα χρόνια ήταν διπλός και, όπως ειπώθηκε στο συνέδριο, αποκρυσταλλωνόταν ως εξής: «θα πρέπει να ενισχύσουμε τα Προγράμματα Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού, ώστε να ευεργετηθούν απ' αυτά όσο γίνεται περισσότεροι. Έτσι υλοποιούμε τη βασική μας πολιτική, που είναι η αύξηση του αριθμού των ενεργητικά απασχολούμενων με τον Αθλητισμό. Συγχρόνως θα προσπαθήσουμε, ώστε να θέσουμε τις διαδικασίες των Συλλόγων του Αγωνιστικού Αθλητισμού κάτω από την αιγίδα των Δήμων».²³⁵

Το Υφυπουργείο αντιμετώπιζε τον αθλητισμό ως πράξη άμεσα συνδεδεμένη με την παιδεία. Έκρινε απαραίτητη τη σύζευξη των μεθόδων και των τρόπων διαμόρφωσης και άσκησης του σώματος και του πνεύματος. Θεωρούσε χρέος της πολιτικής την ανάληψη πρωτοβουλιών για την υπέρβαση του διχασμού «κουλτούρας» και «αθλητισμού», διότι αυτό δημιουργούσε φραγμούς στην επικοινωνία των νέων. *Κατά το Υφυπουργείο, ήταν επιτακτική ανάγκη η αναζήτηση του χαμένου οραματικού πρότυπου για τον αθλητισμό γιατί αποτελεί μια Βασική Κοινωνική Λειτουργία και ένα καίριο Λαϊκό Δικαίωμα.*²³⁶

Έτος	1981	1982	1983	1984	1985
Αθλούμενοι /Συνολικό πληθυσμό	0,3%	0,4%	1,2%	3,6%	>5% (Στόχος)

Πηγή: Υ.Ν.Γ.Α. 1984²³⁷

²³⁵ Στο ίδιο, σελ. 10.

²³⁶ Στο ίδιο, σελ. 11.

²³⁷ Στο ίδιο, σελ. 2.

Το Υ.Ν.Γ.Α., όπως προκύπτει από τα πρακτικά του συνεδρίου, σκόπευε, στο πλαίσιο ενός Εθνικού Σχεδιασμού για τον αθλητισμό, να αναπτύξει τον Μ.Α.Α. καταρρίπτοντας τους διαχωρισμούς ανάμεσα στα «λαϊκά» και τα «αριστοκρατικά» αθλήματα, στα «κλειστά» και τα «ανοιχτά» αθλήματα. Ο αθλητισμός, εξάλλου, προσεγγιζόταν ως μέσο παιδείας, γνώσης και επικοινωνίας των ανθρώπων, διαλόγου και προβληματισμού, και όχι ως μέσο εκτόνωσης. Για το Υ.Ν.Γ.Α., ο αθλητισμός δεν ήταν μόνο θεωρητικό δικαίωμα, αλλά πρακτική δυνατότητα κάθε πολίτη, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο και τάξη. Όπως ειπώθηκε στο συνέδριο, «φιλοδοξούμε με αυτή την πολιτική να συμβάλουμε αποφασιστικά στην αφύπνιση του ενδιαφέροντος και την έλξη των νέων από τον αθλητισμό, καθώς και στην ανάπλαση της σημερινής “φθαρμένης” και παθητικής σχέσης των νέων με τον αθλητισμό, τον αγώνα και το θέαμα».²³⁸ Το Υ.Ν.Γ.Α. στόχευε στην ανατροπή της κυρίαρχης ιδεολογίας για τον αθλητισμό στην Ελλάδα, που για πολλά χρόνια ήταν η εκτόνωση και ο αποπροσανατολισμός της νεολαίας από κάθε κοινωνική και πολιτική συμμετοχή, με σκοπό να απαλλαγεί από το κοινωνικό δυναμισμό της. Ταυτόχρονα, ο αθλητισμός καθοριζόταν από το συναγωνισμό και την επικέντρωση του ενδιαφέροντος στο ρεκόρ.

Το Υ.Ν.Γ.Α. συνέταξε πενταετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Αθλητισμού (1983-1987) το οποίο στηρίχτηκε στις κάτωθι επιλογές:²³⁹

- Του Δημοκρατικού Προγραμματισμού και Σχεδιασμού.²⁴⁰
- Της σταδιακής εκχώρησης αρμοδιοτήτων και εξασφάλισης των αναγκών πόρων στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση και τους Ο.Τ.Α.
- Της σταδιακής μετατροπής της Κεντρικής Διοίκησης (Γ.Γ.Α.) σε επιτελικό όργανο σχεδιασμού.
- Της κατοχύρωσης του αθλητισμού ως κοινωνικής υποχρέωσης της πολιτείας και ως καίριου δικαιώματος των νέων και των πολιτών γενικά, όπως συνέβαινε με την υγεία και την παιδεία.

²³⁸ Στο ίδιο, σελ. 2.

²³⁹ Στο ίδιο.

²⁴⁰ Η εγγραφή μελών έγινε ελεύθερη χωρίς διακρίσεις σε τακτικά, πάρεδρα και δόκιμα μέλη, μπορούσαν να εγγραφούν όλοι οι ενήλικες έλληνες πολίτες και ελαχιστοποιήθηκαν οι υποχρεωτικές συνδρομές.

- Της συσχέτισης των αθλητικών έργων με την υποδομή και τη λειτουργία των πόλεων και των περιοχών που πρέπει να υπακούν στον γενικότερο χωροταξικό σχεδιασμό.

Ο Αθλητικός Προγραμματισμός του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού είχε ως κύριο στόχο τη διαμόρφωση μιας αντίληψης που θα ευνοούσε την εξέλιξη του συνόλου των αθλητικών δραστηριοτήτων με τη συμμετοχή του πιο μεγάλου αριθμού στις καλύτερες δυνατές συνθήκες. Βασικός στόχος του αθλητικού προγραμματισμού ήταν η ισόρροπη ανάπτυξη των διαφόρων αθλημάτων. Για τη διαμόρφωση αυτής της αντίληψης το Υφυπουργείο υποστήριζε ότι απαιτείται παρέμβαση σε όλα τα δυνατά επίπεδα:²⁴¹

- Στο σχολείο: Προτεραιότητα να προσφέρεται σε όλους μια παιδεία όπου η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός θα ιεραρχούνται στο ίδιο επίπεδο με τις άλλες πνευματικές και δημιουργικές δραστηριότητες.
- Στον ελεύθερο χρόνο: Ο ελεύθερος χρόνος να χρησιμοποιείται από τον κάθε εργαζόμενο για να διευρύνει τον ορίζοντα της δημιουργίας, της επικοινωνίας, της ψυχαγωγίας και της άσκησης.
- Στους αθλητικούς φορείς: Να πάψει ο αθλούμενος να είναι «αντικείμενο διατίμησης» και να συμμετέχει στον Αθλητικό Προγραμματισμό και Σχεδιασμό. Επιπλέον, η αθλητική δραστηριότητα να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής λειτουργίας της κοινωνίας.

Για την αντιμετώπιση της ασύμμετρης ανάπτυξης των αθλημάτων αλλά και των υποδομών μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου, το Υ.Ν.Γ.Α. στόχευε σε μια κατά νομό και πόλη ιεράρχηση αθλημάτων. Αυτή η ιεράρχηση, σε συνδυασμό με το αθλητικό παρελθόν της χώρας, οδήγησαν το Υφυπουργείο σε επιλογές αθλημάτων που θα στήριζε ιδιαίτερα. Αυτά ήταν:²⁴²

- Το ποδόσφαιρο, ως λαϊκό άθλημα.
- Ο ναυταθλητισμός, ως ιδιαίτερη παράδοση της χώρας με μεγάλο υδάτινο στίβο.
- Ο υγρός στίβος, ως χώρα με παράδοση και μεγάλο ανάπτυγμα παραλίας.

²⁴¹ Στο ίδιο, σελ. 4.

²⁴² Στο ίδιο, σελ. 5-6.

- Τα βαρέα αθλήματα (πάλη / άρση βαρών), ως χώρα με παράδοση στην ανάδειξη ικανών αθλητών.
- Ο στίβος, ως το ελληνικότερο άθλημα.
- Η καλαθοσφαίριση, ως το άθλημα με τις σημαντικότερες διακρίσεις και το δεύτερο μετά το ποδόσφαιρο ομαδικό άθλημα.
- Η πετοσφαίριση, ως ομαδικό άθλημα με σημαντικές διακρίσεις και διαπεριφερειακή ανάπτυξη.

Σκοπός του Υ.Ν.Γ.Α. ήταν η ανάπτυξη κατάλληλων και προσεγγίσιμων αθλητικών εγκαταστάσεων. Σε χωροταξικό επίπεδο, η κατανομή των οργανωμένων χώρων και εγκαταστάσεων για αθλητισμό και υπαίθρια αναψυχή σε διαπεριφερειακό επίπεδο δεν ήταν καθόλου ικανοποιητική, ούτε σε ποσοτικό αλλά ούτε και σε ποιοτικό επίπεδο. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ενώ υπήρχαν εγκαταστάσεις σε πόλεις με πληθυσμό μικρότερο της χωρητικότητας των τοπικών εθνικών σταδίων (π.χ., Μεσσηνία, Ζαχάρω), ταυτόχρονα η έλλειψη εγκαταστάσεων σε άλλες περιοχές ήταν πολύ μεγάλη. Σε πολεοδομικό επίπεδο, υπήρχε ανεπάρκεια οργανωμένων χώρων και εγκαταστάσεων αθλητισμού, υπαίθριας αναψυχής και πρασίνου στις ελληνικές πόλεις. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το μέγεθος της ανισομέρειας των αθλητικών εγκαταστάσεων, αφού καταδεικνύεται ότι μικρές πόλεις έχουν μεγαλύτερο ποσοστό αθλητικών εγκαταστάσεων ανά άτομο από πολύ μεγαλύτερες.

Πόλη	Αναλογία πραγματοποιημένης αθλητικής εγκατάστασης ανά κάτοικο
Πάτρα	0,44M ²
Βόλος	0,57 M ²
Λάρισα	0,6 M ²
Ηράκλειο	0,8 M ²
Κομοτηνή	0,96 M ²
Ηγουμενίτσα	3,1 M ²
Μεσολόγγι	2,8 M ²
Πρέβεζα	2,13 M ²

(Πηγή: Υ.Ν.Γ.Α., 1984)

Πέραν των παραπάνω χωροταξικών και πολεοδομικών προγραμμάτων, το Υ.Ν.Γ.Α. διαπίστωσε και πλήθος ειδικών προβλημάτων αναφορικά με τις αθλητικές εγκαταστάσεις της χώρας:²⁴³

- Αυθαίρετες και χωρίς κτιριολογικό πρόγραμμα αθλητικές εγκαταστάσεις που παρουσίαζαν παραλείψεις ή ελλειπείς διαστάσεις.
- Αθλητικές εγκαταστάσεις που, λόγω του μονότονου ύφους τους και της πρόχειρης κατασκευής τους, δεν προδιαθέτουν θετικά τον πολίτη και δεν αποτελούσαν σημεία αναφοράς για το αστικό τοπίο.
- Στο σχεδιασμό των εγκαταστάσεων υπήρχε μονομέρεια στη χρήση ως αποκλειστικά χώρο άσκησης-άθλησης και δεν δινόταν έτσι η δυνατότητα κοινωνικοπολιτιστικής χρήσης.
- Οι αθλητικές εγκαταστάσεις, λόγω κακού σχεδιασμού, ήταν ενεργοβόρες.
- Οι αθλητικές εγκαταστάσεις ήταν ασυντήρητες.

Το πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης του αθλητισμού του Υ.Ν.Γ.Α. όριζε ως πρότυπο επιφάνειας αθλητικών εγκαταστάσεων, για αγωνιστικό και μαζικό αθλητισμό, τα 5,5 Μ² ανά άτομο. Όπως επισήμανε και ο ίδιος ο Υφυπουργός, ο στόχος αυτός είναι η πιο φειδωλή δυνατή επιλογή όταν η υπόλοιπη Ευρώπη παρουσίαζε την εικόνα που παρουσιάζεται στο παρακάτω πίνακα:

Χώρα	Αναλογία πραγματοποιημένης αθλητικής εγκατάστασης ανά κάτοικο
Μεγάλη Βρετανία	24 Μ ² (με χώρους αναψυχής)
Ολλανδία	7 Μ ²
Πολωνία	5,5 Μ ²
Ε.Σ.Σ.Δ.	7 Μ ² (για επίπεδο συνοικίας)
Γαλλία	25 Μ ² (με χώρους αναψυχής) 8 Μ ² (αθλητισμού καθαρός)
Ιταλία	22 Μ ² (με χώρους αναψυχής)

(Πηγή: Υ.Ν.Γ.Α., 1984)

²⁴³ Στο ίδιο, σελ. 8-9.

Επιπλέον, προβλεπόταν πρότυπο δημιουργίας οργανωμένων χώρων άσκησης-άθλησης –«Πυρήνες Α και Β»– για την εξοικονόμηση χώρου και δαπανών λειτουργίας και διοίκησης. Οι παρακάτω πίνακες αναλύουν τη σύσταση των Πυρήνων και το χώρο κατασκευής τους.

Πρόβλεψη Περιεχομένων Πυρήνα Α	Πρόβλεψη Περιεχομένων Πυρήνα Β
Γήπεδο Ποδοσφαίρου	Τουλάχιστον ό,τι και ο πυρήνας Α
Στίβος, βαλβίδες ρίψεων, σκάμματα αλμάτων	Κλειστό γυμναστήριο
Τουλάχιστον δύο γήπεδα αθλοπαιδιών, μικρής χρήσης	Κολυμβητήριο
Αποδυτήρια και βοηθητικούς χώρους	Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων
Κερκίδες και αθλητικούς χώρους κάτω από αυτές	Γήπεδα αθλοπαιδιών (αντισφαίρισης, χειροσφαίρισης)
Συνολική Επιφάνεια: τουλάχιστον 25.000Μ ²	Συνολική Επιφάνεια: τουλάχιστον 50.000Μ ²
Κόστος: 30.000.000 δρχ.	Κόστος: 250.000.000 δρχ.

Χώροι κατασκευής αθλητικών εγκαταστάσεων	Πυρήνες αθλητικών εγκαταστάσεων
Οικισμοί μέχρι 5.000 κατοίκων	Πυρήνας Α
Οικισμοί πρωτευουσών επαρχιών ή κέντρων νησιών	Πυρήνας Β
Οικισμοί από 5.000 έως 30.000 κατοίκων	Πυρήνας Β και από ένα Πυρήνα Α για κάθε συνοικία 5.000 κατοίκων
Οικισμοί άνω των 30.000 κατοίκων	Πυρήνας Β για κάθε 30.000 κατοίκους και Πυρήνας Α για κάθε 5.000 κατοίκους
Βιομηχανικές περιοχές, μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, οργανωμένες αγορές και διοικητικά κέντρα	Πυρήνας Α
Πανεπιστήμια – Τ.Ε.Ι.	Πυρήνας Β (κοινή χρήση με κατοίκους)
Στρατιωτικές Μονάδες	Πυρήνας Α ή Β ανάλογα με το μέγεθος της μονάδας (κοινή χρήση με κατοίκους)

Καθώς το Υ.Ν.Γ.Α. και η Γ.Γ.Α. είχαν ως στόχο τη μετατροπή της Γ.Γ.Α. σε επιτελικό φορέα χάραξης αθλητικής πολιτικής και τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Νομαρχίες και τους Ο.Τ.Α., αποκεντρώθηκαν και τα κονδύλια για την κατασκευή αθλητικών έργων. Αποκεντρωμένα κονδύλια για έργα δόθηκαν σε κοινότητες και σχολεία καθώς και για τη συντήρηση και επισκευή σταδίων. Επιπλέον, το 1983 ξεκίνησε ένα δοκιμαστικό πρόγραμμα απευθείας χρηματοδότησης των Δήμων με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα και αμοιβαίες δεσμεύσεις για τη στήριξή του.²⁴⁴

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα έργα που ανήκουν στην κατηγορία των μεγάλων αθλητικών εγκαταστάσεων που αφορούν την αποκεντρωμένη διοίκηση. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα γίνεται λόγος για αθλητικά έργα τα οποία, παρά το σαφή αθλητικό τους χαρακτήρα, έχουν βαρύνοντα αναπτυξιακό-οικονομικό ρόλο για την ευρύτερη περιοχή στην οποία λειτουργούν. Τα έργα αυτά απαιτούν εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης τέτοιας κλίμακας κόστους και λειτουργίας που τους προσδίδουν σαφή αναπτυξιακό χαρακτήρα. Σε αυτή την κατηγορία των έργων εντάσσονται τα χιονοδρομικά κέντρα, οι ναυταθλητικές εγκαταστάσεις και τα κέντρα προετοιμασίας αθλητών.²⁴⁵

Για τα έργα αυτά, ο Υ.Ν.Γ.Α. Κ. Λαλιώτης δήλωσε: « Η θέση μας γι' αυτά τα αθλητικά κέντρα, όπως το έχουμε τονίσει στις Νομαρχίες και τους ενδιαφερόμενους Δήμους και Κοινότητες, είναι ότι δεν μπορούν να αφηθούν πια στα χέρια ιδιωτών, που τα πρωτολειτούργησαν σε άλλες συνθήκες και με άλλες προοπτικές, αλλά, αντίθετα, με πρωτοβουλίες των φορέων της Τοπικής εξουσίας, χρησιμοποιώντας και την πείρα και τη συμμετοχή των συλλόγων και ομίλων, να γίνουν κέντρα μαζικής αναψυχής αλλά και ταυτόχρονα πόλοι αναπτυξιακής αναβάθμισης της περιοχής τους».²⁴⁶ Σκοπός του Υ.Ν.Γ.Α. ήταν η περαιτέρω αποκέντρωση και αποσυγκέντρωση της Γ.Γ.Α. με την αντίστοιχη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων στους Ο.Τ.Α. και τις Νομαρχίες. Με το 48/1-2-1984 Προεδρικό Διάταγμα, η Γ.Γ.Α. κατοχύρωσε τις αρμοδιότητες που παραχώρησε στις Νομαρχίες. Οι Νομαρχίες κατοχυρώθηκαν ως αρχές άσκησης αθλητικής πολιτικής στον νομό τους για:

- Εκδηλώσεις και αθλητικές συναντήσεις.
- Προγραμματισμό και έλεγχο στη διοίκηση, λειτουργία και οικονομική διαχείριση των αθλητικών κέντρων του νομού.

²⁴⁴ Στο ίδιο, σελ. 13-14.

²⁴⁵ Στο ίδιο, σελ. 15.

²⁴⁶ Στο ίδιο.

- Προγραμματισμό, μελέτη, κατασκευή αθλητικών κέντρων στις κοινότητες.
- Χορήγηση αδειών λειτουργίας και καταλληλότητας αθλητικών χώρων.

4.3 Πολιτικές επιρροές της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η πολιτική φιλοσοφία του κινήματος ΆγΟ και η Ελλάδα

Η διεθνής εξέλιξη του κινήματος ΆγΟ παρουσιάζει διαφορετικό χαρακτήρα αλλά έχει σταθερή πορεία ως προς τη φιλοσοφία και τους στόχους του. Είναι λογικό οι ανθρώπινες κοινωνικές λειτουργίες να μεταβάλλονται στο πέρασμα του χρόνου, η ΆγΟ όμως ακολουθεί τις κοινωνικές μεταβολές θέτοντας νέους στόχους και επιδιώξεις. «Οι κοινωνικές αλλαγές επηρέασαν την οργανωτική και λειτουργική δράση του κινήματος με αισθητές διαφοροποιήσεις τόσο στο χρόνο όσο και στις εφαρμογές σε κάθε χώρα ξεχωριστά. Η διεθνής εμπειρία, επίσης, ήταν ωφέλιμη για την χώρα μας, που λόγω της κοινωνικής αναπτυσσόμενης πορείας μέχρι σήμερα καθυστέρησε συγκριτικά με άλλες χώρες και στο τομέα αυτό».²⁴⁷ Η Ελλάδα ωφελήθηκε ιδιαίτερα από τη διεθνή εμπειρία του κινήματος διότι, συγκριτικά με άλλες χώρες, δεν είχε παρουσιάσει ιδιαίτερη ανάπτυξη στον τομέα του μαζικού αθλητισμού. *Επιπροσθέτως, η περίπτωση της Ελλάδας έχει κάποια πολύ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Ανάμεσα σε αυτά, ένα κομμουνιστικό κόμμα με ισχυρή παρουσία στην τοπική αυτοδιοίκηση, μια νέα κυβέρνηση με σοσιαλιστική προσέγγιση στην πολιτική την περίοδο '81- '89, ενώ ταυτόχρονα η χώρα άνηκε στις χώρες με ελεύθερη οικονομία.*

Παρόλο που, όπως παρατηρούμε, το κίνημα ΆγΟ επηρέασε την ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού σε διεθνές επίπεδο και με το πέρασμα του χρόνου γιγαντώθηκε, στην Ελλάδα οι Δήμαρχοι δεν είχαν ενημερωθεί γι' αυτό και, ως εκ τούτου, το κίνημα στις περισσότερες περιπτώσεις δεν επηρέασε με συνειδητό τρόπο την αθλητική πολιτική των Ο.Τ.Α. Οι περισσότεροι Δήμαρχοι που έλαβαν μέρος στην έρευνα²⁴⁸ είχαν μέτρια ενημέρωση γύρω από τις εξελίξεις του Κινήματος ΆγΟ, η οποία προερχόταν από προσωπικό ενδιαφέρον και όχι από καθοδηγούμενη και συγκεκριμένη αθλητική επιμόρφωση. Η αθλητική πολιτική των Ο.Τ.Α. επηρεάστηκε ελάχιστα από το κίνημα ΆγΟ στερώντας έτσι από τους Δήμους τη συγκροτημένη

²⁴⁷ Κωνσταντίνος, *Η οργάνωση της άσκησης- άθλησης...*, ό.π., κεφ. 6, σελ. 115.

²⁴⁸ Παράρτημα Α, Ερωτήσεις 11 και 12.

ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού, με τον τρόπο που αυτή συνέβαινε σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αξίζει να σημειωθεί, όμως, ότι τα τελευταία χρόνια οι Δήμαρχοι δείχνουν να έχουν αρχίσει να αποκτούν μεγαλύτερες γνώσεις πάνω στο Κίνημα ΆγΟ, με αποτέλεσμα οι διακηρύξεις και θέσεις του κινήματος να αρχίσουν να βρίσκουν απήχηση στη χάραξη των τοπικών αθλητικών πολιτικών.

Ο επικεφαλής του αθλητικού τμήματος της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και Δήμαρχος Χαϊδαρίου Μαραβέλιας υπογράμμισε τη σημασία και την αναγκαιότητα του Μαζικού Αθλητισμού. Ο Μαραβέλιας επισήμανε ότι ο ΆγΟ είναι ένα αθλητικό κίνημα της σύγχρονης ζωής που υπαγορεύει τη συνειδητή επιλογή της κίνησης, τη βελτίωση της ψυχοσωματικής υγείας αλλά και την ανθρώπινη επικοινωνία. Με το Μαζικό Αθλητισμό αναγνωρίζεται το δικαίωμα της Άσκησης-Άθλησης για Όλους τους πολίτες και τεκμηριώνεται η αξία της σωματικής άσκησης. Υπογραμμίζεται επίσης το γεγονός ότι ο μαζικός αθλητισμός είναι σήμερα ανάγκη διότι, από τότε που η μηχανική ενέργεια αντικατέστησε την ανθρώπινη ενέργεια, έγινε η πιο σημαντική αλλαγή στις φυσικές συνθήκες ζωής και στον τρόπο ζωής του ανθρώπου.

Παρόλο που η ενημέρωση των αθλητικών παραγόντων στην Ελλάδα γύρω από το διεθνές κίνημα ΆγΟ δεν ήταν ολοκληρωμένη, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα εκτιμούν ότι η αθλητική πολιτική στη χώρα μας επηρεάστηκε από το κίνημα ΆγΟ.²⁴⁹ Δεδομένου όμως ότι δεν εφαρμόστηκε κάποιο ολοκληρωμένο εθνικό πρόγραμμα ενημέρωσης των αρμοδίων, είναι πολύ δύσκολο να

²⁴⁹ Παράρτημα Α, Ερώτηση 29.

εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο το κίνημα ΆγΟ επηρέασε τις Ελληνικές αθλητικές εξελίξεις. Ο Πρόεδρος ΟΝΑ Αθηνών Β. Κικίλιας πιστεύει ότι η αθλητική πολιτική στη χώρα μας επηρεάστηκε από το κίνημα ΆγΟ, αλλά δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε σε ποιο βαθμό. Ο Δήμαρχος Ν. Σμύρνης Γ. Κουτελάκης επίσης εκτιμά ότι η αθλητική πολιτική της Ελλάδας επηρεάστηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό από το διεθνές κίνημα ΆγΟ, το οποίο διαμόρφωσε αθλητική συνείδηση, συμμετοχική λογική και όχι μόνο πρωταθλητισμό και επαγγελματίες. Από την άλλη πλευρά ο υπεύθυνος αθλητισμού του ΚΚΕ και εν συνεχεία του ΣΥΝ Γ. Τζιας, καθώς και ο Δήμαρχος Κατερίνης Σ. Χιονίδης εκτιμούν ότι η χώρα μας επηρεάστηκε ελάχιστα από τις διεθνείς εξελίξεις στον μαζικό αθλητισμό.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το κίνημα ΆγΟ δεν είναι κάτι στατικό και ολοκληρωμένο· το κίνημα μεταβάλλεται καθώς μεταβάλλονται οι κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Ταυτόχρονα, οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες δεν είναι ταυτόσημες ανάμεσα στις χώρες που προώθησαν την ΆγΟ. Έτσι, η δομή και η εφαρμογή των προγραμμάτων ΆγΟ είναι λογικό να διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Η πολιτική όμως φιλοσοφία με την οποία κάποιες χώρες πλαισίωσαν το κίνημα ΆγΟ επέδρασαν στην ανάπτυξη του κινήματος σε χώρες που καθυστέρησαν την εφαρμογή του. Η Ελλάδα ξεκίνησε την εφαρμογή των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού σχετικά αργά και εν μέσω διεθνών και εγχώριων συνθηκών οι οποίες διαφέρουν δραστικά από τις σημερινές συνθήκες. Συγκεκριμένα, ο διεθνής παράγοντας χαρακτηριζόταν από την παγκόσμια διαίρεση ανάμεσα στον ανατολικό σοσιαλιστικό και στον δυτικό καπιταλιστικό κόσμο. Στην Ελλάδα, όπως θα δούμε παρακάτω, ο συσχετισμός δυνάμεων των πολιτικών κομμάτων γενικά, και στην Αυτοδιοίκηση πιο ειδικά, καθώς και η πολιτική τους φιλοσοφία, δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τη σημερινή εποχή.

Ο τότε δήμαρχος Νικαίας (από τους πρώτους Δήμους που εφάρμοσαν προγράμματα ΆγΟ) Λογοθέτης δηλώνει χαρακτηριστικά ότι: «ως το '83 που δημιουργήθηκαν τα προγράμματα, ο αθλητισμός ήταν μόνο σωματειακός, υπήρχε έλλειψη μαζικού αθλητισμού, υπήρχε κόσμος που ήθελε να αθληθεί αλλά δεν μπορούσε και η ανάγκη αυτή επαληθεύθηκε κυρίως από την επιτυχία που είχαν τα προγράμματα που δημιουργήθηκαν. Φιλοσοφία των προγραμμάτων ήταν η άσκηση να γίνει τρόπος ζωής των πολιτών και εδώ φαίνεται πόσο ισχυρή ήταν η επίδραση που είχαν από σοσιαλιστικές χώρες, όπως η Ανατολική Γερμανία, η Σοβιετική Ένωση

και η Κίνα».²⁵⁰ Επιπρόσθετα, ο ίδιος δηλώνει ότι μεγάλη επιρροή προήλθε και από τις Σπαρτακιάδες λόγω του μεγάλου πλήθους των συμμετεχόντων. Ο τότε υπεύθυνος αθλητισμού του Δήμου Νίκαιας δήλωσε ότι «ο αθλητισμός για εμάς είναι αν θέλετε μια κοινωνική παροχή που πρέπει να παρέχεται στους Δημότες μας. [...] Είναι μια αναβάθμιση ζωής. Είναι αδιανόητο ένας Δήμος να το ξεχνάει αυτό, ξεφεύγει από την αποστολή του».²⁵¹

Αξίζει να σημειωθεί η ονοματολογία της εποχής σχετικά με τις αθλητικές δραστηριότητες σε συγκεκριμένους Δήμους της χώρας. Στο Δήμο Νίκαιας, για παράδειγμα, διοργανώνονταν ετήσιος ποδηλατικός αγώνας με την ονομασία «Δρόμος Θυσίας 17 Αύγουστου 1944», ενώ αγώνες διεξήχθησαν υπό συνθήματα όπως «Ειρήνη-Αθλητισμός-Ποτέ πια Φασισμός» και «Τιμή και Δόξα στους Αντιφασίστες όλου του Κόσμου». Στο Δήμο Καλλιθέας οργανώνονταν τα «Μπιζάνια» αποδίδοντας φόρο τιμής στα θύματα της οδού Μπιζανίου. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ο παραπάνω αγώνας γινόταν σε συνεργασία με τις πρεσβείες και τις ποδηλατικές ομοσπονδίες της ΕΣΣΔ, της ΛΔ της Βουλγαρίας, της ΣΔ Τσεχοσλοβακίας, της ΛΔ της Γερμανίας, της ΣΔ της Γιουγκοσλαβίας και της ΛΔ της Πολωνίας.

Εκτός του Δήμου Νίκαιας, υπήρξαν και άλλοι Δήμοι με σαφείς σοσιαλιστικές επιρροές στην αντίληψή τους για τον αθλητισμό. Ο Δήμος Πετρούπολης, για παράδειγμα, σε φυλλάδιο του το 1985 μεταξύ άλλων επισήμανε: «Πιστεύουμε πως το πρόβλημα της άσκησης-άθλησης, της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου και, γενικότερα, της αρμονικής ανάπτυξης σώματος και πνεύματος, θα λυθεί οριστικά σε μια άλλη κοινωνία από τη σημερινή. Σε μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, σε μια κοινωνία που θα επιδιώκει τη πρόοδο και την ευημερία του λαού και όχι την εξουσία των λίγων σε βάρος των πολλών».²⁵²

Ιδιαίτερη σημασία για τη μελέτη της εφαρμογής των προγραμμάτων ΑγΟ στη χώρα μας έχει η διερεύνηση των αντιλήψεων που επικράτησαν για το κίνημα στην Αγγλία και τη Σοβιετική Ένωση. Η επιλογή των χωρών αυτών δεν είναι τυχαία. Οι δύο αυτές χώρες ανέπτυξαν πρότυπα συστήματα μαζικού αθλητισμού, δεδομένων βέβαια των διαφορών που είχαν σε φιλοσοφικό και πολιτικό επίπεδο. Στη μεν Αγγλία δίνεται έμφαση στη δράση των τοπικών φορέων, οι οποίοι αναλαμβάνουν την

²⁵⁰ Παράρτημα Ε, Συνέντευξη Στέλιου Λογοθέτη, Οκτώβριος 2007, Νίκαια.

²⁵¹ Φαρφαρέλος, Α., (Υπεύθυνος Αθλητισμού Δήμου Νικαίας), «Νίκαια: Μεγάλος Δήμος - Μεγάλη Προσπάθεια», Συνέντευξη, 1986.

²⁵² «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Ουσιαστικός Παράγοντας για την ανάπτυξη του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού», Φυλλάδιο του Δήμου Πετρούπολης, Αθλητικός Μάρτης Πετρούπολης, 9 Μάρτη-7 Απρίλη 1985.

επιμόρφωση των πολιτών σχετικά με την κινητική αναψυχή, στη δε Σοβιετική Ένωση δημιουργούνται «αθλητικές ομάδες υγείας» που λειτουργούν μέσω του διοικητικά συγκεντρωτικού αθλητικού συστήματος της χώρας.

Στην Ελλάδα της δεκαετίας του '80, μπορούμε να πούμε ότι από πλευράς του τρόπου παροχής των προγραμμάτων σημαντικό ρόλο παίζουν οι Ο.Τ.Α., όπως και στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ από πλευράς αθλούμενου κοινού παρατηρούμε γενική λαϊκή συμμετοχή, όπως στις σοσιαλιστικές χώρες. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ως πρακτική χρησιμότητα της εφαρμογής του κινήματος της ΆγΟ προτάθηκε η ένδειξη ενδιαφέροντος από κοινωνικά ευαίσθητες ομάδες, ενώ στις σοσιαλιστικές χώρες η βελτίωση της υγείας και φυσικής ικανότητας του πληθυσμού. Προφανώς αυτό οφείλεται στη διαφορετικότητα των πολιτικών συστημάτων των χωρών αυτών. Στην Ελλάδα όμως παρατηρείται μια σχετική συνάντηση των δύο αυτών διαφορετικών προσεγγίσεων, η οποία οφείλεται σε μια σειρά από λόγους οι οποίοι αποτελούν και πεδίο έρευνας της παρούσας μελέτης.

Παρατηρούμε έτσι μια ιδιόμορφη ανάπτυξη που, έως κάποιο βαθμό, επηρεάζεται από τη φιλοσοφία του αθλητικού συστήματος της Αγγλίας, του οποίου η ανάπτυξη βασίστηκε στις τοπικές κοινωνίες μέσω της τοπικής Αυτοδιοίκησης, και του Σοβιετικού μοντέλου, όπου η διαδικασία αυτή γινόταν υπό την καθοδήγηση της κεντρικής εξουσίας και απευθυνόταν σε όλο το λαό. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και σήμερα ο αθλητισμός αναπτύσσεται στο Ηνωμένο Βασίλειο ως αυτοτελής παράγοντας βασιζόμενος σε τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία εφαρμόζονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στη χώρα μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξακολουθεί να αποτελεί επίσης τον κύριο πάροχο δυνατοτήτων μαζικού αθλητισμού. Επιπροσθέτως, οι βασικοί πυλώνες ανάπτυξης του Μαζικού Αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο, οι οποίοι έχουν εισαχθεί από το Ηνωμένο Βασίλειο, αποτελούν παραμέτρους ανάπτυξης των ελληνικών προγραμμάτων (π.χ. οικονομική ανάπτυξη, εθελοντισμός, περιβάλλον). Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι «η αθλητική πολιτική της χώρας έχει επηρεασθεί σημαντικά από το διεθνές κίνημα «Άσκηση-Άθληση για Όλους». Μέρος της εθνικής πολιτικής για την ΆγΟ ακολουθεί τις οδηγίες του κινήματος και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²⁵³

Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 ξεκινά η δυναμική ανάπτυξη της ΆγΟ στην Ελλάδα. Καθοριστικό ρόλο σε αυτό παίζει η κυβερνητική αλλαγή του 1981.

²⁵³ Παράρτημα Α, βλ. απάντηση Κουράκη στην ερώτηση 29.

Αυτό οφείλεται στην αποφασιστική συμβολή του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, το οποίο εγκαινίασε την εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού έπαιξε το θετικό κλίμα και η υποστήριξη από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και η ανάληψη πρωτοβουλιών που ενίσχυσαν το κίνημα. Καταλυτικός παράγοντας στην ανάπτυξη του κινήματος υπήρξε επίσης η αποδοχή του από τις λαϊκές μάζες ως προϊόν ωρίμανσης του λαϊκού αισθήματος για την ανάγκη και το δικαίωμα στην άσκηση, την άθληση και τη φυσική δραστηριότητα.

Αξιοσημείωτη είναι η προσφορά των Ο.Τ.Α. στην ανάπτυξη του κινήματος, παρά το ότι αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα που αφορούσαν τη χρηματοδότηση ή ακόμα και τις συμβάσεις εργασίας με τους καθηγητές φυσικής αγωγής που εργάζονταν στα προγράμματα ΆγΟ. Για παράδειγμα, η απόφαση του Υπουργείου Αθλητισμού για δημιουργία συμβάσεων εργασίας με καθηγητές φυσικής αγωγής που απασχολούνταν σε προγράμματα ΆγΟ πάρθηκε μόλις το 1987 και περιείχε και προβληματικά στοιχεία, όπως τη μη διασφάλιση της οργάνωσης της ΆγΟ και προβλήματα χρηματοδότησης των Ο.Τ.Α.

Η ΆγΟ αποτέλεσε αντικείμενο πολλών δημόσιων οργανισμών όπως ο ΟΠΑΠ, η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, κ.ά. Οι πιο σημαντικοί και δραστήριοι όμως εξ αυτών είναι η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η οργάνωση των προγραμμάτων της Γ.Γ.Α. και των Ο.Τ.Α. γίνεται σε εθνικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το Υφυπουργείο Αθλητισμού σχεδιάζει, προγραμματίζει και αξιολογεί προγράμματα ΆγΟ, οι Νομαρχίες συντονίζουν τις ενέργειες σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων και, τέλος, οι δήμοι και οι κοινότητες της χώρας επιδοτούνται μέσω τυποποιημένων διαδικασιών για τη δημιουργία και την υλοποίηση προγραμμάτων ΆγΟ. Τα προγράμματα ΆγΟ σε τοπικό επίπεδο, εκτός των προγραμμάτων της Γ.Γ.Α., δεν έχουν συγκεκριμένο οργανωτικό πλαίσιο. Η διοικητική οργάνωση συνήθως ασκείται μέσω των υπεύθυνων αθλητισμού των δήμων, των γραφείων άθλησης,²⁵⁴ των πνευματικών κέντρων και των αθλητικών οργανισμών.²⁵⁵

²⁵⁴ Γραφεία Αθλητισμού: Τμήματα Δήμων (π.χ. Δήμος Θεσσαλονίκης) στελεχωμένα από γυμναστές και άλλο σχετικό προσωπικό, τα οποία χειρίζονται θέματα προγραμμάτων ΆγΟ της Γ.Γ.Α. και προγράμματα τα οποία οργανώνουν αυτοβούλως.

²⁵⁵ Αυθίνος, *Άσκηση – Άθληση – Κινητική Αναψυχή – Οργανωτική Διάσταση*, ό.π., κεφ.3, σελ. 43-47.

4.4 Οι θέσεις των κομμάτων για την «Άσκηση-Άθληση για Όλους» και την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Οι πρώτοι αθλητικοί οργανισμοί των δήμων άρχισαν να ιδρύονται πανελλαδικά στα μέσα της δεκαετίας του '80. Ο αθλητισμός, επειδή αποτελεί κοινωνικό ζήτημα, είναι ταυτόχρονα και ζήτημα πολιτικό. Ο βαθμός στον οποίο το κράτος μπορεί να καλύψει την ανάγκη για μαζικό αθλητισμό, η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και η ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού αποτελούν θέματα που σχετίζονται άμεσα με την πολιτική βούληση, δεδομένου ότι ο μαζικός αθλητισμός περνάει μέσα από την κεντρική εξουσία στους Ο.Τ.Α. Τα πρώτα βήματα για την ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού στη χώρα μας ξεκίνησαν λίγα χρόνια πριν από την ίδρυση των πρώτων Δ.Α.Ο.

Σε μια προσπάθεια να έρθει ο λαός, και ιδιαίτερα η νεολαία, πιο κοντά στον αθλητισμό, η κυβέρνηση Καραμανλή προώθησε σειρά νομοθετημάτων σχετικά με τον αθλητισμό και, ιδιαιτέρως, με τον σχολικό αθλητισμό. Η φυσική αγωγή εφαρμοζόταν στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, καθώς επίσης και στα πανεπιστήμια. Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι το 1976 στις σχετικές νομοθεσίες ο όρος «φυσική αγωγή» αντικατέστησε αυτόν της «γυμναστικής», δίνοντας μια ευρύτερη διάσταση στο τι ορίζεται ως αθλητισμός. Επιπλέον καθιερώθηκε η «ημέρα αθλητισμού», κατά την οποία η μαθητιά νεολαία της χώρας έπαιρνε μέρος σε αθλητικές δραστηριότητες. Οι μαθητές μέσης, επαγγελματικής ή ανώτερης εκπαίδευσης που διακρίνονταν στον αθλητισμό και ταυτόχρονα παρακολουθούσαν επιτυχώς τις σπουδές τους δικαιούνταν μηνιαία υποτροφία από την Γ.Γ.Α.. Επιπροσθέτως, ειδική μεταχείριση, όσον αφορά την εισαγωγή σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, είχαν οι μαθητές εκείνοι που κατείχαν αθλητικές διακρίσεις.²⁵⁶

Ο αθλητισμός είναι σημαντικό στοιχείο της κρατικής πολιτικής όλων των χωρών ανεξάρτητα από το κοινωνικό τους σύστημα, καθώς συμβάλει στις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Όταν συστήνονταν οι πρώτοι Δ.Α.Ο. στη χώρα μας, ο πλανήτης ήταν χωρισμένος σε δύο κοινωνικοπολιτικά συστήματα, τον καπιταλισμό και το σοσιαλισμό. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα, είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη δημιουργία, την οργανωτική δομή και την

²⁵⁶ Ο τ. Υφυπουργός Αθλητισμού Φούρας έχει χαρακτηρίσει το νόμο 75/1975, ο οποίος καθόριζε το θεσμικό πλαίσιο του Ελληνικού Αθλητισμού, ως ένα νομοθέτημα που για τις μεταπολιτευτικές συνθήκες ήταν πολύ προοδευτικό.

ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στην Ελλάδα. Στα μέσα της δεκαετίας του '80 κυβερνών κόμμα είναι το ΠΑΣΟΚ, το οποίο ελέγχει αρκετούς Ο.Τ.Α. σε όλη τη χώρα. Έντονη αντιπολίτευση εξ αριστερών ασκεί το ΚΚΕ, το οποίο επίσης ελέγχει μια σειρά από δήμους και έως έναν βαθμό πιέζει τη κυβέρνηση αριστερόστροφα. Για να αντλήσουμε συμπεράσματα σχετικά με την ίδρυση των Δ.Α.Ο., τη σύνδεσή τους με το μαζικό αθλητισμό, καθώς και για την ανάπτυξή τους από τότε έως σήμερα, είναι σημαντικό να ανατρέξουμε στις τότε θέσεις των κομμάτων καθώς και στον πολιτικό συσχετισμό δυνάμεων που επικρατούσε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

4.5 Δικτατορία και Αθλητισμός

Η κατάλυση της Δημοκρατίας τον Απρίλιο του 1967 και η ανάληψη της εξουσίας από τη χούντα των συνταγματαρχών μέχρι και το 1973 επηρέασε όλες τις πτυχές λειτουργίας του κράτους. Στον τομέα του αθλητισμού έγινε ριζική αναδιοργάνωση σε όλα τα επίπεδα. Η διάθεση των κρατικών κονδυλίων για τον αθλητισμό ήταν εντυπωσιακή καθώς δαπανήθηκαν πολύ υψηλά ποσά για τα ελληνικά δεδομένα. Η Γ.Γ.Α. έγινε ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσιακή μονάδα με δικό της προϋπολογισμό. Επιπροσθέτως, η Γ.Γ.Α. πέρασε στον απευθείας έλεγχο και την εποπτεία του Πρωθυπουργού. Γενικότερα δόθηκε μεγάλη έμφαση στον αθλητισμό και εκφράστηκε η επιθυμία χάραξης εθνικής αθλητικής πολιτικής.

Το δικτατορικό καθεστώς επένδυσε πολλά στον αθλητισμό, γεγονός το οποίο εκμεταλλεύτηκε ποικιλοτρόπως. Η πλήρης αναδιοργάνωση σε θεσμικό, τεχνικό και επιστημονικό επίπεδο έγινε με τα κριτήρια που όριζε η εξουσία της εποχής. Η αθλητική πολιτική της δικτατορίας συμπεριελάμβανε θετικές και αρνητικές πτυχές. Για παράδειγμα, η νέα διοίκηση του ελληνικού αθλητισμού κατάργησε, τον Απρίλιο του 1968, την Τεχνική Επιτροπή Γυναικείου Αθλητισμού και απέδωσε τις αρμοδιότητές της σε δύο νεοσυσταθείσες γενικές επιτροπές αθλητισμού από κοινού με τον ανδρικό. Την ενέργεια αυτή άλλοι την εξέλαβαν ως αρνητική αλλά απαραίτητη, καθώς δεν είχε σταθεί δυνατόν να ιδρυθούν ξεχωριστά γυμναστήρια για γυναίκες και να αυτονομηθεί η κίνησή τους. Αντιθέτως, άλλοι θεώρησαν ότι ο γυναικείος αθλητισμός είχε φτάσει πλέον στο επίπεδο να μπορεί να συμπορευτεί με τον ανδρικό και έκριναν την κατάργηση της Τεχνικής Επιτροπής Γυναικείου

Αθλητισμού ως θετική εξέλιξη. Τα θέματα που υπάγονταν στην Επιτροπή μεταφέρθηκαν στην Επιτροπή Αναπτύξεως Αθλητισμού και στην Επιτροπή Εθνικών Ομάδων.²⁵⁷

4.6 Οι θέσεις του ΠΑΣΟΚ για τον αθλητισμό

Το ΠΑΣΟΚ ιδρύθηκε την περίοδο της μεταπολίτευσης ως οργανωμένο, μαζικό, λαϊκό κίνημα με στρατηγική αναφορά τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας μέσα από τον αποκαλούμενο τρίτο δρόμο. Οι προγραμματικές θέσεις καθώς και το καταστατικό λειτουργίας του, όπως αυτά παρουσιάζονται στα τέλη της δεκαετίας του '70, έχουν αυτή την αφετηρία, γι' αυτό άλλωστε υπάρχουν μεγάλες ομοιότητες με τις ιδεολογικές θέσεις του ΚΚΕ. Η μεγάλη πολιτική σύζευξη απόψεων του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ είναι εμφανής την περίοδο εκείνη και σε επιμέρους ζητήματα, όπως αυτό του αθλητισμού. Το γεγονός αυτό αναδεικνύεται ιδιαίτερα από τα λόγια του ειδικού αγορητή του κόμματος για τον Ν. 879/1979 περί ΠΑΕ. Συγκεκριμένα, ο ειδικός αγορητής ανέφερε: « Για μας –το ΠΑΣΟΚ– που αγωνιζόμαστε για τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας μας, δεν έχει θέση ο επαγγελματισμός όχι μόνο στο ποδόσφαιρο αλλά και σε ολόκληρο τον αθλητισμό». Το ΚΚΕ ακόμη και σήμερα υποστηρίζει ότι ο αθλητισμός αποτελεί δικαίωμα του πολίτη και τάσσεται κατά της όποιας εμπορευματοποίησής του.

Στο πλαίσιο των προγραμματικών δηλώσεων της νέας κυβέρνησης το 1981, ο Ανδρέας Παπανδρέου δήλωσε για τον αθλητισμό: «Η Κυβέρνηση θεωρεί τον αθλητισμό βασικό συντελεστή της παιδείας, της υγείας, της πολιτιστικής εξύψωσης του ελληνικού λαού και μέσο συναδέλφωσης των λαών. Η Κυβέρνηση θα επιδιώξει την πλήρη αναμόρφωση της δομής του ελληνικού αθλητισμού, ώστε να προωθηθεί ο μαζικός αθλητισμός, χωρίς όμως ν' αγνοηθεί η σημασία του αγωνιστικού αθλητισμού. Ιδιαίτερη ενίσχυση θα υπάρχει για τον επαρχιακό και γυναικείο αθλητισμό, καθώς και φροντίδα για την ανάπτυξη ερασιτεχνικών σωματείων. Σημαντικός ρόλος θα ανατεθεί στη Τοπική Αυτοδιοίκηση από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, με παράλληλη επιχορήγηση των απαραίτητων πιστώσεων».²⁵⁸

²⁵⁷ Σκιαδάς, Ε., *Γυναικείος Αθλητισμός στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Πανελλήνιο Αθλητικό Σωματείο Γυναικών η «Καλλιπάτειρα», Αθήνα: ΠΑΣΓ, 1993, σελ. 251.

²⁵⁸ ΠΑ.ΣΟ.Κ., *Προγραμματικές δηλώσεις της Νέας Κυβέρνησης...*, ό.π.

Το ΠΑΣΟΚ ξεκίνησε την πρώτη κυβερνητική του θητεία το 1981. Στα μέσα του 1982 ιδρύθηκε το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού (Υ.Ν.Γ.Α.) με σκοπό, μεταξύ άλλων, να προωθήσει τα δικαιώματα των νέων στον αθλητισμό και στον ελεύθερο χρόνο. Το 1982 ο τότε Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού Κίμωνας Κουλούρης, σε συνέντευξή του²⁵⁹ σχετικά με τα δρώμενα στον αθλητισμό, δήλωνε ότι η νέα κυβέρνηση κληρονόμησε έναν αθλητισμό που χαρακτηριζόταν από τη διαφθορά, τη βία και τις συμπτωματικές επιτυχίες. Σύμφωνα με τον ίδιο, στόχος της κυβέρνησης είναι να δοθεί η δυνατότητα άσκησης-άθλησης σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού. Ο τρόπος που προχωρούσε η αλλαγή σκηνικού στον ελληνικό αθλητισμό στηριζόταν σε δύο άξονες:

1. Στον αποκεντρωμένο δημοκρατικό συγκεντρωτισμό,
2. Στον απόλυτο έλεγχο από την πολιτεία του αθλητισμού, που σαν κομμάτι της παιδείας που είναι, ο έλεγχος του είναι κατοχυρωμένος από το Σύνταγμα.

Τα τρία ουσιαστικότερα μέσα με τα οποία θα πραγματοποιούταν η παραπάνω αλλαγή ήταν:

- Η αθλητική παιδεία
- Η υλικοτεχνική υποδομή
- Η ενεργοποίηση του έμψυχου δυναμικού μέσα από την ουσιαστική αναγνώριση του έργου του

Ο Υφυπουργός Προεδρίας Κυβερνήσεως επί Θεμάτων Αθλητισμού Γ. Κατσιφάρας εξήγγειλε το 1982 τα νέα κυβερνητικά μέτρα για τον αθλητισμό. Ο ίδιος δήλωσε ότι «το πιστεύω της κυβέρνησης είναι η ανάπτυξη ενός λαϊκού μαζικού αθλητισμού στην υπηρεσία της νεολαίας και του λαού μας. Αθλητισμός για όλους [...] που δεν στηρίζεται σε κομματικά κριτήρια και επιλογές». Σύμφωνα με τον Γ. Κατσιφάρα, ο εθνικός αθλητικός προγραμματισμός της τότε κυβέρνησης στηρίζονταν στις παρακάτω αρχές:

1. Η Διεύθυνση Αθλητισμού της Γ.Γ.Α. γίνεται Διεύθυνση Μελετών και Προγραμματισμού της Αθλητικής Ανάπτυξης. Σε επίπεδο πρωτεύουσας νομού προωθείται ενιαίο κατασκευαστικό πρόγραμμα.

²⁵⁹ Περάκης, Γ., «Συνέντευξη του Γ.Γ.Α.. “Τα επαρχιακά σωματεία: από φτωχός συγγενής θα γίνουν πρώτο κύτταρο”», *Αγώνας Χανίων*, 16 Μαρτίου 1982.

2. Αναδιοργάνωση της Γ.Γ.Α. ώστε, μέσω της στελέχωσης με ειδικούς επιστήμονες, να καταστεί ικανή α) να σχεδιάζει την αθλητική πολιτική της χώρας, β) να παράσχει τεχνική και διοικητική συνδρομή στους φορείς για την εκπλήρωση του έργου τους, γ) να ελέγχει αποτελεσματικά και να εποπτεύει την εφαρμογή του κυβερνητικού αθλητικού προγράμματος καθώς και την εφαρμογή της αθλητικής νομοθεσίας.

Η τότε κυβέρνηση εξήγγειλε τη δημιουργία εθνικού αθλητικού προγράμματος στο πλαίσιο του οποίου πλήθος αρμοδιοτήτων δινόταν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι κυβερνητικές εξαγγελίες του 1982 περιελάμβαναν δεσμεύσεις για δημιουργία αθλητικών μονάδων όπου υπάρχει σχολείο, υλοποίηση κατασκευαστικών προγραμμάτων για σύγχρονες εγκαταστάσεις, αναδιοργάνωση της Γ.Γ.Α., δημιουργία σχολών προπονητών και διαιτητών στη Γ.Γ.Α., υλοποίηση επιμορφωτικών σεμιναρίων, υιοθέτηση νέου συστήματος επιχορηγήσεως των αθλητικών οργανώσεων, κατάργηση των περιορισμών σε ομοσπονδίες και σωματεία, θέσπιση οργάνων μελετών προβλημάτων και έναρξη πενταετούς προγράμματος ανάπτυξης του αθλητισμού. Μέσα στο πενταετές πρόγραμμα προβλεπόταν η κατασκευή στον ίδιο χώρο ποδηλατοδρομίου, ανοικτού και κλειστού κολυμβητηρίου ολυμπιακών διαστάσεων και μεγάλου κλειστού γυμναστηρίου μαζί με αθλητικό παιδικό πάρκο. Μέσω του πενταετούς προγράμματος η κυβέρνηση στόχευε στην: α) αναμόρφωση της αθλητικής δικαιοσύνης, β) θεσμοθέτηση κοινοτικών, δημοτικών, νομαρχιακών και περιφερειακών αθλητικών συμβουλίων, γ) καθιέρωση της εκπροσώπησης των αθλητών, προπονητών και διαιτητών στις διοικήσεις σωματείων, ενώσεων, ομοσπονδιών, δ) αναμόρφωση των κινήτρων περί αθλητισμού, ε) καθιέρωση της ιατρικής παρακολούθησης των αθλητών, στ) κατοχύρωση της ελεύθερης εγγραφής μελών στα σωματεία και το σύστημα της απλής αναλογικής στις αρχαιρεσίες των συλλόγων.²⁶⁰

Το πενταετές πρόγραμμα 1983-1987 στόχευσε στην αναδιοργάνωση του ελληνικού αθλητισμού. Γενικά χαρακτηριζόταν από τα εξής κυρίως στοιχεία:²⁶¹

- Μακρόπνοο σχεδιασμό για την ανάπτυξη του αθλητισμού.

²⁶⁰ «Πεντέμισι μέτρα αθλητικού χώρου θα αντιστοιχούν σε κάθε άτομο», *Καθημερινή*, 16 Φεβρουαρίου 1983.

²⁶¹ «Θεμελιώθηκε το μέλλον του ελληνικού αθλητισμού», *Το Βήμα*, 20 Φεβρουαρίου 1983.

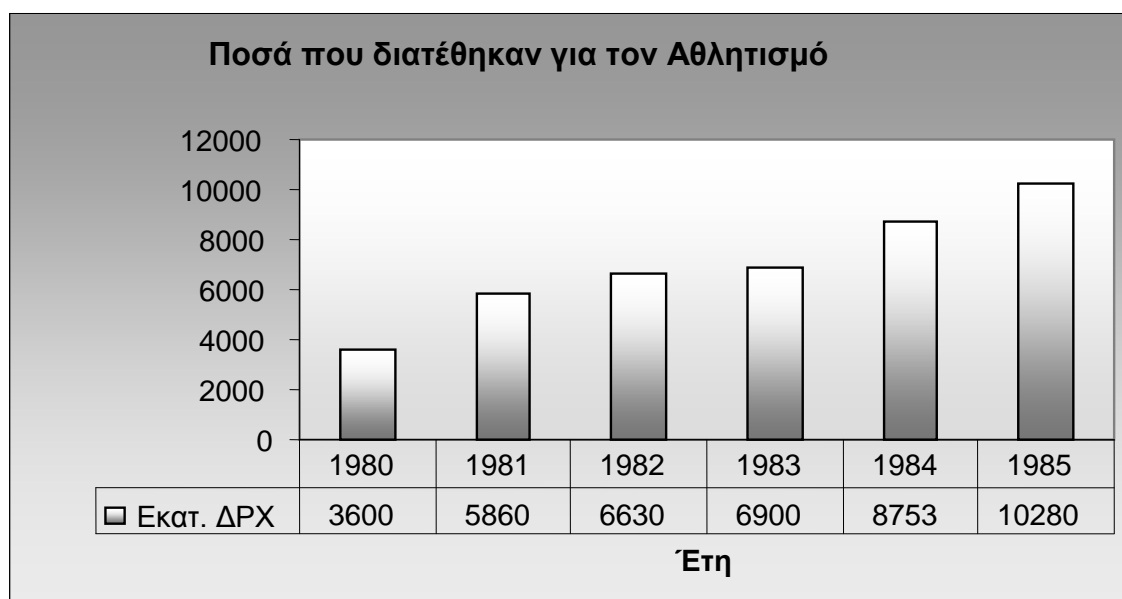
- Έμφαση στον Μαζικό-Λαϊκό Αθλητισμό και στην ανάπτυξή του σε όλη την Ελλάδα.
- Ένταξη της φυσικής αγωγής στο δημοτικό σχολείο με παράλληλη επιμόρφωση των δασκάλων στο αντικείμενο αυτό.
- Έμφαση στον σωματειακό αθλητισμό.
- Δημιουργία φορέων για την αξιοποίηση της ιατρικής στον αθλητισμό.
- Πιστώσεις για αθλητικά έργα ύψους 2,86 δις δρχ.
- Δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων.

Το Μάιο του 1982, η Γ.Γ.Α. εξήγγειλε τις επιχορηγήσεις για εκείνη τη χρονιά και ταυτόχρονα ανακοίνωσε την αθλητική φιλοσοφία της νέας ηγεσίας. Συγκεκριμένα, ανακοινώθηκε η πρόθεση της κυβέρνησης για:

- Αύξηση των αγώνων εσωτερικού που δίνουν τη δυνατότητα στους αθλητές να διατηρούν το ενδιαφέρον τους για όλο το έτος.
- Περιορισμό της συμμετοχής σε αγώνες του εξωτερικού με υποβαθμισμένους αντιπάλους με σκοπό κάποια διάκριση.
- Συμμετοχή σε συνέδρια που θα πραγματοποιούνται εκλεκτικά και με στόχο την ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων της Ελλάδος και όχι την προβολή των παραγόντων.
- Μείωση των διοικητικών δαπανών χωρίς να βλάπτεται η λειτουργικότητα των ομοσπονδιών.
- Αλλαγή στον τρόπο αγοράς του υλικού.
- Ασφάλιση των αθλητών των επικίνδυνων αθλημάτων.

Σύμφωνα με τον κομματικό απολογισμό του ΠΑΣΟΚ για την κυβερνητική του θητεία, επιτεύχθηκε η ολοκλήρωση και προώθηση ενός νέου θεσμικού πλαισίου που κατοχύρωνε την εξυγίανση και τη ριζική αλλαγή του Σωματειακού Αθλητισμού και την κατοχύρωση του Μ.Λ.Α. Επιπλέον, τέθηκαν υπό επεξεργασία και εφαρμογή προγράμματα Μ.Λ.Α. όπως το «Αθλητισμός και Παιδί», το «Αθλητισμός και Γυναίκα», το «Αθλητισμός και Εργαζόμενοι», κ.ά. Τα ποσά που διατέθηκαν για τον αθλητισμό το 1980 ήταν 3,6 δις δρχ., ενώ το 1985 είχαν φτάσει τα 10,28 δις δρχ. Σχεδιάστηκαν, προωθήθηκαν και εκτελέστηκαν διάφορα αθλητικά έργα υποδομής σε Ο.Τ.Α., σχολεία και στο στρατό. Ταυτόχρονα ενισχύθηκαν οι ομοσπονδίες, οι

σύλλογοι και τα γυμναστήρια μέσα από κατανομή πιστώσεων. Σημαντικές ενέργειες έγιναν επίσης στην κατεύθυνση της ανάπτυξης της αθλητικής επιστήμης, του σχολικού αθλητισμού, του εκσυγχρονισμού του ΟΠΑΠ και ΟΔΙΕ, της θεσμικής κατοχύρωσης του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, κ.ά. Το ΠΑΣΟΚ μίλησε για επανακαθορισμό των αξιών και των αρχών του αθλητισμού, γιατί αποτελεί μια βασική κοινωνική λειτουργία και ένα καίριο λαϊκό δικαίωμα. Επιπλέον, το Υ.Ν.Γ.Α. στόχευε σε έναν εθνικό σχεδιασμό για τον αθλητισμό, ώστε να αναπτυχτεί ο ΜΛΑ στο σχολείο, τη συνοικία, την ύπαιθρο και την πόλη. Στον απολογισμό της πρώτης κυβερνητικής θητείας του ΠΑΣΟΚ τονίζεται ότι η «κυβέρνηση παρέλαβε τον ελληνικό αθλητισμό τελείως ανοργάνωτο, δέσμιο της εμπορευματοποίησης και του κακώς εννοούμενου πρωταθλητισμού και χωρίς τις στοιχειώδεις βάσεις».²⁶² Παρατηρούμε έτσι ότι, ακόμα και μετά τη λήξη της κυβερνητικής του θητείας, το ΠΑΣΟΚ τάσσεται κατά της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού.²⁶³

Πηγή: ΠΑΣΟΚ, επιτροπή Διαφώτισης ΠΑΣΟΚ, 1984, Το Έργο της Αλλαγής, σελ. 138

²⁶² ΠΑΣΟΚ, *Το Έργο της Αλλαγής...*, ό.π., σελ. 140.

²⁶³ Στο ίδιο, σελ. 137-142.

Επιχορηγήσεις Αθλητικών Δραστηριοτήτων

Έτος	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Σωματεία	299.174.000	367.459.000	480.440.000	665.885.000	895.900.000	1.400.000.000
Ομοσπονδίες	372.959.000	423.632.686	448.868.000	542.965.000	815.700.000	1.100.000.000
ΑΣΑΕΔ (Στρατός)	-	1.650.000	15.000.000	15.200.000	13.000.000	36.000.000
Υπ. Παιδείας	45.000.000	60.000.000	25.000.000	35.000.000	75.000.000	100.000.000
Ν.Π.Ι.Δ.	2.283.000	3.495.000	5.475.000	10.540.000	18.000.000	25.000.000

Πηγή: ΠΑΣΟΚ, επιτροπή Διαφώτισης ΠΑΣΟΚ, 1984, Το Έργο της Αλλαγής, σελ. 141

Η αντίληψη του ΠΑΣΟΚ για την ανάπτυξη του αθλητισμού και την τότε υπάρχουσα κατάσταση περιγράφεται μέσα από τα πρακτικά του κοινού συνεδρίου του Υ.Ν.Γ.Α. και της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. για τον αθλητισμό και τη νεολαία που έγινε το 1984. Η ηγεσία του Υφυπουργείου ήταν κατά της οποιασδήποτε αντίληψης εμπορευματοποίησης και βιομηχανοποίησης της ανθρώπινης αθλητικής δραστηριότητας. Επιπλέον, υπογράμμισε «την ανυπαρξία έστω και στοιχειώδους Κεντρικού Σχεδιασμού στη πολιτική που ασκήθηκε μέχρι και το 1981 στον αθλητισμό, τον συγκεντρωτισμό και αυταρχισμό στη λήψη αποφάσεων, που δημιούργησε μια Κεντρική Διοίκηση-Υδροκέφαλο Γραφειοκρατικό Μηχανισμό και τους φορείς αθλητικών δραστηριοτήτων σε αγωγούς πληροφόρησης».²⁶⁴ Σκοπός του Υφυπουργείου ήταν να αλλάξει ο χαρακτήρας του αθλητισμού από εξάσκηση και συναγωνισμό σε αθλητισμό ευχαρίστησης, υγείας, γιορτής, ειρήνης, ανθρώπινης συναδέλφωσης και συμφιλίωσης. Το 48/1-2-1984 Προεδρικό Διάταγμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό μιας και διαμόρφωσε τον αθλητισμό στη χώρα μας και αντικατέστησε το Ν. 75/1975 που μέχρι τότε όριζε τον εξωσχολικό αθλητισμό. Οι βασικές αρχές και κατευθύνσεις του νόμου είναι επίσης σημαντικές για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το ποιες ήταν οι θέσεις του κυβερνώντος κόμματος για τον αθλητισμό.²⁶⁵

Τον Μάρτιο του 1985 ο Γ.Γ.Α. παραχώρησε συνέντευξη σχετικά με την κυβερνητική πολιτική στο χώρο του αθλητισμού.²⁶⁶ Ο Γ.Γ.Α. δήλωσε ότι αποτέλεσμα

²⁶⁴ Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση...», ό.π., σελ. 2.

²⁶⁵ Παράρτημα ΣΤ.

²⁶⁶ Κουλούρης, Κ., «Ο αθλητισμός σε νέα πορεία», *Αγωνιστής*, 29 Μαρτίου 1985.

της έως τότε κυβερνητικής πολιτικής ήταν η χειροπιαστή πραγματικότητα του Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού. Αναφορικά με τη δημιουργία αθλητικών έργων υποδομής, ο Κίμων Κουλούρης δήλωσε: «Η παρέμβαση υπήρξε σε τρία κεντρικά επίπεδα. Το ένα αφορά την παρέμβαση και την κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων και αθλητικών κέντρων ώστε να μπορέσει η χώρα μας να διοργανώσει τους Ολυμπιακούς αγώνες του 1996, το δεύτερο επίπεδο παρέμβασής μας βρίσκεται στη δημιουργία αθλητικών κέντρων στην επαρχία και το τρίτο επίπεδο παρέμβασης είναι η αποκέντρωση του προγράμματος του ΠΑΣΟΚ μέσα από τους Δήμους και τις Κοινότητες». Επιπλέον, ως ιδιαιτέρως σημαντικά στην αποτίμηση του έως τότε αθλητικού έργου του ΠΑΣΟΚ, ο Γ.Γ.Α. αναγνωρίζει την ανάπτυξη της αθλητιατρικής, την αναβάθμιση της Ε.Α.Σ.Α. και την προσπάθεια ανάπτυξης του αθλητισμού στην κρίσιμη ηλικία 6-12 ετών. Απαντώντας στο γιατί η αθλητική νομοθετική ρύθμιση του ΠΑΣΟΚ παρουσίασε καθυστερήσεις, ο Κουλούρης είπε: «βρήκαμε ένα νομικό πλαίσιο που αποτελούσε τροχοπέδη για τον αθλητισμό. Ένα νομικό πλαίσιο που εξυπηρέτησε το σύστημα και την άρχουσα τάξη».²⁶⁷

4.7 Οι θέσεις του ΚΚΕ για τον αθλητισμό

Το ΚΚΕ υποστηρίζει το σοσιαλιστικό μοντέλο αθλητισμού και είναι σαφώς κατά της οιασδήποτε εμπορευματοποίησής του. Χαρακτηριστικά τόνιζε τότε ότι το αθλητικό εμπόριο στη χώρα μας περνά χρυσές εποχές και ότι «αν ο μαζικός αθλητισμός μετριέται απ' τις πωλήσεις, σίγουρα η χώρα μας θα διεκδικούσε μια από τις πρώτες θέσεις στα ποσοστά αθλουμένων». Το ΚΚΕ κατηγορεί το ΠΑΣΟΚ ότι η συνεχής μείωση των αθλητικών δαπανών, η κατανομή του αθλητικού προϋπολογισμού, ο προσανατολισμός για έργα βιτρίνας, λειτουργεί σε κατεύθυνση που καθιστά τον αθλητισμό απρόσιτο στις λαϊκές μάζες, ώστε να χρησιμοποιείται σαν μέσο για τον αποπροσανατολισμό και την εκτόνωση της νεολαίας. Το ΚΚΕ τάσσεται κατά των ΠΑΕ και κατηγορεί την κυβέρνηση για ανυπαρξία σοσιαλιστικών μέτρων για την άσκηση-άθληση. Επιπλέον, επισημαίνει την ανύπαρκτη συμμετοχή του μαζικού

²⁶⁷ Αφορά το Ν. 75/75 και τα συμπληρωματικά προς το Νόμο νομοσχέδια.

κινήματος και των φορέων του (Ο.Τ.Α., γυμναστές) στα προωθούμενα αθλητικά προγράμματα.²⁶⁸

Το 1982, και μόλις τρεις μήνες μετά την ανάληψη της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ, το ΚΚΕ μέσω του *Ριζοσπάστη* επέρριπτε ευθύνες στη νέα αθλητική ηγεσία για παραγκωνισμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποκλεισμό των μαζικών αθλητικών φορέων από τις επιτροπές μελέτης που συγκρότησε η Γ.Γ.Α. και για αδυναμία πραγματοποίησης απολογισμού του τι παρέλαβε η Γ.Γ.Α. Επιπλέον, το ΚΚΕ καταδίκασε τη συμμετοχή του κράτους στον ΣΕΓΑΣ, τον οποίο μάλιστα χαρακτήριζε «εμπορική επιχείρηση». Το ΠΑΣΟΚ κατηγορήθηκε από το Κομμουνιστικό Κόμμα για παραβίαση των προεκλογικών και μετεκλογικών διακηρυγμένων θέσεων του. Αναφορικά με την εμπορευματοποίηση του αθλητισμού, το ΚΚΕ υποστήριζε ότι «γενικά σωστές και δημόσια διακηρυγμένες είναι οι θέσεις του ΠΑΣΟΚ κατά της εμπορευματοποίηση του αθλητισμού μας που εκφράζεται σήμερα κύρια με το επαγγελματικό ποδόσφαιρο». Επιπλέον αναγνωριζόταν το τεράστιο έργο που ανέλαβε να βγάλει εις πέρας η νέα αθλητική ηγεσία. Παρ' όλα αυτά, το ΚΚΕ θεωρούσε ότι οι επιχορηγήσεις που δίνονταν από το κράτος στην ΕΠΑΕ εκείνη τη περίοδο έρχονταν σε πλήρη αντίθεση με τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ.²⁶⁹

Σημαντική για την ίδρυση και λειτουργία των Δ.Α.Ο. κατά τα πρώτα χρόνια τους είναι οι θέσεις του ΚΚΕ σχετικά με τα ερωτήματα «αθλητισμός από ποιον» και «αθλητισμός για ποιον». Ο αθλητισμός πρέπει να προωθείται από τους φορείς του μαζικού λαϊκού κινήματος για όσο το δυνατό μεγαλύτερη συμμετοχή των λαϊκών μαζών στους στίβους των γηπέδων. Παρατηρούμε έτσι τον αυξημένο ρόλο που προσδίδει το ΚΚΕ στους Ο.Τ.Α. σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού. Ως άμεσο στόχο πάλης μάλιστα θέτει τη διεκδίκηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε να γίνει ο κύριος φορέας για την άσκηση της αθλητικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Τονίζεται η αναγκαιότητα να δοθούν στους δήμους αρμοδιότητες για την υλοποίηση δικών τους προγραμμάτων μαζικής άθλησης με την ταυτόχρονη πάλη για κρατική χρηματοδότηση των προγραμμάτων. Το ΚΚΕ συνδέει άμεσα την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού με τη συμμετοχή των λαϊκών φορέων στον αθλητισμό, τον εκδημοκρατισμό των σωματείων αθλητισμού, την

²⁶⁸ Παπαευθυμίου, Ε., «Ο αθλητισμός στην ελληνική πραγματικότητα: Μια ακόμα προσπάθεια παρέμβασης στη διαμόρφωση συνείδησης της νεολαίας», στο Κ.Σ. της ΚΝΕ, *Πρακτικά Συμποσίου με θέμα τον Αθλητισμό στην Αρχαία Ολυμπία (7-8.9.1985)*, Αθήνα: Οδηγητής, 1985, σελ. 23-51.

²⁶⁹ Χρήστου, Δ., «Ερωτηματικά και Ανησυχίες. Δεν πείθει η μέχρι σήμερα πολιτική της νέας αθλητικής ηγεσίας», *Ριζοσπάστης*, 17 Φεβρουαρίου 1982.

καταπολέμηση της ομαδοποίησης, τον εργατικό αθλητισμό, την ανάπτυξη της υλικοτεχνικής υποδομής, την ποσότητα και ποιότητα του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού κ.ά.²⁷⁰

Το 1983 στις θέσεις του Κ.Σ. της ΚΝΕ για το 3^ο Συνέδριο γίνεται κριτική στο ΠΑΣΟΚ γιατί δεν εκμεταλλεύτηκε τις προϋποθέσεις που δημιουργήθηκαν για τη λύση των προβλημάτων του αθλητισμού σε μια δημοκρατική κατεύθυνση λόγω της ανόδου του στην εξουσία το '81. Σύμφωνα με το Κ.Σ. της ΚΝΕ, οι θετικές διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ για χρηματοδότηση, εγκαταστάσεις και Μαζικό-Λαϊκό Αθλητισμό δεν ακολουθήθηκαν από τα ανάλογα μέτρα για την υλοποίησή τους. Σε αυτό το σημείο μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι, σε επίπεδο διακηρύξεων τουλάχιστον, τα δύο κόμματα τάσσονται υπέρ της ανάπτυξης του Μ.Λ.Α., γεγονός που έχει μεγάλη σημασία για την ίδρυση των πρώτων Δ.Α.Ο. που πραγματοποιούνταν εκείνη την εποχή. Το ΚΚΕ χαιρετίζει τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ για άνοιγμα των σωματείων, εκδημοκρατισμό των διοικητικών οργάνων και συμμετοχή των αθλητών, αλλά ασκεί έντονη κριτική σχετικά με την έλλειψη χρηματοδότησης και μέτρων ανάπτυξης του ΜΛΑ. Το 1988, στην πρόταση του ΚΚΕ για το ποδόσφαιρο στη χώρα μας γίνονται σαφείς αναφορές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και το πώς εκείνη μπορεί να λειτουργήσει ως φορέας συντονισμού και επίλυσης προβλημάτων των αθλητικών σωματείων. «Προτείνουμε να αποδοθούν σε αυτούς [Δήμους και Κοινότητες] αρμοδιότητες και πόροι για την ανέγερση σε τοπικό επίπεδο των γηπεδικών εγκαταστάσεων. Ακόμη να αποδοθούν τα γήπεδα και τα στάδια στους δήμους που αφαιρέθηκαν από τη χούντα και παραμένουν ακόμα στην ευθύνη της Γ.Γ.Α.»²⁷¹

Οι θέσεις του ΚΚΕ για τον αθλητισμό ήταν οι εξής:

- Αθλητισμός στην υπηρεσία του λαού και όχι του κεφαλαίου.
- Υποστηρίζουμε ως βάση του αθλητισμού το ερασιτεχνικό αθλητικό σωματείο, είμαστε κατά των Α.Ε. Οι αθλητές να είναι αμειβόμενοι εφόσον συνδυάζουν το επάγγελμα και τον αθλητισμό, όχι όπως οι επαγγελματίες που γνωρίζουμε.
- Βάση το σχολείο και η γειτονιά. Έμφαση στο σχολείο. Βεβαίως και μαζικοί φορείς και Τ.Α.

²⁷⁰ Κριεμπάρδη, Π., «Αθλητισμός: Υπόθεση του μαζικού λαϊκού κινήματος», Κ.Σ. της ΚΝΕ, *Πρακτικά Συμποσίου...*, ό.π., σελ. 96-97.

²⁷¹ Επιτροπή Αθλητισμού της Κ.Ε. του ΚΚΕ, «Έτσι θα πάει μπροστά το ποδόσφαιρο», Πρόταση της Επιτροπής Αθλητισμού της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. (μπροσούρα), Αθήνα, Γενάρης 1998.

- Πρέπει να καταργηθεί το θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει. Το κράτος σηκώνει το κύριο βάρος.
- Υποδομές στο σχολείο και στη γειτονιά.
- Να καθιερωθεί η κάρτα υγείας όλων των μαθητών και οι ιατρικές εξετάσεις στην αρχή και στη μέση της χρονιάς. Υπολογισμός της φυσικής τους ανάπτυξης και των επιδόσεων τους στο σχολικό αθλητισμό.
- Οι βάσεις της φυσικής αγωγής στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Άρα εκσυγχρονισμός του προγράμματος στα σχολεία και διορισμός γυμναστών.
- Στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο η φυσική αγωγή να έχει θεωρητικό και πρακτικό χαρακτήρα. Στον θεωρητικό να περιλαμβάνεται η ιστορία και η κοινωνιολογία του αθλητισμού, η ιστορία των ολυμπιακών αγώνων, χρήσιμες οδηγίες για υγεία και διατροφή, πρώτες βοήθειες.
- Να διδάσκονται κανονισμοί των κυρίων αθλημάτων και οι βασικές αρχές της τεχνικής.
- Τα προγράμματα φυσικής αγωγής να βασίζονται και στην πανελλήνια έρευνα από ειδικούς επιστήμονες.
- Να αξιοποιηθούν οι σχολικοί αγώνες για την ανάπτυξη της άμιλλας και την ανάδειξη ταλέντων.
- Αναβάθμιση εκπαίδευσης στα Τ.Ε.Φ.Α.Α., ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας. Φοιτητικός αθλητισμός.
- Ο Αθλητισμός επιδόσεων να εντάσσεται στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό. Να υπάρξει σύστημα επιλογής. Να προστατεύονται τα μικρά παιδιά από προπονητικές αυθαιρεσίες.
- Να αναβαθμιστεί η λειτουργία του αθλητικού σωματείου.
- Ενιαία προπονητική διαδικασία.
- Υλικές και θεσμικές προϋποθέσεις για τον αθλητισμό επιδόσεων.
- Μελέτη της ελληνικής ιδιαιτερότητας στον αθλητισμό.
- Εκδημοκρατισμός των σωματείων, λαϊκή συμμετοχή.
- Η βία στα γήπεδα είναι έκφραση της κοινωνικής βίας. Δεν αντιμετωπίζεται με αστυνομικά μέσα σε βάρος των φιλάθλων.

Παρατηρούμε ότι το ΠΑΣΟΚ, όπως και το ΚΚΕ είναι υπέρ του Μ.Α.Α. και κατά της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού. Το '81 το ΠΑΣΟΚ προώθησε τα πρώτα

προγράμματα Μ.Α.Α. στην Ελλάδα και συνέδεσε τον αθλητισμό με τον πολιτισμό και τις τοπικές κοινωνίες. Δεν εναντιώθηκε όμως στην ιδιωτική πρωτοβουλία στο χώρο του αθλητισμού. Εκείνη την εποχή η Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν περισσότερο «κομματική υπόθεση» από ό,τι είναι σήμερα, οπότε αντιλαμβανόμαστε ότι οι θέσεις των κομμάτων παίζουν σημαντικότατο ρόλο στη διαμόρφωση των συνθηκών ίδρυσης και λειτουργίας των πρώτων Δ.Α.Ο. στην χώρα μας. Άλλωστε το ΠΑΣΟΚ ήταν κυβέρνηση την εποχή εκείνη· οι θέσεις του αλλά και το κλίμα που επικρατούσε στην εκλογική του βάση αποτυπώνουν την πολιτική βούληση για Μ.Α.Α. Το ΚΚΕ θεωρεί τους Ο.Τ.Α. ακρογωνιαίο λίθο για την ανάπτυξη του Μ.Α.Α. και σχετικές πρωτοβουλίες λαμβάνονται σε πολλούς δήμους που ελέγχει (π.χ., Δήμος Νίκαιας, Δήμος Καισαριανής). Επιπροσθέτως, επισημάνθηκε παραπάνω η δήλωση του Λογοθέτη σχετικά με την ισχυρή επίδραση που είχαν συγκεκριμένες σοσιαλιστικές χώρες και οι Σπαρτακιάδες στη διαμόρφωση της φιλοσοφίας των ελληνικών προγραμμάτων Άσκησης-Άθλησης για Όλους.

4.8 Οι θέσεις της Νέας Δημοκρατίας για τον αθλητισμό

Ως κυβέρνηση η Νέα Δημοκρατία πέρασε έναν πολύ σημαντικό Αθλητικό Νόμο το 1975, που αποτελούσε τον πρώτο μεταδικτατορικό νόμο-πλαίσιο για τον αθλητισμό. Ο Νόμος αυτός ονομαζόταν «περί οργανώσεως του εξωσχολικού αθλητισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και αναφέρεται ως ο Νόμος 75/1975. Ο Ν. 75/1975 περιείχε 12 Κεφάλαια,²⁷² όμως σε κανένα από αυτά δεν υπάρχει αναφορά στην ανάπτυξη του ΆγΟ και πολύ περισσότερο στο ρόλο της Τ.Α. σε αυτή την κατεύθυνση. Τα σημαντικότερα σημεία των κεφαλαίων παρατίθενται παρακάτω.

²⁷² Α. Περί Αθλητικών Σωματείων και Ενώσεων.

Β. Περί Εποπτείας και Ελέγχου Οργανώσεων Εξωσχολικού Αθλητισμού.

Γ. Περί Διαιτησίας Ποδοσφαίρου και Λοιπών Ομαδικών Αθλημάτων.

Δ. Περί Προπονητών.

Ε. Περί Επιλύσεως Αθλητικών Διαφορών.

ΣΤ. Περί Κινήτρων δια την Ανάπτυξη του Αθλητισμού.

Ζ. Περί Φιλάθλου Ιδιότητας.

Η. Περί Φορολογικών κ.λπ. Απαλλαγών.

Θ. Ειδικές Διατάξεις.

Ι. Ποινικές Διατάξεις.

ΙΑ. Δικονομικές Διατάξεις.

ΙΒ. Προσαρμογή Καταστατικών, Κατάργησης Διατάξεων, Έναρξης Ισχύος.

Τα πρώτο κεφάλαιο του νόμου καθορίζει, μεταξύ άλλων, τον τρόπο διεξαγωγής εκλογών στις αθλητικές ομοσπονδίες, αναιρεί κάποιες διατάξεις της «επταετίας» και απαγορεύει τη συμμετοχή στελεχών της δικτατορίας στην αθλητική διοίκηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι ούτε οι αθλητές έχουν το δικαίωμα εκλογής στα αθλητικά σωματεία στα οποία μετέχουν (εκτός ορισμένων αθλημάτων όπως, π.χ., γκολφ, σκοποβολή, κ.ά.). Ως μοναδικός αρμόδιος φορέας αδειοδότησης αγωνιστικών χώρων ορίστηκε η Γ.Γ.Α. Ταυτόχρονα, ορίστηκαν τα κεφάλαια που διαχειρίζεται η Γ.Γ.Α., ο εποπτικός της ρόλος και η σύνθεσή της. Καθορίζεται επίσης ο τρόπος τιμολόγησης των εισιτηρίων και διάθεσης αυτών. Η Γ.Γ.Α. καθίσταται επίσης υπεύθυνη για την τέλεση διεθνών αγώνων και τη συμμετοχή ελληνικών σωματείων.

Σχετικά με το ερευνητικό πεδίο της παρούσας διατριβής, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το Κεφάλαιο ΣΤ' του Ν. 75/1975 «περί κινήτρων διά την ανάπτυξη του αθλητισμού». Το κεφάλαιο αυτό είναι σημαντικό διότι περιγράφει την αντίληψη που επικρατούσε για την αθλητική ανάπτυξη προ της εποχής της «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Η αθλητική ανάπτυξη βασιζόταν στην επιβράβευση με διάφορους τρόπους των αθλητών επιδόσεων, ενώ δεν γίνεται ουδεμία αναφορά για μαζική άσκηση-άθληση του πληθυσμού της χώρας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 42 προέβλεπε την εισαγωγή στις σχολές φυσικής αγωγής των αθλητών που κατέχουν πανελλήνια επίδοση ή είναι μέλη της εθνικής ομάδας οποιουδήποτε ολυμπιακού αθλήματος πλην του ποδοσφαίρου. Επιπροσθέτως, σε μερίδα επιφανών αθλητών δινόταν πριμοδότηση πρόσληψης στις υπηρεσίες του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ν.Π.Ι.Δ. εποπτευόμενα από το Δημόσιο. Στους αριστούχους μαθητές των σχολών φυσικής αγωγής διατίθενται υποτροφίες και παρέχονταν δελτία ελευθέρως εισόδου σε αθλητικούς αγώνες σε αθλητές επιδόσεων.

Η Νέα Δημοκρατία ως αξιωματική αντιπολίτευση, από τον Οκτώβριο του 1981 και μετά, κατηγορήσε έντονα το ΠΑΣΟΚ για μεθοδευμένη κατάργηση του επαγγελματικού αθλητισμού και παραχώρησή του στους Δήμους και τα σωματεία. Τον Μάιο του 1982, η Ομάδα Κοινοβουλευτικού Έργου της Νέας Δημοκρατίας εξέδωσε ανακοίνωση κατά την οποία επισήμανε ότι «ο στόχος του ΠΑΣΟΚ είναι η δημιουργία ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου ανατολικού τύπου».²⁷³ Σχετικά με αυτό ανακοινώθηκαν τα εξής: «Το ΠΑΣΟΚ προσανατολίζει την κατάργηση του επαγγελματικού ποδοσφαίρου. Η κατάργηση φαίνεται πως θα γίνει με τροποποίηση

²⁷³ Η καταγγελία της ομάδας κοινοβουλευτικού έργου της Ν.Δ.: «Το ΠΑΣΟΚ κάνει πάσα τις ΠΑΕ στους Δήμους», *Βραδινή*, 16 Μαΐου 1982.

του Ν. 879/1979, οι δε σχετικές μελέτες στρέφονται προς δύο κατευθύνσεις. Οι ΠΑΕ να δοθούν στους δήμους ή να επανέλθουν στα σωματεία που τις ίδρυσαν». ²⁷⁴ Η ΝΔ υποστήριξε ότι το μετοχικό κεφάλαιο θα θεωρηθεί χρέος των ΠΑΕ και θα εξοφληθεί στους μετόχους εντός πενταετίας με χρήματα του ΠΡΟΠΟ. Η ανακοίνωση συνεχίζει με πρόσκληση προς τους μετόχους, φιλάθλους και ποδοσφαιριστές για επαγρύπνηση σχετικά με την κατάργηση του επαγγελματισμού, που είναι «θεσμός που επικρατεί σε όλα τα πολιτισμένα κράτη του κόσμου [...] το ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο ανατολικού τύπου για κανέναν λόγο δεν ταιριάζει στη χώρα μας». ²⁷⁵

Σήμερα, 36 χρόνια μετά από τη παραπάνω ανακοίνωση, γνωρίζουμε ότι ο αθλητικός επαγγελματισμός ουδέποτε καταργήθηκε στην Ελλάδα. Ξεκινώντας από το πιο δημοφιλές άθλημα, το ποδόσφαιρο, ο επαγγελματισμός ενισχύθηκε και εξαπλώθηκε σε πλήθος άλλων αθλημάτων (καλαθοσφαίριση, πετοσφαίριση, κ.ά.). Στην πραγματικότητα όμως οι κατηγορίες αυτές δεν είναι εντελώς αβάσιμες. Αρκεί μια αναδρομή στις εξαγγελίες στελεχών του ΠΑΣΟΚ τη δεκαετία του '80 όπου γίνονταν σαφείς αναφορές για κατάργηση του επαγγελματισμού και παραχώρηση αθλητικών αρμοδιοτήτων στους δήμους. Το ΠΑΣΟΚ απάντησε άμεσα στην παραπάνω ανακοίνωση μέσω του Υφυπουργού Αθλητισμού Γ. Κατσιφάρα, ο οποίος διέψευσε το ανακοινωθέν της ΝΔ. ²⁷⁶ Αρκετές ΠΑΕ επίσης τάχθηκαν εναντίον της κρατικοποίησης των ποδοσφαιρικών ανώνυμων εταιρειών. Τον Φεβρουάριο του 1983 μάλιστα, δεκατρείς ²⁷⁷ ΠΑΕ εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση στην οποία κατήγγειλαν τις αποφάσεις του Υ.Ν.Γ.Α. ²⁷⁸

Η ΝΔ κατηγόρησε την αθλητική ηγεσία για έλλειψη συνεννόησης και διάσταση απόψεων. Επιπλέον, το Φεβρουάριο του 1982 η ομάδα κοινοβουλευτικού έργου της Νέας Δημοκρατίας για θέματα αθλητισμού εξέδωσε ανακοίνωση κατά την οποία το πενταετές πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ καταδικαζόταν, μεταξύ άλλων, διότι: ²⁷⁹

α) Εισάγει απροκάλυπτα την πολιτική στον αθλητισμό.

²⁷⁴ Στο ίδιο.

²⁷⁵ Στο ίδιο.

²⁷⁶ Κατσιφάρας, Γ., «Ανυπόστατα όσα ισχυρίζεται η Ν.Δ.», *Έθνος*, 15 Μαΐου 1982. Κατσιφάρας, Γ., «Δεν θα καταργήσουμε αλλά θα εξυγιάνουμε το επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Η απάντηση του κ. Γ. Κατσιφάρα στη Ν.Δ.», *Καθημερινή*, 15 Μαΐου 1982.

²⁷⁷ ΠΑΕ Λάρισας, ΠΑΕ ΠΑΟΚ, ΠΑΕ Αρη, ΠΑΕ Παναχαϊκή, ΠΑΕ Ηρακλής, ΠΑΕ Μακεδονικός, ΠΑΕ Πανσερραϊκός, ΠΑΕ Παναθηναϊκός, ΠΑΕ Απόλλωνα, ΠΑΕ Καστοριάς, ΠΑΕ Εθνικός, ΠΑΕ ΟΦΗ, ΠΑΕ Ολυμπιακός.

²⁷⁸ «Οι 13 ΠΑΕ απορρίπτουν τις προτάσεις του και απειλούν με αποχή», *Απογευματινή*, 12 Φεβρουαρίου 1983.

²⁷⁹ Ομάδα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου της Ν.Δ., «Οι βαθύτερες βλέψεις του Νομοσχεδίου», *Ελληνικός Βορράς*, 1982.

- β) Αποκρύπτει κύριες διατάξεις του νέου περί αθλητισμού νομοσχεδίου με πρόθεση να τις περάσει την τελευταία στιγμή στη Βουλή.
- γ) Τρομοκρατεί τις ομοσπονδίες και τους παράγοντες με σκοπό τη χρήση τους για κομματικούς σκοπούς.
- δ) Μιλά για μαζικό αθλητισμό ενώ η κυβέρνηση κατάργησε το σχολικό αθλητισμό.
- ε) Το ΠΑΣΟΚ δεν έκανε επί 16 μήνες ούτε ένα αθλητικό έργο.
- ζ) Ο προϋπολογισμός της Γ.Γ.Α. παραμένει στα ίδια επίπεδα ενώ ο κρατικός προϋπολογισμός έχει υπερδιπλασιαστεί.
- η) Το κεφάλαιο χρηματοδότησεως και ιεραρχήσεων των κατασκευών του προγράμματος είναι ασυνάρτητο.

Το πενταετές πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ παραλληλίστηκε με τα πενταετή προγράμματα ανάπτυξης των ανατολικών χωρών και δέχθηκε σφοδρή επίθεση από τη ΝΔ. Χαρακτηρίστηκε αόριστο όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις και αντισυνταγματικό όσον αφορά τις θεσμικές του διατάξεις. Οι επικριτές του προγράμματος υποστήριξαν ότι η απαγόρευση στους παράγοντες να ασκούν διοίκηση πέραν δύο περιόδων είναι αντισυνταγματική. Επίσης, η ταυτόχρονη άνεση να γράφεται απεριόριστος αριθμός μελών στους συλλόγους θα δημιουργήσει σύγχυση και οι σύλλογοι θα χάσουν τη φυσιογνωμία τους. Στον τύπο της εποχής δεν έλειψαν οι παραλληλισμοί με προγράμματα χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας και κάποιων δικτατοριών: «...ξεσήκωσαν σχέδια αναπτύξεως του αθλητισμού, από συγκεκριμένες ανατολικές χώρες. Υιοθέτησαν διάφορους θεσμούς που πρωτοκαθιερώθηκαν στη χώρα μας κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Και αποτύπωσαν συστήματα για τη νεολαία, τα οποία είχαν εφαρμοστεί στη Γερμανία του Χίτλερ και στην Ελλάδα του Μεταξά».²⁸⁰ Η ΝΔ ανακοίνωσε επίσης ότι «η Ελλάδα είναι χώρα και κιβωτός της Δημοκρατίας, του Ολυμπισμού και της Ελευθερίας. Αυτές τις αξίες το ΠΑΣΟΚ καθημερινά τις ποδοπατεί και στα αθλητικά μας πράγματα. Καταργεί την ιδιωτική πρωτοβουλία και σχεδιάζει κρατικούς παρεμβατισμούς με εθνικοσοσιαλιστικά συστήματα. Όπως δυστυχώς είχαμε προβλέψει και τους φόβους αυτούς τους είχαμε δημοσίως εκφράσει, ολόκληρος ο αθλητισμός, δηλαδή η νεολαία μας, μπολσεβικοποιείται».²⁸¹

²⁸⁰ «Τερατάκι Ανατολικού Τύπου το 5ετές Λαλιώτη», *Απογευματινή*, 1 Μαρτίου 1983.

²⁸¹ «Σοβιέτ στη μπάλα και στα άλλα σπορ», *Απογευματινή*, 4 Απριλίου 1983.

Το 1982, σχολιάζοντας το υπό ψήφιση νομοσχέδιο για τον αθλητισμό, η ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου αθλητισμού της ΝΔ, απευθυνόμενη προς τους φιλάθλους, τόνιζε τα παρακάτω: «Ο Υφυπουργός αθλητισμού γίνεται υπερόργανο με την αφαίρεση μέχρι σήμερα αρμοδιοτήτων από τις Ομοσπονδίες τις οποίες κάνει πλέον, απλά, εκτελεστικά όργανα [...] ανοίγει τις πόρτες των σωματείων με τις χωρίς περιορισμούς εγγραφές νέων μελών, επιτυγχάνοντας τον δήθεν εκδημοκρατισμό τους, απέκρυψε όμως το βαθύτερο και αποκλειστικό στόχο του που είναι η επιδρομή των κλαδικών οργανώσεων στα σωματεία για το κομματικό τους έλεγχο [...] καταργεί την αυτοτέλεια και αυτονομία του επαγγελματικού ποδοσφαίρου και το υπάγει και πάλι υπό την άμεση Διοίκηση της ΕΠΟ, πράγμα που σημαίνει ότι εφεξής ερασιτέχνες παράγοντες και άσχετοι, δήθεν εκπρόσωποι των κοινωνικών τάξεων, θα αποφασίζουν για τα θέματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου [...] τις ενισχύσεις θα αποφασίζουν αυθαίρετα ο Υφυπουργός Αθλητισμού ανάλογα βέβαια με τη διάθεση υποταγής ή όχι των αθλητικών οργανώσεων στο κόμμα...».²⁸²

Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι, την περίοδο '81-'85, η πολιτική διαμάχη οξύνθηκε σε μεγάλο βαθμό και αυτό είχε την έκφραση του και στο πεδίο του αθλητισμού. Η ΝΔ δεν είχε στο πλαίσιο της πολιτικής της την ανάπτυξη της ΆγΟ και κατηγορούσε το ΠΑΣΟΚ για ταύτιση των ιδεών και της πολιτικής του με τον υπαρκτό σοσιαλισμό.

Η Νέα Δημοκρατία το 1985, εν μέσω έντονης κοινοβουλευτικής αντιπαράθεσης με το ΠΑΣΟΚ για τον αθλητισμό, τάχθηκε κατά του Μαζικού Αθλητισμού ως αθλητική φιλοσοφία όπως υιοθετούνται από το ΠΑΣΟΚ. «Εμείς αρνούμαστε το μαζάνθρωπο. Ο αθλητισμός είναι θέμα ευγενούς άμιλλας. Αρνούμαστε την αγελοποίηση. Και αυτή την άρνηση εκφράζει η φιλοσοφία του κόμματός μας».²⁸³ Τα παραπάνω ήταν η απάντηση του Κοινοβουλευτικού εκπροσώπου της ΝΔ Κανελλόπουλου στα όσα περί μαζικού αθλητισμού ανέφερε ο Υ.Ν.Γ.Α..

²⁸² Ομάδα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου της Ν.Δ., «Οι βαθύτερες βλέψεις του Νομοσχεδίου», ό.π.

²⁸³ «Πολιτικό-κομματικοί ανταγωνισμοί στα στάδια», *Ακρόπολις*, 16 Μαρτίου 1985.

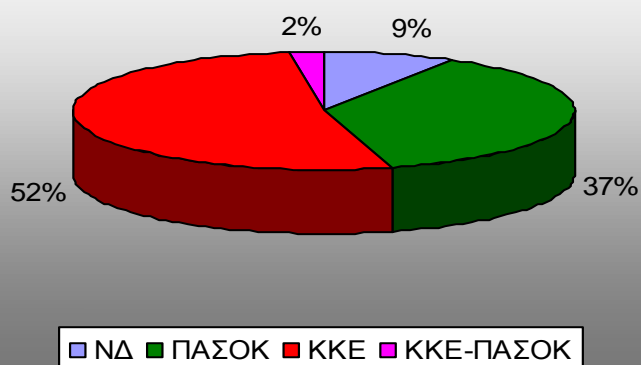
4.9 Οι Κομματικοί Συσχετισμοί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από το 1978 έως το 1986

Η περίοδος στην οποία αναφερόμαστε –μετά το 1974– είναι η εποχή της έντονη πολιτικοποίησης. Στην Ελλάδα υπάρχει έκρηξη πολιτικής συμμετοχής, τα κόμματα οργανώνονται, ιδιαίτερα αυτά της αντιπολίτευσης (ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, ΚΚΕ Εσωτερικού), και οι πολιτικές νεολαίες αναπτύσσονται. Όλοι οι θεσμοί, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, συνδέονται έντονα με το κομματικό φαινόμενο, κι αυτό ισχύει ιδιαίτερος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αφού είναι ένας θεσμός που προέρχεται από τη λαϊκή ετυμηγορία. Τα κόμματα υποστηρίζουν επισήμως υποψηφίους και επομένως ασκούν σημαντική επιρροή, αφού προσφέρουν τη δύναμή τους για να συμβάλουν στην εκλογή Δημάρχων. Οι πρώτες εκλογές έγιναν το 1975 και στη συνέχεια το 1978, και από τότε κάθε τέσσερα χρόνια τον Οκτώβριο. Τα κόμματα της Αριστεράς, κυρίως το ΚΚΕ καθώς και το ΠΑΣΟΚ, έχουν πολύ ισχυρές δυνάμεις στο χώρο, αναλογικά μεγαλύτερες από την συνολική τους εκλογική επιρροή.

Η Νέα Δημοκρατία έχει πολύ πιο περιορισμένες δυνάμεις αφού πριν από το 1985 το κόμμα δεν ήταν ιδιαίτερα οργανωμένο και η σχέση του με την Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν ήταν ιδιαίτερα ισχυρή. Ο συσχετισμός δυνάμεων το 1978 και το 1982 στην Αθήνα και τον Πειραιά έχει ως εξής:

Συσχετισμός δυνάμεων στους κυριότερους Δήμους του Λεκανοπεδίου Αττικής '82

Εξάλλου, είναι φανερό ότι οι πρώτοι Δήμοι που οργάνωσαν προγράμματα ΆγΟ είναι Δήμοι με την ισχυρή επιρροή της Αριστεράς ή του ΠΑΣΟΚ. Συγκεκριμένα, ανάμεσα σε αυτούς τους Δήμους είναι η Αθήνα, η Λάρισα και η Νίκαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Ξεκινώντας από τις διεκδικήσεις για παραχώρηση περισσότερων αθλητικών αρμοδιοτήτων στους Ο.Τ.Α. τη δεκαετία του '80, φτάνουμε σήμερα οι Ο.Τ.Α. να έχουν πλήθος αρμοδιοτήτων πάνω στον ΆγΟ και ταυτόχρονα η επικρατούσα τάση στην Ελλάδα, όπως και στο εξωτερικό, να προωθεί την περαιτέρω διεύρυνση των σχετικών αρμοδιοτήτων τους. Παρόλο που τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού που εφαρμόστηκαν στη χώρα μας από τις αρχές της δεκαετίας του '80 εξαγγέλλονταν από την κεντρική εξουσία και υλοποιούνταν σε συνεργασία με τους δήμους, η Τοπική Αυτοδιοίκηση απέκτησε μια συνολικότερη ευθύνη για τα προγράμματα το 1996. Από το '83 έως και το '96, οι γυμναστές προσλαμβάνονταν από την κεντρική εξουσία, στερώντας έτσι την αρμοδιότητα για ουσιαστική διοικητική αυτοτέλεια στον αθλητισμό μέσω των Δ.Α.Ο. Η οικονομική διαχείριση των κονδυλίων για τον αθλητισμό και, κατ' επέκταση, οι σχετικές προσλήψεις προσωπικού, πέρασε στους δήμους το 1996 και στην ουσία από τότε μπορούμε να μιλήσουμε για ΆγΟ μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο Δήμαρχος Ν. Σμύρνης Γ. Κουτελάκης εκτιμά ότι η παραχώρηση διευρυμένων αρμοδιοτήτων από το κράτος στους Ο.Τ.Α. το 1996 έγινε επειδή η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ικανότερη από το γραφειοκρατικό, δυσκίνητο και κομματικό κράτος και μπορεί να αξιολογεί καλύτερα τις ανάγκες και τις προτεραιότητές της. Επιπλέον, το κράτος θέλει να εγκαταλείπει τις αρμοδιότητες που κοστίζουν και να τις δίνει στους Ο.Τ.Α.. Κατά τον Δήμαρχο Ηρακλείου Γ. Κουράκη, «μετά από πιέσεις προς την Κεντρική Εξουσία, το 1996 δημιουργήθηκε το πρώτο οργανωτικό πλαίσιο για τον ΆγΟ στο οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανέλαβε ως περαιτέρω αρμοδιότητά της την υλοποίηση των προγραμμάτων ΆγΟ με την οικονομική αρωγή της πολιτείας».²⁸⁴ Το οργανωτικό πλαίσιο όριζε ουσιαστικά κριτήρια αξιολόγησης των προγραμμάτων άσκησης-άθλησης στους Δήμους και όριζε τις προδιαγραφές λειτουργίας τους. Επιπροσθέτως, καθορίστηκε το σύστημα προσλήψεων εξειδικευμένου προσωπικού και καθορίστηκε το πλαίσιο χρηματοδότησης των προγραμμάτων καθώς και η χρονική διάρκεια υλοποίησής τους. Οι Δημοτικές Αρχές εκτιμούν ότι οι διευρυμένες αρμοδιότητες που τους

²⁸⁴ Παράρτημα Α, απάντηση Κουτελάκη στην ερώτηση 30.

παραχωρήθηκαν είναι εντός των δυνατοτήτων τους· ωστόσο, για ακόμα μια φορά τίθεται ζήτημα χρηματοδότησης τους.

Σύμφωνα με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ο αθλητισμός είναι κοινωνικό αγαθό που πρέπει να προσφέρεται σε όλους. Είναι στις αρμοδιότητες, την ευθύνη και τη φιλοσοφία των Ο.Τ.Α. να προσφέρουν δυνατότητες άσκησης-άθλησης σε όλες τις κατηγορίες πληθυσμού. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του συνεδρίου, η αποτίμηση της έως τότε παρουσίας και δράσης της Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό ήταν θετική. Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. προτείνει την επεξεργασία ενός αναπτυξιακού προγράμματος για τον αθλητισμό με τη συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της πολιτικής ηγεσίας και των αθλητικών φορέων. Ζητείται η δημιουργία κοινής επιτροπής τόσο για τη χάραξη των στόχων, όσο και για την παρακολούθηση υλοποίησης τους: ένα επενδυτικό πρόγραμμα για τη δημιουργία δημοτικών αθλητικών χώρων σε όλη τη χώρα, με σταθερό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, εξασφαλισμένους οικονομικούς πόρους και με φορείς υλοποίησης τους ανά τη χώρα Ο.Τ.Α..²⁸⁵

Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι, για να έχουν οι Δ.Α.Ο. κύριο πεδίο αναφοράς τον μαζικό αθλητισμό, απαιτείται η συνεργασία τους με τα αθλητικά σωματεία και τη σχολική κοινότητα. Επιπλέον, οι Δ.Α.Ο. οφείλουν να εξετάσουν την επάρκεια και βιωσιμότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων, ώστε να σχεδιαστούν νέες αθλητικές εγκαταστάσεις και να εξασφαλιστεί η συντήρηση και η καλή λειτουργία των υπαρχουσών. Απαιτείται η απασχόληση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού ώστε να αυξηθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να μειωθεί η ανεργία. Τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού που καλύπτουν όλες τις ηλικιακές βαθμίδες των αθλούμενων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επιλογή και αξιολόγηση παιδιών με ιδιαίτερες κινητικές δεξιότητες, τα οποία θα μπορούν να εντάσσονται στα σωματεία εκείνα που καλλιεργούν τις αθλητικές δραστηριότητες που εναρμονίζονται με τις δικές τους δραστηριότητες. Αντιστρόφως, οι αθλητές των σωματείων που δεν καλύπτουν τα κριτήρια για εξέλιξή τους σε υψηλότερου επιπέδου αθλητική δραστηριότητα ή θέλουν να αθλούνται σε πιο ελεύθερη βάση μπορούν να εντάσσονται στα αντίστοιχα τμήματα ΆγΟ²⁸⁶.

Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. αναγνωρίζει τον πολύ σημαντικό ρόλο που μπορούν να παίξουν οι Δ.Α.Ο. για τη λειτουργία και ανάπτυξη του αθλητισμού στη χώρα. Ενδεικτικά, οι

²⁸⁵ Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αθλητισμός», Πρακτικά Συνεδρίου-Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, 5 Νοεμβρίου 2005.

²⁸⁶ Στο ίδιο.

Δ.Α.Ο. θα μπορούσαν να έχουν: α) την πολύ καλή γνώση των ιδιαιτεροτήτων των αθλητικών δραστηριοτήτων σε ό,τι αφορά το ηλικιακό φάσμα που μπορούν να καλύψουν καθώς και των αναγκών τους για ύπαρξη ανάλογης υλικοτεχνικής υποδομής, β) καταγραφή των αθλητικών χώρων, καθώς και των δυνατοτήτων των αθλούμενων, γ) καταγραφή όλων των σωματείων και των αθλητικών δραστηριοτήτων που καλλιεργούν, δ) ανάπτυξη ενός αθλητικού σχεδιασμού στο χώρο που θα προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας τμημάτων διαφορετικών αθλητικών δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα επιλογής της αθλητικής δραστηριότητας από τους νεαρούς αθλούμενους, ε) άμεση και υπεύθυνη πληροφόρηση του γονέα αλλά και του αθλούμενου για τις αθλητικές δυνατότητες και τις προοπτικές που προσφέρονται σε τοπικό επίπεδο, στ) συνεργασία του Αθλητικού Οργανισμού με τα σωματεία ώστε να υπάρξει αμφίδρομη δίοδος αθλητών από τον μαζικό αθλητισμό στον αγωνιστικό αθλητισμό και το αντίστροφο, ανάλογα με τις ικανότητες και την θέληση των αθλούμενων, και ζ) οργάνωση εκδηλώσεων, τοπικών πρωταθλημάτων κ.λπ.²⁸⁷

Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. θεωρεί ότι ο αθλητισμός είναι κοινωνικό αγαθό το οποίο αποτελεί δικαίωμα των πολιτών και υποχρέωση της πολιτείας. Κατηγορεί την πολιτεία για αδυναμία ανταπόκρισης στην παροχή του, είτε λόγω συγκεντρωτισμού, είτε λόγω αδυναμίας οργάνωσης, είτε λόγω διαφορετικής αντίληψης που βάζει άλλες προτεραιότητες στη διάθεση των κονδυλίων. Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. προτείνει τη σύσταση μιας κοινής ομάδας με την Κεντρική Επιτροπή Προγραμμάτων Άσκησης-Άθλησης του Υπουργείου με σκοπό την υιοθέτηση συγκεκριμένων κανόνων και στόχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Πράγματι, για πολλά χρόνια ο μαζικός αθλητισμός στη χώρα μας δεν έθετε στόχους ούτε συγκεκριμένες παραμέτρους αξιολόγησης της πορείας των προγραμμάτων άσκησης-άθλησης. Τα τελευταία χρόνια έχει επισημανθεί από ειδικούς η αναγκαιότητα εισαγωγής στόχων και αξιολόγησης των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού με σκοπό τον ορθολογικότερο επανασχεδιασμό τους και την καλύτερη λειτουργία τους. Στη Μεγάλη Βρετανία όπου ο μαζικός αθλητισμός είναι ενσωματωμένος στα αναπτυξιακά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία έχει πολύ διευρυμένες αρμοδιότητες, τα

²⁸⁷ Στο ίδιο.

προγράμματα αξιολογούνται τακτικά επί συγκεκριμένων παραμέτρων, μέσω διεξαγωγής ερευνών στους αθλούμενους και την κοινή γνώμη.²⁸⁸

Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. επισημαίνει την αναγκαιότητα για διαδημοτική συνεργασία στον αθλητισμό. Οι κύριοι τομείς στους οποίους μπορεί να δράσει η διαδημοτική συνεργασία είναι οι αθλητικές υποδομές και η οργάνωση δράσεων για την ανάπτυξη του αθλητισμού. Είναι κατανοητό ότι δεν γίνεται όλοι οι Ο.Τ.Α. να έχουν το σύνολο των αθλητικών υποδομών. Θα πρέπει όμως να υπάρχει, ως βασική και στοιχειώδης υποδομή, ένα ανοικτό γήπεδο και ένα γυμναστήριο για χρήση από όλο τον πληθυσμό. Η διαδημοτική συνεργασία στον αθλητισμό μπορεί να καλύψει, έως έναν βαθμό, την έλλειψη αθλητικών υποδομών στα γεωγραφικά όρια των Ο.Τ.Α. Επιπροσθέτως, μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις που προσελκύουν το κοινό και αποτελούν κίνητρο άσκησης-άθλησης για μια ολόκληρη περιοχή, μπορούν ευκολότερα να υλοποιηθούν από τον προϋπολογισμό 3-4 δήμων μιας περιοχής παρά από έναν και μόνο δήμο. Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. επισημαίνει ότι ένας αθλητικός «Καποδίστριας» θα πρέπει σύντομα να απασχολήσει την Τοπική Αυτοδιοίκηση.²⁸⁹

Όπως είδαμε σε προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης, κατά τη δεκαετία του '80 δόθηκαν αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ώστε να ασκήσει τοπική αθλητική πολιτική. Η αντίδραση των Ο.Τ.Α. σε αυτή τη νέα πρόκληση χαρακτηρίζεται από την οργανωτική και οικονομική ανεπάρκεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης την παρούσα στιγμή.²⁹⁰ Ο Δήμαρχος Κορυδαλλού Σ. Κασιμάτης, καθώς και αρκετοί από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, εκτιμούν ότι η οικονομική εξάρτηση των Δήμων από την κεντρική εξουσία δεν έδωσε στους Ο.Τ.Α. τη δυνατότητα εκείνη που θα τους επέτρεπε να παρέμβουν ουσιαστικά διαμορφώνοντας μια τοπική αθλητική πολιτική. Ο Πρόεδρος Ο.Ν.Α. Αθηνών Β. Κικίλιας θεωρεί ότι η τελική αποτίμηση είναι θετική μιας και η εμπλοκή των Ο.Τ.Α. στην αθλητική πολιτική δημιούργησε ένα πλουραλισμό προγραμμάτων ΆγΟ, ενώ ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν πολλές θέσεις εργασίας. Σε γενικές γραμμές επικρατεί η αντίληψη ότι, παρόλο που οι Ο.Τ.Α. αρχικώς δεν ήταν έτοιμοι να αναλάβουν μια τόσο μεγάλη ευθύνη όπως η υλοποίηση του Μ.Λ.Α., σταδιακά κατάφεραν να δημιουργήσουν τις απαραίτητες διοικητικές δομές για να εκτελέσουν το έργο τους. Ταυτόχρονα, κατάφεραν να βελτιώσουν τη σχέση τους με τους πολίτες και να διευρύνουν το πεδίο

²⁸⁸ Στο ίδιο.

²⁸⁹ Στο ίδιο.

²⁹⁰ Παράρτημα Α, Ερώτηση 26.

της δράσης τους. Ο Δήμαρχος Καλλιθέας Κ. Ασκούνης εκτιμά ότι, παρόλο που η μεταφορά αθλητικών αρμοδιοτήτων στους Ο.Τ.Α. τη δεκαετία του '80 έγινε σε κλίμα αισιοδοξίας, δεν υπήρξε η ανάλογη αναπτυξιακή πολιτική: «Σίγουρα σε αυτό οφείλεται και η μη ολοκληρωμένη ορθή αντίδραση ενός σημαντικού συνόλου των Ο.Τ.Α.». ²⁹¹

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην έρευνα η μεταφορά των εθνικών σταδίων και γυμναστηρίων στους Ο.Τ.Α. είχε περισσότερες θετικές επιπτώσεις από ό,τι αρνητικές. ²⁹² Στα αρνητικά της παραπάνω απόφασης συγκαταλέγεται η έλλειψη των ανάλογων πόρων που κατά τους δημάρχους έπρεπε να δοθούν από το κράτος στους Ο.Τ.Α.. Ο υπεύθυνος αθλητισμού του ΚΚΕ και εν συνεχεία του ΣΥΝ Γ. Τζιάς επίσης εκτιμά ότι τα περισσότερα γυμναστήρια καταλήφθηκαν από αθλητικούς συλλόγους της κάθε περιοχής, σε βάρος της μαζικής άσκησης-άθλησης. Ως θετικό επακόλουθο της παραχώρησης εθνικών αθλητικών χώρων στους Ο.Τ.Α. χαρακτηρίζεται το γεγονός ότι η διοίκηση γίνεται με τοπικούς όρους. Κατά συνέπεια, η αξιοποίηση των χώρων γίνεται με βάση το δημοτικό προγραμματισμό και όχι με άλλες προτεραιότητες. Επιπλέον, η διαχείριση των σταδίων από τους δήμους δίνει την ευκαιρία σε περισσότερους δημότες, και όχι μόνο στα αθλητικά σωματεία, να αθληθούν σε οργανωμένους χώρους. Ο τέως Δήμαρχος Κοζάνης Π. Κουκουλόπουλος υποστηρίζει ότι, κατά κανόνα, οι υποδομές βελτιώθηκαν με την αποκέντρωσή τους. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ενιαία διοίκηση υποδομών και προγραμμάτων, ενίσχυσε τις υπάρχουσες δυνατότητες. Κάποιοι Δήμοι, όπως της Αθήνας και της Λάρισας, δεν παρέλαβαν εθνικά γυμναστήρια και στάδια. Ο Δήμος Καλλιθέας, επίσης, δεν διαθέτει εθνικά στάδια ή γυμναστήρια, καθώς όσα έχουν δημιουργηθεί στην πόλη έχουν γίνει με χρήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και είναι δημοτικά από ιδρύσεώς τους. ²⁹³

Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. πάγια αιτούνταν την παραχώρηση της εκμετάλλευσης των σταδίων και γυμναστηρίων στους Ο.Τ.Α. Το αίτημα αυτό, που υπήρχε από τη δεκαετία του '80, έχει σήμερα σε πολύ μεγάλο βαθμό ικανοποιηθεί, παρόλο που εξακολουθούν να υπάρχουν οικονομικά αιτήματα σχετικά με τους αθλητικούς χώρους. Βασικό αίτημα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. ήταν επίσης η επέκταση των αθλητικών προγραμμάτων. Σύμφωνα με τον Δήμαρχο Ηρακλείου Γ.

²⁹¹ Παράρτημα Α, απάντηση Ασκούνη στην ερώτηση 26.

²⁹² Παράρτημα Α, ερώτηση 27.

²⁹³ Παράρτημα Α, απάντηση Ασκούνη στην ερώτηση 27.

Κουράκη, «σε γενικές γραμμές τα αιτήματα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. κατά τη διάρκεια του '80 για την εφαρμογή μιας ενιαίας πολιτικής ΆγΟ, με αυξημένες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις πολιτικές του αθλητισμού και μεταφορά αρμοδιοτήτων από τη πολιτεία σε θέματα διαχείρισης και λειτουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων, έχουν υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό».²⁹⁴ Βασικό πρόβλημα για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. εξακολουθεί να είναι το ζήτημα της χρηματοδότησης από το κράτος. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τους Κ. Ασκούνη και Γ. Κουτελάκη, η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. ουδέποτε εξέφρασε κάποιο οργανωμένο διεκδικητικό πλαίσιο για τον αθλητισμό παρά την ύπαρξη επιτροπής αθλητισμού.

Η ικανοποίηση των αιτημάτων των Ο.Τ.Α. περί διεύρυνσης των αθλητικών τους αρμοδιοτήτων γέννησε νέα προβλήματα για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τα οποία με τη σειρά τους οδήγησαν σε νέα αιτήματα, πέραν του οικονομικού. Για παράδειγμα, οι πολύ σύντομες διαδικασίες μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Ο.Τ.Α. δημιούργησαν προβλήματα στη διοικητική τους λειτουργία διότι οι τελευταίοι δεν διέθεταν εξειδικευμένο προσωπικό. Επιπλέον, πολλοί από τους αθλητικούς χώρους μονοπωλούνται από αθλητικά σωματεία με αποτέλεσμα να αποκλείονται οι δημότες από την ΆγΟ.

Σημαντική είναι η παρατήρηση του Γ. Τζια σχετικά με τη χρήση των αθλητικών χώρων που παραχωρήθηκαν στους Ο.Τ.Α. από σωματεία, τα οποία αποτέλεσαν τροχοπέδη για την ανάπτυξη του Μ.Λ.Α. Κατά τον Γ. Τζια ο ρόλος των αθλητικών σωματείων κατά τα πρώτα βήματα ανάπτυξης του Μ.Λ.Α. ήταν αρνητικός επειδή υπήρξε ανταγωνιστικό κλίμα. Την ίδια άποψη έχει και ο Γ. Κουτελάκης, ο οποίος υποστηρίζει ότι τα περισσότερα σωματεία ακόμα και σήμερα βλέπουν ανταγωνιστικά τις αθλητικές δραστηριότητες που προσφέρονται από τους Δ.Α.Ο., επειδή θεωρούν ότι απορροφούν παιδιά, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι ακαδημίες των σωματείων και να χάνονται με αυτό τον τρόπο χρήματα από τις συνδρομές των μελών. Αρνητικό κρίνει το ρόλο των σωματείων και ο Β. Κικίλιας, ο οποίος τα χαρακτήρισε διστακτικά έως και εχθρικά απέναντι στην ΆγΟ. Ο Π. Κουκουλόπουλος υποστηρίζει ότι δεν υπήρχε ενιαία στάση, πολλά σωματεία είδαν τους Δ.Α.Ο. ανταγωνιστικά ενώ άλλα αξιοποίησαν τον μαζικό αθλητισμό για να ενισχύσουν τις ακαδημίες τους. Ο Κ. Ασκούνης, από πλευράς του, θεωρεί ότι η ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού δεν είναι εφικτή για τα αθλητικά σωματεία γιατί

²⁹⁴ Παράρτημα Α, Ερώτηση 32.

υποχρεώνονται να πραγματοποιούν προγράμματα αγωνιστικού αθλητισμού και πρωταθλητισμού.²⁹⁵

Αδιαμφισβήτητα, η παρουσία και η δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό είναι θετική, ιδιαίτερα σημαντική και απαραίτητη. Η εμπλοκή των Ο.Τ.Α. στον αθλητισμό βοήθησε πολλαπλά την Τοπική Αυτοδιοίκηση: οι Ο.Τ.Α. κατασκεύασαν έργα υποδομής, συγκρότησαν ειδικές υπηρεσίες και θεσμούς, δημιούργησαν δίκτυα συνεργασίας με τους δημότες και τους τοπικούς φορείς. Οι πολίτες επωφελήθηκαν από τους Ο.Τ.Α., που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού. Συγκριτικά, εντούτοις, με άλλες χώρες (π.χ. Ηνωμένο Βασίλειο), η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν εκμεταλλεύτηκε πλήρως τις δυνατότητές της. Η έλλειψη αθλητικών υποδομών, ολοκληρωμένου οργανωτικού πλαισίου, αλλά και οι πολιτικές συνθήκες στη χώρα, ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για τη μη μέγιστη δραστηριοποίηση των Ο.Τ.Α. στον αθλητισμό. *Σύμφωνα με τον Δήμαρχο Καλλιθέας Κ. Ασκούνη, η μέχρι σήμερα παρουσία και δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό δείχνει να βρίσκεται σε νηπιακή ηλικία. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν κυρίως κάποιοι Ο.Τ.Α. του Λεκανοπεδίου Αττικής.*²⁹⁶

²⁹⁵ Παράρτημα Α, Ερώτηση 28.

²⁹⁶ Παράρτημα Α, Ερώτηση 33.

5.2 Ιδρυτικά κείμενα Αθλητικών Οργανισμών

Κατά τη δημιουργία της οργανωτικής δομής ενός αθλητικού προγράμματος λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα των ατόμων, οι υλικοτεχνικές δυνατότητες της περιοχής, οι κλιματολογικές συνθήκες, το διαθέσιμο επιστημονικό προσωπικό, οι οικονομικοί πόροι και διάφοροι εναλλακτικές παράμετροι.²⁹⁷ Οι κύριοι φορείς υλοποίησης των προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού στη χώρα μας είναι οι Ο.Τ.Α. μέσω των Δ.Α.Ο., που για 15 χρόνια ήταν οι βασικοί φορείς της αυτοδιοικητικής αθλητικής πολιτικής.

Οι κύριοι λόγοι για την ίδρυση των πρώτων Δ.Α.Ο. ήταν ο συντονισμός των δραστηριοτήτων και η προώθηση του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού.²⁹⁸ Οι πρώτοι Δ.Α.Ο. ιδρύθηκαν για να οργανώνουν με συστηματικό, μόνιμο, ανεξάρτητο, ευέλικτο τρόπο οι δήμοι τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού μαζί με τις αθλητικές εκδηλώσεις τους.²⁹⁹ Πέραν των παραπάνω βασικών λόγων ίδρυσης των Δ.Α.Ο., υπάρχουν ταυτόχρονα και πλήθος άλλων λόγων που ποικίλουν ανάλογα με τη χρονική περίοδο και περιφέρεια. Για παράδειγμα, οι λόγοι για τους οποίους δημιουργήθηκε ο πρόγονος του Οργανισμού Νεολαίας Άθλησης του Δήμου Αθηναίων σχετίζονται με το ιδεολογικό και πολιτικό κλίμα της Ελλάδας λίγο πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Κυρίαρχο λόγο στη δημιουργία του έπαιξαν οι ιδεολογικές απόψεις της δικτατορίας του Μεταξά σχετικά με τη χρήση του ελεύθερου χρόνου των νέων και του τρόπου εκπαίδευσής τους. Η μετάλλαξη του Δ.Α.Ο. το 1987 σε Ο.Ν.Α. έγινε μέσα σε ένα πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο που είχε κάνει κυρίαρχο το κίνημα του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού.³⁰⁰

Ορισμένα στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρούν ότι η υλοποίηση των Προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού ήταν Δημοτική επιλογή ενώ κάποιοι άλλοι ότι ήταν κυβερνητική απόφαση η οποία εκτελέστηκε από τους Ο.Τ.Α..³⁰¹ Οι επτά στους δέκα συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν ότι τα Αθλητικά Προγράμματα ήταν κυβερνητική επιλογή παρόλο που κάποιοι Δήμοι υλοποιούσαν δικά τους προγράμματα, συμπληρωματικά ως προς εκείνα που εξήγγειλε η Γ.Γ.Α.

²⁹⁷ Κωνσταντίνος, *Η οργάνωση της άσκησης-άθλησης στην ελληνική κοινωνία*, ό.π., κεφ. 7, σελ. 134.

²⁹⁸ Παράρτημα Α, ερώτηση 3.

²⁹⁹ Παράρτημα Α, απάντηση Κουτελάκη στην ερώτηση 3.

³⁰⁰ Παράρτημα Α, απάντηση Κικίλια στην ερώτηση 3.

³⁰¹ Παράρτημα Α, ερώτηση 2.

«Από τη δεκαετία του '80 ήταν πολιτική της Κυβέρνησης, που ήθελε να καλύψει υπαρκτές ανάγκες και αγκαλιάστηκε με ευρύ τρόπο».³⁰² Ο Δήμαρχος Ηρακλείου Γ. Κουράκης δήλωσε ότι «πάντοτε τα Προγράμματα ήταν δημοτική επιλογή η οποία αξιοποιούσε όμως κεντρικές πολιτικές και κατευθύνσεις». *Ακολουθώντας τα ιστορικά συμβάντα που σχετίζονται με την ανάπτυξη του Μ.Α.Α. και την υλοποίηση των προγραμμάτων, συμπεραίνεται ότι τα Προγράμματα Μ.Α.Α. ήταν κυβερνητική επιλογή, η οποία εκφράστηκε κυρίως μέσω του Υ.Ν.Γ.Α.. Η επιλογή αυτή αντανακλούσε τη λαϊκή ανάγκη για μαζικό αθλητισμό κατά την δεκαετία του '80. Οι Ο.Τ.Α. επιλέχθηκαν να παίζουν το ρόλο του «μοχλού» υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών, ρόλο τον οποίο η πλειοψηφία των Ο.Τ.Α. αποδέχθηκε, με θετικές και δημιουργικές πολιτικές. Κάποιοι λίγοι Δήμοι δεν ανταποκρίθηκαν άμεσα στην εφαρμογή προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού· ωστόσο, στον αντίποδα υπήρξαν Δήμοι που, χωρίς τις αναγκαίες υποδομές, εξασφάλισαν παροχή αθλητικών υπηρεσιών στους δημότες τους.*

Ο παλαιότερος Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός της χώρας ιδρύθηκε το 1937 στον Δήμο Αθηναίων με την επωνυμία «Κέντρο Νεότητας». Το Κέντρο Νεότητας ήταν υπό την άμεση εξάρτηση και εποπτεία του Δήμου και σκοπό είχε: «τη μελέτη, προαγωγή και ανάπτυξη της σωματικής, πνευματικής, ηθικής και καλαισθητικής αγωγής των κατοίκων και ιδίως της εξωσχολικής νεολαίας, αμφοτέρων των φύλων, της περιφέρειας του Δήμου Αθηναίων, και το συντονισμό των παραπάνω και των επιμέρους προσπαθειών οι οποίες ορίζονται από τον παρόντα

³⁰² Παράρτημα Α, απάντηση Κουτελάκη στην ερώτηση 2.

οργανισμό».³⁰³ Το καταστατικό λειτουργίας του Δ.Α.Ο., όπως και οι σκοποί λειτουργίας, του τροποποιήθηκαν το 1983. Πρωτοποριακό για την εποχή του ήταν το «νέο» καταστατικό λειτουργία του Δ.Α.Ο. καθώς στους ιδρυτικούς σκοπούς του συμπεριελάμβανε την ενημέρωση των κατοίκων σχετικά με τις σύγχρονες μεθόδους της επιστήμης και της τεχνολογίας, τη μελέτη των τρόπων και μέσων για την προσαρμογή των παιδιών και των νέων στο κοινωνικό σύνολο.³⁰⁴

Ο Δ.Α.Ο. Λάρισας με έτος ίδρυσης το 1983, ο Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νίκαιας που συστάθηκε το 1985 και ο Δ.Α.Ο. Κορυδαλλού με έτος ίδρυσης το 1987 συγκαταλέγονται ανάμεσα στους πρώτους αθλητικούς οργανισμούς της χώρας μετά τη μεταπολίτευση. Τα καταστατικά λειτουργίας τους παρουσιάζουν πολλά κοινά κεφάλαια και σημεία και οι ιδρυτικοί σκοποί τους εκφράζουν τους σκοπούς του μαζικού αθλητισμού εκείνη την εποχή. Παρατηρούμε παντού την έννοια «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός» και την ανάγκη να αντιμετωπιστούν κάθε είδους διακρίσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή στην άσκηση-άθληση. Κυριαρχεί το αξιακό περιεχόμενο ενάντια στη βία και την κερδοσκοπία. Είναι φανερό συνολικά η επιρροή του ιδεολογικού πλαισίου στο οποίο κινούνταν την εποχή εκείνη τα κόμματα της ευρύτερης κεντροαριστεράς.

Κύριος σκοπός του οργανισμού άθλησης του Δήμου Νικαίας ήταν η ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού για να καλυφθούν οι ανάγκες (ανά ηλικία, ενδιαφέροντα, κ.λπ.), μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς σκοπούς. Ομοίως, οι Α.Ο. της Λάρισας και του Κορυδαλλού στοχεύουν στα παραπάνω καθώς και στην καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των δημοτών και στην κοινωνικοποίησή τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα καταστατικά λειτουργίας των τριών Δ.Α.Ο. αναφορικά με την άσκηση-άθληση των νέων, μιας και οι τρεις έχουν κοινό σκοπό «τη δημιουργία και λειτουργία αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, ώστε να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άσκηση-άθληση των δημοτών ιδιαίτερα δε των νέων». Επιπροσθέτως, ο Δ.Α.Ο. Νικαίας συμπεριλαμβάνει στους ιδρυτικούς σκοπούς του την ανάπτυξη του μαζικού λαϊκού αθλητισμού με πρόσληψη κατάλληλου ειδικευμένου προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών κατά ηλικία

³⁰³ Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος, *Περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων Νομικού Προσώπου υπό την επωνυμίαν Κέντρον Νεότητος*, τεύχος 1, αρ. φύλλου 406, 14 Νοεμβρίου 1937.

³⁰⁴ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων νομικού προσώπου υπό την επωνυμία «Κέντρο Νεότητος»*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 188, Τροποποίηση και συμπλήρωση του Β. Δ/τος της 18.9.1937, 14 Απριλίου 1983.

ενδιαφέροντος, την ίδρυση τμημάτων κατά άθλημα με σκοπό τη δημιουργία Ακαδημιών για την παιδική και την εφηβική ηλικία και την οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, διαλέξεων, κ.λπ.³⁰⁵ Ο Δ.Α.Ο. του Δήμου Λαρισαίων πρόβαλε μέσω του καταστατικού λειτουργίας του τους στόχους του για συνεργασία με όλους τους αθλητικούς φορείς και παράγοντες καθώς επίσης και την ανάγκη λειτουργίας επιτροπών για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας γενικότερα.³⁰⁶

Ο Δήμος Λαρισαίων είχε ξεκινήσει να παράγει αξιοσημείωτο αθλητικό έργο πριν από την ίδρυση του Δ.Α.Ο. Ο Δήμαρχος Λαμπρούλης είχε δηλώσει: «Πιστεύουμε ότι κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να αθλείται. Πολύ περισσότερο κάθε νέος άνθρωπος. Δεν μπορεί ο αθλητισμός να είναι προνόμιο. Και βέβαια δεν μπορεί να είναι μόνο πρωταθλητισμός».³⁰⁷ Σημαντικό ήταν επίσης το διεκδικητικό πλαίσιο του Δήμου που, σύμφωνα με τον Αντιδήμαρχο Καγγά, αφορούσε το πέρασμα αθλητικών χώρων στη δικαιοδοσία του Δήμου και τη γενικότερη νομοθετική κατοχύρωση του μαζικού αθλητισμού.

Τη δεκαετία του '80 ιδρύθηκε επίσης ο Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Ηρακλείου με σκοπό την ανάπτυξη του Μ.Λ.Α. και τη δημιουργία ευκαιριών άσκησης-άθλησης για τους δημότες. Στόχοι του Δ.Α.Ο. ήταν η δημιουργία, λειτουργία και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως και η συνεργασία με κρατικές υπηρεσίες, ΕΟΚ, Ο.Τ.Α., επιχειρηματικούς και αθλητικούς φορείς με σκοπό την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού. Ο στόχος για ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και διατήρηση-προβολή της αθλητικής παράδοσης της περιοχής ήταν ιδιαίτερα πρωτοποριακός για την εποχή του. Παρατηρούμε ότι μέσω του παραπάνω σκοπού ο Δήμος Ηρακλείου έθεσε ένα στόχο διαδεδομένο στη Μεγάλη Βρετανία αλλά εντελώς αδιάφορο για τους Ο.Τ.Α. της Ελλάδας, ειδικά εκείνη την εποχή.³⁰⁸ Δεν είναι επίσης τυχαία η πολιτική, κομματική προέλευση και ταυτότητα των Δημάρχων σε αυτούς τους Δήμους την εποχή που ιδρύονται οι αθλητικοί οργανισμοί τους.

Αρκετοί ήταν οι Δ.Α.Ο. που ιδρύθηκαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 όπως οι Δ.Α.Ο. των Δήμων Γλυφάδας (1990), Ρόδου (1990), Πειραιά (1991),

³⁰⁵ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νικαίας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 390, 25 Ιουνίου 1985.

³⁰⁶ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 724, 14 Δεκεμβρίου 1983.

³⁰⁷ Λαμπρούλης, Α., «Έργα και Αγώνες για την Άθληση του Λαού και της Νεολαίας», Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας.

³⁰⁸ «Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Ηρακλείου Ν. Ηρακλείου, με την επωνυμία "Δημοτικού Αθλητικός Οργανισμός Ηρακλείου"», διαθέσιμο στο www.daoh.gr. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].

Κηφισιάς (1994) και Αλεξανδρουπόλεως (1999). Ο Αθλητικός Οργανισμός του Δήμου Γλυφάδας ιδρύθηκε με σκοπό την ανάπτυξη των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των δημοτών, την καλλιέργεια του φίλαθλου πνεύματος συναγωνισμού μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς σκοπούς. Επιπρόσθετος σκοπός της ίδρυσης του Α.Ο. είναι η δημιουργία και οργάνωση σχολών κατά τομέα αθλητισμού, καθώς και η συντήρηση, σωστή λειτουργία και δημιουργία αθλητικών κέντρων, γυμναστηρίων και, γενικά, αθλητικών χώρων του δήμου. Σκοπός του Α.Ο. είναι η ανάπτυξη του έργου και της δράσης των αθλητικών φορέων του Δήμου και η κάλυψη των αυξημένων αναγκών των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων του Δήμου με τη δημιουργία αθλοπαιδιών στις συνοικίες.³⁰⁹

Ο Δήμος επίσης στοχεύει στην ανάπτυξη του Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού με την πρόσληψη κατάλληλου προσωπικού και την ανάπτυξη της συνεργασίας και του συντονισμού των δραστηριοτήτων με άλλους γειτονικούς δήμους. Επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή των δημοτών και των φορέων τους σε όλες τις διαδικασίες του οργανισμού ώστε να δημιουργηθούν στενότερες σχέσεις με αυτούς ενώ ταυτόχρονα επιδιώκεται και η συνεργασία με κρατικούς φορείς με σκοπό την ενίσχυση και προώθηση της αθλητικής δραστηριότητας του οργανισμού και την εξοικονόμηση πόρων.

Συγκρίνοντας τους ιδρυτικούς σκοπούς των Δ.Α.Ο. που ιδρύθηκαν τις δεκαετίες του '80 και '90, οι ομοιότητες είναι σαφέστατες, υπάρχουν όμως και επιμέρους «σκοποί» που προστέθηκαν στους ιδρυτικούς σκοπούς των καταστατικών λειτουργίας των Δ.Α.Ο. του '80. Για παράδειγμα, ο Δ.Α.Ο. Ρόδου στοχεύει επιπρόσθετα σε κοινωνικού χαρακτήρα ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με τον αθλητισμό αλλά και με περαιτέρω δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, στόχος του «Δημοτικού Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης» της Ρόδου είναι η «επιστημονική αντιμετώπιση και επίλυση των ειδικών προβλημάτων επικοινωνίας και σχέσεων των μελών των οικογενειών και ειδικότερα των σχέσεων γονέων-παιδιών. Είναι, επίσης, η δημιουργική απασχόληση και ψυχαγωγία των παιδιών και των νέων στον ελεύθερο χρόνο τους, η ενθάρρυνση της περαιτέρω συνεργασίας, αυτενέργειας και πρωτοβουλίας, καθώς και η ενθάρρυνση της ενεργητικής συμμετοχής τους στα προβλήματα και προγράμματα του Δήμου που τους αφορούν». Επιπλέον, κατά την ίδρυσή του, ο Δ.Α.Ο. στόχευε στην ενημέρωση της νεολαίας σχετικά με τις

³⁰⁹ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με την Επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Γλυφάδας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 806, 24 Δεκεμβρίου 1990.

σύγχρονες μεθόδους επιστήμης και τεχνολογίας και τη διάδοση του πολιτισμού του τόπου, όπως επίσης και στην προσαρμογή των νέων στο κοινωνικό σύνολο ως συνειδητών, ενεργητικών και δημοκρατικών πολιτών.³¹⁰

Οι ιδρυτικοί σκοποί του Αθλητικού Οργανισμού του Δήμου Πειραιά βρίσκονται εντός των πλαισίων των σκοπών λειτουργίας των Δ.Α.Ο. της δεκαετίας του '90. Κύριοι σκοποί του Δ.Α.Ο. είναι η προώθηση του Μ.Λ.Α. και η ψυχαγωγία και αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου των νέων. Ο Δ.Α.Ο. επίσης στόχευε στην οργάνωση αθλητικών, επιμορφωτικών σεμιναρίων, διαλέξεων, κ.λπ., και στη συνεργασία-ενίσχυση των αθλητικών Σωματείων του Δήμου Πειραιά. Το 1994 ιδρύθηκε ο Δ.Α.Ο. Κηφισιάς, ο οποίος, πέραν των σκοπών του για ανάπτυξη του αθλητισμού και του πολιτισμού στο Δήμο, είχε ως σκοπό την καλλιέργεια του πνεύματος φυσιολατρίας στο πλαίσιο της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και την επίτευξη της επαφής με τη φύση και τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης του σώματος. Σκοποί του Δ.Α.Ο. είναι η καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος, της άμιλλας και της φυσιολατρίας, των οποίων η επίτευξη περνά, σύμφωνα με το καταστατικό λειτουργίας του, μέσα από τη δημιουργία και λειτουργία μιας σειράς από αθλητικά τμήματα. Ο Δ.Α.Ο. επίσης σκοπεύει στην οργάνωση αγώνων, ομιλιών γύρω από τον αθλητισμό, επιδείξεων και αθλητικής λέσχης.³¹¹

Στους ιδρυτικούς σκοπούς των Δ.Α.Ο. Κηφισιάς και Αλεξανδρουπόλεως δεν γίνεται λόγος για την ανάπτυξη του ΜΛΑ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι σκοποί λειτουργίας δεν είναι η ηθική και υλική συμπαράσταση στην προσπάθεια ανάπτυξης κάθε αθλητικής δραστηριότητας³¹². Μια νέα όμως ανάγκη της εποχής εκφράζεται μέσω των καταστατικών λειτουργίας των δύο αυτών Δ.Α.Ο. Σκοπός των συγκεκριμένων Δ.Α.Ο. είναι η καλλιέργεια του πνεύματος της φυσιολατρίας στο πλαίσιο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. *Επίσης, στα καταστατικά λειτουργίας των Δ.Α.Ο. Πειραιά, Κηφισιάς³¹³ και Αλεξανδρουπόλεως, υπάρχει σαφής διάθεση για συμπαράσταση στα αθλητικά σωματεία των Δήμων ενώ κατά τη δεκαετία του '80, όπως μας πληροφορούν κάποιοι Δήμαρχοι (Τζιας, Κουτελάκης, Κουκουλόπουλος, Κικίλιας,*

³¹⁰ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Δημοτικός Οργανισμός Νεολαίας και Αθλησης Δήμου Ρόδου*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 359, 18 Ιουνίου 1990.

³¹¹ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Πειραιά*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 504, 11 Ιουλίου 1991.

³¹² Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Κηφισιάς*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 890, 30 Νοεμβρίου 1994.

Τζανακούλης), υπήρχαν τριβές μεταξύ σωματείων και Δ.Α.Ο.. Παρατηρούμε επίσης τη διάθεση από πλευράς του Δήμου για ενεργότερη συμμετοχή των Δημοτών σε τοπικά κέντρα λήψης αθλητικών αποφάσεων. Για παράδειγμα, σκοπός του Δ.Α.Ο. Αλεξανδρουπόλεως είναι «η οργάνωση επιδείξεων και αθλητικής λέσχης και όποιων άλλων δομών χρειασθεί να δημιουργηθούν στο μέλλον, τη δημιουργία των οποίων θα αποφασίζει το Δ.Σ., με την ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς συμμετοχή του λαού στις επιτροπές για τη διαμόρφωση της αθλητικής ζωής του τόπου».³¹⁴

Οι ιδρυτικοί σκοποί και αρμοδιότητες των Δ.Α.Ο. αυξάνονται πολυδιάστατα αναλόγως με το πόσο πρόσφατα ιδρύθηκαν. Ο Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Νέας Σμύρνης ιδρύθηκε το 2001 με ποικίλους σκοπούς που άπτονται του αθλητισμού, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της επιχειρηματικότητας, κ.ά. Οι βασικοί ιδρυτικοί σκοποί του Δ.Α.Ο. Ν. Σμύρνης δεν διαφέρουν ιδιαίτερα από εκείνους των Δ.Α.Ο. της δεκαετίας του '90, υπάρχουν όμως αρκετοί νέοι σκοποί που εκφράζουν νέες ανάγκες. Σκοπό του Δ.Α.Ο. Νέας Σμύρνης αποτελεί η υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων σχετικά με δραστηριότητες νέων και αθλητικές εκδηλώσεις όπως επίσης και η δημιουργία γραφείου ενημέρωσης νέων επιχειρηματιών για θέματα νεανικής επιχειρηματικότητας. Σκοπός του Δ.Α.Ο. είναι η δημιουργία πολύπλευρης υποδομής για εφαρμογή προγραμμάτων αθλητισμού, με πρόσληψη κατάλληλου εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού, και η παροχή υγειονομικών υπηρεσιών και διευκολύνσεων προς τους αθλούμενους. Στο τομέα της κατάρτισης, ο Δ.Α.Ο. ενισχύει τις όποιες πρωτοβουλίες κατάρτισης παραγόντων του αθλητισμού και νέων. Προωθεί επίσης τη δημιουργία ενημερωτικών προγραμμάτων για επαγγέλματα που συνδέονται με τον αθλητισμό και τη νεολαία.³¹⁵

Συνεπώς, σε όλα τα ιδρυτικά καταστατικά αθλητικών οργανισμών της δεκαετίας του '80, υπάρχουν και μάλιστα κατά πανομοιότυπο τρόπο μια σειρά λέξεις-κλειδιά: «μαζικός-λαϊκός αθλητισμός», «δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων», «συμμετοχή όλων ανεξάρτητα από φύλο-ηλικία», «φίλαθλο συναγωνιστικό πνεύμα», «μακριά από κερδοσκοπικούς στόχους». Η ιδεολογική επιρροή και η συσχέτιση αυτών των κειμένων με ισχυρές αξιακές πολιτικές αντιλήψεις των κομμάτων της Αριστεράς και Κεντροαριστεράς είναι φανερή. Αυτό,

³¹⁴ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση Νομικού Προσώπου στο Δήμο Αλεξ/πολης Ν. Έβρου με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Αλεξ/πολης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1179, 15 Ιουνίου 1999.

³¹⁵ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Νέας Σμύρνης του Νομού Αττικής με το Όνομα Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δήμου Νέας Σμύρνης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1544, 20 Νοεμβρίου 2001.

όπως θα δούμε παρακάτω, συνδέεται και με τους κομματικούς συσχετισμούς στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

5.3 Διαχρονική εξέλιξη του οργανωτικού πλαισίου των προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους»

Τα προγράμματα «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» ξεκίνησαν το 1982 με την ονομασία «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός». Από τότε έως σήμερα πολλά έχουν αλλάξει σχετικά με την οργανωτική τους δομή, την ποιότητά τους, τη συμμετοχή σε αυτά κ.ά. Σήμερα, τα προγράμματα ΆγΟ θέτουν στόχους. Το πρόβλημα είναι όμως ότι τις περισσότερες φορές οι στόχοι αυτοί είναι πολύ γενικοί, ενώ δεν γίνονται τακτικές μετρήσεις ώστε να μετρηθεί η συσχέτιση των στόχων με την απόδοση. Τα προγράμματα είναι κατανεμημένα σε γενικά και ειδικά, πρότυπα και καινοτόμα, αλλά και διαφοροποιημένα, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές απαιτήσεις και ικανότητες των συμμετεχόντων.

Από τα πρακτικά του συνεδρίου με τίτλο «Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», στο οποίο έλαβαν μέρος το Υ.Ν.Γ.Α. και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., μπορούμε να δούμε ποια ήταν τα πρώτα προγράμματα μαζικού αθλητισμού στη χώρα μας, πού στόχευαν και ποια ήταν η απήχηση τους. Τα πρώτα προγράμματα Μ.Λ.Α. ήταν τα εξής:³¹⁶

- Α. Αθλητισμός και Παιδί
- Β. Γυναίκα και Αθλητισμός – Κίνηση και Ζωή
- Γ. Ειδικός Αθλητισμός
- Δ. Ο Αθλητισμός στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
- Ε. Παιδί και Θάλασσα
- Ζ. Εργοστασιακός Αθλητισμός
- Η. Αθλητισμός και Τρίτη Ηλικία
- Θ. Νέοι και Χορευτική Μουσική

³¹⁶ Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση...», ό.π., σελ. 1-2.

Το πρόγραμμα «Αθλητισμός και Παιδί» στόχευε κυρίως στην αναβάθμιση των δύσκολων συνθηκών ζωής των παιδιών των μεγαλουπόλεων. Το πρόγραμμα απευθυνόταν στις ηλικίες 6-12 ετών, διότι η ηλικία αυτή σημαδεύει την κινητική προσαρμοστικότητα, την σωματική και πνευματική διάπλαση καθώς και τη διαμόρφωση του αθλητικού χαρακτήρα και της αθλητικής συνείδησης των ατόμων. Το πρόγραμμα στόχευε:³¹⁷

1. Στην εξοικείωση του παιδιού με την άσκηση, το παιχνίδι, την άμιλλα, τη συμμετοχή και την προσπάθεια.
2. Στην προώθηση της επικοινωνίας, της φιλίας και της συνεργασίας των παιδιών.
3. Να δώσει την ευκαιρία στα παιδιά να ανακαλύψουν τις δυνατότητές τους και να προωθήσουν την πρωτοβουλία τους.
4. Να δημιουργήσει βιώματα στη σχέση των παιδιών με τον αθλητισμό, ώστε να εδραιωθεί, σαν τρόπος ζωής στον ελεύθερο χρόνο της νεολαίας.
5. Να δώσει τη δυνατότητα θεραπείας διαφόρων σωματικών δυσμορφιών και προβλημάτων μέσα από την έγκαιρη διάγνωση και πρόβλεψη των καθιερωμένων ιατρικών εξετάσεων.
6. Να ανεβάσει τη βιολογική στάθμη των παιδιών, ώστε να θωρακίζει την υγεία τους και να προωθεί την ενεργητικότητα τους.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για 870.000 μαθητές δημοτικού δεν υπήρχε ουδεμία μέριμνα σχετικά με τη φυσική αγωγή. Λίγα ήταν και τα παιδιά που συμμετείχαν στον αγωνιστικό αθλητισμό καθώς χρειαζόταν κάποιο διόλου ευκαταφρόνητο χρηματικό ποσό για συμμετοχή. Σύμφωνα με το Υ.Ν.Γ.Α., οι πρωτοβουλίες για την εφαρμογή του Προγράμματος είχαν δύο κατευθύνσεις:³¹⁸

1. Την ενεργοποίηση του γυμναστικού δυναμικού στην πιο ποιοτική του μορφή. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, το Υ.Ν.Γ.Α. καθιέρωσε ηθικά και οικονομικά κίνητρα καθώς και πολυήμερα σεμινάρια σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Σπέτσες, όπου επιμορφώθηκαν 3.000 καθηγητές και φοιτητές φυσικής αγωγής.

³¹⁷ Στο ίδιο, σελ. 3.

³¹⁸ Στο ίδιο, σελ. 5.

2. Την ένταξη του προγράμματος στο ωρολόγιο πρόγραμμα της στοιχειώδους εκπαίδευσης, ξεχωριστά από την εφαρμογή του σε ώρες εκτός λειτουργίας του σχολείου.

Για την επίτευξη της παραπάνω κατεύθυνσης του προγράμματος, το Υ.Ν.Γ.Α. πήρε μια σειρά αποφάσεις που στηρίζουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία έχει και την ευθύνη του προγράμματος. Συγκεκριμένα οι αποφάσεις που ελήφθησαν ήταν:³¹⁹

1. Κατόπιν συνεργασίας με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δόθηκε η δυνατότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να αξιοποιήσει τους σχολικούς αθλητικούς χώρους για την εφαρμογή προγραμμάτων Μ.Λ.Α.
2. Οι αύλιοι χώροι και οι αίθουσες πολλαπλής χρήσης των σχολείων διαμορφώθηκαν σε χώρους άσκησης-άθλησης.
3. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, δόθηκε η δυνατότητα στους Διοικητές Μονάδων να παραχωρούν τους καθηγητές φυσικής αγωγής που υπηρετούν στις δημοτικές αρχές για την υλοποίηση των προγραμμάτων του Υ.Ν.Γ.Α..
4. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες χρηματοδοτήθηκαν για την αγορά αθλητικού υλικού και τις πρόχειρες μετατροπές των σχολικών αθλητικών χώρων.
5. Προωθήθηκε ο συνδυασμός των προγραμμάτων με τα γυμναστήρια και τα κολυμβητήρια, δημοτικά και εθνικά, με την συνύπαρξη με τις υπόλοιπες λειτουργικές υποχρεώσεις αυτών.

Το πρόγραμμα άρχισε το Μάρτιο του 1982 στο Δήμο της Αθήνας και κάλυψε 7.000 παιδιά. Αξίζει να σημειωθεί ότι η προσπάθεια αυτή στηρίχτηκε στην εθελοντική και άμισθη προσφορά των φοιτητών της Εθνικής Ακαδημίας Φυσικής Αγωγής. Κατά το επόμενο σχολικό έτος (1983-1984), το πρόγραμμα επεκτάθηκε από τους Δήμους Αθήνας και Θεσσαλονίκης σε 110 Δήμους και 35 Κοινότητες και αφορούσε πλέον την άσκηση-άθληση 200.000 παιδιών. Αρωγοί στην υλοποίηση του Προγράμματος ήταν οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, οι Διοικήσεις των Γυμναστηρίων, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και ο Γυμναστικός Κλάδος. Οι δαπάνες για το πρόγραμμα, τη σχολική χρονιά 1983-1984, μη συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτήσεων των Δήμων και των Σχολείων, από τις πιστώσεις του Υ.Ν.Γ.Α. στα Νομαρχιακά ταμεία

³¹⁹ Στο ίδιο, σελ. 5-6.

ανέρχονται σε 110.000.000 δραχμές. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1984, η ενεργός συμμετοχή των παιδιών ανερχόταν σε 384.552, ενώ ο αριθμός καθηγητών και φοιτητών φυσικής αγωγής ήταν 2.305.³²⁰

Όπως παραδέχεται το ίδιο το Υ.Ν.Γ.Α., μια από τις πιο σοβαρές αδυναμίες που αντιμετώπισε ήταν ο συγκεντρωτισμός του, που ως αποτέλεσμα είχε τη δυσλειτουργία των υπηρεσιών και την αδυναμία επικοινωνίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Για το λόγο αυτό, προσκλήθηκαν οι εκπρόσωποι αθλητισμού των Δήμων στην Αθήνα με σκοπό την επιμόρφωσή τους πάνω στα Προγράμματα του Υφυπουργείου. Εν συνεχεία, καθιερώθηκε ο θεσμός του Περιφερειακού Υπευθύνου (Π.Υ.) ώστε να καταστεί δυνατή η άμεση πληροφόρηση και η επικοινωνία των νέων εκπροσώπων του Υφυπουργείου με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι Περιφερειακοί Υπεύθυνοι το 1984 ήταν 24, πρόθεση όμως του Υ.Ν.Γ.Α. ήταν η αύξηση αυτού του αριθμού ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση όλης της χώρας να μπορεί να αναπτύσσει πρωτοβουλίες με συνέχεια και συνέπεια πάνω στις βασικές αρχές και τους στόχους του Μ.Λ.Α.

Το Πρόγραμμα «Γυναίκα και Αθλητισμός – Κίνηση και Ζωή» του Υ.Ν.Γ.Α. είχε ως σκοπό να διευκολύνει τις γυναίκες να αθληθούν αλλά ταυτόχρονα να διευρύνουν τον κοινωνικό τους περίγυρο, να συνδεθούν με τις δραστηριότητες του Δήμου τους, και να γνωριστούν με τη γειτονιά τους. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα, πέραν της όποιας συμβολής του στον αθλητισμό, είχε και μεγάλη κοινωνική συμβολή. Το πρόγραμμα συνάντησε αδυναμίες που οφείλονταν κυρίως στις κοινωνικές συνήθειες και αναστολές σχετικά με το ρόλο της γυναίκας. «Η ελληνική κοινωνία είχε δημιουργήσει στη συνείδηση των ανθρώπων τα πρότυπα των δύο φύλων, του άνδρα- εκπροσώπου της ευρωστίας, της ρώμης, και της γυναίκας ως σεμνής και αδύναμης. [...] Εξάλλου, θρησκοληπτικές απόψεις θεωρούσαν ότι η γυναίκα σκανδαλίζει με την αθλητική περιβολή».³²¹ Τα γυμναστήρια ήταν κατεξοχήν χώροι ανδρικής παρουσίας. Οι γυναίκες ήταν μια πολύ μικρή μειοψηφία στο χώρο του αγωνιστικού αθλητισμού και είχαν ανύπαρκτη παρουσία στο χώρο της ελεύθερης αθλητικής συμμετοχής.

Το Υ.Ν.Γ.Α. απέρριπτε τους ιδιωτικούς χώρους γυμναστικής ως χώρους αθλητικής δραστηριότητας διότι προσπαθούσαν μόνο για την αισθητική βελτίωση των «πελατισσών». Επιπλέον, για τις περισσότερες γυναίκες, η συμμετοχή σε χώρους

³²⁰ Στο ίδιο, σελ. 7-8.

³²¹ Δ.Σ. Πτυχιούχων Φ.Α. Ν. Λάρισας, «Αθλητισμός και γυναίκα», *Ελευθεροτυπία*, 12 Μαΐου 1984.

ινστιτούτων ήταν απαγορευτική λόγω των καθόλου ασήμαντων δαπανών συμμετοχής. Το Πρόγραμμα για τις γυναίκες ξεκίνησε από το Μάρτιο του 1983 και, μέχρι τον Ιούνιο του 1984, είχαν συμμετάσχει σε αυτό 200 καθηγητές φυσικής αγωγής και 60.000 αθλούμενες. Μέσω της οργανωμένης και σταθερής συμμετοχής των γυναικών στο πρόγραμμα (δύο φορές την εβδομάδα), αλλά και μέσω της διεύρυνσής του σε περισσότερους Δήμους, το Υ.Ν.Γ.Α. έθετε ως ρεαλιστικό στόχο για το 1985 τους 600.000 αθλούμενους έλληνες.³²²

Ο Υ.Ν.Γ.Α. προώθησε «Προγράμματα Ειδικού Αθλητισμού» για συγκεκριμένες, ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες της κοινωνίας. Άνθρωποι με ανάγκες σωστής κοινωνικής επανένταξης είναι οι φυλακισμένοι, οι έγκλειστοι σε αναμορφωτήρια και άλλοι. Το Υ.Ν.Γ.Α. παρενέβη σε διάφορα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων, ώστε να αρχίσει ο προγραμματισμός ενιαίου αθλητικού προγράμματος για τις φυλακές, τα αναμορφωτήρια και τα ιδρύματα της χώρας. Επιπλέον, έγιναν αθλητικές συναντήσεις των τροφίμων του Σ.Κ.Α. (Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων) Κορυδαλλού με τις ομάδες ποδοσφαίρου, βόλεϊ και μπάσκετ των φοιτητών της Γυμναστικής Ακαδημίας και της Ομάδας Μπάσκετ του Υ.Ν.Γ.Α.. Το Υφυπουργείο συνεργάστηκε με το Υπουργείο Δικαιοσύνης με σκοπό τη βελτίωση της ζωής των φυλακισμένων μέσω του αθλητισμού.³²³

Τα άτομα με Ειδικές Ανάγκες απασχόλησαν επίσης τα Προγράμματα Μ.Λ.Α. του Υ.Ν.Γ.Α.. Η μέχρι και πριν τα αθλητικά προγράμματα κατάσταση στο χώρο των ΑμεΑ χαρακτηριζόταν από άγνοια, προκατάληψη, κοινωνικό αποκλεισμό και μεταφορά της Κρατικής Ευθύνης σε φιλάνθρωπους και εμπόρους. Η παρουσία του Υφυπουργείου στο χώρο αυτό έγινε σε δύο επίπεδα:³²⁴

1. Άμεση οικονομική συμβολή σε μεμονωμένες αθλητικές δραστηριότητες ΑμεΑ μέσω οικονομικών ενισχύσεων σε ανάλογους φορείς.
2. Μόνιμη και προγραμματισμένη συμμετοχή στον αγώνα για την κατοχύρωση των υποχρεώσεων του κράτους και των δικαιωμάτων των ΑμεΑ.

Το Υ.Ν.Γ.Α., στοχεύοντας στην εκμηδένιση του διχασμού «κουλτούρας» και «αθλητισμού» ώστε οι φορείς της μιας έκφρασης να μην απορρίπτουν την άλλη,

³²² Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση...», ό.π., σελ. 9-10.

³²³ Στο ίδιο, σελ. 11-12.

³²⁴ Στο ίδιο, σελ. 12.

προχώρησε στη σύνταξη ενός «Αθλητικού Προγράμματος για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση». Η τότε υπάρχουσα αθλητική υποδομή παρείχε τη δυνατότητα πραγμάτωσης μικρών μόνο βημάτων στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο τρόπος που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα είναι ίδιος με όλα τα προγράμματα Μ.Λ.Α. του Υ.Ν.Γ.Α.. Καθηγητές και φοιτητές φυσικής αγωγής συνεργάστηκαν με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον Π.Υ., συνεπικουρούμενοι από έναν συντονιστή. Το πρόγραμμα στόχευε στην υιοθέτηση του αθλητισμού ως τρόπου ζωής των φοιτητών στον ελεύθερο χρόνο τους, με σκοπό την σωματική και ψυχική ευεξία των αθλούμενων καθώς και την κοινωνική ενεργοποίηση και συναδέλφωση. Το πρόγραμμα ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικό στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, όπου απασχολήθηκαν καθημερινά 25 τελειόφοιτοι φοιτητές του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού που, σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης, κατάφεραν να προσελκύσουν 6.000 φοιτητές για όλο το ακαδημαϊκό έτος.³²⁵

Εκτός από τα προγράμματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, μέχρι και το τέλος του 1984 είχαν επίσης εφαρμοστεί τα προγράμματα «Παιδιά και Θάλασσα» και «Εργασιακός Αθλητισμός». Προς υλοποίηση για το άμεσο μέλλον βρίσκονταν τα προγράμματα «Αθλητισμός και Ωριμη Ηλικία» και «Νέοι και Χορευτική Γυμναστική». Το πρόγραμμα «Παιδιά και Θάλασσα» στόχευε στην παροχή της δυνατότητας στα παιδιά να συνεχίσουν την αθλητική τους ενασχόληση κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών τους. Με αυτό τον τρόπο, τα παιδιά θα προσέγγιζαν και θα εξοικειώνονταν με το υγρό στοιχείο που αφενός θα βοηθούσε στην αθλητική τους ενασχόληση και αφετέρου στη γνωριμία τους με τον ναυταθλητισμό. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε περισσότερους από 40 Δήμους με 20.000 περίπου συμμετέχοντες υπό την ευθύνη καθηγητών φυσικής αγωγής. Όσον αφορά το πρόγραμμα «Εργοστασιακός Αθλητισμός», η συμβολή του Υ.Ν.Γ.Α. ήταν η στήριξη συγκεκριμένων αθλητικών διοργανώσεων που διεξάγονταν υπό την ευθύνη των εργατικών κέντρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι 33 εργοστάσια των Αθηνών έλαβαν μέρος στο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, αντίστοιχα πρωταθλήματα έγιναν από τους εργαζομένους στα νοσοκομεία της Αθήνας, τους εργαζόμενους σε Υπουργεία κ.ά.³²⁶

Το πρόγραμμα «Αθλητισμός και Τρίτη Ηλικία» συνδέεται με τον αθλητισμό συντήρησης και σκοπό είχε να δώσει τη δυνατότητα για σωστή ενασχόληση στον ελεύθερο χρόνο των ηλικιωμένων ανθρώπων. Το πρόγραμμα «Νέοι και Χορευτική

³²⁵ Στο ίδιο, σελ. 13-14.

³²⁶ Στο ίδιο, σελ. 14-18.

Μουσική» είχε ως σκοπό την προσέγγιση των εφήβων της χώρας με την τέχνη του χορού μέσα από την κίνηση. Παρατηρούμε ότι όλα τα προγράμματα που αναφέρθηκαν πιο πάνω και αποτελούν την πρώτη εκτενή προσπάθεια για ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στη χώρα μας, είχαν ως βασικό μοχλό ανάπτυξης την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ ο σχεδιασμός τους και η χρηματοδότησή τους ανήκε κυρίως στο Κράτος.³²⁷

Τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στην αλλαγή της νοοτροπίας της ελληνικής κοινωνίας σχετικά με τον αθλητισμό. Πέραν των προγραμμάτων, οι Έλληνες έδειξαν επιθυμία για συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες, ενώ ταυτόχρονα ξεπεράστηκαν ταμπού αιώνων. Χαρακτηριστικό της στροφής προς μία πιο αθλητική κουλτούρα είναι ο αριθμός των συμμετεχόντων στο γύρο της Αθήνας. Το 1982 στο γύρο της Αθήνας συμμετείχαν 6.500 άτομα, το 1983 έφτασαν τους 21.000 και το 1984 ανήλθαν στους 45.000. Πενήντα χιλιάδες δημότες της Αθήνας γυμνάζονταν καθημερινά σε 43 Κέντρα Νεότητας και, μέσα σε τρεις μήνες το 1984, 24.000 Αθηναίοι γυμνάζονταν στο Σεράφειο Κολυμβητήριο. Ο τότε Δήμαρχος Αθηναίων Μπέης δήλωσε ότι «ο λαϊκός αθλητισμός, σαν κοινωνικό κίνημα εξισορρόπησης των συνθηκών διαβίωσης, στοχεύει στη φιλική συνύπαρξη και επικοινωνία των ανθρώπων σπάζοντας τον κλοιό της σταδιακής απομόνωσης που επιβλήθηκε από αλματώδη άνοδο της αστυφιλίας και την απόπειρα οργάνωσης μιας κοινωνίας θεμελιωμένης στη δύναμη της μηχανής».³²⁸

Το 1990-91, η Γ.Γ.Α. έθεσε σε εφαρμογή 8 προγράμματα ΆγΟ για διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά, οι υποψήφιοι Τ.Ε.Φ.Α.Α., κρατούμενοι, ΑμεΑ κ.ά. Την εποπτεία για την εφαρμογή των προγραμμάτων, τον συντονισμό και την άμεση συνεργασία με τη Διεύθυνση της Γ.Γ.Α. είχε ο κατά νομό προϊστάμενος των γραφείων φυσικής αγωγής ή ο Π.Υ. Τα γραφεία φυσικής αγωγής ή ο Π.Υ. συνεργάζονταν στενά με τους δήμους (Αθλητικούς Οργανισμούς ή αθλητικές επιτροπές), τις κοινότητες, τα Κ.Α.Π.Η., τα κέντρα αποτοξίνωσης, τους Διευθυντές φυλακών και τα εργατικά κέντρα κάθε περιοχής. Οργανωτικά παρατηρούμε ότι η πολιτεία, μέσω της Γ.Γ.Α., σχεδιάζει τα προγράμματα ΆγΟ και οι Ο.Τ.Α. είναι επιφορτισμένοι με την υλοποίησή τους. Συγκεκριμένα η Γ.Γ.Α. προσκαλούσε τους δήμους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε κάποιο πρόγραμμα και τους προσέφερε το συγκεκριμένο οργανωτικό πλαίσιο του εκάστοτε προγράμματος (π.χ.,

³²⁷ Στο ίδιο, σελ. 18.

³²⁸ «Ο αθλητισμός μπήκε στη ζωή μας», *Τα Νέα*, 14 Απριλίου 1984.

ποιος μπορεί να εργαστεί και ποιος μπορεί να πάρει μέρος). Οι Ο.Τ.Α. με την σειρά τους αναλάμβαναν να βρουν τους κατάλληλους χώρους για τη διεξαγωγή του προγράμματος. Η επιλογή και η τοποθέτηση των γυμναστών στους Δήμους γινόταν από τον προϊστάμενο του Γραφείου Φυσικής Αγωγής ή τον Π.Υ. και τον εκπρόσωπο του σωματίου των εργαζομένων γυμναστών. Οι γυμναστές υπέγραφαν σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου επί ωριαία αποζημίωση.³²⁹

Την περίοδο '90-'93 την Ελλάδα κυβερνά η Νέα Δημοκρατία με πρωθυπουργό τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη και αρμόδιους υφυπουργούς διαδοχικά την Φ. Πετραλιά, τον Β. Παπαγεωργόπουλο και τον Β. Μειμαράκη. Παρά το γεγονός ότι τις προηγούμενες δεκαετίες απουσιάζει από τις θέσεις της Ν.Δ. η αναφορά στην σύνδεση Αυτοδιοίκησης και Άσκησης-Άθλησης για Όλους, η κυβέρνηση συνέχισε να υλοποιεί τα προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Μετά την περίοδο 1983-93, η Γ.Γ. Νέας Γενιάς και η Γ.Γ. Αθλητισμού διεύρυναν τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού για στοχευμένες κοινωνικές ομάδες προτεραιότητας. Ξεκίνησαν να λειτουργούν προγράμματα για παιδιά, νέους, εργαζόμενους, γυναίκες, ΑμΕΑ, το στρατό, την Τρίτη ηλικία κ.ά.³³⁰ Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η 8^η σύσκεψη των Ευρωπαϊκών Υπουργών Αθλητισμού το 1995 επιβεβαίωσε την αντίληψη προσέγγισης του αθλητισμού ως μέσου επίτευξης κοινωνικών στόχων, πέραν της συναγωνιστικής του υπόστασης. Συμφώνησαν ότι η επένδυση στον αθλητισμό αποτελεί μια καλή κοινωνική επένδυση και στόχευσαν σε τρεις συγκεκριμένους τομείς: την υγεία, την κοινωνικοποίηση και την οικονομία.

Όσον αφορά τη συμβολή του αθλητισμού στη βελτίωση της υγείας και τη συμβολή του στην καλλιέργεια της ηθικής και κοινωνικής συνείδησης των πολιτών, θα λέγαμε ότι είναι απόψεις οι οποίες έχουν γίνει ευρύτατα αποδεκτές εδώ και πολλά χρόνια. Η απόφαση εισαγωγής της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον μαζικό αθλητισμό και τη φυσική δραστηριότητα είναι ένα νέο φαινόμενο. Νέο φαινόμενο είναι επίσης η απόφαση δημιουργίας προγραμμάτων απασχόλησης και επιμόρφωσης εθελοντών ώστε να ενταχθούν στις δομές του αθλητισμού. Ο εθελοντισμός, εξάλλου, μαζί με τα αθλητικά συμβούλια, υπήρξε σημαντικότερος παράγοντας ανάπτυξης του αθλητισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο. «Στη Βρετανία, ο εθελοντισμός στον αθλητισμό είναι πολύ σημαντικός. Τα περισσότερα από τα αθλήματα είναι οργανωμένα σε επίπεδο

³²⁹ Αυθίνος, *Άσκηση – Άθληση – Κινητική Αναψυχή – Οργανωτική Διάσταση*, ό.π., κεφ. 3, σελ. 42-45.

³³⁰ Νικηταράς, *Η Πόλη και η Άσκηση του Πολίτη...*, ό.π., κεφ. 7, σελ. 112-113.

συλλόγων. [...] Αυτοί οι σύλλογοι αποτελούν τη βάση της πυραμίδας των εθελοντικών οργανισμών στον τομέα του αθλητισμού». ³³¹ Η σύζευξη της κρατικής και της ιδιωτικής χρηματοδότησης στον αθλητισμό καθώς και ο εθελοντισμός είναι ανάγκες που προκύπτουν από τα δεδομένα των σύγχρονων κοινωνιών. Ο λόγος για την απόκλιση αυτή από τα θεμελιώδη άρθρα της αρχικής διακήρυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει να αναζητηθεί στις ανάγκες που δημιουργούνται σήμερα. Χαρακτηριστικά είναι τα ευρήματα πρόσφατων ερευνών σχετικά με τα προγράμματα ΆγΟ. Το 64,11% των δημοτών 7 δήμων της χώρας δήλωσε ότι κρίνει αναγκαίο να υπάρχει μηνιαία συνδρομή για τα προγράμματα ΆγΟ. ³³²

Μέχρι το Μάιο του 1995, ο αριθμός των Ο.Τ.Α. που μετείχαν στα χρηματοδοτούμενα από τη Γ.Γ.Α. προγράμματα είχε ανέλθει στους 600 περίπου, ενώ ο αριθμός αθλούμενων σε αυτούς ήταν περίπου 56.000. Τα προβλήματα και οι αδυναμίες του θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου που ίσχυε μέχρι τότε, ήταν τα εξής: ³³³

1. Δεν υπήρχε σταθερή και συγκεκριμένη για κάθε χρόνο ημερομηνία έναρξης λειτουργίας των προγραμμάτων.
2. Η αρμόδια επιτροπή ενέκρινε αριθμό ωρών ανά βδομάδα και όχι συγκεκριμένο ποσό χρηματοδότησης κατά Ο.Τ.Α. ή άλλο φορέα.
3. Εργοδότης των εργαζομένων Κ.Φ.Α. ήταν η επιτροπή και η Ε.Ι.Ο. και όχι οι Ο.Τ.Α.
4. Δεν υπήρχε σταθερή κατά μήνα εκταμίευση χρημάτων από τη Γ.Γ.Α. προς την Ε.Ι.Ο. για την τακτική πληρωμή των εργαζομένων στα προγράμματα Κ.Φ.Α. και την ταυτόχρονη απόδοση από την Ε.Ι.Ο. των πάσης φύσεως κρατήσεων και εισφορών προς το Δημόσιο και τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.
5. Δεν υπήρχε σταθερό ύψος κρατικής χρηματοδότησης.
6. Δεν υπήρχαν ενιαία προπονητικά κέντρα.
7. Δεν υπήρχε γενικότερη επιστημονική και ιατροφαρμακευτική υποστήριξη των αθλουμένων.
8. Μεγάλο μέρος των χρηματοδοτούμενων από το κράτος προγραμμάτων ήταν ξεκομμένο από το συνολικό πλαίσιο δραστηριοτήτων των Ο.Τ.Α.

³³¹ Gratton, Chr. και Taylor, P., *Government and the Economics of Sport*, Λονδίνο: Longman, 1991, κεφ. 6, σελ. 138.

³³² GPO για το 2^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Αθλητισμού, 2005.

³³³ Σεβαστής, Β., Σύμβουλος Υφυπουργού Αθλητισμού, Εισήγηση του Οργανισμού ΆγΟ, Μάιος 1995.

Το 1995, επίσης, η Γ.Γ.Α. προετοίμασε, στο πλαίσιο των αποφάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης (1995), το οργανωτικό πλαίσιο των προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού για την περίοδο 1996. Σύμφωνα με τη Γ.Γ.Α., το *οργανωτικό πλαίσιο των προγραμμάτων άσκησης-άθλησης για όλους του 1996* θα κάλυπτε τη μεταβατική περίοδο μέχρι τη δημιουργία και τη λειτουργία του φορέα μαζικής άσκησης-άθλησης.³³⁴ Το οργανωτικό πλαίσιο του 1996 προέβλεπε την υλοποίηση:

A. Γενικών προγραμμάτων:

- Ο.Τ.Α. και άλλοι φορείς υποβάλλουν συγκεκριμένα προγράμματα μέσω των Νομαρχιακών Υπευθύνων.
- Άσκηση ΑμεΑ σε σχολεία, ιδρύματα και πρότυπα κέντρα άσκησης-άθλησης.

B. Ειδικών προγραμμάτων:

- Άσκηση στις φυλακές.
- Άσκηση στα κέντρα απεξάρτησης.
- Πανεπιστημιακός αθλητισμός.

Επιπλέον, το σχετικό οργανωτικό πλαίσιο προέβλεπε τη δημιουργία δύο πρότυπων κέντρων υλοποίησης προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού στο Ε.Α.Κ.Ν. Αγίου Κοσμά και στο γυμναστήριο Φωκιανού. Καινοτομία του οργανωτικού πλαισίου αποτελούσε το γεγονός ότι τα νέα προγράμματα θα προτείνονταν από τους φορείς υλοποίησής τους. Επιπροσθέτως, οι αθλούμενοι έπρεπε υποχρεωτικά να συμπληρώσουν το «στατιστικό δελτίο συμμετοχής», το οποίο αποστέλλονταν σε καθορισμένες ημερομηνίες στη διεύθυνση ανάπτυξης της Γ.Γ.Α.. Γενικό συμπέρασμα του οργανωτικού πλαισίου του 1996 είναι ότι οι Ο.Τ.Α. απέκτησαν μεγαλύτερη αυτονομία σχετικά με την οργάνωση των προγραμμάτων ΆγΟ και οικονομικές αρμοδιότητες επί των προγραμμάτων.

Το λειτουργικό πρόγραμμα περιελάμβανε τις δράσεις:

- Αθλητισμός και Παιδί
- Άθληση στην εφηβική ηλικία
- Αθλητισμός και γυναίκα

³³⁴ Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, *Οργανωτικό Πλαίσιο Προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους»*, Αθήνα: Γ.Γ.Α., 1998.

- Άθληση ενηλίκων
- Άθληση και Τρίτη ηλικία
- Καινοτόμες δραστηριότητες άθλησης

Επιπροσθέτως, στη συνδιάσκεψη αθλητικών οργανισμών πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που πραγματοποιήθηκε στο Βόλο στις 18 και 19 Μαΐου 1996, η εισηγητική έκθεση περιελάμβανε τις εξής προτάσεις;³³⁵

1. Το Υφυπουργείο Αθλητισμού στο νομοσχέδιο που ετοιμάζει θα πρέπει να προτείνει νομικό πλαίσιο για όλους τους Δ.Α.Ο. της χώρας, με κριτήρια πληθυσμιακά την οικονομική κατ' έτος ενίσχυση των Αθλητικών οργανισμών, για όλο το πλαίσιο των δραστηριοτήτων του.
2. Οι αθλητικοί οργανισμοί με το ίδιο νομοσχέδιο να κατοχυρώνονται, να δημιουργούν φυτώρια-ακαδημίες ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ και άλλων ερασιτεχνικών αθλημάτων, με τη δυνατότητα εξέλιξης σε ομάδες με δελτία και συμμετοχής τους στα τοπικά πρωταθλήματα.
3. Τα προγράμματα που γίνονται με την μορφή ενίσχυσης από την Γ.Γ.Α. να δίνονται απευθείας στους Δήμους, ώστε να διασφαλίζεται η πιο εύρυθμη λειτουργία τους.
4. Απαραίτητη είναι η οικονομική συμμετοχή του πολίτη σε όλες τις μορφές άσκησης-άθλησης.

Μέχρι το 1984 όπου κάποιες αρμοδιότητες μεταφέρθηκαν στους νομάρχες και το 1990 στους Ο.Τ.Α., η Γ.Γ.Α. όριζε τις διοικήσεις, προσλάμβανε το προσωπικό και κάλυπτε τις δαπάνες λειτουργίας των αθλητικών χώρων. Σταδιακά οι Ο.Τ.Α., θέλοντας να ελέγχουν τη λειτουργία τους αλλά και να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες, και εφόσον ο χώρος ήταν δημοτικός, ίδρυσαν Νομικά Πρόσωπα. Ο επικεφαλής του αθλητικού τμήματος της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Μαραβέλιας δήλωσε ότι δημιουργήθηκαν διάφορα νομικά κωλύματα όπως η αλλαγή του νομικού καθεστώτος, η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή χρηματοδότησης των γυμναστηρίων από τη Γ.Γ.Α.. Η λύση δόθηκε με νομοθετική ρύθμιση και οι Ο.Τ.Α. κλήθηκαν να αποδεχτούν τη μεταβίβαση των δημοτικών χώρων άσκησης-άθλησης που λειτουργούσαν στα όριά τους, παρότι οι όροι μεταβίβασης δεν ικανοποιούσαν τις

³³⁵ Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Αθλητικών Οργανισμών, Εισήγηση Α' Ενότητας, 18-19/05/1996, Βόλος.

Δημοτικές Διοικήσεις ως προς τη χρηματοδότηση. Τελικά με το Ν. 2880/2001, οι δημοτικοί χώροι άσκησης-άθλησης μεταβιβάστηκαν οριστικά στους Ο.Τ.Α..³³⁶

Επόμενος σταθμός του κινήματος ΆγΟ στη χώρα μας είναι ο καθορισμός της οργανωτικής δομής της διεύθυνσης «Άσκησης-Άθλησης για Όλους» το 2002 που έρχεται να αντικαταστήσει τον Οργανισμό του Μαζικού Αθλητισμού του 1999. «Αντικείμενο της διεύθυνσης “Άσκησης-Άθλησης για Όλους” (της Γ.Γ.Α.) είναι η μελέτη, οργάνωση, διάδοση, υλοποίηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, υποστήριξη και χρηματοδότηση των προγραμμάτων “Άσκησης-Άθλησης για Όλους” σε πανελλήνιο επίπεδο».³³⁷ Η διεύθυνση «Άσκηση-Άθληση για Όλους» συγκροτείται από τρία τμήματα. Το τμήμα διοικητικής και οικονομικής παρακολούθησης, το τμήμα σχεδιασμού και επιστημονικής υποστήριξης και τέλος το τμήμα παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων «Άσκησης-Άθλησης για Όλους».

Σήμερα τα Προγράμματα ΆγΟ των Ο.Τ.Α. απευθύνονται σε όλους τους δημότες ανεξαιρέτως. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη νεολαία, όπως δινόταν και στις αρχές της δεκαετίας του '80. Πλούσιο είναι το εύρος των αθλητικών δραστηριοτήτων που προσφέρουν οι κατά τόπους Δ.Α.Ο. Εκτός από διαδεδομένα αθλήματα, όπως το ποδόσφαιρο και το βόλεϊ, κάποιοι Δ.Α.Ο. σήμερα προσφέρουν ακόμα και γιόγκα, πιάτες, κ.ά. Το προφίλ των συμμετεχόντων στα αθλητικά προγράμματα που προσφέρουν οι Δ.Α.Ο. είναι παρόμοιο με αυτό των μελών του γυμναστηρίου, αφορά και τα δύο φύλα, όλες τις ηλικίες και τις ικανότητες των πολιτών. Ουσιαστικά και κατά κανόνα δεν αποκλείεται κανένας πολίτης από αυτά.³³⁸ Οι στόχοι των προγραμμάτων σήμερα δεν διαφέρουν από τους στόχους των προγραμμάτων όταν αυτά ξεκίνησαν αλλά είναι πιο γενικευμένοι και καλύπτουν πιο σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.³³⁹ Συγκεντρώνοντας τις δηλώσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα καταλήγουμε ότι οι στόχοι των προγραμμάτων σήμερα είναι οι εξής:³⁴⁰

- Λαϊκή άθληση
- Διά βίου άσκηση
- Ψυχαγωγία
- Βελτίωση της φυσικής κατάστασης
- Εισαγωγή στις βασικές αρχές του αθλητισμού

³³⁶ Μαραβέλιας, Παράρτημα Α, συνοδευτικό υλικό στις απαντήσεις του ερωτηματολογίου.

³³⁷ Νικηταράς, *Η Πόλη και η Άσκηση του Πολίτη...*, ό.π., κεφ. 7, σελ. 108.

³³⁸ Παράρτημα Α, απάντηση Κουράκη στην ερώτηση 18.

³³⁹ Παράρτημα Α, ερωτήσεις 17 και 18.

³⁴⁰ Παράρτημα Α, ερώτηση 19.

- Γνώση και εξοικείωση με τα βασικά Ολυμπιακά αθλήματα
- Ώθηση νέων παιδιών προς τον αθλητισμό
- Ανάπτυξη ευγενούς άμιλλας και ομαδικού πνεύματος
- Δημιουργία καλών φιλάθλων
- Γνωριμία με τα μη διαδεδομένα στη χώρα μας Ολυμπιακά αθλήματα
- Διάδοση του Ολυμπισμού
- Η ενασχόληση των δημοτών με αθλήματα που τους ενδιαφέρουν
- Βελτίωση βιολογικών δεικτών
- Μείωση του στρες
- Παροχή διεξόδων στους νέους
- Καλλιέργεια των πνευματικών ικανοτήτων
- Προώθηση του δικαιώματος στη διαφορετικότητα

Όσοι λαμβάνουν μέρος στις αθλητικές δραστηριότητες των Ο.Τ.Α., συμμετέχουν για διάφορους λόγους οι οποίοι άπτονται των παραπάνω στόχων. Συγκριμένα, σύμφωνα με τους παράγοντες των Ο.Τ.Α. που έλαβαν μέρος στην έρευνα οι λόγοι είναι οι κάτωθι:³⁴¹

- Διέξοδος, ανάγκη για άθληση
- Ιατρικοί λόγοι
- Έλλειψη ψυχικής ηρεμίας και γαλήνης
- Λόγοι οικονομικής στενότητας
- Κοινωνικοποίηση
- Χαμηλό κόστος συμμετοχής χωρίς σωματειακές δεσμεύσεις
- Διασκέδαση
- Δημιουργική αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου

³⁴¹ Παράρτημα Α, ερώτηση 20.

Δήμος Ευόσμου	1
Δήμος Πειραιά	2
Δήμος Αθηναίων	3
Δήμος Αμπ/κήπων	4
Δήμος Πατρέων	5
Δήμος Αμαρουσίου	6
Δήμος Συκεών	7
Δήμος Πολίχνης	8

(Πηγή: Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Ευόσμου)

Έρευνα σε συμμετέχοντες των προγραμμάτων ΆγΟ έδειξε ότι οι πολίτες συμμετέχουν στα αθλητικά προγράμματα των Δ.Α.Ο. για να βελτιώσουν την υγεία και την εμφάνισή τους, να καταπολεμήσουν το άγχος και να ψυχαγωγηθούν.³⁴² Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν έχουν πραγματοποιηθεί γενικευμένες έρευνες που να καταδεικνύουν τους λόγους για τους οποίους ένας πολίτης επιλέγει να εγγραφεί σε έναν Δ.Α.Ο..

Το Υφυπουργείο Αθλητισμού σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλους φορείς διοργανώνει τα προγράμματα Μαζικής Λαϊκής Άσκησης-Άθλησης. Το 1999 ολοκληρώνεται ένας ιστορικός κύκλος για την πορεία του μαζικού αθλητισμού στη χώρα μας. Η συνδιάσκεψη τον Μάιο του 1996 στον Βόλο, το 1^ο Συνέδριο τον Απρίλιο του 1998 στην Αθήνα και η θεσμοθέτηση του Οργανισμού Μαζικού Αθλητισμού με τον νέο αθλητικό νόμο αποτελούν σταθμούς. Η περίοδος πριν από το 1999 χαρακτηρίζεται ως μεταβατική για τον μαζικό αθλητισμό στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό η Γ.Γ.Α. προέβη σε ειδική έκδοση του οργανωτικού πλαισίου των προγραμμάτων ΆγΟ έως ότου οργανωθεί και λειτουργήσει ο Οργανισμός Μαζικού Αθλητισμού (Ο.Μ.Α.). Μέσα από το μεταβατικό αυτό οργανωτικό πλαίσιο μπορούμε να δούμε το ρόλο της Γ.Γ.Α., της Εθνικής Επιτροπής

³⁴² Παράρτημα Α, απάντηση Κουκουλόπουλου στην ερώτηση 20.

Μαζικού Αθλητισμού (Ε.Ε.Μ.Α.), των Νομαρχιακών Υπεύθυνων Προγραμμάτων ΑγΟ και της Επιτροπής Προγραμματισμού.³⁴³

Η Γ.Γ.Α. συνδιοργανώνει και συγχρηματοδοτεί προγράμματα ΑγΟ. Αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού (ΦΕΚ 28/Α'1.3.1985) είναι ο εθνικός επιτελικός σχεδιασμός καθώς και η συνολική ευθύνη για όλα τα θέματα που αφορούν την πρόοδο και την καλύτερη διοργάνωση και λειτουργία του αθλητισμού στη χώρα μας. Η Ε.Ε.Μ.Α. συγκροτήθηκε με υπουργική απόφαση και έχει την ευθύνη σχεδιασμού και αξιολόγησης των Προγραμμάτων ΑγΟ σε όλη τη χώρα. Επιπροσθέτως έχει τη συνολική ευθύνη του Εθνικού Προγραμματισμού του Μαζικού Αθλητισμού. Η Ε.Ε.Μ.Α. είναι αρμόδια για την προετοιμασία της οργάνωσης και λειτουργίας του Οργανισμού Μαζικού Αθλητισμού και για την καταγραφή των οικονομικών εκκρεμοτήτων του Μαζικού Αθλητισμού. Η Επιτροπή παρείχε επίσης τη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης του Μαζικού Αθλητισμού και του συντονισμού των δράσεων με τους αρμόδιους φορείς. Η εκτέλεση των αποφάσεων της Ε.Ε.Μ.Α., ως προς το Διοικητικό και Οικονομικό σκέλος, ανατέθηκε στην Ε.Ε.Π.Α. και η Διοικητική Υποστήριξη του έργου της θα γινόταν από το γραφείο αθλητικού προσανατολισμού της Γ.Γ.Α..³⁴⁴

Οι νομαρχιακοί υπεύθυνοι των Προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού είναι καθηγητές φυσικής αγωγής, διορισμένοι από το δημόσιο, με έδρα το γραφείο φυσικής αγωγής του νομού ή άλλο χώρο που ορίζεται από τον νομάρχη. Ο διορισμός τους γίνεται από τη Γ.Γ.Α. και έχουν την ευθύνη της ενημέρωσης και της συνεργασίας με τους φορείς του Α' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης για θέματα που αφορούν τα Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού. Επιπλέον, πρέπει να συνεργάζονται με τα αρμόδια όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε θέματα προγραμματισμού, δυνατοτήτων περαιτέρω ανάπτυξης του κινήματος ΑγΟ, συντονισμού δράσεων με άλλους αθλητικούς φορείς, προβολής των προγραμμάτων και εξεύρεσης οικονομικών πόρων.³⁴⁵

Η Επιτροπή Προγραμματισμού λαμβάνει υπόψη τις προτάσεις των ενδιαφερόμενων φορέων, τις αναπτυξιακές προτεραιότητες κάθε περιφέρειας, τον ετήσιο προϋπολογισμό και τους στόχους του κάθε προγράμματος, υποβάλλει τεκμηριωμένη πρόταση ανά διοικητική περιφέρεια και πεδίο υλοποίησης

³⁴³ Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, *Οργανωτικό Πλαίσιο Προγραμμάτων «Αθλησης για Όλους»...*, ό.π., σελ. 4.

³⁴⁴ Στο ίδιο, σελ. 5.

³⁴⁵ Στο ίδιο.

προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού. Μετά την επεξεργασία των υποβαλλόμενων παρατηρήσεων και προτάσεων, υποβάλλει προς έγκριση το σχέδιο δράσης στην Ε.Ε.Μ.Α. Τα προγράμματα ΆγΟ χρηματοδοτούνταν και υλοποιούνταν βάσει τριών διαδικασιών. Κατά την πρώτη διαδικασία, την ευθύνη υλοποίησης την είχε ο φορέας ή οι φορείς που υπέβαλαν την αίτηση και η χρηματοδότηση από την Ε.Ε.Μ.Α. για τις επιλέξιμες δαπάνες ήταν 100%. Η δεύτερου τύπου διαδικασία αφορά τα προγράμματα όπου την ευθύνη υλοποίησης έχει ο φορέας ή οι φορείς που υποβάλλουν την αίτηση και η χρηματοδότηση από την Ε.Ε.Μ.Α. για τις επιλέξιμες δαπάνες είναι από 60% έως 95%. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα περισσότερα προγράμματα ΆγΟ άνηκαν στη δεύτερη κατηγορία διαδικασιών, όπου η χρηματοδότηση από πλευράς Ε.Ε.Μ.Α. κυμαινόταν μεταξύ του 75% και του 95%. Η τρίτη διαδικασία αφορά τα προγράμματα εκείνα που η ευθύνη υλοποίησής τους ανήκει στην Ε.Ε.Μ.Α. η οποία συνεργάζεται με τους αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς.³⁴⁶

Το οργανωτικό πλαίσιο των προγραμμάτων ΆγΟ, όπως αυτό δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το Φεβρουάριο του 2008, δεν διαφέρει κατά πολύ από το οργανωτικό πλαίσιο του 1998. Αναφέρεται ότι το οργανωτικό πλαίσιο του 2008 καλύπτει χρονικά και λειτουργικά τη μεταβατική περίοδο μέχρι την οργάνωση και λειτουργία του Οργανισμού Μαζικού Αθλητισμού (Ο.Μ.Α.). Σύμφωνα με το άρθρο 76 του Ν. 3057/2002, συνίσταται στη Γ.Γ.Α. «Διεύθυνση ΆγΟ». Οι Νομαρχιακοί Υπεύθυνοι (Ν.Υ.) και η Επιτροπή προγραμματισμού συνεχίζουν να διατηρούν τους ρόλους τους ως είχαν. Οι διαδικασίες υλοποίησης και χρηματοδότησης των προγραμμάτων ΆγΟ παραμένουν τρεις, με χρηματοδοτούσα αρχή τη Γ.Γ.Α.. Όπως προβλεπόταν για την Ε.Ε.Μ.Α. το 1998, η Γ.Γ.Α., διά μέσου της διεύθυνσης ΆγΟ, δύναται να συγκροτεί επιστημονικές επιτροπές με σκοπό την υποστήριξή της, την αρτιότερη λειτουργία των προγραμμάτων και την ποιοτική τους αναβάθμιση. Επιπλέον, η εν λόγω διεύθυνση μπορεί να συνεργάζεται με επιστημονικούς φορείς και πανεπιστήμια για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών της.

Συμπερασματικά, τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού, από την ίδρυσή τους στις αρχές της δεκαετίας του '80 ως τις μέρες μας, υλοποιούνται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Εξειδικεύονται με τρόπο που έχει ευθεία αντιστοίχιση σε κοινωνικές

³⁴⁶ Στο ίδιο, σελ. 5-6.

ομάδες (παιδιά, γυναίκες, Τρίτη ηλικία, ΑμεΑ, κ.ά.) που έχουν συζητηθεί σε Συμβούλιο Υπουργών στην Ευρώπη. Ένα «οικουμενικό» ιδεολογικό πλαίσιο –στο οποίο συγκλίνουν τόσο οι σοσιαλιστικές όσο και οι δυτικού τύπου προσεγγίσεις στον αθλητισμό– εκφράζει συνολικά τη δομή και το οργανωτικό πλαίσιο των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.

5.4 Διοικητικές μορφές

Η σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Δ.Α.Ο. δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα βάσει της χρονολογίας ίδρυσής τους. Ένα τυπικό Δ.Σ. Δ.Α.Ο. είναι αυτό του Δ.Α.Ο. Νικαίας. Το νομικό πρόσωπο διοικείται από επτά μέλη. Πρόεδρός του είναι ο Δήμαρχος Νικαίας, τον οποίο πλαισιώνουν τρεις Δημοτικοί Σύμβουλοι, δύο πολίτες με επαγγελματικές ή ανάλογες γνώσεις και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων. Ο Δ.Α.Ο. του Δήμου Καλλιθέας έχει ενδεκαμελές Δ.Σ. όπου πρόεδρος είναι ο Δήμαρχος που συνεπικουρείται από τέσσερις Δημοτικούς Συμβούλους και έξι δημότες, δύο εκ των οποίων πρέπει να έχουν σχέση με τον αθλητισμό. Το επίσης ενδεκαμελές Δ.Σ. του Δ.Α.Ο. Ρόδου συμπεριλαμβάνει και έναν εκπρόσωπο από τον χώρο της εκπαίδευσης, ενώ οι δημότες που το στελεχώνουν πρέπει να έχουν σχέση με τον αθλητισμό ή τη νεολαία.³⁴⁷

Παρόλο που η σύσταση των Δ.Σ. των Δ.Α.Ο. ως προς την ιδιότητα των μελών δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα, υπάρχουν κάποιοι Δ.Α.Ο. όπου τα καθήκοντα του Προέδρου τα ασκεί ο Αντιδήμαρχος, ο οποίος όμως ορίζεται από τον Δήμαρχο (βλ., για παράδειγμα, τον Δ.Α.Ο. Κηφισιάς). Στην αρχή κάθε διετίας το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τα μέλη του, Αντιπρόεδρο, Γραμματέα και Οικονομικό Έφορο. Στον Δ.Α.Ο. Αλεξανδρουπόλεως, το καταστατικό λειτουργίας ορίζει ενδεκαμελές Δ.Σ. στο οποίο θα περιλαμβάνονται επτά εκπρόσωποι των Αθλητικών Σωματείων του Δήμου, ενώ πρόεδρος μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε οριζόμενος από το Δήμαρχο Δημοτικός Σύμβουλος. Ο Δ.Α.Ο. του Δήμου Αθηναίων διοικείται από δεκαπενταμελές συμβούλιο του οποίου πρόεδρος είναι αυτοδικαίως, όπως ορίζει το

³⁴⁷ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Δημοτικός Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δήμου Ρόδου*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 359, 18 Ιουνίου 1990. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νικαίας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 390, 25 Ιουνίου 1985.

καταστατικό του, ο Δήμαρχος. Τα υπόλοιπα δεκατέσσερα μέλη τα εκλέγει το δημοτικό συμβούλιο, μεταξύ των οποίων είναι σύμβουλοι διαμερισμάτων και δύο τουλάχιστον Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Αθηναίων.³⁴⁸

Η σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων ανά Δ.Α.Ο. δεν διαφοροποιείται έντονα ή σε σχέση με τη χρονολογία ίδρυσης των Δ.Α.Ο.. Τα Διοικητικά Συμβούλια συνήθως κυμαίνονται μεταξύ επτά και δεκαπέντε μελών. Πρόεδρος κατά κανόνα είναι ο Δήμαρχος, ενώ σε αντίθετη περίπτωση το ρόλο του προέδρου αναλαμβάνει ο Αντιδήμαρχος ή κάποιος Δημοτικός Σύμβουλος οριζόμενος από το Δήμαρχο. Σε κάθε περίπτωση, ανάμεσα στα μέλη του Δ.Σ. πρέπει να υπάρχουν εκπρόσωποι του αθλητισμού οι οποίοι μπορεί να προέρχονται από σωματεία του Δήμου, να είναι δημότες με αθλητική κατάρτιση ή φίλαθλοι. Τα Δ.Σ. των Δ.Α.Ο. περιλαμβάνουν επίσης μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, ο αριθμός των οποίων μεταβάλλεται αναλόγως με το μέγεθος του Δ.Σ. Σε κάποιες περιπτώσεις, το Δ.Σ. περιλαμβάνει συνήθως έναν αιρετό εκπρόσωπο των εργαζομένων και, σπανιότερα, έναν εκπρόσωπο της εκπαίδευσης.

Εάν εξετάσουμε τις δηλώσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με τη διοίκηση των Δ.Α.Ο., αντιλαμβανόμαστε ότι η διοικητική δομή των αθλητικών οργανισμών είναι σχεδόν όμοια σε όλες τις περιπτώσεις με ελάχιστες διαφοροποιήσεις που οφείλονται σε λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.³⁴⁹ Τα Δ.Σ. των Δ.Α.Ο. Ηρακλείου, Κορυδαλλού και Νέας Σμύρνης είναι ενδεκαμελή και απαρτίζονται κυρίως από μέλη των δημοτικών συμβουλίων, γυμναστές και εκπροσώπους τοπικών αθλητικών σωματείων. Όπως μας πληροφορεί ο Δήμαρχος Ν. Σμύρνης Γ. Κουτελάκης, το κάθε μέλος του Δ.Σ. έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες και χρεωμένες δράσεις. Ο Δ.Α.Ο. έχει περιγραφή θέσεων εργασίας ανά εργαζόμενο, αναλυτικό οργανόγραμμα και διαδικασίες εφαρμογής συστήματος ποιότητας κατά ISO 9001:2000. Τα άτομα που απαρτίζουν το Δ.Σ. δεν προέρχονται όλα από το χώρο του αθλητισμού, εφόσον συμμετέχουν και πρόσωπα προερχόμενα από τον εκπαιδευτικό, τον επιχειρηματικό τομέα και τη νεολαία. Τα μέλη αυτά διαθέτουν γνώσεις management και έχουν επαφή με την τοπική κοινωνία. Η οργανωτική δομή του Δ.Α.Ο. Ν. Σμύρνης δεν αντανακλά το μέσο όρο που επικρατεί στη χώρα αλλά είναι ιδιαίτερης σημασίας επειδή ο συγκεκριμένος Δ.Α.Ο. είναι σχετικά σύγχρονος. Ο Δ.Α.Ο. Αλεξανδρουπόλεως έχει εννεαμελές Δ.Σ. και ο Δ.Α.Ο. Χαϊδαρίου

³⁴⁸ Ο.π.

³⁴⁹ Παράρτημα Α, ερώτηση 23.

δεκαπενταμελές. Στις δύο αυτές περιπτώσεις Δ.Α.Ο. τα μέλη προέρχονται κυρίως από το Δημοτικό Συμβούλιο και από το χώρο του αθλητισμού.³⁵⁰

Η σταδιακή αποσύνδεση των αθλητικών οργανισμών από τους Ο.Τ.Α. μέσω της μετατροπής τους σε Δ.Α.Ε. επιβάλλει την ανάγκη για αναδιοργάνωση των λειτουργιών και οργανωτικών δομών των οργανισμών σε μια πιο ανταγωνιστική και επιχειρηματική κατεύθυνση. Δεδομένου ότι οι Δ.Α.Ε. πρέπει να είναι ανταγωνιστικές για να επιβιώσουν, πολλές τεχνικές που εφαρμόζονται στις σύγχρονες επιχειρήσεις υιοθετούνται και από αυτές. Σε αυτό το πλαίσιο, για να μπορέσουν οι οργανισμοί να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του κοινού και να διεκδικήσουν τον ελεύθερο χρόνο του, υλοποιούνται τεχνικές αθλητικού μάρκετινγκ. Ο ορισμός του αθλητικού μάρκετινγκ δεν διαφέρει από αυτόν που χρησιμοποιείται για να εκφράσει το μάρκετινγκ γενικότερα. Το αθλητικό μάρκετινγκ ορίζεται ως μια διαδικασία που περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες των αθλητικών καταναλωτών μέσα από διαδικασίες ανταλλαγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι το αθλητικό μάρκετινγκ δεν είναι μια τεχνική που αφορά μόνο τις Δ.Α.Ε. αλλά και τους Δ.Α.Ο.. Σημαντικό χαρακτηριστικό των Δ.Α.Ο. είναι ότι οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να αποτελέσουν ένα όχημα προβολής και επικοινωνίας της δημοτικής αρχής της κάθε περιοχής.³⁵¹

Η διαδικασία του μάρκετινγκ των Δ.Α.Ο. μπορεί να απεικονιστεί μέσω του παρακάτω διαγράμματος³⁵²:

³⁵⁰ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Νέας Σμύρνης του Νομού Αττικής με το Όνομα Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δήμου Νέας Σμύρνης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1544, 20 Νοεμβρίου 2001. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Κορυδαλλού με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Κορυδαλλού*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 414, 10 Αυγούστου 1987. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση Νομικού Προσώπου στο Δήμο Αλεξ/πολης Ν. Έβρου με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Αλεξ/πολης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1179, 15 Ιουνίου 1999. Απόσπασμα από το πρακτικό της απ' αριθμ. 5/1989 συνεδριάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου, αρ. Απόφάσεως 20, Σύσταση Οργανισμού Άθλησης στο Δήμος μας, 02/03/1989, Ελληνική Δημοκρατία, Νομαρχία Δυτικής Αττικής, Δήμος Χαϊδαρίου.

³⁵¹ Αυθίνος, Γ., *Διάρθρωση και λειτουργία αθλητικών οργανισμών*, Β' έκδοση-ανανεωμένη, Αθήνα: χ.έ., 2001, μέρος Γ', σελ. 86.

³⁵² Στο ίδιο, σελ. 87.

Οι Ο.Τ.Α. έχουν τη νομική δυνατότητα να συνιστούν δικές τους ή να συμμετέχουν σε μικτές επιχειρήσεις με σκοπό την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που σκοπό έχουν την εξυπηρέτηση του κοινού. Η Δ.Α.Ε. δεν δεσμεύονται από τους κανόνες του δημόσιου λογιστικού που διέπουν τη λειτουργία των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου όπως οι Δ.Α.Ο. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη ευελιξία σχετικά με την πρόσληψη προσωπικού, την προμήθεια αθλητικού ή άλλου υλικού, την εξεύρεση οικονομικών πόρων και την οικονομική διαχείριση. Τα έσοδα όμως που έχουν από τις δραστηριότητες τους πρέπει να επαρκούν για την κάλυψη των εξόδων τους διότι οι Δ.Α.Ε. δεν μπορούν να λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το Δήμο ή οποιοδήποτε άλλο κρατικό φορέα. Αυτό σημαίνει ότι οι αθλητικοί οργανισμοί που ανήκουν σε Δ.Α.Ε. πρέπει να είναι ανταγωνιστικοί ώστε να προσελκύουν αθλούμενους- πελάτες για να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα τους.³⁵³

Για τη σύσταση μιας Δ.Α.Ε. απαιτείται αρχικά μια πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη. Η οικονομοτεχνική μελέτη είναι απαραίτητη διότι ο αθλητικός οργανισμός σε μορφή επιχείρησης πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο μπορεί να είναι οικονομικά βιώσιμος χωρίς την ενίσχυση της δημοτικής αρχής. Σύμφωνα με τον Αυθίνο, καλό είναι η οικονομοτεχνική μελέτη να βασιστεί σε στοιχεία που θα συλλεγούν με τη μέθοδο της δημοσκόπησης, απ' όπου μπορεί να προσδιοριστεί η πρόθεση του κοινού να συμμετέχει σε δημοτικά προγράμματα άσκησης-άθλησης και κινητικής αναψυχής. Επιπλέον, η μέθοδος της δημοσκόπησης θα προσδιορίσει το περιεχόμενο των προγραμμάτων, έτσι ώστε αυτά να ανταποκρίνονται στις επιθυμίες του κοινού, και ταυτόχρονα θα δείξει το ύψος του αντιτίμου που οι δημότες είναι διατεθειμένοι να

³⁵³ Στο ίδιο, μέρος Γ, σελ. 19-20.

συνεισφέρουν για τη συμμετοχή τους σε αυτά. Για τη σύσταση Δ.Α.Ε. χρειάζεται, επίσης, σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών και πρέπει να αναφέρει την επωνυμία, το σκοπό, τη διάρκεια και την έδρα της επιχείρησης, καθώς και τη διοίκηση, τους πόρους και τα σχετικά με τη διάλυση και εκκαθάριση θέματα. Οι δημοτικές επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο με 5-11 μέλη, το οποίο ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Τέλος, όπως και με τους Δ.Α.Ο., απαιτείται η πράξη του περιφερειακού διευθυντή που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης.³⁵⁴

Οι Δ.Α.Ε. είναι υποχρεωμένες να έχουν έναν εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών. Στο κείμενο αυτό προσδιορίζεται η εργασία της επιχείρησης, η διαίρεσή της σε τμήματα, οι θέσεις, ο συντονισμός και ο έλεγχος της εργασίας με περιγραφές και οργανόγραμμα. Εκτός του εσωτερικού κανονισμού, μπορεί να καταρτιστούν κανονισμοί διαδικασιών οι οποίοι προσδιορίζουν τις ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσει το προσωπικό σε συγκεκριμένους τομείς ή καταστάσεις, όπως η οικονομική διαχείριση κ.λπ. Υπάρχει επίσης κανονισμός προσωπικού, ο οποίος καθορίζει τους κανόνες πρόσληψης και τα προσόντα του προσωπικού της επιχείρησης, και κανονισμός διαχείρισης, ο οποίος αφορά την οικονομική λειτουργία της επιχείρησης. Στην περίπτωση που οι δημοτικές επιχειρήσεις έχουν κέρδη από τη λειτουργία τους, τότε υποχρεούνται ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί να τα επενδύσουν στην ίδια την επιχείρηση για τη βελτίωση και ανάπτυξη των υποδομών και υπηρεσιών της.³⁵⁵

Αφού συσταθεί ο αθλητικός οργανισμός, ακολουθεί η οργανωτική του δόμηση, όπου μια σειρά κανόνων και συστηματικών ενεργειών υιοθετούνται με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού. Οι βασικές και διαχρονικές αρχές οργάνωσης είναι: α) η σαφής διατύπωση των επιδιωκόμενων σκοπών της ομαδικής προσπάθειας, β) ο καταμερισμός της εργασίας και ο καθορισμός των λειτουργιών των τομέων και των θέσεων εργασίας, γ) η περιγραφή του έργου της κάθε θέσης εργασίας, δ) η κυρίαρχη θέση του ανθρώπου σε κάθε μορφή οργάνωσης, ε) η οργάνωση σε κάθε ομαδική δραστηριότητα, ε) όλες οι ενέργειες πρέπει να εξυπηρετούν τους αντικειμενικούς σκοπούς, ζ) κατάρτιση ιεραρχικής διάρθρωσης

³⁵⁴ Στο ίδιο, μέρος Γ, σελ. 21-22.

³⁵⁵ Στο ίδιο, μέρος Γ, σελ. 22.

μέσα στις ομάδες εργασίας με καθορισμό βαθμίδων σε κάθετη και οριζόντια διάταξη, η) καθορισμός των εκτελεστικών, διοικητικών και επιτελικών θέσεων, θ) καθορισμός των καναλιών επικοινωνίας, ι) διαχωρισμός του προπαρασκευαστικού και του εκτελεστικού σταδίου των ενεργειών, κ) εξειδίκευση προσώπων, ενεργειών, μέσων και προγραμμάτων, λ) ορθολογική επιλογή του προσωπικού ώστε να επιτευχθεί “ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση”, μ) ορθή αξιοποίηση των εργαζομένων σε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας, ν) θέσπιση κινήτρων για την αύξηση της απόδοσης των εργαζομένων, ξ) προγραμματισμός, συστηματοποίηση και έλεγχος των ενεργειών, ο) χρησιμοποίηση των προσφορότερων υλικών και τεχνικών μέσων σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, π) απλοποίηση, προτυποποίηση και τμηματοποίηση της εργασίας, ρ) τήρηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας (παραγωγικότητας, αποδοτικότητας) σε κάθε προγραμματιζόμενη ενέργεια, σ) αποφυγή κάθε σπατάλης και αύξηση της οικονομίας, τ) εφαρμογή συστημάτων και μεθόδων σε όλες τις δραστηριότητες φ) ορθολογικός συνδυασμός ανθρώπων-κεφαλαίων-μέσων, χ) τήρηση ακρίβειας και τάξης σε πράξεις και πράγματα, ψ) συντονισμός λειτουργιών των συντελεστών εργασίας για την επίτευξη ενότητας προς την πορεία υλοποίησης των στόχων, ω) εναρμόνιση των εργασιών μεταξύ τους, αα) τήρηση της ισορροπίας και του ορθολογικού μέτρου, αβ) ελαστικότητα στην οργάνωση και αναδιοργάνωση όταν κρίνεται αναγκαία, αγ) συνεχής βελτίωση ως προς τον τόπο εγκατάσταση του οργανισμού, το μέγεθος του προγράμματός του, τα χρησιμοποιούμενα μέσα, τις συνθήκες εργασίας των υπαλλήλων και των στελεχών του και το κόστος των προγραμμάτων του».³⁵⁶

Ο Τζέτζης³⁵⁷ παρουσίασε ένα μοντέλο λειτουργίας Δ.Α.Ε. αποτελούμενο από στοιχεία επιτυχημένων οργανισμών. Το μοντέλο αυτό στηρίζεται στη δημιουργία ξεχωριστών τμημάτων ή στη συνεργασία των ήδη υπάρχοντων τμημάτων του δήμου ή στη συνύπαρξη των δύο παραπάνω λειτουργιών ανά τμήμα. Οι επιτυχημένοι οργανισμοί χαρακτηρίζονται από την οργάνωσή τους κατά λειτουργίες και όχι κατά πρόσωπα. Το προταθέν μοντέλο θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί το βέλτιστο οργανόγραμμα για μια Δ.Α.Ε. Συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες λειτουργίες είναι: α) καθορισμός των στόχων (αγωνιστικών-οικονομικών) και των σκοπών του δημοτικού αθλητικού οργανισμού από τη διοίκηση, β) οικονομική διαχείριση και μάρκετινγκ

³⁵⁶ Χολέβας, Γ., «Λεξικό οργάνωσης και διοικήσεως επιχειρήσεων», στο Αυθίνος, Γ., *Διάρθρωση και λειτουργία αθλητικών οργανισμών*, ό.π., μέρος Γ, σελ. 23.

³⁵⁷ Τζέτζης, Γ., «Επαγγελματική προσέγγιση του αθλητικού μανάτζμεντ», στο Αυθίνος, Γ., *Διάρθρωση και λειτουργία αθλητικών οργανισμών*, ό.π., μέρος Γ, σελ. 39.

(προώθηση, χορηγίες, παροχή υπηρεσιών), γ) διοίκηση προσωπικού, δ) δημόσιες και κοινωνικές σχέσεις, ε) νομικές υποθέσεις, ζ) επίβλεψη αθλητικών εγκαταστάσεων, η) σχεδιασμός και εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων, θ) αξιολόγηση προγραμμάτων και προσωπικού.

Από το 2001, ο Αυθίνος επισημαίνει ότι ο ελληνικός αθλητισμός είναι σε μεταβατικό στάδιο, από την πλήρη κρατική μέριμνα στη μελλοντική οικονομική αυτοτέλεια των αθλητικών φορέων. Επιπροσθέτως, η τακτική της επιχορήγησης των αθλητικών οργανισμών παρουσιάζει δυσλειτουργίες ως προς τη χρονική περίοδο καταβολής των χρημάτων. Η χορηγία αποτελεί πλέον την πιο διαδεδομένη πρακτική οικονομικής στήριξης των αθλητικών φορέων. Από τη δεκαετία του '80, πολλές επιχειρήσεις πρόσθεσαν την αθλητική χορηγία ως ένα επιπλέον μέσο επικοινωνιακής δραστηριότητας. Ο θεσμός της χορηγίας στον αθλητισμό είναι ένα μέσο προώθησης και προβολής προϊόντων και εταιρειών που ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα στους αθλητικούς φορείς να συμπληρώσουν τα αυξανόμενα λειτουργικά τους έξοδα. Οι χορηγοί επωφελούνται σε επίπεδο προβολής, μάρκετινγκ, διαφοροποίησης από τον ανταγωνισμό, επικοινωνίας με τον καταναλωτή κ.ά.³⁵⁸

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα προγράμματα ΆγΟ στη χώρα μας προωθούνταν επικοινωνιακά κυρίως μέσω του τοπικού τύπου. Οι αθλητικοί και διοικητικοί παράγοντες που έλαβαν μέρος στην παρούσα έρευνα δήλωσαν πως οι μορφές επικοινωνίας και προβολής των προγραμμάτων αθλητισμού διευθετούνταν μέσω των τοπικών ΜΜΕ και πολιτιστικών φορέων. Ο πρόεδρος του Ο.Ν.Α. του Δήμου Αθηναίων Β. Κικίλιας συνέδεσε τις μορφές επικοινωνίας των αθλητικών προγραμμάτων με την εκάστοτε χρονική περίοδο. Συγκεκριμένα, είπε: «μπορούμε όμως να ισχυρισθούμε ότι με την πάροδο των ετών οι μορφές από ερασιτεχνικές και απλοϊκές (αυτοσχέδιες επιστολές και αφίσες) εξελίχθηκαν σε πιο επαγγελματικές και σύνθετες (ολοκληρωμένα πακέτα επικοινωνίας με έντυπο υλικό, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά σποτ κ.ά.). Η επικοινωνία σήμερα γίνεται σε συνεργασία με διαφημιστικές εταιρίες και εξειδικευμένα στελέχη αθλητικού marketing».³⁵⁹

Η μετατροπή των Δ.Α.Ο. σε Δ.Α.Ε. δημιουργεί νέες συνθήκες σε ό,τι αφορά τη δομή, τη λειτουργία και την ανταγωνιστικότητα των αθλητικών οργανισμών των Ο.Τ.Α. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ερωτήθηκαν εάν πιστεύουν ότι οι Δ.Α.Ε. μπορούν να καταστούν βιώσιμες και να ανταπεξέλθουν στην ανάγκη για Μαζικό-

³⁵⁸ Στο ίδιο, μέρος Γ, σελ. 105-107.

³⁵⁹ Παράρτημα Α, ερώτηση 7.

Λαϊκό Αθλητισμό.³⁶⁰ Σχεδόν όλοι πιστεύουν ότι η βιωσιμότητα των Δ.Α.Ε. συνδέεται άμεσα με την οικονομική βοήθεια. Ο Δήμαρχος Ν. Σμύρνης Γ. Κουτελάκης θεωρεί ότι το καλύτερο όχημα είναι οι οργανισμοί άθλησης με τη μορφή ΝΠΔΔ που να μπορούν να χρηματοδοτούνται από το Δήμο ή οι κοινωφελείς επιχειρήσεις. Ο Β. Κικίλιας εκτιμά ότι οι Δ.Α.Ε. δεν μπορούν να καταστούν βιώσιμες από οικονομικής απόψεως αλλά θεωρεί την ύπαρξή τους αναγκαία. Ο Δήμαρχος Κορυδαλλού Σ. Κασσιμάτης εκτιμά ότι οι πόροι πρέπει να εξευρεθούν από την κεντρική εξουσία μιας και ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό αγαθό.

Ο Δήμαρχος Ηρακλείου Γ. Κουράκης εκτιμά ότι οι Δ.Α.Ε. μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των προγραμμάτων άσκησης-άθλησης και λειτουργίας των αθλητικών χώρων. Ο Κουράκης αναγνωρίζει ότι, αν και η βιωσιμότητα των Δ.Α.Ε. είναι ένα δύσκολο εγχείρημα, είναι ωστόσο απαραίτητες μιας και συμβάλλουν σημαντικά:

- στη μακροχρόνια αξιοποίηση, ανάπτυξη, συντήρηση, λειτουργία και διαχείριση των αθλητικών υποδομών,
- στην οργάνωση και ανάπτυξη αθλητικών δρώμενων σε συνεργασία με τους φορείς που καλλιεργούν τον αθλητισμό,
- στην οργάνωση προγραμμάτων Αθλητισμού για Όλους στις υφιστάμενες αλλά και στις νέες υποδομές της πόλης μας για όλους τους πολίτες,
- στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας,
- στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού,
- στην αξιοποίηση οικονομικών πόρων από ευρωπαϊκά προγράμματα για την κατασκευή καινοτόμων οικολογικών αθλητικών κέντρων,
- στη μείωση του κόστους λειτουργίας των αθλητικών υποδομών με ορθολογικές διαδικασίες διαχείρισης,
- στην αύξηση του ποσοστού των αθλούμενων πολιτών όλων των ηλικιών, η οποία θα επηρεάσει σημαντικά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους,
- στην ανάπτυξη ενεργειών οι οποίες θα προσφέρουν ανταποδοτικά στους πολίτες,
- στην ανάδειξη των αθλητικών χώρων σε πυρήνες ανάπτυξης που στηρίζουν τον πολιτισμό και αθλητισμό.

³⁶⁰ Παράρτημα Α, ερώτηση 24.

Αξίζει να σημειωθεί η αντίφαση που διαφαίνεται αν ληφθεί υπόψη ο σκοπός ίδρυσης των Δ.Α.Ε. (δηλαδή οικονομική αυτοτέλεια) και η άποψη της πλειοψηφίας των ερωτώμενων για τη βιωσιμότητά τους (δηλαδή επιχορηγήσεις).

Οι περισσότεροι Δήμοι σήμερα δηλώνουν πως σκοπεύουν να αναπτύξουν περισσότερο τα Προγράμματα ΑγΟ που διοργανώνουν, λίγοι όμως έχουν κάποιο συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο σχέδιο γι' αυτό.³⁶¹ Ο λόγος που δεν υπάρχουν συγκεκριμένα προγράμματα είναι άμεσα συνδεδεμένος με την έλλειψη συγκεκριμένων στόχων και μεθόδων αξιολόγησης της απόδοσης των Ο.Τ.Α. ως προς τους στόχους αυτούς. Γενικός στόχος για όλους τους Ο.Τ.Α. είναι η περαιτέρω ανάπτυξη των Προγραμμάτων ΑγΟ· το πώς θα γίνει πράξη αυτό είναι περισσότερο στην ευχέρεια και την επιλογή της κάθε δημοτικής αρχής, παρά αποτέλεσμα μετρήσεων σχετικά με το τι ζητά σήμερα ο δημότης-αθλητής. Ο Β. Κικίλιας δήλωσε: «Η ύπαρξη και μόνο του Ο.Ν.Α. δείχνει ότι υπάρχει η θέληση για ανάπτυξη του ΑγΟ. Δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο αλλά υπάρχει ένα πλαίσιο κατευθύνσεων. Για παράδειγμα, προσπαθούμε να διατυπώσουμε μετρήσιμους στόχους σε επίπεδο όχι μόνο συμμετοχής αλλά και κοινωνικής συνεισφοράς και οικονομικής αποτελεσματικότητας στα ήδη υπάρχοντα προγράμματα. Επίσης, προσπαθούμε να αντλήσουμε πόρους για τα προγράμματα από χορηγίες». Είναι πραγματικά σπάνια η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων ο οποίος θέτει συγκεκριμένους αναπτυξιακούς στόχους που βασίζονται σε μελέτες. Επιπροσθέτως, ο Δήμος Ηρακλείου εφαρμόζει ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης του αθλητισμού βασισμένα σε σύγχρονο επιχειρησιακό σχεδιασμό με διακριτούς στόχους και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

Είναι σαφές ότι οι συνθήκες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά και στον αθλητισμό μεταβλήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες. Κάποια πράγματα άλλαξαν προς μία θετική κατεύθυνση, ενώ άλλα προς μία αρνητική. Σύμφωνα με τον υπεύθυνο αθλητισμού του ΚΚΕ και, εν συνεχεία, του ΣΥΝ Γ. Τζια, «δημιουργήθηκαν εκφυλιστικές τάσεις και το σύστημα γραφειοκρατικοποιήθηκε». Ο Β. Κικίλιας εκτιμά ότι χάθηκε ο ρομαντισμός της δεκαετίας του '80 σχετικά με τον αθλητισμό, σήμερα όμως πιστεύει ότι αυξήθηκε η γνώση σχετικά με το πώς και γιατί. Παρατηρήθηκε μια συνεχώς αυξανόμενη τάση και ανάγκη των δημοτών για άσκηση-άθληση ενώ ταυτόχρονα οι Ο.Τ.Α. ωρίμασαν, οργανώθηκαν καλύτερα, δημιουργώντας πλουσιότερα και πιο πολυδιάστατα προγράμματα. Παρόλο που αναλλοίωτα

³⁶¹ Παράρτημα Α, ερώτηση 25.

προβλήματα του μαζικού αθλητισμού από τη δεκαετία του '80 έως και σήμερα είναι η έλλειψη υποδομών και χρηματοδότησης, σήμερα υπάρχουν καλύτερες υποδομές από ό,τι στο παρελθόν. Ο μαζικός αθλητισμός επιτάχυνε την επικράτηση του νέου προτύπου ζωής που συνδυάζει την υγεία και την εμφάνιση. Σήμερα όμως οι Δ.Α.Ο. έχουν περισσότερους ανταγωνιστές από ό,τι παλαιότερα, ενώ ταυτόχρονα η ανάγκη των πολιτών για εξειδικευμένα αθλητικά προγράμματα έχει αυξηθεί. Ο Δήμαρχος Κατερίνης Σ. Χιονίδης εκτιμά ότι παλαιότερα υπήρχε μεγαλύτερη συμμετοχή στα αθλητικά προγράμματα των Ο.Τ.Α. από αυτή που υπάρχει σήμερα. Τα ιδιωτικά γυμναστήρια παρέχουν καλύτερες και πιο εξατομικευμένες υπηρεσίες και σε ένα μεγάλο βαθμό κατόρθωσαν να απορροφήσουν περισσότερους αθλούμενους από ό,τι οι Δ.Α.Ο.. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τον Δήμαρχο Καλλιθέας Κ. Ασκούνη, οι στόχοι των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού, όπως αυτοί εκφράστηκαν από το κίνημα ΆγΟ, έχουν μείνει αναλλοίωτοι στο χρόνο.³⁶²

5.5 Οικονομικές παράμετροι

Κάποιοι από τους Δ.Α.Ο. μετεξελίχθηκαν με το πέρασμα του χρόνου σε δημοτικές επιχειρήσεις. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι ο Δ.Α.Ο. Κερατσινίου που το 2003 μετατράπηκε σε Δημοτική Επιχείρηση Αθλητισμού Δήμου Κερατσινίου. «Αποτέλεσμα της διαχρονικής δράσης του δήμου στον αθλητικό τομέα είναι η ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων μαζικής άσκησης-άθλησης για τους κατοίκους του Δήμου μας, με ό,τι αυτό θετικά συνεπάγεται [...] σήμερα καλούμαστε να αποφασίσουμε για τη σύσταση ενός ενιαίου φορέα που θα λειτουργεί ως επιχείρηση [...] αυτού του είδους οι δημοτικές επιχειρήσεις δεν προσφέρονται ως μέσο για την ανάπτυξη εσόδων ή πολύ περισσότερο κερδών για το Δήμο».³⁶³ Ως πόροι όμως της επιχείρησης, μεταξύ άλλων, παρουσιάζονται η εκμίσθωση χώρων που βρίσκονται σε αθλητικές εγκαταστάσεις ή η παραχώρηση έναντι ανταλλάγματος αθλητικών εγκαταστάσεων σε ιδιώτες. Παρατηρούμε έτσι την εισβολή της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον μαζικό αθλητισμό όπως αυτός παρεχόταν από τους δήμους και,

³⁶² Παράρτημα Α, ερώτηση 31.

³⁶³ Σαράφογλου, Δ., Δήμαρχος Κερατσινίου, Εισήγηση Σύστασης Δημοτικής Αθλητικής Επιχείρησης στο Δήμο Κερατσινίου, Πρακτικά, Αρ. Πρωτ. 31159, 25 Αυγούστου 2003.

προφανώς, δημιουργούνται ερωτήματα αναφορικά με τη «μαζικότητά» του, αφού πλέον ο αθλητισμός αποτελεί πεδίο επενδύσεων και δεν αντιμετωπίζεται ως δικαίωμα του πολίτη που πρέπει να παρέχεται δωρεάν από το κράτος.³⁶⁴ *Βεβαίως όλα αυτά συμβαίνουν γιατί έχουν υπάρξει πολύ σοβαρές μεταβολές στις αντιλήψεις των ανθρώπων, αφού το ιδεολογικό αξίωμα της εποχής στηρίζεται στο δόγμα του κέρδους ως κριτήριο της ανθρώπινης επιτυχίας. Το εντυπωσιακό για την περίπτωση του Κερατσινίου είναι ότι ο ίδιος Δήμαρχος που ίδρυσε στις αρχές '80 τον Δ.Α.Ο. τον μετατρέπει σε Δ.Α.Ε. το 2003.*

Οι πόροι των Αθλητικών Οργανισμών των Δήμων, όπως και οι σκοποί τους, είναι αρκετά συγκεκριμένοι, εμπλουτίστηκαν ωστόσο με το πέρασμα των χρόνων με νέους τρόπους χρηματοδότησης· παράδειγμα ο Δ.Α.Ο. της Αθήνας που ιδρύθηκε το 1937 και χρηματοδοτούνταν από το Δήμο, το Κράτος, τέλη, δικαιώματα, γιορτές, λαχειοφόρους κ.λπ., καθώς και από πάσης φύσεως δωρεές και κληροδοτήματα. Στους μετέπειτα Δ.Α.Ο. ισχύουν όλα τα παραπάνω ως πηγές εσόδων, προστέθηκαν όμως νέου είδους πόροι και κάποιοι από αυτούς συγκεκριμενοποιήθηκαν ως προς το ύψος και τον χρόνο των εισφορών. Η τροποποίηση του καταστατικού λειτουργίας του Δ.Α.Ο. της Αθήνας του 1983 ορίζει ως πόρους τα έσοδα από το αντίτιμο παροχής υπηρεσιών ή πραγμάτων.³⁶⁵

Με το πέρασμα των χρόνων, η επιχορήγηση του Δήμου προς τον Δ.Α.Ο. συγκεκριμενοποιήθηκε και συνήθως ορίζονταν βάσει του τρέχοντος έτους. Για παράδειγμα, το 1987, το καταστατικό λειτουργίας του Δήμου Κορυδαλλού όριζε ως ετήσια επιχορήγηση του Δήμου τα 2.000.000 δρχ. Το 1991 ο Δ.Α.Ο. του Δήμου Πειραιά συμπεριλάμβανε μεταξύ των άλλων πόρων του τις επιχορηγήσεις από τη Γ.Γ.Α., τις εισπράξεις από διαφημίσεις στο χώρο των αθλητικών εγκαταστάσεων, τα ποσοστά από τις εισπράξεις αγώνων που διεξάγονταν στους αθλητικούς του χώρους και τις επιχειρήσεις από προγράμματα της ΕΟΚ.³⁶⁶ Ο Δ.Α.Ο. Γλυφάδας έχει ως πηγή εσόδων, μεταξύ άλλων, τα ποσοστά από τις εισπράξεις καλλιτεχνικών και πάσης

³⁶⁴ Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Κερατσινίου, Σύσταση της Αμιγούς Δημοτικής Επιχείρησης «Δημοτική Επιχείρηση Αθλητισμού Δήμου Κερατσινίου-ΔΕΑΔΗΚ», Πρακτικά, Αρ. Πρωτ. 31159, 25 Αυγούστου 2003.

³⁶⁵ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων νομικού προσώπου υπό την επωνυμία «Κέντρο Νεότητας»*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 188, Τροποποίηση και συμπλήρωση του Β. Δ/τος της 18.9.1937, 14 Απριλίου 1983. Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος, *Περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων Νομικού Προσώπου υπό την επωνυμίαν Κέντρον Νεότητας*, τεύχος 1, αρ. φύλλου 406, 14 Νοεμβρίου 1937.

³⁶⁶ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Πειραιά*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 504, 11 Ιουλίου 1991.

φύσης εκδηλώσεων που γίνονται χωρίς τη συμμετοχή του Δήμου.³⁶⁷ Γενικότερα, στους σημερινούς Δ.Α.Ο., ως πόρος εσόδων ορίζεται η κάθε παροχή από οποιαδήποτε νόμιμη πρόσοδο.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην έρευνα, οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων των Δ.Α.Ο. διαφέρουν ανάλογα με το πρόγραμμα και με τον Ο.Τ.Α.. Στον Δ.Α.Ο. Κοζάνης, οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων για το 2006 ήταν 30.963 €, ενώ το 2007 ανήλθαν στα 36.000 €. ³⁶⁸ Ο Δήμαρχος Λαρισαίων Κ. Τζανακούλης δήλωσε ότι οι προϋπολογισμοί είναι συνάρτηση των αθλούμενων και των αθλημάτων³⁶⁹. Επίσης, ο Β. Κικίλιας επισήμανε ότι είναι δύσκολο να οριστεί ο ακριβής προϋπολογισμός των αθλητικών προγραμμάτων, μιας και τα έξοδα συντήρησης μιας αθλητικής εγκατάστασης, για παράδειγμα, ή του διοικητικού μηχανισμού αφορούν τα αθλητικά προγράμματα που υλοποιούνται.³⁷⁰ Το μέγεθος των προϋπολογισμών των αθλητικών προγραμμάτων σε πολλές περιπτώσεις ανέρχεται σε χιλιάδες ευρώ. Για παράδειγμα, οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων απορροφούν το 80% της ετήσιας επιχορήγησης του Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Κορυδαλλού και αγγίζουν τις 100.000 € για τους Δ.Α.Ο. Ηρακλείου και Χαϊδαρίου.³⁷¹

Η συμμετοχή στα προγράμματα στοιχίζει ένα συμβολικό ποσό. Για παράδειγμα, στο Δήμο Νέας Σμύρνης η συμμετοχή έχει οριστεί στα 60€ το χρόνο για όλη την οικογένεια και στα 40€ ανά άτομο. Κατά μέσο όρο, η συμμετοχή στους περισσότερους Δ.Α.Ο. κυμαίνεται από δωρεάν συμμετοχή έως 20€ το μήνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρόλο που επικρατεί η αντίληψη ότι η συμμετοχή στα προγράμματα αθλητισμού είναι συμβολική έτσι ώστε όλοι να μπορούν να ανταπεξέλθουν στο οικονομικό κόστος, η πραγματικότητα διαφέρει αν οι τιμές αυτές συγκριθούν με τον ελεύθερο ανταγωνισμό όπως αυτός διαμορφώνεται από τα ιδιωτικά γυμναστήρια. Βεβαίως υπάρχουν περιπτώσεις προγραμμάτων που παρέχονται εντελώς δωρεάν στους Δημότες αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει κάποια μηνιαία συνδρομή.³⁷²

³⁶⁷ Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με την Επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Γλυφάδας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 806, 24 Δεκεμβρίου 1990.

³⁶⁸ Παράρτημα Α, απάντηση Κουκουλόπουλου στην ερώτηση 22.

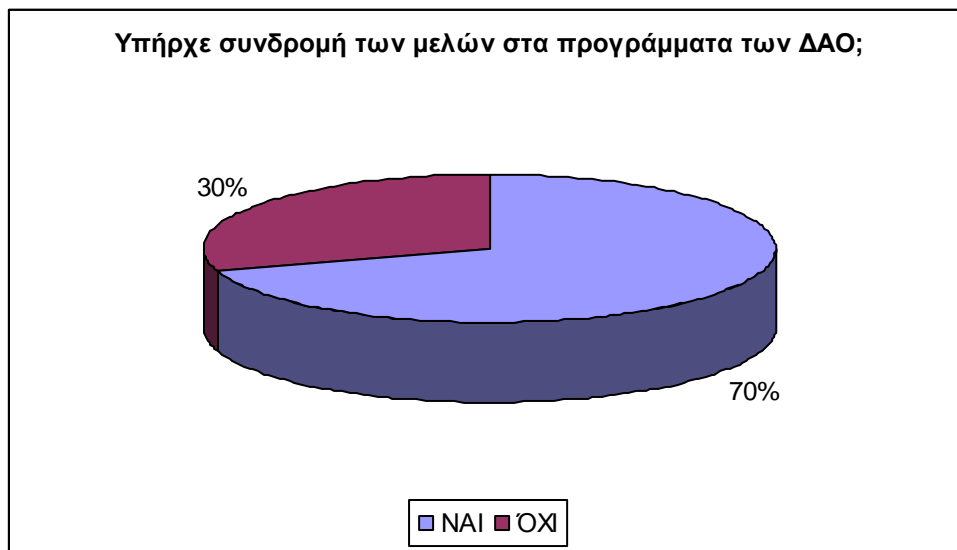
³⁶⁹ Παράρτημα Α, απάντηση Τζανακούλη στην ερώτηση 22.

³⁷⁰ Παράρτημα Α, απάντηση Κικίλια στην ερώτηση 22.

³⁷¹ Παράρτημα Α, ερώτηση 22.

³⁷² Παράρτημα Α, ερώτηση 21.

Στις περισσότερες περιπτώσεις οι Ο.Τ.Α. καλύπτουν τα έξοδα των αθλητικών προγραμμάτων μέσω διάφορων πηγών εσόδων και λιγότερο από τις συνδρομές των μελών. Συνήθεις πηγές χρηματοδότησης των αθλητικών προγραμμάτων αποτελούσαν και ακόμα αποτελούν οι τοπικοί χορηγοί, ο δημοτικός προϋπολογισμός και η Γ.Γ.Α.. Οι συνδρομές των μελών των Δ.Α.Ο. συνήθως αρκούν μόνο για ένα μικρό μέρος των εξόδων των προγραμμάτων. Σε πολλούς Ο.Τ.Α. δεν υπάρχει καν συνδρομή ενώ, όπου υπάρχει, καθιερώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90.³⁷³

³⁷³ Παράρτημα Α, ερωτήσεις 13 και 14: Τζανακούλης, Κικίλιας, Ασκούνης.

5.6 Αξιολόγηση της δράσης των Δ.Α.Ο. και Διαδημοτικότητα

Όπως συμπεραίνουμε από τα παραπάνω, η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατέχει εξέχουσα θέση τόσο στο ξεκίνημα των προγραμμάτων ΆγΟ όσο και στην ανάπτυξη τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (κυρίως στη Μεγάλη Βρετανία). Μέχρι και σήμερα οι Δ.Α.Ο. προσφέρουν δυνατότητες ΆγΟ στους δημότες τους για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους. *Οι περισσότεροι Δ.Α.Ο. έχουν ιδρυθεί ή μετατραπεί σε Δημοτικές επιχειρήσεις. Γεγονός που αφενός καταδεικνύει τη «μετάλλαξη» τους στο χρόνο και αφετέρου την αναγκαιότητα υιοθέτησης τεχνικών διοίκησης και λειτουργίας.*

Ο ρόλος των τοπικών αρχών πρέπει να λάβει τη μορφή υποστήριξης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της προσπάθειας διαμόρφωσης των συνθηκών που θα ενθαρρύνουν όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο να ασχοληθεί με τον αθλητισμό. Η συνύπαρξη ιδιωτικών και δημόσιων φορέων μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική αθλητική πολιτική. Επιπλέον, ο αθλητισμός θα πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος του πολιτισμού, της παιδείας και των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η εκπαίδευση και η περαιτέρω εξειδίκευση των ατόμων που ασχολούνται με τον αθλητισμό.³⁷⁴

Ο ρόλος του μάνατζμεντ είναι αυξημένος στη σύγχρονη διαχείριση των δημοτικών αθλητικών υπηρεσιών. Συγκριμένα, υπάρχει αναγκαιότητα για σχεδιασμό όλων των ενεργειών, ύπαρξη συγκεκριμένων στόχων, οργάνωση δραστηριοτήτων, συντονισμό προσωπικού και αξιολόγηση αποτελεσμάτων. Οι Howard και Crompton³⁷⁵ προτείνουν τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία προγραμματισμού των υπηρεσιών ΆγΟ και, κατά συνέπεια, της αναζήτησης των ενδιαφερόντων γύμνασης, άθλησης και κινητικής αναψυχής των δημοτών με εναλλακτικούς τρόπους. Κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων ΆγΟ, δεν πρέπει να σταματά κανείς στο «έμεινε ή δεν έμεινε ικανοποιημένος ο αθλούμενος».³⁷⁶ Η αξιολόγηση των προγραμμάτων γίνεται ουσιαστική όταν αξιοποιείται σε μια κατεύθυνση διερεύνησης προς το ερώτημα «γιατί ο αθλούμενος είναι ικανοποιημένος ή όχι» και «ποιος είναι ο καταλληλότερος τρόπος βελτίωσης του αξιολογούμενου προγράμματος».

³⁷⁴ Νικηταράς, *Η Πόλη και η Άσκηση του Πολίτη...*, ό.π., κεφ. 10, σελ. 193-194..

³⁷⁵ Howard και Crompton, «Financing, managing and marketing recreation and park resources», στο Αυθίνος, *Άσκηση – Άθληση – Κινητική Αναψυχή – Οργανωτική Διάσταση*, ό.π., κεφ. 10, σελ. 107.

³⁷⁶ Στο ίδιο, κεφ. 5, σελ. 130.

Στην πράξη, η διοικητική προσέγγιση των δημοτικών αθλητικών υπηρεσιών εστιάζει περισσότερο την προσοχή της στον παραδοσιακό διοικητικό έλεγχο της κατανομής των διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Δεν δίνεται μεγάλη σημασία στην επίτευξη προκαθορισμένων στόχων, οι οποίοι αναδεικνύουν την απόδοση που έχει επιτευχθεί με τη δαπάνη κοινωνικών πόρων. Η αξιολόγηση των αθλητικών προγραμμάτων είναι η διαδικασία κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια εκείνα τα οποία καθορίζουν την θετική ή μη απόδοση του προγράμματος. Η απόδοση ενός προγράμματος μπορεί να αξιολογηθεί με βάση τα ποσοστά συμμετοχής, την ποιότητα των υπηρεσιών κ.ά. Τα κριτήρια απόδοσης αφορούν δείκτες οι οποίοι αξιολογούν και μπορούν να βελτιώσουν την απόδοση. Οι δείκτες μπορεί να είναι είτε ποσοτικής είτε ποιοτικής μορφής, ανάλογα με το είδος της πληροφορίας που θέλουμε να συλλέξουμε. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της απόδοσης παρέχουν βασικές πληροφορίες για τη διαδικασία προγραμματισμού και υλοποίησης των αθλητικών προγραμμάτων. Ταυτόχρονα, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μελλοντική βελτίωση των προγραμμάτων. Προφανώς, βασικός παράγοντας μιας επιτυχημένης διαδικασίας αξιολόγησης των προγραμμάτων είναι η ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού που κατανοεί τις αρχές συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων.³⁷⁷

Η διαδικασία της αξιολόγησης πρέπει να είναι ενδογενές κομμάτι του προγραμματισμού ενός προγράμματος αθλητισμού και όχι μια απομονωμένη διαδικασία η οποία να αφορά μόνο τους μελλοντικούς χειρισμούς βελτίωσης των υπηρεσιών. Προκύπτουν πολλά οφέλη από τη διαδικασία αξιολόγησης όπως ότι: α) αποτελεί μέσο συλλογής δεδομένων που κινητοποιεί τα διοικητικά στελέχη σε περίπτωση προβλημάτων κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων ή την εισαγωγή αλλαγών, β) αποτελεί το μοναδικό μέσο για να τεκμηριωθεί η απόδοση παραγόμενου έργου, γ) ενισχύει την καταγραφή και την καλύτερη κατανόηση των παραγόντων-κλειδιά για την επιτυχή υλοποίηση των αθλητικών προγραμμάτων, δ) διευκολύνει τη χάραξη στόχων και στρατηγικών κατευθύνσεων στο χώρο των δημοτικών αθλητικών υπηρεσιών.³⁷⁸

Η αξιολόγηση κάθε μορφής παρεχόμενης υπηρεσίας και, ειδικότερα, υπηρεσιών που αφορούν ανθρώπινο δυναμικό, αποτελεί κυρίαρχη πράξη στο σχεδιασμό προγραμμάτων. Η αξιολόγηση ενός προγράμματος Μαζικού Αθλητισμού

³⁷⁷ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ.77-79.

³⁷⁸ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ.78.

πρέπει να γίνεται στην αρχή, περιοδικά κατά την εφαρμογή του και στο τέλος του. Ο έλεγχος και η αξιολόγηση των προγραμμάτων επιτρέπουν τη συμπληρωματική παρέμβαση κατά την εκτέλεση των προγραμμάτων καθώς και τη διόρθωση τυχών λαθών.³⁷⁹

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ρωτήθηκαν για το βαθμό στον οποίο υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι για το Μ.Λ.Α. στην περιφέρεια του Δήμου τους και κατά πόσο οι στόχοι αυτοί ήταν μετρήσιμοι.³⁸⁰ Οι απαντήσεις ποικίλουν αναλόγως με την χρονολογία ίδρυσης του εκάστοτε Δ.Α.Ο., το πώς ο καθένας ορίζει την έννοια «στόχος» καθώς επίσης και το βαθμό μέτρησης των στόχων. Για τον Δ.Α.Ο. Νέας Σμύρνης, που ιδρύθηκε σχετικά πρόσφατα (2001), υπήρχαν εξαρχής τόσο ποσοτικοί όσο και ποιοτικοί στόχοι. Για κάποιους Δ.Α.Ο. (π.χ., Κορυδαλλού, Αθηναίων) οι στόχοι ήταν γενικοί, όπως η ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού με την συμμετοχή όσο των δυνατό περισσότερων δημοτών στα προγράμματα μαζικού αθλητισμού. Ο Δήμαρχος Ηρακλείου Γ. Κουράκης εκτιμά ότι πάντοτε υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι ανάπτυξης της ΆγΟ αλλά σήμερα οι στόχοι αυτοί είναι περισσότερο διακριτοί και άμεσα συνδεδεμένοι με τις ανάγκες του Δήμου. Ο Πρόεδρος Ο.Ν.Α. Αθηνών Β. Κικίλιας εύστοχα παρατηρεί ότι «εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο ορίζουμε την έννοια του στόχου. Αν τον προσεγγίσουμε ως προσδοκώμενα αποτελέσματα τότε δεν υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι. Αν από την άλλη προσεγγίσουμε την έννοια του στόχου ως μια γενικού περιεχομένου επιδίωξη τότε μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν στόχοι αλλά αυτοί δεν ήταν εξειδικευμένοι».³⁸¹

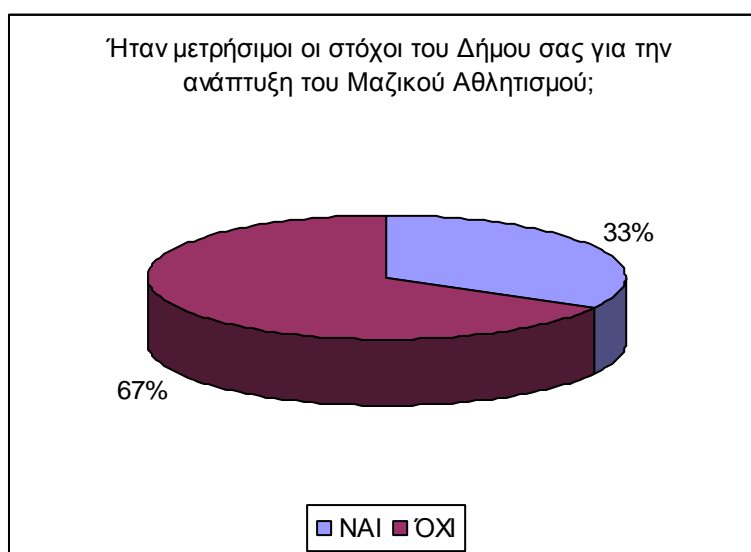
Για τους περισσότερους Δ.Α.Ο., οι στόχοι που έθεταν κατά τα πρώτα χρόνια δεν ήταν μετρήσιμοι, αλλά πλέον γίνονται έστω και κάποιες υποτυπώδεις μετρήσεις. Οι Γ. Τζιας και Γ. Κουτελάκης δήλωσαν πως οι στόχοι που είχαν θέσει για τον Μαζικό Αθλητισμό ήταν μετρήσιμοι. Αντιθέτως, οι Κ. Τζανακούλης, Σ. Χιονίδης, Σ. Κασιμάτης και Β. Κικίλιας δήλωσαν πως τουλάχιστον κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας των Δ.Α.Ο. οι στόχοι δεν ήταν μετρήσιμοι. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι για τους περισσότερους Δ.Α.Ο. η όποια αξιολόγηση επί της απόδοσής τους έναντι στόχων γίνεται κυρίως με γνώμονα το ποσοστό συμμετοχής, τον αριθμό των τμημάτων και τη δημιουργία αθλητικών υποδομών. Γίνεται έτσι αντιληπτό ότι, ακόμα και όταν είμαστε σε θέση να μιλήσουμε για αθλητικούς στόχους και μέτρηση αυτών

³⁷⁹ Κωνσταντίνος, *Η οργάνωση της άσκησης-άθληση στην ελληνική κοινωνία*, ό.π., κεφ. 8, σελ.135.

³⁸⁰ Παράρτημα Α, ερωτήσεις 4 και 5.

³⁸¹ Παράρτημα Α, απάντηση Κικίλια στην ερώτηση 4.

στην ελληνική αυτοδιοίκηση, δεν μπορούμε να κάνουμε συγκρίσεις ούτε με την ποιότητα/εξειδίκευση αλλά ούτε και με το εύρος που τίθενται αντίστοιχοι στόχοι σε άλλες χώρες. Όπως έχει ήδη ειπωθεί, στο Ηνωμένο Βασίλειο οι στόχοι είναι πολύ συγκεκριμένοι και αξιολογούνται περιοδικά, ενώ ταυτόχρονα συνδέονται άμεσα και με άλλους κοινωνικούς τομείς όπως η υγεία, η εγκληματικότητα, η οικονομική ανάπτυξη, κ.ά. Θετική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι, κατά τον Γ. Κουράκη, με τη χρήση ειδικών ερωτηματολογίων, της τεχνολογίας και σύγχρονων στατιστικών μεθόδων οι στόχοι σήμερα μετριοούνται και αναλύονται.³⁸²

Σε όποιους Δ.Α.Ο. τέθηκαν στόχοι και μετρήθηκαν, τα αποτελέσματα ήταν σε γενικές γραμμές θετικά. Τα θετικά αυτά αποτελέσματα αφορούν κυρίως την αύξηση των συμμετεχόντων στα Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού.³⁸³ Στο Δήμο Νέας Σμύρνης και Αλεξανδρουπόλεως, οι στόχοι επιτεύχθηκαν σε ποσοστό 90% και 80% αντίστοιχα. Παρόλο που σε κάποιους Δ.Α.Ο. δεν έγιναν συγκεκριμένες μετρήσεις, η γενική αίσθηση που επικρατεί είναι ότι τα αποτελέσματα ήταν επίσης θετικά. Ο Β. Κικίλιας μας πληροφορεί επίσης ότι έχει διαδοθεί η ιδέα της άσκησης ως μέσο προαγωγής της υγείας. Υπήρξαν όμως Δήμοι όπου η έλλειψη υποδομών ήταν τόσο μεγάλη που τα αποτελέσματα, αν και θετικά, ήταν πολύ περιορισμένα. Για

³⁸² Παράρτημα Α, ερώτηση 4 και 5.

³⁸³ Παράρτημα Α, ερώτηση 6.

παράδειγμα, στο Δήμο Καλλιθέας τα αποτελέσματα του Δ.Α.Ο., κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, ήταν πολύ μικρά σε σχέση με το πληθυσμό της πόλης.³⁸⁴

Στους σύγχρονους Δ.Α.Ο., ο Αυθίνος υποστηρίζει ότι ο δημότης πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πελάτης. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή τεχνικών μάρκετινγκ είναι απαραίτητη. Για να είναι ένας Δ.Α.Ο. σε θέση να προσφέρει αθλητικές υπηρεσίες ποιότητας, χρειάζεται έρευνα σχετικά με την εξυπηρέτηση του συμμετέχοντα, τη δημιουργία και ελκυστικότητα των νέων προγραμμάτων. Τεχνικές μάρκετινγκ πρέπει να υιοθετηθούν με σκοπό τη σταθερότητα, τη συνέπεια, την ικανοποίηση, την εξυπηρέτηση, την ευγένεια, τη μαζικότητα, την εξατομίκευση, καθώς επίσης και τη σχέση «χαμηλό κόστος / υψηλή αξία». Αρχές μάρκετινγκ μπορούν επίσης να υιοθετηθούν για την αναζήτηση όλων των πιθανών πηγών χρηματοδότησης με επιστημονικό και τεκμηριωμένο τρόπο. Πηγές χρηματοδότησης αποτελούν οι επιχορηγήσεις, κρατικές ή μη, οι χρηματοδοτήσεις από το δημότη-πελάτη και από εναλλακτικές πηγές όπως η διοργάνωση εκδηλώσεων, η αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων.³⁸⁵

Μετά τη θεσμοθέτηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και την ανάδειξη της Περιφέρειας σε αποκεντρωμένο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης, οι κρατικές λειτουργίες μεταφέρονται πλησιέστερα στο πολίτη. Ταυτόχρονα, κατοχυρώνονται προγράμματα αναπτυξιακών προτεραιοτήτων και παρέχεται η δυνατότητα παρεμβάσεων και υλοποίησης πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Για την καλύτερη εναρμόνιση των Ο.Τ.Α. στα νέα πλαίσια τοπικής ανάπτυξης αποφασίστηκε η δυνατότητα σύστασης δημοτικών επιχειρήσεων. Για τη σύσταση μιας δημοτικής επιχείρησης απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και έγκριση από τον περιφερειακό διευθυντή και τις υπηρεσίες Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας διαδημοτικών και διακοινοτικών επιχειρήσεων. Ακολούθως, οι Δ.Α.Ο. μπορούν να είναι δημοτικές επιχειρήσεις, όπου οι συμμετέχοντες καταβάλουν κάποια εισφορά.³⁸⁶

«Αθλητικός οργανισμός καλείται το νομικό πρόσωπο που έχει ως βασική δραστηριότητα τα σπορ/άθληση».³⁸⁷ Οι αθλητικοί οργανισμοί μπορούν να είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (δημοτικές αναπτυξιακές επιχειρήσεις) ή δημοσίου δικαίου (Δ.Α.Ο.), κερδοσκοπικοί (ΠΑΕ) ή μη κερδοσκοπικοί

³⁸⁴ Παράρτημα Α, απάντηση Ασκούνη στην ερώτηση 6.

³⁸⁵ Αυθίνος, *Διάρθρωση και λειτουργία αθλητικών οργανισμών...*, ό.π., μέρος Γ', σελ. 16-17.

³⁸⁶ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ. 102-107.

³⁸⁷ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ. 16.

(ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι). Για την εξυπηρέτηση των αθλητικών αναγκών του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου ιδρύονται συνήθως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί δεν προσφέρουν τις υπηρεσίες τους απαραίτητως δωρεάν· το όποιο οικονομικό τους όφελος το επενδύουν όμως στη δημιουργία νέων ή στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους. Υπάρχουν πλήθος ορισμών σχετικά με το τι είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, όλοι όμως συμφωνούν στα κοινά χαρακτηριστικά τους.³⁸⁸

Τα κύρια χαρακτηριστικά των μη κερδοσκοπικών οργανισμών είναι τα εξής: α) Στελεχώνονται από άτομα των οποίων η συνεισφορά είναι ειδικευμένη, οι δραστηριότητες είναι συντονισμένες και επιδιώκουν ένα κοινό σκοπό. β) Συλλέγουν και κατανέμουν παραγωγικούς πόρους όπως τα χρήματα, η υλικοτεχνική υποδομή, το προσωπικό κ.ά. γ) Εξαρτώνται από το περιβάλλον τους όπως αυτό ορίζεται από τις κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές, ανταγωνιστικές κ.ά. συνθήκες. δ) Σκοπός τους είναι η παροχή υπηρεσιών και όχι η παραγωγή αγαθών. Στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάρχουν δύο είδη μη κερδοσκοπικών αθλητικών οργανισμών, οι Δ.Α.Ο. και οι Δ.Α.Ε. (Δημοτικές Αθλητικές Επιχειρήσεις).³⁸⁹

Οι Δ.Α.Ο. συντηρούνται κυρίως με δημοτικούς πόρους και εποπτεύονται από τους δήμους. Ιδρύονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και πράξη την οποία εκδίδει ο περιφερειακός διευθυντής. Η συστατική πράξη του δημοσίου αυτού προσώπου δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στην οποία αναφέρεται η επωνυμία, ο σκοπός, η περιουσία, οι πόροι, η διοίκηση, η θητεία της και η εκπροσώπησή του. Η διοίκηση του Δ.Α.Ο. ασκείται από το Δ.Σ. του, βάσει συγκεκριμένων κανονισμών. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός διοίκησης και διαχείρισης αφορά θέματα διαδικασιών λειτουργίας του Δ.Σ., κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των μελών του και οικονομικής διαχείρισης. Ο κανονισμός λειτουργίας αναλύει το σκοπό του νομικού προσώπου, τον τρόπο υλοποίησής του, τις υπηρεσίες που παρέχει και τους δικαιούχους αυτών. Ο τρίτος κανονισμός είναι ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) που αφορά θέματα σχετικά με τη διάρθρωση των υπηρεσιών, τις θέσεις προσωπικού καθώς και τα καθήκοντα αυτών.³⁹⁰

Παρόλο που πολλοί έχουν ταχθεί υπέρ της λειτουργίας των αθλητικών οργανισμών των Ο.Τ.Α. μέσω Δημοτικών επιχειρήσεων, ο κίνδυνος να μην καταστούν

³⁸⁸ Στο ίδιο, σελ.19-28.

³⁸⁹ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ. 19.

³⁹⁰ Στο ίδιο, σελ.19-21.

οι οργανισμοί ανταγωνιστικοί ελλοχεύει, με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η παροχή αθλητικών υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α. Επιπροσθέτως, η έννοια αθλητική δραστηριότητα μέσω Δ.Α.Ε. απομακρύνεται από τις αξίες του μαζικού αθλητισμού ως δικαίωμα του πολίτη που πρέπει να παρέχεται δωρεάν από την Πολιτεία. Ήδη, μπορούμε να πούμε ότι στην πράξη οι Δ.Α.Ε. δεν είχαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Οι δημοτικές επιχειρήσεις δεν έπαψαν ποτέ να αποτελούν επέκταση των δημοτικών υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να μην καταφέρουν να αποβάλουν τη δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία τους. Δεν λειτούργησαν ποτέ με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, γιατί έπρεπε να συνυπολογίζουν την κοστολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την κοινωνική πολιτική του δήμου. Επιπλέον, η έλλειψη ικανών στελεχών επισημαίνεται ως σημαντικός παράγοντας για τη μη ενδεδειγμένη λειτουργία τους.³⁹¹

Οι διαδημοτικές αθλητικές εκδηλώσεις συμβάλλουν σημαντικά στην ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των προγραμμάτων Άσκησης-Άθλησης για Όλους, ενώ ταυτόχρονα συντελούν στη συνεργασία των Δήμων και των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη Γ.Γ.Α. οι διαδημοτικές αθλητικές εκδηλώσεις απευθύνονται σε όλους τους πολίτες που θέλουν να συμμετέχουν ενεργά σε δομημένα προγράμματα, αποτελώντας συνοδευτική-συμπληρωματική ενέργεια στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου προγράμματος άσκησης-άθλησης, ενώ παράλληλα μπορούν να αξιοποιηθούν ως μέσο για την προσέλκυση πολιτών σε δομημένα ή μη προγράμματα άσκησης-άθλησης.³⁹²

Οι διαδημοτικές εκδηλώσεις γίνονται με από κοινού προγραμματισμό ή σχεδιασμό και συμμετοχή όλων των φορέων σε συγκεκριμένες αθλητικές εκδηλώσεις του κάθε φορέα, ή με από κοινού προγραμματισμό, σχεδιασμό και υλοποίηση. Δηλαδή, στην πρώτη περίπτωση προωθείται η αναβάθμιση των τοπικών εκδηλώσεων σε περιφερειακές, ενώ στη δεύτερη περίπτωση προωθούνται περιφερειακές εκδηλώσεις με δυνατότητα αναβάθμισής τους σε εθνικές. Οι αθλητικές εκδηλώσεις για όλους ή οι εκδηλώσεις μαζικού αθλητισμού διακρίνονται με κριτήριο την εμβέλειά τους σε εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας. Η προφανής έλλειψη επαρκών κονδυλίων για τον αθλητισμό, αλλά και η οργανωτική αδυναμία των δήμων

³⁹¹ Στο ίδιο, μέρος Γ', σελ.21.

³⁹² Γ.Γ.Α., *Η Ελλάδα σε κίνηση. Διαδημοτικές Αθλητικές Εκδηλώσεις*, Αθήνα: Γ.Γ.Α., Ιούνιος 2002, σελ. 18.

να διοργανώσουν μεγάλα αθλητικά γεγονότα, συνηγορούν στην άποψη για τη διαδημοτικότητα του αθλητισμού.³⁹³

Σημαντική παρατήρηση σχετικά με τις διαδημοτικές εκδηλώσεις είναι ο τρόπος με τον οποίο αξιολογούνται. Η αξιολόγηση της κάθε εκδήλωσης βασίζεται στις εκθέσεις των οργανωτών, των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α., του Νομαρχιακού Υπεύθυνου και της Γ.Γ.Α.. Παρόλο που η ύπαρξη και μόνο αξιολόγησης είναι θετικό στοιχείο, που συνήθως απουσιάζει από τις δραστηριότητες του μαζικού αθλητισμού, παρατηρούμε ότι συμβαίνει το παράδοξο να μην αξιολογούνται από εκείνους για τους οποίους σχεδιάστηκαν, δηλαδή το κοινό. Η αξιολόγηση των διαδημοτικών εκδηλώσεων γίνεται με βάση την οργάνωση, την εμβέλεια, την καινοτομία, τη μαζικότητα, το χαρακτήρα, το μέγεθος, τη βιωσιμότητα της εκδήλωσης, τη διαδημοτικότητα της συμμετοχής, τον αριθμό δραστηριοτήτων και τις μορφές αθλητικής συμμετοχής.³⁹⁴

Στη χώρα μας θα μπορούσαμε να πούμε ότι έγιναν διαδημοτικές αθλητικές εκδηλώσεις, σε καμία όμως περίπτωση η διαδημοτικότητα του αθλητισμού δεν ίσχυσε πανελλαδικά. Οι λόγοι που σε κάποιες περιοχές οι Ο.Τ.Α. συνεργάστηκαν με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας και του βεληνεκούς των αθλητικών τους δραστηριοτήτων, ενώ σε κάποιες άλλες περιοχές αυτό δεν συνέβη, ποικίλουν. Για παράδειγμα, ο Δήμος Κοζάνης ανέλαβε για μεγάλο χρονικό διάστημα την υλοποίηση προγραμμάτων ΆγΟ για γειτονικούς Δήμους επειδή εκείνοι δεν είχαν τη σχετική υποδομή. Αντιστοίχως, ο Δήμος Λάρισας συνεργάστηκε με γειτονικούς Δήμους διοργανώνοντας σχολικούς αγώνες και τουρνουά καθώς και πρωταθλήματα εργαζομένων.³⁹⁵ *Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι έναν ακόμα λόγο που ενίσχυσε τη διαδημοτικότητα του αθλητισμού αποτελεί η πολιτική και ιδεολογική καταγωγή των Δημάρχων. Μόνο τυχαίο δεν θα μπορούσε να είναι το γεγονός ότι η πρώτη ευρείας κλίμακας αθλητική διαδημοτική κίνηση έγινε στη Β' Πειραιά όπου όλοι οι Δήμαρχοι προέρχονταν από την Αριστερά και την Κεντροαριστερά.*

Το Φεβρουάριο του 1991, επτά πειραιϊκοί δήμοι προσπάθησαν να συντονίσουν τις αθλητικές τους δραστηριότητες μέσω της ίδρυσης οργάνου υπό την ονομασία «Σύνδεσμος Αθλητικών Οργανισμών Δήμων Β' Πειραιά» (ΣΑΟΔΒΠ). Οι δήμοι που απάρτιζαν τον σύνδεσμο είναι: Νίκαιας, Κερατσινίου, Σαλαμίνας, Ρέντη,

³⁹³ Στο ίδιο.

³⁹⁴ Στο ίδιο.

³⁹⁵ Παράρτημα Α, απάντηση Κουκουλόπουλου και Τζανακούλη στην ερώτηση 9.

Κορυδαλλού, Δραπετσώνας και Περάματος. Οι παραπάνω δήμοι συνένωσαν τις δυνάμεις τους στην κατεύθυνση δημιουργίας ενός μηχανισμού ενασχόλησης των δημοτών τους με τον αθλητισμό. Εκτός του τομέα των ενιαίων αθλητικών δραστηριοτήτων που προώθησαν, συμφώνησαν ότι η Αυτοδιοίκηση μπορεί να ρίξει βάρος στη δημιουργία πολιτιστικών-αθλητικών δραστηριοτήτων και κυρίως στη συνεργασία με τα σωματεία και τους φορείς της πόλης. Ο σκοπός των σχετικών συνεργασιών είναι η καταγραφή των αναγκών των αθλητικών εγκαταστάσεων, η ιεράρχησή τους και η επεξεργασία ενός διεκδικητικού πλαισίου αθλητικών κατασκευών τόσο σε επίπεδο ενός τετραετούς προγράμματος όσο και σε ετήσιο πρόγραμμα σε συνεργασία με την αθλητική ηγεσία της χώρας. Το καταστατικό ίδρυσης του συνδέσμου αναγράφει ως επιπλέον ιδρυτικό σκοπό τη διοργάνωση διαδημοτικών αθλητικών δραστηριοτήτων με στόχο την συνεργασία, αλληλεγγύη, οργανισμών, συλλόγων και φιλάθλων στην αθλητική ανάπτυξη καθώς και τη δημιουργία δημοτικής αθλητικής συνείδησης.³⁹⁶

Η συντονιστική επιτροπή του συνδέσμου δεν επιβάρυνε οικονομικά τους συμμετέχοντες δήμους. Απευθύνθηκε σε επιχειρήσεις και βιομηχανίες με σκοπό την εξεύρεση οικονομικών πηγών. Επιπροσθέτως, πρέπει να επισημανθεί το ενωτικό και υπερκομματικό κλίμα που επικρατούσε ανάμεσα στα μέλη της διοικούσας επιτροπής και των επιτροπών συνδέσμου, γεγονός που όπως επεσήμανε ο τότε τοπικός τύπος, ήταν πρωτόγνωρο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ο σύνδεσμος, από τον πρώτο κιόλας καιρό της λειτουργίας του, έδειξε μεγάλη δυναμική διοργανώνοντας πλήθος διαδημοτικών πρωταθλημάτων διαφόρων αθλημάτων. Ταυτόχρονα, ιδιαίτερα διεκδικητικό ήταν και το πλαίσιο λειτουργίας του. Ο σύνδεσμος διεκδίκησε τον εκσυγχρονισμό των αθλητικών εγκαταστάσεων των δήμων, την ίδρυση πλήρους αθλητικού κέντρου κ.ά. Δυναμικές ήταν οι παρεμβάσεις του συνδέσμου και σε κοινωνικά ζητήματα όπως τα ναρκωτικά, το έιτζ, και ο σχολικός αθλητισμός.³⁹⁷

Κατά «το πείραμα» του συνδέσμου αθλητικών οργανισμών δήμων Β' Πειραιά, η συνεργασία ανάμεσα στους Δήμους αποτελεί πολιτική βούληση των Διοικήσεων τους.³⁹⁸ Ενδιαφέρουσα είναι η παρατήρηση του Δημάρχου Ηρακλείου Γ. Κουράκη ο οποίος θεωρεί δεδομένο ότι ο αθλητισμός δεν έχει γεωγραφικά όρια και ως εκ τούτου πρέπει να ενισχύεται η διαδημοτικότητα του αθλητισμού με σκοπό την

³⁹⁶ Σύνδεσμος Αθλητικών Οργανισμών Δήμων Β' Πειραιά, *Το Πείραμα*, ό.π., σελ. 6-18.

³⁹⁷ Στο ίδιο, σελ. 41-42.

³⁹⁸ Στο ίδιο.

ανάπτυξη σχέσεων φιλίας και συνεργασίας.³⁹⁹ Η συνεργασία ανάμεσα στους Δήμους μπορεί να καλύψει τις αδυναμίες σε αθλητικές υποδομές των Ο.Τ.Α. ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει στους Δήμους να συνενώσουν τις δυνάμεις τους ώστε να καθιερώσουν μεγάλα αθλητικά γεγονότα. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην έρευνα, οι λόγοι για τους οποίους κάποιοι Δήμοι δεν διεξήγαγαν μεγάλα αθλητικά γεγονότα ήταν είτε η έλλειψη υποδομών ή η διοργάνωση τέτοιων γεγονότων από τα τοπικά σωματεία.⁴⁰⁰

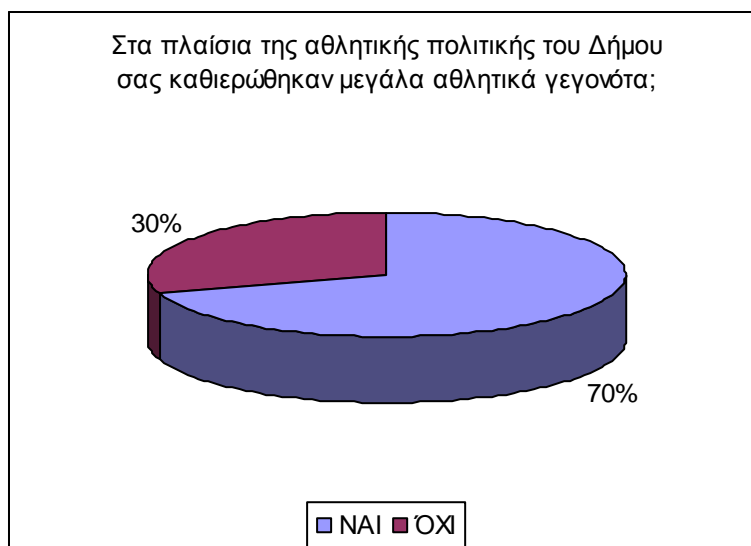

Στις περισσότερες περιπτώσεις που διοργανώθηκαν μεγάλα αθλητικά γεγονότα προερχόμενα από συντονισμένες ενέργειες γειτονικών Ο.Τ.Α., υπήρχε κάποιος κεντρικός Δήμος υπό την αιγίδα του οποίου πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν πολίτες προερχόμενοι από άλλους Ο.Τ.Α.. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της αθλητικής πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου καθιερώθηκε το «Ετήσιο Αθλητικό Πρόγραμμα». Σε αυτό προβλέπονται μια σειρά από εκδηλώσεις, τοπικής, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας σε διαφορετικά αθλήματα, τα οποία πολλές φορές εναλλάσσονται από χρονιά σε χρονιά. Παράλληλα, ο Δ.Α.Ο. διοργανώνει μεγάλα διαδημοτικά και δημοτικά γεγονότα σε δημοτικά αθλήματα στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός αθλητών και πολιτών της πόλης.⁴⁰¹

³⁹⁹ Παράρτημα Α, απάντηση Κουράκη στην ερώτηση 9.

⁴⁰⁰ Παράρτημα Α, ερώτηση 8.

⁴⁰¹ Παράρτημα Α, απάντηση Κουράκη στην ερώτηση 8.

Η πρώτη πανελλήνια συνδιάσκεψη αθλητικών οργανισμών δήμων διοργανώθηκε από τον ΣΑΟΔΒΠ και συμμετείχαν 42 δήμοι. Αποφασίστηκε ομόφωνα η έκδοση ψηφισμάτων ως προς τη δημιουργία οργανικών θέσεων καθηγητών φυσικής αγωγής (Κ.Φ.Α.) στα δημοτικά σχολεία και την εξαίρεση από την απαγόρευση των προσλήψεων Κ.Φ.Α. Επιπροσθέτως, δημιουργήθηκε ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικών Οργανισμών Δήμων. Πέραν των αθλητικών δραστηριοτήτων των δήμων που εξελίχθηκαν στο πλαίσιο ενός ομόφωνου προγράμματος, έγιναν προσπάθειες δημιουργίας κοινών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων. Το Μάρτιο του '92 διοργανώθηκε η 1^η Διαδημοτική Διασκέδαση η οποία είχε ως αποτέλεσμα την κοινή ψυχαγωγική δραστηριότητα των δήμων αλλά και την οικονομική τους ενίσχυση.⁴⁰²

Μεγάλη ήταν η συμβολή του συνδέσμου στη δημιουργία δημοτικών ομάδων και στην ενημέρωση του πληθυσμού για τον δημοτικό αθλητισμό. Ο σύνδεσμος υπογράμμισε ως πρόβλημα για τη χώρα μας το γεγονός ότι διαθέτουμε περισσότερα σε σχέση με τον πληθυσμό μας αθλητικά σωματεία. Η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη πολυδιάσπαση των δυνάμεων. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Δήμου Κερατσινίου, που είχε 16 ποδοσφαιρικές ομάδες, έξι εκ των οποίων έχουν τα γραφεία τους στην ίδια πλατεία. Δυστυχώς ο μεγάλος αριθμός σωματείων δεν σημαίνει απαραίτητα αθλητική ανάπτυξη καθώς καμία από τις ποδοσφαιρικές αυτές ομάδες δεν ανήκει ούτε καν στη Γ' εθνική κατηγορία. Στόχος του Συνδέσμου ήταν η δημιουργία μικτών ομάδων ανά δήμο μετά από ενοποίηση αυτών που ήδη υπάρχουν

⁴⁰² Σύνδεσμος Αθλητικών Οργανισμών Δήμων Β' Πειραιά, *Το Πείραμα*, ό.π., σελ. 100-109.

στο κάθε άθλημα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα φαινόταν η δύναμη που βγαίνει από την ενοποίηση ενώ, ταυτόχρονα, θα σχηματιζόταν δημοτική αθλητική συνείδηση. Επιπλέον όραμα για το σύνδεσμο αποτελούσε η δημιουργία σε κάθε δήμο μιας πολυσπόρ ομάδας. Χωρίς να είναι τμήμα του δήμου, η ομάδα αυτή θα μπορούσε να ενοποιεί όλες τις δημοτικές αθλητικές δραστηριότητες, τους φιλάθλους και τους αθλητικούς παράγοντες της πόλης.⁴⁰³

Η συνένωση των αθλητικών δραστηριοτήτων των δήμων της Β' Πειραιά χαρακτηρίστηκε ως «πείραμα». Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου και Δήμαρχος Κορυδαλλού Σ. Κασιμάτης δήλωσε ότι η προσπάθεια που έκαναν οι δήμοι είχε σημαντική αποδοχή και επιτυχία. Εάν όμως συνέχιζε να λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο θα ήταν ένα συνεχές πείραμα. Υποστήριξε ότι για να συνεχίσει να αποδίδει αυτή η, αθλητική κατά κύριο λόγο, προσπάθεια θα έπρεπε να δημιουργηθεί ένας «κανονικός» σύνδεσμος που θα διέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.⁴⁰⁴ *Η εξέλιξη αυτή μπορεί να μην έγινε ποτέ και ο σύνδεσμος να ατόνησε, μπορούμε όμως να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα από την πρωτοπόρα αυτή σύνδεση των δήμων για τον μαζικό αθλητισμό, την ανάπτυξή του και την ιδιαιτερότητά του ως προς τις αρχές λειτουργίας και φιλοσοφίας του ελληνικού μοντέλου μαζικού αθλητισμού.*

Στη Μεγάλη Βρετανία οι δήμοι κατηγοριοποιούνται ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες τους έτσι ώστε να μπορούν να τεθούν στόχοι ανά κατηγορία και να αξιολογούνται ως προς τις δράσεις τους. Οι δήμοι της Β' Πειραιά θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι δήμοι με σχετική συνάφεια τόσο στο είδος των πληθυσμιακών ομάδων που τους απαρτίζουν όσο και στις ανάγκες τους. Οι δήμοι, βασιζόμενοι στον αθλητισμό, πέτυχαν ανάπτυξη της ψυχαγωγικής δραστηριότητας, της κοινωνικής προσφοράς, της οικονομικής ευρωστίας, κ.ά. Ακριβώς έτσι ακόμα και σήμερα στη Μεγάλη Βρετανία οι Ο.Τ.Α. καταρτίζουν πολυδιάστατα αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία βασίζονται στον αθλητισμό και την άσκηση. Επιπλέον, παρατηρούμε τη σύνδεση του αθλητικού κινήματος με άλλα παγκόσμια κινήματα όπως αυτό του αγώνα κατά του έιτζ και των ναρκωτικών.

Αδυναμίες του «πειράματος» ήταν η έλλειψη συγκεκριμένων στόχων και τεχνικών μέτρησης της απόδοσης, καθώς επίσης και η μη οικονομική στήριξη των δραστηριοτήτων από το κράτος. Παρόλο που οι δήμοι κατάφεραν σε μεγάλο βαθμό να αυτοχρηματοδοτηθούν μέσω χορηγιών, όπως γίνεται και στη Μεγάλη Βρετανία, η

⁴⁰³ Στο ίδιο, σελ. 100-109.

⁴⁰⁴ Στο ίδιο, σελ. 230.

παρέμβαση του κράτους κρίνεται αναγκαία τόσο για την αποφυγή κακοδιαχείρισης, όσο και για την παροχή κινήτρων από επιχορηγήσεις. Το «πείραμα» όμως χαρακτηρίζεται και από σοσιαλιστικού τύπου επιρροές που πιθανότατα οφείλονται στο γεγονός ότι πολλοί από τους συμμετέχοντες στο σύνδεσμο δήμοι διοικούνται από κομμουνιστές δημάρχους. Η σύνδεση της διαδημοτικής ένωσης με διεκδικήσεις για «λαϊκό», μαζικό, κρατικό-επιδοτούμενο αθλητισμό, όπως επίσης και ο περισσότερο καταγγελτικός χαρακτήρας του συνδέσμου προς το κράτος είναι γεγονότα που συνηγορούν προς την ορθότητα της παρατήρησης. Επιπροσθέτως, η οργανωτική δομή των διαδημοτικών πρωταθλημάτων και η δωρεάν μαζική συμμετοχή σε όλα τα αθλήματα θυμίζουν τις σοβιετικές σπαρτακιάδες.

Αποτελέσματα και συμπεράσματα

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, σε όλη τη χρονική περίοδο από τη μεταπολίτευση του '74 ως τις μέρες μας, είναι πολιτικός θεσμός με διαρκώς αυξανόμενη σημασία και παρέμβαση στην κοινωνικοπολιτική ζωή. Η επίδραση των κομμάτων με τις ιδέες, τις θέσεις και τις πολιτικές τους, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πολύ ισχυρή. Οι αρμοδιότητές της και οι δυνατότητες δράσεων σε πολλούς τομείς διαρκώς ενισχύονται. Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας ισχυροποιείται σημαντικά μετά τη μεταπολίτευση και, ειδικότερα, κατά τη δεκαετία του '80. Η διαρκής τάση για αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους οδηγεί στη σταδιακή μετατόπιση ευθυνών στους Δήμους και τις Νομαρχίες, που από το 1994 αποτέλεσαν το Β' βαθμό Αυτοδιοίκησης. Η σχετική νομοθεσία καθορίζει το διευρυμένο πλαίσιο λειτουργίας των Ο.Τ.Α. Σημαντικοί νόμοι όπως ο «Καποδίστριας» (1997) και πρόσφατα ο «Καλλικράτης», όπως και το πρόγραμμα «Θησέας», επανακαθορίζουν τη σημασία των Ο.Τ.Α. στη λειτουργία των πολιτειακών δομών της χώρας. Η ποικιλόμορφη ανάπτυξη των αναγκών των πολιτών στις σύγχρονες κοινωνίες δημιουργεί νέες υποχρεώσεις για τα Αυτοδιοικητικά Όργανα.

Η Τ.Α., και ειδικά η πρωτοβάθμια Τ.Α., καλείται να ανταποκριθεί με τον αποτελεσματικότερο τρόπο στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Ανάμεσα στις ανάγκες του πολίτη αλλά και στις υποχρεώσεις των Ο.Τ.Α. βρίσκονται οι υπηρεσίες άσκησης-άθλησης. Τα νομικά σχήματα για την παροχή των υπηρεσιών άσκησης-άθλησης ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα οι Δημοτικοί Αθλητικοί Οργανισμοί και, τα τελευταία χρόνια, οι Δημοτικές Αθλητικές Επιχειρήσεις, ενώ η κυριότερη μορφή άσκησης-άθλησης προς τους πολίτες είναι τα προγράμματα «Άσκησης-Άθλησης για Όλους». Οι ανάγκες των πολιτών για άσκηση-άθληση επηρέασαν την άσκηση αθλητικής πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο – η οποία με την σειρά της καθόρισε την παράλληλη ανάπτυξη των Ο.Τ.Α. και του κινήματος «Άσκησης-Άθλησης για Όλους».

Η «Άσκηση-Άθληση για Όλους», ως κοινωνικό κίνημα που απορρέει από πολιτικές αποφάσεις, αποτέλεσε για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα μας πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης, κοινωνικής διαβούλευσης, ενώ ακόμα και σήμερα προσεγγίζεται διαφορετικά ανάλογα με την κοινωνικοπολιτική αντίληψη του κάθε ατόμου. Δεν είναι τυχαίο ότι οι απόψεις δίστανται ακόμα και για την ονοματολογία

του κινήματος. Οι όροι «Άσκηση για Όλους», «Άθληση για Όλους» και «Μαζικός Λαϊκός Αθλητισμός», παρόλο που και οι τρεις είναι τεχνικά σωστοί, προσδίδουν διαφορετική έννοια στον θεσμό. Στην παρούσα μελέτη δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή ώστε να καταγραφούν με τον πληρέστερο και τον πλέον αντικειμενικό τρόπο οι διαφορετικές απόψεις για το πολυδιάστατο κίνημα της ΆγΟ, το οποίο έχει μία μεταβαλλόμενη δυναμική τα τελευταία 40 χρόνια. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια το κίνημα αυτό, ανεξάρτητα από τις διαστάσεις του, έχει μια ιδεολογική οικουμενικότητα.

Εξετάζοντας την ανάπτυξη της ΆγΟ σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο διεθνής παράγοντας. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, από το 1975 όπου εξέδωσε τον Καταστατικό Χάρτη της ΆγΟ, καθορίζει έως ένα βαθμό την ταυτότητα του κινήματος, η εφαρμογή του όμως είναι καθαρά εθνική υπόθεση. Τα παγκόσμια συνέδρια ΆγΟ λειτουργούν ως φόρουμ ανταλλαγής απόψεων επί του κινήματος και επίσης αντανakλούν την παράλληλη μεταβολή της κοινωνίας και της ΆγΟ. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι, σε διεθνές επίπεδο, η διάλυση του συστήματος του υπαρκτού σοσιαλισμού και η παγκόσμια στροφή της ανθρωπότητας στον φιλελευθερισμό κατά τη δεκαετία 1990-2000 άσκησαν σημαντική επιρροή και στην ΆγΟ. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς, την περίοδο εκείνη γίνεται σύνδεση του κινήματος με την ελεύθερη αγορά, μετατρέποντας την ικανοποίηση ενός δικαιώματος σε υπηρεσία με εμπορική αξία. Συνεπώς, σταδιακά οι αρχικές διακηρύξεις μεταβάλλονται υπό την επίδραση των εξελίξεων στις κυρίαρχες ιδεολογίες της εποχής. Από το 2000 και μετά, το κίνημα της ΆγΟ σε διεθνές επίπεδο συνδέεται όλο και περισσότερο με άλλα κοινωνικά κινήματα. Στις μέρες μας, το διεθνές περιβαλλοντικό κίνημα κατέχει εξέχουσα θέση ανάμεσα σε άλλα κοινωνικά κινήματα. Δεν είναι λοιπόν τυχαία η έντονη σύνδεση του κινήματος ΆγΟ με αυτό του περιβάλλοντος και της τουριστικής άσκησης στο πλαίσιο του αθλητικού τουρισμού.

Η παραπάνω σύνδεση της ΆγΟ με το κίνημα του περιβάλλοντος αλλά και με τα κινήματα που αναφέρονται στην υγιεινή διατροφή, τον πολιτισμό, καθώς και τις δράσεις ενάντια στην ανεργία, συνθέτουν στην πράξη μια πιο διευρυμένη ερμηνεία στα ελληνικά του όρου Sport for All. Συμπεραίνεται ότι η ΆγΟ είναι κίνημα με βάση την άσκηση, οργανωμένη (π.χ. προγράμματα Μ.Λ.Α.) ή μη οργανωμένη. Η ονομασία των προγραμμάτων του Υ.Ν.Γ.Α. ως «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός» αποτελεί περισσότερο μια ελληνική ιδεολογική φόρτιση στο θεσμό παρά μια απεικόνιση της διεθνούς ταυτότητάς του.

Σημαντικό ερώτημα που τέθηκε είναι κατά πόσο ενημερωμένες ήταν η ελληνική πολιτική και πολιτειακή ηγεσία για τη διεθνή εξέλιξη του θεσμού καθώς και πώς ξεκίνησε ο θεσμός την πορεία του στην Ελλάδα. Σε γενικές γραμμές συμπεραίνεται ότι υπήρχαν κάποια στελέχη της πολιτικής ζωής του τόπου που είχαν γνώσεις γύρω από τη διεθνή εξέλιξη του θεσμού. Οι γνώσεις όμως αυτές προέρχονταν κυρίως από προσωπική ενημέρωση και, ως εκ τούτου, το βάθος και η αντίληψη του κάθε ατόμου διαφέρει. Η ανάπτυξη της ΆγΟ στην Ελλάδα ήταν κυρίως μια πολιτική απόφαση της κυβέρνησης στις αρχές της δεκαετίας του '80, η οποία όμως βρήκε πρόσφορο έδαφος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση λόγω των πολιτικών συσχετισμών της εποχής και των μεγάλων ιδεολογικών συγκλίσεων, την εποχή εκείνη, των κομμάτων της κεντροαριστεράς και της αριστεράς. Σημαντική όμως είναι και η διαρκής ανάγκη των πολιτών για άσκηση και ψυχαγωγία που αποτελεί την απαρχή της δυναμικής της ΆγΟ.

Ο βρετανικός λαός έχει παραδοσιακά ανεπτυγμένες σχέσεις με την άσκηση και ταυτόχρονα ένα σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ιδιαίτερα αυξημένες αρμοδιότητες. Η μελέτη της άσκησης στη Μεγάλη Βρετανία κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δεκαετιών βοηθά στην αντιπαραβολή μεταξύ των συστημάτων μαζικής άσκησης-άθλησης στις Δυτικές και τις Σοσιαλιστικές χώρες. Εάν αναλογιστούμε το γεγονός ότι η Ελλάδα, κατά τη δεκαετία του '80, ανήκει στην ΕΟΚ και στο ΝΑΤΟ αλλά κυβερνάται σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης από την Αριστερά και την Κεντροαριστερά, η αντιπαραβολή μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας και Σοβιετικής Ένωσης αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Τα συστήματα μαζικού αθλητισμού και στις δύο αυτές χώρες, αν και ξεκινούν από διαφορετική ιδεολογική αφετηρία, ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένα και πλαισιώθηκαν μαζικά από τους πολίτες.

Ακόμη και σήμερα η παροχή αθλητικών υπηρεσιών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Μεγάλη Βρετανία είναι πολύ υψηλού επιπέδου. Η Τ.Α. έχει αυξημένο ρόλο στην άσκηση πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της αθλητικής πολιτικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη χώρα μας η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Τ.Α. και η ενδυνάμωση της ισχύος της, ειδικά μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη», «πλησιάζει» την οργανωτική αυτοτέλεια και ισχυρή εξουσία των Ο.Τ.Α. της Μεγάλης Βρετανίας. Ταυτόχρονα, στη Βρετανία η μαζική άσκηση έχει κινηματικά χαρακτηριστικά (πχ. περιβαλλοντικά) και σημαντικές οικονομικές προεκτάσεις (π.χ., σύνδεση της άσκησης με την οικονομική τοπική ανάπτυξη). Παρατηρείται ότι η Μεγάλη Βρετανία πρωτοπορεί στην πολύπλευρη εκμετάλλευση του παράγοντα της

μαζικής άσκησης, υλοποιώντας στην πράξη πολλές από τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Ελλάδα, λοιπόν, ειδικά μετά τις νέες εξελίξεις στον Αυτοδιοικητικό Χάρτη της χώρας, έχει πολλά να διδαχθεί από το παράδειγμά της.

Βασική παρατήρηση είναι ότι, εν αντιθέσει με τη Μεγάλη Βρετανία, τα προγράμματα μαζικής άσκησης στη χώρα μας δεν είχαν ποτέ συγκεκριμένους στόχους. Η έλλειψη σαφούς προσανατολισμού των προγραμμάτων, αλλά και η μη μέτρηση της αποτελεσματικότητάς τους, ίσως ευθύνονται σε ένα βαθμό για την αποδυνάμωση της ΆγΟ στην χώρα μας. Επιπλέον, τα ποικιλόμορφα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της χώρας μας, όπως τα βουνά και η ακτογραμμή, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την τοπική οικονομική ανάπτυξη μέσω της οργανωμένης και ανοργάνωτης άσκησης. Παρ' όλα αυτά, η έλλειψη ενδεδειγμένου σχεδιασμού, συγκεκριμενοποίησης των στόχων και μέτρησης της απόδοσης των προγραμμάτων στερούν από την χώρα πολύτιμες μορφές ανάπτυξης.

Σήμερα το σκηνικό του περιβάλλοντος της άσκησης είναι πολύ διαφορετικό από αυτό της δεκαετίας του '80 και του '90. Ο ασκούμενος, σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό, αντιμετωπίζεται ως καταναλωτής υπηρεσιών άσκησης-άθλησης, χωρίς αυτό όμως να σημαίνει πως ο ίδιος αντιτίθεται σε αυτή την προσέγγιση, καθώς έρευνες έχουν δείξει ότι οι πολίτες είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για να ασκηθούν. Ένα βασικό πρόβλημα που αναδείχθηκε είναι η αντιπαράθεση μεταξύ Κράτους-Ο.Τ.Α. για τους οικονομικούς πόρους της άσκησης. Οι Ο.Τ.Α. διεκδικούσαν για πολλά χρόνια διευρυμένες εξουσίες στην διαχείριση των χώρων αναψυχής και άσκησης-άθλησης, αλλά διακρίνεται μια σχετική ανασφάλεια για την αντιμετώπιση των υπηρεσιών άσκησης-άθλησης που προσφέρονται από την ελεύθερη αγορά (π.χ., γήπεδα ποδοσφαίρου 5 επί 5). Έτσι, λοιπόν, ενώ οι Ο.Τ.Α. διεκδικούσαν αθλητικούς χώρους και αρμοδιότητες από το Κράτος, ταυτόχρονα διεκδικούσαν και επιχορηγήσεις για την διαχείριση τους. Η παραπάνω αντίληψη υποσκάπτει την ποιότητα των Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών – Δημοτικών Αθλητικών Επιχειρήσεων, και προφανώς ενισχύει τις Τοπικές Αθλητικές Ενώσεις και ιδιωτικά γυμναστήρια.

Σχετικά με τις βιβλιογραφικές πηγές της παρούσας μελέτης συμπεραίνεται ότι η ελληνική βιβλιογραφία για την ΆγΟ είναι αρκετά περιορισμένη. Σημαντική πηγή για την ανάπτυξη του κινήματος αλλά και τις συνθήκες, κοινωνικές και πολιτικές, κάτω από τις οποίες λειτούργησε η ΆγΟ αποτελεί ο τύπος. Ο σχετικός τύπος είναι όμως παλιός και μη ψηφιοποιημένος, γεγονός που δημιουργεί πρόβλημα στην ακριβή βιβλιογραφική του αναφορά. Η ξενόγλωσση βιβλιογραφία, κυρίως αγγλική, που

χρησιμοποιήθηκε δεν αναφέρει σημαντικές πληροφορίες για το κίνημα στην Ελλάδα. Υπάρχουν πλούσιες πηγές όμως για τη διεθνή ανάπτυξη της ΆγΟ. Η προσέγγιση διαφοροποιείται ως προς την φιλοσοφία του κινήματος ανάλογα με το ποιος είναι ο συγγραφέας και τι ιδεολογική ταυτότητα φέρει. Εν μέσω των ιδεολογικών αντιπαραθέσεων που ήταν πολύ πιο οξυμμένες στο παρελθόν, αρκετές αναφορές στην ΆγΟ είναι έντονα ιδεολογικά φορτισμένες. Η αναζήτηση πληροφοριών μέσω των προσωπικοτήτων που είχαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της ΆγΟ στην Ελλάδα παρέχει πλούσιο υλικό για την ιστορική πορεία του κινήματος. Παρ' όλα αυτά, σε αρκετές περιπτώσεις οι απαντήσεις που δόθηκαν από τα πρόσωπα αυτά δεν ταυτίζονται, προφανώς λόγω διαφορετικής προσέγγισης στο θέμα. Οι μεταβολές που θα επιφέρει στη σχέση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Άσκησης – Άθλησης για Όλους το νέο διοικητικό σχήμα που προβλέπει η υλοποιούμενη μεταρρύθμιση του 'Καλλικράτη', αποτελεί ένα νέο πεδίο έρευνας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αργυριάδη, Δ., *Για μια Δημόσια Διοίκηση που αποδίδει και επικοινωνεί με τους πολίτες*, σειρά «Θεσμοί της Ελληνικής Κοινωνίας», Αθήνα: Σάκκουλα, 1998.
- Αυθίνος, Γ., *Άσκηση – Άθληση – Κινητική Αναμυχή – Οργανωτική Διάσταση*, Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, 1998.
- Αυθίνος, Γ., *Διάρθρωση και λειτουργία αθλητικών οργανισμών*, Β' έκδοση-ανανεωμένη, Αθήνα: χ.έ., 2001.
- Βενιζέλου, Ε., «Πολίτες και συμμετοχικές διαδικασίες στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμός πίεσης», *Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου*, 1992.
- Βουλή των Ελλήνων, *Οργάνωση και λειτουργία των Ο.Τ.Α. πρώτου και Δευτέρου Βαθμού, Επίσημα πρακτικά της ΑΘ' ολομέλειας*, Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων, 5 Οκτωβρίου 2004.
- Γ.Γ.Α., *Η Ελλάδα σε κίνηση. Διαδημοτικές Αθλητικές Εκδηλώσεις*, Αθήνα: Γ.Γ.Α., Ιούνιος 2002.
- Γ.Λ.Δ., *Από πρώτο χέρι. Ο Αθλητισμός στη Γ.Λ.Δ., πληροφορίες από την ιστορία και το παρόν*, Αθήνα: Panorama DDR, 1984.
- Γ.Λ.Δ., *Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός στη Γ.Λ.Δ.*, Αθήνα: Νέα Βιβλία / Panorama DDR, 1978.
- Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Διοίκησης, Γραφείο Κωδικοποίησης, *Φυσική Αγωγή, Σχολικός και Εξωσχολικός Αθλητισμός*, συλλογή νομοθεσίας, τ. 1: Φυσική Αγωγή-Σχολικός Αθλητισμός, 1976.
- Δ.Ο.Α., *Ο Αθλητισμός για Όλους και η Ολυμπιακή φιλοσοφία στο Δ.Ο.Α. Λεύκωμα της 31^{ης} Συνόδου*, Αρχαία Ολυμπία: Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία και Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, 1991.
- Δ.Α.Ο. Ηρακλείου, «Καταστατικό Λειτουργίας», διαθέσιμο στο www.daoh.gr/katastatiko.aspx [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].
- Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Εύοσμου, *Αθλητικές δραστηριότητες*, Θεσσαλονίκη: Δημοτική Έκδοση, 2007.
- Εθνική Επιτροπή Μαζικού Αθλητισμού, *Οδηγός Προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού*, ειδική έκδοση, Αθήνα: Γ.Γ.Α., 1999.

- Επιτροπή Αθλητισμού της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε., «Έτσι θα πάει μπροστά το ποδόσφαιρο»,
Πρόταση της Επιτροπή Αθλητισμού της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. (μπροσούρα),
Αθήνα, Γενάρης 1998.
- Επιτροπή Αθλητισμού της ΚΕ του ΚΚΕ, (1988). *Έτσι θα πάει μπροστά το ποδόσφαιρο, Η πρόταση του ΚΚΕ*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδηγητής
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Νομικού Προσώπου Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Κοζάνης, του Δήμου Κοζάνης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1826, 31 Δεκεμβρίου 2001.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Κατάρτιση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου του Δήμου Ευόσμου Νομού Θεσσαλονίκης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1541, 15 Αυγούστου 2004.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Περί οργανώσεως του εξωσχολικού αθλητισμού και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων*, τεύχος 1, αρ. φύλλου 138, Νόμος Υπ' Αριθ. 75, 16 Ιουλίου 1975.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων νομικού προσώπου υπό την επωνυμία «Κέντρο Νεότητας»*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 188, Τροποποίηση και συμπλήρωση του Β. Δ/τος της 18.9.1937, 14 Απριλίου 1983.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 724, 14 Δεκεμβρίου 1983.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νικαίας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 390, 25 Ιουνίου 1985.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Κορυδαλλού με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Κορυδαλλού*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 414, 10 Αυγούστου 1987.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με την Επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Γλυφάδας*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 806, 24 Δεκεμβρίου 1990.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Δημοτικός Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δήμου Ρόδου*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 359, 18 Ιουνίου 1990.

- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου με το Όνομα Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Πειραιά*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 504, 11 Ιουλίου 1991.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Κηφισιάς*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 890, 30 Νοεμβρίου 1994.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση ιδίου Νομικού Προσώπου στο Δήμο Νέας Σμύρνης του Νομού Αττικής με το Όνομα Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης Δήμου Νέας Σμύρνης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1544, 20 Νοεμβρίου 2001.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, *Σύσταση Νομικού Προσώπου στο Δήμο Αλεξ/πολης Ν. Έβρου με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Αλεξ/πολης*, τεύχος 2, αρ. φύλλου 1179, 15 Ιουνίου 1999.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος, *Περί συστάσεως εν τω Δήμο Αθηναίων Νομικού Προσώπου υπό την επωνυμίαν Κέντρον Νεότητας*, τεύχος 1, αρ. φύλλου 406, 14 Νοεμβρίου 1937.
- Ινστιτούτο Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής», *Εποπτεία και ελεγκτικοί μηχανισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Τομέας Μελετών, Ομάδα Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, 2003.
- ΚΝΕ, *Για τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό στην εκπαίδευση. Πρόταση της ΚΝΕ*, Αθήνα: Οδηγητής, 1989.
- Κ.Σ. της ΚΝΕ, «Θέσεις του Κ.Σ. της ΚΝΕ για το 3^ο συνέδριο», Αθήνα: Οδηγητής, 1983.
- Κ.Σ. της ΚΝΕ, *Πρακτικά Συμποσίου με θέμα τον Αθλητισμό στην Αρχαία Ολυμπία (7-8.9.1985)*, Αθήνα: Οδηγητής, 1985.
- Κάκκος, Β., *Η οργάνωση του Αθλητισμού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρίας Διοίκησης Αθλητισμού. Θεσσαλονίκη, 1996.
- Καλλιατζίδη, Α., «Δημοτικές και Κοινοτικές επιχειρήσεις», *Τοπική Αυτοδιοίκηση* 3, 1984, σ. 29.
- Καμπίσης, Χ. και Χαραχούσου-Καμπίση, Υ., *Μέθοδοι Έρευνας στον Αθλητισμό*, Θεσσαλονίκη: Σάλτο, 1988.
- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αθλητισμός», Πρακτικά Συνεδρίου-Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, 5 Νοεμβρίου 2005.

- Κορωναίου, Α., *Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου*, Αθήνα: Νήσος, 1996.
- Κωνσταντινάκος, Π., *Η οργάνωση της άσκησης-άθλησης στην ελληνική κοινωνία*, Αθήνα: Παπαζήση, 2008.
- Μπεσίλα-Βήκα Ε., *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, τόμος 1, Πάντειο Πανεπιστήμιο-Κέντρο Έρευνας και Διαχείρισης Θεμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης, νέα τροποποιημένη έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2004.
- Νικηταράς Ν., «Εισηγητική Έκθεση», Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Αθλητικών Οργανισμών Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, Βόλος, 18-19 Μαΐου 1996.
- Νικηταράς, Ν., «Η Άσκηση για τον Πολίτη και την Πόλη. Διαχρονική Εξέλιξη», Σημειώσεις ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2001.
- Νικηταράς, Ν., *Η Πόλη και η Άσκηση του Πολίτη. Διαχρονική Εξέλιξη*, Αθήνα: Τελέθριον, 2003.
- ΠΑΣΟΚ., *Προγραμματικές δηλώσεις της Νέας Κυβέρνησης*, Αθήνα: ΠΑΣΟΚ, 1981.
- ΠΑΣΟΚ., *Το Έργο της Αλλαγής*, Αθήνα: Επιτροπή Διαφώτισης ΠΑΣΟΚ, 1984.
- Παναγιωτόπουλος, Δ., *Αθλητικός Κώδικας*, Αθήνα: Σάκκουλας, 1997.
- Σαχσαμάνογλου, Ε., *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Οικονομικά Χρονικά, Αθήνα: Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Ιανουάριος 1995.
- Σκιαδάς, Ε., *Γυναικείος Αθλητισμός στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Πανελλήνιο Αθλητικό Σωματείο Γυναικών η «Καλλιπάτειρα», Αθήνα: ΠΑΣΓ, 1993.
- Σύνδεσμος Αθλητικών Οργανισμών Δήμων Β' Πειραιά, *Το Πείραμα*, Πειραιάς: ΣΟΔΒΠ, 1992.
- Τζιας, Γ., Παπαευθυμίου, Ε., Χαλβατζής, Σπ., Βάσσου, Η., Δελαστικός, Γ. και Κριεμπάρδη, Π., *Ζητήματα Αθλητισμού*, Αθήνα: Οδηγητής, 1986.
- Υ.Ν.Γ.Α.-Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., «Νεολαία και τοπική αυτοδιοίκηση, για το δικαίωμα στον αθλητισμό. Μορφές αθλητικής δραστηριότητας και δημοτική αθλητική παρέμβαση», Πρακτικά Συνεδρίου, 1984.
- Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Διεύθυνση Ανάπτυξης Αθλητισμού, *Εφαρμογή Προγραμμάτων «Αθλητισμός για Όλους» 1990-91*, Αθήνα: Γ.Γ.Α., 1990.
- Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, *Οργανωτικό Πλαίσιο Προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους»*, Αθήνα: Γ.Γ.Α., 1998.
- Χατζηχαριστός, Δ., *Σύγχρονο Σύστημα Φυσικής Αγωγής*, Αθήνα: Σάκκουλα, 1989.

- Χριστοφάκη, Μ., *Τοπική ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2001.
- Buston, P., *The financing of Sport in the UK*, Ηνωμένο Βασίλειο: Sports Council, 1983.
- Carmichael, P. και Midwinter, A., *Regulating Local Authorities, Emerging Patterns of Central Control*, Λονδίνο: Routledge, 2003.
- CCPR, *Sport and the Community: The report of the Wolfenden Committee on sport*, Λονδίνο: Central Council for Physical Recreation, 1960.
- Coakley, J.J. και Dunning, E., *Handbook of Sports Studies*, Λονδίνο: Sage Publications, 2002.
- Coalter, F., Long, J. και Duffield, B., *Rationale for Public Sector Investment In Leisure*, Λονδίνο: The Sport Council, 1986.
- Cordes, K. A. και Hilmi, M. Ibr., *Applications in Recreation and Leisure*, Νέα Υόρκη: McGraw – Hill Companies, 2003.
- Council of Europe, «The European Sport Charter», 2009, διαθέσιμο στο www.coe.int. [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].
- Daly, J., *Recreation and Sport, Planning and Design*, Champaign, IL: Human Kinetics, 2000.
- Dan Olof R., «Work out or out of work: The labor market return to physical fitness and leisure sport activities», Discussion Paper No. 4684, Γερμανία: Institute for the study of Labor, 2010.
- Deveen, M., *Σκοποί και εξελίξεις του αθλητισμού για όλους στα πλαίσια του διεθνούς κινήματος εργασίας*, Δ.Ο.Α., 31^η Σύνοδος, 16-31 Ιουλίου 1991, Αθήνα: Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία και Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων.
- Edwards, A., Skinner, J., και Gilbert, K., *Extending the Boundaries: Theoretical Frameworks for Research in Sports Management*, Altona Australia: Common Ground Publishing, 2002.
- Gratton, Ch. και Ian, P. H., *Sport in the City: The Role of Sport in Economic and Social Regeneration*, Λονδίνο: Routledge, 2001.
- Gratton, Chr. και Taylor, P., *Government and the Economics of Sport*, Λονδίνο: Longman, 1991.
- Holt, R. και Mason, T., *Sport in Britain 1945-2000*, Οξφόρδη: Blackwell, 2000.

- Horne, J. και Tomlinson, A., «Leisure the State and Collective consumption», *Sociological Review Monograph* 33, Λονδίνο: Routledge and Kegan Paul, 1987.
- Houlihan, B., *Sport and Society: A student introduction*, Λονδίνο: Sage Publications, 2003.
- John, P. και Cole, A., «Models of local decision making net-works in Britain and France», *Policy and Politics* 23(4), 1995: 303-312.
- Ledwith, M., *Community Development: A critical approach*, Bristol: Policy Press, 2005.
- Leigh, R., *Managing Public Sport and Leisure Services*, Λονδίνο: Routledge Taylor and Fransis Group, 2004.
- Local Area Agreements, «Guidance for round 3 and refresh of round 1 and 2», διαθέσιμο στο www.odpm.gov.uk, 31 Μαρτίου 2006, σ. 1-8 [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].
- Local Government Association, «Sport playing its part in Local Area Agreement», Updated briefing note based on a review of 2nd round LAAs, 2006, διαθέσιμο στο www.communities.gov.uk. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].
- LAA Annual Review 2008-09, «Good practice and guidance», Reports and summaries, Local government, 22 Σεπτεμβρίου 2008, διαθέσιμο στο www.communities.gov.uk, [τελευταία επίσκεψη: 5 Φεβρουαρίου 2009].
- Marchand. J., *The Council of Europe, 1984-89. Sport for All in Europe*. London: HMSO, 1990.
- Office of the Deputy Prime Minister, *Creating Sustainable Communities, Local Area Agreements, Guidance for round 3 and Refresh of rounds 1 and 2*, Λονδίνο, 2006, διαθέσιμο στο <http://www.number-10.gov.uk>. [τελευταία επίσκεψη: 18 Φεβρουαρίου 2009].
- Office of the Deputy Prime Minister, *Regeneration through culture, sport and tourism*, Department for Communities and Local Government, Λονδίνο, 2006, διαθέσιμο στο <http://www.number-10.gov.uk>. [τελευταία επίσκεψη: 18 Φεβρουαρίου 2009].
- Palm, J., *Sport Science Studies, Sport for All. Approaches from Utopia to Reality*, International Council of Sport Sciences and Physical Education, *Sport Science Studies* 5, Schorndorf, Germany: Verlag Karl Hofmann, 1991.

- Peppard, V. και Riordan, J., *Playing Politics: Soviet Sport Diplomacy to 1992*, τ. Γ', Greenwich Conn. and London UK: Jai Press, 1993.
- Redmond, G. (επιμ.), *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings*, τομ. 7: *Sport and Politics*, Champaign, Il: Human Kinetics Publisher, 1986.
- Riordan, J., *Sport in Soviet Society. The ideological roots*, Λονδίνο: Cambridge University Press, 1977.
- Riordan, J. and Jones, R., *Sport and Physical Education in China*, Λονδίνο: Routledge, 1999.
- Riordan, J. και Kruger, Ar., *European Cultures in Sport, Examining the Nations and Regions*, Λονδίνο: Intellect Books, 2008.
- Robert, N. L., *Service Quality Management in Local Authority Sport and Recreation*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Canterbury: University of Kent, 1999.
- Sport England, «The framework for sport in England», Ετήσια έκθεση 2004 και 2008, διαθέσιμο στο www.sportengland.org. [τελευταία επίσκεψη: 2 Φεβρουαρίου 2009].
- Stanley, E., «Determining neighbourhood recreation priorities: An instrument», *Journal of Leisure Research* 1, 1969: 69-74.
- Uchiumi, K., *Sport for All in Britain. Sport Policies in a Welfare State*, Τόκιο: Fumaido-Shuppan, 2003.
- Williams, G., «Rugby», στο Mason, T. (επιμ.), *Sport in Britain: A Social History*, Κέμπριτζ: Cambridge University Press, 1989.
- Wright, B., «The evolution and role of the sports councils in Britain», στο Redmond, G. (επιμ.), *The 1984 Olympic Scientific Congress Proceedings*, τομ. 7: *Sport and Politics*, Champaign, Il: Human Kinetics Publisher, 1986.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΥΠΟ

- «Αθλητισμός για μας Σημαίνει Ειρήνη. Συνέντευξη του Προέδρου της Ομοσπονδίας στίβου της ΕΣΣΔ Λεονίντ Κομένκοφ στον Ηρ. Αθανασόπουλο», *Ριζοσπάστης*, 9 Μαρτίου 1985.
- «Ανάπτυξη σε όλα τα σπορ στον εσωτερικό χώρο», *Τα Νέα*, 28 Μαΐου 1982.
- «Απέφυγαν τις θριαμβολογίες λόγω λαϊκού μετώπου υπουργοί και μέλη του κόσμου», *Βραδυνή*, 25 Οκτωβρίου 1982.

- «Αποκέντρωση του αθλητισμού και ενίσχυση των σωματείων», *Καθημερινή*, 17 Δεκεμβρίου 1982.
- «Βαβέλ στην αθλητική ηγεσία», *Μεσημβρινή*, 10 Νοεμβρίου 1982.
- Δ.Σ. Πτυχιούχων Φ.Α. Ν. Λάρισας, «Αθλητισμός και γυναίκα», *Ελευθεροτυπία*, 12 Μαΐου 1984.
- Δρίτσας, Α., «Η μουσική ως Θεραπεία», *Ελευθεροτυπία*, 9 Απριλίου 2002.
- Ζάνα, Ζ., «Αθλητισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση», *Ολυμπιακό Βήμα*, 3 Μαρτίου 1982.
- «Η απόφαση της Γ.Γ.Α. για το Καταφύγιο Χελμού», *Πελοπόννησος Πατρών*, 12 Δεκεμβρίου 1982.
- «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση να αναλάβει ευθύνες», *Το Βήμα*, 17 Οκτωβρίου 1982.
- «Θεμελιώθηκε το μέλλον του ελληνικού αθλητισμού», *Το Βήμα*, 20 Φεβρουαρίου 1983.
- «Θετικές οι εξαγγελίες για τον αθλητισμό», *Ριζοσπάστης*, 16 Φεβρουαρίου 1983.
- Κατσιφάρας, Γ., «Ανυπόστατα όσα ισχυρίζεται η Ν.Δ.», *Έθνος*, 15 Μαΐου 1982.
- Κατσιφάρας, Γ., «Δεν θα καταργήσουμε αλλά θα εξυγιάνουμε το επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Η απάντηση του κ. Γ. Κατσιφάρα στη Ν.Δ.», *Καθημερινή*, 15 Μαΐου 1982.
- Κουλούρης, Κ., «Ο αθλητισμός σε νέα πορεία», *Αγωνιστής*, 29 Μαρτίου 1985.
- «Με επικεφαλής το Δήμαρχο στον αγώνα για λαϊκό αθλητισμό», *Ριζοσπάστης*, 9 Οκτωβρίου 1982.
- «Μόνη λύση τ' αθλητικά σχολεία», *Έθνος*, 9 Ιανουαρίου 1983.
- Μπούμπκα, Σ., «Ο καλύτερος αθλητής του '85 μιλάει στον εκδότη μας για τους στόχους του, τα Διεθνή Αθλητικά Ζητήματα, το Ολυμπιακό Κίνημα», *Αθλητισμός*, 1986: 12-13.
- «Ο αθλητισμός μπήκε στη ζωή μας», *Τα Νέα*, 14 Απριλίου 1984.
- «Ο Δήμαρχος Ελευσίνας Μ. Λεβέντης», *Ριζοσπάστης*, 27 Σεπτεμβρίου 1982.
- «Ο Δήμαρχος Καισαριανής Π. Μακρής», *Ριζοσπάστης*, 1 Οκτωβρίου 1982.
- «Οι 13 ΠΑΕ απορρίπτουν τις προτάσεις του και απειλούν με αποχή», *Απογευματινή*, 12 Φεβρουαρίου 1983.
- Ομάδα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου της Ν.Δ., «Οι βαθύτερες βλέψεις του Νομοσχεδίου», *Ελληνικός Βορράς*, 1982.
- Παϊπέτης, Τ., «Η κυβέρνηση εξήγγειλε νέα μέτρα για τον αθλητισμό», *Υποβρύχιος κόσμος*, Μάρτιος 1982.

- «Πεντέμισι μέτρα αθλητικού χώρου θα αντιστοιχούν σε κάθε άτομο», *Καθημερινή*, 16 Φεβρουαρίου 1983.
- Περάκης, Γ., «Συνέντευξη του Γ.Γ.Α.. “Τα επαρχιακά σωματεία: από φτωχός συγγενής θα γίνουν πρώτο κύτταρο”», *Αγώνας Χανίων*, 16 Μαρτίου 1982.
- «Πολιτικό-κομματικοί ανταγωνισμοί στα στάδια», *Ακρόπολις*, 16 Μαρτίου 1985.
- «Πολλά προβλήματα εμποδίζουν την ανάπτυξη του αθλητισμού», *Θεσσαλονίκη*, 17 Μαρτίου 1982.
- «Πρόγραμμα Μαζικού Αθλητισμού για 7.000 παιδιά», *Απογευματινή*, 10 Μαρτίου 1983.
- «Ριζική αλλαγή στον αθλητισμό εξήγγειλε χθες η κυβέρνηση», *Θαλασσινά Σπορ και Πισίνα*, 10 Φεβρουαρίου 1982.
- «Σοβιέτ στη μπάλα και στα άλλα σπορ», *Απογευματινή*, 4 Απριλίου 1983.
- «Τα σωματεία της γειτονιάς», *Η Αυγή*, 14 Μαρτίου 1982.
- «Τερατάκι Ανατολικού Τύπου το 5ετές Λαλιώτη», *Απογευματινή*, 1 Μαρτίου 1983.
- «Το ΠΑΣΟΚ κάνει πάσα τις ΠΑΕ στους Δήμους», *Βραδινή*, 16 Μαΐου 1982.
- «Υπεγράφη Αθλητική συμφωνία μεταξύ Ελλάδος και Λιβύης», *Ακρόπολις*, 17 Δεκεμβρίου 1982.
- Χρήστου Δ., «Ερωτηματικά και Ανησυχίες. Δεν πείθει η μέχρι σήμερα πολιτική της νέας αθλητικής ηγεσίας», *Ριζοσπάστης*, 17 Φεβρουαρίου 1982.

Παράρτημα Α: Συνεντεύξεις

1. Πότε ξεκίνησαν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στο δήμο σας;

Τζιας: Σε πρώτη εμβρυακή μορφή το 1982.

Κουτελάκης: Ξεκίνησαν το 2001 με την ίδρυση του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης (Ο.Ν.Α). Προηγούμενα λειτουργούσαν σε εμβρυακή μορφή προγράμματα από τη δεκαετία του '80 με ωρομίσθιους των Τ.Ε.Φ.Α.Α., οι οποίοι πληρώνονταν από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α) και αυτοί καθιέρωσαν σε μαζικό επίπεδο τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού (π.χ. αθλητισμός για όλους, γυναίκα και αθλητισμός, παιδί και αθλητισμός κ.λπ.).

Κασιμάτης: Συστηματικά ξεκίνησαν το 1987 με την ίδρυση του Νομικού Προσώπου «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Κορυδαλλού».

Χιονίδης: 1983-1984.

Κουκουλόπουλος: 1983-1984.

Κουράκης: Οι προσπάθειες ανάπτυξης του Μαζικού Αθλητισμού (Αθλητισμός για Όλους) στο Δήμο Ηρακλείου άρχισαν την δεκαετία του '80 με την σύσταση του Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού ο οποίος ουσιαστικά ανέλαβε το έργο αυτό.

Από τότε, λόγω της έλλειψης ουσιαστικής υλικοτεχνικής υποδομής, το πρόγραμμα είχε περιορισμένη εφαρμογή. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια προχωρήσαμε στη δημιουργία σύγχρονης υλικοτεχνικής υποδομής (αθλητικά κέντρα, νέο σύγχρονο κλειστό δημοτικό γυμναστήριο), και με νέο πρόγραμμα ανάπτυξης του Αθλητισμού για Όλους προχωρήσαμε στην ουσιαστική αναβάθμιση του.

Τζανακούλης: Το 1984 με την ίδρυση του Αθλητικού Οργανισμού.

Κικίλιας: Ο Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης δημιουργήθηκε το 1937 με την επωνυμία *Κέντρο Νεότητας*. Το *Κέντρο Νεότητας* είχε ως στόχο την άθληση της νεολαίας της εποχής εκείνης αλλά αποκλειστικά και μόνο αυτής. Η αντίληψη του μαζικού αθλητισμού με την έννοια του κινήματος για άσκηση, υγεία και ευζωία όλων ανεξαρτήτως των πολιτών ανεξαρτήτως ηλικίας, κοινωνικής θέσης ή ο,τιδήποτε άλλου άρχισε να καλλιεργείται σταδιακά μετά τη μεταπολίτευση. Τα πρώτα δε προγράμματα έκαναν την εμφάνισή τους το 1983.

Μαραβέλιας: Το έτος 1983.

2. Τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού ήταν δημοτική επιλογή ή κυβερνητική απόφαση στα πλαίσια υλοποίησης της κυβερνητικής πολιτικής;

Τζιας: Δημοτική επιλογή.

Κουτελάκης: Από τη δεκαετία του '80 ήταν πολιτική της κυβέρνησης, που ήθελε να καλύψει υπαρκτές ανάγκες και αγκαλιάστηκε με ευρύ τρόπο.

Κασιμάτης: Κυβερνητική απόφαση που την ξεκίνησε ο τότε Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού, Γεώργιος Κασιμάτης.

Χιονίδης: Κυβερνητική επιλογή.

Κουκουλόπουλος: Κυβερνητική απόφαση.

Κουράκης: Πάντοτε τα προγράμματα ήταν δημοτική επιλογή η οποία αξιοποιούσαμε όμως κεντρικές πολιτικές και κατευθύνσεις.

Τζανακούλης: Ο Δήμος εφάρμοζε προγράμματα με δική του πρωτοβουλία και τα προγράμματα που εξήγγειλε η Γ.Γ.Α..

Κικίλιας: Τα περισσότερα προγράμματα μαζικού αθλητισμού του Ο.Ν.Α. ήταν δημοτική επιλογή με εξαίρεση όλων όσων υλοποιούσε σε συνεργασία με τη Γ.Γ.Α..

Μαραβέλιας: Κυβερνητική επιλογή.

Ασκούνης: Έτος ίδρύσεως του Νομικού Προσώπου με την επωνυμία «Δημοτικό Στάδιο Καλλιθέας» το 1961 με ετήσια επιχορήγηση 50.000δρχ. Κανονισμός λειτουργίας του Νομικού Προσώπου συντάχθηκε στις 2/3/1971. Με τη με αριθ.1/85 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου τροποποιήθηκε ο κανονισμός λειτουργίας και ουσιαστικά ξεκίνησαν τα τμήματα μαζικού αθλητισμού αρχικά στα σχολεία (αθλητισμός και παιδιά σε συνεργασία με τη Γ.Γ.Α.) και λειτούργησαν τα αθλητικά κέντρα με τμήματα ενόργανης, ρυθμικής γυμναστικής παιδιών και τμήματα άθλησης γυναικών υλοποιώντας έτσι την κυβερνητική απόφαση Άσκηση για Όλους.

3. Ποιοι ήταν οι λόγοι για την ίδρυση των πρώτων Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών;

Τζιας: Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων. Η καλλιέργεια Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού.

Κουτελάκης: Για να οργανώσουν με συστηματικό, μόνιμο, ανεξάρτητο, ευέλικτο τρόπο οι δήμοι τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού μαζί με τις αθλητικές εκδηλώσεις τους. Πέρα από τις κατευθύνσεις, τις αδυναμίες, τις ανεπάρκειες και τις

καθυστερήσεις της πολιτείας, που τελικά «υπονομεύουν» εδώ και πολλά χρόνια τον μαζικό αθλητισμό αφού τον χρηματοδοτούν όποτε τον θυμούνται και μετά από πολλούς μήνες από τις εγκρίσεις τους. Έτσι πολλοί εργαζόμενοι μένουν απλήρωτοι επί μήνες.

Κασιμάτης: Να υπάρχει ένας φορέας που σαν μοναδικό στόχο να έχει την προώθηση του Αθλητισμού μέσω της ανάπτυξης μαζικών προγραμμάτων τη δημιουργία αθλητικών υποδομών, γηπέδων, κ.λπ.

Χιονίδης: Η υλοποίηση προγραμμάτων αθλητικών δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων κλπ.

Κουκουλόπουλος: Καλύτερο σχεδιασμό – οργάνωση.

Κουράκης: Η καλύτερη οργάνωση των προγραμμάτων άθλησης σε δημοτικό επίπεδο και η αναβάθμιση του «Αθλητισμός για Όλους» ήταν ο βασικός λόγος ίδρυσης των Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών.

Τζανακούλης: Η ανάπτυξη και καλλιέργεια του μαζικού αθλητισμού.

Κικίλιας: Ο Ο.Ν.Α. αποτελεί ένα εντελώς ξεχωριστό μοντέλο Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης. Αποτελεί τον αρχαιότερο οργανισμό νεολαίας και άθλησης τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Οι λόγοι που δημιουργήθηκε το 1937 σχετίζονται με το ιδεολογικό και πολιτικό κλίμα της Ελλάδας λίγο πριν τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Κυρίαρχο λόγο στη δημιουργία του έπαιξαν οι ιδεολογικές απόψεις της δικτατορίας του Μεταξά σχετικά με τη χρήση του ελεύθερου χρόνου από μεριάς των νέων και του τρόπου εκπαίδευσής τους. Παρόλα αυτά επειδή όλα αυτά αφορούν τον πρόγονο του Ο.Ν.Α., το *Κέντρο Νεότητας* δηλαδή, θα πρέπει να επισημάνουμε τα εξής. Η μετάλλαξη του *Κέντρου Νεότητας* σε *Οργανισμό Νεολαίας και Άθλησης* έγινε το 1987 μέσα σε ένα πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο που είχε κάνει κυρίαρχο το κίνημα του μαζικού λαϊκού αθλητισμού.

Μαραβέλιας: Μεταξύ άλλων η αποκεντρωμένη υλοποίηση προγραμμάτων άθλησης για τους κατοίκους του Χαϊδαρίου που θα επέτρεπε καλύτερο σχεδιασμό, παρακολούθηση, στήριξη και συντονισμό ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες.

Ασκούνης: Η ανάγκη ανάπτυξής του ερασιτεχνικού και σωματειακού αθλητισμού.

4. Σε τι βαθμό υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι για τον μαζικό αθλητισμό στην περιφέρεια του Δήμου σας;

Τζιας: Στις αρχές όχι ικανοποιητικά.

Κουτελάκης: Υπήρχαν εξαρχής για εμάς (2001) στόχοι ποσοτικοί (δημιουργία τμημάτων κατά φύλο, ηλικία, άθλημα) όσο και ποιοτικοί στόχοι.

Κασιμάτης: Με τη σύσταση του Νομικού Προσώπου (1987), πρωταρχικός στόχος ήταν η προώθηση του Μαζικού Αθλητισμού. Το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής ήταν οι γυναίκες ενώ λίγα προγράμματα υπήρχαν για παιδική ηλικία και δεν υπήρχε υποδομή για τμήματα ανδρών.

Χιονίδης: Αρχικά δεν υπήρχαν. Τα 2 τελευταία χρόνια υπάρχουν μετρήσιμα στοιχεία.

Κουκουλόπουλος: Στόχοι για τον μαζικό αθλητισμό ήταν η ενασχόληση όσο το δυνατόν περισσότερων δημοτών με την άσκηση και τον αθλητισμό.

Κουράκης: Πάντοτε υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι ανάπτυξης του προγράμματος «Αθλητισμός για Όλους». Σήμερα οι στόχοι αυτοί είναι περισσότερο διακριτοί και άμεσα συνδεδεμένοι με τις ανάγκες κάθε περιοχής του Δήμου μας.

Τζανακούλης: Συγκεκριμένοι στόχοι δεν υπάρχουν αλλά με το ξεκίνημα άρχισαν να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για να μπου και οι στόχοι.

Κικίλιας: Εξαρτάται με τον τρόπο που ορίζουμε την έννοια του στόχου. Αν τον προσεγγίσουμε ως προσδοκώμενα αποτελέσματα τότε δεν υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι. Αν από την άλλη προσεγγίσουμε την έννοια του στόχου ως μια γενικού περιεχομένου επιδίωξη τότε μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν στόχοι αλλά αυτοί δεν ήταν εξειδικευμένοι.

Μαραβέλιος: Η καλλιέργεια και ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού με την αξιοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων μέσω της πρόσληψης κατάλληλου εξειδικευμένου προσωπικού (γυμναστές, προπονητές, κ.λπ.).

Ασκούνης: Κατά την ίδρυση του Αθλητικού Οργανισμού οι στόχοι του περιορίζονταν στην αρχική ένταξη των αθλητικών εγκαταστάσεων σε ένα νομικό πρόσωπο και κατά δεύτερο στην ανάγκη των δημοτών για άθληση όχι σε ένα αυστηρό προπονητικό πρόγραμμα αλλά σε ένα πρόγραμμα μαζικού αθλητισμού.

5. Ήταν μετρήσιμοι οι στόχοι αυτοί;

Τζιας: Ναι.

Κουτελάκης: Απόλυτα μετρήσιμοι.

Κασιμάτης: Οι στόχοι δεν ήταν μετρήσιμοι. Δεν υπήρχαν στοιχεία με ποσοστά προσέλευσης αθλουμένων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα.

Χιονίδης: Όχι, στην αρχή, ναι τα τελευταία χρόνια.

Κουκουλόπουλος: Δεν ήταν μετρήσιμοι, τουλάχιστον στην αρχή.

Κουράκης: Οι στόχοι ήταν μετρήσιμοι από στοιχεία τα οποία συλλέγονταν από τους εμπλεκόμενους υπηρεσιακούς παράγοντες. Σήμερα με ειδικά ερωτηματολόγια και την χρήση της τεχνολογίας και των σύγχρονων στατιστικών μεθόδων οι στόχοι μετρούνται και αναλύονται. Παράλληλα, με βάση τους στόχους αυτούς γίνονται προβλέψεις ανάπτυξης και τίθενται νέοι στόχοι.

Τζανακούλης: Οι στόχοι δεν ήταν μετρήσιμοι.

Κικίλιας: Πέραν της προσπάθειας για διάδοση της άσκησης σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού δεν υπήρχαν και εξακολουθούν να μην υπάρχουν μετρήσιμοι στόχοι.

Ασκούνης: Όχι τότε δεν ήταν μετρήσιμοι.

6. Ποια ήταν τελικά τα αποτελέσματα;

Τζιας: Μέτρια.

Κουτελάκης: Επίτευξη στόχων 90% και άνω.

Κασιμάτης: Τα αποτελέσματα ήταν θετικά αν και δεν υπήρχαν στατιστικά στοιχεία για να μετρηθούν.

Χιονίδης: Σε ποσοστό 80% υλοποιήθηκαν οι στόχοι.

Κουκουλόπουλος: Η μεγαλύτερη ενασχόληση των δημοτών με τον αθλητισμό.

Κουράκης: Τα αποτελέσματα ήταν απολύτως ικανοποιητικά από πλευράς συμμετοχής και επιπέδου των εκδηλώσεων.

Τζανακούλης: Γενικά ήταν καλά αλλά ο στόχος ήταν να βελτιώνονται.

Κικίλιας: Η γενική αίσθηση που υπάρχει είναι ότι τα αποτελέσματα σχετίζονται κυρίως με την διάδοση της ιδέας της άσκησης ως μέσου για την προαγωγή της υγείας.

Μαραβέλιας: Η χρόνο με το χρόνο διαρκώς αυξανόμενη συμμετοχή κατοίκων του Χαϊδαρίου των δύο φύλων και όλων των ηλικιών.

Ασκούνης: Την εποχή που ιδρύθηκε ο Αθλητικός Οργανισμός τα αποτελέσματα ήταν πολύ μικρά σε σχέση με το πληθυσμό της πόλης.

7. Ποιες ήταν οι μορφές επικοινωνίας και προβολής αυτών των προγραμμάτων του δήμου σας;

Τζιας: Τοπικός τύπος, πανό, αφίσες, κ.λπ.

Κουτελάκης: Φυλλάδια, τοπικός τύπος, αεροπανό, σχολεία, εκδηλώσεις, επιστολές.

Κασιμάτης: Η προβολή και επικοινωνία των προγραμμάτων γίνονταν από τον τοπικό τύπο και διαφημιστικά φυλλάδια.

Χιονίδης: Δημοτικό ραδιόφωνο, τοπική τηλεόραση, εφημερίδες, έντυπο υλικό.

Κουκουλόπουλος: Η επικοινωνία και προβολή γίνεται διαμέσου των τοπικών ΜΜΕ (εφημερίδες, TV, ραδιόφωνο) και αφισών – προγραμμάτων που διανέμονται σε υπηρεσίες του Δήμου.

Κουράκης: Στα πλαίσια προώθησης των προγραμμάτων «Αθλητισμός για Όλους» χρησιμοποιήθηκε τόσο ο τύπος (έντυπος και ηλεκτρονικός), όσο και η δημιουργία ιστοσελίδας στο Internet η οποία σε καθημερινή βάση ενημερώνεται, όσο και η τηλεόραση.

Τζανακούλης: Η επικοινωνία γινότανε μέσω των ΜΜΕ και των πολιτιστικών φορέων.

Κικίλιας: Ανάλογα με την ιστορική περίοδο ποικίλουν οι μορφές επικοινωνίας και προβολής. Μπορούμε όμως να ισχυρισθούμε ότι με την πάροδο των ετών οι μορφές από ερασιτεχνικές και απλοϊκές (αυτοσχέδιες επιστολές και αφίσες) εξελίχθηκαν σε πιο επαγγελματικές και σύνθετες (ολοκληρωμένα πακέτα επικοινωνίας με έντυπο υλικό, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά σποτ κ.ά.). Η επικοινωνία σήμερα γίνεται σε συνεργασία με διαφημιστικές εταιρίες και εξειδικευμένα στελέχη αθλητικού marketing.

Μαραβέλιας: Η γνωστοποίηση και προβολή τους μέσω εντύπου υλικού, καταχωρήσεων στον τοπικό τύπο κ.λπ.

Ασκούνης: Οι μορφές επικοινωνίας περιορίζονταν στην ανάρτηση αεροπανό και τα διαφημιστικά φυλλάδια.

8. Στα πλαίσια της αθλητικής πολιτικής του Δήμου σας καθιερώθηκαν μεγάλα αθλητικά γεγονότα;

Τζιας: Όχι.

Κουτελάκης: Στη Νέα Σμύρνη τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα τα δημιουργεί ο Πανιώνιος και άλλες μικρότερες ομάδες (Μίλωνας κ.λπ.).

Κασιμάτης: Η έλλειψη αθλητικών υποδομών στο Δήμο μας δεν επέτρεψε την καθιέρωση τέτοιου μεγέθους γεγονότων.

Χιονίδης: Ο Αθλητικός οργανισμός συνδιοργανώνει σε συνεργασία με τις Ομοσπονδίες Αθλημάτων περιφερειακά και πανελλήνια πρωταθλήματα, καθώς επίσης παγκόσμια και ευρωπαϊκά.

Κουκουλόπουλος: Στα πλαίσια της αθλητικής πολιτικής του Δήμου καθιερώθηκαν μεγάλα αθλητικά γεγονότα, όπως διεθνή, πανελλαδικά τουρνουά και πανελλήνια πρωταθλήματα ομαδικών και ατομικών αθλημάτων.

Κουράκης: Στα πλαίσια της αθλητικής πολιτικής μας καθιερώθηκε το *“Ετήσιο Αθλητικό Πρόγραμμα (Καλεντάρι)”* αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων σε συνεργασία με τους φορείς που καλλιεργούν τον αθλητισμό στην πόλη μας. Σε αυτό προβλέπονται σειρά από εκδηλώσεις *τοπικής, εθνικής και διεθνούς* εμβέλειας σε διαφορετικά αθλήματα τα οποία πολλές φορές εναλλάσσονται από χρονιά σε χρονιά. Παράλληλα, ως Δήμος διοργανώνουμε μεγάλα διαδημοτικά και δημοτικά γεγονότα σε δημοφιλή αθλήματα στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός αθλητών και πολιτών της πόλης.

Τζανακούλης: Καθιερώθηκαν πρωταθλήματα εργαζομένων, δημοτικών σχολείων και εκδηλώσεις μαζικής λαϊκής συμμετοχής (γύρος Λάρισας ποδηλατοδρομίες).

Κικίλιας: Μεγάλα αθλητικά γεγονότα τα οποία έχουν γίνει θεσμός για την πόλη των Αθηνών είναι ο Γύρος της Αθήνας, ο οποίος είναι λαϊκός αγώνας δρόμου και ο Ποδηλατικός Γύρος. Επίσης καθιερώνονται τα Αθηναϊκά Κύπελλα με συμμετοχή παιδιών Δημοτικών και Γυμνασίων.

Μαραβέλιας: Διεξαγωγή Συνεδρίου EYRATHLON με συμμετοχή συνέδρων από τη Φιλανδία, τη Ρουμανία, και την Ισπανία. Διεξαγωγή σεμιναρίων προπονητών καλαθοσφαίρισης, προπονητικής στίβου και αθλητιατρικής και διατροφής. Διεξαγωγή μεταξύ άλλων αθλητικών εκδηλώσεων-θεσμών όπως: Ο λαϊκός δρόμος «Γύρος Χαϊδαρίου», το «Τουρνουά Δημοτικών – Ενηλίκων» κ.λπ.

Ασκούνης: Καθιερώθηκαν μόνο κατά την τελευταία οκταετία.

9. Υπήρξε συνεργασία με γειτονικούς Δήμους για την υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων;

Τζιας: Ναι, σε τοπικό επίπεδο.

Κουτελάκης: Όχι.

Κασιμάτης: Ο κάθε Δήμος υλοποιεί ξεχωριστά προγράμματα και είναι δύσκολη μια τέτοια συνεργασία.

Χιονίδης: Όχι.

Κουκουλόπουλος: Ο Δήμος Κοζάνης ανέλαβε για μεγάλο χρονικό διάστημα την υλοποίηση των προγραμμάτων ΆγΟ για γειτονικούς Δήμους που δεν είχαν την σχετική υποδομή.

Κουράκης: Ασφαλώς, με δεδομένο ότι ο Αθλητισμός δεν έχει γεωγραφικά όρια, ενισχύουμε όλες τις διαδημοτικές συνεργασίες με όμορους αλλά και άλλους δήμους και προωθούμε μέσω αυτών την ανάπτυξη σχέσεων φιλίας αλλά και συνεργασίας.

Τζανακούλης: Συνεργασία με γειτονικούς Δήμους υπήρξε με διοργανώσεις αγώνων και τουρνουά σε επίπεδο Δημοτικών Σχολείων και πρωταθλημάτων εργαζομένων.

Κικίλιας: Όχι καμία.

Μαραβέλιας: Ναι, π.χ. μέσω της διεξαγωγής διαδημοτικών αγώνων.

Ασκούνης: Υπάρχει σε συνεχή βαθμό κατά την τελευταία οκταετία.

10. Πόσο ικανοποιητική ήταν η συνεργασία σας με την κεντρική εξουσία σχετικά με ζητήματα μαζικού αθλητισμού;

Τζιας: Μέτρια προς αρνητική.

Κουτελάκης: Καθόλου ικανοποιητική.

Κασιμάτης: Η συνεργασία είναι μόνο στο επίπεδο χρηματοδότησης κάποιων ελάχιστων προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού και πουθενά αλλού.

Χιονίδης: Ικανοποιητική στον τομέα του σχεδιασμού. Υπήρξε δυσχέρεια στην αποπληρωμή των προγραμμάτων.

Κουκουλόπουλος: Μέτρια.

Κουράκης: Η συνεργασία με την Κεντρική εξουσία του προγράμματος Μαζικού Αθλητισμού (Αθλητισμός για Όλους) δεν ήταν δυστυχώς ικανοποιητική λόγω της μη τήρησης, από πλευράς της Πολιτείας, των συμφωνηθέντων κυρίως στον οικονομικό

τομέα. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να δημιουργηθεί σοβαρό πρόβλημα με την απασχόληση των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής, που συμμετείχαν στα προγράμματα.

Τζανακούλης: Η συνεργασία με την κεντρική εξουσία ήταν σχετικά ικανοποιητική στο επίπεδο κατάρτισης – έγκρισης των προγραμμάτων αλλά καθόλου ικανοποιητική στην πληρωμή τους, με αποτέλεσμα τη μη προτυποποίηση των γυμναστών στην προώθηση και εξέλιξη των προγραμμάτων.

Κικίλιας: Ανάλογα με την ιστορική περίοδο ήταν από εξαιρετική έως προβληματική. Συνήθως αλλά όχι κατ' ανάγκη η σύμπτωση πολιτικής κατεύθυνσης του Δήμου και της Κεντρικής εξουσίας δημιουργούσε και συνθήκες καλύτερης συνεργασίας.

Μαραβέλιος: Αρκετά (καθυστερήσεις στη καταβολή του θεσμοθετημένου οικονομικού ποσοστού συμμετοχής στην υλοποίηση των προγραμμάτων).

Ασκούνης: Είναι γεγονός ότι η καθολική ανάπτυξη των προγραμμάτων μαζικής άθλησης ήταν προτεραιότητα των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ. όπου αναπτύχθηκε κατά πολύ το κίνημα ΆγΟ. Δυστυχώς η ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού σήμερα αντιμετωπίζει τα συνήθη προβλήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι το σύνολο των Ο.Τ.Α. με την κεντρική εξουσία (χρηματοδοτήσεις, πόροι κ.τ.λ.)

11. Πόσο ενημερωμένος/η ήσασταν για τις εξελίξεις στο διεθνές κίνημα ΆγΟ;

Τζιας: Αρκετά.

Κουτελάκης: Πολύ ενημερωμένος.

Κασιμάτης: Η ενημέρωση προερχόταν από την προσωπική επιμόρφωση του καθενός.

Χιονίδης: Ικανοποιητικά.

Κουκουλόπουλος: Ελάχιστα.

Κουράκης: Ως Υφυπουργός Αθλητισμού ήμουν ενημερωμένος για το κίνημα "Αθλητισμός για Όλους" και τις διεθνείς προεκτάσεις του και είχα ουσιαστικό ρόλο στην χάραξη και την εφαρμογή της πολιτικής του κινήματος αυτού στη χώρα μας.

Τζανακούλης: Δεν υπήρχε πλήρης ενημέρωση από την αρχή αλλά σιγά σιγά έγινε και αυτή.

Κικίλιας: Μόνο σε γενικές γραμμές.

Ασκούνης: Είχα λάβει τη στοιχειώδη ενημέρωση για την ύπαρξη και τους στόχους του κινήματος ΆγΟ.

12. Πόσο επηρέασε το κίνημα ΆγΟ την πολιτική που υλοποιήσατε;

Τζιας: Λίγο.

Κουτελάκης: Πάρα πολύ. Καθοριστικά θα έλεγα.

Κασιμάτης: Καθόλου.

Χιονίδης: Ελάχιστα.

Κουκουλόπουλος: Ελάχιστα.

Κουράκης: Οι απόψεις και οι πολιτικές του διεθνούς κινήματος "Αθλητισμός για Όλους", από ειδικούς επιστήμονες της Φυσικής Αγωγής και του αθλητισμού συνέβαλαν αρκετά στην χάραξη της πολιτικής μας για τον αθλητισμό ευρύτερα στην πόλη μας.

Τζανακούλης: Όχι σε μεγάλο βαθμό.

Κικίλιας: Η πολιτική του Οργανισμού μας ήταν ήδη προσανατολισμένη κυρίως σε δραστηριότητες Αθλητισμού για Όλους.

Ασκούνης: Η πολιτική που ασκούμε στον αθλητισμό έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από το κίνημα ΆγΟ.

13. Ποιοι ήταν τότε οι προϋπολογισμοί του Δήμου για το μαζικό αθλητισμό των πολιτών;

Τζιας: Δυστυχώς ελάχιστα.

Κουτελάκης: Από το 2001 κυμαίνονται από 200-400 χιλ. €.

Κασιμάτης: Ο πρώτος προϋπολογισμός του Α.Ο.Δ.Κ. ήταν 2.000.000 δρχ. και επαρκούσε μόνο για τη μισθοδοσία των υπαλλήλων.

Χιονίδης: Περίπου 60.000 ευρώ.

Κουκουλόπουλος: 3.000.000 δρχ.

Κουράκης: Οι προϋπολογισμοί των τελευταίων πέντε ετών για τον αθλητισμό κυμαίνονται από 930.000 € έως και 1.300.000 € (προϋπολογισμός ο οποίος αφορά την λειτουργία του Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού και ο οποίος έχει την ευθύνη εφαρμογής των προγραμμάτων). Σε αυτόν το προϋπολογισμό οι περισσότερες δαπάνες αφορούν ενέργειες για τον Μαζικό Αθλητισμό.

Τζανακούλης: Δεν υπήρχαν ιδιαίτεροι προϋπολογισμοί αλλά στα πλαίσια του προϋπολογισμού του Αθλητικού Οργανισμού υπάρχουν πάντοτε κωδικοί για το μαζικό αθλητισμό.

Κικίλιας: Εξαρτάται από την συγκεκριμένη ιστορική περίοδο.

Ασκούνης: Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 1984: 6.140.000δρχ. (εκ των οποίων από το δημοτικό προϋπολογισμό τα έσοδα ανέρχονται σε 5.000.000.δρχ.)

Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 1986 : 73.862.030δρχ. (εκ των οποίων από το δημοτικό προϋπολογισμό τα έσοδα ανέρχονταν στα 70.000.000δρχ.)

Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2008 : 2.615.000€ (εκ των οποίων από το δημοτικό προϋπολογισμό τα έσοδα ανέρχονται σε 2.100.000€).

14. Πώς καλύπτονταν τα έξοδα των αθλητικών προγραμμάτων; Υπήρχε συνδρομή; Πότε καθιερώθηκε;

Τζιας: Ελάχιστα από συνδρομή. Βοήθησαν τοπικοί χορηγοί.

Κουτελάκης: Από το δημοτικό προϋπολογισμό και ένα μέρος (10%) από τη Γ.Γ.Α, όταν το θυμάται!

Κασμάτης: Υπήρχε μια μικρή συνδρομή η οποία δεν κάλυπτε ούτε κατά το 1/3 την λειτουργία των αθλητικών προγραμμάτων.

Χιονίδης: Από τον προϋπολογισμό του Δήμου.

Κουκουλόπουλος: Από τη Γ.Γ.Α. και τον Δήμο. Δεν υπήρχε συνδρομή.

Κουράκης: Μέχρι και το 2007, οπότε και το πρόγραμμα υλοποιούταν σε χώρους που δεν ανήκαν στο Δήμο Ηρακλείου ή σε υπαίθριους χώρους το πρόγραμμα καλύπτονταν 100% από ιδίους πόρους χωρίς συνδρομή. Από το 2007, στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής μας και της λειτουργίας του πρώτου νέου δημοτικού μας γυμναστηρίου για κάθε πρόγραμμα που υλοποιείται σε αυτό έχει καθιερωθεί μικρή συμβολική συνδρομή, ανάλογα με την κοινωνική και ηλικιακή κατάσταση των πολιτών.

Τζανακούλης: Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 καθιερώθηκε μία συμβολική θα λέγαμε συνδρομή που συνεχίσει να υπάρχει και σήμερα.

Κικίλιας: Αρχικά δεν υπήρχε καμία συνδρομή. Στις αρχές όμως της δεκαετίας του 1990 καθιερώθηκε συνδρομή για τους δημότες που συμμετείχαν σε προγράμματα στα κολυμβητήρια και τα γυμναστήρια του Ο.Ν.Α.

Μαραβέλιας: Επιχορήγηση σε ποσοστό 75%-100% (ανάλογα με το πρόγραμμα). Η συστατική πράξη ίδρυσης του Οργανισμού προέβλεπε συνδρομή των αθλουμένων.

Ασκούνης: Τα αθλητικά προγράμματα καλύπτονται κατά 99% από το δημοτικό προϋπολογισμό. Ωστόσο από το 1991 καθιερώθηκε συνδρομή των αθλουμένων που

ανερχόταν για τα παιδιά 5.000δρχ για όλη την αθλητική περίοδο και για τις γυναίκες 8.000δρχ. για όλη την αθλητική περίοδο.

15. Πόσοι πολίτες συμμετείχαν κατά ηλικία, φύλο, και αν υπάρχουν στοιχεία κατά εισόδημα ή μορφωτικό επίπεδο;

Τζιας: Όχι ικανοποιητικά αποτελέσματα. Αρκετοί νέοι.

Κουτελάκης: Πολίτες που συμμετείχαν στα προγράμματα μαζικού αθλητισμού κατά το έτος 2006-2007.

53 τμήματα μαζικού αθλητισμού * 25 άτομα κατά Μ. Ο.= 1265 άτομα σε καθημερινή βάση.

Σ' αυτά τα άτομα προσθέτουμε: 150 άτομα Γ' Ηλικίας (Κ.Α.Π.Η.) 2 φορές την εβδομάδα και 450 νήπια (παιδικοί σταθμοί) 2 φορές την εβδομάδα.

Σύνολο: 1815 άτομα + Σχολικά προγράμματα Α' Βαθμιαίας εκπαίδευσης 250 = 2065

ΑμεΑ:50 2165

Κατανομή :

Νήπια 450

Παιδιά Α' Βαθμιας εκπαίδευσης 785 άτομα

Γ' Ηλικία (άνδρες-γυναίκες) 100 άτομα

Γυναίκες : 380

Έφηβοι Νέοι : 200

Άνδρες : 150

ΑμεΑ : 50

Δεν υπάρχουν στοιχεία πλήρη για εισόδημα και μορφωτικό επίπεδο.

Το 2008 θα εφαρμοστεί ειδικό πρόγραμμα "Κάρτας Αθλούμενου" που θα έχει όλα τα ιδιαίτερα στοιχεία.

Κασιμάτης: Δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία γιατί η μηχανοργάνωση του Α.Ο.Δ.Κ. έγινε πολύ αργότερα.

Χιονίδης: 46 προγράμματα συνολικά.

10 x 20=200 παιδιά

3 x 20= 60 παιδιά

12 x 20=240 γυναίκες

2 x 20= 40 γυναίκες

3 x 20=60 τρίτη ηλικία

10 x 20=200 προσχολική

8 x 10=80 ειδικά

Κουκουλόπουλος:

Από σχετική έρευνα:

Φύλο

59% Άνδρες – 41% Γυναίκες

Ηλικία

Έως 25 ετών : 7%,

Από 26 έως 35 ετών : 33%

Από 36 έως 45 ετών : 29%

Από 46 έως 55 ετών : 25%

Άνω των 55 ετών : 6%

Μορφωτικό επίπεδο

Δημοτικό 5%

Γυμνάσιο 4%

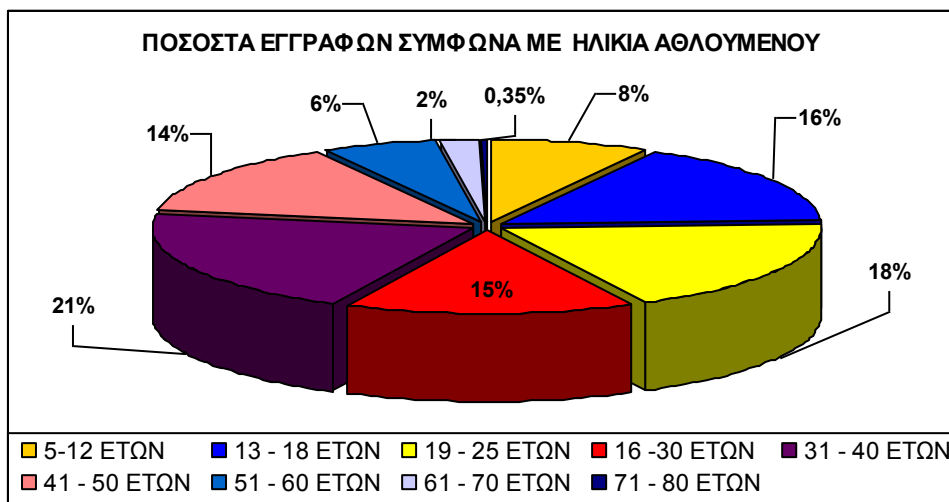
Λύκειο 34%

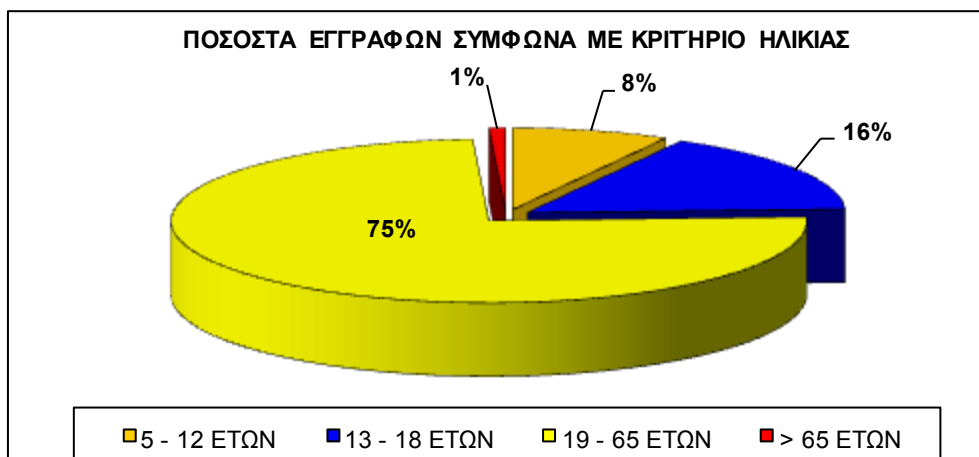
ΤΕΙ 19%

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ 38%

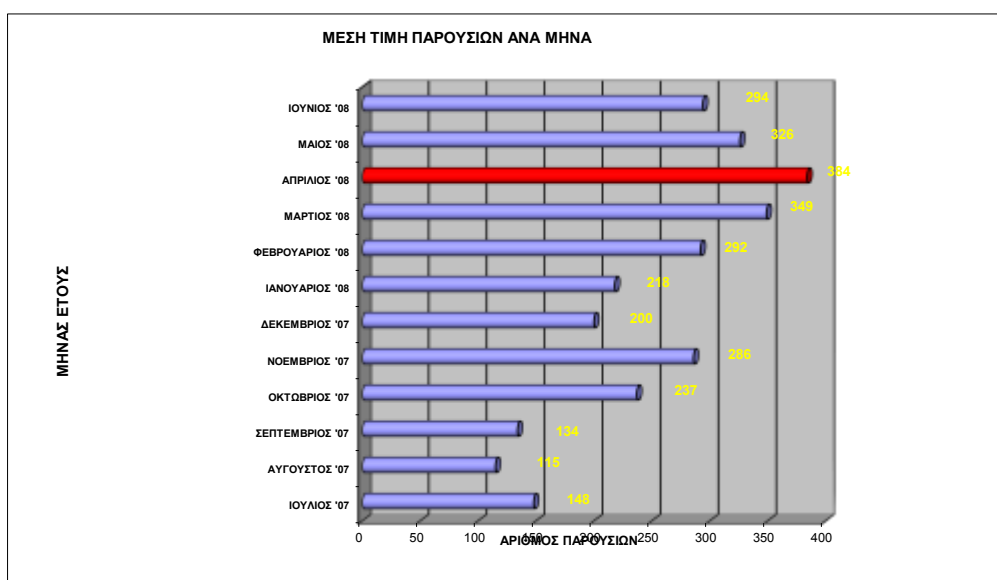
Κουράκης: Για τα 2007 έως 2008, οι πολίτες που έλαβαν μέρος μόνο στα προγράμματα του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου ως αθλούμενοι στο γυμναστήριο ήταν 3182.

Παρακάτω ακολουθεί η κατανομή τους ανάλογα την ηλικία:

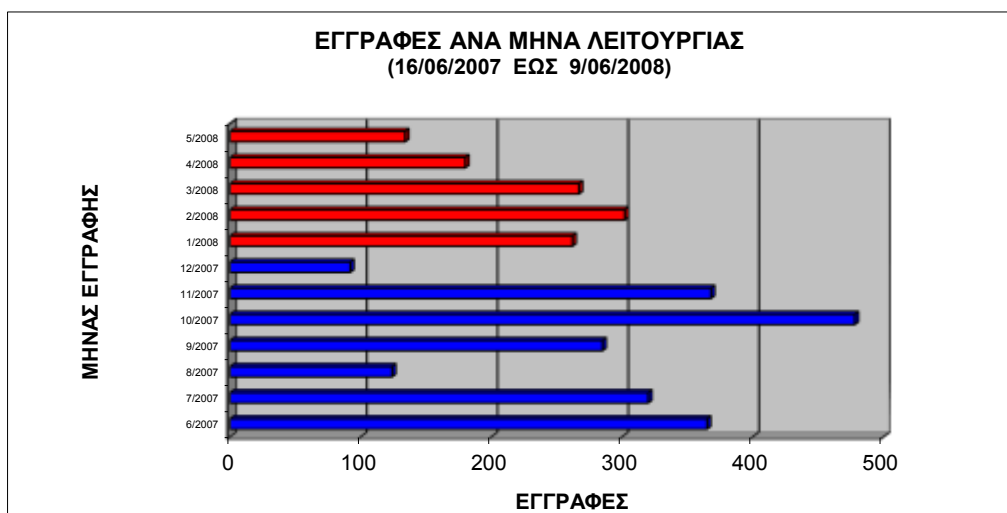

Η κατά μέσο όρο ημερήσια συμμετοχή στο γυμναστήριο ήταν:

Οι εγγραφές μελών για κάθε μήνα ήταν:

Εκτός των συμμετοχών στα προγράμματα του γυμναστηρίου, ενδεικτικά για το έτος 2007 -2008 στα προγράμματα «Αθλητισμός για Όλους» που εφαρμόζουμε στα πλαίσια του αθλητικού μας Καλενταριού, συμμετείχαν περισσότερα από 6.500 παιδιά, σε διαφορετικά αθλήματα, και 3.000 ενήλικες (από 18-65 ετών).

Τζανακούλης: Συμμετείχαν περί τις 700 γυναίκες από 25 ετών και άνω, το σύνολο των παιδιών των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών, περί τα 120 μέλη των Κ.Α.Π.Η. του Δήμου (άνδρες – γυναίκες), 40 άτομα (άνδρες – γυναίκες) του Κέντρου Ψυχικής Υγείας, 30 άτομα (άνδρες – γυναίκες) στην κολύμβηση για άτομα με Ειδικές Ανάγκες και 150 παιδιά 6-14 ετών στα εξειδικευμένα προγράμματα μύησης στα αθλήματα.

Κικίλιας: Για την πρώτη πενταετία του Ο.Ν.Α. (1987-1992) μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία είναι τα κάτωθι. Συνολικές ετήσιες συνδρομές στα γυμναστήρια 15.000 άτομα, Συνολικές ετήσιες συνδρομές στα κολυμβητήρια 5.000 άτομα. Ετήσια συμμετοχή σε Γύρο Αθήνας 25.000 άτομα. Ετήσια συμμετοχή σε Ποδηλατικό Γύρο 5.000 άτομα. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με εισόδημα και μορφωτικό επίπεδο δεν υπάρχουν.

Ασκούνης: Στα προγράμματα του μαζικού αθλητισμού συμμετείχαν περίπου 1500 γυναίκες (πρόγραμμα αθλητισμός και γυναίκα), στα αθλητικά κέντρα αλλά και σε αίθουσες σχολείων. Οι ηλικίες των συμμετεχόντων ήταν περίπου από 25 έως 50 ετών. Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία για το μορφωτικό επίπεδο και το εισόδημα. Επίσης συμμετείχαν στα τμήματα μαζικού αθλητισμού 1500 παιδιά στα αθλητικά κέντρα του δήμου μας ενώ στο πρόγραμμα αθλητισμός και παιδί σε συνεργασία με τη Γ.Γ.Α. συμμετείχαν περίπου 3.500 παιδιά στους χώρους των σχολικών συγκροτημάτων.

16. Σε τι βαθμό εφαρμόστηκαν τεχνικές αθλητικού μάρκετινγκ στους Δ.Α.Ο. και κατά πόσο οι Δ.Α.Ο. χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο προβολής της δημοτικής αρχής και ως μέσο επικοινωνίας αυτής με τους δημότες;

Τζιας: Ελάχιστα.

Κουτελάκης: Τεχνικές αθλητικού μάρκετινγκ έχουν εφαρμοστεί σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο με ενέργειες όπως δημιουργία ειδικού επιτελείου επικοινωνίας με τους πολίτες με την θέσπιση ειδικών διαδικασιών κ' ενεργειών όπως :

α) Συστηματική έκδοση δελτίων τύπου.

β) Παρουσιάσεις, άρθρα και συνεντεύξεις σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα.

γ) Τακτική επικοινωνία με τους δημότες με ειδικά επεξεργασμένα ερωτηματολόγια, direct mail επικοινωνίας κ.λπ.

δ) Ειδική προβολή των δράσεων με έντυπα, διαφημιστικές καταχωρήσεις κ.λπ.

Κασιμάτης: Οι πρώτοι υπάλληλοι που στελέχωσαν τον Α.Ο.Δ.Κ. ήταν αποσπασμένοι από άλλες υπηρεσίες του Δήμου και δεν είχαν τις κατάλληλες γνώσεις για την προώθηση τεχνικού αθλητικού μάρκετινγκ. Οι Αθλητικοί Οργανισμοί από μόνοι τους αποτελούν μέσω προβολής της Δημοτικής Αρχής.

Χιονίδης: Ελάχιστα χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές. Τα προγράμματα χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο επικοινωνίας με τους δημότες.

Κουκουλόπουλος: Χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές αθλητικού Μάρκετινγκ σε ικανοποιητικό βαθμό. Τα προγράμματα και οι αθλητικές εκδηλώσεις εμπεριέχουν την επικοινωνία με τους πολίτες αλλά και την προβολή συνολικά του Δήμου.

Κουράκης: Τεχνικές αθλητικού marketing και management εκτιμώ ότι έχουν εφαρμοσθεί εν μέρει στους Δημοτικούς Αθλητικούς Οργανισμούς, λόγω έλλειψης εξειδικευμένων στελεχών σε αυτές τις επιστήμες. Στο Δήμο μας εφαρμόζουμε διάφορες τεχνικές αθλητικού management και marketing, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά την επικοινωνία μας με του πολίτες, μας παρέχουν άμεσες πληροφορίες για τις ανάγκες τους και συνδέουν την ποιότητα παροχής υπηρεσιών με τις ανάγκες των συμπολιτών μας. Οι ενέργειες αυτές εφαρμόζονται σε καθημερινή βάση, από το προσωπικό μας το οποίο εκπαιδεύεται ανάλογα με την θέση και αρμοδιότητες του.

Τζανακούλης: Δεν θα λέγαμε ότι εφαρμόστηκαν τεχνικές αθλητικού μάρκετινγκ αλλά σίγουρα ο Αθλητικός Οργανισμός χρησιμοποιήθηκε ως μέσο προβολής και επικοινωνίας αφού είχαν να «κάνουν» με πολύ κόσμο.

Κικίλιας: Δεν εφαρμόστηκαν ολοκληρωμένες τεχνικές. Ο σχεδιασμός γινόταν εμπειρικά. Η κάθε δραστηριότητα του Οργανισμού έχει σαν συνεπακόλουθο και την άμεση επικοινωνία με τους δημότες, κάτι το οποίο επιδιώκουμε.

Ασκούνης: Το αθλητικό μάρκετινγκ εφαρμόζεται στον οργανισμό τα τελευταία 10 χρόνια και φυσικά τα προγράμματα μαζικής άθλησης είναι πάντοτε ένα μέσο επικοινωνίας με τους δημότες χωρίς αυτό να αποτελεί στόχο κατ' ανάγκη. Παράλληλα η καλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών αυτόματα γίνεται και μέσω προβολής μιας δημοτικής αρχής.

17. Σε ποιους απευθύνονται σήμερα τα προγράμματα ΆγΟ στο δήμο σας (φύλο, ηλικία, αθλήματα);

Τζιας: Άνδρες-γυναίκες, ιδιαίτερα νεολαία.

Κουτελάκης: Απευθύνονται σε :

Ενήλικες (άνδρες – γυναίκες)

Παιδιά Α' Βαθμιας εκπαίδευσης

Νήπια

Γ' ηλικίας

ΑμεΑ

Έφηβους

Νέους

Αθλήματα : Αεροβική, Πιλάτες, Dance Aerobic, Κολύμβηση, Aqua Aerobic, Βόλεϊ, Ποδόσφαιρο, Τένις, Ιππασία, Softball, Γιόγκα, Παραδοσιακοί χοροί κλπ.

Κασμάτης: Απευθύνονται σε άνδρες, γυναίκες, παιδιά σχολικής και προσχολικής ηλικίας.

Χιονίδης: Σε όλους τους δημότες από 4 ετών έως 60 +.

Κουκουλόπουλος: Σε ηλικίες άνω των 30 και στα δυο φύλα, μπάσκετ, βόλεϊ, αερόμπικ, πιλάτες, παραδοσιακοί χοροί.

Κουράκης: Τα προγράμματα που υλοποιούμε στον Δήμο μας απευθύνονται και στα δύο φύλα σε όλες τις ηλικίες, δεδομένου ότι εφαρμόζουμε προγράμματα για την προσχολική και σχολική ηλικία, τους ενήλικες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τους ενήλικες άνω των 65 ετών και την Τρίτη Ηλικία. Τα αθλήματα ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων.

Τζανακούλης: Τα προγράμματα ΆγΟ απευθύνονται στην παιδική-προσχολική ηλικία, στις Γυναίκες, την Τρίτη Ηλικία και τα ΑμεΑ. Ο Δήμος εφαρμόζει δικά του προγράμματα για παιδιά 6-14 ετών (ακαδημίες) και για άνδρες άνω των 28 ετών (πρωταθλήματα ποδοσφαίρου και μπάσκετ εργαζομένων).

Κικίλιας: Απευθύνονται σε άτομα 6 ετών και πάνω ανεξαρτήτως φύλλου. Τα αθλήματα είναι: ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ, στίβος, τένις, ξιφασκία, τοξοβολία, τζούντο, κολύμβηση. Γίνονται επίσης προγράμματα ρυθμικής γυμναστικής, ελληνικών παραδοσιακών χορών, ελεύθερης γυμναστικής, αεροβίωσης, μυϊκής ενδυνάμωσης, ορθοσωμικής ,power yoga, step, pilates.

Μαραβέλιας: Σε όλους τους κατοίκους του Χαϊδαρίου των δύο φύλων και ηλικιών.

Ασκούνης: Τα προγράμματα ΆγΟ απευθύνονται και στα δύο φύλα, σε ηλικίες 5,5-100 ετών και αφορούν τα εξής αθλήματα :

- ΣΤΙΒΟΣ
- ΕΝΟΡΓΑΝΗ
- ΡΥΘΜΙΚΗ
- ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ
- ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ
- ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ
- ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ
- ΑΥΤΟΑΜΥΝΑ
- ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

Επίσης υπάρχουν ειδικά προγράμματα για ΑΜΕΑ, για την τρίτη ηλικία, καθώς και για άτομα που βρίσκονται σε πρόγραμμα απεξάρτησης.

18. Ποια προγράμματα γίνονται, ποιο είναι το προφίλ των συμμετεχόντων;

Τζιας: Νέοι.

Κουτελάκης: Προγράμματα Γ.Γ.Α..

Κασιμάτης: Τα προγράμματα που γίνονται είναι: Αθλητισμός και Γυναίκα, Αθλητισμός και Άνδρας, Αθλητισμός και Γ' ηλικία, Παιδαγωγική Γυμναστική, Ενόργανη Γυμναστική, Στίβος, Ποδόσφαιρο, Αγωνιστικός Χορός, Παιδικό Αερόμπικ, ΤΑΕ-KWON-DO, Πυγμαχία, Πινγκ-πονγκ, Μπάσκετ, Προετοιμασία για Στρατιωτικές Σχολές και ΤΕΦΑΑ, Αθλητισμός στο σχολείο σου (Μπάσκετ, Βόλεϊ, Χάντμπολ, Ποδόσφαιρο), Σκάκι.

Χιονίδης: Άθληση και γυναίκα, άθληση και ενήλικες, άθληση στην προσχολική ηλικία, αθλητισμός και παιδιά, άσκηση στην παιδική ηλικία, άσκηση στην τρίτη ηλικία, άσκηση στα ΑΜΕΑ.

Κουκουλόπουλος: Αθλητισμός και Γυναίκα, Άσκηση και Ενήλικες, Αθλητισμός ΑΜΕΑ, Άθληση στην Τρίτη Ηλικία.

Κουράκης: Τα προγράμματα τα οποία θα υλοποιηθούν από τον Οκτώβριο 2008 στα πλαίσια του προγράμματος Αθλητισμός για Όλους και σε συνεργασία με την Γ.Γ.Α είναι:

- Αθλητισμός και Παιδική Ηλικία
- Αθλητισμός και Εφηβική Ηλικία
- Αθλητισμός και προσχολική Ηλικία
- Αθλητισμός και Γυναίκα
- Αθλητισμός και ενήλικες
- Αθλητισμός και Α.Μ.Ε.Α - Ειδικά προγράμματα Αθλητισμού
- Αθλητισμός και μη διαδεδομένα παιχνίδια
- Αθλητισμός και Beach Volley
- Αθλητισμός και Μοντέρνοι χοροί
- Αθλητισμός και Τρίτη Ηλικία
- Αθλητισμός και Κολύμβηση

Το προφίλ των συμμετεχόντων είναι παρόμοιο με αυτό των μελών του γυμναστηρίου και αφορά τα δύο φύλα, όλες τις ηλικίες και τις ικανότητες των συμπολιτών μας. Ουσιαστικά, κατά κανόνα, από τα προγράμματα αυτά δεν αποκλείεται κανένας πολίτης.

Τζανακούλης: Κινητική παρέμβαση στην προσχολική – νηπιακή ηλικία.

- Άσκηση στην παιδική ηλικία.
- Άθληση και Γυναίκα
- Άσκηση στην Τρίτη Ηλικία
- Παιδί και αθλητισμός – μύηση στο Ποδόσφαιρο
- Παιδί και αθλητισμός – μύηση στην Καλαθόσφαιρα
- Παιδί και αθλητισμός – μύηση στο Βόλεϊ
- Παιδί και αθλητισμός – μύηση στο τένις
- Κολύμβηση για άτομα με Ειδικές Ανάγκες
- Άσκηση σε κέντρα Ψυχικής Υγείας
- Άσκηση για παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Κικίλιας: Πρόγραμμα «Αθλοπαιδιές» με συμμετοχή παιδιών (αγοριών-κοριτσιών) 9-12 ετών.

Προγράμματα Κολυμβητηρίων για άτομα από 6 ετών και πάνω.

Προγράμματα Γυμναστηρίων για άτομα 6 ετών και πάνω.

Μαραβέλιας: Αθλητισμός και παιδιά, αθλητισμός και γυναίκα, αθλητισμός και τρίτη ηλικία, προγράμματα κολύμβησης, αντισφαίρισης, ρυθμικής γυμναστικής,

ποδοσφαίρου με συμμετοχή (ανάλογα με το πρόγραμμα) κατοίκων ηλικίας 3 ετών και άνω (χωρίς όριο ηλικίας).

Ασκούνης: Τα προγράμματα που υλοποιούνται είναι τα εξής:

- Αθλητισμός και παιδί
- Αθλητισμός Ενηλίκων (αθλητισμός και γυναίκα, άθληση για νέους και ενήλικες, άσκηση στη τρίτη ηλικία)
- Σχολικός μαζικός αθλητισμός
- Άσκηση στη φύση
- Ειδικός αθλητισμός
- Αθλητικό καλοκαιρινό camp

19. Ποιοι είναι οι στόχοι αυτών των προγραμμάτων;

Τζιας: Λαϊκή Άθληση.

Κουτελάκης: Στόχοι προγραμμάτων:

- Δια βίου άσκηση
- Ψυχαγωγία
- Άσκηση και βελτίωση φυσικής κατάστασης
- Εισαγωγή στις βασικές αρχές του αθλητισμού
- Γνώση και εξοικείωση με τα βασικά Ολυμπιακά αθλήματα
- Ώθηση νέων παιδιών προς τον αθλητισμό
- Ανάπτυξη ευγενούς άμιλλας και ομαδικού πνεύματος
- Δημιουργία καλών φιλάθλων
- Γνωριμία με τα μη διαδεδομένα στην χώρα μας Ολυμπιακά αθλήματα
- Διάδοση του Ολυμπισμού

Κασιμάτης: Ο κύριος στόχος των προγραμμάτων είναι η ενασχόληση των δημοτών και ιδιαίτερα των νέων με τον αθλητισμό.

Χιονίδης: Η παροχή δυνατότητας άθλησης στους δημότες.

Κουκουλόπουλος: Η συνεχής άθληση και στα δυο φύλα και η δια βίου άσκηση.

Κουράκης: Σε γενικές γραμμές οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η ψυχαγωγία και διασκέδαση των πολιτών.

- Η ενασχόληση τους με το άθλημα που τους ενδιαφέρει.
- Η βελτίωση των βιολογικών τους δεικτών.
- Η μείωση του στρες των πολιτών λόγω των κινητικών δραστηριοτήτων και της αλλαγής περιβάλλοντος.
- Η σωστή κινητική και φυσική ανάπτυξή τους μέσα από πολύπλευρες κινητικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
- Η αύξηση της κοινωνικότητας τους με την ένταξή τους σε οργανωμένες ομάδες.
- Η αύξηση του ποσοστού των πολιτών που ασχολούνται με τον αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή
- Η παροχή διεξόδων στους νέους δια μέσου του αθλητισμού

Τζανακούλης: Οι στόχοι των προγραμμάτων είναι να ενεργοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι πολίτες όλων των ηλικιών που δεν αθλούνται συστηματικά.

Κικίλιας: Οι γενικοί στόχοι των προγραμμάτων είναι: η προαγωγή της υγείας, της ευεξίας, της ευρωστίας, της προσπάθειας και της συμμετοχής. Επίσης της αναβάθμισης του κοινωνικού ρόλου του Αθλητισμού και της διαρκούς συμμετοχής του ατόμου στα αθλητικά δρώμενα. Ειδικότερα το πρόγραμμα των «Αθλοπαιδιών» έχει ως στόχο να γνωρίσουν τα παιδιά τα Ολυμπιακά αθλήματα, να μυηθούν στην Αθλητική Ιδέα και τον Ολυμπισμό και να αποκτήσουν σωστή αθλητική συμπεριφορά αναγνωρίζοντας την αξία της συμμετοχής.

Μαραβέλιας: Η καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των κατοίκων του Χαϊδαρίου των δύο φύλων και όλων των ηλικιών.

Ασκούνης: Ο Αθλητισμός αποτελεί το σοβαρότερο ίσως μέσο για την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και υλοποίηση αυτής της αντίληψης. Ο Δήμος Καλλιθέας ανταποκρινόμενος στις ανάγκες μιας τέτοιας προοπτικής, μέσω των προγραμμάτων μαζικής άθλησης που υλοποιεί ο Αθλητικός Οργανισμός, στοχεύει στη συμμετοχή στην επικοινωνία, στην συνεργασία, στην προώθηση του ομαδικού πνεύματος καθώς και το δικαίωμα στην διαφορετικότητα.

20. Οι συμμετέχοντες γιατί νομίζετε πως συμμετέχουν;

Τζιας: Διέξοδος, ανάγκη για άθληση.

Κουτελάκης:

Συμμετέχουν:

- Ως ανάγκη
- Για λόγους ιατρικούς
- Για λόγους εκτόνωσης από την καθημερινότητα
- Λόγω έλλειψης ψυχικής ηρεμίας και γαλήνης
- Για ψυχαγωγία
- Για οικονομικούς λόγους στενότητας μέσα στο απαιτητικό περιβάλλον της καθημερινής πίεσης που δέχεται η ελληνική οικογένεια
- Για άσκηση και βελτίωση της φυσικής κατάστασης
- Κοινωνικοποίησης

Κασμάτης: Γιατί βρίσκουν διέξοδο στην ανάγκη που υπάρχει για άθληση μέσα από την ποικιλία των προγραμμάτων που υλοποιούνται, με χαμηλό κόστος και χωρίς σωματειακές δεσμεύσεις.

Χιονίδης: Η ανάγκη για άθληση και η ποικιλία των προγραμμάτων που υλοποιούνται.

Κουκουλόπουλος: Από σχετική έρευνα: 1) Βελτίωση υγείας, 2) Βελτίωση Εμφάνισης, 3) Καταπολέμηση άγχους, 4) Αναψυχή και ψυχαγωγία.

Κουράκης: Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα «Αθλητισμός για Όλους», για διασκέδαση, ευεξία, με στόχο την καλύτερη αισθητική του σώματος και την καλύτερευση και βελτίωση της φυσικής τους κατάσταση.

Τζανακούλης: Συμμετέχουν γιατί τους δίνεται ευκαιρία να αθληθούν και να συναντήσουν και αυτούς..

Κικίλιας: Δύο είναι οι κυρίαρχοι λόγοι; 1) προαγωγή υγείας, 2) κοινωνική συναναστροφή.

Μαραβέλιας: Δημιουργική αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου, διασκέδαση, κοινωνικοποίηση, γνωριμία με τα αθλήματα, καλλιέργεια διαπροσωπικών σχέσεων, καλλιέργεια ηθικών αξιών, βελτίωση της υγείας.

Ασκούνης: Το αθλητικό πρόγραμμα δημιουργεί τις καλύτερες προϋποθέσεις για επικοινωνία, συνεργασία και βελτίωση της φυσικής κατάστασης, την οποία οι δημότες έχουν πραγματικά ανάγκη μέσα στην καθημερινότητα τους.

21. Πόσο στοιχίζει η συμμετοχή στα προγράμματα;

Τζιας: Συμβολική συμμετοχή.

Κουτελάκης: Η συμμετοχή στοιχίζει 60 ευρώ τον χρόνο για όλη την οικογένεια ανεξαρτήτων εισοδημάτων.

Το κόστος για τον Αθλητικό Οργανισμό ανέρχεται σε :

Κόστος Ανθρώπινου Δυναμικού 38.000 / έτος για ΚΦΑ

Κόστος συντήρησης αθλητικών χώρων και προμήθειας εξοπλισμού, ένδυσης κλπ.
10.000 ευρώ

Κόστος γραμματειακής υποστήριξης 15.000 ευρώ

Κόστος marketing 7.000 ευρώ

Events, εκδηλώσεις, βραβεύσεις κ.λπ. 21.000 ευρώ

Σύνολο : περίπου 60.000 ευρώ

Συνολικό κόστος ανά άτομο 40€ περίπου

Στα παραπάνω δεν περιλαμβάνεται η συμμετοχή της Γ.Γ.Α. (20.000 € περίπου)

Κασιμάτης: Τα προγράμματα οικονομικά σχεδόν στο σύνολό τους χρηματοδοτούνται από το Δήμο. Η συμμετοχή των δημοτών είναι μικρή και τέτοια που να μπορούν όλοι να συμμετέχουν.

Χιονίδης: Περίπου 100€ το άτομο. Οι συμμετέχοντες δεν πληρώνουν τίποτα.

Κουκουλόπουλος: Σε όλα τα προγράμματα η συμμετοχή είναι δωρεάν, εκτός από το Αθλητισμός και Γυναίκα (10€).

Κουράκης: Κατά μέσο όρο είναι περίπου 10€ μηνιαία.

Τζανακούλης: Πρόγραμμα «Αθληση και Γυναίκα» : 10€ /μήνα.

Κικίλιας: Αναλόγως το πρόγραμμα από δωρεάν συμμετοχή έως 20€ το ανώτερο ανά μήνα.

Μαραβέλιας: Ανάλογα με τα προγράμματα από 10-20 ευρώ. Ειδικές τιμές για συμμετοχή δύο παιδιών. Οι πολύτεκνοι δωρεάν.

Ασκούνης: Η συμμετοχή στα προγράμματα είναι η ετήσια συνδρομή των παιδιών που ανέρχεται στα 45€ και στα 60€ για τους ενήλικες. Ωστόσο υπάρχουν απαλλαγές για τους τρίτεκνους, πολύτεκνους, τα άτομα άνω των 65 ετών καθώς και για ειδικές κατηγορίες όπως άτομα με ειδικές ανάγκες και άτομα με αποδεδειγμένη οικονομική δυσχέρεια.

22. Ποιοι είναι οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων;

Τζιας: Πολύ πτωχοί σε σχέση με τις ανάγκες.

Κουτελάκης: Απαντήθηκε προηγούμενα.

Κασιμάτης: Οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων απορροφούν το 80% της ετήσιας επιχορήγησης του Α.Ο.Δ.Κ.

Χιονίδης: 200€ περίπου το κάθε πρόγραμμα.

Κουκουλόπουλος: Για το 2005-2006: 30.963€

Για το 2006 -2007: 36.000€

Κουράκης: Οι προϋπολογισμοί των προγραμμάτων του προγράμματος «Αθλητισμός για Όλους»- προτάσεις μας προς την Γ.Γ.Α - φτάνουν το έτος τις 100.000 € περίπου.

[οι προϋπολογισμοί συνολικά αναφέρονται στο 13].

Τζανακούλης: Οι προϋπολογισμοί είναι συνάρτηση των αθλουμένων και των αθλημάτων.

Κικίλιας: Η ερώτηση είναι δύσκολο να απαντηθεί γιατί και τα έξοδα συντήρησης μιας αθλητικής εγκατάστασης για παράδειγμα ή του διοικητικού μηχανισμού αφορούν τα αθλητικά προγράμματα που υλοποιούνται.

Μαραβέλιας: Για το έτος 2008 ποσό 100.000 ευρώ.

Ασκούνης: Ένας προϋπολογισμός με την πάρα πολύ μικρή συμμετοχή του κράτους αν μη τι άλλο μόνο κοινωνική προσφορά του Δήμου προς τους Δημότες μπορεί να θεωρηθεί.

23. Πώς είναι οργανωμένη η διοίκηση και πως ασκείται; Ποια είναι τα άτομα που απαρτίζουν το Δ.Σ. του Δ.Α.Ο.; Πώς σχετίζονται με τον αθλητισμό; Ποια η σχέση τους με την διοίκηση;

Τζιας: Μέλη του δημοτικού συμβουλίου, γυμναστές, εκπρόσωποι τοπικών αθλητικών συλλόγων.

Κουτελάκης: Υπάρχει 11μελές Δ.Σ με πρόεδρο, αντιπρόεδρο, γραμματέα. Κάθε μέλος του Δ.Σ έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες και χρεωμένες δράσεις. Το ΝΠΔΔ έχει περιγραφή θέσεων εργασίας ανά εργαζόμενο, οργανόγραμμα αναλυτικό και διαδικασίες εφαρμογής συστήματος ποιότητας κατά ISO 9001 : 2000. Τα άτομα που απαρτίζουν το Δ.Σ. δεν έχουν όλα σχέση με τον αθλητισμό. Είναι πρόσωπα που προέρχονται από τομείς όπως εκπαιδευτικό, νεολαίας, επιχειρηματικό κ.λπ. Διαθέτουν γνώσεις management και έχουν επαφή με την τοπική κοινωνία. Από τα 11 μέλη τα 8 προέρχονται από επιλογές της Δημοτικής αρχής και από τα 11 μέλη 5 είναι αιρετοί και 6 λαϊκά μέλη.

Κασιμάτης: Η Διοίκηση ασκείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου προέρχονται από όλες τις Δημοτικές παρατάξεις που έχουν σχέση με τον αθλητισμό (αθλητές, κ.λπ.)

Χιονίδης: Εννεαμελές, απαρτίζεται από 4 δημοτικούς συμβούλους και 5 ανθρώπους του αθλητισμού. Αγαστή συνεργασία.

Κουκουλόπουλος: Το Δ.Σ της ΔΕΠΑΚΠΚ απαρτίζουν άτομα σχετικά με τον αθλητισμό και τον πολιτισμό. Σχετίζονται με ιδιότητες: προέδρων αθλητικών τοπικών ενώσεων, προέδρων αθλητικών συλλόγων κ.ά.

Κουράκης: Το Νομικό Πρόσωπο του Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού διοικείται από ενδεκαμελές (11) Διοικητικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από τα παρακάτω μέλη:

- α) Τον εκάστοτε Δήμαρχο, ως Πρόεδρο, ή άλλο μέλος αιρετό ή μη που ορίζεται από αυτόν.
- β) Τέσσερις (4) Δημοτικούς Συμβούλους, που ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο, μαζί με τους αναπληρωτές τους.
- γ) Έναν (1) εκπρόσωπο της Ν.Ε.Φ.Α. Ηρακλείου που προτείνεται με τον αναπληρωτή του απ' αυτήν και ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.
- δ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Συλλόγου Γυμναστών Φυσικής Αγωγής Ηρακλείου, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από αυτόν και ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.
- ε) Ένα (1) εκπρόσωπο των Αθλητικών Σωματείων Ηρακλείου, που προτείνεται με

τον αναπληρωτή του από αυτά και ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Τρεις (3) δημότες ή κατοίκους του Ηρακλείου που έχουν ανάλογη στ) επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις, με τους αναπληρωτές τους που ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Η θητεία των μελών του Δ.Σ. είναι τετραετής.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει Αντιπρόεδρο από τα μέλη του που είναι και Δημοτικοί Σύμβουλοι, γραμματέα και ταμία.

Για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δημοτικού Νομικού Προσώπου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου, με απόφασή του μπορεί να συγκροτεί βοηθητικές Επιτροπές, αποτελούμενες από δημότες.

Τζανακούλης: Η διοίκηση του Αθλητικού Οργανισμού από Διοικητικό συμβούλιο που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το Δ.Σ. απαρτίζουν Δημοτικοί Σύμβουλοι και πολίτες που δραστηριοποιούνται στον αθλητισμό (γυμναστές και παράγοντες Αθλητικών σωματείων).

Κικίλιας: Οι αποφάσεις παίρνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ο.Ν.Α. το οποίο απαρτίζεται από άτομα που προέρχονται από τον αθλητισμό, αθλητές εν ενεργεία και πρώην, έμπειρους αθλητικούς και διοικητικούς παράγοντες, από όλο το πολιτικό φάσμα. Υπεύθυνος για την εφαρμογή των αποφάσεων και την υλοποίηση της πολιτικής του Δήμου είναι ο Πρόεδρος του Ο.Ν.Α. ο οποίος είναι και μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου.

Μαραβέλιας: 15μελές Δ.Σ. με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Αθλητικού Οργανισμού. Τα μέλη του Δ.Σ.: 5 αιρετοί (2 από τη μειοψηφία) και 9 κάτοικοι που έχουν ανάλογη επαγγελματική, κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις σχετικές με το σκοπό του Αθλητικού Οργανισμού, ένας εκλεγμένος εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Ασκούνης: Ο Αθλητικός Οργανισμός του Δήμου Καλλιθέας είναι Ν.Π.Δ.Δ. και απαρτίζεται από 11 τακτικά και 10 αναπληρωματικά μέλη Δ.Σ. το οποίο παίρνει και το σύνολο των αποφάσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας του Αθλητικού Οργανισμού. Τα άτομα που απαρτίζουν το Δ.Σ. είναι ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος, ο γενικός γραμματέας και τα μέλη. Τα άτομα της διοίκησης στο σύνολό τους έχουν διατελέσει στο παρελθόν είτε αθλητές είτε παράγοντες σε σωματεία. Η σχέση του Δ.Σ. του αθλητικού οργανισμού με τη διοίκηση είναι αυτή που ορίζει ο κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων.

24. Πιστεύετε ότι οι Δ.Α.Ε. μπορούν να καταστούν βιώσιμες και να ανταπεξέλθουν στην ανάγκη για Μ.Α.Α.;

Τζιας: Όχι εάν δεν έχουν ισχυρή οικονομική βοήθεια.

Κουτελάκης: Όχι. Καλύτερο «όχημα» είναι οι Οργανισμοί Άθλησης με τη μορφή ΝΠΔΔ, που να μπορούν να χρηματοδοτούνται από το δήμο ή οι κοινωφελείς επιχειρήσεις, σύμφωνα με το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Κασιμάτης: Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό αγαθό και είναι αναγκαίο να εξευρεθούν όλοι εκείνοι οι πόροι, κατά κύριο λόγο από την κεντρική εξουσία, που θα καταστήσουν τους Αθλητικούς Οργανισμούς ή τις επιχειρήσεις βιώσιμες ώστε να ανταπεξέλθουν στο τεράστιο έργο που υλοποιούν.

Χιονίδης: Όχι.

Κουκουλόπουλος: Ναι, μπορούν να καταστούν βιώσιμες και να ανταπεξέλθουν στην ανάγκη για Μαζικό Λαϊκό Αθλητισμό, μόνο αν έχουν καλή χρηματοροή.

Κουράκης: Οι Δημοτικές Αθλητικές Επιχειρήσεις, οι οποίες δημιουργούνται σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των προγραμμάτων άθλησης και λειτουργία των αθλητικών χώρων.

Πιο συγκεκριμένα οι Δημοτικές αυτές Επιχειρήσεις θα συμβάλουν σημαντικά:

- στην μακροχρόνια αξιοποίηση, ανάπτυξη, συντήρηση, λειτουργία και διαχείριση των αθλητικών υποδομών,
- στην οργάνωση και ανάπτυξη αθλητικών δρώμενων σε συνεργασία με τους φορείς που καλλιεργούν τον αθλητισμό,
- στην οργάνωση προγραμμάτων «Αθλητισμού για Όλους» στις υφιστάμενες αλλά και στις νέες υποδομές της πόλης μας, για όλους τους πολίτες,
- στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας,
- στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού,
- στην αξιοποίηση οικονομικών πόρων από ευρωπαϊκά προγράμματα για την κατασκευή καινοτόμων οικολογικών αθλητικών κέντρων,
- στη μείωση του κόστους λειτουργίας των αθλητικών υποδομών με ορθολογικές διαδικασίες διαχείρισης,

- στην αύξηση του ποσοστού των αθλούμενων πολιτών όλων των ηλικιών η οποία θα επηρεάσει σημαντικά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους,
- στην ανάπτυξη ενεργειών οι οποίες θα προσφέρουν ανταποδοτικά στους πολίτες,
- στην ανάδειξη των αθλητικών χώρων σε πυρήνες ανάπτυξης που στηρίζουν τον πολιτισμό και αθλητισμό.

Η βιωσιμότητά τους αν και είναι ένα δύσκολο εγχείρημα, εντούτοις είναι δυνατή με την εφαρμογή ορθολογικών συστημάτων διαχείρισης και διοίκησης και με γνώμονα το κοινό συμφέρον στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τζανακούλης: Με καλό προγραμματισμό και σωστή διαχείριση ναι.

Κικίλιας: Η εμπειρία έδειξε ότι δεν είναι βιώσιμες από οικονομικής απόψεως. Παρά το γεγονός αυτό η ύπαρξή τους φαίνεται αναγκαία για την υλοποίηση Μαζικών αθλητικών προγραμμάτων.

Ασκούνης: Οι Δ.Α.Ε. δεν θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν ούτε στις οικονομικές ούτε στις οργανωτικές ανάγκες ώστε να καταστούν βιώσιμες με την έννοια και σημασία που προσλαμβάνουν με τον νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

25. Ποιες είναι οι προοπτικές των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» στο Δήμο σας; Είναι στους σκοπούς σας η περαιτέρω ανάπτυξη του «Αθλητισμού για Όλους» στο Δήμο σας; Υπάρχει κάποιο ολοκληρωμένο σχέδιο γι' αυτό;

Τζιας: Μακρινή προοπτική.

Κουτελάκης: Συνεχής ανάπτυξη σε τμήματα, σε προγράμματα, σε ηλικίες, σε ενδιαφέροντα, σε εκδηλώσεις. Υπάρχει ετήσιο και τετραετές σχέδιο ανάπτυξης.

Κασιμάτης: Κύριος στόχος του Α.Ο.Δ.Κ. είναι η όσο το δυνατόν περαιτέρω ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στην πόλη μας, παρά τις αντίξοες συνθήκες που υπάρχουν από την έλλειψη αθλητικών υποδομών. Να σημειωθεί ότι είμαστε ο Δήμος με τις λιγότερες υποδομές σε όλη την Αττική. Η συνεχής υλοποίηση νέων προγραμμάτων του Α.Ο.Δ.Κ., η ανακατασκευή του γηπέδου ποδοσφαίρου και η δημιουργία ταρτάν, αλλά και η κατασκευή του αθλητικού κέντρου στο Σχιστό Κορυδαλλού θα συνεισφέρουν τα μέγιστα στην υλοποίηση του στόχου αυτού.

Χιονίδης: Ναι είναι. Προς το παρόν όχι.

Κουκουλόπουλος: Οι προοπτικές ανάπτυξης των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» είναι μέσα στους στόχους του Δήμου μας. Υπάρχει σχέδιο ανάπτυξης των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» που υλοποιείται.

Κουράκης: Οι προοπτικές ανάπτυξης του προγράμματος «Αθλητισμός για Όλους» περιλαμβάνουν την αύξηση των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους αθλούμενους, την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στην πόλη μας, βελτίωση και σωστή διαχείριση και λειτουργία των αθλητικών υποδομών της πόλης και τη δημιουργία αθλητικής συνείδησης σε όλους του πολίτες.

Στα πλαίσια της ευρύτερης πολιτικής μας για τον αθλητισμό εφαρμόζουμε ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης του αθλητισμού επενδύοντας σε αθλητικές υποδομές, εξειδικευμένο προσωπικό, νέες τεχνικές διοίκησης και marketing, σύγχρονο επιχειρησιακό σχεδιασμό με διακριτούς στόχους και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και συνεχή καταγραφή και εκτίμηση των αναγκών που προκύπτουν.

Ήδη κατασκευάζουμε σειρά από αθλητικά κέντρα στις γειτονιές και δημοτικά διαμερίσματα της πόλης μας, αξιοποιούμε τις υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις της πόλης και έχουμε εντάξει τον «Αθλητισμό για Όλους» στην ευρύτερη κοινωνική μας πολιτική.

Τζανακούλης: Ούτως ή άλλως το πρόγραμμα πηγαίνει καλά και ο στόχος είναι να βελτιώνεται.

Κικίλιας: Η ύπαρξη και μόνο του Ο.Ν.Α. δείχνει ότι υπάρχει η θέληση για ανάπτυξη του ΆγΟ. Δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο αλλά υπάρχει ένα πλαίσιο κατευθύνσεων. Για παράδειγμα προσπαθούμε να διατυπώσουμε μετρήσιμους στόχους σε επίπεδο όχι μόνο συμμετοχής αλλά και κοινωνικής συνεισφοράς και οικονομικής αποτελεσματικότητας στα ήδη υπάρχοντα προγράμματα. Επίσης προσπαθούμε να αντλήσουμε πόρους για τα προγράμματα από χορηγίες.

Μαραβέλιας: Ευοίωνες στοχεύοντας στην βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχόντων Προγραμμάτων και τον εμπλουτισμό με νέα αφουγκραζόμενοι και ανταποκρινόμενοι με ευελιξία στις ανάγκες των εν δυνάμει χρηστών των προγραμμάτων μας.

Ασκούνης: Τα προγράμματα ΆγΟ δίνουν τη δυνατότητα σε όλους τους δημότες να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο που διαθέτουν. Έχουν σκοπό να επιτύχουν τη σωματική και ψυχική ευεξία των ασκούμενων, να

ικανοποιήσουν την ανάγκη τους για κοινωνική συναναστροφή, να αποτελέσουν αιτία αναβίωσης της γειτονιάς και παράλληλα να δώσουν το έναυσμα για μια σειρά από κοινωνικές δραστηριότητες και πρωτοβουλίες. Φυσικά κάθε χρόνο αναπροσαρμόζουμε τα προγράμματα ώστε να ανταποκρίνονται στις ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις. Αυτό είναι ένα συνεχόμενο σχέδιο ανάπτυξης του μαζικού λαϊκού αθλητισμού για τον Δήμο μας.

26. Το 1982 δόθηκαν αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση για να ασκήσει τοπική αθλητική πολιτική. Πώς αξιολογείτε την αντίδραση των Ο.Τ.Α. τότε απέναντι στις νέες αυτές αρμοδιότητες;

Τζιας: Θετική. Έπρεπε να συνοδεύεται με αντίστοιχους οικονομικούς πόρους.

Κουτελάκης: Δεν γνωρίζω αν δόθηκαν αρμοδιότητες και πόροι για αυτό, πέραν της σωστής χρηματοδότησης ωρομίσθιων γυμναστών, που τότε επρόκειτο περί καινοτομίας και ουσιαστικής παρέμβασης.

Κασιμάτης: Η οικονομική εξάρτηση των Δήμων από την κεντρική εξουσία δεν έδωσε στους Δήμους τη δυνατότητα εκείνη που θα τους επέτρεπε να παρέμβουν ουσιαστικά διαμορφώνοντας μια τοπική αθλητική πολιτική.

Κουκουλόπουλος: Οι Ο.Τ.Α. που ανέπτυξαν δράση σίγουρα βελτίωσαν τη σχέση τους με τους πολίτες και διεύρυναν το πεδίο δράσης τους.

Κουράκης: Οι περισσότεροι Ο.Τ.Α., αντέδρασαν θετικά στη διοργάνωση προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους», στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και της εφαρμογής της αθλητικής τους πολιτικής.

Στα πλαίσια αυτών των αρμοδιοτήτων τους προχώρησαν, όπως έχει προαναφερθεί, στη δημιουργία διοικητικών δομών για τη στήριξη των προγραμμάτων και της αθλητικής τους πολιτικής, η οποία σταδιακά απέδωσε καρπούς προς όφελος των πολιτών.

Τζανακούλης: Δεν ήταν ακόμη έτοιμη η Τοπική Αυτοδιοίκηση αλλά σιγά σιγά η κατάσταση βελτιώθηκε και η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποδέχθηκε την αρμοδιότητα και την αξιοποίησε.

Κικίλιας: Η ιστορία έδειξε ότι οι Ο.Τ.Α. άδραξαν την ευκαιρία. Αυτό δημιούργησε ένα πλουραλισμό προγραμμάτων ΆγΟ. Επίσης οι Ο.Τ.Α. δημιούργησαν πολλές θέσεις εργασίας. Η τελική αποτίμηση θεωρούμε ότι είναι θετική.

Ασκούνης: Η ορθή ανάπτυξη του αθλητισμού επιβάλλει στις τοπικές κοινωνίες να έχουν το πρώτο λόγο. Δεν είναι τυχαίο ότι στις Ολυμπιάδες του 2000 και του 2004 υπήρξε πληθώρα αθλητών που κατέκτησαν Ολυμπιακές διακρίσεις και που στο σύνολό τους είχαν ξεκινήσει από πυρήνες μαζικών προγραμμάτων άθλησης της πόλης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η Καλλιθέα έχει 14 Ολυμπιονίκες, 10 Παραολυμπιονίκες, 1 Παγκόσμιο πρωταθλητή και 2 Πανευρωπαϊκούς. Η αρχή, παρότι αισιόδοξη, δεν είχε την ανάλογη συνέχεια με αποτέλεσμα να παρουσιαστεί τεράστια κοιλιά στο ζήτημα αυτό. Σίγουρα σε αυτό οφείλεται και η μη ολοκληρωμένη ορθή αντίδραση ενός σημαντικού συνόλου των Ο.Τ.Α.

27. Εθνικά στάδια και γυμναστήρια μεταφέρθηκαν στους Ο.Τ.Α. δημιουργώντας νέα δεδομένα για τον Μ.Α.Α. μέσω της Αυτοδιοίκησης. Ποια είναι αυτά τα δεδομένα; Πώς αντέδρασαν οι Ο.Τ.Α.; Ποιες οι θετικές και/ή αρνητικές τους επιπτώσεις;

Τζιας: Τα περισσότερα γυμναστήρια καταλείφθηκαν από αθλητικούς συλλόγους της περιοχής, σε βάρος της μαζικής άθλησης.

Κουτελάκης: Διοίκηση με όρους τοπικούς. Αξιοποίηση των χώρων με βάση προγραμματισμό του δήμου και όχι με άλλες προτεραιότητες. Οι Ο.Τ.Α. δεν αντέδρασαν θετικά γιατί κατάλαβαν ότι πρέπει να χρηματοδοτήσουν τμήματα των λειτουργιών των χώρων αυτών από το δημοτικό προϋπολογισμό για να αναβαθμιστούν αφού πλέον είχαν αυτοί την ευθύνη. Εμείς –η Νέα Σμύρνη– υποδεχθήκαμε θετικά τη μεταφορά τους. Θετικό αυτό που είπα στην αρχή της απάντησης, αρνητικό η υποχρηματοδότηση.

Κασιμάτης: Εθνικά στάδια και γυμναστήρια μεταφέρθηκαν στους Δήμους, όπως έγινε πρόσφατα και με το δικό μας, χωρίς όμως την παραμικρή χρηματοδότηση. Σαν θετικό στοιχείο από την μεταφορά αυτή θεωρούμε μόνο ότι με τη διαχείριση των σταδίων από τους Δήμους πολλοί περισσότεροι δημότες μπορούν να αθληθούν σε οργανωμένους χώρους και όχι μόνο τα αθλητικά σωματεία. Αρνητικό στοιχείο είναι το ότι οι Δήμοι ανέλαβαν ένα ακόμα δυσβάσταχτο οικονομικό κόστος χωρίς καμία βοήθεια από την πολιτεία όπως όφειλε.

Χιονίδης: Οι αρμοδιότητες καλώς μεταβιβάστηκαν, δυστυχώς δεν αποδόθηκαν οι ανάλογοι πόροι.

Κουκουλόπουλος: Κατά κανόνα οι υποδομές βελτιώθηκαν με την αποκέντρωση τους. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την ενιαία διοίκηση υποδομών και προγραμμάτων πολλαπλασίασε τις δυνατότητες. «Αρνητική» εξέλιξη είναι η εκρηκτική αύξηση σωματείων με μορφή ακαδημιών που δημιουργεί ασφυκτική πίεση στη λειτουργία των διάφορων υποδομών.

Τα Εθνικά Στάδια και Γυμναστήρια (Άρθρο 14 ν. 2880/01 Άρθρο 26 ν. 3013/02 και άρθρο 26^α η.θ 410/1996) μεταφέρθηκαν σε Ο.Τ.Α με στόχο να δημιουργήσουν νέα δεδομένα για τον Μαζικό Αθλητισμό, μέσα από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Κουράκης: Κάποιοι από τους Ο.Τ.Α προχώρησαν στην παραλαβή των αθλητικών εγκαταστάσεων των Αθλητικών Σταδίων και γυμναστηρίων, χωρίς όμως να παραχωρηθούν και οι οικονομικοί πόροι οι οποίοι θα διασφάλιζαν την βιώσιμη ανάπτυξη τους γεγονός το οποίο οδήγησε σε λειτουργικά προβλήματα στις εγκαταστάσεις και δεν έφερε τα ανάλογα αποτελέσματα στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του Προγράμματος.

Αν και είναι θετικό ότι δόθηκε η δυνατότητα στην Τ.Α. να παραλάβει και να διαχειρισθεί αθλητικές εγκαταστάσεις, δυστυχώς η Πολιτεία έκτοτε δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της με αποτέλεσμα η Τ.Α. να μην μπορεί να αντεπεξέλθει στις λειτουργικές ανάγκες των εγκαταστάσεων με αποτέλεσμα την παροχή χαμηλού επιπέδου αθλητικές υπηρεσίες.

Τζανακούλης: Ο δικός μας Δήμος δεν συγκαταλέγεται σ' αυτούς τα εθνικά στάδια και γυμναστήρια ανήκουν στην Γ.Γ.Α..

Κικίλιας: Ο Δήμος Αθηναίων και ο Ο.Ν.Α. δεν πήρε κανένα Εθνικό Στάδιο ή Γυμναστήριο. Κατά συνέπεια δεν έχει άποψη περί του θέματος.

Ασκούνης: Στον Δήμο μας δεν υπάρχουν Εθνικά Στάδια ή Γυμναστήρια καθώς όσα έχουν δημιουργηθεί στην πόλη έχουν γίνει με χρήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και είναι δημοτικά από ιδρύσεώς των. Ως εκ τούτου τα δεδομένα δεν άλλαξαν στην πόλη μας ενώ παράλληλα προκύπτουν συνεχείς βελτιώσεις στις ήδη υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις. Ωστόσο η παραχώρηση στους Ο.Τ.Α. των Εθνικών Σταδίων και Γυμναστηρίων είναι μια θετική ενέργεια καθώς πολλαπλασιάζονται οι ώρες χρήσης τους από την τοπική κοινωνία, πλην όμως έχουν το ίδιο αρνητικό αποτέλεσμα που παρουσιάζει η κάθε μεταφορά αρμοδιότητας από την κεντρική εξουσία στην αυτοδιοίκηση αφού δεν συνοδεύεται από τους απαιτούμενους πόρους.

28. Ποιος ο ρόλος των αθλητικών σωματείων κατά τα πρώτα βήματα ανάπτυξης του ΜΑΑ;

Τζιας: Αρνητικός. Υπήρξε, κακώς, ανταγωνιστικό κλίμα.

Κουτελάκης: Τα περισσότερα είδαν το πρόγραμμα ανταγωνιστικά. Τα περισσότερα –σχεδόν όλα– εξακολουθούν να το βλέπουν έτσι. Σήμερα όμως σε εμάς το έχουν αποδεχθεί ως κατάσταση. Θεωρούν ότι απορροφούν παιδιά –και όντως αυτό συμβαίνει– και έτσι μειώνονται οι ακαδημίες τους (μικρές ηλικίες), που από τις συνδρομές τους χρηματοδοτούν τις αγωνιστικές τους ομάδες ή τμήμα του προϋπολογισμού τους ανάλογα με το σωματείο.

Κασιμάτης: Ο ρόλος των ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού ήταν και θα είναι πάντα σημαντικός. Τα ερασιτεχνικά σωματεία και οι άνθρωποι που τα απαρτίζουν έρχονται πολλές φορές να υποκαθιστούν την πολιτεία στο ρόλο αυτό της ανάπτυξης και της καλλιέργειας του αθλητισμού σε κάθε γωνιά της πόλης.

Χιονίδης: Αδιάφορος.

Κουκουλόπουλος: Δεν υπήρξε ενιαία στάση. Πολλά σωματεία είδαν το ζήτημα ανταγωνιστικά ενώ άλλα αξιοποίησαν το Μαζικό Αθλητισμό για να ενισχύσουν τις ακαδημίες τους. Η πιο σοβαρή συνέπεια ήταν ότι η μεγάλη ανταπόκριση του κόσμου στα προγράμματα οδήγησε όλα σχεδόν τα σωματεία να αναπτύξουν τις ακαδημίες τους. Σημειώνεται ότι για τα ερασιτεχνικά σωματεία οι ακαδημίες είναι το βασικό τους έσοδο.

Κουράκης: Τα αθλητικά σωματεία, ως ενεργά κύτταρα του αθλητισμού στην χώρα μας, έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν σημαντικά στην μύηση των μικρών αθλητών σε διάφορα αθλήματα, και να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη του «Αθλητισμός για Όλους».

Τζανακούλης: Άλλα αντέδρασαν θετικά και άλλα αρνητικά.

Κικίλιας: Τα πρώτα χρόνια και μέχρι να γίνει φανερό το τι κάνει ο Δήμος και τι το Σωματείο σε επίπεδο αθλητισμού και ειδικά σε επίπεδο ΆγΟ τα σωματεία ήταν διστακτικά έως και εχθρικά.

Ασκούνης: Τα αθλητικά σωματεία εκ των πραγμάτων υποχρεώνονται να πραγματοποιούν προγράμματα αγωνιστικού αθλητισμού και πρωταθλητισμού με αποτέλεσμα η ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού λαϊκού αθλητισμού να μην είναι εφικτή από την πλευρά τους. Έτσι το βάρος μεταφέρεται στα αθλητικά προγράμματα

της τοπικής αυτοδιοίκησης τα οποία αυτόματα γίνονται κοιτίδα ανάπτυξης αθλητικού ταλέντου των παιδιών που ξεχωρίζοντας θα οδηγηθούν στους αθλητικούς συλλόγους. Έτσι μόνο θετική κρίνεται η αντίδραση των αθλητικών σωματείων στην πόλη μας.

29. Σε ποιο βαθμό η αθλητική πολιτική στην χώρα μας επηρεάστηκε από το διεθνές κίνημα ΑγΟ;

Τζιας: Ελάχιστα.

Κουτελάκης: Σε πολύ σημαντικό βαθμό και διαμόρφωσε αθλητική συνείδηση, συμμετοχική λογική και όχι μόνο πρωταθλητισμό και επαγγελματίες.

Κασιμάτης: Νομίζω ότι επηρεάστηκε, χωρίς όμως να καταφέρει με ένα ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο να φτάσει σε επιθυμητό αποτέλεσμα.

Χιονίδης: Ελάχιστα.

Κουκουλόπουλος: Δε γνωρίζουμε.

Κουράκης: Σε γενικές γραμμές η αθλητική πολιτική της χώρας έχει επηρεασθεί σημαντικά από το διεθνές κίνημα «Αθλητισμός για Όλους». Μέρος της εθνικής πολιτικής για τον «Αθλητισμό για Όλους» ακολουθεί τις οδηγίες του κινήματος και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τζανακούλης: Θεωρούμε ότι σ' ένα βαθμό επηρεάστηκε.

Κικίλιας: Σίγουρα επηρεάστηκε αλλά δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε σε ποιο βαθμό.

Ασκούνης: Είχε άμεση επιρροή στην εικοσαετία 1980-2000.

30. Για πολλά χρόνια τα προγράμματα Μ.Α.Α. σχεδιάζονταν και χρηματοδοτούνταν από την κεντρική εξουσία. Τι άλλαξε στο χώρο του Μ.Α.Α. και των Ο.Τ.Α. ώστε το 1996 η Αυτοδιοίκηση να διευρύνει τις αρμοδιότητες της;

Τζιας: Προτιμώ την κεντρική χρηματοδότηση.

Κουτελάκης: Ότι η Τ.Α. είναι ικανότερη του γραφειοκρατικού, δυσκίνητου και κομματικού κράτους και αξιολογεί καλύτερα τις ανάγκες και τις προτεραιότητές της. Ο αθλητισμός είναι μια από αυτές. Εξάλλου το κράτος θέλει πλέον να διώχνει από πάνω του αρμοδιότητες που του κοστίζουν και να τις δίνει στην Τ.Α. –σωστά– χωρίς όμως να μεταφέρει και τους αντίστοιχους πόρους.

Κασιμάτης: Η συνεχώς αυξανόμενη διάθεση των δημοτών για άθληση, αλλά και η διάθεση των τοπικών παραγόντων για περαιτέρω ανάπτυξη, ξεπέρασε τα

προγράμματα που σχεδιάζονταν και χρηματοδοτούνταν από την κεντρική εξουσία. Έτσι η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανέλαβε να παίξει σημαντικό ρόλο, διευρύνοντας τις αρμοδιότητες της, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας συνεχώς νέα προγράμματα, ικανοποιώντας με αυτό τον τρόπο την ανάγκη για το κοινωνικό αυτό αγαθό που λέγεται αθλητισμός να είναι προσιτό σε όλους.

Χιονίδης: Το οργανωτικό πλαίσιο.

Κουράκης: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, κατά την δεκαετία του 1980, συνειδητοποίησε ότι ο αθλητισμός και ιδιαίτερα ο «Αθλητισμός για Όλους» έπρεπε να είναι αντικείμενο της αρμοδιότητας της. Μετά από πιέσεις προς την Κεντρική Εξουσία, το 1996 δημιουργήθηκε το πρώτο οργανωτικό πλαίσιο για τον «Αθλητισμό για Όλους» στο οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανέλαβε ως περαιτέρω αρμοδιότητά της την υλοποίηση της «Άθλησης για Όλους» με την οικονομική αρωγή της Πολιτείας.

Στο οργανωτικό αυτό πλαίσιο θεσπίστηκαν ουσιαστικά κριτήρια αξιολόγησης των προγραμμάτων άθλησης στους Δήμους, ορίστηκαν προδιαγραφές λειτουργίας των προγραμμάτων αυτών, καθορίστηκε σύστημα προσλήψεων εξειδικευμένου προσωπικού και καθορίστηκε το πλαίσιο χρηματοδότησης των προγραμμάτων και η χρονική διάρκεια υλοποίησής τους.

Τζανακούλης: Γενικότερα οι Ο.Τ.Α. ζητούν αρμοδιότητες αρκεί να μεταφέρονται και τα αντίστοιχα κονδύλια. Αυτή η αρμοδιότητα μπορεί να υλοποιηθεί από τους Ο.Τ.Α..

Κικίλιας: Η αυτοδιοίκηση έδειξε ότι λειτουργεί πιο ευέλικτα παίρνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες του γεωγραφικού της χώρου (σύνθεση πληθυσμού, αθλητικοί χώροι κ.λπ.)

Μαραβέλιος: Στην 1^η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη των Αθλητικών Οργανισμών του Βόλου η πολιτεία επαναπροσδιόρισε τα προγράμματα του μαζικού αθλητισμού, κατοχύρωσε το θεσμικό τους ρόλο και μεταβίβασε την ευθύνη των προγραμμάτων αποκλειστικά στους Αθλητικούς Οργανισμούς των Δήμων με στόχο τα προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού αποκεντρωμένα να έρθουν κοντά στους πολίτες.

Ασκούνης: Ο σχεδιασμός και η χρηματοδότηση τέτοιων προγραμμάτων από την κεντρική εξουσία λόγω της μικρής χρηματοδότησής τους περιόριζε κατά πολύ την ανάπτυξή τους και την επέκτασή τους. Η σωστή πολιτική της κεντρικής εξουσίας για μία διευρυμένη ανάπτυξη των προγραμμάτων θα ήταν να σχεδιάζονταν και να χρηματοδοτούνταν με ένα σταθερό ποσοστό (%) από τον Ο.Π.Α.Π. Τότε θα μπορούσαμε να μιλάμε για καθολική συμμετοχή της κεντρικής εξουσίας στα προγράμματα αυτά. Κάτι τέτοιο δεν γίνεται με αποτέλεσμα να καταστεί μέγιστη

ανάγκη η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων στην αυτοδιοίκηση δίνοντας τη δυνατότητα κατά περίπτωση στους δημάρχους να δαπανούν ένα σοβαρό ποσό για την ανάπτυξη αυτών των προγραμμάτων τα οποία μόνο ως κοινωνική παροχή προς τους δημότες και κατοίκους μπορούν να χαρακτηριστούν. Στο Δήμο μας τα τελευταία χρόνια λειτουργεί πληθώρα τέτοιων προγραμμάτων.

31. Κάνοντας μια αντιπαραβολή μεταξύ των συνθηκών που επικρατούσαν στις αρχές της δεκαετίας του '80 σχετικά με τον Μ.Α.Α. και των σημερινών, τι θεωρείτε ότι άλλαξε και τι έμεινε αναλλοίωτο;

Τζιας: Υπήρξαν τάσεις εκφυλιστικές. Το σύστημα γραφειοκρατικοποιήθηκε.

Κουτελάκης: Άλλαξε το μοντέλο. Οι δήμοι οργανώθηκαν καλύτερα. Τα προγράμματά τους είναι πλουσιότερα και πιο πολυδιάστατα. Οι συμμετοχές περισσότερες. Είναι πιο καλά στελεχωμένα. Αναλλοίωτη έμεινε η υποτυπώδης χρηματοδότησή τους.

Κασιμάτης: Άλλαξε η συνεχώς αυξανόμενη τάση και ανάγκη των δημοτών για άθληση. Δυστυχώς λίγα έχουν αλλάξει στον τομέα των αθλητικών υποδομών.

Χιονίδης: Παλαιότερα υπήρχε μεγαλύτερη συμμετοχή. Σήμερα οι πολίτες κατευθύνονται και στα ιδιωτικά γυμναστήρια που παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες και εξοπλισμένες.

Κουκουλόπουλος: Η ανάγκη για περισσότερο άθληση σε όλες τις ηλικίες και ο σύγχρονος τρόπος ζωής (καθιστική καθημερινότητα) άλλαξαν τον τρόπο που αντιμετωπίζει ο δημότης την άθληση. Προσπαθεί να εντάξει τη γυμναστική στο καθημερινό πρόγραμμα του. Οι υποδομές για άθληση έχουν αυξηθεί σημαντικά.

Ο μαζικός αθλητισμός επιτάχυνε την επικράτηση νέου προτύπου ζωής (υγεία-εμφάνιση). Αυτό υπήρξε και το υπόβαθρο τόσο για τις ακαδημίες που αναφέρθηκαν όσο και για την ανάπτυξη της αγοράς με ιδιωτικά γυμναστήρια κ.τ.λ.

Κουράκης: Συγκρίνοντας τις αλλαγές που έγιναν στο πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων άθλησης την δεκαετία του 1990 σε σχέση με την δεκαετία του 1980, είναι εμφανές ότι αυτές επηρέασαν σε υψηλό βαθμό τη λειτουργία των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» όσον αφορά στην οργάνωση και ποιότητα των παρεχόμενων αθλητικών υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Σήμερα ο «Αθλητισμός για Όλους» υλοποιείται σε καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις, με εξειδικευμένο προσωπικό, με διακριτούς στόχους, χρονοδιάγραμμα και καλύτερη οργάνωση σε τοπικό επίπεδο.

Τζανακούλης: Θεωρούμε ότι έχουν βελτιωθεί πάρα πολλά πράγματα αφού ο ειδικότερος σχεδιασμός γίνεται τοπικά.

Κικίλιας: Χάθηκε ο ρομαντισμός της πρώτης περιόδου αλλά αυξήθηκε η γνώση περί του πώς και γιατί.

Ασκούνης: Στην πόλη μας δημιουργήθηκαν καλύτερες συνθήκες για την ανάπτυξη του μαζικού λαϊκού αθλητισμού. Ενεργοποιήθηκαν οι άυλοι χώροι των σχολικών συγκροτημάτων στους οποίους εδώ και οκτώ χρόνια υλοποιούμε ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα με βάση τη σχολική κοινότητα στο οποίο συμμετέχουν παιδιά δημοτικών και γυμνασίων σε καθημερινή βάση, 17.00-21.00, με προπονητές και καθηγητές φυσικής αγωγής του Αθλητικού Οργανισμού οι οποίοι υλοποιούν προγράμματα του συνόλου των Ολυμπιακών αθλημάτων. Σαφέστατα υπάρχει μια τεράστια αύξηση ενδιαφέροντος δημοτών και κατοίκων για τον αθλητισμό η οποία κύρια οφείλεται στις προτεραιότητες που έχει θέσει η σημερινή μας διοίκηση. Αναλλοίωτοι έχουν μείνει οι στόχοι των προγραμμάτων «μαζική άθληση» όπως έχουν εκφραστεί από το κίνημα ΆγΟ.

32. Ποια ήταν τα αιτήματα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. σχετικά με το Μ.Λ.Α. τη δεκαετία του '80. Ποια από αυτά ικανοποιήθηκαν και ποια είναι τα σημερινά;

Τζιας: Η επιστροφή των σταδίων που ικανοποιήθηκε. Παραμένει ανοιχτό η χρηματοδότηση.

Κουτελάκης: Δεν νομίζω ότι το 1980 η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. σοβαρά είχε ασχοληθεί με τον αθλητισμό πέρα από ένα τοπικό και άνευρο αιτηματολόγιο. Τίποτα. Δεν ικανοποιήθηκε που να είναι άξιο λόγου εκτός από τη μεταφορά των αθλητικών χώρων στην Τ.Α.

Κασιμάτης: Πριν από λίγο καιρό η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. διοργάνωσε συνέδριο για τον αθλητισμό στο οποίο συμμετείχαν αντιπρόσωποι από όλη την Ελλάδα. Εκεί διαπιστώθηκε η συνεχής αύξηση του αθλητισμού, αλλά και οι νέες ανάγκες που διαμορφώνονται. Η παραχώρηση των αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων και η διαχείριση τους από τους Δήμους είναι ένα σημαντικό βήμα. Στόχος πάντα παραμένει η ουσιαστική βοήθεια από την Κεντρική εξουσία με τη διασφάλιση των οικονομικών

πόρων που θα βοηθήσουν στη λειτουργία τους και στην περαιτέρω ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού.

Κουκουλόπουλος: Το βασικό αίτημα της Αυτοδιοίκησης επί 20 χρόνια αφορούσε την επέκταση των προγραμμάτων. Από το 2001 μέχρι σήμερα με αφορμή την Ολυμπιάδα δεν υπάρχει ομαλή χρηματοδότηση (πριν 2 μήνες εξοφλήθηκαν οι υποχρεώσεις της Γ.Γ.Α. για το 2001-02!). Το αίτημα σήμερα είναι η ομαλή χρηματοδότηση και η εξόφληση των παλαιότερων ετών.

Κουράκης: Σε γενικές γραμμές τα αιτήματα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. κατά την δεκαετία του '80, για την εφαρμογή μίας ενιαίας πολιτικής «Αθλησης για Όλους», με αυξημένες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις πολιτικές του αθλητισμού και μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Πολιτεία σε θέματα διαχείρισης και λειτουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων, έχουν υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

Η μεταφορά όμως αρμοδιοτήτων με παράλληλη μεταφορά ουσιαστικών τακτικών οικονομικών πόρων, ακόμα και σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί επαρκώς, με πολλά σοβαρά λειτουργικά προβλήματα για τις τοπικές κοινωνίες και τον αθλητισμό.

Τζανακούλης: Η μεταφορά της αρμοδιότητας ήταν πάγιο αίτημα αλλά η μεταφορά των οικονομικών συνεχίζει να προβληματίζει.

Κικίλιας: Το μοναδικό αίτημα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. την δεκαετία του '80 αλλά και σήμερα είναι οικονομικό. Ολοκληρωμένη απάντηση ωστόσο μπορεί να δώσει η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε..

Μαραβέλιος: α) Η μεταβίβαση του 2001 προκάλεσε επιβάρυνση των Ο.Τ.Α. με λειτουργικά και άλλα έξοδα παρότι η κεντρική διοίκηση δεσμεύτηκε για την κάλυψη μέρους αυτών. Β) Οι πολύ σύντομες διαδικασίες μεταβίβασης δημιούργησαν προβλήματα στη διοικητική λειτουργία αφού το προσωπικό των Ο.Τ.Α. δεν ήταν επιμορφωμένο και η προσαρμογή εξαρτήθηκε αφενός από την θέληση και τις ικανότητες του προσωπικού των Ν.Π. και από την υποστήριξη του από τις δημοτικές υπηρεσίες. Γ) Παρότι σκοπός της λειτουργίας των Δημοτικών Γυμναστηρίων είναι κυρίως η προώθηση του αθλητισμού στην τοπική κοινωνία και η ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού παρατηρείται συχνά το φαινόμενο αθλητικοί χώροι να μονοπωλούνται από τοπικά αθλητικά σωματεία γεγονός που παρεμποδίζει την παροχή ίσων ευκαιριών για άθληση σε όλους τους δημότες-κατοίκους ενός Δήμου. Δ) Η άσκηση της διοίκησης των Γυμναστηρίων από τους Ο.Τ.Α. θα έχει ως αποτέλεσμα (μακροπρόθεσμα ή και μεσοπρόθεσμα) την αναβάθμιση των αθλητικών χώρων αφού οι Δημοτικές Διοικήσεις θα εισπράττουν άμεσα την ευαρέσκεια ή δυσαρέσκεια των χρηστών των εγκαταστάσεων αυτών.

Ασκούνης: Δεν υπάρχει εκφρασμένη άποψη από κανένα όργανο της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. για την πολιτική στον αθλητισμό, παρότι υφίσταται επιτροπή αθλητισμού της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

33. Πως αποτιμάτε την μέχρι σήμερα παρουσία και δράση της Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό;

Τζιας: Θετική αλλά, σε σύγκριση με την Ευρώπη, σε εμβρυακό επίπεδο.

Κουτελάκης: Καλή. Θα μπορούσε να είναι καλύτερη, ιδιαίτερα σε περιοχές που δεν έχουν σημαντικούς αθλητικούς συλλόγους. Λείπουν κυρίως οι χώροι, ιδιαίτερα στις αστικές περιοχές όπως το Λεκανοπέδιο.

Κασιμάτης: Η παρουσία και η δράση της τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί απευθύνεται στο σύνολο των δημοτών της πόλης και όχι στους λίγους και εκλεκτούς. Επίσης στέκεται αρωγός στην προσπάθεια των τοπικών σωματείων, υποκαθιστώντας σε μεγάλο βαθμό την υποχρέωση αυτή της πολιτείας.

Χιονίδης: Ικανοποιητική. Χρειάζονται να γίνουν αρκετά ακόμη.

Κουκουλόπουλος: Όπως απαντήθηκε στην πρώτη ερώτηση ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης βγήκε πολλαπλά κερδισμένος από την εμπλοκή του με τον αθλητισμό. Αρνητική πλευρά αποτέλεσε η αρρυθμία στη χρηματοδότηση που έβαλε σε περιπέτεια εκατοντάδες Ο.Τ.Α. τόσο με το ΙΚΑ όσο και με τους γυμναστές. Τα προγράμματα πάντως πρέπει να σχεδιαστούν σε νέα βάση και να απευθύνονται σε ομάδες που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα ατομικής διεξόδου. Το πρότυπο ζώης που επικρατεί πρέπει να αφορά όλους.

Κουράκης: Οι Ο.Τ.Α, με κίνητρο την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στους δημότες που ενδιαφέρονται για τον αθλητισμό, συμβάλλουν στην ανάπτυξη του με γρήγορους ρυθμούς. Δημιουργούν έργα υποδομής, συγκροτούν ειδικές υπηρεσίες και θεσμούς, οργανώνουν ποικίλα προγράμματα και εκδηλώσεις, διαχειρίζονται αθλητικές εγκαταστάσεις, δημιουργούν δίκτυα συνεργασίας με τους δημότες την σχολική κοινότητα τα αθλητικά σωματεία και πολλούς τοπικούς κυρίως φορείς. Οι Δήμοι έχουν προσφέρει και προσφέρουν πολλά τον τομέα του αθλητισμού, υπάρχουν όμως ακόμα πολλά περιθώρια βελτίωσης, αν και εφόσον ξεπεραστούν και περίπλοκες διαδικασίες, υπάρξει σωστός σχεδιασμός και προγραμματισμός, κυρίως όμως να διασφαλιστούν οι πόροι προς την Τ.Α, και να αποσαφηνισθεί το θεσμικό πλαίσιο ανάπτυξης προγραμμάτων όπως το «Αθλητισμός για Όλους» από την Τοπική

Αυτοδιοίκηση. Είναι ανάγκη, στο πλαίσιο της νέας λειτουργίας των Δήμων και της επικείμενης Διοικητικής Μεταρρύθμισης, η Πολιτεία να συνεργασθεί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και αφού καταρτίσουν από κοινού ένα επιχειρησιακό σχέδιο υποστήριξης και ανάπτυξης αθλητικών υπηρεσιών στις τοπικές κοινωνίες να αναλάβει το κράτος να στηρίζει διοικητικά και οικονομικά την υλοποίηση του.

Τζανακούλης: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνέβαλε τα μέγιστα στον τοπικό αθλητισμό.

Κικίλιας: Απολύτως θετική σε ό,τι αφορά την προώθηση των βασικών ιδεών του κινήματος ΆγΟ. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν και παραμένει βασικός μοχλός για την ανάπτυξη μαζικών προγραμμάτων και δράσεων που απευθύνονται σε όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση, την οικονομική τους κατάσταση ή όποια άλλη διαφορά τους. Η συνεισφορά της αυτοδιοίκησης είναι σημαντική και στη διαμόρφωση σωστής αθλητικής συμπεριφοράς με έμφαση στην αξία της συμμετοχής.

Ασκούνης: Η μέχρι σήμερα παρουσία και δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό εκτός κάποιων μεμονωμένων περιπτώσεων, που αφορούν κυρίως τους Ο.Τ.Α. της πρωτεύουσας, δείχνει να βρίσκεται σε νηπιακή ηλικία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Εισήγηση του Κώστα Λαλιώτη στο συνέδριο

«Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση».

Προσωπικό Αρχείο Κ. Λαλιώτη

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Διοργάνωση: Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού – Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Θέμα: Δημοτική Αθλητική Πολιτική

A. Η Εικόνα του Σωματειακού Αθλητισμού

Είναι γνωστό ότι η Αθλητική δραστηριότητα αναπτύσσεται και κλιμακώνεται στον παγκόσμιο χώρο, ως σε τέσσερα (4) επίπεδα, σε τέσσερις (4) μορφές Άθλησης.

- Στον Μαζικό-Λαϊκό Αθλητισμό, που αφορά τη γενικότερη διάθεση των ανθρώπων για άσκηση, κίνηση, ενασχόληση και ψυχαγωγία

- Στον Αγωνιστικό Αθλητισμό, που καλύπτει την εξειδικευμένη, σε συγκεκριμένα αθλήματα και μονιμότερη σχέση των ανθρώπων και ιδιαίτερα των Νέων, με τον Αθλητισμό και τους φορείς του (Σωματεία).

- Στον Αθλητισμό Υψηλού Συναγωνισμού, που αφορά την προσπάθεια των αθλητών να αξιοποιήσουν τους τεχνητούς τρόπους, τις φυσιολογικές σωματικές και ψυχικές ικανότητές τους. Και

- Στον Αθλητισμό Συντήρησης, που κυρίως καλύπτει τις αθλητικές δραστηριότητες των ατόμων, που η ηλικία τους ή η διάθεσή τους δεν τους επιτρέπει να ασχοληθούν, με τον Αγωνιστικό Αθλητισμό.

Πρόθεσή μας δεν είναι να γυρίσουμε στο παρελθόν, για να δούμε ποια από τις τέσσερις (4) αυτές μορφές είχαν απασχολήσει την πολιτεία. Τι δηλαδή από αυτά υπήρχε ή τι δεν υπήρχε.

Η προηγούμενη πραγματικότητα όμως, δεν αναφέρεται για να κριτικαριστεί, αλλά για να παρουσιαστεί και να βελτιωθεί. Στη χώρα μας μέχρι το τέλος του 1982 η μοναδική έκφραση Αθλητικής δραστηριότητας εμφανιζόταν στη μορφή του Σωματειακού Αθλητισμού και του Αγωνιστικού Αθλητισμού.

Έτσι είχε παρουσιασθεί μέχρι πριν δύο χρόνια το φαινόμενο, να υπάρχει μια πανσπερμία Αθλητικών σωματείων, που τόσο η σύστασή τους, όσο και η πορεία τους δεν ήταν ενταγμένοι σε κανένα Προγραμματισμό υποδομής η προοπτικής. Μέσα από αυτή την έλλειψη Προγραμματισμού παρουσιάστηκαν φαινόμενα υπολειτουργίας ή διάλυσης πολλών Αθλητικών Σωματείων, τα οποία δεν είχαν την απαραίτητη υποδομή για την ανάπτυξή τους. Οι λόγοι βέβαια είναι γνωστοί.

Είναι δηλαδή γνωστό ότι η ιδέα και οι προσπάθειες για τη δημιουργία ενός Αθλητικού Συλλόγου, μιας γειτονιάς ή συνοικίας, πάντοτε ανήκαν σε ένα ή δύο ανθρώπους, οι οποίοι προσπαθούσαν να μαζέψουν υπογραφές για την αναγνώριση από το Πρωτοδικείο του Σωματείου που δημιούργησαν.

Στη συνέχεια δημιούργησαν ένα Διοικητικό Συμβούλιο, που απαρτιζόταν από μέλη, που ίσως δεν είχαν την ευαισθησία, την πρόθεσή ή το χρόνο να ασχοληθούν με το Σωματείο και που συμφωνούσαν για τη συμμετοχή τους, απλά για να συμπληρωθεί ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Με τις ίδιες αδυναμίες, λειτουργικές, οικονομικές και άλλες, το ένα ή τα δύο αυτά μέλη του Συλλόγου, προχωρούσαν σε συγκέντρωση αθλητών, για τη δημιουργία μιας Ομάδας, που κατά πλειοψηφία ήταν Ποδοσφαιρική.

Άλλος βασικός λόγος της πανσπερμίας των Συλλόγων είναι οι συχνότερες διοικητικές αντιθέσεις, που δημιουργούνταν μεταξύ των ελάχιστων ενεργοποιημένων μελών των Διοικητικών Συμβουλίων, που οδηγούσε στη δημιουργία νέου Συλλόγου, όπως ενός νέου μαγαζιού που ανοίγει κάποιος που διαφώνησε με τον συνεταίρο του.

Έτσι, τα διοικητικά στελέχη των Ομάδων, χωρίς να το επιδιώκουν, οδήγησαν σε αυτή την πολυδιάσπαση, που παρουσιάζει, φαινόμενα άξια να αναφερθούν. Για παράδειγμα πρέπει να αναφέρουμε την ύπαρξη σήμερα τριών (3) Ποδοσφαιρικών Ομάδων, σε χωριό τριακοσίων (300) κατοίκων.

Επίσης πρέπει να αναφέρουμε την ύπαρξη δεκατεσσάρων (14) Ποδοσφαιρικών Ομάδων ενός Δήμου, που ενώ είναι από τους μεγαλύτερους της χώρας, με πληθυσμό πάνω από εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) κατοίκους, εντούτοις καμία από τις ομάδες του δεν έχει αξιωθεί να συμμετάσχει στο πρωτάθλημα της Εθνικής Ερασιτεχνικής Κατηγορίας. Ο λόγος βέβαια είναι κατανοητός.

Η διάσπαση των καλών ποδοσφαιριστών και των άλλων αθλητών σε τόσες ομάδες, η διάσπαση των ενεργοποιημένων διοικητικών στελεχών, η ανυπαρξία αθλητικών χώρων για τόσες ομάδες, είναι η αιτία αυτών των αποτελεσμάτων. Σε όλες αυτές βέβαια τις διαδικασίες, η Τοπική Αυτοδιοίκηση και εδώ απούσα.

Έτσι τα αποτελέσματα αυτής της προγραμματιστής και άναρχης ανάπτυξης οδήγησαν στο αποτέλεσμα να υπάρχουν σήμερα στη χώρα μας περισσότερα από έξη χιλιάδες (6000) Αθλητικά Σωματεία. Μόνο όμως πενήντα περίπου από αυτά παρουσιάζουν μια συγκρότηση, έχουν διάρκεια στις λειτουργίες τους και πραγματικά απασχολούν ικανό αριθμό αθλητών και συσπειρώνουν αριθμό ενεργητικά απασχολουμένων μελών του Συλλόγου.

Σ' αυτή την εικόνα του Αθλητισμού μας, αν κάποιος προσθέσει και τη λειτουργία των Εθνικών μας Ομάδων, όλων των αθλημάτων, τότε θα έχει μια συνολική εικόνα του Ελληνικού Αθλητισμού μέχρι πριν λίγα χρόνια.

Οι μεμονωμένες προσπάθειες αθλητών μας και των προπονητών τους με τις κατά περιόδους ελάχιστες Εθνικές διακρίσεις, ολοκληρώνουν αυτή την εικόνα, που οδήγησε τους Έλληνες να γίνουν φίλαθλοι - και όχι πάντοτε καλοί - του Αθλητισμού, αλλά ποτέ ενεργητικά συμμετέχοντες.

B. Η Ανάπτυξη του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού.

Τα Προγράμματα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού

Στόχος λοιπόν του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού ήταν να Προγραμματίσει και τελικά να υλοποιήσει μια πολιτική που θα οδηγούσε στην ευαισθητοποίηση του λαού προς την αθλητική ενασχόληση. Να μεταστρέψει την αντίληψη των νέων και των πολιτών, έτσι ώστε από παθητικοί δέκτες της εξέδρας να γίνουν συμμετοχοί των αθλητικών γεγονότων.

Βασικός λοιπόν στόχος του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, ήταν να κινηθεί, ώστε να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις εφαρμογής δραστηριότητας και στις άλλες μορφές του Αθλητισμού, πέραν του Σωματειακού Αθλητισμού και του Αθλητισμού Επιδόσεων, δηλαδή στο Μαζικό-Λαϊκό Αθλητισμό και στον Αθλητισμό Συντήρησης.

Έτσι, θα υλοποιούσε και την πολιτική του για την ανάπτυξη του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού στην υπηρεσία της Νεολαίας και του Λαού. Για την εφαρμογή αυτών των δραστηριοτήτων, όπως και στις ευρύτερες επιλογές του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, επιλέχθηκε να αξιοποιηθεί ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Έτσι με τη συνεργασία των Δήμων και των Κοινοτήτων, κατορθώσαμε να διοργανώσουμε Αθλητικά Προγράμματα, τα οποία είχαν σημαντική επιτυχία και

συνέβαλαν, ώστε να αυξηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό ο αριθμός των ενεργητικά απασχολουμένων Ελλήνων με τον Αθλητισμό.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο αριθμός αυτός βρισκόταν στο 0,3% του πληθυσμού της χώρας μας το 1981, στο 0,4% το 1982, στο 1,2% το 1983, στο 3,6% το 1984 και έχουμε στόχο για το 1985 να ξεπεράσουμε το 5%.

Βασική μας ιεράρχηση ήταν να ξεκινήσουμε από το παιδί ηλικίας 6 παύλα 12 ετών, στα πλαίσια του Προγράμματος «Αθλητισμός και Παιδί». Το Πρόγραμμα που ξεκίνησε πειραματικά στο Δήμο της Αθήνας το 1983, σήμερα ξεπερνά τις τριακόσιες πενήντα χιλιάδες (350.000) συμμετοχές και οργανώνεται σε περισσότερους από εκατό (100) Δήμους και εκατό (100) Κοινότητες της χώρας.

Η απ'ΑγΟρευτική συμμετοχή της γυναίκας τους χώρους, της κατ' εξοχήν ανδρικής ενασχόλησης, όπως είναι τα Γυμναστήρια, έγινε θετική προοπτική ισότητας και στο θέμα του Αθλητισμού, μέσα από το Πρόγραμμά μας «Γυναίκα και Αθλητισμός – Κίνηση και Ζωή», που γίνεται σε περισσότερους από εκατόν πενήντα; (150) Δήμους και Κοινότητες της χώρας, με τη συμμετοχή περισσότερων από εξήντα (60.000) γυναικών.

Η σωστή ένταξη και αποδοχή τους από το κοινωνικό σύνολο δύο χιλιάδων (2000) παιδιών με προβλήματα όρασης, αλλά χωρίς κινητικά, νοητικά κ.ά., βρήκαν τη στήριξη και την ενίσχυσή τους μέσα από το Πρόγραμμά μας «Αθλητισμός και Παιδί με Ειδικές Ανάγκες», που διοργανώθηκε στο Δήμο της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και άλλων δήμων.

Με το Πρόγραμμα «Παιδί και Θάλασσα», όπου συμμετείχαν οκτώ χιλιάδες (8000) παιδιά, δώσαμε τη δυνατότητα της εξοικείωσης των παιδιών με το υγρό στοιχείο κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών τους.

Με το Πρόγραμμά μας για τον «Εργασιακό Αθλητισμό», ενισχύσαμε τις διοργανώσεις Πρωταθλημάτων εργαζομένων, μέσα από τη συνεργασία μας με Συνδικαλιστικούς Φορείς.

Με το Πρόγραμμα «Αθλητισμός στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση» πέρυσι ενισχύσαμε τις δραστηριότητες σπουδαστών, για την Αθλητική τους ενασχόληση.

Με τα Προγράμματά μας «Αθλητισμός την ώριμη ηλικία» και «Νέοι και Χορευτική Γυμναστική» είναι βέβαιο ότι θα βρούμε νέους συμμετόχους, τόσο στη χρήσιμη απασχόληση στον ελεύθερο χρόνο των ανθρώπων, όσο και πρωτοπόρους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που θα αναλάβουν τη διοργάνωση τους.

Γ. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σε αυτό όμως το σημείο, είναι αναγκαίο να πούμε το πόσο βοήθησαν τα Προγράμματά μας αυτά, στην ανάπτυξη του Αθλητισμού μας, στην κατοχύρωση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και στο πως η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανταποκρίθηκε στην πλειοψηφία της, σε αυτό μας το κάλεσμα.

Έδειξε δηλαδή η Τοπική Αυτοδιοίκηση ότι πραγματικά και τις δυνατότητες έχει αλλά και τη θέληση να ασκήσει Τοπική Αθλητική Πολιτική, όταν της δίνονται οι αρμοδιότητες.

Συγχρόνως μέσα από τη λειτουργία της αυτή, κατοχυρώνει τη φυσιογνωμία της αλλά και την πίστη σε αυτή, των δημοτών. Γι' αυτό το λόγο, οι Δήμοι που δεν έχουν θέσει σε εφαρμογή τα Προγράμματά μας, οφείλουν να τα υλοποιήσουν. Καμία δικαιολογία, για την μη πραγματοποίηση των Προγραμμάτων, δεν ευσταθεί.

Η προπαγάνδισή των Προγραμμάτων, με αφίσες, τρίπτυχα και άλλο υλικό, αποστέλλεται κατευθείαν από το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού. Οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής, που εργάζονται στα Προγράμματα αυτά, αμείβονται με δαπάνες του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού.

Χώροι για αξιοποίηση υπάρχουν. Οι Γυμναστηριακές εγκαταστάσεις μπορεί να μην επαρκούν, αλλά ούτε και πρέπει να περιμένουμε, ώστε να υπάρξουν, για να αρχίσουν τα Προγράμματα.

Σήμερα χρησιμοποιούμε οποιουσδήποτε ανοικτούς χώρους παρέχονται, αύλιοι χώροι κ.ά. Ενεργοποιούμε το λαό στην Αθλητική ενασχόληση. Αξιοποιούμε το σήμερα, κερδίζοντας χρόνο στη δημιουργία Αθλητικής υποδομής, στη δημιουργία του Αθλητικού μας αύριο.

Αυτές λοιπόν τις παροχές, δεν έχει κανένας Δήμος δικαίωμα, να στερεί από τους κατοίκους του. Γι' αυτό είμαστε απόλυτα βέβαιοι, ότι μετά την επιστροφή των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους τόπους τους, κανένας Δήμος δεν θα υπάρχει, που θα έχει μείνει αδρανής στην παροχή τέτοιων προϋποθέσεων αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου των δημοτών του.

Δ. Η Πρόταση για μια Δημοτική Αθλητική Πολιτική

Η επιτυχία των Προγραμμάτων Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού δεν είναι αποτέλεσμα μόνον των δικών του πρωτοβουλιών και της υλοποίησης τους από την ίδια την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ο βασικός λόγος της επιτυχίας βρίσκεται στη δημιουργία νέων θεσμών, που λειτούργησαν στο επίπεδο της Αποκέντρωσης και του Δημοτικού Προγραμματισμού.

Σαν ουσιαστικό λοιπόν σημείο Αποκεντρωμένης λειτουργίας, μπορούμε να δούμε, τον διορισμό είκοσι (20) Περιφερειακών Υπευθύνων των Προγραμμάτων Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού που, καλύπτοντας συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές ο καθένας, αποτελούν μικρογραφία του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού στην Περιφέρεια.

Εκτός του θεσμού αυτού, σοβαρά ενίσχυσαν τις Τοπικές Αθλητικές δραστηριότητες, οι λειτουργίες των Δ.Α.Ε. (Δημοτικών Αθλητικών Επιτροπών), που διορίστηκαν από τα Δημοτικά Συμβούλια. Στην Δημοτική Αθλητική επιτροπή, εκτός της Δημοτικής Αρχής, συμμετέχουν και εκφράζονται εκπρόσωποι από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, δηλαδή Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, Γυναικείες Οργανώσεις, Πολιτιστικοί Σύλλογοι κ.ά..

Σε κάθε Δ.Α.Ε. υπάρχει μια Τριμελής Συντονιστική Ομάδα, που αναλαμβάνει τον συντονισμό των ενεργειών. Ο ένας από τους τρεις, υποχρεωτικά πρέπει να είναι καθηγητής Φυσικής Αγωγής. Έργο της Δ.Α.Ε. είναι η προετοιμασία, ο Προγραμματισμός, υλοποίηση και παρακολούθηση των Προγραμμάτων.

Συγκεκριμένα:

1. Επιλέγει τους χώρους διεξαγωγής τους.
2. Βρίσκει τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής για τους φοιτητές που θα εργαστούν σε αυτά, τον οποίων συγκεντρώνει τα αντίγραφα των πτυχίων τους.
3. Είναι υπεύθυνη για τις εφαρμογές στα αντίστοιχα Προγράμματα.
4. Καθορίζει τον τρόπο της Προληπτικής Υγειονομικής εξέτασης των συμμετεχόντων.
5. Προγραμματίζει ημέρες και ώρες λειτουργίας των Προγραμμάτων.
6. Δημιουργεί Τμήματα αθλούμενων, ο αριθμός των ατόμων σε κάθε τμήμα, είναι από είκοσι (20) έως τριάντα (30) μαθητές.
7. Εισηγείται για την αγορά Αθλητικού υλικού. Μεριμνά για τη διανομή και τη φύλαξή του.
8. Εποπτεύει το άνοιγμα και το κλείσιμο των Αθλητικών χώρων.

9. Αναπτύσσει πρωτοβουλίες, για τον εμπλουτισμό και τη σύνδεση των Προγραμμάτων. Οργανώνει εκδηλώσεις, οι οποίες συνδέουν την Αθλητική συμμετοχή με την Πολιτιστική ζωή της περιοχής.

10. Συντάσσει καταστάσεις με τις οποίες πιστοποιούνται οι ώρες εργασίας και το ύψος της συνολικής αμοιβής του κάθε απασχολούμενου και τις αποστέλλει στον Περιφερειακό υπεύθυνο, αφού υπογραφούν από τον Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο της πόλης.

Ο Περιφερειακός Υπεύθυνος στέλνει τα χρήματα σε άτομα και σε Τράπεζα, που του έχει υποδειχθεί από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό συμβούλιο, ότι είναι υπόλογος του Δήμου.

11. Επιλαμβάνεται γενικά, κάθε θέματος για την καλύτερη εφαρμογή των Προγραμμάτων.

12. Προσπαθεί να συνδέει τις λειτουργίες της με τη Νομαρχιακή Επιτροπή.

Με αυτό ακριβώς τον τρόπο, ήδη έχουν αρχίσει να λειτουργούν οι Δ.Α.Ε., που κάποιες απ' αυτές αξιοποιώντας το Νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, έχουν προχωρήσει στην πρόσληψη καθηγητών Φυσικής Αγωγής, σαν επιστημονικών συνεργατών, ενώ κάποιες άλλες αξιοποιώντας τις Κρατικές επιχορηγήσεις, για τα Προγράμματα Ανεργίας, εμφανίζονται να δημιουργούν Αθλητικούς χώρους και εγκαταστάσεις Κίνησης και Ψυχαγωγίας.

Τέλος, βασική ενασχόληση της Δ.Α.Ε. ή Κ.Α.Ε. (Κοινοτική Αθλητική Επιτροπή) είναι ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των Συλλόγων, ώστε να στοχεύουν στην ενοποιητική λειτουργία τους, κάτω από την αιγίδα του Δήμου τους. Σε αυτό λοιπόν το σημείο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ειπωθεί ποιος πρέπει να είναι στόχος της Δημοτικής Αρχής κάθε περιοχής, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των Συλλόγων της περιοχής της.

Η πρότασή μας είναι απλή και συνδέεται αφενός με την ανάπτυξη Μαζικής Αθλητικής ενασχόλησης των δημοτών κάθε περιοχής, αλλά συγχρόνως και με την έκφραση του Αγωνιστικού Αθλητισμού, στο επίπεδο της δημιουργίας της μιας Ομάδας, ενός Συλλόγου για κάθε Δήμο (πλην των πολύ μεγάλων Δήμων).

Πιστεύουμε να προτείνουμε τη δημιουργία πολυσπόρ Συλλόγου για κάθε Δήμο, που θα περιλαμβάνει όλα τα τμήματα αθλημάτων και που θα συσπειρώνει στους επίλεκτους αθλητές, που θα επιλέγονται από τα Προγράμματα Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, που θα

διοργανώνει ο Δήμος, καθώς και τις υπόλοιπες Αθλητικές διοργανώσεις που θα διεξάγονται μεταξύ φορέων του ίδιου Δήμου.

Πιο συγκεκριμένα, η Δ.Α.Ε. έχει τη δυνατότητα να διοργανώνει εκτός από τα Προγράμματα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού και άλλα πρωταθλήματα, μεταξύ μαθητών των σχολείων, ώστε και η συμμετοχή στην αθλητική ενασχόληση να διασφαλίζεται, αλλά και συμμετοχή σε Δημοτικούς αγώνες να ενισχύει τη διαδικασία αυτή.

Ενώ όμως η συμμετοχή και η συνέχεια της θα διασφαλίζεται, συγχρόνως μπορούν να επιλέγονται και εκείνοι οι αθλητές που μπορούν και έχουν την ικανότητα, να ενταχθούν σε μια Ομάδα του κάθε Δήμου για να συνεχίσουν την Αθλητική τους δραστηριότητα, για περισσότερες διακρίσεις και επιδόσεις.

Έτσι, η μια Δημοτική Ομάδα αφενός τους πληρώνει το καλύτερο Διοικητικό Στελεχιακό Δυναμικό, τους καλύτερους αθλητές του Δήμου της, αλλά συγχρόνως φέρνει κοντά και ενώνει όλους τους Δημότες την προσπάθεια, είτε σαν φίλαθλοι, είτε σαν μέλη του Συλλόγου, να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του Συλλόγου.

Για να γίνει όμως πραγματικότητα αυτή η Πολιτική, πρέπει οι Δήμοι να καταβάλλουν μόνιμα προσπάθειες, ώστε να συνενώνονται στις λειτουργίες τους, γειτονικά Σωματεία. Με τον τρόπο αυτό, θα σταματήσει η πανσπερμία των Σωματείων και οι διαιρεμένες προσπάθειες Δημοτών Αθλητικών Στελεχών.

Με τον τρόπο αυτό, παράγοντες, αθλητές και φίλαθλοι, θα ενωθούν κάτω από τη μια Δημοτική Ομάδα, που θα απορροφά μόνο να το ικανό Αθλητικό Δυναμικό, που θα της τροφοδοτούν τα Προγράμματα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού και οι διασχολικοί ή άλλοι αγώνες, που διοργανώνει η Δ.Α.Ε.

Αυτή λοιπόν η ενοποιητική προσπάθεια, πρέπει να χαρακτηρίζει τις λειτουργίες όλων των Δήμων, που θα πρέπει να γνωρίζουν ότι το Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού θα τις ενισχύσει σοβαρά, ακόμα και οικονομικά.

Με αυτό τον τρόπο, πιστεύουμε ότι ο Αθλητισμός μας, θα ενισχυθεί σοβαρά, θα υπάρξει ευγενική άμιλλα μεταξύ των πόλεων και τελικά με το ανέβασμα του επιπέδου των ομάδων, θα σταματήσουν να στραγγίζονται οι Περιφερειακές πόλεις και ομάδες στις μεταγραφές από τις μεγάλες ομάδες των κέντρων.

Ο στόχος μας λοιπόν για τα επόμενα χρόνια είναι διπλός. Θα πρέπει να ενισχύσουμε τα Προγράμματα Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού, ώστε να ευεργετηθούν

από αυτά όσο γίνεται περισσότεροι. Έτσι υλοποιούμε τη βασική μας Πολιτική, που είναι η αύξηση του αριθμού των ενεργητικά απασχολουμένων με τον Αθλητισμό.

Συγχρόνως θα προσπαθήσουμε ώστε να θέσουμε τις διαδικασίες των Συλλόγων του Αγωνιστικού Αθλητισμού κάτω από την αιγίδα των Δήμων. Ο Αθλητισμός προσφέρει πολλά. Είναι βέβαιο ότι όλοι θα βοηθήσουμε, ώστε να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο στη χώρα μας.

Συνέδριο
Νεολαία και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Διοργάνωση: Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού
Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

Θέμα: Τα Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού

Ο Αθλητισμός είναι πράξη, που συνδέεται με την Παιδεία. Κρίνουμε απαραίτητη τη ζεύξη των μεθόδων και των τρόπων διαμόρφωσης και άσκησης του σώματος και του πνεύματος. Και τούτο γιατί η άθληση και η μόρφωση αντανακλούν δύο διαφορετικές εκφάνσεις ανθρώπινων αναγκών και επιθυμιών. Ίσως δύο διαφορετικές στιγμές.

Θεωρούμε χρέος μας να πάρουμε πρωτοβουλίες για την υπέρβαση του διχασμού «Κουλτούρας» και «Αθλητισμού». Είναι αδιανόητο άκριτα και επιλεκτικά, οι φορείς της μιας έκφρασης να απορρίπτουν και να λοιδωρούν την άλλη. Αυτό δημιουργεί φραγμούς στην επικοινωνία των νέων.

Δημιουργούν δύο κόσμους. Ως δύο κώδικες αξιών και στάσεις. Κατασκευάζουν δύο ασυμβίβαστα πρότυπα με ανταγωνιστικές και μηδενιστικές τάσεις ανάμεσά τους. Αυτή η Σχηματική Αντιπαλότητα θέλουμε να εκλείψει, γιατί τροφοδοτεί τον Ακρωτηριασμό και τη Διάσπαση των νέων ανθρώπων.

Είναι αναγκαίο και πρωταρχικό να αναζητήσουμε το χαμένο οραματικό πρότυπο για τον Αθλητισμό. Είναι επιτακτικό να επανακαθοριστούν όχι μόνο στα λόγια, αλλά και στην πράξη, οι αξίες και αρχές του, γιατί αποτελεί μια βασική Κοινωνική Λειτουργία και ένα καίριο Λαϊκό Δικαίωμα.

Η άθληση οφείλει να είναι μια απελευθέρωση των φυσικών δυνατοτήτων του ανθρώπου. Οφείλει να είναι πράξη αυτογνωσίας. Δάσκαλος της ομαδικότητας, της πειθαρχημένης δύναμης της συνεργασίας, της αλληλεγγύης και της άμιλλας.

Ο Αθλητισμός –σ’ όλες του τις εκφράσεις– πρέπει να αξιοποιηθεί σαν μέσον επικοινωνίας των ανθρώπων, των χωριών, των πόλεων, των εθνών, των λαών. Είναι μέσο Συναδέλφωσης, Συνεργασίας και Ειρήνης.

Εμείς οφείλουμε να εξυγιάνουμε θεσμικά τον Αθλητισμό. Να διαμορφώσουμε την κατάλληλη υποδομή. Να αναδείξουμε νέα πρότυπα. Να συμβάλουμε στην αναβάθμιση της Αθλητικής ζωής και συνείδησης. Να μεταλλάξουμε βαθμιαία, αλλά σταθερά, τις νοοτροπίες, συμπεριφορές και σχέσεις.

Οφείλουμε, στα πλαίσια ενός Εθνικού Σχεδιασμού για τον Αθλητισμό, να αναπτύξουμε ένα Μαζικό-Λαϊκό Αθλητισμό, στο σχολείο στην συνοικία, στην ύπαιθρο και την πόλη, καταρρίπτοντας πάντα τους διαχωρισμούς ανάμεσα στα «Λαϊκά» και «Αριστοκρατικά», στα «κλειστά» και στα «ανοιχτά» σπορ.

Για μας ο Αθλητισμός *δεν είναι μόνο* Θεωρητικό Δικαίωμα, αλλά πρακτική δυνατότητα κάθε πολίτη, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο και τάξη.

Φιλοδοξούμε με αυτή την Πολιτική να συμβάλουμε αποφασιστικά στην αφύπνιση του ενδιαφέροντος και την έλξη των νέων από τον Αθλητισμό, καθώς και στην ανάπλαση της σημερινής «φθαρμένης» και παθητικής σχέσης των νέων με τον Αθλητισμό, τον Αγώνα και το Θέαμα.

Πιστεύουμε, ότι έχει σημάνει ώρα στα γήπεδα –τόσο στο στίβο, όσο και στις κερκίδες– η Ελληνική Νεολαία να σκέφτεται, να κρίνει και να δημιουργεί. Ο Αθλητισμός είναι αναγκαίο να αναδειχθεί σαν μέσο Παιδείας, Γνώσης, Διαλόγου και Προβληματισμού και όχι μέσο εκτόνωσης.

Οφείλουμε να αντιστρέψουμε την ομολογία ενός εμπνευσμένου στίχου, που μαρτυρά το πνεύμα μιας ολόκληρης εποχής, με την πικρή διαπίστωση «στα γήπεδα η Ελλάδα αναστενάζει...».

Ο Αθλητισμός σαν συστατικό στοιχείο της ζωής μας, αλλά και του Πολιτισμού μας, είναι αναγκαίο να μετασχηματίζει Κριτικές και Μαχόμενες συνειδήσεις. Να αναδεικνύει Δημοκρατικά πρότυπα και Αυτόνομες σχέσεις συμμετοχής και όχι να αλλοιώνει συνειδήσεις, να φθείρει αξίες και να καθηλώνει αναζητήσεις.

1. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ

A. Θεωρητική προσέγγιση

Είναι γνωστό ότι η Φυσική Αγωγή συμβάλλει στη σωματική άσκηση του μαθητή και στην ψυχική του ισορρόπηση, στοιχεία απαραίτητα για την πνευματική του ανάπτυξη. Για τούτο συνδέεται αναπόσπαστα με την Παιδεία.

Σήμερα που οι συνθήκες ζωής για τα παιδιά, ιδιαίτερα στις μεγαλουπόλεις, είναι δύσκολες και υποβαθμισμένες, τα Προγράμματα Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού προβάλλουν ως ζωτική ανάγκη. Ταυτόχρονα επενεργούν ως καταλύτης στην αναβάθμιση της ζωής, των κοινωνικών σχέσεων και της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου των πολιτών και κύρια των νέων.

Η χρονική περίοδος 6-12 χρόνων, στην οποία απευθύνεται το Πρόγραμμα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, είναι καθοριστική, γιατί η ηλικία αυτή σημαδεύει την κινητική προσαρμοστικότητα, τη σωματική και πνευματική διάπλαση, καθώς και τη διαμόρφωση του αθλητικού χαρακτήρα και της αθλητικής συνείδησης των ατόμων.

Το Πρόγραμμα «Αθλητισμός και Παιδί» ειδικότερα:

- Εξοικειώνει το παιδί με την άσκηση, το παιχνίδι, την άμιλλα, την συμμετοχή και την προσπάθεια.
- Προωθεί την επικοινωνία, τη φιλία και τη συνεργασία των παιδιών.
- Δίνει την ευκαιρία να ανακαλύψουν τις δυνατότητές τους και να προωθήσουν την πρωτοβουλία τους.
- Δημιουργεί βιώματα στη σχέση των παιδιών με τον Αθλητισμό, ώστε να εδραιωθεί, σαν τρόπος ζωής τον ελεύθερο χρόνο της Νεολαίας.
- Δίνει τη δυνατότητα θεραπείας διαφόρων σωματικών δυσμορφιών και προβλημάτων, μέσα από την έγκαιρη διάγνωση και πρόβλεψη των καθιερωμένων ιατρικών εξετάσεων.
- Ανεβάζει τη βιολογική στάθμη των παιδιών, ώστε να θωρακίζει την υγεία τους και να προωθεί την ενεργητικότητά τους.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το πέρασμα του μηνύματος για άθληση της μικρής ηλικίας, δημιούργησε μια καινούρια σχέση ανάμεσα στο Παιδί, το Γυμναστήριο και την Οικογένεια. Έδωσε την ευκαιρία στους γονείς «να βγουν» από τα σπίτια τους και από παθητικοί θεατές γεγονότων, να μετατραπούν σε ένθερμους συντελεστές μιας πραγματικότητας.

Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την αποδοχή του Αθλητισμού από την οικογένεια και την ένταξή της στις καθημερινές υποχρεώσεις και τις απασχολήσεις των παιδιών.

B. Η κατάσταση μέχρι σήμερα

Με βάση τα στοιχεία που έχουμε από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο αριθμός των μαθητών των Δημοτικών σχολείων είναι οκτακόσιες εβδομήντα χιλιάδες (870.000) περίπου μαθητές, για τους οποίους δεν υπήρχε μέριμνα για Φυσική Αγωγή, μέσα και έξω από το σχολείο.

Συμμετοχή των λίγων παιδιών στον υφιστάμενο Αγωνιστικό Αθλητισμό και την κολύμβηση, την ενόργανη γυμναστική, το τένις και λιγότερο το ποδόσφαιρο, στις ήταν και ίσως είναι ακόμα ισοδύναμο με κάποιο χρηματικό ποσό καθόλου ευκαταφρόνητο.

Αναμφίβολα η έλλειψη του ολοκληρωμένου Αθλητικού Σχεδιασμού, σημάδεψε ουσιαστικά την πορεία του Ελληνικού Αθλητισμού. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που η πιο καθοριστική ηλικία έμεινε ανεκμετάλλευτη. Αυτό είχε αναπόφευκτα πολύπλευρες αρνητικές συνέπειες στην ανάπτυξη του Αθλητισμού, στην κοινωνικότητα των νέων, στη διαπασών χαρακτήρα και την υγεία των νέων.

Το κράτος σήμερα γνωρίζει τις υποχρεώσεις του και αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Ξεκινώντας με σταθερά βήματα κατοχυρώνει και θεσμοποιεί, εκείνες τις επιλογές, που αλλάζουν τον Ελληνικό Αθλητισμό και συμβάλλουν δημιουργικά και θετικά στη ζωή των νέων.

Γ. Πρωτοβουλίες του Υφυπουργείου για την Στήριξη του Θεσμού

Οι Πρωτοβουλίες μας για την εφαρμογή του Προγράμματος έχουν δύο κατευθύνσεις:

1. Την ενεργοποίηση του Γυμναστικού δυναμικού, στο ποιοτικό ανέβασμα του.

Στην προσπάθεια αυτή καθιερώσαμε κίνητρα ηθικά και οικονομικά, στο μέτρο του δυνατού, ενώ παράλληλα δημιουργήσαμε αρκετά πολυήμερα Σεμινάρια στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και τις Σπέτσες, με δική μας οικονομική επιβάρυνση.

Με αυτό τον τρόπο έτυχαν επιμόρφωσης περίπου τρεις χιλιάδες (3000) καθηγητές και φοιτητές Φυσικής Αγωγής.

2. Την ένταξη του Προγράμματος στο ωρολόγιο Πρόγραμμα της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης, ξέχωρα από την εφαρμογή του σε ώρες εκτός λειτουργίας του σχολείου.

Για το σκοπό αυτό πήραμε μια σειρά από αποφάσεις που άμεσα ή έμμεσα στηρίζουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που έχει την ευθύνη του Προγράμματος, αλλά και όλων των Προγραμμάτων μας.

Ποιες είναι αυτές:

α) Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δίνουμε τη δυνατότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να αξιοποιήσει τους Σχολικούς Αθλητικούς χώρους, για το Μαζικό Αθλητισμό.

β) Διαμορφώσαμε τους αύλιους χώρους και τις αίθουσες πολλαπλής χρήσης των σχολείων, σε χώρους άθλησης.

γ) Σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, παρέχεται η δυνατότητα στους Διοικητές των Μονάδων, να παραχωρούν τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής που υπηρετούν, στα Προγράμματά μας, εάν αυτό ζητηθεί από τη Δημοτική αρχή.

δ) Χρηματοδοτήσαμε και χρηματοδοτούμε τους Δήμους και τις Κοινότητες, για την Άγορά αθλητικού υλικού και πρόχειρες μετατροπές Σχολικών Αθλητικών χώρων, ανεξάρτητα από τις επιχορηγήσεις μέσω των Νομαρχιακών Ταμείων γι' αυτό το σκοπό.

ε) Συνδύασαμε τα Προγράμματά μας, με τα Γυμναστήρια και τα Κολυμβητήρια, Δημοτικά και Εθνικά, με τη συνύπαρξη, στο μέτρο του δυνατού, και της υπόλοιπης λειτουργικής υποχρέωσης αυτών.

Μια από τις σοβαρές αδυναμίες που αντιμετωπίσαμε, για την υλοποίηση του Προγράμματος, αλλά και των άλλων Προγραμμάτων, ήταν ο συγκεντρωτισμός μας. Αποτέλεσμα αυτού η δυσλειτουργία της Υπηρεσίας μας και η αδυναμία επικοινωνίας μας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Για το λόγο αυτό από τις 5- 9 Σεπτεμβρίου 1984, προσκαλέσαμε στην Αθήνα τους εκπροσώπους Αθλητισμού των Δήμων όλης της χώρας, με σκοπό την επιμόρφωσή τους στα Προγράμματά μας. Στη συνέχεια καθιερώσαμε τον θεσμό των Περιφερειακών Υπευθύνων, ώστε να είναι δυνατή η άμεση πληροφόρηση και επικοινωνία των νέων εκπροσώπων του Υφυπουργείου με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο αριθμός των Περιφερειακών Υπευθύνων, είναι αυτή τη στιγμή 24 καθηγητές Φυσικής Αγωγής, ειδικά επιλεγμένοι και οι οποίοι έχουν αναδειχτεί, μέσα από την προσφορά τους στον Αθλητισμό και στα Προγράμματα του Υφυπουργείου μας.

Στην πρόθεσή μας είναι να αυξήσουμε τον αριθμό των Περιφερειακών Υπευθύνων και να συνεχίσουμε την Επιμόρφωση των Υπευθύνων Αθλητισμού των Δήμων, ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε όλη τη χώρα, να μπορεί να αναπτύσσει πρωτοβουλίες με συνέχεια και συνέπεια στις βασικές αρχές και τους στόχους του Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού.

Δ. Ιστορική αναδρομή και Προοπτικές του Προγράμματος

Το οδοιπορικό του Προγράμματος άρχισε το Μάρτιο του 1982 και αφορούσε την άθληση των παιδιών του Δήμου της Αθήνας, με τον οποίο συνεργαστήκαμε. Η προσπάθεια αυτή κάλυψε επτά χιλιάδες (7000) παιδιά και στηρίχθηκε στην εθελοντική και άμισθη προσφορά των φοιτητών της Εθνικής Ακαδημίας Φυσικής Αγωγής, του σημερινού Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

Στο επόμενο σχολικό έτος 1983, το Πρόγραμμα άρχισε τον Οκτώβριο του 1983 από τους Δήμους Αθήνας και Θεσσαλονίκης, επεκτάθηκε μέχρι τη λήξη σχολικού έτους, σε εκατόν δέκα (110) Δήμους και τριάντα πέντε (35) Κοινότητες και αφορούσε την άθληση διακοσίων χιλιάδων (200.000) παιδιών.

Έτσι πυροδοτήθηκε ουσιαστικά η διαδικασία Μαζικής Ανάπτυξης του Ελληνικού Αθλητισμού και δόθηκε ευκαιρία σε διακόσιες χιλιάδες (200.000) παιδιά, να απολαύσουν τη χαρά του παιχνιδιού και ενωμένα στο Πρόγραμμά μας που, με τις όποιες αδυναμίες του, χάρισε αυτή τουλάχιστον τη χαρά του παιχνιδιού.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στη διαδικασία αυτή ήταν ενταγμένοι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, Διοικήσεις Γυμναστηρίων, οι Δήμοι, Κοινότητες και ο Γυμναστικός Κλάδος.

Το κόστος του Προγράμματος το σχολικό έτος 1983-1984 ανήλθε στο ποσό των εκατόν δέκα εκατομμυρίων (110.000.000) δραχμών και αφορούσε ΆγΟρά αθλητικού υλικού εξήντα έξη εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (66.500.00) δραχμών, μισθοδοσία του Γυμναστικού δυναμικού τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) δραχμές, κίνητρα για τους φοιτητές δέκα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες (10.500.000) δραχμές (Επιμορφωτικές εκδρομές), Σεμινάρια τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές.

Σε αυτό το ποσό δεν περιλαμβάνουμε τις χρηματοδοτήσεις των Δήμων και των Σχολείων, από τις Πιστώσεις μας στα Νομαρχιακά Ταμεία.

Η προοπτική εξέλιξης του Προγράμματος συναρτάται με την καθολική συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Διευθυντών και των Προϊσταμένων της

Δημοτικής Εκπαίδευσης, Συμβούλων Δημοσίων Υπηρεσιών με τους Περιφερειακούς Υπεύθυνους.

Οι Περιφερειακοί Υπεύθυνοι με το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού στην Περιφέρεια, στους οποίους πρέπει να απευθύνεται η Τοπική Αυτοδιοίκηση για ό,τι έχει σχέση με τα συγκεκριμένα Προγράμματα. Εδρεύουν στα γραφεία των προϊσταμένων Φυσικής Αγωγής, πρώην Ν.Ε.Φ.Α., που και αυτοί έχουν ενταχθεί με τη διοικητική τους γνώση, στη στήριξη των Προγραμμάτων.

Σας παραθέσαμε ορισμένα στοιχεία του Προγράμματος, όπως έχουν διαμορφωθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1984. Η ενεργός συμμετοχή των παιδιών είναι τριακόσιες ογδόντα τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια πενήντα δύο (384.552), ενώ ο αριθμός των καθηγητών και φοιτητών της Φυσικής Αγωγής είναι δύο χιλιάδες τριακόσιοι πέντε (2305).

2. ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ο Αθλητισμός με τη διαμεσολάβησή του δίνει την ευκαιρία στις γυναίκες, πέρα από τα οφέλη της κίνησης, της άσκηση και του παιχνιδιού, να ξεφύγουν από τη ρουτίνα της εργασίας ή του σπιτιού και να απολαύσουν τη χαρά της άθλησης. Να διευρύνουν το κοινωνικό τους περίγυρο. Να γνωρίσουν και να γνωριστούν με τη γειτονιά τους. Να συνδεθούν με τις δραστηριότητες του Δήμου τους. Να αξιοποιήσουν τέλος τον ελεύθερο χρόνο τους, προς όφελος της σωματικής και ψυχικής ευεξίας και υγείας. Στο να καθιερώσουν τον Αθλητισμό, ως βασικό απαραίτητο συντελεστή στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής.

Όπως είναι ήδη γνωστό από πέρυσι, το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού προχώρησε στην εφαρμογή του Προγράμματος «Γυναίκα και Αθλητισμός - Κίνηση και Ζωή». Το Πρόγραμμα αυτό που ήταν ενταγμένο στη γενικότερη προσπάθεια ανάπτυξης του Μαζικού-Λαϊκού Αθλητισμού στη χώρα μας, έφερε αξιολογότερα αποτελέσματα στην εφαρμογή του, παρά τις εγγενείς αδυναμίες που είχε να αντιμετωπίσει.

Οι αδυναμίες κύρια οφείλονται σε κοινωνικές συνήθειες και αναστολές για το ρόλο της γυναίκας. Η αθλητική της ενασχόληση πρόβαλε, είτε ως πολυτέλεια, είτε ως απαγόρευση.

Έτσι, παρά το γεγονός, ότι οι γυναίκες αποτελούν το 51% του πληθυσμού της χώρας μας, τα Γυμναστήρια ήταν χώροι κατεξοχήν ή και αποκλειστικής ανδρικής παρουσίας. Οι γυναίκες ήταν μια πολύ μικρή μειοψηφία στο χώρο του Αγωνιστικού Αθλητισμού και είχαν μηδενική παρουσία στο χώρο της ελεύθερης Αθλητικής συμμετοχής και δραστηριότητας.

Είναι βέβαια γνωστή λειτουργία ιδιωτικών χώρων Γυμναστικής. Όμως η όχι πάντοτε διασφαλισμένη επιστημονική παρακολούθηση των απασχολουμένων σε αυτά, σε συνδυασμό με την προσπάθεια της αισθητικής μόνο βελτίωσης των «πελατισσών» τους, μας υποχρεώνει να απορρίψουμε σε χώρους αθλητικής δραστηριότητας.

Ακόμη είναι γνωστό ότι η συμμετοχή των γυναικών στους χώρους των «ινστιτούτων» ήταν απ'ΑγΟρευτική, γιατί οι δαπάνες συμμετοχής δεν είναι καθόλου ασήμαντες. Έτσι οι γυναίκες ήταν συνολικά αποκομμένες από την άθληση. Με το Πρόγραμμα «Γυναίκα και Αθλητισμός», που πέρυσι εφαρμόστηκε από τον Μάρτιο μέχρι τον Ιούνιο του 1984, τα πράγματα άλλαξαν ριζικά.

Το Πρόγραμμα βρήκε την εφαρμογή του σε Δήμους και Κοινότητες, που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού και το εφάρμοσαν με την ευθύνη περισσότερων από διακόσιους (200) καθηγητές Φυσικής Αγωγής.

Περισσότερες από *εξήντα χιλιάδες (60.000) γυναίκες συμμετείχαν* σε αυτό το Πρόγραμμα, καθώς και σε αθλητικές δραστηριότητες που περιείχε.

Αξίζει σε αυτές να αναφέρω την «Ποδηλασία Γυναικών χωρίς Νικήτρια», που έγινε με τη συμμετοχή περισσότερων από δύο χιλιάδων (2000) γυναικών, από αυτές που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα «Γυναίκα και Αθλητισμός», καθώς και τις εκδηλώσεις «Πεζοπορία-Ορειβασία» και «Τρέξιμο σε Δασικούς χώρους», που είχαν συμμετοχή περισσότερων από σαράντα χιλιάδες (40.000).

Για την φετινή περίοδο, οι στόχοι του Προγράμματος είναι πολύ αισιόδοξοι. Ελπίζουμε ότι στο Πρόγραμμα «Γυναίκα και Αθλητισμός», φέτος θα εφαρμοστεί σε περισσότερους από εκατόν πενήντα (150) Δήμους και Κοινότητες. Έτσι οργανωμένη και σταθερή (δύο φορές την εβδομάδα) συμμετοχή των γυναικών, θα ξεπεράσει τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000).

Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί ο βασικός στόχος του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, που για το 1985 είναι να φτάσουμε τους εξακόσιες χιλιάδες

(600.000), ενεργητικά απασχολούμενους Έλληνες με τον Αθλητισμό, ξεπερνώντας έτσι σε ποσοστό το 5% των κατοίκων της χώρας μας.

3. ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Μπορεί να χαρακτηριστεί σαν θεμελιακή η συμβολή του Αθλητισμού στην υποχρέωση που έχει η πολιτεία απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Σε εκείνους δηλαδή τους ανθρώπους, που αποτελούν μέρος της εικόνας σημερινής κοινωνίας που έχει τις ευθύνες της για την κατάστασή τους. Επίσης και σε εκείνους που έχουν ειδικές ανάγκες.

Οι πρώτοι είναι οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη σωστής κοινωνικής επανένταξης, οι φυλακισμένοι, οι έγκλειστοι των αναμορφωτηρίων και άλλοι. Η συμβολή μας την περσινή χρονιά για την αθλητική τους απασχόληση, παρότι ήταν οριακή, έφερε θετικά αποτελέσματα.

Η παρέμβασή μας στο Σ.Κ.Α. (Σωφρονιστικό Κατάστημα Ανηλίκων) Κορυδαλλού, στο Αναμορφωτήριο Κορυδαλλού και στις φυλακές Κασσαβέτειας του Βόλου, έδωσαν την ευκαιρία στο Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, ώστε να αρχίσει ο Προγραμματισμός Ενιαίου Αθλητικού Προγράμματος για τις φυλακές, τα αναμορφωτήρια και τα Ιδρύματα της χώρας.

Οι δεύτεροι, τα άτομα δηλαδή με ειδικές ανάγκες, μας απασχόλησαν και πρακτικά αποδείξαμε το ενδιαφέρον μας για αυτά.

Περνώντας από τον Καιάδα και την δεισιδαιμονία και φθάνοντας στις σημερινές διακηρύξεις για ισότητα στην κοινωνία, μπορούμε σήμερα να μιλούμε και στη χώρα μας για άθληση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Αν κάνουμε μια ιστορική αναδρομή γρήγορα, θα διαπιστώσουμε ποια ήταν η πορεία της Αγωγής και Αποκατάστασης των ατόμων αυτών. Μια πορεία με απαράδεκτη μεταφορά της κρατικής ευθύνης και κοινωνικής αλληλεγγύης στα χέρια των φιλανθρώπων και στα χέρια των εμπόρων.

Οι κρατικοί φορείς, κατεχόμενοι και αυτοί από άγνοια και προκατάληψη, έκλειναν τα μάτια τους, και άφηναν να διαιωνίζεται μια κατάσταση που βυθίζει τα άτομα αυτά στην κοινωνική μειονεξία και απομόνωση.

Ο αγώνας όμως για ανοιχτή ανθρωπιστική αντίληψη και αλληλοαποδοχή, έχει ξεκινήσει. Το σημερινό κράτος δεν αγνοεί πλέον και να χωρίζει τους πολίτες του σε

κατηγορίες, σύμφωνα με τη σωματική τους ακεραιότητα. Γνωρίζει τις υποχρεώσεις και αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Έστω και αν ξεκίνησε από το μηδέν.

Ο αγώνας παρά τις δυσκολίες, προχωρεί σταθερά και βάζει στόχους, που σιγά σιγά γίνονται θεσμοί. Έτσι μπορούμε να δούμε την παρουσία μας στο χώρο αυτό των υποχρεώσεών μας, σε δύο επίπεδα.

1. Το ένα αφορά την άμεση οικονομική συμβολή μας σε μεμονωμένες Αθλητικές δραστηριότητες ατόμων με ειδικές ανάγκες, με παρεμβάσεις μας που είχαν χαρακτήρα οικονομικών ενισχύσεων σε ανάλογους φορείς.

2. Το δεύτερο αφορά τη μόνιμη και προγραμματισμένη συμμετοχή μας στον αγώνα για τη θεσμική κατοχύρωση των υποχρεώσεων του κράτους των δικαιωμάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, το κύριο βάρος σαν Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού δεν μπορούμε παρά να ρίξουμε στη νέα γενιά.

Εδώ πρέπει να σας αναφέρουμε τις Αθλητικές Συναντήσεις των τροφίμων του ΣΚΑ με τις Ομάδες Ποδοσφαίρου, Βόλεϊ και Μπάσκετ των φοιτητών της Γυμναστικής Ακαδημίας και της Ομάδας Μπάσκετ του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού.

Η προσπάθεια αυτή έχει να προσδώσει μια πρωτόγνωρη δυναμική για την οποία είμαστε περήφανοι. Οι στιγμές του Αθλητισμού, σε εκείνο το χώρο, αποτέλεσαν καθολικό σημείο συνύπαρξης και όχι αντιπαράθεσης του κράτους και των φυλακισμένων.

Για το λόγο αυτό βρισκόμαστε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ώστε σε συνδυασμό με την εφαρμογή και άλλων Προγραμμάτων, που στοχεύουν στη βελτίωση ζωής των φυλακισμένων, να εντάξουμε και την άθληση στο μέτρο και τις δυνατότητες που μας παρέχονται.

4. Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

A. Αρχές και Στόχοι του Προγράμματος

«... Προτρέπουμε τους νέους μας να γυμνάζονται, όχι μονάχα για να παίρνουν τις πρωτιές, αλλά γιατί πιστεύουμε πως ένα μεγαλύτερο καλό βγαίνει από τούτο και για τους ίδιους και για την πόλη».

Είναι λόγια του Σόλωνα προς τον Ανάχαρση στην Αρχαία Αθήνα, σε μια εποχή που ο Αθλητισμός αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της Αγωγής, ενταγμένο

στην Παιδεία των νέων της αρχαίας Αθήνας. Ήταν μια εποχή που ο Αθλητισμός παντρεμένος με την Πολιτιστική ζωή του τόπου, τις τραγωδίες, τα ποιήματα, τους διαγωνισμούς, τους χορούς, ενσάρκωνε το Αυθεντικό Αθλητικό Πρότυπο.

Ένα πρότυπο που στην πορεία του χρόνου χάθηκε. Ένα πρότυπο που ίσως θα πρέπει όλοι μας να αναζητήσουμε. Εμείς από τη δική μας πλευρά στοχεύουμε στην αναζήτηση του χαμένου αθλητικού προτύπου, στενά δεμένου με την Πολιτιστική μας Κίνηση, ενταγμένου μέσα στην ίδια την παρεχόμενη από το κράτος Παιδεία.

Κρίνουμε απαραίτητη τη ζεύξη των μεθόδων και των τρόπων διαμόρφωσης και άσκησης του σώματος και του πνεύματος. Και τούτο γιατί η άθληση και η μόρφωση αντανακλούν δύο διαφορετικές ανθρώπινες ανάγκες και επιθυμίες. Πρόθεσή μας είναι να μηδενίσουμε το διχασμό «Κουλτούρας» και «Αθλητισμού» ώστε οι φορείς της μιας έκφρασης να μην απορρίπτουν την άλλη.

Με αυτή την αντίληψη του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, σε συνεργασία με την ΕΦΕΕ, την ΕΣΕΕ και τους εκπροσώπους των Σχολών όλης της χώρας, συνέταξε ένα Αθλητικό Πρόγραμμα για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

B. Οι Συνθήκες Εφαρμογής του Προγράμματος.

Χρειάζεται να ομολογήσουμε ότι αυτή η συνειδητή βούληση όλων των φορέων στο χώρο της Ανώτατης και Ανώτερης Εκπαίδευσης δεν μπορεί να έχει καλπάζουσα εξέλιξη. Η υπάρχουσα Αθλητική υποδομή (έλλειψη χώρων και γυμναστικού δυναμικού) παρέχει τη δυνατότητα πραγμάτωσης μικρών αλλά σταθερών βημάτων στον ευαίσθητο χώρο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ο τρόπος εφαρμογής του Προγράμματος είναι ίδιος με όλα τα Προγράμματα του Μαζικού Αθλητισμού, του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού. Στο χώρο αυτό καθηγητές Φυσικής Αγωγής των Σχολών, οι Σύλλογοι των φοιτητών, θα συνεργάζονται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον Περιφερειακό Υπεύθυνο, ενισχυμένο λειτουργικά με ένα συντονιστή.

Γ. Αναγκαιότητα ύπαρξης του Προγράμματος

Το περιβάλλον κάθε φοιτητή περικλείει μια σειρά από παράγοντες που επιδρούν άμεσα ή έμμεσα, θετικά ή αρνητικά, στη φοιτητική ζωή. Ένας από τους

σπουδαιότερους παράγοντες που επιδρούν θετικά στη φοιτητική ζωή είναι και η υιοθέτηση του Αθλητισμού σαν τρόπου ζωής στον ελεύθερο χρόνο.

Η άθληση σαν τρόπος ζωής ανεβάζει τη βιολογική στάθμη του αθλούμενου και διασφαλίζει μέχρι ένα βαθμό την υγεία των ανθρώπων, ώστε η οργανική αυτή προαγωγή να παρέχει την αίσθηση της ψυχικής ευεξίας του.

Επίσης, ο Αθλητισμός σε όλες τις μορφές, ήταν μέσο Επικοινωνίας των νέων, μέσο Συναδέλφωσης, Συνεργασίας και Ειρήνης. Σε αυτό το σχεδιασμό ο φοιτητής δεν είναι παθητικός, αλλά αποδέκτης και συνεργός με συμμετοχή σε μια δραστηριότητα και μια επιλογή της αρεσκείας του.

Δ. Πρωτοβουλίες Εφαρμογής του Προγράμματος

Κατά το προηγούμενο φοιτητικό έτος κινήσαμε τη διαδικασία απογραφής των υφιστάμενων Αθλητικών χώρων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και έχουμε αποπερατώσει το Αρχείο Αθλητικών εγκαταστάσεων στο χώρο της Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η συμβολή μας στο προηγούμενο φοιτητικό έτος, συνίσταται στην επιχορήγηση ορισμένων Σχολών, με το ποσό των επτά εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (7.500.000) δραχμών και στην εφαρμογή του πρώτου Προγράμματος Μαζικής Άθλησης των φοιτητών σε ορισμένες Σχολές από καθηγητές Φυσικής Αγωγής τους οποίους αποζημιώσαμε.

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε την παρέμβασή μας στο Γυμναστήριο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που καθημερινά απασχολούσαμε είκοσι πέντε (25) τελειόφοιτους του «Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού», σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης.

Η παρέμβασή μας αυτή, ήταν απόρροια του ενδιαφέροντος του Συλλόγου Αθλούμενων Φοιτητών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που είχε σαν αποτέλεσμα την ενεργό συμμετοχή έξι χιλιάδων (6000) φοιτητών στο χώρο αυτό και για όλο το φοιτητικό έτος.

Η φετινή εφαρμογή του Προγράμματος σε πολλές Σχολές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, επίκειται να αρχίσει τις αμέσως προσεχείς μέρες.

5. ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Εκτός από τα Προγράμματα που πιο πάνω αναφέρθηκαν, αξίζει να σημειώσουμε και την εφαρμογή των Προγραμμάτων «Παιδιά και Θάλασσα» και «Εργασιακός Αθλητισμός», που διοργανώνονται, καθώς και το «Αθλητισμός και Ωριμη Ηλικία» και το «Νέοι και Χορευτική Γυμναστική», που πρόκειται να εφαρμοστούν.

Το Πρόγραμμα «Παιδιά και Θάλασσα» στόχο είχε να δώσει τη δυνατότητα στα παιδιά του Προγράμματος να συνεχίσουν την Αθλητική τους ενασχόληση κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών τους. Με τον τρόπο αυτό, θα υπήρχε σοβαρή προσέγγιση και εξοικείωση των παιδιών με το υγρό στοιχείο, που θα βοηθούσε στην Αθλητική τους ενασχόληση, αλλά και στη γνωριμία με τον Ναυταθλητισμό.

Έτσι σε περισσότερους από σαράντα (40) Δήμους της χώρας είκοσι χιλιάδες (20.000) περίπου παιδιά, κάτω από την ευθύνη καθηγητών Φυσικής Αγωγής, έλαβαν μέρος στο Πρόγραμμα

6. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στο Πρόγραμμα «Εργοστασιακός Αθλητισμός» η συμβολή του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού βρίσκεται στη στήριξη συγκεκριμένων Αθλητικών Διοργανώσεων, που έγιναν στα Εργοστάσια ή Οργανισμούς κάτω από την ευθύνη των Εργατικών Κέντρων.

Έτσι αξίζει να αναφερθεί το Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου των τριάντα τριών (33) εργοστασίων της Αθήνας, οι διοργανώσεις του Εργατικού Κέντρου Βόλου, το Πρωτάθλημα των εργαζομένων στα Νοσοκομεία της Αθήνας, το Πρωτάθλημα εργαζομένων των Υπουργείων κ.ά.

Από τις πιο σοβαρές Αθλητικές Διοργανώσεις Εργαζομένων, είναι αυτές που διοργανώνει φέτος το Εργατικό Κέντρο της Αθήνας.

7. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

Αθλητισμός και τρίτη ηλικία: Ένα νέο Πρόγραμμα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού μπαίνει σύντομα σε εφαρμογή. Πρόκειται για τον «Αθλητισμό στην Ωριμη Ηλικία». Το Πρόγραμμα αυτό συνδέεται με τον «Αθλητισμό Συντήρησης» και θα δώσει τη δυνατότητα για σωστή ενασχόληση στον ελεύθερο χρόνο των ανθρώπων που πρόσφεραν στη ζωή.

8. ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ

Τέλος, το Πρόγραμμα «Νέοι και Χορευτική Γυμναστική», θα είναι μια πιο ουσιαστική προσέγγιση των εφήβων μας, με την τέχνη του χορού μέσα από την κίνηση.

9. Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Όλα τα Προγράμματα που πιο πάνω αναφέρθηκαν, βασικό μοχλό ανάπτυξής τους είχαν την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Γι' αυτό το λόγο πέτυχαν.

Έτσι και εμείς ζητάμε οι Δημοτικές αρχές να συνεχίσουν να βοηθούν την προσπάθεια αυτή, τις οποίες τελικά τα αποτελέσματα έχουν ανταπόκριση σ' αυτές. Τους δίνεται δηλαδή η δυνατότητα να φέρουν κοντά στους δημότες τους, οι οποίοι βλέπουν πρακτικά τις δυνατότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όταν της δίνονται αρμοδιότητες και αγκαλιάζουν το έργο της.

Γι' αυτό το λόγο, καλούμε και τους υπόλοιπους ελάχιστους Δήμους που δεν ανταποκρίθηκαν ακόμα, στην εφαρμογή των Προγραμμάτων αυτών, να τα υλοποιήσουν.

Τα Προγράμματα τα οργανώνει και τα εποπτεύει το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού. Ανήκουν όμως στον Αθλητισμό στο Λαό.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ
«ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Διοργάνωση: Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού
Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

**Θέμα: Αθλητικός Προγραμματισμός – Αθλητικές Εγκαταστάσεις και
Τοπική Αυτοδιοίκηση**

A. Μια πρώτη προσέγγιση

Ο Αθλητισμός από τη φύση του είναι δεμένος με την ίδια τη ζωή του ανθρώπου, διακρίνεται και σηματοδοτείται όμως ιδιαίτερα από το περιεχόμενο που δίνει η διαμορφωμένη κοινωνική συλλογική συνείδηση.

Στην Ελλάδα διακρίνουμε τις παρακάτω συνιστώσες της κυρίαρχης Ιδεολογίας για τον Αθλητισμό:

- Αθλητισμός ως μέσο εκτόνωσης και αποπροσανατολισμού της Νεολαίας από κάθε Κοινωνική και Πολιτική συμμετοχή, με σκοπό να απαλλαγεί από το κοινωνικό δυναμισμό της.
- Την αντίληψη που θέλει τον Αθλητισμό, μόνο στο επίπεδο του συναγωνισμού και καθορίζεται από τη λατρεία της μεγάλης – υψηλής επίδοσης (ρεκόρ).

Είναι αντίληψη μέσα στα πλαίσια της εμπορευματοποίησης και βιομηχανοποίησης της ανθρώπινης δραστηριότητας που αλλοτριώνει και ταυτίζει τον αθλούμενο με τα μέλη του σώματός του, «χρυσά πόδια», «χρυσά χέρια» κλπ., αλλά και τους φιλάθλους τους αποπροσανατολίζει, τους μετασχηματίζει σε φανατικούς οπαδούς –χούλιγκανς– καθιστώντας τους απαθείς σε οποιοδήποτε κοινωνικοπολιτικό μήνυμα.

Έτσι ο Αθλητισμός γίνεται μέσο για την παθητικότητα και την καθήλωση των νέων και των πολιτών.

- Υπάρχει όμως και η αντίληψη, ιδιαίτερα στους χώρους των «διανοουμένων», που περιφρονεί τη φυσική αγωγή του σώματος και εξυψώνει τις δραστηριότητες του πνεύματος.

Παραγνωρίζει η αντίληψη αυτή, ότι η μόρφωση ενός λαού, αποτελεί την *ενιαία και συνολική* έκφραση της ανθρώπινης δραστηριότητας μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Ο Αθλητισμός ακολούθησε τα βασικά είδοποιά χαρακτηριστικά της ιστορικής διαμόρφωσης της Ελληνικής κοινωνίας. Διαμορφώθηκε από παράγοντες κοινωνικά και πολιτικά σηματοδοτημένους στη Μετεμφυλιακή Ελλάδα, εκφράζοντας τις μονοσήμαντες επιλογές της κυρίαρχης ιδεολογίας και πρακτικής, δημιούργησε το Αθλητικό μας «ήθος» και «έθος».

Στις Αθλητικές δραστηριότητες δεν συμμετείχε η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι εργαζόμενοι, οι στρατευμένοι νεολαίοι, η γυναίκα, η τρίτη ηλικία.

Η ανυπαρξία έστω και στοιχειώδους Κεντριού Σχεδιασμού στην πολιτική που ασκήθηκε μέχρι το 1981 στον Αθλητισμό, ο συγκεντρωτισμός και αυταρχισμός στη λήψη των αποφάσεων, δημιούργησε μια Κεντρική Διοίκηση-Υδροκέφαλο Γραφειοκρατικό Μηχανισμό και τους φορείς Αθλητικών δραστηριοτήτων, σε αγωγούς πληροφόρησης.

Έτσι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γνήσιοι φορείς Συμμετοχικής Δημοκρατίας, αγνοήθηκαν. Δεν στερήθηκαν μόνο κάθε αρμοδιότητα συμμετοχής στον Αθλητικό Προγραμματισμό και Σχεδιασμό, αλλά ακόμα και τη δυνατότητα διαχείρισης κάθε Αθλητικού Προγράμματος.

Από το 1982 ξεκίνησε το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού προσπάθεια Αναβάθμισης του Αθλητισμού, με συμμετοχή του λαού σε «Αθλητισμό για όλους». Έτσι οι δραστηριότητες του Αθλητισμού θεωρούνται σήμερα και δραστηριότητες αναψυχής, κοινωνικού και πολιτιστικού προσανατολισμού, άλλαξε δε ο χαρακτήρας του Αθλητισμού σε εξάσκηση και συναγωνισμό, σε «Αθλητισμό-ευχαρίστηση», σε «Αθλητισμό γιορτή», σε «Αθλητισμό-Κίνημα Υγείας, Ειρήνης και ανθρώπινης Συναδέλφωσης και Συμφιλίωσης».

Συγκροτήθηκε Αθλητική Πολιτική σε όλους τους τομείς.

- Σχολικό
- Σωματειακό – Υψηλού επιπέδου
- Εργασιακό

- Στρατιωτικό
- Μαζικό – Ψυχαγωγικό – Ελεύθερου Χρόνου
- Ανωτέρας και Ανωτάτης Εκπαίδευσης
- Άτομα με ειδικά προβλήματα

Συντάχθηκε Πενταετές Πρόγραμμα (1983-1987) Ανάπτυξης του Αθλητισμού.

Ο Προγραμματισμός αυτός στηρίχθηκε στις επιλογές:

- Του Δημοκρατικού Προγραμματισμού και Σχεδιασμού.
- Της σταδιακής εκχώρησης αρμοδιοτήτων και εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Της σταδιακής μετατροπής της Κεντρικής Διοίκησης (Γενική Γραμματεία Αθλητισμού), σε επιτελικό όργανο σχεδιασμού.
- Της κατοχύρωσης του Αθλητισμού, ως κοινωνική υποχρέωση της Πολιτείας και ως καίριο δικαίωμα των νέων και των πολιτών, όπως η Υγεία και η Παιδεία.
- Της συσχέτισης των Αθλητικών έργων με την υποδομή και τη λειτουργία των πόλεων και των περιοχών που πρέπει να υπακούουν στο Γενικότερο Χωροταξικό Σχεδιασμό.

B. Αθλητικός Προγραμματισμός

Ο Αθλητικός Προγραμματισμός έχει για κυρίαρχο στόχο τη διαμόρφωση μιας νέας αντίληψης για τον Αθλητισμό. Μια αντίληψη που θα ευνοεί την εξέλιξη του συνόλου των Αθλητικών δραστηριοτήτων, με τη συμμετοχή του πιο μεγάλου αριθμού στις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

Η διαμόρφωση της νέας αντίληψης για τον Αθλητισμό και η αναζήτηση ενός δημοκρατικού τρόπου ζωής, απαιτεί παρέμβαση σε όλα τα δυνατά επίπεδα.

Στο σχολείο: Η πρώτη προτεραιότητα, *Παιδεία για όλους*, μια Παιδεία που θα ενδυναμώνει τη Νεολαία να αντεπεξέλθει στα λογής αδιέξοδα, που θα ανοίγει το «παράθυρο στη ζωή».

Σε μια τέτοια Παιδεία, η φυσική αγωγή και ο Αθλητισμός, αποκαθίσταται στο επίπεδο των άλλων πνευματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων.

Στον ελεύθερο χρόνο: Η παρέμβασή μας είναι τέτοια που αυτή την κατάκτηση του εργαζόμενου, τον ελεύθερο χρόνο, να τον χρησιμοποιήσει για να μπορέσει να βρει τη «χαρά της ζωής» και να διευρύνει τον ορίζοντα της δημιουργίας, της άσκησης, της ψυχαγωγίας και της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Στους Αθλητικούς φορείς: Είναι μια προσπάθεια όχι εύκολη, μιας και υπάρχουν δομές και συνήθειες δεκαετιών. Η παρέμβασή μας προσπαθεί, κατά πρώτο, τον αθλούμενο να τον αποδεσμεύσει από «αντικείμενο διατίμησης» και να συμμετάσχει στον Αθλητικό Προγραμματισμό και Σχεδιασμό και, κατά δεύτερον, η Αθλητική δραστηριότητα να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτισμικής λειτουργίας της Κοινότητας, της Συνοικίας, του Δήμου, του Νομού.

Από τους βασικούς στόχους του Αθλητικού Προγραμματισμού, είναι η Ισόρροπη Ανάπτυξη των διαφόρων αθλημάτων. Παραθέτουμε εδώ στοιχεία, που δείχνουν την ανισοκατανομή των Αθλητικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα.

Έτσι σχεδόν το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) του Αθλητικού δυναμικού της χώρας, ασχολείται με το Ποδόσφαιρο, το δέκα επτά κόμμα έξι τοις εκατό (17,6%) με το στίβο και το έντεκα τοις εκατό (11%) με την Καλαθοσφαίριση, σε σύνολο τριακοσίων τριάντα εννέα χιλιάδων πεντακοσίων ογδόντα έξι (339.586) αθλουμένων, ενώ τα Σωματεία αντίστοιχα είναι δύο χιλιάδες επτακόσια ενενήντα τέσσερα (2794) για το Ποδόσφαιρο, διακόσια ογδόντα έξι (286) για τον Στίβο, τριακόσια είκοσι πέντε (325) για την Καλαθοσφαίριση, σε σύνολο τεσσάρων χιλιάδων τριακοσίων πενήντα εννέα (4359) Σωματείων (απογραφικά στοιχεία Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού 1981).

Εδώ θα πρέπει να τονίζουμε την ανισοκατανομή των Αθλητικών δραστηριοτήτων, όπου είναι η κυρίαρχη θέση των δύο μεγάλων αστικών κέντρων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, που δεν οφείλεται μόνο στη μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού, αλλά και στην ανυπαρξία Αθλητικών εγκαταστάσεων στην Περιφέρεια, ιδιαίτερα εγκαταστάσεων με ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών (κλειστά Γυμναστήρια, Κολυμβητήρια, Γήπεδα Ποδοσφαίρου, Στίβου, κ.λπ.).

Είναι προφανής η προσπάθεια για σφαιρική αντιμετώπιση του Προγραμματισμού Αθλητικών δραστηριοτήτων. Σε διαπεριφερειακό και

Διανομαρχιακό επίπεδο, έτσι ώστε να αποκαλυφθούν οι σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των Περιφερειών, Νομών.

Η ανάπτυξη των πιο διαδεδομένων και προσφιλών αθλημάτων στη χώρα μας, αθλημάτων που πηγάζουν από την ιστορικότητα και τον τρόπο ζωής του τόπου και συμβαδίζουν με τη φύση και το περιβάλλον. Ενισχύεται η ιδιαίτερη συμπεριφορά του Νομού ή του Δήμου σε άθλημα ή αθλήματα που κατεξοχήν διακρίνονται, για να δημιουργηθεί το «Αθλητικό πρόσωπο» του Νομού ή της Πόλης, χωρίς να παραμελείται η Ισόρροπη Ανάπτυξη των άλλων αθλημάτων.

Αυτή η κατά Νομό και Πόλη ιεράρχηση αθλημάτων και το Αθλητικό παρελθόν της χώρας, μάς οδήγησαν σε επιλογές αθλήματος σε Εθνικό επίπεδο, που θα στηρίζουμε ιδιαίτερα:

- Το Ποδόσφαιρο, σαν Λαϊκό Άθλημα.
- Τον Ναυταθλητισμό (Ιστιοπλοΐα, Κωπηλασία, Θαλάσσιο Σκι, Υποβρύχια Δραστηριότητα), σαν ιδιαίτερη ιστορική παράδοση της χώρας με μεγάλο υδάτινο στίβο.
- Τον Υγρό Στίβο (Κολύμβηση, Πόλο), σαν χώρα με παράδοση και μεγάλο ανάπτυγμα παραλίας.
- Τα Βαριά Αθλήματα (Πάλη - Άρση Βαρών), παράδοση στην ανάδειξη ικανών Αθλητών.
- Το Στίβο, σαν το ελληνικότερο Άθλημα.
- Την Καλαθοσφαίριση, σαν το Άθλημα με σημαντικές διακρίσεις και το δεύτερο μετά το Ποδόσφαιρο ομαδικό Άθλημα.
- Την Πετοσφαίριση, σαν το Ομαδικό Άθλημα με σημαντικές διακρίσεις και Διαπεριφερειακή Ανάπτυξη.

Γ. Αθλητικές εγκαταστάσεις, προτεραιότητες

Είναι δεδομένο ότι η στήριξη και ανάπτυξη του Αθλητισμού, χρειάζεται πέρα από την Πολιτική απόφαση και το ανθρώπινο εξειδικευμένο δυναμικό, απαραίτητα Αθλητικές εγκαταστάσεις, κατάλληλες και προσεγγίσιμες από όποιον θέλει να αθληθεί.

Από ανάλυση των στοιχείων που υπάρχουν στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, μπορούμε να πούμε ότι:

- Χωροταξικό επίπεδο.

Η κατανομή των οργανωμένων χώρων και εγκαταστάσεων, για Αθλητισμό και υπαίθρια αναψυχή σε Διαπεριφερειακό επίπεδο, ποσοτικά, αλλά κυρίως ποιοτικά δεν κρίνεται ικανοποιητική.

Έτσι αν και η Διαπεριφερειακή κατανομή επενδύσεων στα χρόνια 1974- 1981 υπήρξε σχετικά ισομερής, η διαφοροποίηση στη χρηματοδότηση των Νομών υπήρξε έντονη.

Υπάρχουν σημαντικές ανισότητες τόσο μέσα στην ίδια την Περιφέρεια, όσο και μέσα στον ίδιο τον Νομό και πολύ περισσότερο μεταξύ των αστικών κέντρων.

Έτσι, διακρίνουμε ότι στις Περιφέρειες Κρήτης, Ανατολικού Αιγαίου και Πελοποννήσου, Δυτικής Στερεάς, συγκεντρώνουν (ανάλογα με τον πληθυσμό τους και σε σχέση με τις ανάγκες τους) μικρό ποσοστό επενδύσεων σε Αθλητικά έργα, έτσι ώστε η στάθμη του εξοπλισμού τους, να παραμένει ποσοτικά και ποιοτικά χαμηλή.

Μπορούμε να πούμε ότι η αντίληψη που κυριαρχούσε στα περασμένα προγράμματα έργων, δεν υποτασσόταν σε χωροταξικά κριτήρια, ούτε σε ιεράρχηση αναγκών σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας, νομού, πόλης, πλέγματος οικισμών, αλλά πρόβαλε ανορθολογικά κριτήρια και αυταρχικές επιλογές.

Έτσι έχουμε στο Ηράκλειο Κρήτης εθνικό Στάδιο με υποτυπώδεις εγκαταστάσεις και με τρεις χιλιάδες πεντακόσιες (3500) θέσεις, πληθυσμός πόλης εκατόν δέκα χιλιάδες (110.000) κάτοικοι. Ενώ το Εθνικό στάδιο Ζαχάρως (Ηλεία) και Μελιγαλά (Μεσσηνία), να έχουν τέσσερις χιλιάδες (4000) και τρεις χιλιάδες (3000), με αντίστοιχους πληθυσμούς δύο χιλιάδες οκτακόσιους (2800) και χίλιους οκτακόσιους (1800) κατοίκους.

- Πολεοδομικό επίπεδο.

Είναι κοινή διαπίστωση, η ανεπάρκεια οργανωμένων χώρων και εγκαταστάσεων Αθλητισμού, υπαίθριας αναψυχής, πρασίνου, που χαρακτηρίζει τις ελληνικές πόλεις.

Θα δώσουμε ορισμένα στοιχεία που δίνει την ανισοκατανομή, που παρουσιάζουν οι Αθλητικές εγκαταστάσεις, ιδιαίτερα στις πόλεις που παρουσιάζουν έντονη αστικοποίηση,

Έτσι, ενώ η μέση αναλογία πραγματοποιημένης Αθλητικής εγκατάστασης στις πόλεις ανά κάτοικο είναι περίπου 2,10M²/κάτοικο, υπάρχουν στην Πάτρα 0,44M²/ άτομο, στο Βόλο 0,57M²/ άτομο, στην Κομοτηνή 0,96M²/ άτομο, ενώ στις μικρότερες πόλεις, π.χ. στην Ηγουμενίτσα 3,1M²/ άτομο, στο Μεσολόγγι 2,8M²/ άτομο, στην Πρέβεζα 2,13M²/ άτομο.

Κοινή διαπίστωση επίσης είναι ότι η χωροθέτηση των Αθλητικών εγκαταστάσεων στις περισσότερες, αν όχι όλες τις πόλεις έχει γίνει «εκ των ενόντων», με αποτέλεσμα Αθλητικές εγκαταστάσεις αγώνων μεγάλης χωρητικότητας (Στάδια Γήπεδα), να είναι στα κέντρα των πόλεων, χωρίς να έχει ληφθεί υπόψη, η φόρτιση του πολεοδομικού ιστού, ενώ εγκαταστάσεις άθλησης επιπέδου γειτονιάς, να τοποθετούνται στον περιστασιακό χώρο, χωρίς επαρκείς συγκοινωνίες και οδικές συνδέσεις.

- Ειδικά προβλήματα εγκατάστασης

Πέρα από τα παραπάνω Χωροταξικά και Πολεοδομικά προβλήματα που έχουν οι Αθλητικές εγκαταστάσεις, καταγράφουμε και ορισμένα άλλα, όπως:

- Πάρα πολλές Αθλητικές εγκαταστάσεις, επειδή έγιναν αυθαίρετα και χωρίς κτιριολογικό πρόγραμμα, παρουσιάζουν παραλείψεις ή ελλειπείς διαστάσεις.
- Μορφολογικά το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η μονοτονία, η έλλειψη φαντασίας και η προχειρότητα της κατασκευής. Έτσι αντί να αποτελούν σημεία αναφοράς του αστικού τοπίου και να προδιαθέτουν τον πολίτη για τα τεκταινόμενα στο χώρο τους, είναι μορφολογικά ουδέτερες και το επίπεδο της αρχιτεκτονικής τους βοηθά στη διάδοση μιας αμφίβολης αισθητικής αντίληψης.
- Στο σχεδιασμό τους υπάρχει μονομέρεια της χρήσης, δηλαδή μόνο χώρο άθλησης –Αθλητισμός για τον Αθλητισμό– χωρίς να δίνουν δυνατότητες

άλλης χρήσης κοινωνικοπολιτιστικής. Εδώ θα επισημάνουμε μια ιδιαιτερότητα που υπάρχει κυρίως στα γήπεδα ποδοσφαίρου, όπου στο βωμό της είσπραξης κάποιο αμφίβολου αντίτιμου εισιτηρίου, κατασκευάζονται τείχη περιτοίχισης που εξομοιώνουν μορφολογικά τον Αθλητικό χώρο με τους χώρους Σωφρονηστηρίων.

- Η ιδιαιτερότητα που δεν έχει αντιμετωπιστεί, είναι το «ενεργοβόρον» των Αθλητικών εγκαταστάσεων. Παρόλη την οικονομική και ενεργειακή κρίση δεν σχεδιάστηκαν οι εγκαταστάσεις για εξοικονόμηση ενέργειας, ή χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, έτσι σήμερα είναι κυριολεκτικά αντιοικονομικής λειτουργίας.
- Υπάρχει όμως και η Συντήρηση των εγκαταστάσεων, που μέχρι και το 1981, δεν είχε συστηματικά αντιμετωπιστεί. Εδώ θα τονίσουμε ότι έργα περίπλοκα και ενεργοβόρα, όπως Κλειστά Γυμναστήρια, Κολυμβητήρια, Στάδια, δεν είχαν κατ' ελάχιστο συντηρηθεί από την κατασκευή τους, έτσι είχαμε φτάσει στα όρια της κατάρρευσης και της απαράδεκτα πανάκριβης λειτουργίας.

Στο πενταετές πρόγραμμα (1983 - 1987) Ανάπτυξης του Αθλητισμού, οι Αθλητικές εγκαταστάσεις, που θα αποτελέσουν την Αθλητική υποδομή τόσο του Μαζικού όσο και του Αγωνιστικού Αθλητισμού, σχεδιάζονται να ακολουθούν τα παρακάτω πρότυπα.

-Στο πρότυπο της επιφάνειας Αθλητικών εγκαταστάσεων ανά άτομο, των 5,5 M². Η επιφάνεια αυτή είναι η πιο φειδωλή δυνατή επιλογή όταν:

Στη μεγάλη Βρετανία είναι 24 M²/ κάτοικο (με χώρους αναψυχής)

Στην Ολλανδία είναι 7 M²/ κάτοικο

Στην Πολωνία είναι 5,5 M²/ κάτοικο

Στην Ε.Σ.Σ.Δ. είναι 7 M²/ κάτοικο (για επίπεδο συνοικίας)

Στη Γαλλία είναι 25 M²/ κάτοικο (με χώρους αναψυχής)

και 8 M²/ κάτοικο (Αθλητισμού καθαρός)

Στην Ιταλία είναι 22 M²/ κάτοικο (με χώρους αναψυχής).

Στο πρότυπο των 5,5M²/ κάτοικο, που θέσαμε περιλαμβάνεται και η επιφάνεια των εξειδικευμένων Αθλητικών εγκαταστάσεων, εκτός από τα Χιονοδρομικά Κέντρα.

Στο πρότυπο δημιουργίας οργανωμένων χώρων άθλησης –πυρήνες Α και Β– για την εξοικονόμηση χώρου και δαπανών λειτουργίας και διοίκησης.

Ο «πυρήνας Α»

Προβλέπουμε να περιέχει:

- Γήπεδο Ποδοσφαίρου.
- Στίβο τετρακοσίων (400) μέτρων μέχρι έξι (6) διαδρομών, βαλβίδες ρίψεων, σκάμματα αλμάτων.
- Τουλάχιστον δύο (2) Γήπεδα Αθλοπαιδιών, μικρής χρήσης.
- Αποδυτήρια και βοηθητικοί χώροι.
- Κερκίδες, Αθλητικοί χώροι κάτω από κερκίδες.

Η επιφάνεια που απαιτείται είναι τουλάχιστον 25.000 Μ² χωρίς να περιλαμβάνεται ο χώρος πάρκινγκ. Ο προϋπολογισμός προβλέπεται τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) δραχμές.

Ο «πυρήνας Β»

Ό,τι ο «πυρήνας Α» και επιπλέον:

- Κλειστό Γυμναστήριο.
- Κολυμβητήριο.
- Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.
- Γήπεδα Αθλοπαιδιών (Αντισφαίρισης, Χειροσφαίρισης).

Η απαιτητή επιφάνεια, χωρίς χώρο πάρκινγκ, είναι τουλάχιστον πενήντα χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα (50.000 Μ²). Ο προϋπολογισμός προβλέπεται διακόσια πενήντα εκατομμύρια (250.000.000) δραχμές.

Το πρότυπο αυτό είναι το επιθυμητό, πράγμα που πρέπει να είναι απαιτητό στις επεκτάσεις και αναπλάσεις των Σχεδίων Πόλεως, χωρίς να παραγνωρίζουμε το μεγάλο πρόβλημα στους υπάρχοντες οικισμούς.

Αθλητικές Εγκαταστάσεις Οικισμών

Η παρέμβασή μας στους οικισμούς ακολούθησε τις προτεραιότητες του Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος, έτσι ώστε να εναρμονιστούμε με τη Χωροταξική Πολιτική. Έτσι οι οικισμοί της Ε.Π.Α. και των ανοιχτών πόλεων, έχουν προτεραιότητα στο σχεδιασμό μας, με βάση τα πρότυπα:

Σε οικισμό μέχρι πέντε χιλιάδες (5000) κατοίκους γίνεται ένας «πυρήνας Α».

Αν ο οικισμός είναι πρωτεύουσα επαρχίας ή εξυπηρετεί ολόκληρο νησί, γίνεται «πυρήνας Β».

Αν ο οικισμός έχει Λύκειο ή Γυμνάσιο τότε στον «πυρήνα Α», θα πρέπει να προστίθεται μια κλειστή αίθουσα για Γυμναστική και Αθλοπαιδιές.

Πέρα από τον «πυρήνα Α», εάν ο οικισμός έχει εξειδίκευση σε κάποιο άθλημα, θα πρέπει να γίνεται εγκατάσταση που να στηρίζει το άθλημα αυτό.

Σε οικισμούς πέντε χιλιάδων (5000) έως τριάντα (30.000) κατοίκων, γίνεται «πυρήνας Β» και από ένα «πυρήνα Α» για κάθε συνοικία των πέντε χιλιάδων κατοίκων.

Για οικισμούς άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) κατοίκων, το επιθυμητό στο σχεδιασμό είναι: Για κάθε 30.000 κατοίκους ένας «πυρήνας Β» και για κάθε 5000 κατοίκους ένα «πυρήνας Α».

Αθλητικές Εγκαταστάσεις στους χώρους Εργασίας

Στις βιομηχανικές περιοχές, μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, οργανωμένες αγορές, συγκεντρωμένα διοικητικά κέντρα, δικαιολογούμε την κατασκευή ενός «πυρήνα Α», έτσι ώστε να δίνεται η ευκαιρία στους εργαζόμενους, στους παραπάνω χώρους, να αθληθούν ομαδικά, ξεφεύγοντας από το μονότονο περιβάλλον εργασίας.

Αθλητικές Εγκαταστάσεις Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Το επιθυμητό είναι οι εγκαταστάσεις αυτές να συνδυάζονται με τις εγκαταστάσεις του οικισμού και χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές, αλλά και τους κατοίκους του οικισμού.

Προβλέπουμε την κατασκευή «πυρήνα Β» και αν κριθεί αναγκαίο και εγκαταστάσεις Ειδικών Αθλημάτων, έτσι ώστε οι εγκαταστάσεις να ανταποκρίνονται στις Ειδικές Αθλητικές επιδόσεις και επιλογές του Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. και του οικισμού.

Αθλητικές Εγκαταστάσεις σε Στρατιωτικές Μονάδες.

Το μέγεθος της Στρατιωτικής Μονάδας θα προσδιορίζει την κατασκευή του «πυρήνα Α» ή του «πυρήνα Β».

Προϋπόθεση δημιουργίας τους όμως είναι η κοινή χρήση τους και από τους κατοίκους της περιοχής ή οικισμού.

Αθλητικές εγκαταστάσεις για το Σωματειακό Αθλητισμό

Η θέση μας για τις εγκαταστάσεις των σωματείων είναι ότι πρέπει να διοικούνται και να ελέγχονται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και από άλλους κοινωνικούς φορείς και ιδιαίτερα την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αφού αποτελούν κομμάτι της διοικητικής της περιφέρειας, αλλά και γιατί φορτίζουν ιδιαίτερα την περιοχή.

Έτσι είμαστε αντίθετοι σε κάθε παραχώρηση Δημόσιας ή Δημοτικής έκτασης ή χώρου σε Σωματείο για τη δημιουργία Αθλητικής εγκατάστασης.

Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις.

Για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1996 που πιστεύω θα διεξαχθούν στην Ελλάδα, αλλά και για τους Μεσογειακούς Αγώνες του 1991, έχει ξεκινήσει ο σχεδιασμός και η κατασκευή των απαραίτητων εγκαταστάσεων, όπως:

Των περιφερειακών Σταδίων:

Πανθρακικού, Πανηπειρωτικού, Παγκρήτιου, Ε.Σ. Πατρών

Των Ναυταθλητικών κέντρων:

Λαγκαδά, Ιωάννινα.

Το Ποδηλατοδρομίου:
Άγιος Κοσμάς Αττικής.

Του Κέντρου Βαρέων Αθλημάτων:
Άγιος Κοσμάς Αττικής.

Του Συγκροτήματος Ολυμπιακού Κολυμβητηρίου:
Ο.Α.Κ.Α. Μαρουσίου

Του Συγκροτήματος Σκοπευτηρίου:
Χαϊδάρι Αττικής.

Εγκαταστάσεις Πολιτιστικής Υποδομής.

Όλα τα Αθλητικά κέντρα προγραμματίζουμε να γίνουν Αίθουσες πολλαπλής χρήσης και Κέντρα Νεολαίας για πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις, έτσι που σε συνδυασμό με τις Αθλητικές δραστηριότητες, να προάγεται η πολιτιστική ανάπτυξη και κοινωνική συμμετοχή των αθλουμένων και της Νεολαίας.

Αποκέντρωση - Συμμετοχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού έχοντας βάλει για στόχο τη μετατροπή της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού σε επιτελικό φορέα χάραξης Αθλητικής πολιτικής, έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες μεταφοράς αρμοδιοτήτων στη Νομαρχία και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Για το λόγο αυτό αποκέντρωσε μαζί με τις αρμοδιότητες και κονδύλια για την κατασκευή Αθλητικών έργων, λαμβάνοντας υπόψη:

- Την ιδιομορφία των έργων.
- Το εξειδικευμένο της κατασκευής.
- Τα χρησιμοποιούμενα υλικά.
- Το γεγονός ότι οι προδιαγραφές μεταβάλλονται διεθνώς, καθώς και οι κανονισμοί και οι απαιτήσεις Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Εξοπλισμών.

Δόθηκαν λοιπόν κονδύλια αποκεντρωμένα για έργα:

Σε Κοινότητες και Σχολεία.

Συντηρήσεων και Επισκευών των Σταδίων.

Επίσης από το 1983 ξεκίνησε ένα δοκιμαστικό πρόγραμμα απευθείας χρηματοδότησης των Δήμων, με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα και αμοιβαίες δεσμεύσεις στήριξής του.

Το πρόγραμμα αυτό είχε καθολική επιτυχία και συνεχίστηκε και το 1984 με διπλασιασμό των κονδυλίων.

1983: Το 6,3% του Προϋπολογισμού της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

1984: Το 11,85% του Προϋπολογισμού της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Το πρόγραμμα αυτό έδωσε τη δυνατότητα στους Δήμους κατά πρώτον να κατασκευάσουν Αθλητικές εγκαταστάσεις σε γειτονιές του κάθε Δήμου, εγκαταστάσεις που στηρίζουν το Μαζικό Συνοικιακό Αθλητισμό, αξιοποιώντας τους ελεύθερους χώρους συνοικίας και, κατά δεύτερον, να ξεκινήσουν τις μελέτες με Πανελλήνιους Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς, για διαμόρφωση μεγάλων χώρων σε εγκαταστάσεις Αθλητισμού, Πολιτισμού, Νεολαίας, Ψυχαγωγίας, Περιπάτου.

Η προσπάθεια αυτή θα συνεχιστεί έτσι ώστε το νέο πνεύμα της λειτουργίας του Αθλητισμού σαν εκδήλωση γιορτής, συμμετοχής, ψυχαγωγίας και πολιτισμού, να υλοποιείται με την κατασκευή αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

Στη διετία εφαρμογής του προγράμματος αυτού μπορούμε να πούμε ότι το σύνολο σχεδόν των Δήμων ανταποκρίθηκε θετικά.

Έδωσαν προγράμματα με στόχους και ιεράρχηση που ενέτασσαν πραγματικά την άθληση στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας ζωής και υγείας των πολιτών, προγράμματα που εκφράζουν τις ανάγκες των εργαζομένων συνολικά. Τα προγράμματα αυτά έδωσαν και στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού να κατανοήσει με καλύτερο τρόπο τα προβλήματα που υπάρχουν στην Περιφέρεια.

Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν μπορούν να προσδιοριστούν μόνο στο μη συγκεκριμένο πρόγραμμα, με ιεράρχηση και στόχους, που ζητήθηκε από ορισμένους Δήμους να υλοποιηθεί η διαμόρφωση προγράμματος με αίτημα μιας μεγάλης κλίμακας έργα, που και κόστος έχουν και απευθύνονται μόνο στο Πρωταθλητικό Αθλητισμό. Δηλαδή δεν είχαν αντιληφθεί το δίπτυχο της Αθλητικής μας Πολιτικής.

Δήμοι - Κοινότητες:

Στήριξη Μαζικού Αθλητισμού, Ψυχαγωγίας και Πολιτισμού.

Σωματεία- Ενώσεις- Ομοσπονδίες:

Στήριξη Αγωνιστικού Πρωταθλητικού Αθλητισμού.

Ανάλογες παρατηρήσεις και για τα προγράμματα των Νομαρχιών, όπως αυτά επεξεργάστηκαν από τα Νομαρχιακά Συμβούλια.

Εδώ θα σταθούμε σε μια κατηγορία Αθλητικών έργων, που αφορούν κύρια την Αποκεντρωμένη διοίκηση (Νομαρχίες, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης), που παρά το σαφή αθλητικό τους χαρακτήρα έχουν έναν βαρύνοντα Αναπτυξιακό-Οικονομικό ρόλο για την ευρύτερη περιοχή στην οποία λειτουργούν.

Απαιτούν ταυτόχρονα και άλλες εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης τέτοιας κλίμακας κόστους και λειτουργίας, που τους προσδίδουν σαφή Αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται:

- Τα Χιονοδρομικά Κέντρα.
- Οι Ναυταθλητικές Εγκαταστάσεις.
- Τα Κέντρα Προετοιμασίας Αθλητών.

Η θέση μας γι' αυτά τα Αθλητικά κέντρα, όπως το έχουμε τονίσει στις Νομαρχίες και τους ενδιαφερόμενους Δήμους και Κοινότητες, είναι ότι δεν μπορούν να αφηθούν πια στα χέρια ιδιωτών (Ορειβατικοί Σύλλογοι, Ναυτικοί Όμιλοι, κ.λπ.), που τα πρωτολειτούργησαν σε άλλες συνθήκες και με άλλες προοπτικές, αλλά αντίθετα με πρωτοβουλίες των Φορέων της Τοπικής εξουσίας, χρησιμοποιώντας και την πείρα και τη συμμετοχή των Συλλόγων και Ομίλων, να γίνουν Κέντρα Μαζικής

Αναψυχής αλλά και ταυτόχρονα πόλοι Αναπτυξιακής Αναβάθμισης της περιοχής τους (Χειμερινός Τουρισμός, αξιοποίηση ντόπιας παραγωγής κ.ά.).

Η διαδικασία της αποκέντρωσης στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και η εξέλιξή της σε Επιτελικό Φορέα, ξεκίνησε να υλοποιείται με βήματα σταθερά.

Έτσι με το 48/21-2-1984 Προεδρικό Διάταγμα, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού κατοχύρωσε τις αρμοδιότητες, που παραχώρησε στις Νομαρχίες. Με το Προεδρικό Διάταγμα αυτό κατοχυρώνονται οι Νομαρχίες σαν αρχές άσκησης Αθλητικής Πολιτικής στον Νομό τους για:

- Εκδηλώσεις και Αθλητικές συναντήσεις.
- Προγραμματισμό και έλεγχο στη διοίκηση, λειτουργία και οικονομική διαχείριση των Αθλητικών κέντρων του νομού.
- Προγραμματισμό, μελέτη, κατασκευή Αθλητικών Κέντρων στις Κοινότητες.
- Χορήγηση αδειών λειτουργίας και καταλληλότητας Αθλητικών χώρων κλπ.

Η διαδικασία Αποκέντρωσης και Αποσυγκέντρωσης της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού θα συνεχιστεί και το 1985 με αντίστοιχη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομαρχίες.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ
«ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Διοργάνωση: Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού
Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

Θέμα: Γενικές κατευθύνσεις του Νέου Νόμου για:

- Την εξυγίανση
- Τη ριζική αλλαγή
- Τον εκδημοκρατισμό και
- Την ανάπτυξη του Αθλητισμού

Ο Νέος Νόμος φιλοδοξεί να επαναπροσδιορίσει τη φιλοσοφία, τις αξίες, τους στόχους, τις προτεραιότητες και την πορεία του Αθλητισμού.

Επιδιώκουμε να εμπνεύσουμε τους Αθλητές, τους διοικητικούς παράγοντες, τους τεχνικούς, τους φιλάθλους και όλη τη Νεολαία, διασφαλίζοντας την έκφραση, τη συμμετοχή και τον έλεγχο τους. Επιδιώκουμε να κατοχυρώσουμε μια μόνιμη σχέση του Αθλητισμού με τους Κοινωνικούς και Τοπικούς φορείς.

Είχαμε και έχουμε διακηρύξει ότι ο Νόμος που διέπει τον σχολικό Αθλητισμό, Ν. 75/1975 ήταν και είναι τροχοπέδη του Ελληνικού Αθλητισμού. Ήταν και είναι νόμος-οπισθοφυλακή μιας και αποκρυστάλλωσε απόψεις αναχρονιστικές με επιλογές κατεστημένες και κοντόθωρες. Σήμερα, μετά από πολλά χρόνια αμφισβήτησης, κριτική και αγώνα, ο Ν. 75/1975 μπαίνει οριστικά στο περιθώριο.

Ο δικός μας Νόμος συμπυκνώνει μια συνολική πρόταση με διαφορετική αφετηρία για την εξυγίανση και τον εκδημοκρατισμό. Μια συνολική πρόταση με νέους προσανατολισμούς για την ανανέωση, αλλαγή και ανάπτυξη τόσο του Μαζικού - Λαϊκού Αθλητισμού, όσο και του Αθλητισμού Υψηλού Συναγωνισμού.

Κάποιος στην προσπάθειά του να παραστήσει ανάγλυφα την αχρειότητα και την αλλοτρίωση μιας ολόκληρης εποχής είχε πει πολύ εύστοχα μια μεγάλη αλήθεια «στα γήπεδα η Ελλάδα αναστενάζει». Αυτή η φράση είχε αποδώσει απόλυτα την πραγματικότητα εκείνης αλλά και της μετέπειτα περιόδου. Θεωρούμε ότι έχει σημαίνει η ώρα στα γήπεδα –τόσο στο στίβο όσο και στις κερκίδες– η «Ελλάδα» να

σκέφτεται, να κρίνει και να δημιουργεί. Ο Αθλητισμός είναι αναγκαίο να αναδειχθεί σε μέσο παιδείας, γνώσης, διαλόγου και προβληματισμού και όχι σε μέσο εκτόνωσης και αποπροσανατολισμού.

Ο Αθλητισμός, σαν συστατικό στοιχείο της ζωής μας αλλά και του πολιτισμού μας είναι αναγκαίο να μετασχηματίζει κριτικές και μαχόμενες συνειδήσεις. Να αναδεικνύει δημοκρατικά πρότυπα και αυτόνομες σχέσεις συμμετοχής και όχι να αλλοιώνει συνειδήσεις και να φθείρει αξίες και να καθιλώνει συζητήσεις.

Σε τούτη τη συνάντηση είναι απαραίτητο να δώσουμε συνοπτική εικόνα του νομοσχεδίου. Να αναφέρουμε με συντομία και σαφήνεια ποιες είναι οι Βασικές Αρχές και τις Γενικές Κατευθύνσεις.

Συγκεκριμένα:

1. Κατοχυρώνεται ο Εκδημοκρατισμός των Σωματείων, των Ενώσεων και των Ομοσπονδιών. «Αλώνονται» από το Λαό με δημοκρατικές διαδικασίες και ελεύθερη κοινωνική συμμετοχή τα υψωμένα κάστρα και τα περιφραγμένα φέουδα. Καταρρέουν τα στεγανά και οι περιορισμοί. Η εγγραφή είναι ελεύθερη χωρίς διακρίσεις σε δόκιμα, πάρεδρα και τακτικά μέλη. Δικαίωμα συμμετοχής και ευθύνης έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες –άντρες και γυναίκες– από ηλικία 18 χρόνων. Ελαχιστοποιούνται οι υποχρεωτικές συνδρομές για να μην αποτελούν πρόσθετους και εύσημους φραγμούς ελεύθερης εγγραφής.

2. Καθιερώνεται το σύστημα της απλής αναλογικής. Ισχύει η αναλογική εκπροσώπηση των Ενώσεων στις Γενικές Συνελεύσεις των Ομοσπονδιών τους. Κάθε Ένωση θα έχει αντιπροσώπους ανάλογα με τη δύναμη των ενεργών σωματείων της. Οι αντιπρόσωποι δεν θα είναι περισσότεροι από δεκαπέντε (15) για κάθε Ένωση. Ως υποψήφιοι κάθε Ένωσης για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας θα είναι από ένα (1) μέχρι τέσσερα (4). Τούτο για να αποφεύγεται ο κίνδυνος κυριαρχίας και «μονοπωλίου» κάποιας γιγάντιας Ένωσης σε βάρος των άλλων.

3. Θεσμοθετούνται όργανα ανάπτυξης του Μαζικού Αθλητισμού στις βαθμίδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην Κοινότητα, το Δήμο, το Νομό και στην Περιφέρεια συγκροτούνται αντίστοιχα Αθλητικά Συμβούλια, με τη συμμετοχή Εκπροσώπων Κοινωνικών Φορέων.

Τα Κοινοτικά, Δημοτικά, Νομαρχιακά και Περιφερειακά Αθλητικά Συμβούλια (Κ.Α.Σ., Δ.Α.Σ., Ν.Α.Σ., Π.Α.Σ.) αποβλέπουν στη διάδοση και προαγωγή του Αθλητισμού. Η σύζευξη και συνεργασία του Μαζικού και το Σωματειακού Αθλητισμού γίνεται με τα Ανώτερο Νομαρχιακό Συμβούλιο Αθλητισμού, που προεδρεύει ο Νομάρχης και μετέχουν εκπρόσωποι του Μαζικού Αθλητισμού καθώς και οι Πρόεδροι των Αθλητικών Ενώσεων του Νομού.

4. Δημιουργείται το Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητισμού (Α.Σ.Α.), που λειτουργεί σαν Συμβουλευτικό και Εισηγητικό Όργανο του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού. Σε αυτό το έργο συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υφυπουργείου και άλλων Υπουργείων, οι Πρόεδροι Ομοσπονδιών, ο Πρόεδρος Ε.Ο.Α. Οι Πρόεδροι των Περιφερειακών Αθλητικών Συμβουλίων (Π.Α.Σ.), εκπρόσωποι από ΓΣΕΕ, ΕΦΕΕ, ΕΣΕΕ, ΠΑΣΕΓΕΣ, ΑΣΕΑΔ.

5. Για πρώτη φορά θα συμμετέχουν οι αθλητές Αθλητικών Σωματείων σε Γενικές Συνελεύσεις τους με δικαίωμα λόγου. Επίσης έχουν δικαίωμα να εκλέγουν με ξεχωριστό ψηφοδέλτιο, έναν Αθλητή που θα τους εκπροσωπεί στο Διοικητικό Συμβούλιο σαν απλό μέλος του.

Οι προβληματισμοί των Αθλητών, που είναι οι Φορείς των δυνατοτήτων αλλά και αποδέκτες των αντιφάσεων κάθε αθλήματος και κάθε Προγραμματισμού, θα έχουν τη δυνατότητα να φτάνουν στη Διοίκηση.

Επίσης προβλέπεται εκλογή στις Γενικές Συνελεύσεις των Σωματείων, αντιπροσώπων των αθλητών για τις Γενικές Συνελεύσεις Ενώσεων Ομοσπονδιών. Με ανάλογη διαδικασία θα συμμετέχει Αθλητής του οικείου κλάδου άθλησης στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης και της Ομοσπονδίας σαν απλό μέλος.

6. Οι αντιπρόσωποι των Σωματείων για τις Γενικές Συνελεύσεις των Ενώσεων και των Ενώσεων για τις Ομοσπονδίες θα εκλέγονται πια από τη Γενική Συνέλευση. Δεν θα διορίζονται από τα Διοικητικά Συμβούλια, πράγμα που υπέθαλπε εξαρτήσεις και παρασκήνιο.

Κάθε σωματείο θα έχει έναν αντιπρόσωπο που θα διαθέτει μία ψήφο. Στόχος είναι η αντιπροσωπεία αυτή να προέρχονται από ανθρώπους που ζουν την καθημερινή ζωή του Σωματείου τους. Να είναι γνήσιοι εκπρόσωποι του. Να είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής της έδρας του Σωματείου τουλάχιστον πριν τρία (3) χρόνια. Επίσης να μην είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου της Ένωσης. Το ίδιο ισχύει για τους αντιπροσώπους της Ένωσης στην Ομοσπονδία.

Έτσι μπαίνει τέλος σε ένα καθεστώς απαράδεκτο και μεθοδευμένο όπου οι Γενικές Συνελεύσεις Ομοσπονδιών που υποτίθεται ότι γινόταν με εκπροσώπους απ' όλη την Ελλάδα, στην πραγματικότητα γίνονταν από μόνιμους κατοίκους της πρωτεύουσας.

7. Για την καλύτερη ανάπτυξη του κάθε αθλήματος και για την αποκέντρωση του Αθλητισμού, επιδιώκεται κάθε Νομός να έχει για κάθε άθλημα τη δική του Ένωση και για κάθε άθλημα να υπάρχει ξεχωριστή Ομοσπονδία.

Σήμερα, με εξαίρεση την ΕΠΟ, δεν υπάρχει καμιά άλλη Ομοσπονδία με μέλη Ενώσεις. Οι λεγόμενες ομοσπονδίες είναι όργανα που έχουν μέλη Σωματεία και όχι Ενώσεις.

Με τον τρόπο αυτό για κάθε άθλημα δημιουργείται η πυραμίδα: ΣΩΜΑΤΕΙΑ - ΕΝΩΣΕΙΣ - ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ.

8. Εξουδετερώνονται τα Σωματεία-σφραγίδες που δεν έχουν επιδείξει, με υπαιτιότητα τους, Αθλητική δραστηριότητα.

Το ίδιο ισχύει και για τις Ενώσεις που δεν περάτωσαν Πρωτάθλημα ή Αθλητική Διοργάνωση.

9. Στις Γενικές Συνελεύσεις και στα Διοικητικά Συμβούλια κάθε Ένωσης, έχουν δικαίωμα συμμετοχής με δικαίωμα λόγου χωρίς ψήφο, τρεις εκπρόσωποι του Νομαρχιακού Αθλητικού Συμβουλίου, ένας εκπρόσωπος των εργατοϋπαλλήλων του Νομού, ένας εκπρόσωπος των αγροτών.

Με την παρουσία των εκπροσώπων αυτών, εκτός από την αύξηση της Λαϊκής συναίνεσης και τη μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη κοινωνικών φορέων, εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για την ενίσχυση του Μαζικού Αθλητισμού από μέρους των Ενώσεων σε επίπεδο Νομού και των Ομοσπονδιών σε Πανελλήνιο επίπεδο.

Οι εκπρόσωποι αυτοί είναι ο φίλαθλος λαός και τα παιδιά τους είναι οι Αθλητές των Σωματείων του Νομού. Χωρίς να διεκδικούν διοικητικά ή άλλα δικαιώματα –γι' αυτό δεν διαθέτουν ψήφο– θα φέρουν στο Διοικητικό Συμβούλιο μια άλλη προβληματική, μια άλλη άποψη του Αθλητισμού, πέρα από τις απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις που οι άλλοι σύμβουλοι διαθέτουν. Αυτοί θα αποτελούν το συνδετικό κρίκο με τους φορείς του Μαζικού Αθλητισμού που για πρώτη φορά καθιερώνεται, ώστε οι Ενώσεις να μη περιορίζουν πια τους ορίζοντές τους μόνο σε διαδικασίες πρωταθλημάτων.

Καθιερώνεται η παρουσία στις Γενικές Συνελεύσεις των Ενώσεων, και αντιπροσώπων από τους Διαιτητές και Προπονητές του αθλήματος. Τόσο οι διαιτητές όσο και οι προπονητές αποτελούν βασικούς παράγοντες του αθλήματος και για την σφαιρική του ανάπτυξη και την ανάλογη κατανομή ευθυνών και καθηκόντων, επιβάλλεται η παρουσία των αντιπροσώπων τους. Οι εκπρόσωποι των διαιτητών και προπονητών του οικείου αθλήματος, θα είναι απλά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

10. Στις Γενικές Συνελεύσεις των Ομοσπονδιών θα μετέχουν με ανάλογο τρόπο με αυτόν που αναλύθηκε για τη Γενική Συνέλευση της Ένωσης:

- α) Τρεις (3) αντιπρόσωποι του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού.
- β) Ένας (1) αντιπρόσωπος της ΓΣΕΕ.

- γ) Ένας (1) αντιπρόσωπος της ΕΦΕΕ.
- δ) Ένας (1) αντιπρόσωπος της ΕΣΕΕ.
- ε) Ένας (1) αντιπρόσωπος της ΠΑΣΕΓΕΣ.
- στ) Ένας (1) αντιπρόσωπος των προπονητών του αθλήματος.
- ζ) Ένας (1) αντιπρόσωπος εκ των διαιτητών του αθλήματος.
- η) Ένας (1) αντιπρόσωπος των Αθλητών.

Όλοι οι παραπάνω μετέχουν με δικαίωμα μόνο λόγου.

Στο Διοικητικό συμβούλιο μετέχει:

- α. Ένας (1) Αθλητής.
- β. Ένας (1) διαιτητής.
- γ. Ένας (1) προπονητής.

Όλοι αυτοί μετέχουν σαν απλά μέλη στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Επίσης χωρίς δικαίωμα ψήφου εκπρόσωποι του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού, της ΓΣΕΕ, της ΕΦΕΕ, της ΕΣΕΕ, της ΠΑΣΕΓΕΣ.

11. Με τα Άρθρα 32 έως 60 του Ε' Κεφαλαίου, καθορίζονται όλα όσα αφορούν το Ποδόσφαιρο και την ΕΠΟ.

Βασική επιλογή, μετά από μελέτη Διεθνών δεδομένων και Ελληνικής πραγματικότητας, είναι να υπάρχει ένας φορέας για την ανάπτυξη του αθλήματος, με Διεθνή Αναγνώριση, χωρίς την ύπαρξη άλλου παράπλευρου Κέντρου Ανταγωνιστικού. Αυτός ο φορέας θα είναι η Ε.Π.Ο., με σημαντικές εξουσίες, νέα δομή, νέο τρόπο λειτουργίας. Η Ε.Π.Ο. δεν θα επιτελεί δευτερεύοντα καθήκοντα ρουτίνας, αλλά θα αποτελεί πια επιτελικό κέντρο για τη διοίκηση, ανάπτυξη και διάδοση και εξυγίανση του ποδοσφαίρου.

Κύριο έργο της θα είναι οι Εθνικές μας Ποδοσφαιρικές Ομάδες. Οι επιτροπές της Ε.Π.Ο. είναι αυτές που θα επωμιστούν της καθημερινότητας με τις λεπτομερειακές διαδικασίες των Εθνικών Ποδοσφαιρικών Πρωταθλημάτων.

Η επαρχία παύει πια να είναι σε δεύτερη μοίρα σε σχέση με το κέντρο, με την κατάργηση όλων των προνομίων και απαγορεύσεων που χρόνια τώρα υπήρχαν. Πρόεδρος θα μπορεί να είναι και επαρχιώτης.

12. Οι εκλογές στην Ε.Π.Ο. δίνουν όπως και σε κάθε Ομοσπονδία εκτός από τη μεταβατική περίοδο, θα γίνονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κάθε δύο (2) χρόνια. Έτσι, με τις διαδοχικές αυτές εκλογές κάθε δύο χρόνια, θα υπάρχει διαδοχική ανανέωση όλου του διοικητικού δυναμικού της Αθλητικής πυραμίδας.

13. Καθιερώνεται η Εθνική Αθλητική Αγωγή. Τα σχετικά προγράμματα, με χρήση των μέσων μαζικής ενημέρωσης, με εκδηλώσεις σε σχολεία, τόπους δουλειάς και στο στρατό, με επιμορφωτικά σεμινάρια παραγόντων, θα καλλιεργείται και διαδίδεται η Αθλητική ιδέα και θα προσελκύονται οι νέοι στον Αθλητισμό.

14. Θεσμοποιείται με τον νέο νόμο η πρόσφατη αναδιάρθρωση των Ποδοσφαιρικών Κατηγοριών που εκσυγχρόνισε τις ποδοσφαιρικές κατηγορίες, διαμόρφωσε σωστή πυραμίδα με ενδιαφέροντα πρωταθλήματα και έβαλε τέρμα στις ποδοσφαιρικές κατηγορίες-λάστιχο και στο Αθλητικό ρουσφέτι.

15. Δημιουργείται ενιαίος Κανονισμός λειτουργίας των Εθνικών Ομάδων όλων των αθλημάτων. Το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού και οι Ομοσπονδίες σας θα συνεργάζονται για την κατάρτιση των προγραμμάτων Αθλητισμού με βάση τον αγωνιστικό απολογισμό, τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιλογές και στόχους για κάθε άθλημα.

Σοβαρές κυρώσεις θα υπάρχουν για όσους αρνούνται να προσφέρουν υπηρεσίες στις Εθνικές μας ομάδες. Επίσης για κάθε άθλημα, με σκοπό την άνοδο της στάθμης του και ειδικότερα της αντίστοιχης εθνικής ομάδας, θα μπορεί να συγκροτείται Εθνικό Αθλητικό Συμβούλιο.

16. Καθιερώνεται Εθνικό Συμβούλιο Αθλητικής Έρευνας και Υγείας (Ε.Σ.Α.Ε.Υ.) ένα ο όργανο συμβουλευτικό για θέματα ιατρικής φροντίδας Αθλητών, καθώς και για την προαγωγή της Αθλητικής επιστήμης στη χώρα.

17. Δημιουργείται στο Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού Ειδικός Λογαριασμός για:

α) Ίδρυση Αθλητιατρικών Κέντρων.

- β) Περίθαλψη και ιατρική κάλυψη όλων των ανασφάλιστων ερασιτεχνών Αθλητών, καθώς και για ενίσχυση ή συνταξιοδότηση ανάπηρων αθλητών.
- γ) Κάλυψη δαπανών λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Αθλητικής Έρευνας και Υγείας.
- δ) Διοργάνωση Αθλητικών εκδηλώσεων σωματεία ομογενών.

18. Καθιερώνεται ο προληπτικός έλεγχος υγείας. Παύει η κωμωδία του εικονικού ελέγχου υγείας.

Μεριμνώντας ειλικρινά για την υγεία των Αθλητών, καθιερώνεται ετήσιος έλεγχος υγείας των Αθλητών σε Κρατικά Νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας. Ο έλεγχος θα γίνεται δωρεάν. Οι ιατρικές εξετάσεις θα είναι πραγματικά οι απαραίτητες για σωστό έλεγχο υγείας. Κανείς δεν θα αγωνίζεται χωρίς να έχει προηγηθεί έλεγχος υγείας.

19. Χτυπιέται σκληρά η με οποιονδήποτε τρόπο χρήση ή χορήγηση ντόπινγκ. Ιδρύονται Κέντρα Ελέγχου ντόπινγκ και στην Ελλάδα.

Τα αναβολικά υπάγονται πλέον στις σχετικές διατάξεις χορήγησης από τα φαρμακεία που ισχύουν και για την κατηγορία των ναρκωτικών.

20. Ιδρύονται για όλα τα αθλήματα Σχολές Προπονητών. Μόνο κάτοχοι αναγνωρισμένου πτυχίου θα μπορούν να ασκούν το επάγγελμα Προπονητή στις Εθνικές κατηγορίες.

Η ευθύνη της οργάνωσης των Σχολών και η οικονομική κάλυψη ανήκει στο Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού. Έτσι, βρίσκει τη λύση του ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα του Ελληνικού Αθλητισμού. Σοβαρά και αντικειμενικά κριτήρια καθορίζονται για την πρόσληψη ξένων προπονητών (εργασία πρόσφατη σε σωματεία Α' εθνικής του Εξωτερικού κλπ.).

21. Αλλάζει εντελώς το οικοδόμημα της διαιτησίας όλων των αθλημάτων. Η διαιτησία θα διοικείται από διαιτητές που θα εκλέγονται από διάφορα όργανα που

έχουν άμεση σχέση με το άθλημα. Μόνο στην επιτροπή αξιολόγησης διαιτητών ποδοσφαίρου θα ορίζονται πέντε (5) πρόσωπα του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού σαν συνέχιση σε μικρογραφία της πετυχημένης παρουσίας του ΣΕΔΕΠ.

Το ΣΕΔΕΠ, το ΣΕΔ.Α.Ε.Π και το ΣΔΟΑ καταργούνται.

Η διαιτησία κάθε κλάδου άθλησης θα διοικείται σε επίπεδο Εθνικών Πρωταθλημάτων από το νέο Διαιτητικό Όργανο, την Κεντρική Επιτροπή Διαιτησίας (ΚΕΔ).

Δημιουργούνται σύνδεσμοι διαιτητών σε κάθε Νομό για κάθε άθλημα. Οι διαιτητές όπως προαναφέρθηκε θεωρούνται βασικοί συντελεστές για κάθε άθλημα και θα έχουν ουσιαστική παρουσία σε τις όλες βαθμίδες του Σωματειακού Αθλητισμού.

22. Θα οριστικοποιηθεί μετά από συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, όπως είχε προαναγγελθεί πρόσφατα στη Βουλή, το καθεστώς των κινήτρων για την ανάπτυξη του Αθλητισμού. Οι σχετικές διατάξεις φωτογραφίες του καταργούμενου Νόμου 75/75 καταργούνται, εισάγονται νέες διατάξεις με τις οποίες παρέχονται πολύ μεγαλύτερα και πιο σημαντικά κίνητρα, για την εισαγωγή Αθλητών σε Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές, πράγμα που θα έχει ευμενή αντίκτυπο γενικά στον Ελληνικό Αθλητισμό.

Επίσης επεκτείνεται η χορήγηση κινήτρων με διάφορες υλικές και ηθικές παροχές στα Σωματεία, στους Προπονητές, σε παράγοντες, σε διαιτητές και φιλάθλους.

23. Ως ένα τεράστιο πρόβλημα για τα Σωματεία, τους Διοικητικούς Παράγοντες και τους Αθλητές, που χρόνια τους μετέτρεπε σε ζητιάνους κάποιας άδειας η μετάθεση ενός στρατευμένου αθλητή και τους αφάνιζε οικονομικά, παίρνει τέλος.

Δικαιωματικά οι στρατευμένοι Αθλητές Εθνικών Ομάδων και Σωματείων που μετέχουν σε Εθνικά Πρωταθλήματα, θα μετατίθενται σε μονάδες κοντά στις έδρες των σωματείων τους, ενώ θα έχουν διευκολύνσεις για προπονήσεις και αγώνες.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θεωρεί ότι το θέμα αυτό αποτελεί υποχρέωση προς τον Αθλητισμό και τον στρατευμένο Αθλητή και δεν επιτρέπεται να αποτελεί μέσο εκμαυλισμού και ρουσφετιού προς τα δοκιμαζόμενα οικονομικά και αγωνιστικά από το θέμα αυτό σωματεία.

24. Οι Αθλητές Ολυμπιονίκες να προσλαμβάνονται καθ' υπέρβαση του αριθμού των προσλαμβανομένων σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. κλπ..

Σε Σωματεία, Αθλητές, διοικητικούς παράγοντες, διαιτητές, πολίτες, φιλάθλους που πρόσφεραν υπηρεσίες στον Αθλητισμό και προήγαγαν το Αθλητικό πνεύμα, απονέμονται Δημόσιοι έπαινοι, από το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού.

Παρέχεται δικαίωμα ελεύθερης εισόδου στους αγωνιστικούς χώρους σε διακεκριμένους αθλητές.

Χορηγούνται από το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού υποτροφίες σε Αθλητές που έδειξαν ιδιαίτερη επίδοση στον Αθλητισμό, εφόσον παρακολουθούν με επιτυχία τις σπουδές τους.

Οι πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών που θα τύχουν υποτροφίας, υποχρεούνται να υπηρετήσουν για ίσο διάστημα με το χρόνο της υποτροφίας, στο Δημόσιο και σε τομέα της ειδικότητάς τους.

25.. Η χώρα διαιρείται σε δέκα (10) αθλητικές περιφέρειες, σύμφωνα με το άρθρο 110 του νόμου.

Η Αθλητική αυτή διαίρεση διευκολύνει το Σωματειακό και πιο πολύ το Μαζικό Αθλητισμό.

26. Για την αντιμετώπιση της βίας στα γήπεδα, πέρα από την Αθλητική Αγωγή που καθιερώνεται, θεσπίζονται ο θεσμός του παρατηρητή αγώνα για θέματα βίας, η έκθεση του οποίου θα αποτελεί για το αρμόδιο δικαιοδοτικό ο όργανο βασικό στοιχείο. Επίσης άτομα που καταδικάζονται για πράξεις βίας, θα στερούνται από το δικαίωμα παρακολούθησης αγώνων, υποχρεωμένα να δίνουν το παρόν στα Αστυνομικά Τμήματα την ώρα διεξαγωγής των Αγώνων για ανάλογο διάστημα.

27. Πραγματική τομή γίνεται στο θέμα της Αθλητικής Δικαιοσύνης.

Καθιερώνονται έξι (6) Αθλητικοί Δικαστές στην Ε.Π.Ο. Για όλες τις Εθνικές Κατηγορίες Ποδοσφαίρου και ένας (1) στην Ομοσπονδία Μπάσκετ για τα λοιπά ομαδικά αθλήματα. Οι αποφάσεις τους θα είναι πλέον τελεσίδικες και έτσι απαλλάσσεται ο χώρος του Αθλητισμού από μακροχρόνιους δικαστικούς αγώνες.

Το ΑΣΕΑΔ θα λειτουργεί πλέον με έντεκα (11) μέλη σε δύο τμήματα. Η αρμοδιότητα για την φίλαθλη ιδιότητα μεταβιβάζεται στο ΑΣΕΑΔ που θα κρίνει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

28. Καταργείται η μέχρι τώρα πολυνομία. Με την ουσιαστική αναμόρφωση του 879 καθώς και με την ολοκλήρωση του Νόμου για τη λειτουργία των Γυμναστηρίων θα ενοποιηθεί και θα κωδικοποιηθεί η Αθλητική Νομοθεσία.

29. Μετά τη δημοσίευση του Νόμου, τα Διοικητικά Συμβούλια των Αθλητικών Σωματείων, ενώσεων, Συνδέσμων και Ομοσπονδιών, διαδοχικά θα κάνουν εκλογές σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομοσχεδίου.

Η σημερινή παρουσίαση του Νόμου δεν πρέπει να τελειώσει μόνο με την παράθεση των Γενικών Αρχών και Κατευθύνσεων.

Θα ήταν μεγάλο λάθος αν δεν έκανα ειδική μνεία στον πρώτο πυρήνα της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, τους γνωστούς και άγνωστους, στους επώνυμους και ανώνυμους συνεργάτες, τους υπαλλήλους της Γ.Γ.Α. που μόχθησαν για την επεξεργασία αυτού του σημαντικού Νόμου.

Θα ήταν ουσιαστική Πολιτική Παράλειψη αν δεν έκανα ειδική αναφορά στον ανοιχτό τρόπο και στη Δημοκρατική Μεθοδολογία, που διαμορφώθηκε ο Νόμος.

Ζητήθηκε η γνώμη από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Έγινε ουσιαστικός διάλογος με εκείνους, που διατύπωσαν μερικές και ολοκληρωμένες απόψεις. Η θετική πρόσκληση μα ταυτόχρονα και πρόκληση για ελεύθερο διάλογο και ισότιμη συμμετοχή είχε σαν αποδέκτες χωρίς κανένα αποκλεισμό:

- Όλα τα Πολιτικά Κόμματα.
- Όλες τις Πολιτικές ή Κοινωνικές Οργανώσεις Νεολαίας.
- Όλες τις Ομοσπονδίες και Ενώσεις.
- Όλους τους επώνυμους παλιούς και νέους Αθλητές.
- Όλους τους Αθλητικούς Φορείς.
- Όλους τους Κοινωνικούς Φορείς και Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η ανταπόκριση και συμβολή του κάθε φορέα διαφοροποιείται.

Η αποτίμηση της συμμετοχής τους δεν είναι για τούτη τη στιγμή.

Ευχαριστώ θερμά, αυτούς που αισθάνθηκαν την ανάγκη, την ευθύνη, το δικαίωμα και την υποχρέωση να απαντήσουν, να συζητήσουν και να συμμετέχουν.

Χαιρετίζω και εκείνους, που έμειναν αδρανείς και αμέτοχοι για λόγους αδυναμίας ή και αμέλειας.

Λυπάμαι όμως για κείνους, που αρνήθηκαν συνειδητά το διάλογο για να μην αποκαλυφθεί η κενότητα και στειρότητα τους και για να κρατήσουν εφεδρείες για προμελετημένες μικροσκοπιμότητες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΙΔΡΥΤΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ Δ.Α.Ο.

Καταστατικά λειτουργίας δημοτικών αθλητικών οργανισμών.

Δήμος Αθηναίων

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 1937. Τεύχος Πρώτον. Αριθμός φύλλου 406.

Διατάγματα

Γεώργιος Β' Βασιλεύς των Ελλήνων

Έχοντες υπ' όψει 1) το άρθρο 205 του Κώδικος της Νομοθεσίας «περί Δήμων και Κοινοτήτων» και 2) την υπ' αριθμόν 3063 του 1937 έτους Πράξιν του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων, προτάσει του Υπουργού - Διοικητού της Πρωτεύουσας, αποφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Άρθρον 1.

Ιδρύεται εν τω Δήμω Αθηναίων ίδιον νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου υπό την επωνυμίαν «Κέντρον Νεότητος» τελούν υπό την άμεσον εξάρτησιν και εποπτείαν του Δήμου Αθηναίων.

Άρθρον 2.

Σκοπός του «Κέντρου Νεότητος» είναι η μελέτη προαγωγή και ανάπτυξις της σωματικής, πνευματικής ηθικής και καλαισθητικής αγωγής των κατοίκων και ιδία της εξωσχολικής νεότητος αμφοτέρων των φύλων της περιφέρειας του δήμου Αθηναίων και ο επί τω ανωτέρω τέλει συντονισμός των επιμέρους προσπαθειών, κατά τα υπό ψηφισθησομένου οργανισμού ειδικώτερον ορισθησόμενα.

Άρθρον 3.

Το «Κέντρον Νεότητος» διοικείται υπό ιδίου Αδελφάτου, αποτελούμενου εκ του εκάστοτε Δημάρχου Αθηναίων και επτά (7) μελών εκλεγόμενων υπό του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων επί τετραετή θητεία δυναμένη να ανανεωθεί διά μίαν εισέτι τετραετίαν, αποφάσει του αυτού Δημοτικού Συμβουλίου.

Άρθρον 4.

Του Αδελφάτου προεδρεύει ο εκάστοτε Δήμαρχος Αθηναίων, τούτου δε απόντος ή κωλυομένου ο υπό του Αδελφάτου άμα τη εκλογή τούτου, ορισθησόμενος Αντιπρόεδρος.

Άρθρον 5.

Το Αδελφάτον διατελεί εν απαρτία παρόντων πέντε τουλάχιστον των μελών αυτού μετά του Δημάρχου, αι δε αποφάσεις αυτού λαμβάνονται δι' απολύτου πλειοψηφίας των παρόντων νικώσης εν ισοψηφία της ψήφου του Προέδρου.

Το Αδελφάτον συνέρχεται εις συνεδρίασιν τακτικώς μεν δις του μηνός, εκτάκτως δε οσάκις ήθελε κληθεί υπό του Προέδρου.

Άρθρο 6.

Πόροι του «Κέντρου Νεότητος» είναι:

1. Η ετησία επιχορήγησις του Δήμου Αθηναίων, μη δυναμένη να ή ελάσσων του ποσού των κατά το οικονομικόν έτος 1936-37 διατεθεισών υπ' αυτού πιστώσεων διά την ενίσχυσιν των αθλητικών Σωματείων και Οργανώσεων και της αθλητικής εν γένει κινήσεως, διά την ενίσχυσιν των καλλιτεχνικών και Μουσικών Σωματείων και Ιδρυμάτων και της εν γένει μουσικής και πνευματικής κινήσεως, διά την δημιουργίαν Πινακοθήκης, βιβλιοθήκης, διά την εκτέλεσιν χορωδιών, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και δια την προστασία του παιδιού, ως αύται εμφανίζονται εν τω αποδοθέντι απολογισμώ.
2. Οι τυχόν ετησία επιχορήγησις του Κράτους.
3. Αι εξ επιβληθησομένων τελών και δικαιωμάτων και εξ εορτών, αγορών, λαχείων κλπ πρόσοδοι και
4. Αι πάσης φύσεως δωρεαί, εισφοραί, κληροδοσίαι και κληροδοτήματα προς το «Κέντρον Νεότητος».

Άρθρον 7.

Αι Διατάξεις του Κώδικος της περί Δήμων και Κοινοτήτων Νομοθεσίας περί οικονομικού έτους και χρήσεως, ψηφίσεως προϋπολογισμών και ελέγχου αυτών,

εκποιήσεως και μισθώσεως πραγμάτων και συνάψεως δανείων εφαρμόζονται και επί του, δια του παρόντος συνιστωμένου νομικού προσώπου.

Ωσαύτως αι περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών πραγμάτων του Δήμου Αθηναίων διατάξεις έχουν εφαρμογήν και επί των έργων και προμηθειών του αυτού νομικού προσώπου.

Άρθρον 8.

Διά κανονισμού ψηφισθησόμενου υπό του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων, άμα τη κυρώσει της παρούσης, θέλουν ρυθμισθή τα της συνθέσεως των υπηρεσιών, του τρόπου προσλήψεων, αποσπάσεως, απολύσεως, προαγωγής, πειθαρχικών αδικημάτων, ποινών, αδειών κλπ. του προσωπικού και εν γένει τα της διοικήσεως και διαχειρίσεως του Ιδρύματος υπό τους περιορισμούς του άρθρου 205 του Κώδικος της περί Δήμων και Κοινοτήτων Νομοθεσίας.

Τω αυτώ Υπουργώ Διοικητή της Πρωτευούσης ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος διατάγματος.

Εν Αθήναις τη 18 Σεπτεμβρίου 1937.

Γεώργιος Β΄

Ο επί της Διοικήσεως Πρωτευούσης Υπουργός
Κ. Κοτζιάς

Δήμος Αθηναίων

Αθήνα, 14 Απριλίου 1983, Τεύχος 2ο, Αριθμός Φύλλου 188.

Τροποποίηση και συμπλήρωση του βασιλικού διατάγματος της 18. 9. 1937 (φ.Α. 406 / 73) περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων νομικού προσώπου υπό την επωνυμίαν «Κέντρο Νεότητος»

Ο Υπουργός Εσωτερικών

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 137 και 235 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 1065 / 80), όπως αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 137 με την παράγρ. 1 του άρθρου 21 Ν. 1270 / 1982.
2. Την αριθ. 930 / 1280 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων Νομού Αττικής όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις αριθ. 571/1981 και 1155/1982 όμοιες αυτού, με τις οποίες τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε η συστατική του νομικού προσώπου «Κέντρο Νεότητος» αριθ. 3063 / 1937 πράξη αυτού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

1. Τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις του Β.Δ/τος 18. 9. 1937 (φ.Α 406/1937) περί συστάσεως εν τω Δήμω Αθηναίων νομικού προσώπου υπό την επωνυμία «Κέντρο Νεότητος» το οποίο τελεί υπό την άμεση εξάρτηση και εποπτεία του Δήμου Αθηναίων.
2. Σκοπός του νομικού προσώπου είναι η προαγωγή και η ανάπτυξη της σωματικής, πνευματικής ηθικής και αισθητικής αγωγής των κατοίκων και ιδιαίτερα των παιδιών και των νέων της περιφέρειας του Δήμου Αθηναίων. Η επιστημονική αντιμετώπιση και επίλυση των ειδικών προβλημάτων επικοινωνίας και σχέσεων των μελών των οικογενειών και ειδικότερα των σχέσεων γονέων-παιδιών. Η δημιουργική απασχόληση και ψυχαγωγία των παιδιών και των νέων στον ελεύθερο χρόνο τους, η ενθάρρυνση του πνεύματος συνεργασίας, αυτενέργειας και πρωτοβουλίας, καθώς και

η εμφάνιση της ενεργητικής συμμετοχής τους στο κοινό πρόβλημα της συνοικίας και του δήμου.

Η ενημέρωση των κατοίκων του δήμου στις σύγχρονες μεθόδους της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η μελέτη των τρόπων και των μέσων για την προσαρμογή των παιδιών και των νέων στο κοινωνικό σύνολο (σαν συνειδητοί δημοκρατικοί πολίτες).

3. Το Κέντρο Νεότητας επιδιώκει την εξυπηρέτηση του σκοπού του με τα εξής μέσα ήτοι: α) Με την ίδρυση και λειτουργία κέντρων αθλητισμού, κέντρα παιδικής χαράς, κέντρα αναψυχής και δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, βιβλιοθηκών κλπ. τόσο στο κέντρο, όσο και στις συνοικίες του Δήμου Αθηναίων για την ψυχαγωγία και απασχόληση των νέων στις ελεύθερες ώρες τους και για την ανάπτυξη του σχολικού αθλητισμού. β) Με την κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων μορφωτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων των νέων αποβλέποντας στην ισομερή πολιτιστική ανάπτυξη όλων των περιοχών και συνοικισμών του Δήμου Αθηναίων. γ) με την ενθάρρυνση του πνεύματος πρωτοβουλίας και αυτενέργειας των νέων στην εκπόνηση και εκτέλεση των προγραμμάτων αυτών. δ) Με τη δημιουργία κάθε μορφής δραστηριότητας που στοχεύει στην προώθηση των σκοπών του κέντρου νεότητας, όπως σχολές γονέων, κέντρα επαγγελματικού προσανατολισμού, συμβουλευτικού σταθμούς, κέντρα πρόληψης, καταπολέμησης των ναρκωτικών και με άλλα παρεμφερή.

Άρθρο 2.

1. Οι υπηρεσίες του νομικού προσώπου στεγάζονται στο δημοτικό κτίριο της οδού Λένορμαν και Αλεξάνδρειας 35 (Αθήνα). Επιτρέπεται η αλλαγή τόπου στέγασης των υπηρεσιών του κέντρου νεότητας και η ίδρυση περιφερειακών υπηρεσιών του σε συνοικίες του Δήμου Αθηναίων, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου.

Άρθρο 3.

Ο πόροι του νομικού προσώπου είναι: α) ετήσια επιχορήγηση από το Δήμο Αθηναίων, β) κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, μετά από απόφαση αποδοχής του διοικητικού συμβουλίου, γ) τα έσοδα από το αντίτιμο

παροχής υπηρεσιών ή πραγμάτων, δ) εισοδήματα από την περιουσία του και ε) επιχορηγήσεις από το Κράτος ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 4.

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το νομικό πρόσωπο διοικείται από δέκα πενταμελές διοικητικό συμβούλιο. Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρο, που είναι αυτοδικαίως ο Δήμαρχος Αθηναίων και από άλλα 14 μέλη που εκλέγει το δημοτικό συμβούλιο, μεταξύ των οποίων και σύμβουλοι διαμερισμάτων και δύο τουλάχιστον δημοτικοί σύμβουλοι του δήμου Αθηναίων. Ένα μέλος είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στο κέντρο νεότητας που ορίζεται από τη γενική τους συνέλευση.
2. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει ένα από τα μέλη του ως Αντιπρόεδρο.
3. Τον Πρόεδρο, απόντα ή κωλυόμενο, αναπληροί ο Αντιπρόεδρος.
4. Η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου γίνεται κάθε δύο χρόνια και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Η εκλογή γίνεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 128 του Ν.1065/1980.
5. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται Έλληνες πολίτες, κάτοικοι Αθηνών που δεν έχουν στερηθεί το εκλογικό τους δικαίωμα και έχουν επιδείξει ιδιαίτερη επαγγελματική και κοινωνική δραστηριότητα.
6. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν μπορούν να είναι μεταξύ του συγγενείς εξ αίματος μέχρι του τετάρτου βαθμού και εξ αγχιστείας μέχρι του τρίτου βαθμού.
7. Κώλυμα που δημιουργείται μετά την εκλογή τους αποτελεί λόγω εκπτώσεως και στην περίπτωση της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου εκπίπτει ο νεότερος.
8. Αν κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών μείνουν κενές θέσεις, εκλέγονται για τις θέσεις αυτές και για το υπόλοιπο της θητείας αυτών νέα μέλη του δημοτικού συμβουλίου μέσα οκτώ μέρες από της κενώσεως των θέσεων, κατά τη διαδικασία του άρθρου 128 του Ν.1065/1980.
9. Το αξίωμα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου είναι τιμητικό.

Άρθρο 5.

Λειτουργία

1. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου συνέρχονται το αργότερο την πρώτη Κυριακή μετά πέντε ημέρες από την εγκατάστασή τους σε συνεδρίαση στο

δημαρχιακό κατάστημα ύστερα από πρόσκληση του δημάρχου που προεδρεύει και συγκροτούνται σε σώμα με την εκλογή μεταξύ τους του αντιπροέδρου, γραμματέα και εφόρου του διοικητικού συμβουλίου. Η εκλογή του αντιπροέδρου, γραμματέα και εφόρου του διοικητικού συμβουλίου γίνεται με χωριστές μυστικές ψηφοφορίες και με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Αν δεν υπάρξει απόλυτη πλειοψηφία στην πρώτη ψηφοφορία, γίνεται δεύτερη ψηφοφορία κατά την ίδια συνεδρίαση. Αν και στη δεύτερη ψηφοφορία δεν υπάρξει απόλυτη πλειοψηφία για την τρίτη ψηφοφορία κατά την ίδια συνεδρίαση, οπότε εκλέγεται αυτός που συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας κατά την τρίτη ψηφοφορία, εκλέγεται ένας από αυτούς που ισοψήφισαν με κλήρωση που ενεργεί ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου.

2. Αν ακυρωθεί η εκλογή αυτή, επαναλαμβάνεται και η ίδια διαδικασία την πρώτη Κυριακή μετά πέντε ημερών από την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

3. Τις αρμοδιότητες του γραμματέα και εφόρου προσδιορίζει το διοικητικό συμβούλιο με αποφάσεις του.

4. Χρέη ειδικού γραμματέα κατά την ίδια διαδικασία των ψηφοφοριών εκτελεί υπάλληλος, του νομικού προσώπου που ορίζεται από τον πρόεδρο.

Άρθρο 6.

Αρμοδιότητες.

1. Το διοικητικό συμβούλιο α) συντάσσει οργανισμό της υπηρεσίας και τον κανονισμό διοικήσεως και διαχειρίσεως του νομικού προσώπου και τους υποβάλλει προς ψήφιση στο δημοτικό συμβούλιο β) αποφασίζει για τον ετήσιο προϋπολογισμό του νομικού προσώπου, γ) αποφασίζει για εκποίηση, ανταλλαγή, εκμίσθωση ακινήτων κινητών πραγμάτων του νομικού προσώπου, τη σύσταση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών, την μίσθωση και αγορά ακινήτων, τη σύναψη δανείων και για τους όρους αυτών, για τη σύσταση τα εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών, για το πρόγραμμα του νομικού προσώπου, για αποδοχή κληρονομιών κληροδοσιών και δωρεών για το έκτακτο προσωπικό του νομικού προσώπου γενικά, για την άσκηση αγωγής, ενδίκων μέσων, επαγωγής και αντεπαγωγής και δόσεως όρκου για συμβιβασμό και κατάργηση δίκης και για κάθε θέμα για το οποίο δεν είναι αρμόδιος ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου.

2. Για κάθε συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, απαιτείται απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο μετά από γνωμοδότηση του νομικού συμβούλου του δήμου.

3. Το διοικητικό συμβούλιο δημιουργεί συμβουλευτικά όργανα χωρίς αμοιβή από εκπροσώπους συνδικαλιστικών και γενικότερα κοινωνικών φορέων.

Άρθρο 7.

Πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου

1. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου: α) προεδρεύει στις συνεδριάσεις και εποπτεύει την εκτέλεση των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου, β) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του νομικού προσώπου και τις κατευθύνει, με απόφασή του διορίζει, προσλαμβάνει το μόνιμο και έκτακτο προσωπικό του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και μέσα στα πλαίσια των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου και ενεργεί τις υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού τούτου, δ) διατάσσει την είσπραξη εσόδων του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη δημοσίων εσόδων, ασκεί στο μόνιμο και έκτακτο προσωπικό του νομικού προσώπου την πειθαρχική δικαιοδοσία που έχει ο δήμαρχος προς το μόνιμο και έκτακτο προσωπικό του δήμου, σε επείγουσες περιπτώσεις που δημιουργείται κίνδυνος για ζημιά από αναβολή, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου αποφασίζει για την άσκηση αγωγών, ενδίκων μέσων, αγωγής, αντεπαγωγής, και δόσεως όρκου, υποχρεούται να υποβάλει την απόφασή του για έγκριση στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου, ε) εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο ενώπιον δικαστηρίων και έναντι τρίτων φυσικών και νομικών προσώπων και τους όρκους που υποβάλλονται στο νομικό πρόσωπο.

Άρθρο 6.

Εκτελεστική Επιτροπή.

1. Το νομικό πρόσωπο έχει εκτελεστική επιτροπή αποτελούμενη από τον πρόεδρο επί ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Τα τακτικά καθώς και τα αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγονται από το διοικητικό συμβούλιο με σχετική πλειοψηφία και η θητεία τους είναι διετής.

Η εκλογή των μελών και η λήξη της θητείας. Θητεία των μελών του Δ.Σ., σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του παρόντος. Η εκλογή γίνεται μόλις το διοικητικό συμβούλιο καταρτισθεί σε σώμα.

2. Οι αρμοδιότητες και λειτουργίες της εκτελεστικής επιτροπής είναι ανάλογες με εκείνες που ορίζονται για τη δημορχιακή επιτροπή (άρθρα 101 και 103 του Ν.1065/1980). Επίσης υλοποιεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου το οποίο μπορεί να εκχωρεί επιμέρους δραστηριότητες του με απόφασή του.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 10 Μαρτίου είναι 1983

Ο Υπουργός

Γεώργιος Γεννηματάς

Δήμος Λαρισαίων

Αθήνα, 14 Δεκεμβρίου 1983, τεύχος 2ο, αριθμός φύλλου 724.

Σύσταση ιδίου νομικού προσώπου με το όνομα «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας»

Ο Νομάρχης Λάρισας

Εχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις του άρθρου 137 του Δ.Κ.Κ. (Ν. 1065 / 80) όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 21 του Ν. 1270 / 82.

2. Το άρθρο μόνο του Π.Δ. 331/83 «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εσωτερικών στους Νομάρχες».

3. Την 373/83 απόφαση του Δ.Σ. Λάρισας, περί συστάσεως νομικού προσώπου με το όνομα «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας», αποφασίζουμε:

1. Συστήνουμε ίδιο νομικό πρόσωπο με το όνομα «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας» στο Νομό.

2. Σκοπός του νομικού αυτού προσώπου είναι:

Η δημιουργία και λειτουργία αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των δημοτών, ιδιαίτερα των νέων.

Η ανάπτυξη μαζικού αθλητισμού για να καλυφθούν οι ανάγκες κατά ηλικία, ενδιαφέροντα κλπ.

Η καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων.

Καλλιέργεια φίλαθλου συναγωνιστικού πνεύματος, μακριά από φανατισμούς ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους και κοινωνικοποίηση των δημοτών.

Η συνεργασία με όλους τους φορείς και παράγοντες (κατοίκους, αθλητικούς συλλόγους, ενώσεις).

Η λειτουργία επιτροπών γενικά για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας.

3. Το νομικό πρόσωπο θα στεγάζεται στο χώρο του δημαρχείου που θα του παραχωρηθεί η χρήση.

4. Όργανα διοίκησης:

Το εν λόγω νομικό πρόσωπο θα διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο που θα απαρτίζουν ο Δήμαρχος ή ο διοριζόμενος απ' αυτόν Αντιδήμαρχος ως Πρόεδρος αυτού, δύο δημοτικοί σύμβουλοι και οκτώ πολίτες.

Τα μέλη του Δ.Σ. εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο και η θητεία τους ακολουθεί τη θητεία της δημοτικής αρχής.

Τον πρόεδρο, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος, ο οποίος εκλέγεται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για μια τετραετία. Ο πρόεδρος θα εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο στα δικαστήρια και σε κάθε άλλη αρχή και σε περίπτωση κωλύματος ο αντιπρόεδρος.

5. Πόροι

Επιχορήγηση από το Δήμο 5.000.000 δραχμές καθώς και κάθε είδους κρατική επιχορήγηση.

Κάθε είδος εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, συνδρομές πολιτών, οργανισμών, σωματείων κ.λπ.

Εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών που θα παρέχει το νομικό πρόσωπο.

Πρόσοδοι από τη δική του περιουσία.

6. Περιουσία

Οι χώροι αθλοπαιδιών Αβέρωφ έκτασης 7353 Μ², Αγίας Τριάδος έκτασης 10 στρεμμάτων και Γεωργιάδου έκτασης 1600 Μ² και όσους άλλους χώρους θα παραχωρεί ο δήμος για την ανάπτυξη των εγκαταστάσεων του με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Τα οικοδομήματα, οι εγκαταστάσεις και τα πάσης κτίρια που θα ανεγείρει στους παραπάνω χώρους.

Κάθε άλλος χώρος ή κτίριο που θα παραχωρείται σε αυτό.

7. Οι λεπτομέρειες διοίκησης και διαχείρισης του νομικού προσώπου θα ρυθμιστούν με κανονισμό που θα ψηφιστεί από το δημοτικό συμβούλιο.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως,

Λάρισα, 28 Νοεμβρίου 1983

Ο Νομάρχης

Απόστολος Βλασιάδης

Δήμος Νίκαιας

Αθήνα 25 Ιουνίου 1085, τεύχος 2ο, αριθμός των 300 90.

Σύσταση ίδιου νομικού προσώπου με το όνομα «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νίκαιας» στο δήμο Νίκαιας.

Ο Νομάρχης διαμερίσματος Πειραιώς.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις α) το άρθρο 137 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 1065/80), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 21 του νόμου 1270/1982 «Τροποποιήσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα κλπ.»
2. Την 174/85 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Νίκαιας.
3. Τις διατάξεις του Π.Δ. 331/83 αποφασίζουμε:

1. Συστήνουμε ίδιο νομικό πρόσωπο με το όνομα «Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Νίκαιας» στο δήμο Νίκαιας.

2. Σκοπός του νομικού αυτού προσώπου είναι:

- α. Η συντήρηση και σωστή λειτουργία των αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων.
- β. Η δημιουργία χώρων αθλοπαιδιών στις συνοικίες έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων.
- γ. Η ανάπτυξη του μαζικού λαϊκού αθλητισμού με πρόσληψη κατάλληλου ειδικευμένου προσωπικού (γυμναστές, προπονητές, κ.λπ.) για την κάλυψη των αναγκών κατά ηλικία ενδιαφέροντος.
- δ. Η καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των δημοτών, καλλιέργεια φιλάθλου συναγωνιστικού πνεύματος, μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους.
- ε. Η ίδρυση τμημάτων κατά άθλημα, με σκοπό τη δημιουργία Ακαδημιών για την παιδική και εφηβική ηλικία.
- στ. Η οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, επιμορφωτικών σεμιναρίων διαλέξεων κ.λπ.

3. Πόροι του Αθλητικού Οργανισμού είναι:

- α. Η ετήσια επιχορήγηση του δήμου από 1.000.000 δρχ.
- β. Κάθε φύσεως δομές, εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.
- γ. Εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή υπηρεσιών που παρέχονται από το νομικό πρόσωπο.
- δ. Πρόσοδοι από την ίδια περιουσία του.
- ε. Κάθε παροχή του Κράτους ή άλλη νομική πρόσοδος.

4. Περιουσία του νομικού προσώπου θα είναι:

- α. Οι χώροι που θα παραχωρεί ο δήμος για την ανάπτυξη των εγκαταστάσεων του που θα γίνονται σύμφωνα με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.
- β. Τα οικοδομήματα, οι εγκαταστάσεις και πάσης φύσεως κτίρια που θα ανεγείρει στους παραπάνω χώρους.
- γ. Κάθε άλλος χώρος σε κτίριο που θα παραχωρείται σε αυτό.
- δ. Κινητά αντικείμενα (αθλητικά όργανα, έπιπλα, συσκευές κ.λπ.).

5. Το νομικό πρόσωπο διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο που αποτελείται από τους:

- α. Δήμαρχο Νίκαιας ως πρόεδρο.
- β. Τρεις δημοτικούς συμβούλους.
- γ. Δύο πολίτες που έχουν επαγγελματικές ή ανάλογες γνώσεις.
- δ. Έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων που θα ορίζεται από τη γενική συνέλευση των εργαζομένων.

Τα υπό στοιχεία β και γ μέλη εκλέγονται από το Δ.Σ.. Η θητεία του Δ.Σ. είναι δύο χρόνια και είναι σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Το Δ.Σ. εκλέγει από τα μέλη του τον αντιπρόεδρο.

Στο νομικό πρόσωπο θα υπάρχει τριμελής εκτελεστική επιτροπή που θα αποτελείται:

- A. Από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο.
- B. Δύο μέλη του Δ.Σ.

6. Σε περίπτωση κατάργησης του αθλητικού οργανισμού η κινητή και ακίνητη περιουσία του περιέχεται στην απόλυτη κυριότητα του δήμου Νίκαιας.

7. Το Δ.Σ. μπορεί να δημιουργεί επιτροπές λειτουργίας του αθλητικού οργανισμού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην εφημερίδα της κυβέρνησης.

Πειραιάς, 20 Μαΐου 1985.

Ο Νομάρχης

Α. Φούρας

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Ν.Π.Δ.Δ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΑ ΣΠΟΡ

Άρθρον 1ον

Ίδρυση

Το Ν.Π.Δ.Δ. που διέπεται από τη διάταξη του άρθρου 137 του Κώδικα της Νομοθεσίας περί Δήμων και Κοινοτήτων του Νόμου 1065/1981 όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, αποτελείται από α) το Δημοτικό Στάδιο, β) το Κλειστό Γυμναστήριο Μπάσκετ, γ) όλες τις Αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου Καλλιθέας.

Άρθρο 2^ο

Σκοπός

Σκοπός του Ν.Π.Δ.Δ. Καλλιθέας είναι: 1) Να παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους δημότες και κατοίκους του Δήμου Καλλιθέας να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες (κλασικός αθλητισμός, ενόργανη γυμναστική, ποδόσφαιρο, κλπ), 2) Η ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στο δήμο Καλλιθέας, 3) Η ψυχαγωγία και η αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου των νέων.

Άρθρον 3^ο

Πόροι

Πόροι του Ν.Π.Δ.Δ Καλλιθέας είναι: 1) Η ετήσια χορήγηση του δήμου Καλλιθέας, 2) Οι επιχορηγήσεις της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, 3) Οι κάθε φύσεως εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, 4) Ποσοστά από εισπράξεις αγώνων που διενεργούνται από ποδοσφαιρικούς και αθλητικούς συλλόγους και όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων, 5) Ποσοστά από εισπράξεις καλλιτεχνικών και κάθε φύσεως εκδηλώσεων που διενεργούνται χωρίς τη συμμετοχή του δήμου Καλλιθέας, 6) Εισπράξεις από διαφημίσεις στο χώρο του σταδίου και των λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων.

Άρθρον 4^ο

Περιουσία

Η περιουσία του Ν.Π.Δ.Δ αποτελείται από τον απαλλοτριωθέντα από τον δήμο Καλλιθέας χώρο στο λόφο Σικελίας εκτάσεως 29.400 τ.μ. με όλες τις εντός αυτού εγκαταστάσεις (γήπεδο ποδοσφαίρου, κερκίδες, κ.λπ).

Άρθρον 5^ο

Διοίκηση

Το Ν.Π.Δ.Δ Καλλιθέας διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο που απαρτίζεται α) από τον εκάστοτε Δήμαρχο ως Πρόεδρο, β) τέσσερις δημοτικούς συμβούλους και γ) έξι δημότες Καλλιθέας από τους οποίους οι δύο τουλάχιστον να έχουν σχέση με τον αθλητισμό και ορίζεται ολόκληρο εκτός από τον Πρόεδρο για διετή θητεία από το δημοτικό συμβούλιο, αμέσως μετά την πρώτη συνεδρίαση από την ανάληψη των καθηκόντων του.

Για τους δημοτικούς συμβούλους η τετραετής θητεία νοείται συνυπάρχουσα με την ιδιότητά τους ως Δημοτικών συμβούλων.

Άρθρον 6^ο

Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το διοικητικό συμβούλιο αφού συνέλθει σε σώμα, μέσα σε δέκα μέρες από την κοινοποίηση του διορισμού του, εκλέγει τον αντιπρόεδρο, τον γραμματέα, τον έφορο και τον ελέγχοντα σύμβουλο.

Άρθρον 7^ο

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο μεριμνά για την επιτυχία των σκοπών του Ν.Π.Δ.Δ Καλλιθέας διαχειρίζεται την περιουσία και γενικότερα τα συμφέροντα του Ν.Π.Δ.Δ και ασκεί εποπτεία στη λειτουργία του, καθώς επίσης και όλων των αθλητικών χώρων που βρίσκονται στην περιοχή του δήμου Καλλιθέας και καθορίζει τον τρόπο λειτουργία τους.

Ειδικότερα μέριμνα :

α) για τη συντήρηση των εγκαταστάσεων και μέσων που έχει στη διάθεσή του το Ν.Π.Δ.Δ, β) τον εφοδιασμό του Ν.Π.Δ.Δ με τα κατάλληλα μέσα και όργανα, γ) την καλλιέργεια και ανάπτυξη αθλητικού πνεύματος, της ομαδικότητας και της ευγενούς άμιλλας, δ) την εκπόνηση και την υλοποίηση αθλητικών, ψυχαγωγικών και πολιτιστικών προγραμμάτων που συντελούν στην ανάπτυξη των σκοπών του δημοτικού σταδίου και όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων του δήμου.

2. Με απόφαση του το Δ.Σ. δύναται να εκχωρεί καθώς και να αφαιρεί αρμοδιότητες από τον Διευθυντή του.

3. Με απόφαση του Δ.Σ. γίνονται προσλήψεις καθώς και οι απολύσεις του προσωπικού του Ν.Π.Δ.Δ.

4. Το διοικητικό συμβούλιο καταρτίζει σε συνεργασία με τον διευθυντή το ετήσιο πρόγραμμα λειτουργίας του Ν.Π.Δ.Δ, οι εισηγήσεις του οποίου είναι συμβουλευτικές προς το διοικητικό συμβούλιο.

5. Ψηφίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Ν.Π.Δ.Δ.

6. Εγκρίνει με απόφασή του τρόπο χρήσης κάθε εγκατάστασης μετά από εισήγηση των αρμοδίων οργάνων.

7. Αποδέχεται τα αιτήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για διάθεση των εγκαταστάσεων σε αθλητικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις ή και συνεργάζεται μαζί τους για την από κοινού πραγματοποίησή τους.

8. Με απόφασή του μπορεί να καθορίσει την τιμή εισόδου χρήσης των εγκαταστάσεων και οργάνων.

9. Με απόφασή του έχει το δικαίωμα να απαγορεύει την είσοδο και τη χρήση των εγκαταστάσεων σε άτομα και σε ομάδες ατόμων για λόγους ανάρμοστης συμπεριφοράς και μη συμμόρφωση με τον κανονισμό λειτουργίας τους.

10. Με απόφασή του καταλογίζει κάθε βλάβη, φοράει απώλειες στις εγκαταστάσεις, μέσα και υλικά του Ν.Π.Δ.Δ σε βάρος των υπαιτίων και τους υποχρεώνει σε πλήρη αποκατάσταση ή αντικατάσταση ή καταβολή του αντιτίμου της ζημιάς σε λογικό χρόνο καθορίζοντας και την απαιτούμενη διαδικασία.

11. Το Δ.Σ. με απόφασή του καθορίζει τα ποσοστά από τις εισπράξεις των αγώνων που γίνονται στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Ν.Π.Δ.Δ από αθλητικούς και ποδοσφαιρικούς συλλόγους και τα ποσοστά των εισπράξεων από καλλιτεχνικές και λοιπές εκδηλώσεις που γίνονται στο στάδιο χωρίς τη συμμετοχή του δήμου Καλλιθέας.

12. Με απόφαση του το Δ.Σ. μπορεί να δημιουργήσει συμβουλευτικές επιτροπές που θα είναι υπεύθυνες και θα αναπτύσσουν δραστηριότητες στα διάφορα τμήματα που θα λειτουργούν στο Ν.Π.Δ.Δ (επιτροπή κλασικού αθλητισμού, επιτροπή ενόργανης γυμναστικής, επιτροπή ποδοσφαίρου, κ.λπ.). Οι επιτροπές σε κάθε περίπτωση θα συνεργάζονται με το διοικητικό συμβούλιο και θα εφαρμόζουν τις αποφάσεις του, θα είναι δε μετακλητές σε κάθε στιγμή από το διοικητικό συμβούλιο.

13. Με απόφαση του το διοικητικό συμβούλιο καθορίζει τον αριθμό των φορέων αθλητικών και ποδοσφαιρικών συλλόγων που θα αθλούνται στις εγκαταστάσεις καθώς και το χρόνο άθλησης τους.

Άρθρον 8^ο

Λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικώς κάθε μήνα (30) ύστερα από πρόσκληση του προέδρου που κοινοποιείται στα μέλη τουλάχιστον δύο (2) ημέρες πριν την συνεδρίαση με φροντίδα του γραμματέα.

Έκτακτες συνεδριάσεις πραγματοποιούνται κάθε φορά που κρίνεται σκόπιμο από τον πρόεδρο ή το ζητήσουν τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών του Δ.Σ. με θέματα καθορισμένα.

Στην πρόσκληση για συνεδρίαση τακτικής ή έκτακτης αναφέρεται ο τόπος και τα θέματα.

2. Για να συνεδριάσει το Δ.Σ. χρειάζεται απαρτία δηλαδή την παρουσία των μισών μελών συν ένα μεταξύ τους τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο.

3. Οι αποφάσεις του Δ.Σ. παίρνονται με απόλυτη πλειοψηφία και σε περίπτωση ισοψηφίας ισχύει η ψήφος του προέδρου.

Η ψηφοφορία είναι φανερή πλην των προσωπικών θεμάτων.

4. Ο γραμματέας του Δ.Σ. τηρεί περιληπτικές σημειώσεις των πρακτικών της συνεδρίασης (θέμα, εισήγηση, συζήτηση, απόφαση και τυχόν σοβαρή διαφωνία όταν ζητηθεί) που τις υπογράφουν τα παρόντα μέλη μετά τη λήξη της συνεδρίασης. Τα πρακτικά καθαρογράφονται κανονικά αναπτυγμένα και μονογράφονται από τους παρόντες με ευθύνη του γραμματέα στην επόμενη συνεδρίαση.

5. Αυτούσιο το περιεχόμενο των καθαρών πρακτικών καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο πρακτικών σε κάθε σελίδα του μονογράφουν οι παρόντες στην συνεδρίαση και στο τέλος υπογράφει ο πρόεδρος.
6. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου είναι εκτελεστές ύστερα από τη μονογράφιση των πρακτικών.
7. Οι αποφάσεις του Δ.Σ. εκτελούνται με ευθύνη και μέριμνα του διευθυντή του Ν.Π.Δ.Δ ή από πρόσωπα που ορίζει το Δ.Σ. και αποδίδει λογαριασμό πεπραγμένων στο Δ.Σ.
8. Τα επίσημα έγγραφα σφραγίζονται με σφραγίδα του δημοτικού σταδίου που φυλάσσεται με ευθύνη του γραμματέα.
9. Για τον έλεγχο των αποφάσεων του Δ.Σ. ισχύουν οι περί ελέγχου ομοειδών αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου διατάξεις του Κώδικα περί Δημοτικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας.
10. Αν κάποιο από τα μέλη του Δ.Σ. απουσιάσει αδικαιολόγητα τρεις συνεχείς τακτικές συνεδριάσεις, ή τέσσερις σε διάστημα τεσσάρων μηνών, το Δ.Σ. εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο την αντικατάστασή του.

Άρθρον 9^ο.

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου

- 1) Συγκαλεί τις τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου.
- 2) Καταρτίζει μαζί με τον γραμματέα την ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης.
- 3) Υπογράφει μαζί με τον ελέγχοντα σύμβουλο και το γραμματέα του Δ.Σ. όλα τα διπλότυπα εισπράξεων και όλες τις εξοφλητικές αποδείξεις του Ν.Π.Δ.Δ καθώς και τα εντάλματα πληρωμής και αγοράς.
- 4) Υπογράφει μαζί με τον γραμματέα του Δ.Σ. όλα τα έγγραφα που απευθύνονται στις διάφορες αρχές, Υπηρεσίες, Οργανισμούς, κλπ.
- 5) Καταρτίζει μαζί με τον γραμματέα και τον ελέγχοντα σύμβουλο το σχέδιο του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων και το θέτει υπόψη για ψήφιση.
- 6) Εισηγείται μαζί με τον γραμματέα και τον ελέγχοντα σύμβουλο τον ετήσιο απολογισμό και τον θέτει υπόψη του Δ.Σ. για ψήφιση.
- 7) Ο πρόεδρος εκπροσωπεί το νομικό Πρόσωπο ενώπιον κάθε δικαστικής αρχής.

Άρθρον 10^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Αντιπροέδρου του Δ.Σ.

Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αναπληρώνει τον Πρόεδρο στα καθήκοντά του κάθε φορά που απουσιάζει ή κωλύεται.

Άρθρον 11^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Γραμματέα του Δ.Σ.

- 1) Έχει τη μέριμνα και την ευθύνη για τη σωστή λειτουργία του πρωτοκόλλου, της γραμματείας και του αρχείου του Δ.Σ. του σταδίου.
- 2) Κυρώνει με την υπογραφή του τα αντίγραφα των αποφάσεων του Δ.Σ και των πρωτότυπων επίσημων εγγράφων του αρχείου του Δ.Σ. και του σταδίου γενικά.
- 3) Ελέγχει την εισερχόμενη στο δημοτικό στάδιο αλληλογραφία και προωθεί στον πρόεδρο τα έγγραφα για τα οποία πρέπει να λάβει γνώση.
- 4) Θέτει έγκαιρα υπόψη του προέδρου του Δ.Σ. τα θέματα και με εντολή του καταρτίζει την ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης.
- 5) Μεριμνά για την έγκαιρη αποστολή στα μέλη του Δ.Σ. της πρόσκλησης σε τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση.
- 6) Μεριμνά και ευθύνεται για την εγγραφή των πρακτικών στο βιβλίο πρακτικών και την υπογραφή τους από τον πρόεδρο και τα παρόντα κατά τη συνεδρίαση μέλη του Δ.Σ.
- 7) Μεριμνά και ευθύνεται για την προώθηση της αλληλογραφίας του δημοτικού σταδίου.
- 8) Συνυπογράφει με τον πρόεδρο την εξερχόμενη αλληλογραφία.
- 9) Συνυπογράφει με τον πρόεδρο και τον ελέγχοντα σύμβουλο τα εντάλματα πληρωμής.
- 10) Συνυπογράφει με τον πρόεδρο και τον ελέγχοντα σύμβουλο το σχέδιο του ετήσιου προϋπολογισμού.
- 11) Συνυπογράφει με τον πρόεδρο και τον ελέγχοντα σύμβουλο τον ετήσιο απολογισμό.

Άρθρον 12^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Ελέγχοντος Συμβούλου

1. Συνυπογράφει μαζί με τον πρόεδρο και τον γραμματέα τα διπλότυπα είσπραξης και τις εξοφλητικές αποδείξεις καθώς και τα εντάλματα πληρωμής.
2. Μεριμνά για την έγκαιρη είσπραξη των εσόδων και δικαιωμάτων του δημοτικού σταδίου.
3. Μεριμνά για τη σωστή, ανελλιπή και έγκαιρη τήρηση των λογιστικών βιβλίων του σταδίου.
4. Συνυπογράφει μαζί με τον πρόεδρο και τον γραμματέα του Δ.Σ. τον ετήσιο απολογισμό.
5. Μεριμνά για την έγκαιρη κατάρτιση του σχεδίου του ετήσιου προϋπολογισμού και τον συνυπογράφει με τον πρόεδρο με το γραμματέα του Δ.Σ. και συντάσσει την εισηγητική έκθεση για τη συζήτησή του και την ψήφισή του από το Δ.Σ.

Άρθρον 13^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες Εφόρου

- 1) Εποπτεύει την σωστή λειτουργία των εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ.
- 2) Επιμελείται για τη διατήρηση των καταστάσεων, των μέσων και του υλικού του Ν.Π.Δ.Δ.
- 3) Επιμελείται την επισκευή των εγκαταστάσεων, των μέσων και του υλικού του Ν.Π.Δ.Δ.
- 4) Επιμελείται την αντικατάσταση μέσων και υλικών που κρίνονται κατάλληλα και μη επισκευάσιμα σε συνεργασία με τον Πρόεδρο, Γραμματέα.
- 5) Επιμελείται την αποδοτική και ομαλή λειτουργία του Ν.Π.Δ.Δ.

Άρθρον 14^{ov}

Οικονομική Διοίκηση

Οι διατάξεις Δημοτικής Κοινοτικής Νομοθεσίας περί διεξαγωγής της Ταμειακής Υπηρεσίας των Δήμων οικονομικού έτους και οικονομικής χρήσεως, ψηφίσεως Δημόσιου Προϋπολογισμού, αποδόσεως και ελέγχου Δημ. Απολογισμού Δημοσίων Έργων και Προμηθειών, συνάψεως δανείου κλπ. εφαρμόζονται κατ' αναλογία και από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ν.Π.Δ.Δ.

Άρθρον 15^{ov}

Προσωπικό

Το προσωπικό του Δημοτικού Σταδίου καθορίζεται ως εξής:

- 1) Ένας Διευθυντής πτυχιούχος Σωματικής Αγωγής, τουλάχιστον με βαθμό βοηθού Γυμνασιάρχου και αθλητική προϋπηρεσία.
- 2) 2 Δύο Γυμναστές πτυχιούχοι Σωματικής Αγωγής με πλήρη απασχόληση, ένας υπεύθυνος για τον κλασικό αθλητισμό και ένας υπεύθυνος για την ενόργανη γυμναστική.
- 3) Τέσσερις βοηθοί ή και περισσότεροι το ανώτερο δώδεκα ανάλογα με τις ανάγκες λειτουργίας του Ν.Π.Δ.Δ., γυμναστές ωρομίσθιους πτυχιούχους Σωματικής Αγωγής για την ενόργανη γυμναστική, τον κλασικό αθλητισμό και τις Αθλοπαιδιές-Ποδόσφαιρο.
- 4) Δύο Διοικητικοί και Οικονομικοί υπάλληλοι Α/Τ.
- 5) Δύο υπάλληλοι Γραμματείς Μ/Ε.
- 6) Ως υγειονομικό προσωπικό, με ειδικότητα ανάλογη με τις ανάγκες του Ν.Π.Δ.Δ., τρεις φυσικοθεραπευτές και ένα γιατρό.
- 7) Δεκαπέντε άτομα βοηθητικό προσωπικό, ήτοι: α) Τέσσερις φυλακές-θυρωρούς-συντηρητές αγωνιστικών χώρων για άλλο το εικοσιτετράωρο, β) τρεις συντηρητές εγκαταστάσεων (έναν υδραυλικό, έναν ηλεκτρολόγο και ένα κηπουρό), γ) τέσσερις καθαρίστριες, δ) τέσσερις εργάτες καθαριότητας, ε) ένας εκ των φυλάκων να εκτελεί και χρέη αποθηκαρίου με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 16^{ov}

Πρόσληψη προσωπικού

Το προσωπικό του Δημοτικού Σταδίου θα προσλαμβάνεται με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου και κατά την ισχύουσα Νομοθεσία ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 17^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Διευθυντή

Ο διευθυντής κατευθύνει και ελέγχει όλες τις υπηρεσίες του Ν.Π.Δ.Δ και συνεργάζεται μαζί τους για τη σύννομη και εύρυθμη λειτουργία τους

Ειδικότερα, ο Διευθυντής του Ν.Π.Δ.Δ:

1. Μεριμνά για την έγκαιρη και σωστή υλοποίηση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.
2. Κατευθύνει την άλλη το προσωπικό του Ν.Π.Δ.Δ. για τη σωστή και αποδοτική λειτουργία.
3. Ευθύνεται για την πιστή εφαρμογή του κανονισμού λειτουργίας των εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ.
4. Ευθύνεται γενικά για την ομαλή λειτουργία, τάξη και καθαριότητα των εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ.
5. Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο κάθε μέτρο που κρίνει κατάλληλο για τη βελτίωση της ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών σε συνδυασμό με τους οικονομικούς πόρους του Ν.Π.Δ.Δ.
6. Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τις αναγκαίες προσλήψεις προσωπικού ανάλογα με τα προσόντα του, τη σύμβαση εργασίας και τις ανάγκες του νομικού προσώπου.
7. Ασκεί κάθε αρμοδιότητα ή ενέργεια που του ανατίθεται από το Δ.Σ. του Ν.Π.Δ.Δ με απόφασή του και με απόφασή του μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανακαλέσει.
8. Καταρτίζει σε συνεργασία με το Δ.Σ. το ετήσιο πρόγραμμα λειτουργίας των εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ.
9. Ειδικώς επιβλέπει και κατευθύνει τους γυμναστές για σωστή, υγιεινή και ψυχαγωγική άθληση των αθλουμένων στο Ν.Π.Δ.Δ.
10. Μεριμνά και εισηγείται στο Δ.Σ. για την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων σχετικά με την άθληση και την αθλητική αγωγή.
11. Εισηγείται για τη διάδοση και καλλιέργεια του αγνού φιλάθλου ελληνικού πνεύματος με διαλέξεις προς τους αθλούμενους καθώς και με επιδείξεις, εορτές, αγώνες, κλπ, μετά από σύμφωνη γνώμη και απόφαση προς τούτο του Δ.Σ. του Ν.Π.Δ.Δ.
12. Τηρεί ημερολόγιο κινήσεως των αθλητικών εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ και κάθε μήνα υποβάλλει έκθεση προς το Δ.Σ. για την κίνηση γενικά του Δημοτικού Σταδίου και τις επιδόσεις των αθλουμένων, υποδεικνύοντας μαζί και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά την κρίση του για την προαγωγή του Αθλητισμού στο Δήμο.

13. Τηρεί το Μητρώο των αθλουμένων με πλήρη στοιχεία αυτών (ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός, τόπος και έτος γέννησης, επάγγελμα, διεύθυνση κατοικίας, ημερομηνία εγγραφής, γραμματικές γνώσεις, το τμήμα άθλησης, καθώς και ιατρική εξέταση με τις παρατηρήσεις Μαζικός Λαϊκός Αθλητισμός).

14. Εισηγείται στο Δ.Σ. κάθε θέμα της αρμοδιότητάς του και μετέχει στις συνεδριάσεις του χωρίς ψήφο.

Άρθρον 18^{ov}

Καθήκοντα και αρμοδιότητες Γυμναστών

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των Γυμναστών είναι τα εξής:

1. Είναι υπεύθυνοι για τη σωστή, υγιεινή και ψυχαγωγική άθληση των αθλουμένων στα τμήματα τους (ενόργανη γυμναστική, κλασικός αθλητισμός, κ.λπ.).
2. Εισηγούνται πρόσφορα μέτρα και προγράμματα που συμβάλουν στην καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος και την ευγενή άμιλλα.
3. Εκπονούν και υλοποιούν με έγκριση του Δ.Σ. προγράμματα που έχουν σκοπό τη βελτίωση της αθλητικής αγωγής, φυσικής κατάστασης, υγείας και ψυχαγωγίας των αθλουμένων.
4. Μεριμνούν και εισηγούνται στο διοικητικό συμβούλιο τα κατάλληλα μέτρα για την άθληση προβληματικών ατόμων.
5. Οργανώνουν μαζί με το Διευθυντή σεμινάρια επιμόρφωσης των αθλουμένων.
6. Μεριμνούν για την αξιοποίηση και κατάλληλη διάθεση των αθλητικών εγκαταστάσεων και του υλικού.
7. Ευθύνονται για την εφαρμογή κανονισμών διεξαγωγής των διαφόρων αθλημάτων της αρμοδιότητάς τους.
8. Μεριμνούν και συνεργάζονται με το διοικητικό συμβούλιο και τον Διευθυντή για την οργάνωση και διεξαγωγή αγώνων και μαζικών εκδηλώσεων.
9. Μεριμνούν για την αποφυγή ατυχημάτων κατά την ώρα άθλησης των αθλουμένων στα τμήματά τους.
10. Τηρούν ατομικές καρτέλες των αθλουμένων και σημειώνουν τις επιδόσεις τους και γενικά τη συμπεριφορά τους (Μαζικός Λαϊκός Αθλητισμός).

Άρθρον 19ov

Καθήκοντα και Αρμοδιότητες Βοηθών - Γυμναστών

Βοηθούν και αναπληρώνουν, όταν χρειαστεί, τους γυμναστές, συνεργάζονται δε μαζί τους για τη σωστή εκπλήρωση των καθηκόντων και γενικότερα για την επιτυχία των σκοπών του Ν.Π.Δ.Δ.

Άρθρον 20^ο

Καθήκοντα και Αρμοδιότητες Γραμματέα του Ν.Π.Δ.Δ.

Ο Γραμματέας του Δημοτικού Σταδίου μεριμνά και ευθύνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του Προέδρου και του Γραμματέα του Δ.Σ., όπως προβλέπει ο Κώδικας.

Άρθρον 21^ο

Καθήκοντα Υγειονομικού Προσωπικού.

Το Υγειονομικό Προσωπικό παρέχει άμεση υγειονομική περίθαλψη στους ευρισκόμενους στους χώρους του Ν.Π.Δ.Δ., σε περίπτωση ατυχήματος ή υγειονομικού επεισοδίου και ενδιαφέρονται όταν χρειαστεί για την άμεση μεταφορά τους στο νοσοκομείο.

Άρθρον 22^ο

Καθήκοντα Βοηθητικού Προσωπικού.

1. Φύλακες-Θυρωροί-Συντηρητές αθλητικών χώρων: Είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και υλικών που βρίσκονται μέσα στο χώρο του Ν.Π.Δ.Δ. και συντήρηση αυτών.
2. Καθαρίστριες: Είναι υπεύθυνες για την καθαριότητα όλων των εσωτερικών χώρων του Ν.Π.Δ.Δ.
3. Ηλεκτρολόγος, υδραυλικός: Συντηρούν τις υδραυλικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και είναι υπεύθυνοι για την καλή λειτουργία τους.
4. Κηπουρός: Είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση του χλωροτάπητα του γηπέδου και έχει τη φροντίδα για τους χώρους πρασίνου και τα δέντρα του δημοτικού σταδίου.
5. Τέσσερις εργάτες της καθαριότητας που θα καθαρίζουν τους βοηθητικούς χώρους των εγκαταστάσεων του Ν.Π.Δ.Δ.
6. Καθήκοντα αποθηκάρου: Διαφυλάττει όλα τα αντικείμενα του αθλητισμού που υπάρχουν στις εγκαταστάσεις του Ν.Π.Δ.Δ. και τηρεί βιβλίο υλικών.

Απόφαση 1

Στην Καλλιθέα σήμερα 20 Δεκεμβρίου, ημέρα Πέμπτη και ώρα 2 μ.μ., η Εφορία του Δημοτικού Σταδίου Καλλιθέας αποτελούμενη εκ του Προέδρου αυτού Αντιδήμαρχο Γ. Αντωνακάκη και τα μέλη Στ. Αμηνά, Σ. Καρακασίδη, Σ. Μακρίδη και Σ. Ξυραφίδη, νόμιμα συνήλθε σε συνεδρίαση στο Δημαρχείο Καλλιθέας για το πιο κάτω θέμα:

1. Τροποποίηση καταστατικού λειτουργίας του Δημοτικού Σταδίου.

Η εφορία του Δημ. Σταδίου έχοντας υπόψη:

- 1) Τις διατάξεις των άρθρων 150 του Ν. 1065/80 περί κυρώσεως του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα,
- 2) Και την ανάγκη της καλλίτερης λειτουργίας του Δημοτικού Σταδίου σαν Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, για την καθολική εποπτεία και ευθύνη της αθλητικής δραστηριότητας όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων της περιοχής Καλλιθέας, σαν ενιαίου φορέα για την προώθηση και διάδοση του Αθλητισμού και των Σπορ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την εξ ολοκλήρου τροποποίηση του Καταστατικού του Δημοτικού Σταδίου σε όλα τα άρθρα του για την εξυπηρέτηση του παραπάνω στόχου, ώστε να βρίσκεται και αντικειμενικά σύμφωνο με τις θέσεις του Υπουργείου Νέας Γενιάς και Αθλητισμού περί ενιαίου φορέα του αθλητισμού στην περιοχή της Καλλιθέας.

Η ΕΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ

Γ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΤ. ΑΜΗΡΑΣ

Σ. ΚΑΡΑΚΑΣΙΔΗΣ

Σ. ΜΑΚΡΙΔΗΣ

Σ. ΞΥΡΑΦΙΔΗΣ

Δήμος Γλυφάδας

Αθήνα 24 Δεκεμβρίου 1990, Τεύχος 2^ο, Αριθμός Φύλλου 806

Σύσταση (ιδίου Νομικού Προσώπου) με την επωνυμία Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Γλυφάδας.

Ο Νομάρχης Πειραιά

Έχοντας υπόψη:

- 1) Τις διατάξεις του άρθρου 187 του ΠΔ 323/1989
- 2) Τις διατάξεις του ΠΔ 250/89 μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του ΥΠ.ΕΣ. στους νομάρχες.
- 3) Την 507/90 απόφαση του Δ.Σ. Γλυφάδας, αποφασίζουμε:

A) Συνιστούμε ίδιο νομικό πρόσωπο με την επωνυμία «Αθλητικός Οργανισμός στο Δήμο Γλυφάδας».

B) Σκοπός του νομικού αυτού προσώπου είναι:

- a) Ανάπτυξη των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων των δημοτών, η καλλιέργεια φίλαθλου συναγωνιστικού πνεύματος μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς σκοπούς.
- β) Η δημιουργία και οργάνωση σχολών κατά τομέα αθλητισμού.
- γ) Η συντήρηση, σωστή λειτουργία και δημιουργία αθλητικών κέντρων, γυμναστηρίων και αθλητικών χώρων γενικά του Δήμου.
- δ) Η συμβολή του αθλητικού οργανισμού στην ανάπτυξη του έργου και της δράσης των αθλητικών φορέων του Δήμου. (Η διάδοση του φίλαθλου πνεύματος ανάμεσα στα σωματεία του Δήμου και η μεταξύ τους συνεργασία).
- ε) Η κάλυψη των αυξημένων αναγκών των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων του δήμου με τη δημιουργία χώρων αθλοπαιδιών στις συνοικίες.

στ) Η ανάπτυξη του μαζικού λαϊκού αθλητισμού με πρόσληψη κατάλληλου προσωπικού (γυμναστές, προπονητές κ.λπ.) για την κάλυψη των αναγκών κατά ηλικία, ενδιαφέροντα κ.λπ.

η) Η ψυχαγωγία και η αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου, ιδιαίτερα των νέων, με οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, συζητήσεων, εκδηλώσεων κ.λπ.

θ) Η ίδρυση τμημάτων κατά άθλημα, ακαδημιών για την παιδική και εφηβική ηλικία, ομάδων με ελεύθερη συμμετοχή των δημοτών σε διάφορα σπορ (τζόκινγκ, περίπατοι κ.λπ.).

ι) Η ενεργή συμμετοχή των δημοτών και των φορέων τους σε όλες τις διαδικασίες του οργανισμού και των τμημάτων του σε όλες τις δραστηριότητες του, φιλοδοξώντας έτσι τη βαθύτερη ανάπτυξη των σχέσεων τους με τον αθλητικό οργανισμό και στη δημιουργική συνεργασία τους.

κ) Η ανάπτυξη της συνεργασίας και των σχέσεων του οργανισμού με τα αθλητικά σωματεία του δήμου, όπως και με τους άλλους φορείς, με τους φορείς των μαθητών (μαθητικές κοινότητες, μαθητικά συμβούλια), τους καθηγητές φυσικής αγωγής, τις διευθύνσεις και τις επιτροπές σχολείων κ.λπ.

λ) Η συνεργασία με κρατικούς φορείς με σκοπό την ενίσχυση και προώθηση της αθλητικής δραστηριότητας του οργανισμού, την επέκταση των αρμοδιοτήτων του και την εξοικονόμηση πόρων που αντιστοιχούν στις ανάγκες του δήμου και την κάλυψή τους.

μ) Η ανάπτυξη της συνεργασίας, ο συντονισμός των δραστηριοτήτων κ.λπ. με γειτονικούς και άλλους δήμους, με την ΤΕΔΚΝΑ, με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., με σκοπό την προώθηση και ανάπτυξη του αθλητισμού και της αθλητικής υποδομής στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Γ) Πόροι αυτού είναι:

α) Η ετήσια επιχορήγηση του δήμου Γλυφάδας.

β) Η επιχορήγηση των Υπουργείων, της Γ.Γ.Α..

γ) Οι κάθε φύσης συνδρομές, εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.

δ) Ποσοστά από εισπράξεις αγώνων που γίνονται από αθλητικούς συλλόγους σε όλες τις αθλητικές εγκαταστάσεις.

ε) Ποσοστά από εισπράξεις καλλιτεχνικών και κάθε φύσης εκδηλώσεων που γίνονται χωρίς τη συμμετοχή του δήμου Γλυφάδας.

στ) Εισπράξεις από διαφημίσεις στο χώρο του σταδίου και των λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων.

η) Κάθε παροχή του κράτους ή άλλη νόμιμη πρόσοδος.

Δ) Το νομικό πρόσωπο διοικείται:

α) Δήμαρχος ή οριζόμενος από αυτόν αντιδήμαρχος, ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου (ΔΣ).

β) Δύο (2) δημοτικοί σύμβουλοι.

γ) Έξι (6) φίλαθλοι πολίτες.

δ) Τα μέλη του Δ.Σ. με στοιχεία β) και γ) ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο.

ε) Η θητεία των μελών του Δ.Σ. ακολουθεί τη δημοτική περίοδο.

στ) Τον πρόεδρο όταν απουσιάζει ή κωλύεται τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος.

η) Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη του αντιπρόεδρο, γραμματέα, ελέγχοντα σύμβουλο και έφορο.

Ε) περιουσία του νομικού αυτού προσώπου είναι:

α) Δημοτικό Στάδιο και βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου.

β) Χώροι άθλησης μπάσκετ, βόλεϊ, τένις μεταξύ β' και γ' μαρίνας.

γ) Δημοτικό γυμναστήριο στο χώρο του 1^{ου} Λυκείου και Γυμνασίου Γλυφάδας.

δ) Γήπεδα τένις περιοχής Αιξωνής (άλσος Ευγενίδη).

ε) Γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ στην περιοχή των οδών Παλμύρας, Βάου και Παλαιάς Βουλιαγμένης.

στ) Γήπεδο μπάσκετ και βόλεϊ στην πλατεία μου Αγίας Τριάδος.

η) Γήπεδο μπάσκετ και βόλεϊ στην πλατεία Εθνικής Αντίστασης.

ΣΤ) Το νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή, από τον πρόεδρο του Δ.Σ. και όταν αυτός είναι απών ή κωλύεται από τον αντιπρόεδρο του.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πειραιάς, 27 Νοεμβρίου 1990

Ο Νομάρχης

Παν. Γύφτουλας

Δήμος Χαϊδαρίου

Αριθμός Πρωτοκόλλου 2898

Από το πρακτικό της με αριθμό 5^η/1989 συνεδριάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου.

Αριθμός αποφάσεως 20

Περίληψη: Σύσταση Οργανισμού Άθλησης στο Δήμο μας.

Το δημοτικό συμβούλιο αφού άκουσε την εισήγηση του κ. Δημάρχου, είδε τις σχετικές διατάξεις, μετά από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Εγκρίνει στο σύνολό της και κατά άρθρο την παρακάτω συστατική πράξη Ν.Π.Δ.Δ.
Με την επωνυμία ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ

Άρθρο 1.

Ιδρύεται στο δήμο Χαϊδαρίου του Νομού Αττικής Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία: Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Χαϊδαρίου.

Άρθρο 2.

Ο Δ.Α.Ο.Χ., έχει έδρα το δήμο Χαϊδαρίου.

Άρθρο 3.

Οι σκοποί του Δ.Α.Ο.Χ. είναι:

α. Η οργάνωση, λειτουργία, διαχείριση και συντήρηση των αθλητικών εγκαταστάσεων του δήμου Χαϊδαρίου (αθλητικό κέντρο, κολυμβητήριο, δημοτικό γυμναστήριο, γήπεδα αθλοπαιδιών κ.λπ.).

β. Η δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων σε όλες τις συνοικίες του Χαϊδαρίου.

γ. Η καλλιέργεια και ανάπτυξη του Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού με την αξιοποίηση των προγράμματα μαζικού αθλητισμού, την πρόσληψη κατάλληλου ειδικευμένου προσωπικού (γυμναστές, προπονητές κ.λπ) για την καλλιέργεια των σωματικών και

πνευματικών ικανοτήτων των κατοίκων του Χαϊδαρίου των δύο φύλων και όλων των ηλικιών.

δ. Η οργάνωση και ανάπτυξη κάθε είδους αθλητικής δραστηριότητας στο δήμο Χαϊδαρίου (αθλητικές εκδηλώσεις, αγώνες, επιμορφωτικά σεμινάρια, διαλέξεις, συζητήσεις, κ.λπ.) για την καλλιέργεια του φιλάθλου πνεύματος στους κατοίκους της περιοχής ενάντια στο φανατισμό, τη βία στους αθλητικούς χώρους, τους άσκοπους ανταγωνισμούς και την κερδοσκοπία.

ε. Η συνεργασία με τους αθλητικούς συλλόγους και τους λοιπούς μαζικούς φορείς της περιοχής, τις ομοσπονδίες των αθλημάτων, τη Γ.Γ.Α. , το Υπουργείο Πολιτισμού, και κάθε άλλο αρμόδιο φορέα για την ανάπτυξη του αθλητισμού.

Άρθρο 4.

Οι πόροι του Δ.Α.Ο.Χ. Είναι:

α. Η ετήσια επιχορήγηση τον δήμου Χαϊδαρίου, ανέρχεται στο ποσόν των 30.000.000 δρχ.

β. Επιχορηγήσεις και κάθε είδους, παροχή από το κράτος (Γ.Γ.Α., Γ.Π.ΝΓ., κ.λπ.) ή οποιοδήποτε άλλο οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, είτε απευθείας προς τον Δ.Α.Ο.Χ. , είτε προς το δήμο Χαϊδαρίου για λογαριασμό του.

γ. Κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες μετά από απόφαση αποδοχής του διοικητικού συμβουλίου.

δ. Συνδρομές και κάθε είδους έσοδα από την χρήση των αθλητικών εγκαταστάσεων από φορείς, συλλόγους, σωματεία και κάθε αθλούμενο.

ε. Έσοδα από το αντίτιμο παροχής υπηρεσιών ή πραγμάτων που θα παρέχονται από τον Δ.Α.Ο.Χ.

στ. Εισοδήματα από την περιουσία του και κάθε άλλη νόμιμη πρόσοδος.

Άρθρο 5.

1. Ο Δ.Α.Ο.Χ. Διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από:

α. Τον εκάστοτε Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο που ορίζεται από αυτόν, σαν Πρόεδρος.

β. Τέσσερις (4) Δημοτικούς συμβούλους.

γ. Τέσσερις (4) πολίτες που έχουν σχέση με το αντικείμενο του οργανισμού και έχουν να επιδείξουν σημαντική δραστηριότητα στον αθλητικό τομέα.

2. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του Αντιπρόεδρο, Γραμματέα, Ταμία και Έφορο.
 3. Τον Πρόεδρο απόντα ή κωλύόμενο αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος.
 4. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. είναι διετής και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση νέων μελών.
 5. Το αξίωμα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο.
- Τα μέλη του Δ.Σ. δεν δικαιολογούνται αποζημιώσεις για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις του Δ.Α.Ο.Χ.

Άρθρο 6.

Ο Δ.Α.Ο.Χ. εκπροσωπείται ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε δημοσίας αρχής καθώς και έναντι τρίτων φυσικών και νομικών προσώπων από τον πρόεδρο του Δ.Σ. και όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται από τον αντιπρόεδρο.

Άρθρο 7.

Θέματα που αφορούν τη διοίκηση και λειτουργία του Δ.Σ., την οικονομική διαχείριση, τη λειτουργία των αθλητικών εγκαταστάσεων, τη διάρθρωση των υπηρεσιών και τις προσλήψεις, κανονισμούς που καταρτίζονται το διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού και εγκρίνονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Άρθρο 8.

Ο Δ.Α.Ο.Χ. καταργείται με τον ίδιο τρόπο που συστάθηκε και η περιουσία του περιέχεται χωρίς άλλη διατύπωση στο δήμο Χαϊδαρίου.

Το Δημοτικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Τα μέλη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: Αποφάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης

Α) Αρχές της πολιτικής του «Αθλητισμού για Όλους»

Ορίστηκε από τη συνάντηση των Ευρωπαϊκών Υπουργών Αθλητισμού στις Βρυξέλλες το 1975 υπό τον τίτλο «European Sport for All Charter».

Άρθρο 1

Το κάθε άτομο το έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει στον αθλητισμό.

Άρθρο 2

Ο αθλητισμός πρέπει να προωθείται ως σημαντικός παράγοντας της ανθρώπινης εξέλιξης και να υποστηρίζεται οικονομικά από το κράτος.

Άρθρο 3

Ο αθλητισμός, ως έκφραση της κοινωνικοπολιτιστικής κουλτούρας, πρέπει να συνδέεται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο με άλλους τομείς διαμόρφωσης πολιτικής και σχεδιασμού όπως η παιδεία, η υγεία, οι κοινωνικές υπηρεσίες, αστικός και εθνικός σχεδιασμός, επικοινωνία, τέχνες και αναψυχή.

Άρθρο 4

Κάθε κράτος πρέπει να υιοθετήσει πολιτική σταθερής και αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών και των εθελοντικών οργανώσεων και να προωθήσουν την εγκαθίδρυση ενός εθνικού μηχανισμού ανάπτυξης και συντονισμού της Άθλησης για Όλους.

Άρθρο 5

Ο αθλητισμός και οι αθλητές θα πρέπει να προστατεύονται από την πολιτική, εμπορική ή οικονομική εκμετάλλευση για τη δημιουργία κέρδους καθώς και από πρακτικές που είναι βάνανυσες και εξευτελιστικές, συμπεριλαμβανόμενης της μη δίκαιης χρήσης φαρμάκων.

Άρθρο 6

Δεδομένου ότι ο βαθμός συμμετοχής στον αθλητισμό είναι συνδεδεμένος, μεταξύ άλλων, στο εύρος, την ποικιλία και την προσβασιμότητα των εγκαταστάσεων, ο γενικός σχεδιασμός για τις εγκαταστάσεις πρέπει να εκλαμβάνεται ως δεδομένο από τις δημόσιες αρχές. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές ανάγκες, και πρέπει να επεξεργάζονται μέτρα που να διασφαλίζουν την χρήση τόσο των νέων όσο και των υπαρχουσών εγκαταστάσεων.

Άρθρο 7

Σχετικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας, πρέπει να προωθηθούν διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε όλη την χώρα και τα ύδατα με σκοπό την αναψυχή.

Άρθρο 8

Σε οποιοδήποτε πρόγραμμα ανάπτυξης αθλημάτων, η ανάγκη για καταρτισμένο προσωπικό σε όλα τα επίπεδα διοικητικής και τεχνικής διαχείρισης, ηγεσίας και προπονητικής πρέπει να αναγνωρίζεται.

B) Ψήφισμα για την διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον Αθλητισμό.

Οι Ευρωπαίοι υπεύθυνοι για τον αθλητισμό Υπουργοί, συνεδρίασαν στην Palma de Majorca από 8 έως 10 Απριλίου του 1981 στα πλαίσια του 3^{ου} συνεδρίου τους.

Αποδεχόμενοι ότι οι γυναίκες παραδοσιακά είχαν λιγότερη συμμετοχή στον αθλητισμό από όσο οι άντρες, έχουν εξίσου το δικαίωμα της συμμετοχής, της

επιλογής του τύπου και του βαθμού άθλησης και της ίσης ενασχόλησης με την προώθηση και διοίκηση του αθλητισμού.

Αναγνωρίζοντας το παρόν άνισο ποσοστό συμμετοχής των δύο φύλων ως αποτέλεσμα κοινωνιολογικών παραμέτρων και παραδοσιακών συμπεριφορών παρά φυσικών παραγόντων.

Εκδηλώνοντας ανησυχία για την παρότρυνση των δασκάλων και των γονέων στο να συνεισφέρουν στην ενημέρωση των κοριτσιών, κατά την παιδική και εφηβική ηλικία, σχετικά με την χρησιμότητα και την αξία του αθλητισμού για όλους και σε όλες της ηλικίες.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη αθλητικών λεσχών, σε συγκεκριμένα κράτη μέλη, οι οποίες αρνούνται να δεχθούν, ή δέχονται υπό περιορισμούς τις γυναίκες είναι πρακτική αντίθετη με τα ιδεώδη του αθλητισμού.

Αποφάσισαν να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα στις χώρες τους για τη διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό, συγκεκριμένα μέσω:

- της παρότρυνσης των δημόσιων αρχών, αθλητικών ομοσπονδιών και λοιπών φορέων που σχετίζονται με τον αθλητισμό να αναγνωρίσουν και να αποδεχθούν τις προσωπικές τους ευθύνες στην δημιουργία των προϋποθέσεων για μια ριζική αλλαγή στην συμπεριφορά απέναντι στην γυναικεία συμμετοχή στον αθλητισμό.
- της προώθησης μεγαλύτερων ευκαιριών για την γυναικεία συμμετοχή τους στον αθλητισμό.
- της δημιουργίας επιπρόσθετων πόρων ή, όπου αυτό δεν είναι αυτό δυνατό, μέσω του δοσίματος προτεραιότητας στις υπάρχουσες πηγές, για την βελτίωση των εγκαταστάσεων των αθλημάτων αυτών που οι γυναίκες επιθυμούν να ακολουθήσουν.
- της ανανέωσης της θέσης της γυναίκας στην προώθηση και διοίκηση του αθλητισμού ως δημόσιο αγαθό, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο,

συμπεριλαμβανομένης της ενεργοποίησης μιας ενεργητικής πολιτικής για την στρατολόγηση γυναικών σε θέσεις ευθύνης.

- της ενθάρρυνσης της παροχής crèches στις εγκαταστάσεις δημόσιου αθλητισμού.
- της ενθάρρυνσης για τη οργάνωση προγραμμάτων και εγκαταστάσεων που επιτρέπουν τη συμμετοχή όλων των μελών της οικογένειας.
- της εφαρμογής όλων των πιθανών μέτρων κατά του σεξισμού στον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή τόσο εντός όσο και εκτός του σχολείου.

Ζήτησαν από την επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να μελετήσουν κατά προτεραιότητα:

- διαδικασίες για την απάλειψη των σεξουαλικών διακρίσεων στη συμμετοχή στις δημόσιες ή ιδιωτικές αθλητικές λέσχες.
- το επίπεδο παροχής crèches στις δημόσιες αθλητικές εγκαταστάσεις.
- τον αριθμό και τις θέσεις των γυναικών σε διοικητικά κέντρα και κέντρα λήψης αποφάσεων στον αθλητισμό.
- το πρόβλημα της εκμετάλλευσης (για παράδειγμα μέσω της υπερβολικά εντατικής προπόνησης) των νεαρών αθλητών, ιδιαίτερα των κοριτσιών, σε συγκεκριμένα ανταγωνιστικά αθλήματα.
- τις επιπτώσεις των εθνικών πολιτικών Άθλησης για Όλους στις γυναίκες.
- την απήχηση των εθνικών εκστρατειών που σχεδιάστηκαν ειδικά για την διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στον αθλητισμό.

Κάλεσαν τις διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες να εκδώσουν πολιτικές σχετικά με την παροχή πόρων στα αθλήματα εκείνα τα οποία οι γυναίκες επιθυμούν να ακολουθήσουν, να λάβουν ενεργά μέτρα κατά των υπαρχουσών διακρίσεων και να λάβουν υπόψη την επείγουσα ανάγκη για διασφάλιση της γυναικείας εκπροσώπησης σε αυτούς που διαμορφώνουν πολιτική.

Προσκάλεσαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, λαμβάνοντας υπόψη την αντικειμενικότητά τους, να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν τα ζητήματα αθλητισμού και το ποσοστό που αφιερώνουν στους άντρες αθλητές έναντι

των αθλητριών, με σκοπό να αμβλυνθεί η προσκόλληση στα αντρικά και ανταγωνιστικά αθλήματα.

Γ) Ψήφισμα για την απήχηση των προγραμμάτων και των πολιτικών Άθλησης για Όλους.

Οι Ευρωπαϊκοί Υπουργοί, υπεύθυνοι για τον αθλητισμό, συνεδριάζοντας στη Μάλτα για το 4^ο συνέδριο τους, στις 15 και 16 Μαΐου 1984,

Ανακαλώντας:

1. τις αρχές της Ευρωπαϊκής Αθλητικής Χάρτας.
2. την εργασία του CDDS και συγκεκριμένα το πλάνο σκοπιμότητας και την μελέτη αξιολόγησης της απήχησης των πολιτικών και των προγραμμάτων Άθλησης για Όλους.
3. τις πολιτιστικές και κοινωνικές αξίες της Άθλησης για Όλους, τα πλεονεκτήματα που έχει για την υγεία, αυτοεκτίμηση και στην ποιότητα ζωής.

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. την ύπαρξη θετικής συσχέτισης μεταξύ των υπαρχόντων πολιτικών Άθλησης για Όλους και τον βαθμό συμμετοχής,
2. ότι παρά το ότι οι στόχοι, οι σκοποί, οι αξίες και τα μέσα υλοποίησης των προγραμμάτων Άθλησης για Όλους δεν διαφέρουν σημαντικά, μια στρατηγική για την Άθληση για Όλους μπορεί να διαφέρει στον τρόπο προσέγγισής της, δεδομένων των οικονομικών, κοινωνικοπολιτιστικών και γεωγραφικών χαρακτηριστικών των κρατών μελών,
3. ότι οι ανάγκες των κατά τόπος κοινωνιών για ευκαιρίες άθλησης εξυπηρετούνται καλύτερα σε τοπικό επίπεδο και ότι ο καλύτερος τρόπος για να αποδοθούν αυτές, σχετικά με το οικονομικό κόστος, είναι η συνεργασία μεταξύ των εθνικών και των τοπικών φορέων και οργανισμών, δημοσίων και ιδιωτικών.

Δήλωσαν:

Ότι οι πολιτικές των Υπουργείων που είναι υπεύθυνα για τον αθλητισμό και των εθνικών αθλητικών φορέων πρέπει στο μέτρο του δυνατού να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη παροχή υψηλού επιπέδου ευκαιριών, για όλο τον πληθυσμό, συμμετοχής σε δραστηριότητες φυσικής αγωγής και να συνδράμουν και να υποστηρίζουν τους συμμετέχοντες στον αθλητισμό σε οποιοδήποτε επίπεδο ή βαθμό ικανότητας αυτοί βρίσκονται, για όλες τις ηλικίες και τις καταβολές έτσι ώστε οι αθλητικές πολιτικές να καλύψουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

Αποφάσισαν:

- να βελτιώσουν την απήχηση των εθνικών πολιτικών Άθλησης για Όλους μέσω της επεξεργασίας των εργασιών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Αθλητισμό σε εθνικό επίπεδο.
- ότι ο Αθλητισμός για Όλους απαιτεί επαρκείς, πολλαπλών δραστηριοτήτων, χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης εγκαταστάσεις, οι οποίες διαχειρίζονται σωστά και παρέχουν τα απαραίτητα για τις ανάγκες της αναψυχής, και ότι οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται στο μέγιστο βαθμό, συμπεριλαμβανομένων των δημοτικών, ομαδικών και πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων.
- να παροτρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και ειδικά την τηλεόραση, αναγνωρίζοντας την αυτονομία της, να προάγει, όπου είναι δυνατό, την Άθληση για Όλους.
- να ενθαρρύνουν την πλήρη ή μερική απασχόληση εθελοντών ή ειδικών στον Αθλητισμό για Όλους και να ενισχύσουν την εκπαίδευση των ειδικών στο μάρκετινγκ και στη διοίκηση, στην οργάνωση και την προώθηση.
- να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις όποιες δυνατότητες υπάρχουν για τη χρηματοδότηση της Άθλησης για Όλους.
- να ενισχύσουν την ενημέρωση προς τους διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς σχετικά με την δημιουργία κάποιων πόρων για τη διοργάνωση διεθνών

αθλητικών εκδηλώσεων για τον Αθλητισμό για Όλους, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες.

- να ενθαρρύνουν τη χρήση των πιο οικονομικά αποτελεσματικών τεχνολογιών στον Αθλητισμό για Όλους.

Κάλεσαν την επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να διατάξουν το CDDS:

1. να ετοιμάσει προτάσεις για την βελτίωση της επεξεργασίας των εργασιών του Συμβουλίου της Ευρώπης στην προώθηση της Άθλησης για Όλους ανάμεσα στα Κράτη Μέλη, με ειδική αναφορά στα ζητήματα που συμφωνήθηκαν στη παρούσα απόφαση.
2. να παρέχει μια περισσότερο λειτουργική διμερής και πολυμερής συνεργασία και συντονισμό ώστε να ενισχυθεί η ανάπτυξη της Άθλησης για Όλους σε κάποια κράτη-μέλη, και ειδικότερα στην ανταλλαγή πληροφοριών.
3. να εξερευνηθούν, όπου αυτό είναι απαραίτητο, τρόποι για την αύξηση της σημασίας της φυσικής αγωγής στα σχολεία ως μέσω προώθησης του Αθλητισμού για Όλους.

Δ) Απόφαση για τη Νέα Ευρωπαϊκή Αθλητική Χάρτα

(Υιοθετήθηκε από του Ευρωπαίους Υπουργούς υπεύθυνους για τον Αθλητισμό, 7^ο Συνέδριο, Ρόδος, 13-15 Μαΐου 1992)

Πολιτική Διακήρυξη

Οι νέες εξελίξεις στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, και οι επακόλουθες επαναστάσεις, έκαναν απαραίτητη για το Συμβούλιο της Ευρώπης τη επεξεργασία ενός στρατηγικού πλάνου που θα καλύπτει όλους τους σκοπούς στον τομέα του αθλητισμού αλλά ταυτόχρονα θα αφήνει αρκετό χώρο για ευελιξία και επιλογή δραστηριοτήτων.

Τα σχετικό πλάνο θα πρέπει να ορίζει τις μελλοντικές ενέργειες της επιτροπής για την ανάπτυξη του αθλητισμού και να παρέχει όχι μόνο μεσοπρόθεσμα προγράμματα αλλά και κατευθύνσεις για την οργάνωση της επιτροπής και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Καθορίζοντας το σκοπό και το στόχο της Επιτροπής και αναγνωρίζοντας από πού θα προέλθουν οι απαραίτητοι πόροι και το πώς θα διατεθούν, αυτό το πλάνο θα επιτρέψει στο Συμβούλιο της Ευρώπης να ακολουθήσει αθλητικές πολιτικές σχεδιασμένες να πετύχουν τους στόχους που το ίδιο έθεσε, συμπεριλαμβανομένης της εθελοντικής και σωματειακής του βάσης – το ρόλο του αθλητισμού ως σχολείο για την και στην Δημοκρατία.

Η παρούσα κατάσταση του αθλητισμού στην Ευρώπη μας ώθησε στο να επιβεβαιώσουμε τη σωστά σημαντική θέση του στην σημερινή κοινωνία. Μας οδήγησε στην αναβάθμιση του ρόλου του στη σημερινή κοινωνία και στην εξεύρεση των μέσων που χρειάζονται για την επιτυχία του αθλητισμού.

Η μικτή δημόσια και ιδιωτική φύση των οικονομικών πόρων για τον αθλητισμό πρέπει να ενθαρρύνεται, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που γεννούνται από τον ίδιο τον αθλητισμό και είναι απαραίτητοι για τη περαιτέρω ανάπτυξή του. Το παραπάνω ισχύει ιδιαίτερα για τις χώρες εκείνες που η οικονομία τους βρίσκεται σε

μεταβατικό στάδιο, και που το επίπεδο των διαθέσιμων πόρων παρουσιάζει μεταβολές.

Η φυσική κατάσταση πολλών Ευρωπαίων δεν βρίσκεται στο επιθυμητό επίπεδο, όχι ανεπηρέαστα από την οικονομική κατάσταση του αθλητισμού και τον ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Είναι απολύτως απαραίτητο να διδάσκεται η φυσική αγωγή στα σχολεία, είναι κατάλληλος και σημαντικός χώρος. Οι πόροι για τον αθλητισμό που διαθέτουν οι Δημόσιες αρχές θα πρέπει να διατηρούνται σε ένα επαρκές επίπεδο και το αθλητικό κίνημα βοήθησε να διατηρήθηκε η μακρά παράδοσή του στον εθελοντισμό.

Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με άλλα, μας έπεισαν για την αναγκαιότητα αναθεώρησης της Χάρτας τους Αθλητισμού για Όλους του 1975.

Αυτό το όργανο, του οποίου οι κύριες ιδέες παραμένουν, είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί και να εκσυγχρονιστεί έτσι ώστε να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ενσωμάτωσης και της επαναπροσέγγισης, και της αναγκαίας συνεργασίας μεταξύ όλων των μελών του CDDS, με μια προσέγγιση μεγαλύτερης ενότητας μεταξύ των μελών η οποία παραμένει ο βασικός σκοπός των ενεργειών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Αυτοί ήταν οι προβληματισμοί που μας ώθησαν στον να σχεδιάσουμε την Νέα Ευρωπαϊκή Αθλητική Χάρτα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ κ. ΣΤΕΛΙΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΗ, ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΝΙΚΑΙΑΣ 1989-1991.

Νίκαια, Οκτώβριος 2007.

Ποια στιγμή δημιουργήθηκαν τα προγράμματα ΑγΟ στον Δήμο σας;

Τα προγράμματα δημιουργήθηκαν περίπου το '83 με κορύφωση το '85-'87. Από το '90 και έπειτα υπάρχει συστηματοποίηση στην οργάνωση των προγραμμάτων. Γύρω στο '85 ιδρύθηκε ο αθλητικός οργανισμός με ΝΠΔΔ (1^{ος} που ιδρύθηκε ήταν στην Λάρισα, 2^{ος} στη Νίκαια, 3^{ος} στον Πειραιά). Το '90 η εκμετάλλευση και διοίκηση των γηπέδων δόθηκαν στον δήμο.

Τι σας ώθησε στην δημιουργία των προγραμμάτων (αυτών καταστάσεις, ιδέες, φιλοσοφία); Ήταν επίδραση από άλλες χώρες; Ήταν πολιτική απόφαση της κυβέρνησης; Ήταν αίτημα της τοπικής αυτοδιοίκησης;

Ως το '83 που δημιουργήθηκαν τα προγράμματα ο αθλητισμός ήταν μόνο σωματειακός, υπήρχε έλλειψη μαζικού αθλητισμού, υπήρχε κόσμος που ήθελε να αθληθεί αλλά δεν μπορούσε και η ανάγκη αυτή επαληθεύθηκε κυρίως από την επιτυχία που είχαν τα προγράμματα που δημιουργήθηκαν. Φιλοσοφία των προγραμμάτων ήταν η άσκηση να γίνει τρόπος ζωής των πολιτών και εδώ φαίνεται πόσο ισχυρή ήταν η επίδραση που είχαν από ξένες σοσιαλιστικές χώρες, όπως η ανατολική Γερμανία, η Σοβιετική Ένωση και η Κίνα.

Πώς εξελίχθηκαν τα προγράμματα; Είχαν απήχηση στους πολίτες;

Στην εξέλιξη των προγραμμάτων σημαντικό ρόλο έπαιξε η μεγάλη επιρροή από την Κομανέτση το '80, άνοιξε ραγδαία κυρίως το άθλημα της ενόργανης. Όμως σημαντική επιρροή προήλθε και από τις Σπαρτακιάδες λόγω του μεγάλου πλήθους των συμμετεχόντων. Τα προγράμματα άρχισαν με επιχορηγήσεις από την Γ.Γ.Α. (αν και υπήρχε πρόβλημα με την καθυστέρηση της αποστολής των χρημάτων) αλλά και με οικονομική βοήθεια από τον δήμο. Έντονη ανάπτυξη σημειώθηκε στις μικρές ηλικίες λόγω των σχολείων.

Τα προγράμματα που πραγματοποιούνταν ήταν: γυμναστική για παιδιά, κλασικός στίβος, ποδηλασία, κολύμβηση, μπάσκετ (κυρίως λόγω του Γιαννάκη). Διοργάνωναν τον «Ποδηλατικό Γύρο» ο οποίος άρχιζε με επαγγελματίες και τελείωνε

συμπεριλαμβάνοντας τους επαγγελματίες, ερασιτέχνες ποδηλάτες αλλά και όσους ήθελαν να συμμετάσχουν (μαζικός). Σήμερα τα παραπάνω προγράμματα και οι εκδηλώσεις συνεχίζουν να πραγματοποιούνται και μαζί με αυτά έχει προστεθεί και άλλα αθλήματα όπως αυτό του τένις.

Τα προγράμματα ήταν επιτυχημένα κατά την γνώμη σας; Έδιναν την ευκαιρία συμμετοχής σε όλες τις ηλικίες και στα δύο φύλα, έδιναν ευκαιρίες συμμετοχής σε όλες τις κοινωνικές ομάδες και τα άτομα με ειδικές απαιτήσεις, υπήρχε εύρος επιλογής προγραμμάτων απ' τους πολίτες;

Από την άποψη ότι προσέλκυσαν και παρότρυναν πολύ κόσμο να αθληθεί, ναι, ήταν επιτυχημένα. Όμως όσο αφορά την απασχόληση των ΑμεΑ δεν ήταν επιτυχημένα.

Τι εγκαταστάσεις, χώροι, γήπεδα χρησιμοποιήθηκαν για τα προγράμματα ΑγΟ;

Για την πραγματοποίηση των προγραμμάτων χρειάστηκε να δημιουργηθούν και να διαμορφωθούν χώροι. Οι χώροι αυτοί είναι: στα Νταμάρια, στο Κατράκιο και στις Βιομηχανικές καλλιέργειες όπου εκεί σήμερα βρίσκονται το κλειστό του Πλάτωνα, 2 κλειστά γήπεδα, το κολυμβητήριο του Πλάτωνα, 2 γήπεδα ποδοσφαίρου και 5 προπονητικοί χώροι.

Τα προγράμματα πραγματοποιούνταν σε χώρους προσβάσιμους στο κοινό;

Οι χώροι ήταν προσβάσιμοι στο μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών. Αυτοί που σχεδόν αποκλείονταν ήταν τα ΑμεΑ. Γενικά στις ανάγκες των ΑμεΑ δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή μετά το '90. Η μεγάλη ευκολία της προσβασιμότητας θα λέγαμε ότι οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί χώροι που χρησιμοποιούνταν για τα προγράμματα ΑγΟ ήταν στα σχολεία.

Με ποιο τρόπο γνωστοποιήσατε στους πολίτες την ύπαρξη των προγραμμάτων ΑγΟ;

Η γνωστοποίηση των προγραμμάτων στους πολίτες έγινε με αφίσες, πανό, ενημερωτικά φυλλάδια, ανακοινώσεις, καταχωρήσεις σε τοπικές εφημερίδες, τοπικό ραδιόφωνο και από την κρατική τηλεόραση η οποία διαφήμιζε γενικά την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού.

Ποια είναι τα προβλήματα που είχατε αντιμετωπίσει κατά την διεξαγωγή των προγραμμάτων;

Προβλήματα μεγάλα δεν υπήρξαν. Το κυριότερο πρόβλημα που υπήρξε και άργησε να λυθεί ήταν η γκρίνια που υπήρχε στο ΔΣ λόγω των χρημάτων που απαιτούσαν τα προγράμματα για την πραγματοποίησή τους.

Ποιος είναι ο αριθμός του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολούσαν τα προγράμματα ΑγΟ; Τι συμβάσεις είχε το ανθρώπινο δυναμικό που ασχολούταν με τα προγράμματα;

Επειδή για την πραγματοποίηση των προγραμμάτων είχε δημιουργηθεί εξ αρχής ο αθλητικός οργανισμός, ο αριθμός του ανθρώπινου δυναμικού ήταν περίπου 70 άτομα. Υπήρχε πλήρης οργάνωση. Το προσωπικό που εργαζόταν ήταν γυμναστές (οι περισσότεροι ήταν με σύμβαση), διοικητικοί, φύλακες, καθαρίστριες, λογιστές, γραμματεία, εργάτες και βοηθητικό προσωπικό. Οι περισσότεροι από τους παραπάνω εργάζονταν με συμβάσεις έργου.

Από πού εξασφαλίσατε τα χρήματα για την δημιουργία τους; Ποιος το έκανε;

Για την εξασφάλιση των χρημάτων ασχολήθηκε το ΔΣ του αθλητικού οργανισμού. Η αρχή όμως έγινε με επιχορηγήσεις της Γ.Γ.Α..

Υπήρχε συνδρομή των πολιτών για τη συμμετοχή τους σε κάθε πρόγραμμα και, αν ναι, ποια ήταν αυτή;

Όχι.

Ποιο ήταν το κόστος των προγραμμάτων αυτών;

Γύρω στο '80 το κόστος του ποδηλατικού γύρου μόνο ήταν 16.000.000 δρχ.

Τι προϋπολογισμός υπήρξε για τα προγράμματα; Ήταν επαρκής;

Ο προϋπολογισμός που υπήρχε γύρω στο '80 ήταν περίπου 30.000.000 δρχ. και το '90 ήταν περίπου 100.000.000 δρχ. Ποτέ όμως δεν ήταν επαρκής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ: Νομοσχέδιο 48/1-2-1984

Το νομοσχέδιο, σε γενικές κατευθύνσεις, περιληπτικά όριζε τα εξής:

1. Κατοχύρωση του εκδημοκρατισμού των σωματείων, των ενώσεων και των ομοσπονδιών. Ελεύθερες εγγραφές μελών και ελαχιστοποίηση των υποχρεωτικών συνδρομών για να μην αποτελούν πρόσθετους και εύσχημους φραγμούς ελεύθερης εγγραφής.
2. Καθιέρωση του συστήματος της απλής αναλογικής. Αναλογική εκπροσώπηση των ενώσεων στις γενικές συνελεύσεις των ομοσπονδιών τους. Οι αντιπρόσωποι να μην είναι περισσότεροι από 15 για κάθε ένωση και υποψήφιοι για το διοικητικό συμβούλιο της ομοσπονδίας θα από ένα έως τέσσερα άτομα από κάθε ένωση.
3. Θεσμοθέτηση οργάνων ανάπτυξης του μαζικού αθλητισμού και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην Κοινότητα, το Δήμο, στο Νομό και στην Περιφέρεια συγκροτούνται αντίστοιχα αθλητικά συμβούλια, με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων με σκοπό τη διάδοση και προώθηση του αθλητισμού.
4. Δημιουργία Ανώτατου Συμβουλίου Αθλητισμού (Α.Σ.Α.) που λειτουργεί σαν συμβουλευτικό και εισηγητικό όργανο του Υ.Ν.Γ.Α..
5. Συμμετοχή αθλητών αθλητικών σωματείων στις γενικές συνελεύσεις με δικαίωμα λόγου και δικαίωμα να εκλέγουν με ξεχωριστό ψηφοδέλτιο έναν αθλητή που θα τους εκπροσωπεί στο Διοικητικό Συμβούλιο ως μέλος. Επίσης προβλέπεται εκλογή στις Γενικές συνελεύσεις των Σωματείων, αντιπροσώπων των αθλητών για τις Γενικές Συνελεύσεις Ενώσεων και Ομοσπονδιών.
6. Οι αντιπρόσωποι των Σωματείων για τις Γενικές Συνελεύσεις των Ενώσεων και των Ενώσεων για τις Ομοσπονδίες θα ελέγχονται από την Γενική Συνέλευση και δεν θα διορίζονται από τα Διοικητικά Συμβούλια.
7. Επιδιώκεται κάθε Νομός να έχει για κάθε άθλημα τη δική του Ένωση και για κάθε άθλημα να υπάρχει ξεχωριστή Ομοσπονδία με σκοπό την καλύτερη ανάπτυξη του κάθε αθλήματος και την αποκέντρωση του αθλητισμού.
8. Εξουδετέρωση Σωματείων που με δική τους υπαιτιότητα δεν έχουν επιδείξει αθλητική δραστηριότητα.

9. Στις Γενικές Συνελεύσεις και στα Διοικητικά Συμβούλια κάθε Ένωσης, αποκτούν δικαίωμα συμμετοχής με δικαίωμα λόγου χωρίς ψήφο, τρεις εκπρόσωποι του Νομαρχιακού Αθλητικού Συμβουλίου, ένας εκπρόσωπος των εργατοϋπαλλήλων του Νομού και ένας εκπρόσωπος των αγροτών με σκοπό την αύξηση της λαϊκής συναίνεσης.

10. Στις Γενικές Συνελεύσεις των Ομοσπονδιών θα μετέχουν:

- Τρεις αντιπρόσωποι του Υ.Ν.Γ.Α.
- Ένας αντιπρόσωπος της ΓΣΕΕ
- Ένας αντιπρόσωπος της ΕΦΕΕ
- Ένας αντιπρόσωπος της ΕΣΕΕ
- Ένας αντιπρόσωπος της ΠΑΣΕΓΕΣ
- Ένας αντιπρόσωπος των προπονητών του αθλήματος
- Ένας αντιπρόσωπος των διαιτητών του αθλήματος
- Ένας αντιπρόσωπος των αθλητών

Όλοι οι παραπάνω μετέχουν με δικαίωμα λόγου μόνο

Στο διοικητικό Συμβούλιο μετέχει:

- Ένας αθλητής
- Ένας διαιτητής
- Ένας προπονητής

11. Το ρόλο του επιτελικού κέντρου για τη διοίκηση, ανάπτυξη, διάδοση και εξυγίανση του ποδοσφαίρου αναλαμβάνει η Ε.Π.Ο. Κύριο έργο της θα είναι οι εθνικές ποδοσφαιρικές ομάδες ενώ πρόεδρος της θα μπορεί να είναι και επαρχιώτης.

12. Εκλογές στην Ε.Π.Ο., όπως και σε κάθε ομοσπονδία, θα γίνονται κάθε δύο χρόνια έτσι ώστε να υπάρχει διαδοχική ανανέωση όλου του διοικητικού δυναμικού της αθλητικής πυραμίδας (Σωματεία – Ενώσεις – Ομοσπονδία).

13. Καθιέρωση της Εθνικής Αθλητικής Αγωγής μέσω σχετικών προγραμμάτων, χρήσης των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σχολικών-εργατικών και στρατιωτικών εκδηλώσεων.

14. Θεσμολογία της αναδιάρθρωσης των ποδοσφαιρικών κατηγοριών.

15. Δημιουργία ενιαίου Κανονισμού λειτουργίας των Εθνικών Ομάδων όλων των αθλημάτων. Κατάρτιση των προγραμμάτων αθλητισμού με βάση τον αγωνιστικό απολογισμό, τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιλογές

- και στόχους για κάθε άθλημα. Κυρώσεις σε όσους αρνούνται να προσφέρουν υπηρεσίες στις Εθνικές Ομάδες.
16. Καθιέρωση Εθνικού Συμβουλίου Αθλητικής Έρευνας και Υγείας (Ε.Σ.Α.Ε.Υ.) με σκοπό την ιατρική φροντίδα των αθλητών καθώς και την προαγωγή της Αθλητικής Επιστήμης στην Ελλάδα.
 17. Δημιουργία στο Υ.Ν.Γ.Α. ειδικού λογαριασμού για:
 - Ίδρυση Αθλητιατρικών Κέντρων
 - Περίθαλψη και ιατρική κάλυψη όλων των ανασφάλιστων ερασιτεχνών αθλητών
 - Κάλυψη δαπανών λειτουργίας του Ε.Σ.Α.Ε.Υ.
 - Διοργάνωση Αθλητικών Εκδηλώσεων με Σωματεία ομογενών.
 18. Καθιέρωση δωρεάν ετήσιου προληπτικού έλεγχου υγείας σε κρατικά νοσοκομεία και κέντρα υγείας.
 19. Ίδρυση κέντρων ελέγχου ντόπινγκ.
 20. Ίδρυση σχολών προπονητών για όλα τα αθλήματα. Μόνο κάτοχοι αναγνωρισμένων πτυχίων θα μπορούσαν να ασκήσουν το επάγγελμα του προπονητή.
 21. Εκλογή της Διοίκησης της διαιτησίας από άμεσα σχετιζόμενα με το άθλημα όργανα. Η διαιτησία κάθε κλάδου άθλησης θα διοικείται από το νέο διαιτητικό όργανο, την Κεντρική Επιτροπή Διαιτησίας (Κ.Ε.Δ.). Δημιουργία συνδέσμων διαιτητών σε κάθε νομό για κάθε άθλημα.
 22. Οριστικοποίηση κατόπιν συνεργασίας με το Υπουργείο Παιδείας του καθεστώτος κινήτρων για την ανάπτυξη του αθλητισμού.
 23. Οι στρατευμένοι αθλητές Εθνικών Ομάδων και Σωματείων που μετέχουν σε Εθνικά Πρωταθλήματα, θα μετατίθενται σε μονάδες κοντά στις έδρες των Σωματείων τους και θα έχουν διευκολύνσεις για προπονήσεις και αγώνες.
 24. Οι Ολυμπιονίκες θα προσλαμβάνονται, καθ' υπέρβαση του αριθμού προσλαμβανόμενων, σε Δημόσιες Υπηρεσίες. Χορήγηση υποτροφιών από το Υ.Ν.Γ.Α. σε αθλητές με ιδιαίτερες αθλητικές επιδόσεις.
 25. Διαίρεση της χώρας σε δέκα αθλητικές περιφέρειες με σκοπό τη διευκόλυνση του Σωματειακού και Μαζικού Αθλητισμού.
 26. Θέσπιση του θεσμού του παρατηρητή αγώνα για θέματα βίας στα γήπεδα, η έκθεση του οποίου θα αποτελεί για το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο βασικό

στοιχείο. Άτομα που καταδικάζονται για πράξεις βίας θα στερούνται το δικαίωμα παρακολούθησης αγώνων.

27. Καθιέρωση έξι αθλητικών δικαστών στην Ε.Π.Ο. και ένας στην Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης και τα λοιπά ομαδικά αθλήματα. Η αρμοδιότητα για την φίλαθλη ιδιότητα μεταβιβάζεται στο ΑΕΑΔ που θα κρίνει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

28. Κατάργηση της πολυνομίας. Ενοποίηση και κωδικοποίηση της αθλητικής νομοθεσίας.

Κατόπιν δημοσίευσης του παρόντος νόμου όλα τα αθλητικά Σωματεία, Ενώσεις, Σύνδεσμοι και Ομοσπονδίες θα προβούν σε εκλογές σύμφωνα με τις διατάξεις του Νομοσχεδίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ: Η Έρευνα

Όνομα	Ιδιότητα
Κασιμάτης Σ.	Δήμαρχος Κορυδαλλού
Χιονίδης Σ.	Δήμαρχος Κατερίνης
Κουκουλόπουλος Π.	τ. Δήμαρχος Κοζάνης
Κουράκης Γ.	Δήμαρχος Ηρακλείου
Τζανακούλης Κ.	Δήμαρχος Λαρισαίων
Κικίλιας Β.	Πρόεδρος ΟΝΑ Αθηνών
Μαραβέλιας Δ.	Δήμαρχος Χαϊδαρίου
Ασκούνης Κ.	Δήμαρχος Καλλιθέας
Κουτελάκης Γ.	Δήμαρχος Νέας Σμύρνης
Τζιας Γ.	Υπεύθυνος αθλητισμού του ΚΚΕ και, εν συνεχεία, του Συνασπισμού

Οι ερωτήσεις επιλέχθηκαν με σκοπό την καταγραφή απόψεων ως προς τους παράγοντες που επηρέασαν τη διαχρονική ανάπτυξη της ΆγΟ, την καταγραφή της παρούσας κατάστασης και τις προοπτικές του κινήματος στο μέλλον. Τα κριτήρια για την διαμόρφωση του ερωτηματολογίου ήταν η διερεύνηση:

- Του ρόλου της Κυβέρνησης / Τοπικής αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού»

- Των ιδεολογικοπολιτικών αφετηριών του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού»⁴⁰⁵
- Της σκοπιμότητας της ανάπτυξης του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού»
- Του βαθμού απήχησης του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού» και του τρόπου αξιολόγησης της
- Των μορφών επικοινωνίας των Προγραμμάτων ΆγΟ
- Του βαθμού επιρροής του διεθνούς κινήματος ΆγΟ στην ανάπτυξη του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού»
- Του βαθμού συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α. και Ο.Τ.Α. / Κράτους
- Των οικονομικών πόρων των προγραμμάτων ΆγΟ
- Του στοχευόμενου κοινού των προγραμμάτων ΆγΟ
- Της οργανωτικής δομής των Δ.Α.Ο.
- Των προοπτικών ανάπτυξης του «Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού» στο μέλλον
- Των απόψεων των ερωτώμενων για τις Δ.Α.Ε. ως πιο ευέλικτων διοικητικών μορφών
- Των απόψεων των ερωτώμενων σχετικά με τις αθλητικές αρμοδιότητες που παραχωρήθηκαν από τη κεντρική εξουσία στους Ο.Τ.Α.
- Των ποιοτικών αλλαγών στην αθλητική πολιτική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την δεκαετία του '80 ως τις μέρες μας

Αναλυτικά το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε είναι το εξής:

1. Πότε ξεκίνησαν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού στο δήμο σας;
2. Τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού ήταν δημοτική επιλογή ή κυβερνητική απόφαση στα πλαίσια υλοποίησης της κυβερνητικής πολιτικής;
3. Ποιοι ήταν οι λόγοι για την ίδρυση των πρώτων Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών;
4. Σε τι βαθμό υπήρχαν συγκεκριμένοι στόχοι για τον μαζικό αθλητισμό στην περιφέρεια του Δήμου σας;
5. Ήταν μετρήσιμοι οι στόχοι αυτοί;

⁴⁰⁵ Όπως παρατηρεί κανείς γίνεται εδώ χρήση του όπου «Μαζικός-Λαϊκός Αθλητισμός» που υπήρξε κυρίαρχος τις δεκαετίες του '70 και του '80. όρος που από μόνος του φανερώνει την ιδεολογική επιρροή που συμβολίζουν οι λέξεις «μαζικός» και «λαϊκός».

6. Ποια ήταν τελικά τα αποτελέσματα;
7. Ποιες ήταν οι μορφές επικοινωνίας και προβολής αυτών των προγραμμάτων του δήμου σας;
8. Στα πλαίσια της αθλητικής πολιτικής του Δήμου σας καθιερώθηκαν μεγάλα αθλητικά γεγονότα;
9. Υπήρξε συνεργασία με γειτονικούς Δήμους για την υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων;
10. Πόσο ικανοποιητική ήταν η συνεργασία σας με την κεντρική εξουσία σχετικά με ζητήματα μαζικού αθλητισμού;
11. Πόσο ενημερωμένος/η ήσασταν για τις εξελίξεις στο διεθνές κίνημα ΆγΟ;
12. Πόσο επηρέασε το κίνημα ΆγΟ την πολιτική που υλοποιήσατε;
13. Ποιοι ήταν τότε οι προϋπολογισμοί του Δήμου για το μαζικό αθλητισμό των πολιτών;
14. Πώς καλύπτονταν τα έξοδα των αθλητικών προγραμμάτων; Υπήρχε συνδρομή; Πότε καθιερώθηκε;
15. Πόσοι πολίτες συμμετείχαν κατά ηλικία, φύλο, και αν υπάρχουν στοιχεία κατά εισόδημα ή μορφωτικό επίπεδο ;
16. Σε τι βαθμό εφαρμόστηκαν τεχνικές αθλητικού μάρκετινγκ στους Δ.Α.Ο. και κατά πόσο οι Δ.Α.Ο. χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο προβολής της δημοτικής αρχής και ως μέσο επικοινωνίας αυτής με τους δημότες;
17. Σε ποιους απευθύνονται σήμερα τα προγράμματα ΆγΟ στο δήμο σας (φύλο, ηλικία, αθλήματα) ;
18. Ποια προγράμματα γίνονται, ποιο είναι το προφίλ των συμμετεχόντων;
19. Ποιοι είναι οι στόχοι αυτών των προγραμμάτων;
20. Οι συμμετέχοντες γιατί νομίζετε πως συμμετέχουν;
21. Πόσο στοιχίζει η συμμετοχή στα προγράμματα;
22. Ποιοι είναι οι προϋπολογισμοί των αθλητικών προγραμμάτων;
23. Πώς είναι οργανωμένη η διοίκηση και πώς ασκείται; Ποια είναι τα άτομα που απαρτίζουν το Δ.Σ. του Δ.Α.Ο.; Πώς σχετίζονται με τον αθλητισμό; Ποια η σχέση τους με την διοίκηση;
24. Πιστεύετε ότι οι Δ.Α.Ε. μπορούν να καταστούν βιώσιμες και να ανταπεξέλθουν στην ανάγκη για ΜΛΑ;

25. Ποιες είναι οι προοπτικές των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» στο Δήμο σας; Είναι στους σκοπούς σας η περαιτέρω ανάπτυξη του «Αθλητισμού για Όλους» στο Δήμο σας; Υπάρχει κάποιο ολοκληρωμένο σχέδιο γι αυτό;
26. Το 1982 δόθηκαν αρμοδιότητες στην τοπική Αυτοδιοίκηση για να ασκήσει τοπική αθλητική πολιτική. Πώς αξιολογείτε την αντίδραση των Ο.Τ.Α. τότε απέναντι στις νέες αυτές αρμοδιότητες;
27. Εθνικά στάδια και γυμναστήρια μεταφέρθηκαν στους Ο.Τ.Α. δημιουργώντας νέα δεδομένα για τον ΜΛΑ μέσω της Αυτοδιοίκησης. Ποια είναι αυτά τα δεδομένα; Πώς αντέδρασαν οι Ο.Τ.Α.; Ποιες οι θετικές και/ή αρνητικές τους επιπτώσεις;
28. Ποιος ο ρόλος των αθλητικών σωματείων κατά τα πρώτα βήματα ανάπτυξης του ΜΛΑ;
29. Σε ποιο βαθμό η αθλητική πολιτική στην χώρα μας επηρεάστηκε από το διεθνές κίνημα ΆγΟ;
30. Για πολλά χρόνια τα προγράμματα ΜΛΑ σχεδιάζονταν και χρηματοδοτούνταν από την κεντρική εξουσία. Τι άλλαξε στο χώρο του ΜΛΑ και των Ο.Τ.Α. ώστε το 1996 η Αυτοδιοίκηση να διευρύνει τις αρμοδιότητες της;
33. Πώς αποτιμάτε την μέχρι σήμερα παρουσία και δράση της Αυτοδιοίκησης στον αθλητισμό;
32. Ποια ήταν τα αιτήματα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. σχετικά με το ΜΛΑ τη δεκαετία του '80; Ποια από αυτά ικανοποιήθηκαν και ποια είναι τα σημερινά;
31. Κάνοντας μια αντιπαραβολή μεταξύ των συνθηκών που επικρατούσαν στις αρχές της δεκαετίας του '80 σχετικά με τον ΜΛΑ και των σημερινών, τι θεωρείτε ότι άλλαξε και τι έμεινε αναλλοίωτο;

Πίνακας Συντομογραφιών

ΑγΟ: Άσκηση - Άθληση για Όλους
Γ.Γ.Α.: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
Γ.Γ.Ν.Γ.: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
Δ.Α.Ε.: Δημοτικές Αθλητικές Επιτροπές / Δημοτικές Αθλητικές Επιχειρήσεις
Δ.Α.Ο.: Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός
Δ.Ο.Ε.: Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
Ε.Α.Σ.Α.: Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής
Ε.Ε.Μ.Α.: Εθνικής Επιτροπής Μαζικού Αθλητισμού
Ε.Σ.Υ.: Εθνικό Σύστημα Υγείας
Κ.Α.Ε.: Κοινοτικές Αθλητικές Επιτροπές
Κ.Α.Ε.Α.: Κίνηση για την Ανάπτυξη του Ερασιτεχνικού Αθλητισμού
Κ.Α.Π.Η.: Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Μ.Λ.Α.: Μαζικός Λαϊκός Αθλητισμός
Ο.Μ.Α.: Οργανισμός Μαζικού Αθλητισμού
Ο.Ν.Α.: Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης
Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ο.Υ.: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
Τ.Α.: Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Ε.Φ.Α.Α.: Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
Υ.Ν.Γ.Α.: Υφυπουργείο Νέας Γενιάς και Αθλητισμού / Υφυπουργός Νέας Γενιάς και Αθλητισμού